శ్రీ శివార్చనమ్

కోటప్పకొండ చరిత్ర

శ్రీ శివార్చనమ్ - కోటప్పకొండచరిత్ర,

(మహాన్యాసం, రుద్రాభిషేకం,
శివపంచాయతనదేవాతార్చనం లఘుపూజ.)

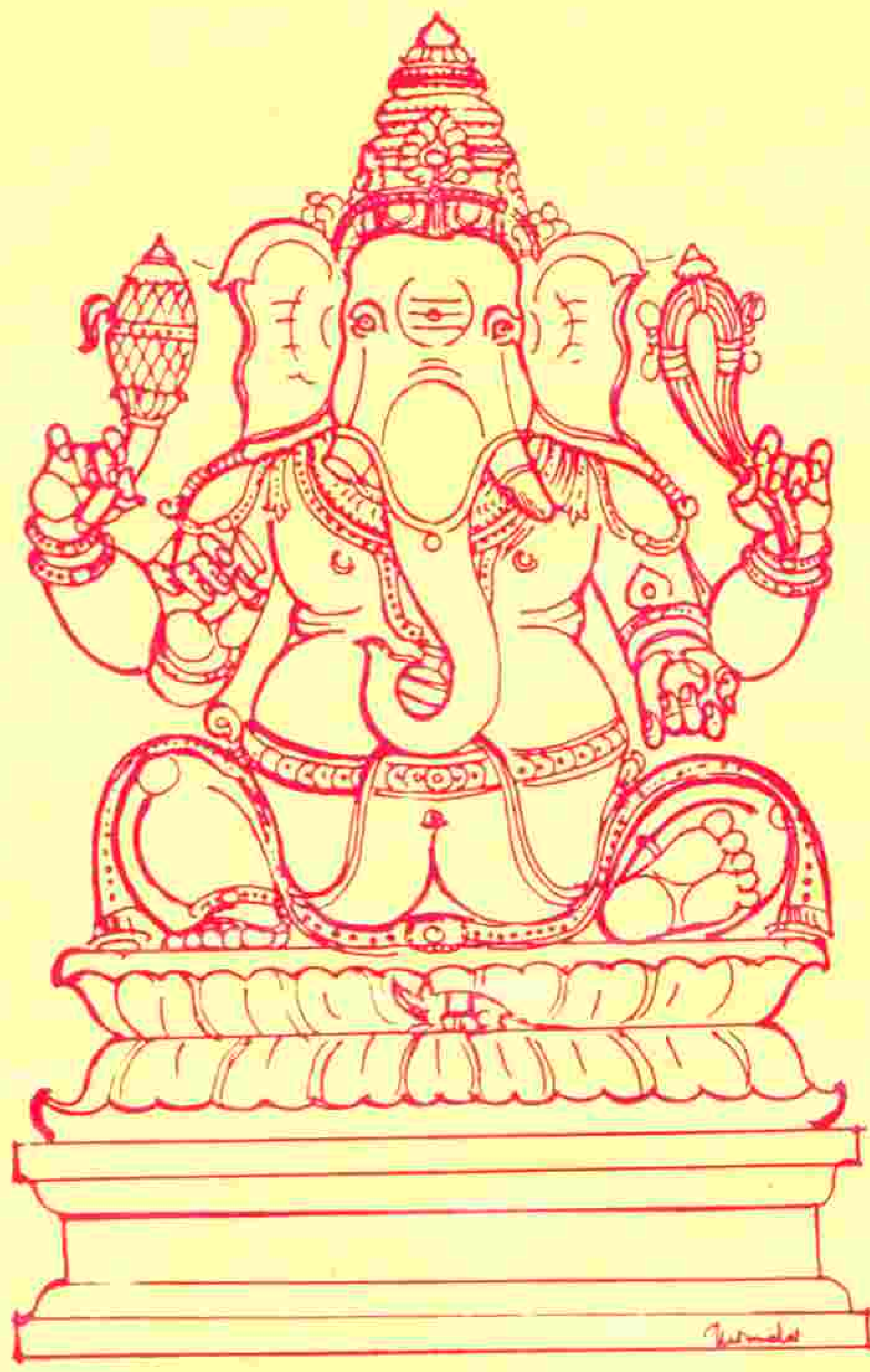

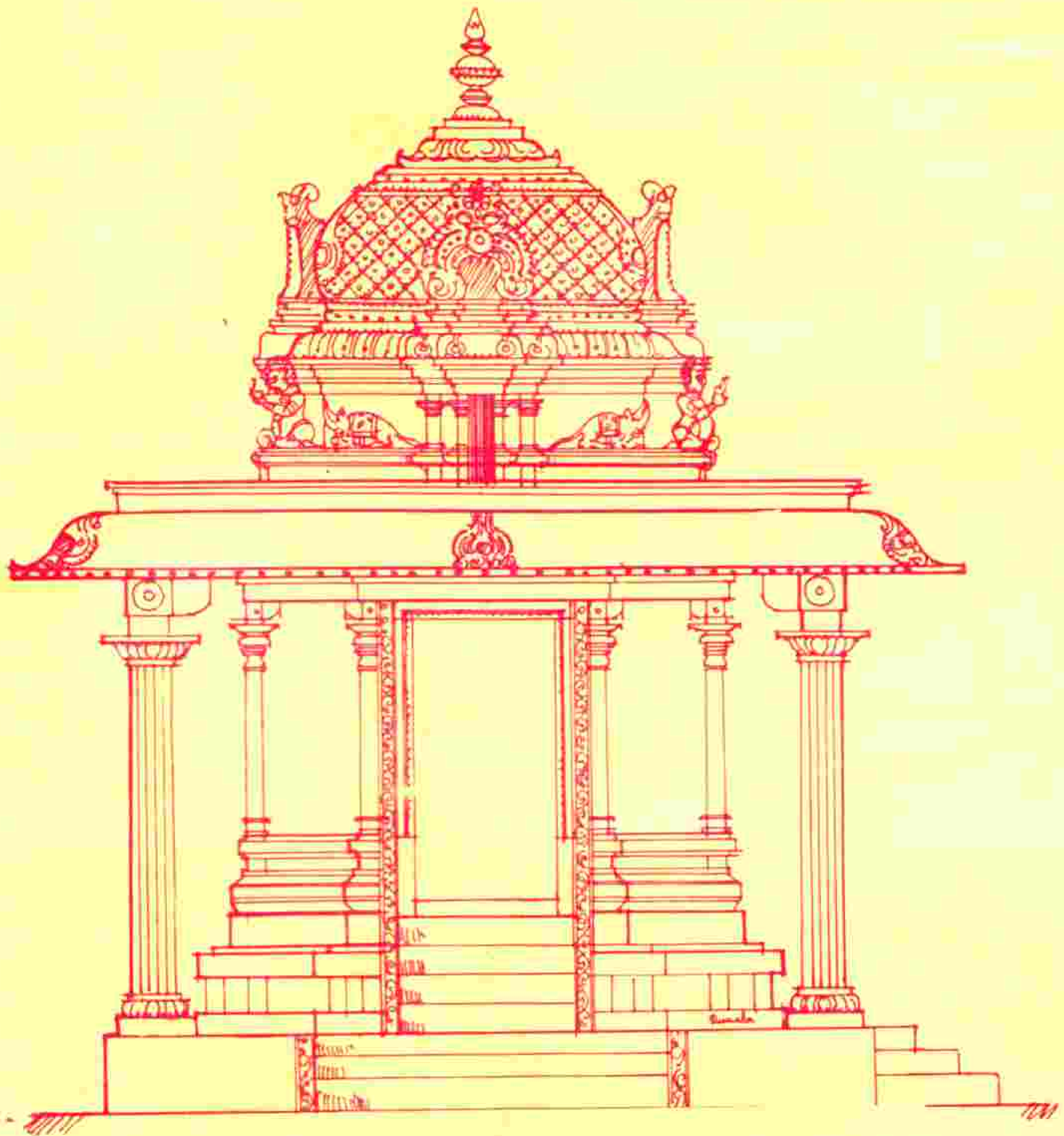
భారతీధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు
అశోక్‌నగర్ - గుంటూరు.

ముద్రణ : భారతీధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు
ప్రతులు : 4000
బహుధాన్య-మాఘబహుళ త్రయోదశి, శనివారం 13.2.99.

ప్రతులకు :
బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ
కార్యదర్శి
భారతీధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు
అశోక్‌నగర్ - గుంటూరు.

ముద్రణ :
మాస్టర్ ప్రింటింగ్ ప్రెస్,
4-4-96, 2వ లైను, చంద్రమౌళినగర్,
గుంటూరు. ఫోన్ : **357302, 223789**

ఘాట్‌రోడ్ ప్రారంభంలో నూతన గణపతి దేవాలయం

శ్రీశ్రీశ్రీ నృశింహానంద భారతీస్వాముల వారు

భారతి ధార్మిక విజ్ఞానపరిషత్ వ్యవస్థాపకులు

గౌ॥ డా॥ కోడెల శివప్రసాదరావు,

త్రికోటేశ్వర ఆలయజీర్ణోద్ధరణ సంఘ అధ్యక్షులు

శ్రీ రాజా మల్రాజు విజయకృష్ణగుండారావు

ఎన్. టి. రామారావు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి,

సత్యనారాయణ, లలితాంబ దంపతులు 1989

1999 Srungary Peethadhi Pathulu

1999 Kotappa Konda Nandhi

1996 Dheerga Sathara Yagam - 2

1999 Kotappa Konda

1999 Kotappa Konda

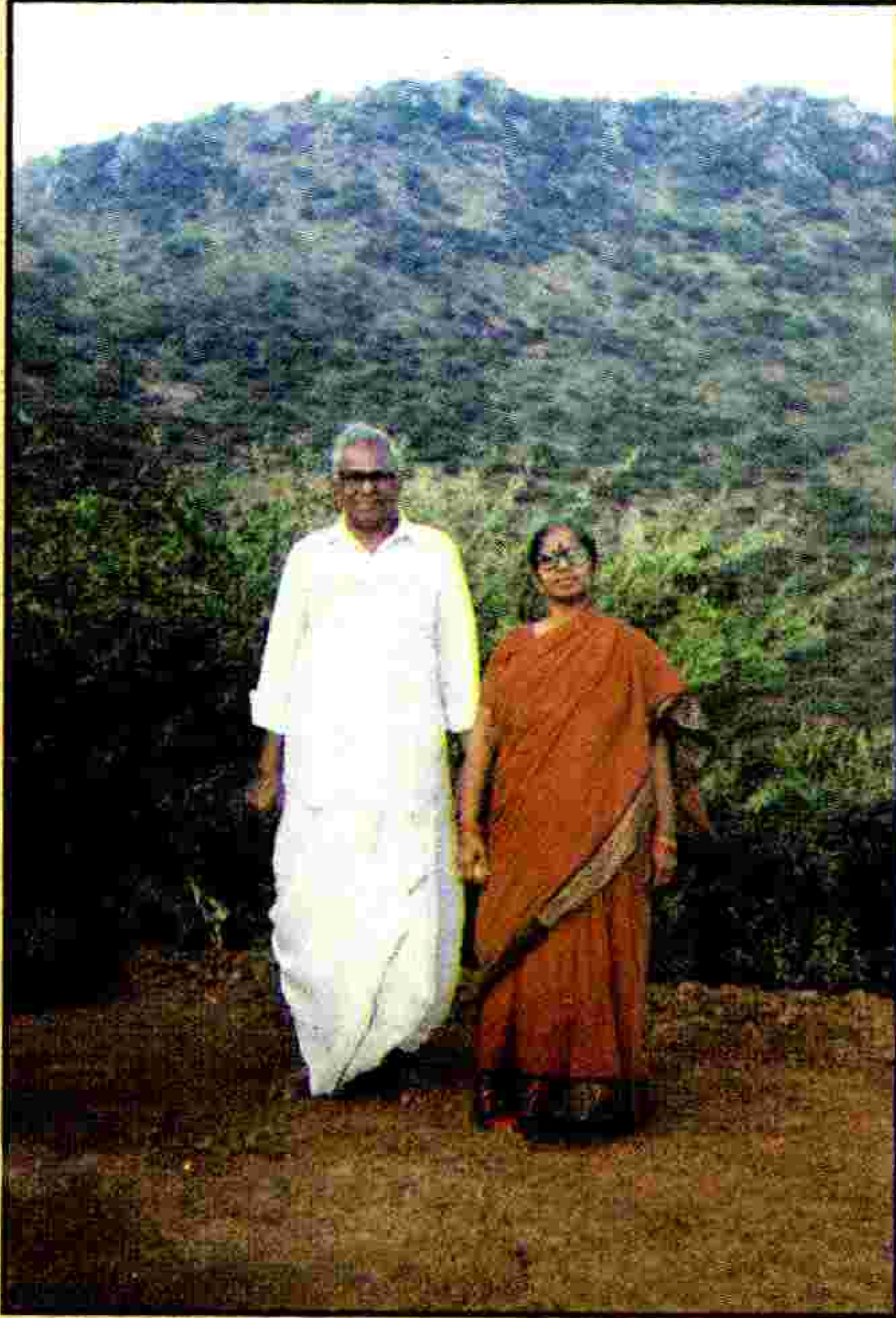

1999 Venkateswara Swami temple Brundhavan Garden

1998 Kotappa Konda

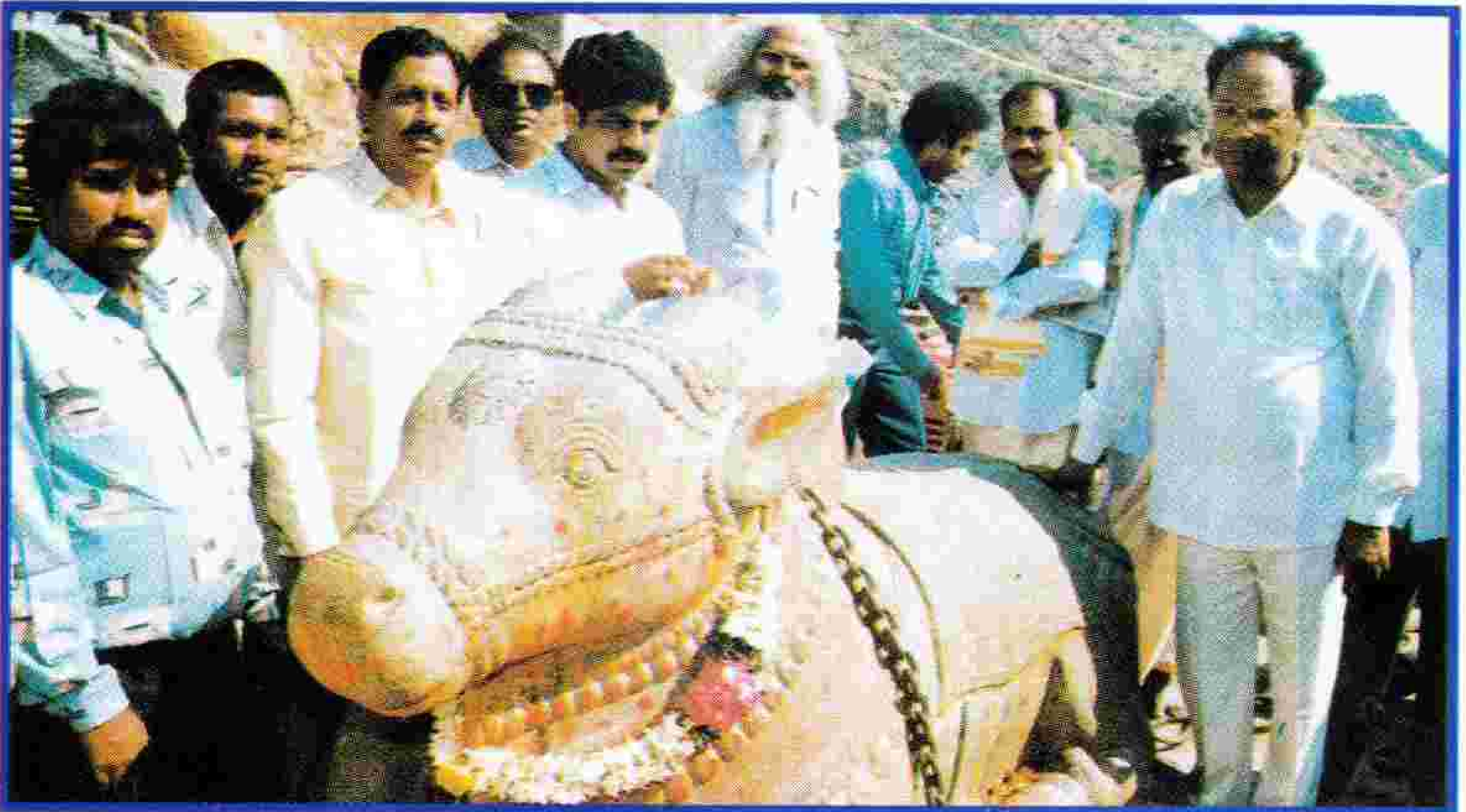

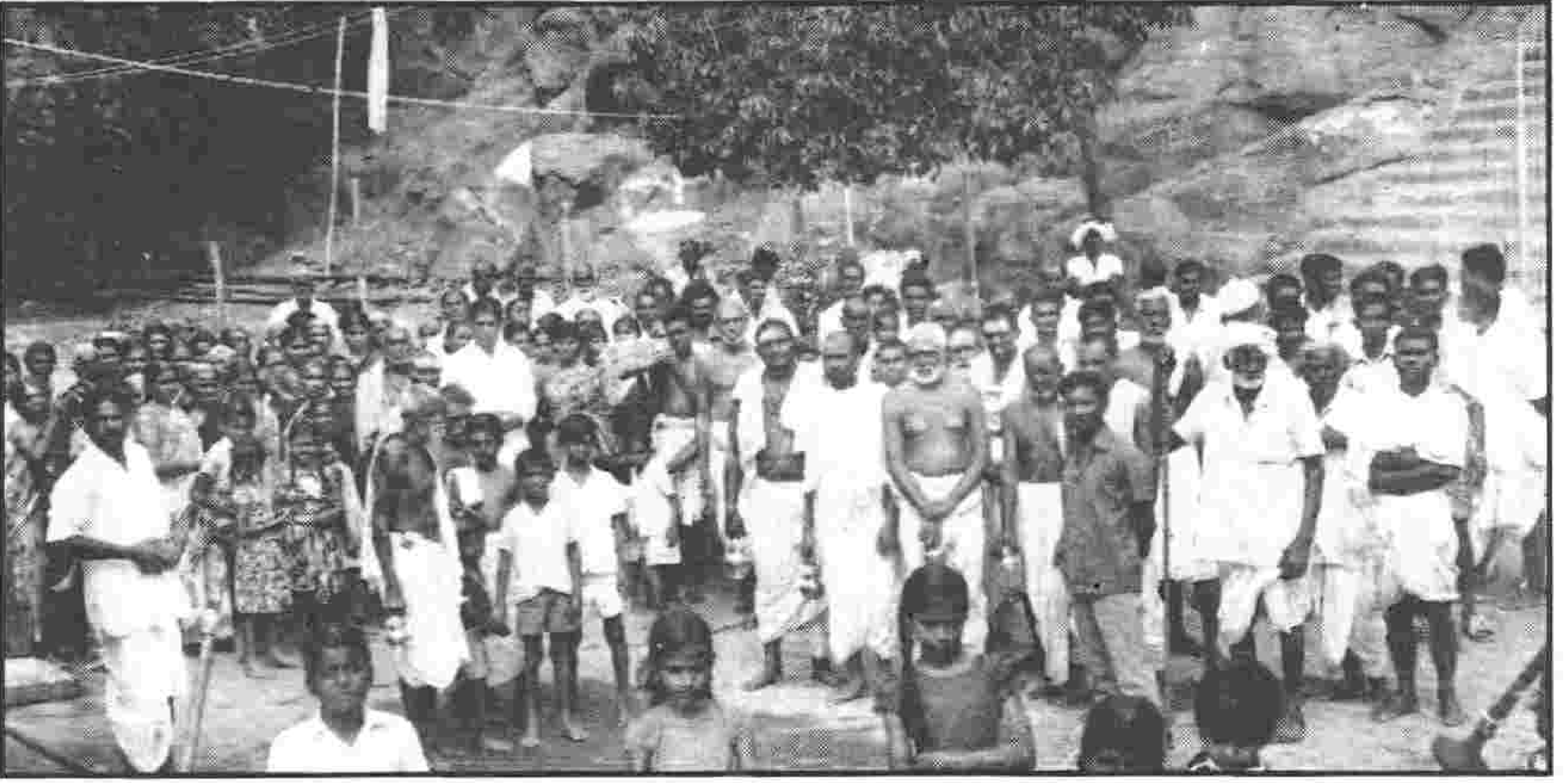

కోటప్పకొండ

కోటప్పకొండ

1977 కోటప్పకొండ

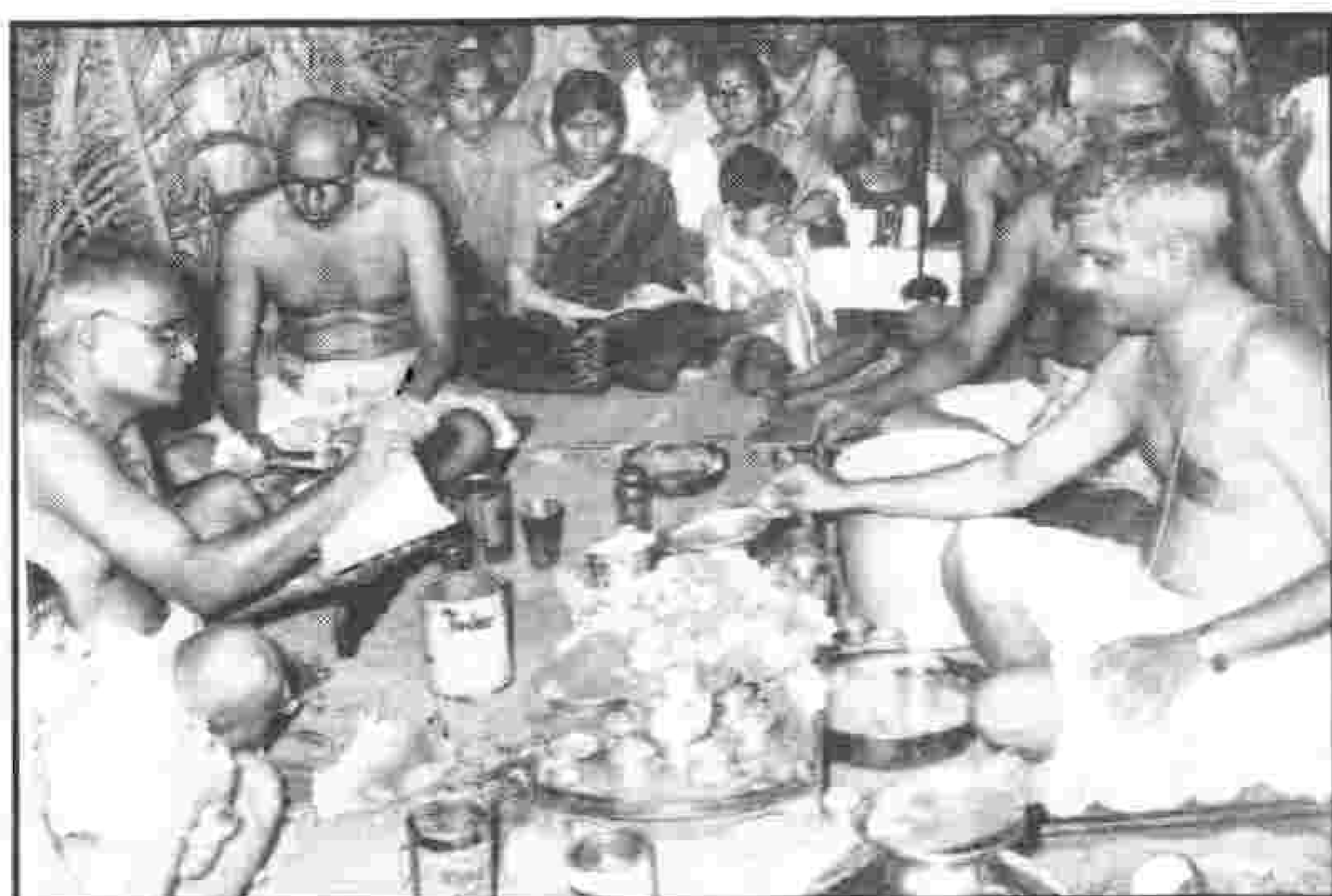
1977 కోటప్పకొండ

1978 చండీరుద్రయాగం శ్రీపోతుకూచి శ్రీరామమూర్తిగారు

1977 కోటప్పకొండ రుద్రయాగం

Sri Chakrarchana - 1978

Vedha Sabha - 1976

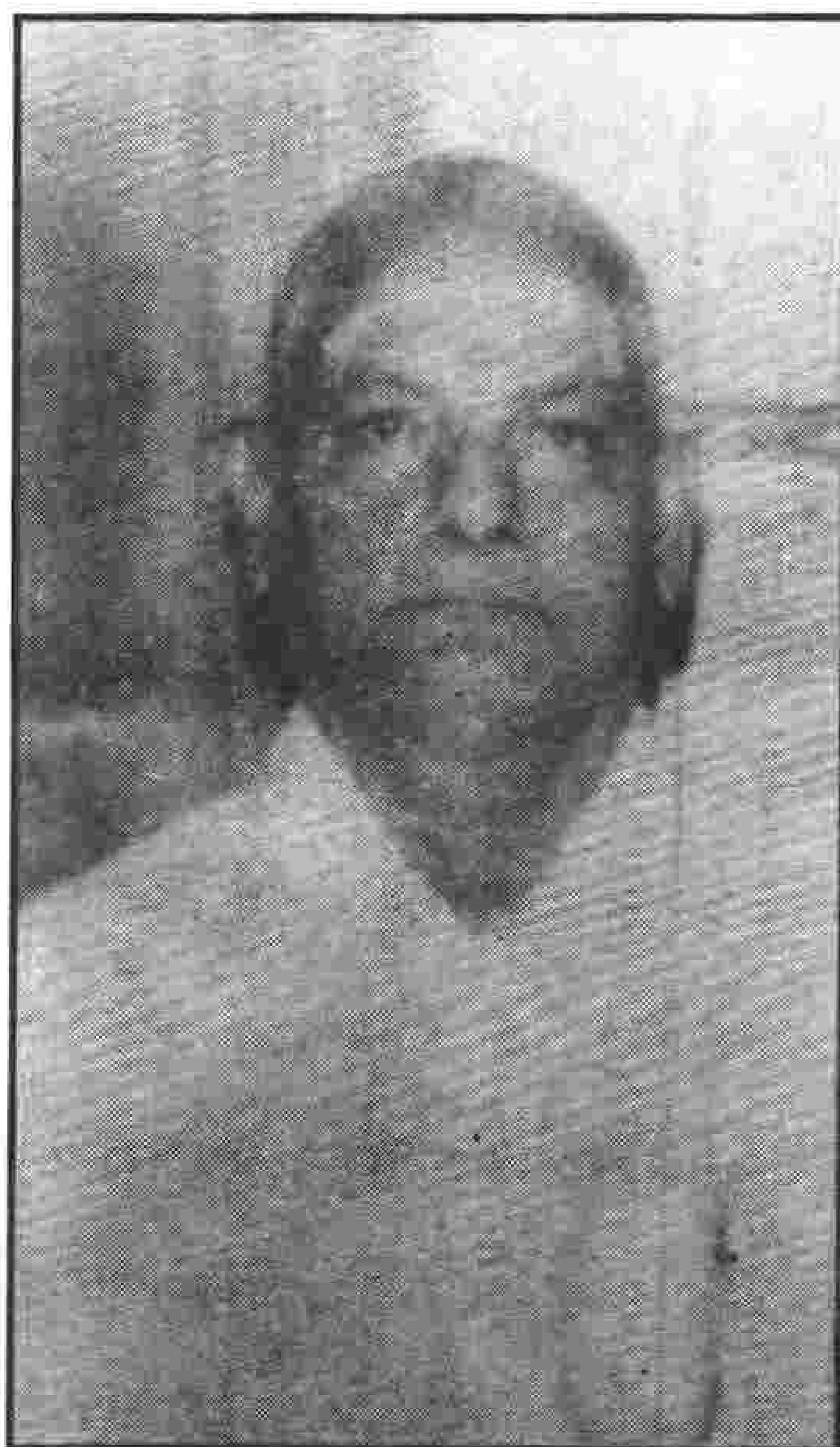

Rudhara Yagum - 1978

Chandi Yagum

1985 Panditha gopa Deva Sastri

మా విజ్ఞప్తి

శ్రీ త్రికూటేశ్వర స్వామి (కోటేశ్వరస్వామి) మా యిలువేల్పు. మా జన్మ స్థలము కోటప్పకొండకు అతిసమీపమందలి కమ్మవారి పాలెం, మేము ప్రస్తుతము గుంటూరులో నివసించుచున్నాము. ప్రతిసంవత్సరము తొలిఏకాదశి, కార్తిక మాసము, మహాశివరాత్రి పర్వములకు తప్పక కోటప్పకొండకు వచ్చి స్వామి వారిని దర్శించుట మా సంప్రదాయము. మేము తెనాలి గుంటూరులో నివసించు చున్నందునను, పరిస్థితుల ప్రభావమునను కొన్ని పర్యాయములు మాత్రమే స్వామి దర్శనమునకు వచ్చుట జరుగుచున్నది. ఐనను నాటినుండి ఎడతెగని అవినాభావ సంబంధము కుదురుకొన్నది. ఏదో యొక అనిర్వచనీయమైన అంతుపట్టని అనుభూతితో 1977లో ప్రథమ రుద్రయాగము జరుపు భాగ్యము మాకుకలిగినది. ఆ సంవత్సరమునందే పోలిశెట్టి సీతారామాంజనేయులుగారి ప్రోత్సాహముతో శ్రీశ్రీశ్రీ శృంగేరి భారతీతీర్థ స్వామి వారినికొండపైకి తీసికొనివచ్చు అదృష్టము మాకు లభించినది, వారు కొండపైన తగిన వసతులేర్పరచినచో క్షేత్రము మహోన్నత స్థితికి వచ్చునని ఆశీస్సులతో సూచించినారు. నాటి నుండి ప్రతి సంవత్సరము కార్తిక మాసమందును మరి కొన్ని ముఖ్య పర్వదినములందును అభిషేకార్చన, హోమ, అన్నదానవములు యథాశక్తి నిర్వహించుచున్నాము. 1981లో శ్రీశ్రీశ్రీ నృసింహానంద భారతీస్వామివారు మా శ్రీమతికి పంచదశీమంత్రోపదేశము చేసిరి. 1982లో శ్రీ స్వామివారు మహా మాయా శివా చండీ దేవాలయములో నాకు పంచాక్షరీ మంత్రోపదేశమొసంగినారు. అప్పటినుండి ఈ కొండకు నాకును విడదీయరాని అనుబంధమేర్పడినది. ఇది పూర్వ జన్మ సంస్కార బంధముగా తోచుచున్నది. అనాటి యి. ఓ. గారి ప్రోద్బలముతో నొక అభివృద్ధి సంఘమేర్పడినది. 1983 లో కోడెల శివప్రసాదరావుగారు ఎం. ఏల్. ఏ. అగుటతో 1984 నుండి వారి దృష్టి ఘాట్‌రోడ్డు నిర్మాణముపై నెలకొన్నది. వారి ప్రోత్సాహముతో మేము కూడా దైవికబలమును ఆధారముగా చేసికొని 1986లో ముఖ్యమంత్రిగానున్న ఎన్.టి.రామారావుగారిచే ఘాటు రోడ్‌కు శంకుస్థాపన చేయుట జరిగినది. కొన్ని రోజులు పని సాగి అవాంతర పరిస్థితులవల్ల ఆగిపోవుటయు జరిగినది.

మరల 1992లో నరసరావుపేట, చిలకలూరి పేట ఆ ప్రాంత గ్రామ ప్రజల సహకారముతో వేదపండితులైన వంగర కృష్ణమూర్తి అవధానిగారు, కొట కోటయ్య శాస్త్రిగారు సల్పిన బిల్వార్చన యాగ నిర్వహణ పర్యవేక్షణలో 45 రోజులు కోటి బిల్వార్చన జరిగినది. విశేషముగా అన్నదానము జరిగినది. స్వామివారికి పూర్తి శోభాసంపత్తి చేకూరినట్లు మేము తలంచితిమి. స్వామివారికి ఆనాటి నుండి ఆదాయము గూడా పెరిగినది.

1995లో కోడెల శివప్రసాదరావుగారు విశేషమైన పట్టుదలతోను, నిర్విరామ కృషితోను, మరల ఘాట్‌రోడ్‌ను పూర్తిగా నిర్మించుటకు పూనుకొన్నారు. దానికి రెండు కోట్ల యాభైలక్షలు వెచ్చించుట జరిగినది. అదే రీతిగా 1997లో శివాలయము, నందీశ్వరుడు కొంత శిథిలావస్థ నందుట గమనించి శివప్రసాదుగారిని దీనిని గూడ చక్కచేయమని కోరుకొనుటయు, ఆయన ఎండోమెంటు వారితో సంప్రదించి విశేష కృషి సల్పి ఈనాడు దేవాలయ పునర్నిర్మాణము, రాజగోపురము, అభిషేకమండపమునందు నందీశ్వరుడు, గణపతి, కుమార స్వామి దక్షిణామూర్తి, సంతానకోటీశ్వరుడు మున్నగు ఇంకను ఎన్నో విధములైన నిర్మాణములు, శృంగేరీభారతీ స్వామివారి పూర్ణాశీస్సులతో నిర్వహింపబడుచున్నవి. ఈ సందర్భమున 1999 జనవరి 30 నుండి ఫిబ్రవరి 10 వరకు అనగా మాఘబహుళము తుది వరకు కుంభాభిషేక సంప్రోక్షణ కార్యక్రమము నిర్వహించుట పీఠాధిపతుల ఆధ్వర్యమున జరుపబడుచున్నది.

శ్రీశ్రీశ్రీ నృసింహానంద భారతీస్వామి వారి ఆశీస్సులతో ది. 8-6-95 తేదీన భారతీధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తును గుంటూరులో స్థాపించిన విషయము ధార్మిక చింతనాతత్పరులకు తెలిసినదే. నిష్కామకర్మతో విశ్వకల్యాణ హేతుక్రియాచరణము ఈ సంస్థ లక్ష్యము. ధార్మిక గ్రంథ ముద్రణ ప్రచారములు, నాలుగు కోట్ల గణపతి, 108 కోట్ల లలితా, 12 కోట్ల విష్ణు సహస్ర నామ పారాయణములు, చండీ మూల మంత్రానుష్ఠానములు, పంచాక్షరీ, అష్టాక్షరి, లక్ష చండీసప్తశతీ పారాయణములు, రుద్రపారాయణములు హోమములు నిర్వహించ వలెనని, మా పరిషత్తు ఆశయము. దీనికనుబంధముగా వృద్ధాశ్రమము స్థాపించి మానవసేవలో జన్మను చరితార్థము చేసికొనవలయునని భావించుచున్నాను. ఆధ్యాత్మిక గ్రంథములను సామాన్యులకు చేరువ చేయు సదాశయముతో మరెన్నో గ్రంథములను త్వరలోనే ముద్రించు

చున్నాము. శ్రీ మహాగణపతి, లలిత, విష్ణు తత్త్వ మాహాత్మ్యములను వివరించు మా గ్రంథాలను పాఠకులకు ఉచితముగా నిచ్చుటకు నిశ్చయించితిమి. శ్రీ మహాగణేశతత్వ వైభవము, భారత తత్వ విమర్శనము, గణపతి స్తోత్రమందారము, ఆయుర్వేద సుభాషిత సాహిత్యము తదితర మహోత్కృష్ట గ్రంథములను ముద్రించి ఆధ్యాత్మిక ధార్మిక సాహిత్య రంగాలకు యథాశక్తి సేవ చేయుచుంటిమి. మా భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు ప్రచురించు శివార్చనగ్రంథములో శ్రీ త్రికూటేశ్వర స్వామివారి క్షేత్ర మహిమను ఉడుతాభక్తిగా ప్రచురించుటకు సాహసించితిమి. కేవలము కోటేశ్వరస్వామిపై గల నిర్వ్యాజభక్తితోనే ప్రస్తుతము శివార్చనా గ్రంథ ముద్రణ భారమును వహించితిమి.

ది. 30.1.99 నుండి ది. 10.2.99 బహుధాన్యనామ సంవత్సర మాఘబహుళ దశమి సంప్రోక్షణ, మహాకుంభాభిషేకమునకు 65 మంది ఋత్విక్కులు ఎనమండుగురు స్వాముల వార్లు ఆరుగురు గౌరవమంత్రివర్యులు ఈ కార్యక్రములో పాల్గొనిరి. ప్రథమముగా పాల్గొన్నవారు స్వామి సచ్చిదానంద భారతి వారు - శివగంగ, విద్యానందగిరి స్వామి వారు - ఏర్పేడు, స్వామిని శారదా ప్రియానందగారు - కోటప్పకొండ, శ్రీశ్రీ రత్నానంద స్వామి మహారాజ్ - శ్రీశైలం శుకబ్రహ్మాశ్రమము స్వామి వార్లు విద్యా స్వరూపానందగిరి జనార్ధనానంద స్వామి, నిర్వికల్పానంద స్వామి ఇంకెందరో స్వాములు స్వామివారి వద్దకు వచ్చి ఆశీర్వదించినారు. ఇక్కడ కుంభాభిషేకం వైభవంగా జరిగింది. ఇక ప్రతివార్షికోత్సవంలోను దశమినుండి మహాశివరాత్రివరకు రుద్రాభిషేకం, హోమాలు జరపాలని పెద్దలు, పండితులు స్వాములవారు ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయించారు.

ఈ ఉత్సవాలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌ శ్రీ నారాచంద్ర బాబునాయుడు గారు జీర్ణోద్ధరణ సంఘాధ్యక్షులు పంచాయతీ రాజ్ శాఖా మంత్రి వర్యులు శ్రీకోడెల శివప్రసాదరావుగారు, శ్రీ దామిచర్ల ఆంజనేయులుగారు, దేవాదాయ శాఖ కమీషనర్, శ్రీయస్. యమ్. బాలసుబ్రహ్మణ్యం ఐ. ఏ. యస్. గారు మాజీ ధర్మాదాయశాఖామంత్రివర్యులు శ్రీ సింహాద్రి సత్యనారాయణగారు, సహచర మంత్రివర్యులు, కల్టక్టరు శ్రీ జి. యన్. రావుగారు పాల్గొనిరి.

ఈ దేవస్థానాభివృద్ధికి సహకరించిన నాటి చోళ రాజులనుండి నేటి కోడెల సేవలు అనన్యము. త్రికూటేశ్వర స్వామి దేవాలయ వంశ పారంపర్య ధర్మకర్తలైన శ్రీ రాజామల్రాజు విజయకృష్ణ గుండా రావుగారికిని, జీర్ణోద్ధరణ కమిటీ సభ్యులకు దేవస్థానాభివృద్ధికై సకాలమున ఆర్థిక సహకారమందించిన దేవాదాయ శాఖ వారికిని 1976 నుండి నేటి వరకు మా భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు ద్వారా నిర్వహించు చున్న రుద్ర, చండీ, గణపతి యాగములకు సహకారములు చేకూర్చిన ఋత్విగ్గణమునకును, జీర్ణోద్ధరణాది కార్యక్రమములకు ఆచార్య బ్రహ్మ స్థానములను పొంది కర్తవ్యములను సక్రమముగా నిర్వహించిన బ్రహ్మశ్రీ పిశుపాటి శ్రీరామమూర్తి అవధానిగారికిని, శ్రీ బ్ర. శ్రీ. ముదిగొండ వేంకటప్పయ్య గారికి శ్రీ బ్ర. శ్రీ. వే. కూరపాటి అంజనేయావధానిగారికిని, మరియు ఆర్థికముగా సహకరించిన అజ్ఞాత భక్తులకు, ఆలయ పండితులకు, అర్చక బృందమునకు, ఆలయ పరివారమునకును, శ్రీత్రికూటేశ్వరస్వామి కరుణా కటాక్ష సుధలు ప్రసరింపచేసి సకల శుభ సంపదలు చేకూర్చు గాక యని త్రికరణ శుద్ధిగా కోరుచున్నాము. మేము ప్రచురించిన శివార్చనా గ్రంథమును పఠించి క్షేత్ర మహిమను గూడ తెలిసికొని ధన్యులు కాగలరు.

ఇంతటి పవిత్రపుణ్యక్షేత్రం సర్వాంగ సుందరంగా రూపుదిద్దుకోవడానికి గౌరవమంత్రివర్యులు డాకర్. కోడెల శివప్రసాదరావుగారి అవిరళకృషి అభినందనీయం. ఇక్కడ ఇంకా జరగవలసిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటన్నిటికి సహృదయులైన భక్తులు, దాతలు, యథాశక్తి సహకరించి శ్రీ త్రికోటేశ్వరస్వామి కృపకు పాత్రులు కావలసినదిగా ప్రార్థితులు. ఈ పుస్తకం సుందరంగా రూపుదిద్దుకోవడంలో సహకరించిన డాక్టర్. యెల్లాప్రగడ మల్లికార్జునరావుగారికి, దీనిని చక్కగా ముద్రించిన మాస్టర్ ప్రింటింగ్ ప్రెస్ అధినేతలు శ్రీజంపని సంజీవరావుగారికి కృతజ్ఞతలు.

ఇట్లు

బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ

లలితాంబ దంపతులు

ఓం తత్ సత్ ఓం

ఆశీస్సు

పూజ్యశ్రీ శ్రీ శ్రీవిద్యానందగిరిస్వాములవారు
శ్రీవ్యాసాశ్రమవ్యాసపీఠాధిపతులు, ఏర్పేడు.

సత్యజ్ఞానానందస్వరూపు లగు ప్రియాత్మబంధువులారా ! సృష్ట్యాదిలో బ్రహ్మదేవుడు స్వసంకల్పముచేత సనక, సనందన, సనత్కుమార, సనత్సుజాతులను సృష్టించెను. బ్రహ్మమానసపుత్రు లైన వీరు నైష్ఠికబ్రహ్మచారు లై, వేదాంతవిచారణతో మెలగుచుండిరి. ఒకప్పుడు

సర్వే వేదా యత్పద మామనంతి, తపాంసి సర్వాణి చ యద్వదంతి, య దిచ్ఛంతో బ్రహ్మచర్యం చరంతి, త త్తే పదం సంగ్రహేణ బ్రవీ మ్యో మి త్యేతత్

సమస్తవేదములు ఏ గమనీయస్థానమును ఏకరూపముగా ప్రతిపాదించు చున్నవో, సమస్తతపస్సులు దేనిని చెప్పుచున్నవో అనగా దేనియొక్క ప్రాప్తికొఱకైనవో మరియు దేనిని పొందదలచినవారై బ్రహ్మచర్యమును చరింతురో దానిని సంగ్రహముగా చెప్పుచు న్నను. అది ఓమ్.

ఈ ఓంకారమును బాగుగా నెరుగదలచిన వారై వారు బ్రహ్మదేవునిద్గరకు వెళ్ళిరి. ప్రశ్నించిరి. ఆయన అకార, ఉకార, మకారములు, మరియు అమాత్ర రూపముతో ఆ ఓంకార మొప్పు నని వానియర్థముల విశేషముగా వివరించెను. కాని ఆసనకాదులు - మంత్రములో య దిచ్ఛంతో బ్రహ్మచర్యం చరంతి అని యున్నది. ఈయునకు సరస్వతీదేవి భార్య య్యైయున్నది. బ్రహ్మచర్యము లేదు. కనుక ఈబ్రహ్మదేవునకు ఓంకారార్థము చక్కగా తెలియబోదు. అని తలంచినవారై విష్ణుదేవుని సమీపమునకు వెళ్ళి ప్రశ్నించిరి. ఆయన మిగుల విశదముగా బోధించెను. అయినను లక్ష్మీదేవి ఈయనకు భార్య య్యైయున్నది. బ్రహ్మచర్యము లేదు. కాబట్టి ఈవిష్ణుదేవునికిని ఓంకారార్థము స్ఫుటముగా తెలియబోదని భావించిరి.

ఇక త్రిమూర్తులలో మిగిలిన పరమశివుని దర్శింప నెంచిరి. శివదేవు డీవిషయమును చక్కగా నెరిగి, కైలాసమును వీడి, ఒకమఱ్ఱిచెట్టుక్రింద పద్మాసనాసీను డై మహాతేజస్సు తో ప్రకాశించుచుండెను. కైలాసమున కేతెంచుచుండిన సనకాదు లా తేజస్సును గాంచి, ఈ తేజ స్సేమిటో యెరింగి పిదప కైలాసమున కేగుద మని తలంచి అచటికి వచ్చి కూర్చొనిరి.

చిత్రం వటతరో ర్మూలే వృద్ధా శ్శిష్యా, గురు ర్యువా !
గురో స్తు మౌనం వ్యాఖ్యానం శిష్యా స్తు ఛిన్నసంశయాః ॥

మఱ్ఱిచెట్టుమూలమునందు శిష్యులు వృద్ధులు, గురువు యువకుడు. లోకమున గురువు వృద్ధుడుగాను, శిష్యులు యువకులుగాను నుందురు గదా. ఇది విచిత్రముగా నున్నది. మరియు గురువుగారి వ్యాఖ్యానము(బోధ) మౌనము. శిష్యుల సమస్తసంశయములు విచ్ఛిన్నములైనవి, ఇది మరియొకవిచిత్రము. లోకమున గురువులు విషయముల విడదీసి వివరించిచెప్పినను శిష్యులసంశయములు నశించుట యే విశేషము.

తాత్పర్య మే మన పరమశివుడు యువకు డై మహాతేజముతో చిన్ముద్రను ధరించి, వటవృక్షము క్రింద కూర్చొనియుండెను. సనకాదులు ఆదిమునులు గదా! కనుక వృద్ధులు. చిన్ముద్ర యనగా - బొటనవ్రేలు పరబ్రహ్మము. చూపుడు వ్రేలు జీవుడు. ఆయిద్దరికి ఐక్య ముండును. తక్కినమూడు వ్రేళ్ళు వరుసగా సత్వరజస్తమో గుణములు. ఈజీవుడు ఆగుణములతో గూడియున్నంతవరకు సంసారమున బద్ధుడై యుండును. ఇత డెపుడు సజ్జనసాంగత్యముచేత సత్ప్రవర్తనతో కర్తవ్యకర్మలను నిష్కామముగా (ఫలముల భగవదర్పణ మొనర్చి, కర్తృత్వాహంకారమును వదిలి) అనుష్ఠించునో అప్పుడు చిత్తశుద్ధి కలుగును. పాపము నశించు నని భావము. దాని వలన ఆత్మానాత్మవివేక ముదయించి, గురుదేవునిద్వారా ఆయాత్మ నుపాసించువిధ మెరిగి, తైలధారవలె నుపాసించి (ధ్యానించి) చిత్తైకాగ్రతను బొందును. ఈశ్వరానుగ్రహముతో సాధనచతుష్టయసంపన్ను డగును. అప్పుడు సాష్టాంగ నమస్కారాదులతో శ్రోత్రియబ్రహ్మనిష్ఠుడైన సద్గురువు నాశ్రయించి శ్రవణ, మనన, నిదిధ్యాస, నిర్వికల్పసమాధులతో గుణాతీతు డై బ్రహ్మాత్మైక్యసాక్షాత్కారమును బొందును. ముక్తు డగును. ఇదియే చిన్ముద్రారహస్యము.

ఇట్టి దక్షిణామూర్తికి నెల వగుటచే ఈకొండయందు పార్వతీదేవికి స్థానము లేదు. తూర్పుముఖముగా గూర్చుని తప మొనర్చినయెడల మంత్రసిద్ధియు, పశ్చిమముఖముగా గూర్చున్న తాపసికి కార్యసిద్ధియు, ఉత్తరది క్కైన మునికి మోక్షసిద్ధియును కలుగును. ఈయన దక్షిణముఖు డైనందున నేసిద్ధియు తన కవసరము లేనివా డని తాత్పర్యము. భక్తులకు సర్వసిద్ధుల నొసంగువాడు సుమా! సిద్ధీచ్ఛ యున్నంతవరకు ముక్తుడు గానేరడు. కాబట్టియే భగవద్గీతయందు మోక్షముకొఱకు కర్మజ్ఞానాదియోగముల బోధించి శ్రీభగవంతుడు చివరిది యగు అష్టాదశాధ్యాయమున మోక్షసన్న్యాసయోగమును ప్రబోధించెను. కావున పరమ శివుడు ఎట్టి కామనయు లేక దక్షిణముఖు డయ్యెను. అందుచేత దక్షిణామూర్తి యని సార్థకనామధేయు డయ్యెను. కావున :-

నమః ప్రణవార్థాయ, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ, ప్రశాంతాయ, దక్షిణామూర్తయే నమః ॥

ఓంకారమునకు అర్థ మైనవాడు, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తి, నిర్మలుడు, ప్రశాంతుడును నైన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము. అని నమస్కరింపబడెను.

అట్టి దక్షిణామూర్తి స్థాన మైనకోటప్పకొండ మిక్కిలిపవిత్ర మైనది. మిగుల ప్రశస్త మైనదియు నగును. దీనిచరిత్రయే కోటప్పకొండచరిత్ర యనుగ్రంథ మగును.

ఇట్టిమహామహిమాన్విత మగుటచేత దేవాదాయశాఖవారు మరియు శ్రీయుతులు డాక్టరు కోడెల శివప్రసాదు గారు, భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్ కన్వీనరు శ్రీమాన్ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారు మొదలగు జీర్ణోద్ధరణ కమిటీ సభ్యు లైన ప్రముఖులు శ్రీ కోటప్పకొండ సర్వతోముఖాభివృద్ధికొరకు పాటుబడుచున్నారు. వీరందరు మిగుల ప్రశంసనీయులు. వీరికృషి సర్వదా సఫలీకృత మగు నటుల పరమేశ్వరు డైన దక్షిణామూర్తి అనుగ్రహించు గాక.!

ఓం లోకా స్సమస్తా స్సుఖినో భవంతు.
ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః
ఓం తత్ సత్ ఓమ్.

శుభాశీః

పూజ్యశ్రీస్వామివిద్యా స్వరూపానందస్వాములవారు
శుకబ్రహ్మాశ్రమము, శ్రీకాళహస్తి

పరమేశ్వరుడు దక్షిణామూర్తిరూపంలో సమస్తలోకాలకు గురువు, సర్వ విద్యలకు నిధి. అందుచేతనే ఆయనను మేధాదక్షిణామూర్తి అంటారు. పరమేశ్వరుడు అట్టి దక్షిణామూర్తిగా యోగనిష్ఠలో వుంటూ దేవతలకూ, ఋషులకూ బ్రహ్మోపదేశం చేసినచోటు ఈ కోటప్పకొండ అని జనశ్రుతి.

ఈపరమేశ్వరుడుండే కొండ (1)రుద్రశిఖరం, (2) విష్ణుశిఖరం, (3)బ్రహ్మశిఖరం అను పేర్లుగల మూడు శిఖరాలతో కూడి యున్నందున దీనికి త్రికూటాచలం అని పేరు వచ్చింది. ఇందులో వుండే స్వామికి త్రికూటేశ్వరుడు అని పేరు వచ్చింది.

ఇట్టి దివ్యజ్ఞాన దానక్షేత్రాన్ని జీర్ణోద్ధరణ చేసి మంచిసౌకర్యాలు కలుగజేయడం ద్వారా విశేషజనానికి దర్శనభాగ్యం కలుగజేయడం ముదావహం. ఇందుకు నడుం బిగించిన జీర్ణోద్ధరణసంఘసభ్యులు మంత్రివర్యులు శ్రీ కోడెల శివప్రసాద్ గారు అభినందనీయులు. కుంభాభిషేకవిషయంలో శ్రీబొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారి విశేష కృషి ప్రశంసనీయం.

ఈసందర్భంలో భారతీధార్మిక విజ్ఞానపరిషత్తు (గుంటూరు) ద్వారా శ్రీ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారు శ్రీశివార్చనమ్, కోటప్పకొండచరిత్ర అనే ఈ గ్రంథాన్ని ప్రచురించడం చాల సంతోషదాయకం. ఇందులో శ్రీశివార్చనను సమగ్రంగా ప్రకటించి పరిషత్తువారు ఎంతో మంచి చేశారు. భక్తులందరు ఈ గ్రంథాన్ని అధ్యయనం చేసి శివార్చనావిధానాన్ని తెలిసికొని శివార్చనానిష్ఠాపరులై జీవితాన్ని చరితార్థం చేసుకొందురు గాక! శ్రీత్రికూటేశ్వరుడు మీ అందరిని అనుగ్రహించు గాక యని మామంగళాశాసనలు.

ఓమ్.

శ్రీవిశ్వగురు భగవన్ మఠము
శ్రీవిద్యారణ్యనగర్
(నృసింహపురి) నరసరావుపేట, (ఆం.ప్ర)

నరసరావుపేట
01.02.99

భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు, గుంటూరు.
కార్యదర్శి, భక్తశ్రీ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారికి

మీరు కోరిన ప్రకారము శ్రీశ్రీశ్రీ భగవానులవారు అనుగ్రహించిన దివ్యాశీస్సులు మీకు పంపుచున్నాము - అంతేవాసిని, మాతా సద్విద్యాప్రభాదేవి.

శుభాశిషః

శ్రీజగత్ప్రభు శ్రీవిశ్వగురు,
శ్రీశ్రీశ్రీ విద్యారణ్యభగవాన్.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌యందలి ప్రసిద్ధశైవక్షేత్ర మగు కోటప్పకొండలో వెలసియున్న శ్రీత్రికూటేశ్వరస్వామి వారిదేవస్థానము ఈబహుధాన్యనామసంవత్సరములో విస్తృతముగా పునర్నిర్మాణ మొనర్చబడి మహాకుంభాభిషేకపూర్వకముగ మహాశివరాత్రిపర్వమునకు సంసిద్ధ మగుచున్న ఈశుభతరుణంలో ఈ పరిషత్తువారు మనకోటప్పకొండచరిత్ర శివార్చన అను పుస్తకమును ప్రచురించి ఆస్తిక భక్తలోకమునకు ముదము చేకూర్చినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాము.

ఈ పవిత్రపుస్తకమును అందరూ చదివి తమ జీవితములను దివ్యభావవిలసిత మొనర్చుకొని ధన్యులు అగుదురు గాక!. ఇటువంటి ధార్మిక గ్రంథములను ప్రచురించుచు ప్రజలకు హితము చేకూర్చుచున్న ఈ పరిషత్తు వారి కృషి ప్రశంసనీయము.

అందరికి శుభపరంపరలు కలుగు గాక.

ఇతి శివమ్.

శుభాశంసనం

శ్రీస్వామిని శారదా ప్రియానంద,
చిన్మయారణ్యం, కోటప్పకొండ.

శ్రీ త్రికూటేశ్వర స్వామివారిదేవస్థానం జీర్ణోద్ధరణ, కుంభాభిషేక సంప్రోక్షణ మహోత్సవసందర్భంగా - గుంటూరు భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్ వారు ముద్రించిన శివార్చనం-కోటప్పకొండచరిత్ర ను చదివితిని. దక్షిణామూర్తివారి ఆకర్షణీయముఖచిత్రముతో, దక్షిణామూర్తి వారి స్తోత్రాలు, మహాన్యాస రుద్రాభిషేక మంత్రాలతో, శైవసిద్ధాంతము, శైవాగమాలు, శైవ, వైష్ణవ, గాణాపత్య, శాక్త, ఆదిత్య ఉపనిషత్‌లతో సర్వాంగసుందరంగా అలరారుతున్నది. సామాన్యభక్తులకు, దీక్షాపరులైన పూజాతత్పరులలో నిత్యము స్వామివారిని సేవించే పూజారులకు, పురోహితులకు జ్ఞానమార్గంలో పయనించే ముముక్షువులకు, అందరికీ ఉపయోగపడే విషయా లన్నీ పొందుపరచబడిఉన్నాయి. ఏ స్థాయి సాధకుల కైనా అన్నీ ఒక్కొక్కరకంగా ఉపయోగపడతాయి. మనశాస్త్రాలలోని అనర్ఘమగునవి సేకరించి ప్రత్యేకపుస్తకముగా అందించిన పరిషత్‌వారు ధన్యులు. జనావళికి మహోపకారం చేసినారు. శ్రీత్రికూటేశ్వరస్వామివారి స్తోత్రావళి, కోటప్పకొండ చరిత్ర, స్వామివారి క్షేత్రమహిమ, వెల్లడిచేసినారు.

శ్రీ త్రికూటేశ్వరస్వామి వారు భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్ ద్వారా ఇలాంటి ఏన్నో మహత్తరమైన గ్రంధములు ముద్రింపజేసి భక్తులను అనుగ్రహించెదరు గాక.

ఇతి శమ్

ప్రశంసా

పూజ్యశ్రీస్వస్వరూపానందస్వాములవారు
న్యాయవేదాంత సర్వదర్శనాచార్యులు,
శ్రీశివగిర్యాశ్రమము, చిత్తూరు జిల్లా.

భక్తిరసామృతాస్వాదనరతాః! నితాంతనిర్మలస్వాంతాః! భో భాగవతాః!

ఆధివ్యాధిబాధితే, దుఃఖదావాగ్నిదగ్ధే ఉస్మిన్ జగతితలే త్రివిధదుఃఖనిర్వారణార్థం జగత్ప్రభోః జ్ఞానప్రదాయకస్య, శ్రీ పరశివపరమాత్మనః సమగ్రస్వరూపనిరూపకః, మహన్యాస, రుద్రాభిషేక, శివపంచాయతన దేవతార్చన, లఘుపూజా, శ్రీ దక్షిణామూర్తి కవచ, హృదయ శ్రీ శైవానుక్రమో ఉపి చ సమాయుక్తః గ్రంధరాజో ఉయం విరాజతే భవతాం కరకమలే !.

గ్రన్థే ఉస్మిన్ విశిష్య ఆంధ్రదేశే గుంటూరు మండలే కోటప్పకొండ ఇతి నామ్నా ప్రసిద్ధే శ్రీ త్రికూటాచలే విరాజమానస్య మహాదేవస్య, శ్రీ త్రికూటేశ్వరస్వామినః చరిత్ర మపి విద్యతే! అస్య విశిష్టగ్రంథరాజస్య ప్రకాశనే రతాః శ్రీ భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషదః ప్రముఖపాత్రధారిణః శ్రీమంతః బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ మహోదయాః ప్రశంసార్హాః భవంతి !

అస్మిన్ గ్రంధే సగుణారాధకానాం భక్తాగ్రేసరాణాం కృతే అర్చన ప్రకారః సమగ్రరూపేణ ప్రతిపాదితః. త త్రాపి భక్తజనానాం సర్వేషాం సౌకర్యార్థం లఘుపూజాపి ప్రకాశితా ! అపి చ కే తే షోడశోపచారాః, ఉపచారేషు గతమతభేదాః కే, ఇతి సమ్యక్ ప్రతిపాదితా ః. ఏవం మధుపర్క విచారాదయో ఉపి సప్రమాణం నిరూపితాః! ఏవ మస్మిన్ గ్రంథే పంచాక్షరీ, పంచదశాక్షరీ మంత్రాణాం వివరణ మి త్యాదయో విశేషాః బుధజనగ్రాహ్యాః వర్తన్తే !

సగుణధ్యానవిహీనస్య న హి నిర్గుణవేదనమ్ ఇతి శాస్త్రోక్తిః! అతః సర్వే సగుణోపాసకా గ్రంథే ప్రతిపాదిత ప్రకారేణ శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్వరూపేణ ప్రసిద్ధం శ్రీ త్రికూటేశ్వరం అర్చయిత్వా భక్త్యా భగవదనుగ్రహం సంప్రాప్య గ్రంధప్రకాశకానాం పరిశ్రమం సఫలీకుర్వంతు.

సర్వేషాం భక్తజనానాం సౌకర్యార్థం శ్రీ త్రికూటాచలే రాజమార్గ నిర్మాణే, శ్రీ స్వామిదేవాలయజీర్ణోద్ధరణ కార్యే, అన్యేషు స్వామిసేవాకార్యేషు చ సంతతరతాః శ్రీమంతః డా॥ కోడెల శివప్రసాదరావు మహోదయాః, శ్రీమంతః బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ మహోదయాః, అన్యే ఉపి సేవాధురంధరాః శ్రీ త్రికోటేశ్వర స్వామినః కరుణాకటాక్ష వీక్షణరతాః భవేయు రితి శ్రీ సదాశివం సంప్రార్థయామి.

-- 0 --

సత్య దీక్ష

గం గణపతయే నమః

శివాజ్ఞ లేనిదే చీమైనా కుట్ట దంటారు పెద్దలు. శ్రీ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ గారు కోటప్పకొండ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లోనూ, శ్రీశివార్చనమ్ గ్రంథముద్రణ విషయంలోనూ, చొరవ చూపించడానికీ, నిర్విఘ్నంగా ఆపనులన్నీ విజయవంతం కావడానికీ అక్షరాలా ఆశివానుగ్రహమే పెట్టుబడిగా భావించవచ్చు. అయితే ఆ పరమేశ్వరదివ్యకటాక్షవీక్షణాలకు తోడు ఎందరో సిద్ధులు, యోగులు, దివ్య పురుషులఆశీస్సులు, గౌరవమంత్రివర్యులు డాక్టర్ కోడెల శివప్రసాద్‌రావుగారి ప్రోత్సాహం అన్ని సమ్మిళిత మై ఓ మహాశక్తిగా మారి శ్రీ సత్యనారాయణగారిచేత ఉరుకులు, పరుగులు పెట్టించి పనులు చేయించా యనడంలో అతిశయోక్తి ఏమాత్రమూ లేదు.

శ్రీ కోటయ్య స్వామి పాదాశ్రితు లైన సత్యనారాయణగారు రెండు దశాబ్దాల నుంచి -. లలితా, విష్ణు, సహస్రనామాలు, రుద్ర, చండీ, గణపతియాగాలు నిర్వహిస్తూ లోకకల్యాణానికి కంకణబద్ధులై. లోకేశ్వరునిసేవకు అంకిత మయ్యారు. కేవలం వారు యజ్ఞయాగాలు చేయడమే కాక అటువంటి సత్సంకల్పం కలిగినవారు ఎవ రైనా వారిస్థితిగతులను దృష్టిలో ఉంచుకోకుండా వారిచేత కూడా యజ్ఞయాగాలు చేయించడం వారిఔదార్యానికి మచ్చుతునక. ఈకార్యక్రమాలకు తోడుగా ఎన్నో దేవాలయాలజీర్ణోద్ధరణకు సహకారము, మరెన్నో ఆలయాలనిర్మాణానికి ప్రోత్సాహాన్నీ అందించారు.

కోటప్పకొండదేవాలయం జీర్ణోద్ధరణం పనులలో శ్రీజగద్గురువులు శృంగేరి స్వామివారిని నాలుగు ఐదు పర్యాయములు కలిసి ఆశీస్సులు, సలహాలు తీసుకొని పను లన్నిటినీ సమన్వయిస్తూ అందరినీ ఒకతాటిమీద నడిపించి విసుగు, విరామం

లేకుండా ఆయన కృషి చేశారు. తనఇలువేల్పు అయిన త్రికోటేశ్వరస్వామిసన్నిధిని కనీసం నెలలో ఒకసారైనా దర్శించనిదే, ఆస్వామికి అర్చనలు చేయించనిదే ఆయనకు నిద్ర పట్టదు. విచిత్రవిషయ మేమి టంటే అక్కడ ఉండే కోతులు కూడ ఆయనను గుర్తుపట్టి పలకరింపుకోసం అన్నట్లు దగ్గర కొచ్చి వెళుతుంటాయి. ఆయన కిందనుంచి వాటిని పిలిస్తే కొండపై నుంచి పరుగెత్తుకు వచ్చి ముందుంటాయి. ఆ కొండకీ సత్యనారాయణగారికీ అణువణువునా ఉన్న ఆప్యాయతానుబంధాలు అంతటివి.

త్రికోటేశ్వర స్వామి చరిత్రను సేకరించడంలోనూ, శ్రీశివార్చనమ్, కోటప్పకొండచరిత్ర గ్రంథంగా దాన్ని పరిపూర్ణంగా తీర్చిదిద్దడానికి ఆయన చేసిన కృషి అనితర సాధ్యం.

ఇలాంటిశ్రమ పడుతూ కూడ ఎలా ఆనందంగా ఉండగలుగుతున్నారు అని ఆయన్ని ఎవరైనా ప్రశ్నిస్తే సమాధానం మాత్రం ఇలా ఉంటుంది. ఇది నా గొప్ప కాదు లే వయ్యా, కోటప్పకొండ సంకల్పసిద్ధి ఉన్న పవిత్రపుణ్యక్షేత్రం. నా చేత పనులు చేయించింది మాత్రం జగద్గురు శృంగేరీపీఠాధిపతులు, ఏర్పేడు పీఠాధిపతులు, శుకబ్రహ్మాశ్రమాధిపతులు, శివగంగాపీఠాధిపతులు, శ్రీశైలం జనార్దనానందస్వామి, రత్నానందస్వాములు ఇలా ఎందరెందరో స్వాముల ఆశీస్సులు, గౌరవ మంత్రివర్యులు డాక్టర్. కోడెల శివప్రసాదరావుగారి ప్రోత్సాహం నన్ను ముందుకు నడిపించాయి- అని చిద్విలాసంగా చెప్పి ప్రశాంతవదనంతో తమపనిలో తాము మళ్లీ నిమగ్నమై శివార్చన చేస్తుంటారు.

ఇట్లు
వి. లక్ష్మీ సునీత.

శివ సమర్చనము

నమః ప్రణవార్థాయ, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ, ప్రశాంతాయ, దక్షిణామూర్తయే, నమః ॥

శ్రీకోటప్పకొండదేవాలయము జీర్ణోద్ధరణకు శ్రద్ధవహించిన వారిలో ఒకరైన శ్రీయుతులు బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారు కన్వీనరుగా భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తువారు ప్రచురించిన శ్రీశివార్చనమ్ (కోటప్పకొండచరిత్ర) అను గ్రంథమును పరిశీలించితిని. ఈ గ్రంథపఠనముతో నాకు కల్గిన అభిప్రాయమే ఈ శివసమర్చనము.

జన్మనాం నరజన్మ దుర్లభమ్.

జననమరణచక్రభ్రమణమున పరిభ్రమించుజీవుడు తనపుణ్యకోటి ప్రభావముచే నరజన్మము నెత్తుచున్నాడు. ఆనరజన్మలో కూడ యేకొందరో భక్తి ప్రపత్తులు కల్గి భగవత్సేవ చేయుచున్నారు. భగవత్సేవ చేసుకొనవలెనని అభిలాషతో ఉన్నను ఈ తీరుబడిలేనిజీవనసమరమున ఆచార్యులకొరకు తిరుగుతీరిక, ఓపిక లేక భగవానునినామస్మరణతోనే సంతృప్తి చెందువారలపాలిట పెన్నిధివంటిది ఈ శివార్చనము. శివార్చనకు ఉపక్రమించుటకు ముందు ఆపరమశివునిగూర్చి రెండు మాటలు మీకు జ్ఞప్తిచేయుచున్నాను.

ఆదితః పరిశుద్ధత్వాత్, మలత్రయ వియోగతః,
శివ ఇ త్యుచ్యతే శంభుః సచ్చిదానందఘనః ప్రభుః.
ఆస్పదత్వాత్ అశేషాణాం మంగళానాం విశేషతః
శివశబ్దాభిధేయో హి దేవదేవః త్రియంబకః.

మలత్రయవియోగముచే మొదటినుండి పరిశుద్ధు డైనకారణముగ సచ్చిదానందరూపు డైనప్రభువు శివు డని వ్యవహరింపబడుచున్నాడు. నిరంతరము సమస్తము లైనశుభపరంపరలకు నిలయు డైనకారణముగా దేవదేవు డైనత్రినేత్రునకు శివు డనుపేరు - అని గ్రంథములు చెప్పుచున్నవి. మలత్రయవియోగమువలన పరిశుద్ధత్వము ఏమియో ఆలోచించెదము.

ప్రతిజీవిలోనిఅంతఃకరణము కర్మబీజసంస్కారములకు నిలయ మైనది. ఆ అంతఃకరణము చిత్తవృత్తి, బుద్ధివృత్తి, మనోవృత్తి, అహంకారవృత్తి అనెడి నాలుగు ప్రవృత్తులతో కూడుకొని ఉండును. అంతఃకరణ, మలదోషము= జన్మాంతరవాసనలతో కూడుకొనుట, విక్షేపదోషము = మానసికచాంచల్యము కల్గి ఉండుట, ఆవరణదోషము = స్వస్వరూపజ్ఞానము లేకపోవుట - అను వానితో సంబంధము లేనివాడు కనుకనే శివు డైనాడు.(శివః= మంగళప్రదః) అంతియే కాక సచ్చిదానందమునకు మూర్తిమంతుడుగా చెప్పదగినవాడు ఆశంభువు.

కొన్నిఇతిహాసములవలన, మరి కొన్నిప్రమాణములవలన శివుడే దక్షిణా మూర్తి యని, ప్రణవార్థమే (ఓంకారమే) ఆదక్షిణామూర్తి యని తెలియుచున్నది.

పూర్వ మొకప్పుడు సప్తర్షులు తాము నిత్యము చేయుచున్న యోగాభ్యాసము వలన ఆత్మానందము, పరమశాంతి ఏమాత్రము పొందనివా రై, ఏకారణమువలన తాము అటువంటిస్థితిని ఎదుర్కొనుచున్నారో తెలిసికొనుటకై ఈశ్వరునివద్దకు బయలుదేరినారు. ఆసమయములో హిమవత్పర్వతప్రాంతములు చేరునప్పటికి ప్రశాంతప్రదేశములో ఆపర్వతసానువులపై శివుడు దక్షిణాభిముఖు డై చిన్ముద్రలో నుండి ధ్యానము చేయుచు కన్పించినాడు. పద్మాసనాసీను డై, చిన్ముద్రతో నుండి ఆత్మదర్శనానందము ననుభవించుచుండగా ఆతేజస్వంతుడు కనులు తెరచినపుడు తమసందేహనివృత్తి చేసికొనవచ్చు నని భావించి వారు అట్లే నిరీక్షింపసాగిరి. దినములు గడచినవి. ఆతడు ముద్రను వీడి బాహ్యజగత్తుకు రాలేదు. అపుడు ఆ ఋషులును ఆతనివలె ఆసనబద్ధు లై చిన్ముద్రను ధరించి ఆతనికి ఎదురుగా కూర్చుండి ధ్యానము చేయసాగిరి. పరమాశ్చర్యము. ఆమహానుభావులు క్రమముగా సమాధి సిద్ధించి, దక్షిణామూర్తియొక్క మౌనవ్యాఖ్యానముతో ప్రబోధితు లై అంతర్ముఖత్వము పొందినారు. పిదప కొంతకాలమునకు వారు సమాధినుండి మేల్కొని తమకు కల్గిన యోగసిద్ధికి అచ్చెరువందినారు. నేత్రములు విప్పిన దక్షిణామూర్తికి నమస్సు లర్పించి, దేవా ! యోగమువలన ఆత్మానుభూతిని పొందక, ఆఅనుభూతికొరకు మీవద్దకు చేరినాము. మీఉపదేశము ఏమాత్రము లేకయే మాకు ఆత్మానందానుభూతి సిద్ధించినది. దీనికి కారణ మేమి యని విన్నవించినారు. వారిసందేహమునకు మందహాసము చేయుచు, యోగిపుంగవులారా! మానవజన్మను పొందినజీవుడు తరింపవలె నని కోరుకొనుట, ఆత్మసాక్షాత్కారము పొందవలె నని కోరుకొనుట ఆతనిసుకృతవిశేషము. నేను వేసినచిన్ముద్ర అర్థము

చెప్పెదను వినుడు. పరమాత్మకు ప్రతీక ఐన అంగుష్ఠముతో, జీవాత్మకు ప్రతీక అయిన తర్జని కలిసి, త్రిగుణములకు అతీతు డై పరమాత్మానుసంధానముతో అంతర్ముఖత్వమును పొందును. ఆసమయమున మూడువేళ్ళు దూరముగ (తర్జనికి) ఉండును. కనుక (సత్వ రజ స్తమో) త్రిగుణరహితు డై సమాధిస్థితిని పొందును. సమాధిస్థితివలన లభించినసమత్వము జీవునకు శాంతి చేకూర్చును. నేను ధ్యానమునం దుండి నన్ను అనుకరింపవలసినదిగా మీకు స్ఫురింపజేసితిని. అట్లు నన్ను అనుకరించి మీరు ఆత్మానందానుభూతితో సమత్వమును సాధించి కృతార్థు లైనా రని పల్కినాడు. ఈఇతిహాసమువలన శివుడే దక్షిణామూర్తి యని తెలియుచున్నది. ఇటువంటిసంఘటననే తెల్పునట్టి

చిత్రం వటతరో ర్మూలే వృద్ధాః శిష్యాః, గురు ర్యువా,
గురో స్తు మౌనవ్యాఖ్యానం, శిష్యాః ఛిన్నసంశయాః.

వటవృక్షమువమూలమం దున్నయువకు డైనగురువుయొక్క మౌనవ్యాఖ్యానమువలన వృద్ధు లైనశిష్యులకు సంశయములు నశించినవి. ఎంత చిత్రమో ? ఈశ్లోకము కూడ దక్షిణామూర్తి ఘనతనే చాటుచున్నది. ఆ దక్షిణామూర్తియే ప్రణవమునకు అర్థ మని -

నమః ప్రణవార్థాయ, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ, ప్రశాంతాయ, దక్షిణామూర్తయే నమః.

అనుశ్లోకము బలపరచుచున్నది."తస్య వాచకః, ప్రణవః" ఆతనిని తెల్పునట్టిది ప్రణవము(ఓం కారము). ఆఓంకారస్వరూపు డైనవాడే శ్రీ దక్షిణామూర్తి. మేధాదక్షిణామూర్తి అని కొందరు వ్యవహరించుచుందురు. అది అంతగ వాడుకలోనికి ఎట్లు వచ్చినదో తెలియదు. శివుడు దక్షిణాభిముఖుడై తప మాచరించుటచే దక్షిణామూర్తిగ వ్యవహార మందియున్నాడు. దక్షిణదిక్కుతో తప మొనర్చువారికి ఏకోర్కెలు ఉండ వని ప్రతీతి. కోర్కెలు తీర్చగలస్వామికి కోర్కెలు ఏమి ఉండును?

అంతటివిశిష్టత కల్గినదక్షిణామూర్తియే త్రికూటేశ్వరుడుగా విలసిల్లినా డని ప్రతీతి. త్రికూటములు అనగా యోగదృష్టితో బ్రహ్మగ్రంథి, విష్ణుగ్రంథి, రుద్రగ్రంథి. ఇవి మనశరీరమునందు ముఖ్య మైనవి.

ఇంద్రియములద్వారా గ్రహించినసమాచారమును మెదడుకు పంపుట బ్రహ్మగ్రంథిపని. శరీరారోగ్యమును చూచుచు శరీరమును చక్కగ సంరక్షించుట విష్ణుగ్రంథిపని. వ్యక్తికి కావలసినమానసికవికాసమును చేకూర్చుట రుద్రగ్రంథిపని. ఇవిక్రమముగా (1) బ్రహ్మగ్రంథి-మూలాధార, స్వాధిష్ఠానము లకు మధ్యగా వెన్నుపూసలోను, (2) విష్ణుగ్రంథి - మణిపూరక అనాహతములకు నడుమను, (3)రుద్రగ్రంథి - విశుద్ధి ,ఆజ్ఞలకు నడుమను ఉండును. వ్యక్తి యోగవిద్య నభ్యసించునపుడు క్రమముగా ఓంకారధ్యానముతో సాక్షిమాత్రముగ నుండి మూడిటిని క్రమక్రమముగ దాటి కుండలినిని జాగృతము చేయవలె నని యోగుల వచనములు. కుండలినీజాగృతమువలన సో ఽహం= అతడే నేను అనుఅనుభూతి పొందగల్గును. అపుడు ఆవ్యక్తికి దుస్సాధ్య మైనది ఏదీ ఉండదు. ప్రకృతి వశ మై తీరును.

మానవులు ఆస్తిక్యతకు దూరముగా పోకుండుటకై పూర్వులు ఆలయములు, పుణ్యక్షేత్రములు ఏర్పరచినట్లు భావించవచ్చును. భౌతికజగత్తుతో సంబంధము ఉండి, అలోచనచే శారీరకజగత్తులో జీవుడు పరిభ్రమించుటకు ఈ క్షేత్రము[illegible] ఆలయములు స్ఫూర్తి నిచ్చును.

ప్రస్తుతము ఈకోటప్పకొండపై వేంచేసియున్న స్వామి కోటీశ్వరుడు. కోటప్పకొండకు త్రికూటాచల మని,త్రికూటేశ్వరునకు కోటయ్య అని వ్యవహారము. అవే వా[illegible]కలో కోటప్పకొండ, కోటయ్య స్వామి ఐనారని ప్రతీతి.

త్రికూటేశ్వర[illegible] క్షేత్రమాహాత్మ్యమువలన దక్షయజ్ఞమునందు సతీ వియోగముచే శివుడు జ్ఞానమూర్తి యై, తప మొనర్చుచు ఈక్షేత్రముపై నెలవున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఈక్షేత్రమున కొండపైభాగమున ఏవైపునుండి చూచినను రుద్రశిఖరము, విష్ణుశిఖరము, బ్రహ్మశిఖర మని పేర్లు గల మూడుశిఖరములు కనిపించును. అందువలననే ఈపర్వతమునకు త్రికూటాచలము, త్రికూటేశ్వరము అనుపేర్లు ప్రసిద్ధము. రుద్రశిఖరమున నెలకొన్న స్వామిని చేరుటకు బ్రహ్మశిఖరము, విష్ణుశిఖరము దాటి పోవలెను. గోపకాంత ప్రార్థనపై ఈశ్వరుడు కొండ దిగి వచ్చె నని కథ.

మనపూర్వీకుల ఆచారవ్యవహారములలో, పూజామహోత్సవములలో అంతర్లీనముగ ఆత్మజ్ఞానము నందించుచున్నా రనువిషయము మనకు తెలిసినదే.

ఆపద్ధతిలో ఇచట ఆలోచించిన ముక్తిని కోరినజీవుడు క్రమముగ బ్రహ్మగ్రంథిని, విష్ణుగ్రంథిని, రుద్రగ్రంథిని ఛేదించవలె నని తెల్పుదురు. ఇచట బ్రహ్మగ్రంథియే బ్రహ్మశిఖర మని, విష్ణుగ్రంథియే విష్ణుశిఖర మని, రుద్రగ్రంథియే రుద్రశిఖర మని భావించిన ఆపరమాత్మను దర్శింపవలె నన్న క్రమక్రమముగ సాధనలో ఈమూడిటిని అధిగమించవలె నని గ్రహించవచ్చును. ఇట్లు పూర్వులు బాహ్య మైనపూజావిధానము ద్వారాన అంతరంగ మైనపూజను తెల్పినా రని భావింపవచ్చు. మనభారతక్షేత్రము కర్మజ్ఞానతపములకు ప్రసిద్ధి వహించినభూమి కనుక, కర్మద్వారాన జ్ఞానమును పొందు మార్గములు పలురీతుల తెల్పుస్థలములు పెక్కు కలవు. వానిలో ఒకటి ఐన ఈ కోటప్పకొండ మిక్కిలి ప్రసంశనీయ మైన చరిత్ర కల్గినది.

శివార్చనవిషయమున మరి యొకరిసహాయము లేక చక్కగ అభిషేకము నిర్వహించుకొనవచ్చును. ఇందులో పాత్రలు ఎన్ని ఉండవలెనో తెల్పియున్నచో పూజాకార్యక్రమముతో పరిచయము లేనివారలకు కూడ సులభముగ అవగతమయ్యెడిది.

పూజకు కావలసినసామగ్రిని ఒక పట్టికగ ఇచ్చినచో బాగుండు నని నా అభిప్రాయము. భారతీధార్మికవిజ్ఞానపరిషత్తువారలు వ్యయప్రయాసలను ఓర్చుటలో కడు సమర్థులు. కనుక ప్రవాసాంతరభారతీయులను దృష్టిలో ఉంచుకొని వారి సౌకర్యార్థము ఏకరుద్రము, ఏకాదశరుద్రాభిషేక విధానము క్యాసెట్టు చేయించిన మిక్కిలి బాగుండు నని నా ఊహ. అది వారలు ఆలోచించగలరు. ఆప్రాంతములలో అర్చకులు దొరకుట బహుదుర్లభము. కనీసముఏశిశుజనన మప్పు డైనను, కార్తిక మాసమం దైనను శివార్చన చేయుట మనకు విధి. కనుక అట్లున్నచో బాగుండును.

ఈగ్రంథముపై నున్న దక్షిణామూర్తి ఇట్టే హృదయములందు హత్తుకొనుచు గ్రంథావలోకన కుతూహలమును కల్గించుచున్నాడు. అక్షరరూపముగ నున్న ఈపరిషత్తువారిసేవ కడు శ్లాఘనీయము. ఇట్టివే మరి యెన్నియో గ్రంథములు వీరిద్వారాన భక్తులకు చేరువ కాగల వని భావించుచు,

నమస్సులతో

కె. స్వరాజ్యలక్ష్మి,

లెక్చరరు, టి.జె.పి.యస్. కాలేజి, గుంటూరు.

శ్రీశివార్చనమ్ విషయానుక్రమణిక

గ్రంథప్రస్తావన

కోటప్పకొండ చరిత్ర

శ్రీ త్రికోటీశ్వరస్తోత్రావళి

శ్రీ శివార్చనమ్ - శివవైభవమ్

శ్రీ శివార్చనమ్ - ఉపనిషద్వైభవమ్

అష్టమూర్తి ఉపనిషదష్టకమ్

శ్రీశివపంచాయతన దేవతోపనిషదః

శ్రీశివార్చనమ్-అర్చావైభవమ్

శ్రీశివార్చనమ్-స్తుతివైభవమ్

--0--

కోటప్పకొండచరిత్ర

మున్నుడి

డా॥ మడకా సత్యనారాయణ, ఎం.ఏ., పిహెచ్.డి.,
ఆంధ్రోపన్యాసకులు, **నరసరావుపేట.**

మనకోటప్పకొండను దర్శిస్తే సకల పాపాలు, సమస్త దోషాలు, తొలగి పోతాయని ప్రతీతి. మహా మహిమాన్వితమైన ఈ పుణ్యక్షేత్రంలో పరమేశ్వరుడు దక్షిణామూర్తిగా యోగనిష్ఠుడై దేవతలకు ఋషులకు బ్రహ్మోపదేశం చేసినట్లు స్థలపురాణాలు వివరిస్తున్నాయి. పరమ పవిత్రమైన ఈ పర్వతక్షేత్రం నరసరావుపేట పట్టణానికి దక్షిణంగా పన్నెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఎల్లమంద, కొండకావూరు గ్రామాలమధ్య ఉంది.

మహాశివరాత్రి పర్వదినాన కోటప్ప కొండవద్ద ఉపవాస జాగరణాదులతో ప్రభల ఉత్సవం జరిపించే సంప్రదాయాన్ని భక్తుడు కోర్ని సాలంకయ్య ప్రారంభించినట్లు పరిశోధకులు భావిస్తున్నారు. అయితే సాలంకయ్య ఎప్పటివాడనే విషయం చెప్పడానికి సరైన ఆధారాలు లేవు.

కోటప్ప కొండ ప్రశస్తి క్రీ॥ శ॥ 1000 సంవత్సరాలకు పూర్వమే ఉన్నట్లు ఈ ఆలయంలోని కొన్ని దానశాసనాలే వివరిస్తున్నాయి. "దక్షిణ ఇండియా శాసనములు" వాల్యూం-4-లో 915వ నెంబరు మొదలు 925వ నెంబరు వరకు కోటప్ప కొండ శాసనాలు ముద్రితాలు. ఈ చారిత్రక అంశాలను మద్దులపల్లి గురుబ్రహ్మ శర్మ గారు తమ శ్రీత్రికోటీశ్వర చరిత్రములో సోదాహరణంగా పేర్కొన్నారు.

క్రీ.శ.6,7 శతాబ్దాలలో ఈప్రాంతాన్ని పాలించిన ఆనంద గోత్రీకులు విష్ణుకుండినులు త్రికూటాధిపతులుగా బిరుదు వహించారు. అయితే వారికాలంలో కోటప్ప కొండ దేవాలయం యే మేరకు అభివృద్ధి సాధించిందో వివరించే ఆధారాలు

లభించటం లేదు. కోటప్ప కొండ కోవెల దాన శాసనాల్లో **వెలనాటి గొంకరాజు, వెలనాటి చోడ భీమనాథుడు, వెలనాటి కులోత్తుంగ చోడుడు, వెలనాటి రాజేంద్రుడు** మొదలైన పేర్లు కనిపిస్తున్నాయి.

త్రికోటీశ్వరస్వామికి భూములు సమర్పించిన వారిలో శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు, నరసరావుపేట జమిందారు శ్రీ రాజా మల్రాజు వేంకట రాయునివారు, చిలకలూరిపేట జమిందారులైన శ్రీ మానూరి వారు, అమరావతి శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి వెంకటాద్రి నాయనివారు, పెట్లూరివారిపాలెం జమిందారు శ్రీ గణపతిరావు బాబుగారు మరెందరో అజ్ఞాతభక్తులు కోటప్పకొండ దేవాలయం అభివృద్ధి కోసం యధాశక్తి తమవంతు పాత్ర నిర్వహించారు.

మహాశైవ శాంభవీదీక్ష మంత్రోపాసకులైన శ్రీ పినపాటి ఏలేశ్వర అయ్యవారు ఈ దేవాలయ ప్రశస్తి కోసం, జనాకర్షణ యంత్రం స్థాపించి అష్టదిగ్బంధనం చేశారు.

జాతీయోద్యమకాలంలో జాతీయనాయకుల చిత్రపటాలతో ప్రభలుకట్టి దేశభక్తి భావాలను ప్రబోధించిన ఘట్టాలు కోటప్పకొండ వద్ద జరిగాయి.

కాలం గడిచేకొద్దీ లక్షలాది యాత్రికులతో రద్దీ ఎక్కువౌతున్న కోటప్ప కొండ పుణ్యక్షేత్రాన్ని సకల సదుపాయాలతో పర్యాటక కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దాలనే సత్సంకల్పం నాటి శాసనసభ్యులు నేటి రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ శాఖామాత్యులు మాన్యశ్రీ డాక్టర్ కోడెల శివప్రసాదరావు గారికి కలిగింది. లక్షలాది భక్తులు కొండ ఎక్కే శ్రమలేకుండా ఘాట్‌రోడ్ నిర్మాణం జరిపించాలని సంకల్పించారు. ఆయన కృషి ఫలితంగానే 1986 ఏప్రియల్ 9వ తేదీన ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి పద్మశ్రీ నటరత్న నందమూరి తారకరామారావు గారు కోటప్పకొండ ఘాట్‌రోడ్ నిర్మాణానికి శంకుస్థాపన చేశారు. 4.7కిలోమీటర్ల పొడవు ఘాట్‌రోడ్ వేయటానికి రూపకల్పన జరిగింది. ఇటీవల ఘాట్‌రోడ్ పనులు శరవేగంతో చకచకా సాగాయి. సుమారు రెండున్నర కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో లక్షలాది భక్తుల కోసం నిర్మించిన ఘాట్‌రోడ్ ప్రజాసేవకు సిద్ధమైంది. ఎప్పటికప్పుడు అధికార యంత్రాంగాన్ని అప్రమత్తం చేసి

ఘాట్‌రోడ్ పూర్తిచేయించటంలో డాక్టరు కోడెల శివప్రసాదరావుగారు చేసిన కృషి, అందుకు రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు, సంబంధిత ప్రజాప్రతినిధులు అందించిన సహకారం కోటప్పకొండ చరిత్రలో చిరస్మరణీయమవుతుందని భావించటం అతిశయోక్తి కాదు.

ఆలయపునరుద్ధరణ, బస్సులు నిలిపే విశాలస్థలం, మంచినీటి సదుపాయం, అభిషేక మండపము, సుందరమైన ఆలయ గాలిగోపురం మొదలైన నిర్మాణ కార్యక్రమాలు శ్రీ శృంగేరి పీఠాధిపతి శ్రీ శ్రీ శ్రీ జగద్గురు శ్రీ భారతీ తీర్థ స్వామి వారి దివ్యాశీస్సులతో ఆంధ్రప్రదేశ్ దేవాదాయ ధర్మాదాయశాఖ వారి సహకారంతో, శ్రీ కోడెల శివప్రసాదరావుగారి కృషితో శరవేగంతో జరిగిన తీరు ముదావహం. వాటిని శోభాయమానంగా తీర్చిదిద్ది పూర్తిచేసిన విధం ప్రశంసాపాత్రం. **కోటప్ప కొండ చరిత్ర** సంకలన కర్తలు భారతీధార్మిక విజ్ఞానపరిషత్తు (గుంటూరు) కన్వీనరు శ్రీ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణగారు, జగమెరిగిన ఆధ్యాత్మిక చింతనా తత్పరులు. ధార్మికగ్రంధాలను ప్రచురించటం శ్రీ రుద్రయాగ శ్రీ చండీయాగాలను నిర్వహించటమే తమ జీవిత పరమార్థంగా పురోగమిస్తున్న సహృదయులు. శ్రీసత్యనారాయణగారి సతీమణి శ్రీమతి లలితాంబగారు భగవన్నామ సంకీర్తనంలో తన జీవితాన్ని ధన్యం చేసుకుంటున్న శ్రీ లలితా పరాభట్టారికా భక్తురాలు. వీరి ఇలవేలుపు శ్రీత్రికోటేశ్వరస్వామి. వారు 1977వ సంవత్సరం నుండి యిప్పటివరకు రుద్రయాగం, పూజలు భక్తితో నిర్వహించటం నేనెఱుగుదును. ఈ దేవాలయ జీర్ణోద్ధారణ సంఘం వారి, దేవాదాయ ధర్మాదాయశాఖ వారి కృషి అభినందనీయం.

--0--

శ్రీగణేశ్వరాయ నమః
శ్రీమాత్రే నమః
శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయే నమః.

శ్లో॥ ఓం నమః ప్రణవార్థాయ, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ, ప్రశాంతాయ, దక్షిణామూర్తయే నమః.

కోటప్పకొండచరిత్ర

శ్రీమంతము, సకల కళాశ్రీమంతమునైనమన భారత దేశము వేదభూమి. తపోభూమి, కర్మభూమి, ధర్మభూమి అని విశ్వవిఖ్యాతి పొందినది. ఇది విశ్వమునకు మార్గదర్శకమై జ్ఞానవిజ్ఞానసుధలను పంచి, అజరామర కీర్తి పతాకాలను నెలకొల్పినది. దీని నాదర్శవముగా స్వీకరించియే అన్ని దేశవములును సంస్కారసంపత్తిని సంపాదించుకొన్న వనుట నిత్యసత్యము.

కాశ్మీరము ముఖబింబమందలి తిలక రేఖగాను, వింధ్యపర్వతశ్రేణి నీలాల మొలనూలుగాను, సింహలసీమ వజ్రాలపాదపీఠముగాను, విలసిల్లు నీపవిత్రవిశాల దేశవమున బహురాష్ట్రవములు తవంతవస్వస్థానవేషభాషాసంప్రదాయస్వయం ప్రతిపత్తులతో అత్యంతఖ్యాతిని సంతరించుకొన్నవి.

ఇట్టిదేశమం దున్నతసంస్కృతి నార్జించినరాష్ట్రములలో సర్వాదర్శమైన ధార్మికజ్ఞానసంపద, త్యాగ గుణదక్షత, కర్తవ్యతానిష్ఠ తన కొకప్రత్యేకభూషణమై వెలయుగా(ఆంధ్రదేశము) తెలుగుదేశము విరాజిల్లు చున్నది. ఈఆంధ్రదేశ వైభవమునుగూర్చి మహాపండితశిరోమణి యగు అప్పయ్యదీక్షితులవారు ఆంధ్రత్వము, ఆంధ్రభాష మహాతపశ్శక్తిసంపన్నులకు మాత్రమే లభించునని ప్రశంసించిరి.

ఇంతమహత్త్వము గల తెలుగుదేశమునఅనేక పుణ్యక్షేత్రములు అనగా, శ్రీశైలము, శ్రీ కాళహస్తి, అమరావతి, ద్రాక్షారామము, తిరుపతి, భద్రాచలము, మున్నగునవి తమఅపారమైన మహిమతో సర్వశ్రేయోదాయకశక్తితో, భక్తకోటికి కోర్కెలను నెరవేర్చుచున్నవి. ఇట్టిక్షేత్రములలో సకలశక్తులు కలిగి కేవలజ్ఞానలక్ష్మికి,

మంత్రసిద్ధికి ప్రధానకేంద్రముగా వెలుగొందుచున్న మహాక్షేత్రము "త్రికూటా చలము." దీనిని తెలుగువారు "కోటప్పకొండ"అనియు, "కోటయ్యకొండ" అనియు, "ఎల్లమంద కోటయ్య కొండ" అనియు పిలుచుచున్నారు.

ఇక్కడ దక్షప్రజాపతి యజ్ఞమొనరించి విఫలుడైన తరువాత శ్రీ పరమేశ్వరుడు సతీవియోగమున విరాగియై, జ్ఞానమూర్తియై ఇచ్చటనే నెలకొనినట్లు క్షేత్రపురాణాదులవల్ల వెల్లడి యగుచున్నది. దక్షయజ్ఞమందు సతీదేవి తన దేహమును అగ్ని కాహుతి యొనర్చినసంగతి తెలుసుకొని క్రోధమూర్తి యైనశివునితేజస్సు నుండి ఉద్భవించిన వీరభద్రునిధాటికి భీతిల్లినదేవత లందరును శివుడు లేనియజ్ఞమున పాల్గొన్న తమఅజ్ఞానమును తొలగించుకొనుటకై ఈత్రికూటాచలమున వేంచేసియున్న జ్ఞాననిధి యైనపరమశివునివలన జ్ఞానోపదేశము నొందినట్లు, దక్షుని అపరాధమును సంపూర్తిగా క్షమించి రక్షించ మని వేడినట్లును, శివుడు వారి విన్నపము మన్నించి దక్షునకు గొఱ్ఱెతల నమరించి అతని పశుత్వలక్షణమును వెల్లడి చేసినట్లును తెలియును.

వెలనాటి ప్రాంతమందున్న బెల్లంకొండ, కొండవీడు, అద్దంకిసీమల నడుమనున్న ఈకొండ 1500 ఎకరాలస్థలము నాక్రమించి యున్నది. దీనిఎత్తు 1587 అడుగుల ఎత్తు, దీని చుట్టుకొలత దాదాపు 10 కిలోమీటర్లు. అడుగుతక్కువ ఆమడ అనియు ప్రతీతి కలదు.

ఈపర్వతము వినుకొండకు తూర్పున 30 కిలోమీటర్లు, నర్సరావుపేటకు దక్షిణమున 12 కిలోమీటర్లు, చిలకలూరి పేటకు పడమర 16 కిలోమీటర్లు, అద్దంకి కి ఉత్తరమున 40 కిలోమీటర్లు దూరమున ఉన్నది.

ఏవైపునుండి చూచినను ఈ కొండపైభాగమున 3 శిఖరములు కనిపించును. 1 రుద్రశిఖరము. 2. విష్ణుశిఖరము 3. బ్రహ్మశిఖరమని వాని నామములు. అందు వలననే దీనికి "త్రికూటాచల" మనుప్రసిద్ధి ఏర్పడినది. ఈకొండమీది రుద్ర శిఖర ప్రదేశమున ప్రాతకోటేశ్వరస్వామి వెలసెను. ఇచ్చట చిన్న గుడియు, లింగము, దాని కెదురుగా శిథిలావస్థలో నున్న కొయ్యధ్వజమును గలవు. ఈ స్వామి భక్తుల

మానసికబాధల తొలగించు మహిమ కలవాడు. శ్రావణమాసమున ఈస్వామిని పూజించిన జ్ఞానసంపద లభించుట నిశ్చయము అని పుణ్యపురుషులందరు భావింతురు. సాలంకయ్య అను భక్తు డీస్వామిని సేవించి తరించెను.

విష్ణుశిఖరమందు లోకరక్షకుడైన శ్రీమహావిష్ణువు "పాపనాశనేశ్వరుడు" అను లింగరూపమున వెలసియున్నాడు. కార్తిక మాసమునం దీస్వామిని పూజించిన సకల దుఃఖములు తొలగు నని పురాణవచనము. దీనినే "గద్దలబోడు" అని అందురు. ఈప్రదేశమునగల దొనలందు స్వచ్ఛమైన జలము సర్వదా సంపూర్ణముగా నుండును. ఈదొనలు దేవనిర్మితములు.

బ్రహ్మశిఖరము రుద్రశిఖరమునకు వెలుపల గలదు. ఈబ్రహ్మ శిఖరముమీదనే నేడు ప్రజల పూజలందుచున్న నూత్న కోటీశ్వరుడు నెలకొన్నాడు. ఈస్వామి భక్తులకోర్కె లన్నియు తీర్చుదయామయుడు. విశ్వకల్యాణ సంధాయకుడు.సకలజ్ఞానప్రదుడు. దీనజనబాంధవుడు. ఈకోటీశ్వరస్వామిని మాఘమాసమున అర్చించిన సర్వపాపములు తొలగు ననియు, మోక్షసామ్రాజ్య లక్ష్మి చేపడుననియు దృఢముగా నమ్ముదురు. ఈత్రిశిఖరములపై వెలసిన లింగమూర్తుల ప్రభావ మేనాటికిని తరుగదని పరమేశ్వరుడే తెలిపెను.

శ్రావణమున రుద్రశిఖరస్వామిని, కార్తికమున విష్ణుశిఖరస్వామిని, మాఘమాసమున బ్రహ్మశిఖరస్వామిని సేవించిన తాపత్రయము నశించి ముక్తిదాయకమైన లింగార్చన ఫలము లభించును. ఇక్కడ పార్వతీదేవి లేనందున కోటీశ్వరస్వామిని జ్ఞానానందమయు డగు శ్రీ దక్షిణామూర్తిగా భావించుచున్నారు. విద్వన్మణిసిద్ధాంతిశిరోమణియు నగు చింతలపాటి వీరనీలకంఠకుటుంబ రామశాస్త్రిసిద్ధాంతి గారు తమ త్రికూటేశ్వరతారావళిలో దక్షిణాస్య, దక్షిణామూర్తి శబ్దములతో స్వామిని సంబోధించినారు. అత్యధికమేధాశక్తిని, అత్యంత ప్రజ్ఞాపాటవమును ప్రసాదించుస్వామి గావున నారీతిగా సంభావించి రని మనము భావింపవచ్చును. ఈవిషయము పండితులు, విమర్శకులు, నిర్ణయించి తెలుపవలసినదే - ఈ సందర్భమునందే ఈ స్వామిని సేవించి తరించి శిలారూపులై వెలసిన మహాభక్తులను గూర్చి తెలిసికొనుట ముఖ్య మని భావించి వివరించు చున్నాము.

సాలంకయ్య చరిత్ర :

ఈకోటప్పకొండకు సమీపమున "ఎల్లమంద " అను పేరు గలగ్రామము **కలదు. అందు** కోర్ని వంశమున " సాలంకయ్య " అనునతడు జన్మించెను. అతడు సద్గుణసంపత్తి గలవాడు. శక్తివంతుడు. అతని శివభక్తినిష్ఠానియమములు అపారములు. అరిషడ్వర్గమును జయించిన సాలంకయ్య శివభక్తశ్రేష్ఠుడై ఆరు లింగస్థానముల నెఱింగెను. వీరశైవు డైనయితడు యోగవిద్యయందును, శివపూజా విధానమందును పారంగతుడు. శరీరకష్టముతో కట్టెలను కొట్టి విక్రయించి వచ్చిన సొమ్ముతో అతడు జంగమార్చన చేసెడివాడు. శివభక్తులను పూజించుటయే అతని ముఖ్యబాధ్యత అయినది. ఇట్లుండగా ఒకనా డతడు కొండపైకెక్కి కట్టెలు కొట్టుచు అలసి చెట్టునీడకు జేరి దాపుననే గలకోటీశ్వరలింగమును దర్శించెను. అత డానందభరితుడై ఆస్వామిని మనసారపూజించెను. నాటినుండి ప్రతిదినము దొనలో స్నానమాడి భస్మధారియై, రుద్రాక్షమాలికలు దాల్చి, పంచాక్షరీమంత్రము జపించుచు స్వామివారికి షోడశోపచారము లొనర్చుచు బిల్వదళములతో అష్టోత్తర శతనామపూజలు సల్పుచుండెను. ఒకనాడు కొండపై గలబిల్వవనమును చూచి అక్కడనే యుండి తప మొనర్చిన ముక్తి కలుగు ననియు పరమాత్మకు సన్నిహితుడ నగుదు ననియు తలంచెను. ఆసంకల్పము దృఢము కాగా మారేడుచెట్టునీడయందు పద్మాసనముతో, మౌనదీక్ష వహించి కోటీశ్వరునిగూర్చి తప మొనరించుట కుపక్రమించెను. ఇట్టికఠోరదీక్షతోనే అతడు కాలము గడుపుచుండగా నొకనాడొక జంగమయ్య ప్రత్యక్ష మాయెను. అతనిని చూచి పరమశివునిగా భావించి అర్చించి తనగృహమునకు విచ్చేయు మని ప్రార్థించెను. ఆజంగమయ్య వానిప్రార్థనకు అంగీకరించి అతనియింటి కేగి కేవలము క్షీరములను మాత్రమే త్రాగుచు కొన్ని దినము లుండి తరువాత అదృశ్యు డాయెను. సాలంకయ్య వానికై వెదకి వేసారి నిరాశతో నిరాహారదీక్ష పూనెను. ఒకనాడు బ్రహ్మశిఖరప్రాంతమున తిరుగుచున్న సాలంకయ్యకు అక్కడి ఒకగుహలో దివ్యతేజోరూపమున దర్శన మిచ్చి మీయింటిలో విందారగించినది నేనే, నేను నీవాడను, పరమేశ్వరుడను, నే నిచ్చటనే యుందును. ఇక్కడ దేవళము నిర్మించి నన్ను లింగరూపమున ప్రతిష్ఠించి పూజింపుము. మహాశివరాత్రినాడు నియమవంతుడవై అభిషేకాదు లొనర్చి, ప్రభలు కట్టించి, నాటి రాత్రి జాగరణ మొనర్చు మనియు ఆపూజా ఫలముచే నీవు శివైక్య మందెద వనియు

తెల్పెను. సాలంకయ్య కోరుకొనగా శివైక్యసంధానపద్ధతిని గూడ నుపదేశించి తేజోమూర్తి యైన ఆ యోగీంద్రు డంతర్ధాన మొందెను. ఆఉపదేశము ననుసరించి ఆభక్తుడు సకలపూజావిధానములు నెరవేర్చుచు శివరాత్రినాడు అన్ని క్షేత్రములందు స్వామికి కల్యాణోత్సవము జరుగుచుండగా నిక్కడ మాత్ర మెందుకు జరుపరా దని తలంచి పార్వతీదేవిని ప్రతిష్ఠ చేయ యత్నించెను. అంత నాకాశవాణి యీ స్థలము యోగ స్థలము, భోగస్థానము కాదు. ఇది జ్ఞానరాశి యైన దక్షిణామూర్తి స్థానము. బ్రహ్మచర్యదీక్షలో నున్న స్వామి కిచ్చట కల్యాణము జరుపగూడదు అనెను. ఆవాక్కులు విని సాలంకయ్య విరక్తుడై దేహత్యాగ మొనర్ప నెంచి పీఠమధ్యమున నిలిచి లింగైక్య సంధాన మొనర్చెను. పరమేశ్వరు డతనిని తనలో లీన మొనరించుకొనెను. అతనిభౌతికరూపము లింగాకృతి గాంచెను. అతనితమ్ములు ముగ్గురును భగవద్దయకు పాత్రులై లింగమూర్తులై నిలిచిరి. ఈవిధముగా ఆ ప్రదేశము" పంచబ్రహ్మస్థానము " గా ప్రసిద్ధి చెందినది. ఈభక్తుడు సాలంకయ్య సంకల్పబలముతోనే ఈ యల్లమంద కోటీశ్వరునకు ఇంతప్రభ. ఇంత భక్తజన సమూహమునకు ప్రథమకారకుడు సాలంకయ్యే.

ఆనందవల్లి (గోపకాంత):

కోటప్పకొండ పరిసరమున నందిపాడు అను ఒక పల్లెయుండెను. ఆపల్లెలో యాదవకులమునందు సునందు డనువాడు జన్మించెను. అతడు చిన్న నాటినుండి కోటీశ్వర భక్తుడై ఖ్యాతి గాంచెను. అతడు పెరిగి పెద్దవాడై యుక్త వయస్సున "కుందరి" అనుకన్యను వివాహమాడెను. ఆదంపతులకు భగవత్కృపావిశేషమున ఒకకూతురు ఉద్భవించెను. ఆకన్యక పేరు ఆనందవల్లి. సునందు డాబాలికను లక్ష్మీదేవిగా భావించి సంతసించెను. ఆఆనందవల్లి భువనసుందరరూపముతో నెదుగుచు తల్లిదండ్రుల హృదయము నానందమున నోలలాడజేయుచుండెను. ఆమె అందమునకు వన్నె గొల్పుచు వినయసంపదయు పెంపొందెను. సౌందర్యమందిరయైన ఆనందవల్లి పూర్వ పుణ్యవైభవమున శివభక్తితత్పరురాలై విలసిల్లినది. ఆమె అనుదినము తనకులమువారి వెంట ఆవులను మేపుటకై నందిపాటి మీద కేగెడిది. పసితనమునుండియు ఆమె శివభక్తియుక్త యగుటచే పూలమాలల జోలికి పోక రుద్రాక్షమాలలు ధరించును.

కోటీశ్వరకథలనే పాడును. ఈపరిస్థితి నంతయును గమనించినతల్లి ఆమెతో ఒకనాడు "అమ్మా! నీ యౌవన మిట్లు విరక్తిభావముతో వ్యర్థ మొనర్చుకొందు వేల ? తగిన వరుని వివాహమాడి భుక్తికి, ముక్తికి, మూలమైన సుఖము లొందు" మనెను.

ఆపలుకులు విని ఆనందవల్లి "తల్లీ, శివుని పూజించుటవలననే తప్పక ముక్తి లభించును. ఐహికసుఖము లన్నియు క్షణికములు. శాశ్వత భోగమోక్షము లొసగు శివభక్తిని వీడి అల్పబుద్ధులవలె విషయలోలతలో మునిగి అధోగతి పాలగుటకు నే నంగీకరింప "ననెను. ఈవిధమునంతయు గమనించి సహృదయుడైన తండ్రి కుమార్తెను మంచిమాటలతో బుజ్జగించుచు "అమ్మా! నీ మేనత్తకొడుకైన సుందరుని పెండ్లియాడి మా కానందము కూర్చుము. అతడును దైవభక్తి పరాయణుడే" అని నచ్చచెప్పి ఆమె యంగీకారముతో పెండ్లి జరిపించెను. మేనత్తకొడుకు తగిన ఈడు జోడు అయిన వాడగుటచే ఆనందవల్లీ సుందరులు ప్రజలమన్ననలకు పాత్రులైరి. దయ, సౌందర్యము, వినయసంపద, దైవభక్తి కల యాకాంత వివాహానంతరము కూడ పరమేశ్వరుని పూజించుటకు కొండపైకి వెళ్ళెడిది. ఆ నవదంపతులు కోడిగా లాడుకొనుచు నిత్యము ఆవులను మేపుటకై అడవికి వెళ్ళెడివారు. అందాలరాశి అయిన తనభార్యను చూచి సుందరుడు ఉప్పొంగిపోవును. వారిరువురు హద్దులు మీరని నడవడితో నొద్దిక కలిగి కాలము పుచ్చుచుండిరి. సుందరు డేనాడును ఆమె శివపూజను నివారించలేదు. అరమరికలు, పొరపొచ్చెములు లేని ప్రణయజీవనయాత్ర సాగుచుండగా ఆనందవల్లి గర్భవతి యైనది. సీమంతాదికృత్యములు జరిగినవి. నానాటికి గర్భభారము దుర్భర మయినది. మునుపటివలె రుద్రశిఖరము పై కేగి స్వామిని కొలుచుశక్తి ఆమెకు క్షీణింప సాగెను. ఒకనాడు తాను తెచ్చిన ఆవు పాల కడవ ఒకచోట దించి పూలు తెచ్చుటకై వెళ్ళెను. ఆసమయమున నొకకాకి వచ్చి యాకడవ మీద వ్రాలగా కడవలోనిపాలన్నియూ నేలపాలాయెను. తిరిగి వచ్చిన ఆమెకు ఆదృశ్యము మిక్కిలి క్రోధమును కలిగించెను. " నేటి నుండి కాకిజాతి ఈకొండపైకి రాకుండు గాక, నీచ కాకి జాతి నిర్మూలమయి

పోను" అనెను. ఆమెవాక్కు సత్య మైనది. ఒకకాకి కూడ ఆక్షేత్రమం దెక్కడను కనిపించదు. నిశితముగా పరిశీలించిన ఇక్కడికి కాకులు రానితీరు ప్రత్యక్ష నిదర్శనముగా నున్నది. ఈవిషయము దేశప్రఖ్యాతి గొన్న ప్రబలసాక్ష్యము.

ఆతరువాత ఆనందవల్లి మరొకచోటనుండి అతిప్రయాసతో పాలు తెచ్చి కోటీశ్వరస్వామికి అభిషేకాదులతో పూజసల్పెను. పూజానంతరము చేతులు మోడ్చి ఓ స్వామి ! గర్భభారముచే కొండపైకి వచ్చి నీ పూజ చేయజాలకున్నాను. నా కోర్కె తీరున ట్లు వరము ప్రసాదించు మని ప్రార్థించెను. భక్తకోటుల భవబంధముల తొలగించు ఆ స్వామి సత్యవచన యైన ఆమెకోర్కెను తీర్ప నెంచి - ఓ ఆనందవల్లీ! నేనే కొండ దిగి వత్తును. వెనుకకు మరలి చూడకు. ముందు నడువుము అనెను. ఆమాట ప్రకారము ఆ గోపకాంత ముందు నడువసాగెను. కొంతదూర మేగిన పిమ్మట స్వామిరాకవలన కలిగిన సందడికి భయభ్రాంత యై వెనుకకు తిరిగి చూచెను. ఆవిషయమును గుర్తించిన పరమేశ్వరుడు నియమభంగ మైనది కావున నేను ఇక భూమి మీదకు రాక ఇక్కడనే నిలుతును అని యాగిపోయెను. ఆపరిస్థితికి ఆనందవల్లి విచారగ్రస్త యై దేవా! నీవు బ్రహ్మశిఖరమునందు లింగమూర్తి వై నిలిచినచో నేను మాత్ర మీలౌకికసుఖములను గోరుదునా? నీ ఉపదేశానుసారము నేను గూడ బ్రహ్మైక్య మందెదను అని ఏకాగ్రచిత్త యై స్వామిని మనసున నిలిపి జన్మను తరింపజేయు మని ప్రార్థించెను. ఆమెప్రార్థన మాలించి పరమేశ్వరుడు ఆనందవల్లి భౌతికరూపమును తనయందు లీనము గావించుకొనెను. ఆమె అచ్చటనే శిలారూప మై నిలిచెను. అప్పుడే జన్మించిన ఆమెపుత్రుడు కూడ శివైక్య మందెను. ఈనాటికిని పరమేశ్వరవచనానుసారము మొట్టమొదట ఆనందవల్లిని దర్శించిన తరువాతనే స్వామిదర్శనభాగ్యము కలుగుచున్నది. ఇది స్వామి భక్త పరాధీనతకు చక్కనినిదర్శనము.

ఆనాడు " నందిపాడు" గా పేరు గాంచినగ్రామము క్రమముగా శిథిల మై **మహామంత్రి తిమ్మరుసు** ఇచ్చిన దానస్థలముతో నేటి "కొండకావూరు " అను **గ్రామముగా** వెలసినది.

విశేషాంశవములు

ఈపర్వతము ఆదినుండియు మునులు, తపస్విద్ధులు, యోగులు, మంత్రానుష్ఠానపరులు నివసించిన పవిత్రస్థలము. ఈనాటికి నిక్కడ ఆ మహోదయులు సంచరించుచున్నారు అని అనుభవజ్ఞులఅనుభూతి. త్రిపురాంతకమునకు కపోతేశ్వరక్షేత్రమునకు శ్రీ శైలమునకు ఈశాన్య భాగమున ఉన్నందున శైవుల కిది యొకపెన్నిధి. వారికిని దీనికిని అవినాభావసంబంధ మున్నది. ఎల్లమునులు గుంపులు గుంపులుగా వచ్చి స్వామిసేవకై యిక్కడ నివసించిన కారణమున ఇచ్చట గలగ్రామమునకు "ఎల్లమంద" అనునామము సార్థక మైనది.

ఇక్కడకు నింద్రాదిదేవతలు, మహర్షులు, మహాసిద్ధులు వచ్చి స్వామివలన జ్ఞానోపదేశము పొందినట్లు తెలియుచున్నది. ఇదొక సత్వగుణప్రధానస్థలము. దీని పైభాగమున దేవనిర్మితము లైన దొనలు, గుహలు, విష్ణుశిఖరభాగమున నేనాడును నింకిపోని సెలయేటియూటయు దైవశక్తికి ప్రబలనిదర్శనములుగా నున్నవి. ఇప్పటికిని ఈకొండమీద లంబికాయోగసిద్ధులున్నారని ప్రతీతి కలదు.

సాలంకయ్య, ఆనందవల్లి, సిద్ధమల్లప్ప మున్నగు భక్తాగ్రేసరులు నిష్ఠతో ననేక రీతుల ఆత్మపరిశీలనలు చేసి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది భక్తకోటికి ఈదేవాలయ పరిచయభాగ్యము నొందజేసినారు.

ఈక్షేత్రమునకు దాపున ఓగేరు (ఓంకారనది) ప్రవహించుచున్నది. ఈ నది గుత్తికొండబిలము, చేజెర్ల క్షేత్రములగుండా ప్రవహించుచు వచ్చి ఈ త్రికూట క్షేత్రము దాకి సముద్రగర్భమున లీనమగుచున్నది.

ఈక్షేత్రమందు సిద్ధులు, అష్టసిద్ధులు, నిధులు, నీనాటికిని ఉన్నట్లు ప్రమాణములు లభించుచున్నవి.

1000 సం॥ లనుండి ఈ క్షేత్రము జనసందోహములకు పరిచయమ్మైనట్లుగా శాసనాల ద్వారా తెలియుచున్నది.

ఈనాటికి చుట్టుపక్కల గ్రామప్రజలు మాఘమాసారంభమునుండి మహాశివరాత్రిదాక విశేషభక్తిభావసంపన్నులై తమపశుగణములను కొండచుట్టును ప్రదక్షిణము చేయించుట ముఖ్యముగా గణనీయ మైనవిషయము.

సుమారు 200 సం॥ లకు పూర్వము బ్రహ్మశిఖరముపై పినపాటి ఏలేశ్వర అయ్యవార్లం గారు స్వామి అనుగ్రహబలముతో మంత్రపురశ్చరణసిద్ధి, జనాకర్షణము, మ్రొక్కుబడులు, అష్టదిగ్బంధన, గణపతి, సంతానకోటీశ్వర యంత్రములు స్థాపించినట్లు శాసనాధారము లున్నవి. ఈయన యీయంత్రస్థాపనకు మంత్ర పురశ్చరణ సలుపుసమయాన నొకానొకదివ్యజ్యోతి యంత్రములం దావేశించి మహత్తును చేకూర్చినట్లును తెలియును.

600అడుగులఎత్తు గల ఈశిఖరమునకు 750 మెట్లను నరసరావుపేట జమీందారుగారు నిర్మింప జేసినట్లును, విశేషముగా అన్నదానము లొనరించినట్లును శాసనాలవల్ల తెలియుచున్నది.

ఇచ్చట ధ్వజప్రతిష్ఠ లేదు. కేవలము బ్రహ్మ చర్య దీక్షతో జ్ఞానానందమయుడై వెలసిన దక్షిణామూర్తి స్వామి యగుటచే కల్యాణ వైభవములును లేవు. ఈస్వామికి బాలకోటీశ్వరుడు, సంతానకోటీశ్వరుడు అను వాడుక కూడ కలదు.

అడవి రామలింగేశ్వరుడు, కూకట్ల శంభుడు, శంభులింగమ్మ, నాగమ్మ, వేంకటేశ్వరుడు - అనుభక్తులు స్వామిసేవలో తరించినట్లును ప్రత్యక్ష నిదర్శనము లున్నవి.

దాదాపు రెండువందలసంవత్సరాలనుండి అత్యధికసంఖ్యలో ప్రజలు విశేషాకర్షణగా వచ్చుచున్నట్లును, శివరాత్రి కింత విశేష మీయొక్కక్షేత్రమందే యున్నట్లును పెద్దలఅనుభవము ఆంధ్రప్రదేశమం దింత మహాజనసమ్మర్దము, ప్రభలవైభవము మ రెక్కడను కనుపింపదు.

మ్రొక్కుబడులు :

తలనీలా లిచ్చుట, మెట్లపూజ, మేళతాళాలతో గూడిన ప్రభలపడితరము విశేషము. రెండువందలసంవత్సరాలనుండి నేటికిని పొట్లూరిగ్రామమునుండి నందివాహనముపై శివు నలంకరించి శివరాత్రిజాగరణమునాడు ప్రభతో వచ్చుట, ఆగ్రామప్రజ లందరు అన్నిమె ట్లెక్కి స్వామిని దర్శించుట విశేషాకర్షణము. ఇట్టి భక్తిప్రపత్తులతో స్వామిదర్శనార్థము వచ్చుగ్రామము లెన్నో ఈప్రాంతమున గలవు. ఇది స్వామిమాహాత్మ్యమునకు గొప్పతార్కాణము.

ప్రభలు :

సుమారు 40 అడుగులు మొదలు 100 అడుగుల ఎత్తుగల ప్రభలు కట్టుకొని 60,70, కిలోమీటర్ల దూరములనుండియు నెన్నో వ్యయప్రయాసల కోర్చి లక్షలాదిధనము వెచ్చించి ప్రభలకు కరెంటుదీపాలవెలుగులు, విశేషాలంకారములు కూర్చి వచ్చుచున్నారు. ఈప్రభలను వీరభద్రావతారముగా భావించుచు మేళతాళములతో, వీరంగాలతో వచ్చుట చూచితీరవలయునే గాని వ్రాయుటకును, చెప్పుటకును సాధ్యము కాదు. దాదాపు 40 సం॥లకు పూర్వము 500 ప్రభలు వచ్చినట్లు నిదర్శనము లెన్నో యున్నవి. ఈప్రభలతో వచ్చినప్రజలకు పరిసర గ్రామ వాసులే ఆప్యాయతతో భోజనాదివసతులు ఏర్పాటు చేసెడివారు. ఇప్పటికిని కావూరు, పురుషోత్తమపట్నము, పొట్లూరు, కమ్మవారిపాలెము, నర్సరావుపేట, ఎల్లమంద, ఆకులగణపవరము , జొన్నలగడ్డ, అవిశాయపాలెము, లింగంగుంట్ల, మిన్నెకల్లు, యడవల్లి, మద్దిరాల మొ॥ 30,40 గ్రామములవారు భక్తి పారవశ్యముతో ప్రభలు కట్టి అతివ్యయప్రయాసలను సైతము లెక్కచేయక వచ్చి స్వామికి పడితరము సమర్పించుచున్నారు.

ఇక్కడ మహాశివరాత్రినాడు అంద మైనపశుప్రదర్శనలు, ఎడ్లపందెములు, ఎక్కువగా జరిగెడివి. అన్నివర్ణముల వారికిని అన్నసత్రము లున్నవి. శివరాత్రినాడు పలువిధము లైనవ్యవసాయపుపనిముట్లఅంగళ్ళు విరివిగా నుండుట గమనించదగిన విషయము. కొన్ని వేలమంది సంచారజాతులవారు దేశము నలుమూలలనుండి వచ్చి శివరాత్రికి ముందు 15 దినములనుండియే యిక్కడ నివాస మేర్పరచుకొని అత్యంతాకర్షణతో నుత్సవమందు పాల్గొని, చుట్టుపక్కల గ్రామాలకును క్రొత్త శోభను గూర్తురు.

ఈకొండకు చుట్టుప్రక్కల నున్న దాదాపు 20గ్రామములు శివరాత్రి మహోత్సవసందర్శనమునకు వచ్చిన బంధుమిత్రగణములతో కళకళలాడుచు ఆనందోత్సాహములతో నోలలాడుచుండును. అ దొకదివ్యానుభూతి యనక తప్పదు.

ఇక్కడ వర్ణవిచక్షణత యేమాత్రము లేకుండ అన్నిమతములవారు, అన్ని కులాలవారు పాల్గొని వారిపశుసంపద నంతయు నలంకరించి, గిరిప్రదక్షిణము చేసి స్వామిని సేవించుట విశేషవిషయము.

శైవులు ఈదేవస్థానము తమపురాతనసంపద యన్నభావనతో నన్ని ప్రాంతములనుండియు వచ్చి విశేషభక్తిప్రపత్తులతో నుత్సవమందు పాల్గొందురు. ఇక్కడ వారికి శైవ, లింగాయత సత్రములు గలవు.

కళాకారులుపెక్కుమంది వచ్చి అతిపురాతనము లైన తమతమ కళా ప్రదర్శనములు (చెక్కభజనలు, కోలాటములు, సర్కసులు) ప్రకటించి విశేషముగా ప్రజల నాకర్షింతురు.

కొండకు దిగువభాగమునందు అయ్యంభట్లవారు, గబ్బిటవారు, భాగివారు, నీలకంఠేశ్వరాలయప్రతిష్ఠయు, అన్నసత్రములునను నెలకొల్పినారు. శ్రీ కల్యాణానంద భారతీస్వామివా రిక్కడనే శ్రీ చండీమహామాయాదేవిని ప్రతిష్ఠించినారు. 1982లో ఇక్కడ ఓరియంటల్ స్కూలు గూడ స్థాపించినారు.

1986 సంవత్సరమున కొండ ఎక్కు సోపానపంక్తి ప్రారంభస్థలమందు మలరాజువారి అధ్యక్షతన రాజగోపురనిర్మాణము కోడెల శివప్రసాదరావు గారిచే ప్రారంభించబడినది. ఈక్రిందిస్థలమందు జిల్లాపరిషత్తువారు తోటను నాటించి దానియందు అతిథిగృహమును గూడ నిర్మించినారు.

ఇక్కడ "చిన్మయారణ్యము " అను పేరుతో దాదాపు పదియెకరాల స్థలమందు బాల, వృద్ధాశ్రమమును శ్రీశారదానందప్రియగారు నిర్వహించు చున్నారు. దీనియందు ముఖ్యముగా ధ్యాన, యోగాభ్యాసాదికములు సాగుచుండును.

1983 నుండి పూర్తిగా శివభక్తితత్పరు డైన **శ్రీ కోడెల శివప్రసాదరావు గారు** ఎమ్. ఎల్. ఏ. గాను, హోమ్ శాఖామాత్యులుగాను, భారీ ఇరిగేషన్ శాఖామంత్రిగాను పంచాయతీరాజ్ శాఖామంత్రిగాను ఉండి

ఈ కొండకు ఏర్పాటు చేసిన సౌకర్యములు - సేవాసదుపాయములు.

అనాదినుండి సంకల్పమందున్న ఘాట్ రోడ్డుకు ఆనాటి ముఖ్యమంత్రియైన

శ్రీ నందమూరి తారకరామారావు గారిచే శంకుస్థాపన చేయించుట, నాటినుండి సాటి లేని పట్టుదలతో రెండుకోట్ల ఏబదిలక్షల వ్యయముతో గూడిన (ప్రభుత్వ సహకారము పొంది) ఈ నిర్మాణమును పూర్తి చేయించుట,

శ్రీజగద్గురువులైన శ్రీశ్రీశ్రీ శృంగేరీ భారతీ తీర్థ స్వామివారి అనుగ్రహాశీస్సులు పొంది, చాల పురాతనమై శిథిలావస్థలోనున్న కోటీశ్వర స్వామివారి దేవాలయమును దేవాదాయశాఖవారి సహకారముతో దాదాపు కోటి రూపాయల వ్యయమొనర్చి జీర్ణోద్ధరణ గావించుట

చరిత్రలో సువర్ణాక్షరములతో లిఖింపదగిన మహోన్నత విషయములు.

నీటివసతికొరకు లక్షలకొలది వెచ్చించి శంభులింగంచెఱువును పునర్నిర్మించుట, కొండమీద నీటి కోసము పంచాయతీ శాఖవారి సాయముతో దిగువభాగమున మంచినీటిచెఱువును స్థాపించుట, ఇంకను కొండవద్ద వేదపాఠశాలను, గ్రామసంబంధ మైన చేతివృత్తులస్కూలును ఇక్కడనుండి శ్రీశైలయాత్ర చేయుట కనువుగా బస్సువసతిని రోడ్డుబ్రిడ్జీని నిర్మించుటలోను వారు చేసిన కృషియు, ఇంకను స్వామివారికొండ కెన్నోవసతులు సమకూర్చవలె నన్న వారిమనోదృఢసంకల్పము మెచ్చదగినవి. పరమశివుడు శ్రీ శివప్రసాదుని హృదయమున నిలిచి ప్రజలకు ఆధునిక సౌకర్యములు కలిగించునట్లు సంకల్పబల మొసంగుట అత్యంతముదావహము.

గమనిక :- కోటి ఒక్క ప్రభలు కట్టితే కొండదిగి వస్తాడని కోటయ్య స్వామి చెప్పినట్లు అనుశ్రుతి.

ఈకొండ అభ్యుదయమునకు అనాదిగా సహకరించిన దాన శాసనాదులు వేయించిన విశేషాంశముల వివరణము :

విష్ణుకుండిన రాజులలో రెండవమాధవవర్మ కాలమున నీయాలయ మెంతో యున్నతస్థితిలో నున్నట్లునను, ఆరాజు త్రికూటమహాలయాధిపతిగను పేరుపొందినట్లు శాసనాధారములవలన దెలియుచున్నది. వెలనాటి చోళులలో కులోత్తుంగచోళమహారాజు. శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, మహామంత్రి తిమ్మరుసు, నరసరావుపేట జమీందార్లు మలరాజు వారు ముఖ్యులు.

ఈవంలరాజువారం ఏనంగులు, ఒంటెలు, నడుచుబాటనం, సోపానములను నిర్మించి స్వామి వారికి విశేష భూవసతులు చేకూర్చినారు. శ్రీ వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రి నాయుడు, చిలకలూరి పేట జమీందారు గారు, పెట్లూరి పాలెము శ్రీ గణపతిరావుగారును, అధిక భూవసతులు సమకూర్చి నిత్యధూప దీపనైవేద్యాదికార్యక్రమములకు సహకరించినట్లు ఆధారము లున్నవి.

1934 సంవత్సరమున ఈదేవస్థానమును దేవాదాయశాఖవారు స్వాధీన పరచుకొని మహాశివరాత్రిమహోత్సవములను వారిపర్యవేక్షణతో నడిపించుట ప్రారంభమైనది.

అగ్రహారము, గణపవరము, కావూరు, పొట్లూరుగ్రామప్రభలకు పూర్వ ప్రభువులుమాన్యములిచ్చి ప్రోత్సాహపఱచినారు. ఏప్రభలు రానిస్థితిలో నైనను మాన్యములు పొందినగ్రామాలప్రభలుమాత్రము తప్పక వచ్చి కట్టుబడి పడితరములు చెల్లించి పోవుచున్నారు. ఇప్పటికిని ఇటువంటి గ్రామములు చాల కలవు.

మేమెరిగిన వరకు 1920 నుండి 1960 మధ్యకాలములో రోడ్ల వసతి లని పరిస్థితులలో ప్రభలు ఎడ్లబండ్లు వేలలో కొన్ని లక్షల జనాభాతో చిలకలూరిపేట, నర్సరావుపేట, మాగులూరుల మధ్య ప్రదేశం తిరునాళ్ళ శోభయుండెడిది. ఈనాటివరకు స్వామివారికి అహోరాత్ర దీపారాధన జరుగుచున్నది. మురికి పూడి నాగమ్మ అనే భక్తురాలి దీపధ్వజము ఇప్పటికినీ ఉన్నది.

ఇంతటి పవిత్రక్షేత్రరాజం ఈత్రికూటాచలం. పరమేశ్వరదివ్యధామంగా వెలుగొందుతున్న ఈ కోటప్పకొండ వైభవాన్ని కనులకు కట్టినట్లు చూపిస్తున్న ఈ గ్రంధం అక్షరాలా అమూల్యమే.

క్షేత్రనాధు డైన దక్షిణామూర్తికి సంబంధించి ప్రత్యేకముగా ఉపాసన స్తోత్ర విషయాలను పేర్కొనడం సముచితంగా ఉంది. శివతత్త్వాన్ని వెలువరించే విలువైన స్తోత్రాలు వంటి వెన్నెన్నో ఉన్న ఈ శివార్చనమ్ సాక్షాత్తూ భక్తవశంకరుడైన శంకరుడికి శుభగ్రాపసారూప్యమే.

అర్చనలు - అభిషేకములు

గోవిందపురము, కొండకావూరు, గురవాయపాలెము గ్రామస్థులు దాదాపు ఏడుతరాలనుండి స్వామివారికి అర్చనలు జరుపుచు జీవయాత్ర సాగించుచున్నట్లు ఆధారము లున్నవి.

గురిజేపల్లి అగ్రహారవువారు, రంగావఝులవారు, భాగివారు, స్వామికినిత్యాభిషేక కార్యక్రమములు నిర్వహించుచున్నారు.

స్వామివారి కైంకర్యమునకై దానముగా ఇచ్చిన భూములు :-

కొండకావూరు, ఎల్లమంద, సాతులూరు, జొన్నలగడ్డ, బెల్లంకొండ, ఉప్పుమాగులూరు, పెట్టూరివారిపాలెము, గురవాయపాలెము, ఉప్పలపాడు, లింగంగుంట, తంగేడుమల్లె - గ్రామములలో ఇప్పటికి సుమారు 250 ఎకరముల భూమి యున్నట్లు రూఢిగా తెలియుచున్నది.

ఇట్టి విశేషచరిత్ర మహిమ గల శ్రీకోటేశ్వరస్వామివారిని మహాశివరాత్రినాడు దర్శించి సేవించినవారికి జన్మరాహిత్య మగుట నిక్కము.

సహ నా వవతు - సహ నౌ భునక్తు
సహ వీర్యం కరవావహై -
తేజస్వి నా వధీత మస్తు -
మా విద్విషావహై.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

కవి పండితుల సహాయసహకారాలతో

సంకలనము :

భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు.
అశోక్‌నగర్ 4వ లైను, గుంటూరు.

శ్రీత్రికూటేశ్వరాలయజీర్ణోద్ధరణ సంఘం

అధ్యక్షులు : డాక్టరు. కోడెల శివప్రసాదరావు, యమ్.యస్.

సభ్యులు : శ్రీ రాయపాటి సాంబశివరావు, యమ్.పి.

శ్రీ వనమా సుబ్బారావు, మున్సిపల్ ఛైర్మన్, నరసరావుపేట.

శ్రీ బొల్లేపల్లి సత్యనారాయణ, గుంటూరు.

శ్రీ మిట్టపల్లి కోటేశ్వరరావు, నరసరావుపేట.

శ్రీ పోలిశెట్టి ఏకనాథగుప్త, గుంటూరు.

శ్రీ యంపరాల వెంకటేశ్వరరావు, గుంటూరు.

శ్రీ కూనిశెట్టి వెంకటేశ్వర్లు, మున్సిపల్ ఛైర్మన్, మాచర్ల.

శ్రీ ఊటుకూరి వెంకటసత్యనారాయణ, నరసరావుపేట.

శ్రీ కోట కోటిసుబ్బరామయ్య, నరసరావుపేట.

శ్రీ నూకల రామకోటేశ్వరరావు, తెనాలి.

శ్రీ కట్టమూరి శంకరరావు, పిడుగురాళ్ళ.

శ్రీ కందిమళ్ళ నాగేశ్వరరావు, గుంటూరు.

శ్రీ చలువాది బ్రహ్మయ్య, నరసరావుపేట.

శ్రీ పెరుమాళ్ళ వెంకటేశ్వరరావు, సత్తెనపల్లి.

శ్రీ తటవర్తి వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం, నరసరావుపేట.

--0--

శ్రీత్రికూటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానమునకు
ఆర్థికముగా సహకారము అందించినవారు

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము సర్వశ్రేయోనిధి

2. శ్రీ కాళహస్తీశ్వర స్వామివారి దేవస్థానము, శ్రీకాళహస్తి.

3. శ్రీ దుర్గామల్లీశ్వర స్వామివారి దేవస్థానము, విజయవాడ.

4. శ్రీకనకమహాలక్ష్మి అమ్మవారి దేవస్థానము, విశాఖపట్నం.

5. శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి దేవస్థానము, అన్నవరం.

6. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానము, ద్వారకాతిరుమల.

7. శ్రీ తిరుపతమ్మ అమ్మవారి దేవస్థానము, పెనుగంచిప్రోలు.

8. శ్రీ రాజరాజేశ్వరి అమ్మవారి దేవస్థానము, వేములవాడ.

9. శ్రీ హతిరామ్‌జి మఠము, తిరుపతి.

10. శ్రీ బుగ్గా మఠము, తిరుపతి.

ఇంకా అనేక అజ్ఞాత భక్తులు.

-- 0 --

దేవాదాయ శాఖవారు స్వాధీనపరచుకొన్న తరువాత ఆలయాభివృద్ధికి తోడ్పడినవారు :-

శ్రీ రాయపాటి సాంబశివరావు, ఎమ్. పి.
శ్రీ నన్నపనేని అంకినీడు
శ్రీ మోచర్ల కోటేశ్వరరావు
శ్రీమతి & శ్రీ బొల్లేపల్లి లలితాంబా సత్యనారాయణ దంపతులు
శ్రీ పోలిశెట్టి సీతారామాంజనేయులు
శ్రీ పెరుమాళ్ళ వెంకటేశ్వరరావు
శ్రీ చిటిపోతు మస్తానయ్య పార్వతి దంపతులు
శ్రీ నూకల కామకోటేశ్వరరావు
శ్రీ ఆర్. ముత్యాలరావు (ఇ. ఓ.)
శ్రీ ముత్యం రామకృష్ణా రెడ్డి
శ్రీ బి. బాల ప్రసాద్ (ఇ. ఓ.)
శ్రీ కిలారి బొల్లయ్య
శ్రీ పోలిశెట్టి ఏకనాథగుప్త
శ్రీ కందిమళ్ళ నాగేశ్వరరావు
శ్రీమతి కొలగాని రత్తమ్మ
శ్రీ కుంచనపల్లి రత్తయ్య
శ్రీ పొట్టి సుబ్బారావు దంపతులు
శ్రీ కోటేశ్వరరాజు
శ్రీ కాటసాని రాంభూపాల్‌రెడ్డి, ఎమ్.ఎల్.ఏ.
శ్రీ చెఱుకూరి కాంతయ్య సోదరులు
శ్రీ ఎమ్. సాంబిరెడ్డి
శ్రీ రామినేని శివరామయ్య లీలావతి దంపతులు
ఇంకా ఎందరో అజ్ఞాత భక్తులు.

స్వామివారి క్షేత్రమాహాత్మ్యమును (స్థలపురాణమును) వెలువరించిన కవిపండితులు :-

కొప్పరాజు నరసింహకవిగారు
కోటగిరి వేంకటనరసింహసత్యనారాయణగారు
మద్దులపల్లి గురుబ్రహ్మశర్మగారు (చరిత్ర)
రూపెనగుంట్ల సీతారామయ్యగారు (బుఱ్ఱకథ)
మంచికంటి వేంకటేశ్వరరావుగారు (నాటకము)
తాడేపల్లి వేంకటప్పయ్యశాస్త్రిగారు
కౌతా నరసింహశాస్త్రిగారు (పంచాక్షరీ వివరణ)
మాదిరాజు రామకోటేశ్వరరాయకవిగారు
కొప్పరపు సోదరకవులు
పోలేపెద్ది వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు
దోనేపూడి లక్ష్మీనారాయణగారు (కోటేశ్వరస్తుతి)
కొండకావూరి ఉమామహేశ్వరదీక్షితులుగారు
పొత్తూరి వీరరాఘవప్రసాదరాయశర్మగారు (దండకము)
చింతలపాటివీరనీలకంఠకుటుంబరామశాస్త్రిసిద్ధాంతిగారు(నక్షత్రతారావళి)
చింతలపాటి నరసింహదీక్షితశర్మగారు (కరావలంబము)
మేరికపూడి సీతాపతిరావుగారు (శివస్వరూపవివరణ)
నిష్ఠల సుబ్రహ్మణ్యా శాస్త్రిగారు (అష్టకము)
శారదా ప్రియానంద

ఇంకా ఎందరో అజ్ఞాతభక్తులు

శ్రీ త్రికోటేశ్వరస్వామి దేవస్థానం
అర్చక అభిషేక బ్రాహ్మణులు, స్వామి సేవకులు.

1. వంగర వెంకటకృష్ణమూర్తి, వేదపండితులు
2. ఆర్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, అభిషేకబ్రాహ్మణులు
3. ఆర్. కిరణ్ కిషోర్ శర్మ
4. కొండకావూరి వెంకటప్పయ్య దీక్షితులు
5. కొండకావూరి నాగభోగేశ్వరరావు
6. కొండకావూరి సుబ్రమణ్యప్రసాద్
7. కొండకావూరి దుర్గాప్రసాద్
8. కొండకావూరి వెంకటేశ్వరరావు
9. కొండకావూరి శివాజిగణేష్ శర్మ
10. కొండకావూరి అప్పయ్యగురువులు
11. కొండకావూరి శివయ్య
12. కొండకావూరి దాగలింగేశ్వరరావు
13. కొండకావూరి వెంకటరమణ
14. కొండకావూరి శ్రీనివాసరావు
15. ఇక్కుర్తి కొండకావూరి కోటేశ్వరరావు
16. కొండకావూరి కృష్ణమూర్తిశర్మ
17. నుదురుపాటి హనుమంతరావు
18. నుదురుపాటి పోలేశ్వరరావు
19. గురిజేపల్లి కోటేశ్వరరావు

శ్రీ త్రికోటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానం స్టాఫ్

1. కావూరి బాలప్రసాద్, ఇ.ఓ.
2. జి. రామకృష్ణ, యస్.ఏ.
3. ఆర్. వెంకటేశ్వరరావు
4. టి. సుధాకర్‌రెడ్డి
5. వై. వెంకయ్య
6. యస్., వెంకటేశ్వరరావు
7. సి.హెచ్.శ్రీనివాస్
8. సి.హెచ్.శివనాగిరెడ్డి
9. వై. వెంకటరెడ్డి
10. సి.హెచ్.చినరామయ్య
11. సి.హెచ్.రంగయ్య
12. వై. కోటినాగయ్య
13. ఓ. నారాయణ
14. నాగేంద్రం, స్వీపర్
15. పాములయ్య, స్వీపర్

1999 కుంభాభిషేకములో నున్న దేవాదాయశాఖవారు

కమీషనర్	:	శ్రీయస్.యమ్.బాలసుబ్రమణ్యము, ఐ.ఏ.యస్.
అదనపు కమీషనర్	:	ఎ.బి.కృష్ణారెడ్డి
		యస్. అరుణకుమారి
ఇంజనీర్	:	పి.నాగేశ్వరరావు
స్థపతి	:	యస్.పెరుమాళ్ళాచారి
డిప్యూటీకమీషనర్	:	జిన్నాలక్ష్మణ
అసిస్టెంట్ కమీషనర్	:	వి. అంకినీడు
ఇంజనీర్స్	:	డి. ఆర్ రాములు
		వై. అశోక్‌కుమార్
ఇ. ఓ.	:	కె.బాలప్రసాద్
కాంట్రాక్టర్	:	దేవినేని బాలగంగాధరరావు, విజయకన్‌స్ట్రక్షన్స, గుంటూరు.

శ్రీత్రికోటీశ్వర స్తోత్రావళి

1. శ్రీకోటీశకరావలంబస్తుతిః

శ్రీమత్త్రికూటధరణీధరశృంగసంగ !
గంగాతరంగసుషమాకలితోత్తమాంగ
భక్తానుషంగ, జలరాశిలసన్నిషంగ
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 1

న్యగ్రోధమూలవసతే! వస-తే పదాబ్జ
సందర్శనం ప్రతిదినం హృదయే యథా స్యాత్-
త్వం మాం తథా నిరవలంబ మవ ప్రపన్నమ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 2

సోమావతంస ! భవరోగభిషగ్వతంస !
కందర్పదర్పహర! సుందరమందహాస !
మా ముద్ధరోద్ధర, తమోజలధిప్రమగ్నమ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 3

జ్ఞానీ భవ త్యఖిలరంగవిముక్తసంగో
మానీ భవ, త్యహివరాభరణాదిభిక్షో
త్వత్పాదసేవనరతో నరతోయజాక్షః
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 4

కల్యాణకారక మపారయశోనిధానం
దౌర్గత్యవారక ముదారమహోనిదానమ్
త్వత్పూజనం శుభసుధారసభాజనం స్యాత్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 5

దృశ్యం హి నశ్య మితి సత్యవచ, స్తత స్త్వం
దృగ్గోచరో న భవ సీతి మహేశ ! మన్యే-
భూయా దిదం చ సకలాస్తికభాగధేయమ్-
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 6

నీవారశూకవ దణూపమమూర్తి రవ్యా
దానందచేతనకరీ, భవహారిణీ, తే
తద్దర్శనా త్ఖలు జనస్య భవా ద్విముక్తిః
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 7

త్వాం యే స్తువంతి సకృ దేవ నమ శ్శివా యే
త్యస్మిన్ త్రికూటవసుధాధరతుంగశృంగే
తే సర్వ దాపి వసుధా వసుధారిణ స్స్యుః
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 8

అత్యంతశీతలపయోరచితాభిషేకై
ర్నో కంపతే తవ తను స్సరిదుత్తమాంగ !
స్థాణూ రసేన కిము పల్లవభాగ్య మేతి
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 9

ఏకాకితాం భజసి, సోమధ రాష్టమూర్తే !
తద్బ్రహ్మ సత్య మనవద్య ముదార మాద్య
మేకం విలోకయత యూయ మి తీవ వక్తుమ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 10

అంబాం విహాయ విషమాంబకభంజక ! త్వం
కస్మాత్ పి తాస్య జగతో, విషమాంబ కాసి
కిం మాతృహీన ఇహ జంతు రహో ? స్వయంభూః
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 11

తే నాస్తి బాహుబల మేకపురే వసంతం
షడ్వర్గరూపరిపు ముగ్ర, మిమం నిహంతుమ్-
కిం త్రైపురారిహరణే మమ సాక్ష్య మత్ర-
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 12

స్థాణు, ర్ద్విజిహ్వకటక శ్చ, కళంకిమౌళిః
వహ్నీక్షణః, పశుపతి, ర్గజకృత్తివాసాః
త్వం-తే దయా కథ ముదేతి జనే ఉత్ర దీనే
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 13

వాచాలయ త్యనుదినం భవదంఘ్రిభక్తి
వీచీలతా - నవలతాంతమధూపమానైః
వాచాలవై శ్రుతిసతీవినుత ! ప్రసీద-
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 14

రూపం భజామి-జగదీశ్వర! రత్నగర్భా
రూపం త్వదీయ మఖిలౌషధిగంధగర్భమ్
భుక్తిప్రదం సకలభూతసముచ్చయానామ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 15

సేవే విభో! రసమయం, విమలం, స్వరూపం
భావత్క మాశ్రితజనాఖిలతాపహారి
ఆప్యాయకం తనుభృతా ముపజీవకం తత్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 16

తేజోమయం-దశదిశావలయప్రకాశ
సంధాయకం-శ్రితతమఃప్రవిదారకం తే
రూపం భజే విధిహుతోరుహవిర్ధురీణమ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 17

సౌరభ్యమాంద్యశిశిరత్వ గుణప్రసన్నం
సంప్రాణనం జననభా క్ప్రకృతే స్స్వరూపమ్
సుస్పర్శనం హృది భజే మరుదాత్మకం తే
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 18

వైహాయసం, సకలసంవరణైకశీలం
తారావిహారలలితం, నితరా మనంతమ్
రూపం చ శబ్దగుణకం, శివ! తే స్మరామి
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 19

సూర్యాత్మకం నిగమమూల మనంతరత్నం
మందేహనిర్దళనధామవిభామనోజ్ఞమ్
త్వద్రూప మత్షిఫలదం కలయే ఉహ మీశ !
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 20

త ద్భావయే - గిరిశ ! చాంద్రమసం స్వరూపం
సంహ్లాదకం, తవ సుధామధురం, కళాఢ్యమ్-
సర్వజ్ఞమౌళిమణిభూషణ మౌషధీశమ్
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 21

సంస్కారపూత, మనలార్చనదక్షదీక్షం
తద్దైక్షితం, వపు, రహం, భవ! భావయే తే
య ద్దర్శనేన జని రేతి పవిత్రభావమ్-
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 22

సేవే త్రికూటమణికూటకలాప, మాద్యం
త్వాం సర్వదా, సుకృతదూరదురాప, మీశమ్
త్వం సర్వద స్సకలహృద్గతభావవేత్తా
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 23

ఈ శావధారయ-పవిత్రకరావలంబ
స్తోత్రం, యథారుచి నిబద్ధభవచ్చరిత్రమ్
శ్రీదీక్షితేన నరసింహ పదాదికేన
కోటీశ ! దేవ! మమ దేహి కరావలంబమ్ - 24

2. శ్రీ త్రికోటీశ్వర తారావళిః

నక్షత్రమాలాస్తుతిః

-చింతలపాటి వీరనీలకంఠ కుటుంబ రామశాస్త్రి.

అశ్వని - అశ్వాననాచ్యుతదృగంబురుహార్చితాంఘ్రే,
శశ్వచ్ఛుకాదిసనకాదిమునీంద్రసేవ్య,
విశ్వేశ, విశ్వనిలయ, క్షితిజన్మహేతో,
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివ, ప్రసీద. 1

భరణీ - భర్త్రే సమస్తజగతాం, భవభీతిహర్త్రే,
భర్గాయ, భాస్కరకృశానుశశీక్షణాయ,
భాగ్యప్రదాయ, భరణీపతిభంజనాయ,
శ్రీమత్త్రికూటగిరిశాయ, నమ శ్శివాయ. 2

కృత్తికా - కృత్త్యంబరాయ, కృతధీసముపాసితాయ,
కృష్ణప్రియాయ, కృపణార్తజనావనాయ,
కృష్ణార్జునార్చితపదాయ, కృపామయాయ,
శ్రీమత్త్రికూటగిరిశాయ, నమ శ్శివాయ. 3

రోహిణీ - రోహిణ్యుపేతరమణీయశరత్సుధాంశు
రమ్యప్రజాపతిసమాశ్రితపూర్ణిమాయామ్
య స్త్వాం విలోకయతి, నౌతి, స ఏవ ధన్యః
శ్రీమత్త్రికూటగిరిశాయ, శివోం, నమ స్తే. 4

మృగశిర - మృష్టాజ్యదుగ్ధమధురేక్షురసై శ్చ నారి
కేళాంబుభి శ్చ విమలై ర్మధునా చ దధ్నా
భ క్త్యాభిషిచ్య, బహుధా విబుధా స్తువంతి
శ్రీమత్త్రికూటగిరిశాయ, శి వాఖిలా స్తామ్. 5

ఆర్ద్రా - ఆర్ద్రా త్వదృక్ష మితి హి ప్రథితా త్రిలోక్యా
మార్తార్తిహ, న్నఖిలలోకగురో! మహేశ!
ఆర్ద్రోడుజాత ఇతి వా భువి మా మ వాశు
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస ! శివ ! ప్రసన్నః. 6

పునర్వసూ - పుణ్యాః పునర్వసుభవా అఖిలాదితేయాః
పూజ్యా నృభి ర్భువి, పునర్వసుజో హరి, శ్శ్రీ
రామ శ్చ తై రపి చ తే న చ పూజిత స్త్వం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస ! శివ ! ప్రసీద. 7

పుష్య పుష్య త్య శేషకుశలం పురహూతభోగై
ర్హృష్యంత మాశు వితనోతి నరం త్వదీయః
శిష్యోనురాగ ఇతి గీష్పతి రావపుష్యం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 8

ఆశ్లేషా - ఆశ్లిష్ట మద్రిసుతయా కతిచి ద్భుజంతు
త్వాం శ్రీగజానన, షడానన, శోభిపార్శ్వమ్
చేత స్తు మే శివ! గురౌ త్వయి దక్షిణాస్యే
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, ముదం ప్రయాతి. 9

మఖా - మన్యే మఖా మమ సుఖం దద తీతి నైవ
శ్రీదక్షిణాస్య మపహాయ భవంత మీశమ్
దక్షో ఒభవ త్కిల పు రాజముఖో మఖీ సన్
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస ! శివం భజే త్వామ్. 10

పూర్వఫల్గుని - పూర్వం స్మరత్రిపురమర్దనఫల్గున స్త్వా
మారాధ్య పాశుపత మేవ మహాస్త్ర మాప
కోటీశ్వరో ఒసి మమ దేహి వివేకభిక్షాం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమస్తే. 11

ఉత్తరఫల్గుని - ఉత్తీర్య సంసృతిమహార్ణవ మాశ్వ పారం
శంభో ఒహ ముత్తర ఇ వారిచమూసముద్రమ్
త్వాం ఫల్గునం స ఇవ వేద్మి కదా శరణ్యం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస! శివం మహేశం. 12

హస్త - హస్తే జయో భవతి, వాచి సరస్వతీ చ
పద్మా చ సద్మని, సదా కురుతే నివాసమ్
త్వ త్పాదభక్తి రమలా హృది యస్య తస్య
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 13

చిత్రా - చిత్రాతిచిత్ర మిద మేవ జగ ద్విచిత్రమ్
భా తీహ చిత్రపటచిత్రితచిత్రతుల్యమ్
భక్తస్య తే భవభయార్ణవకర్ణధార
శ్రీమత్త్రికూట గిరివాస, శివాత్మకం సత్. 14

స్వాతి - స్వాతిప్రరూఢ మద మత్సర మోహ రాగ
ద్వేషాది దూషిత ధియో ఽపి మ మాంతరజ్ఞే
జ్ఞానాంకురార్పణవిధిం కృపయా విదేహి
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివ, ప్రసన్నః. 15

విశాఖ - విప్రం విశాఖ మివ భార్గవరామ మన్త్ర
విద్యానిధిం కరుణయా విదధన్ స్మరారే
విశ్వేశ, విశ్వసమతాం ప్రకటీకరోషి ,
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 16

అనురాధా - అన్వాస్యమాన మపి రాధిక యానురాధా
తారాధిపం చ వపుషా శిరసా దధానః
తం మాధవం విధు మపి త్వ ముమాధ వాసీః
శ్రీమత్త్రికూటశిఖరే కిల దక్షిణాస్య. 17

జ్యేష్ఠ - జ్యేష్ఠా పరిత్యజతి తత్క్షణ ఏవ శంభో
జ్యేష్ఠాయ తే నమ ఇతి ప్రవదంతి యే తాన్
శ్రేష్ఠా భవం త్యపి చ తే సుగుణై ర్వరిష్ఠాః
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 18

మూల - మూలం త్వ మేవ భగవన్, జగతాం త్రయాణాం
తస్మా త్త్రికూటగిరిమూర్ధని తే నివాసః
కోటీశ్వరో ఽసి భవకోట్యఘకోటిహర్తా
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, హరోం, నమ స్తే. 19

పూర్వాషాఢ - పూర్వాః కిలాప ఉదితా శ్ర్శుతిభి స్తు పూర్వా
షాఢాజలం హి తత ఏవ జలాభిషేకమ్
గంగాధరో ఽపి సతతం బహుమన్య సే కిం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 20

ఉత్తరాషాఢ - ఉద్ధర్తు మేవ హి పరాత్పర, విశ్వ మేత
త్త్వం విశ్వనాథ ఇతి నామ బిభర్షి కాశ్యామ్
తన్నామకం భ మపి శర్వ ముదే న కిం తే
శ్రీమత్త్రికూటశిఖరాగ్రవిహార శంభో. 21

శ్రవణమ్ - శ్రద్ధాధనా మునిజనా శ్శ్రవణర్‌క్షజస్య
బుద్ధ్యా హయాననహరే స్తవ చా ప్యభేదమ్
శ్రీ దక్షిణానన, విదుః ప్రణవార్థవిజ్ఞాః
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివ, ప్రశాంతాః. 22

ధనిష్ఠా - ధర్మం వదంతి నిగమా జగతః ప్రతిష్ఠా
ధన్యా శ్చ తే ఉష్టవసవ శ్శివధర్మనిష్ఠా ః
ధన్యం క్రియా త్కరుణయా తవ మాం ధనిష్ఠా
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శి, వేందుమౌళే. 23

శతభిషక్ - శంభో ! భిషక్ త్వ మసి హి ప్రథమో హి దైవ్య
స్స్యా త్ప్రీతయే శతభిషక్ష మపి ప్రభో స్తే
నాన్య స్త్వ దస్తి భవరోగభిషగ్వరేణ్యః
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శి, వార్తబంధో. 24

పూర్వాభాద్రా - పూర్వై ర్మహాత్మభి రనుష్ఠిత మేవ ధర్మం
భద్రం ప్రబోధయతి యా కిల పూర్వభాద్రా
సా మే శివాయ భవతు శ్రితకల్పభూజ!
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శి, వాఖిలాత్మన్. 25

ఉత్తరాభాద్రా - ఉద్ధర్తు మేవ భువనాని చతుర్ద శా ప్య
హిర్బుధ్న్య దైవతవతీ స్థిరతా ముపేతా
యా తారకాధిపతిశేఖర ! తాం చ తారాం
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శి, వార్పయామి. 26

రేవతీ - రే ! వానరా ఇవ, నరా, న వృధా కురుధ్వం
జ న్మేద మాశ్రయత శంకరపాదపద్మమ్
ఏవం బ్రవీతి కృపయా కిము రేవతీ నాః
శ్రీమత్త్రికూటగిరివాస, శివోం, నమ స్తే. 27

3. శ్రీత్రికూటేశ్వరాష్టకమ్

1 నమ శ్శ్రీకంఠాయ త్రిపురరిపునాశాయ మహతే
నమ శ్శ్రీకంఠాయ ప్రణతవిపదున్మూలనబుధే
నమ శ్శ్రీకంఠాయ ప్రణతనవఖేటాయ పటవే
నమ శ్శ్రీకంఠాయ ప్రమథపతయే స్తేనపతయే.

2. నమః ప్రథమవైద్యాయ, నమ స్తామ్రారుణాయ చ
ముష్ణతాం పతయే, ఖడ్గవతే, నక్తంచరాయ, చ.

3. నమ స్సహస్రాక్ష సహస్రపాద దశాంగులాక్రాంతభువే నమ స్తే
ఆదిత్యవర్ణాయ పరాయ పుంసే స్థితాయ భూమ్నే తమసః పరస్తాత్.

4. ధృతగంగః, కృతభంగః, జితసంగో, రాజతా జ్జితానంగః,
భృతడమరుః, నటరాజః, నటతా ద్గిరిసీమ్ని మంగళశ్రీకః.

5. విత్తం చ మే, భవిష్య చ్చ, యశ శ్శ్రీయ శ్చ మే, ఋతం
వృద్ధి శ్చ మే, చ సత్యం, చ సంతు చక్షు శ్చ మే బలమ్.

6. శ్రీకంఠ శ్రీకంఠలతాః స్ఫుటాబ్జాః
శ్రీకంఠ శ్రీకంఠజితః కుముద్వాన్
శ్రీకంఠ శ్రీకంఠసమేతి భాస్వాన్
శ్రీకంఠ శ్రీకంఠ జహీహి శయ్యామ్.

7. శ్రీకంఠ! శ్రీకంఠ! హిరణ్యబాహూ శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! వివర్తలోక
శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! రమేశరూప, శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! సరస్య ధన్విన్.

8. శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! నమాంసి తుభ్యమ్
శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! బధాన శత్రూన్
శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! సముత్థితః స్యాః
శ్రీకంఠ ! శ్రీకంఠ ! విధేహి సౌఖ్యమ్.

-- 0 --

4. శ్రీ కోటీశ్వర స్తుతి

మ ॥ వరగోపాలవధూమణీకరగతం బౌ భోజనం బారగిం
చి, రహిం జెందిన భాగ్యశాలి వట ! మా జేజేలు గైకొమ్మురా !
హర ! శంభో ! శశిశేఖరా ! భవ ! విరూపాక్షా ! మృడానీపతీ !
చిరకాలార్జితకర్మల న్నుడుపగా చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 1

శా ॥ మాయావాగుర జిక్కి దృశ్యమును సంభావించుచున్ భ్రాంతు లై
జాయాపుత్రధనంబులే తమకు రక్షం జేయగా జాలు నం
చేయాశల్ విడబోక నిన్ను గనగా నేతెంచి రీమానవుల్,
చేయూత న్నిడి రక్షజేయ వడిగా చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 2

మ ॥ ధనధాన్యంబుల నాలుబిడ్డలను సంతాపంబు లేకుండ కో
రిన కోర్కెల్ వడి దీర్చువాడ వని వారిన్ వీరి నెవ్వారినిన్
మనమం దుంచక కొల్వవచ్చి రిదె, సమ్మానంబునన్ జూడ వ
చ్చిన తారల్‌వలె నున్న యాప్రభలతో, చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 3

శా ॥ ఈయన్ రా రిట కన్య నెవ్వ రని నీ వేవో శ్మశానంబులో
మాయల్ నేర్చియు మాయజేసితివిరా ! మహేశ్వరిన్ దొంగ వై
మాయాజంగమదేవరా ! విడచితే మానంబు మర్యాదలున్
చేయూత న్నిడి రక్షజేయ వడిగా చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 4

శా ॥ కాయన్ దొల్చినరీతి కాముడు మనఃకాయంబులన్ దొల్చనీ
కాయార్ధంబును జూడకే తలను గంగ న్నిల్పినావే! హరా!
హాయిం గల్గనె యిద్దరుండ మదికిన్, హా నీవు కామారివా !
చేయూత న్నిడి రక్షజేయ వడిగా చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 5

శా ॥ ఆయెన్ బోయెను, బిచ్చగాడ వభవా ! అర్ధాంగ ! చర్మాంబరా !
ఏయేరీతుల సంచరించెదవో నీ వేకాగ్రచిత్తంబుతో
పాయంజూడక నిల్వరా, నుడివెదన్, ఫాలాక్ష ! భూతాధిపా !
చేయూత న్నిడి రక్షజేయ వడిగా చేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 6

ఉ ॥ శాపము దాపురించె మునిచానల జూచినచూపువెంట నా
త్రోపుల రాపిడుల్ కలిగె ద్రోహుల కిచ్చువరంబుతోన వే
రాపడె నీకరం బటు మరాళవిహారుశిరంబుచేత నా
పాపము లన్ని వచ్చె, విషపాత్రపురూపున కోటిలింగమా ! 7

శా ॥ ప్రారబ్ధంబును వీడలేవు కనగా ప్రాచీను డౌ గాక, ఆ
కారం బెద్దియు లేక లింగ మన నేకాకార మై పుట్టవే !
తేరా ! సొ మ్మన నిచ్చు మిత్రు గనకే దేహీ యనన్బోవవే !
చేరన్ నీపదపద్మసన్నిధికి నన్ జేకొమ్ము కోటీశ్వరా ! 8

ఉ ॥ బిచ్చము నెత్తి, నెత్తి నిలబెట్టి జటల్, పులితోలు గట్టి, నీ
మచ్చను మాపు మంచు మలమాటు మఠంబు గట్టి, గౌరితో
మచ్చిక జేయవచ్చు, మరుమంజులరూపము బుగ్గిజేసి వే
యిచ్చల నిచ్చి భీతి పరు వెత్తినజెట్టివి కోటిలింగమా ! 9

ఉ ॥ యాదవకన్య బోయు కలి, యంబలి ద్రావగ జూడలేక లం
బోదర, గాంగ షణ్ముఖులు, భూధరకన్యక, భృంగి, నందులున్
ఆదర మొప్ప దారి కట నడ్డము వచ్చిరొ యేమొ, పాప మా
మేదకురాలు మ్రాన్పడియు, మేన్విడె జూడవె, రాతిలింగమా ! 10

ఉ ॥ ఆసలతోడ వచ్చితి దిగంబర ! అర్ధము నాడరూపు, నా
వాసనగొట్టునెత్తి, ముదిబారినయెద్దు, కపాలహారముల్,

బాసట భూతసంఘు, మధివాసము చూడగ వల్లకాడు, నా
వాసన వీడె నీభసితవాసన సోకగ, కోటిలింగమా ! 11

ఉ ॥ దూషణ జేసినాడ నని దోషము లెన్నగబోకు శంకరా !
భీషణరోషమున్ గలుగ భీతిలు లోకము లన్ని వెంటనే
దోషము లుండునే కనగ దూషణభూషణ లంటబోని కా
వేషము లేనియెట్టి పరివేషము లుండని కోటిలింగమా ! 12

మ ॥ పలుయజ్ఞంబుల నారితేరినఘనాపాఠీలు నధ్వర్యులున్
గలధౌతాచలవాసు నిన్ను నుతులన్ గావించగా వచ్చినా
రిలకున్ డిగ్గిన నిర్జరావళివలెన్, ఋత్విక్కులున్ భాష్యకా
రులు నీసన్నిధి నిల్చినార లిదె బారుల్ తీరి కోటీశ్వరా ! 13

ఉ ॥ ఆగమరూపదీపితుని, నాశనిరాశలు లేనివాని, స
ద్యోగనిరూఢి నుండుఘనయోగులు, యోగిసమానసాధకుల్
రాగవిదూరులున్, ఋషులు, రాజులు, నాట్యకళాప్రవీణులున్,
త్యాగము గల్గు దాత, లవధాను, లుదాత్తులు కోటిలింగమా ! 14

ఉ ॥ ఆగము లేక దశ్శరభ యం చనువారు త్రిశూలధారులున్
రాగము తాళమున్ లయ విరామ మెరింగిన గాయకోత్తముల్
వేగమునన్ తధింగిణల వీనుల కిచ్చుమృదంగపండితుల్
భోగసుఖంబులున్ బడయపూజ లొనర్తురు కోటిలింగమా ! 15

ఉ ॥ ఆగమశాస్త్రకోవిదులు యాగము జేసి హవిస్సు లీయగా
రాగము నొంది నీవు నమరాగము జూపుదు వంచు నుండి రా
రేగిన పూర్వవాసనలరీతి నడంప నరిందముండ వై
వేగినమానవాళి మది వేదన దీర్చుము కోటిలింగమా ! 16

-- 0 --

5. శ్రీ త్రికోటీశ్వర దండకము

శ్రీమ న్మహాదేవ ! శంభో ! శివా ! శంకరా !
దివ్య కైలాస శైలోన్నతశృంగ విభ్రాజిత స్వర్ణ సౌధాంతరావాస !
కాత్యాయనీ భామినీయుక్త, దేదీప్యమానప్రభా! దివ్య సౌందర్య!
లీలావిలాసాది సౌశీల్య సంయుక్త, సన్మోహనాకార ! ఫాలాక్ష,
నందీశ, చండీశ, భృంగీశ, సంసేవితాంఘ్రిద్వయా!
స్పార, విజ్ఞాన సంపూర్ణతావెూఘ, భూతాధిపా ! వ్యాఘ్రచర్మాంబరా ! నందిరాడ్వాహనారూఢ! దక్షాధ్వరధ్వంస! సర్వేశ! శర్వా! భక్తక్లేశనాశా! మదేభేంద్ర చర్మాంబరా, విశ్వవిఖ్యాత గోరాట్తురంగా! కృపాపాంగ, గంగోత్తమాంగా, శుభాంగా, విరాజల్లసద్ధస్త విన్యస్త సారంగ! గౌరీశ!
శ్రీ దక్షిణామూర్తి రూపుండవై యాత్రికూటాద్రియం దొప్పుమీరన్
ప్రభాభాసమానుండవై వెల్గు సర్వేశ! వేవేలు జోహారులున్ జేసి నేడొక్క విజ్ఞాపనన్ జేతు
మో దేవదేవా! సదా మిమ్ము సంకీర్తనల్ జేయు, నింద్రాది దిక్పాలమౌనీంద్రులంబ్రోవగా,
దక్షిణామూర్తి రూపంబునన్ నిల్చి దక్షాధ్వరాలోక్య సంప్రాప్త పాపంబు బాపంగ,
పంచాక్షరీమంత్ర బోధంబు గావింపవే.
నీదుసద్భక్తు సాలంకయాఖ్యున్, దయాశీలి నానందవల్లిన్
దయన్ సిద్ధు మల్లప్ప, నాశంభులింగమ్మనున్, లీల మల్రాజు, రాజాదులన్,
నీ దయాదృష్టి, వీక్షించి రక్షింపవే!
దేవ! సద్భక్తి నీదైన, సత్పాదపద్మంబులన్ గొల్చి, పూజోత్సవాల్ చేయు మాబోంట్లకున్
కొంగుబంగారమై, కంటికిన్ రెప్పవై, కామితార్థంబు లింపొందగా నిచ్చి, కాపాడ రావే.
గజేంద్రాసురధ్వంసి, సారంగపాణీ, మృడానీశ, గంగాజటాజూట, కైలాసవాసా,
భవా, శర్వ, వామార్ధనారీశ్వరా, సర్వలోకాధిపా, పాపవిధ్వంస,
సర్వేశ్వరా, సర్వసంపత్ప్రదా,
భోగభాగ్యాయు రారోగ్య సౌఖ్యంబులన్ గూర్చుచున్ బ్రోవవా
ఎల్లమంద త్రికూటాద్రివాసా! త్రికోటీశ! యోభోగిరాట్హార!
హారాతిధీరా! దయాసార,
మాం పాహి, మాం పాహి, ఈశా,
నమో దుష్టశిక్షా, నమో శిష్టరక్షా, నమో వ్యోమకేశా, నమో పార్వతీశా,
నమో భోగిభూషా, నమో యోగితోషా, నమో దేవదేవా,
నమస్తే, నమస్తే, నమస్తే, నమః.

-- 0 --

6. శివతాండవము

కొండమీది దేవుడా కోటీశ్వరయ్యా !
కోటి కోటి దండాలు కోటయ్యదేవరా ॥ కొండ ॥

విభూతిరేఖలకు వేలాది దండాలు !
మెడలోని నాగులకు నాణ్యమైన దండాలు !
నినుమోసే నందికి వంగి వంగి దండాలు !
జాబిల్లి పూవుకు చక్కనైనా దండాలు ॥ కొండ ॥

పాడుగాటి జడలకు పెద్ద పెద్ద దండాలు !
గరళాకంఠానికి ఘనమైన దండాలు !
రుద్రాక్షమాలలకు రమ్యమైన దండాలు !
పులిచర్మధారికి పూలతో దండాలు ! ॥ కొండ ॥

మూడు కొండల స్వామికి మూడుకోట్ల దండాలు !
మూడు కళ్ళ స్వామికి ముచ్చటైన దండాలు !
గంగమ్మ తల్లికి గంపెడు దండాలు !
గౌరమ్మ తల్లికి సాష్టాంగ దండాలు ! ॥ కొండ ॥

వెలిగేటి ప్రభలను తెచ్చేము స్వామి !
పిల్లలతో పాపలతో వచ్చేము స్వామి !
నీ కొండ చుట్టూతా తిరిగేము స్వామి !
రాత్రంతా మేలుకొని ఉండేము స్వామి ! ॥ కొండ ॥

కొండమీది దేవుడా కోటయ్యా దేవరా !
కళ్ళు తెరిచి మావంక చూడవా స్వామి !
చెయ్యెత్తి మమ్ములను దీవించు స్వామి !
కరుణించి మమ్ములను కాపాడు స్వామి ! ॥ కొండ ॥

కోటయ్య దేవరా చేరుకో స్వామి !
చేయూత నిచ్చి ఆదుకో స్వామి !
కొండదిగి రావయ్య కోటయ్యస్వామి !
కరుణించి మమ్మల్ని కాపాడు స్వామి ! ॥ కొండ ॥

--0--

7. శ్రీ వీరభద్రస్తవము

తే. గీ. శివుని నిందించువారల శిక్షచేయ భువిని వెలసిన వీరప్రభూత్తముడవు
దక్షకల్పితయజ్ఞవిధ్వంసి వీవ విపులరౌద్రసముద్ర ఓ వీరభద్ర.

తే. గీ. వీర రౌద్రావతారుడే వీరభద్రు చిత్తమున నిల్పి సద్భక్తి సేవచేయు
ధన్యమతికి నభీష్టంబు తానె యొసగు వీరభద్రుండు వరదాన వీరు డెపుడు.

సీ. దక్షాధ్వరంబు విధ్వంసంబు గావింప జన్మ మందిన వీరచక్రవర్తి
దేవతాబృందంబు దీనత్వమును జెంద పాఱద్రోలిన మేటిపౌరుషుండు
విష్ణుచక్రంబు నిర్వీర్యంబు గావించి తపనుదంతము లూడదన్నినతడు
బ్రహ్మాండ మంతయు భయముచే గంపింప గర్జసల్పినయట్టిఘనతరుండు

తే. గీ. ఖడ్గముం బూని సురవీరకంఠములను, నఱకె గుట్టలుగా రక్తనదులు పార
త్రిభువనంబుల శివభక్తి తిరముగొల్పు వీరభద్రుండు శుభదు డై వెలయుగాక

తే. గీ. విశ్వనిర్మాణకారణ, విశ్వరూప, విశ్వసంరక్షణోన్నిద్ర, వీరభద్ర,
కీర్తనీయసుచారిత్ర, కృప దలిర్ప అభయ మీయగ రార ని న్నభినుతింతు.

తే. గీ. అతులితారోగ్యభోగభాగ్యాదికంబు నైహికాముష్మిక సుఖంబు లమరు గాదె.
విశ్వ సౌభాగ్యదాయి యా వీరభద్రు నన్వహము పూజసల్పెడు ననఘమతుల.

8. ఖడ్గములు

సీ. అసురుల వేటాడి, అయోధ్యపురి కేగి, రఘునాయకుల బట్టి రాచివైచి,
అర్చుల వెలిగెడి అగ్నిదేవుని బట్టి, కోరేటి నాలుకల్ గోసివేసి,
చెలగి నృసింహుని చెంపలు వాయించి, సిగబట్టి బ్రహ్మను సిగ్గుబఱచి,
గొబ్బున యింద్రుని కోపాన దన్నితే అబ్బరో యని కూలె అవని మీద.

తే. గీ. నీదు మహిమంబు వర్ణింప నెవరి తరము వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార
ప్రళయతలరౌద్ర, పరమకృపాసముద్ర, వినుతశతరౌద్ర, మాతంద్రి వీరభద్ర.

సీ. దక్షుడు యజ్ఞంబు దలపెట్టినంతనే బ్రహ్మదేవునిగుండె భగ్గు మనియె
వింటిరా సురలార విన్నపం బొక్కటి కలగంటి యీరాత్రి కల్ల గాదు
మహి మీద పార్వతి మాయ మై చనె నని పరమేశ్వరునివామభాగమునకు
చెమట బుట్టిన దాని చట్రాతి పైనేయ వీరన్న బుట్టెరా విశ్వమునను
వచ్చెరా వీరన్న, గుచ్చెరా చే కత్తి,చొచ్చెరా జనులపై చోద్యముగను

తే.గీ. అనుచు నింద్రుండు వచియించె నౌర, దేవభక్తహృత్సంగ భక్తులప్రాణలింగ
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార, ప్రళయతలరౌద్ర, పరమకృపాసముద్ర.
వినుతశతరౌద్ర, మాతంద్రి, వీరభద్ర. 2

సీ. పలక తాటించెతే పగిలె భూభాగంబు,కులగిరిపర్వతాల్ క్రుంగె ధరలో,
శూల మెక్కించితే సురల గుండెలు పగిలె,నింద్రుడు మూర్ఛిల్లి నేలకొరగె
చక్రంబు త్రిప్పితే క్షితిమీద నొరగిరి రక్కసుల్ మిక్కిలి వక్కలుగను,
మీనంబు వడివేసి మింటిపై జూచితే చుక్క లన్నియు రాలె పిక్కటిల్ల.

తే.గీ. ఔర, వీరాంగ మాడితి వౌర, రుద్ర,
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార,
ప్రళయతలరౌద్ర,విశ్వకరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంద్రి,వీరభద్ర. 3

సీ. పెంపైనవిభూతి పేరు గొన్నప్పుడే నరసింహమూర్తికి నడుము విరిగె,
అడ్డమైనశూలంబు నప్పుడు త్రిప్పితే తెల్లనినామంబు నల్ల నాయె
మొలకరుద్రాక్షలు ముఖమున దాల్చితే తులసిపేరులు తునాతునక లాయె
అప్పుడు వీరన్న ఆయుధ మందితే పువ్వులవానలు భువిని గురిసె.

తే.గీ. ఔర ! మించితి వీరప్రపంచమునను,
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార,
ప్రళయతలరౌద్ర, విశ్వకరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంద్రి, వీరభద్ర. 4

ఛేదించి బ్రహ్మతల చేతను బట్టితో కోపించి బ్రహ్మాండకోట్లు చెదర
కాలమృత్యువు బట్టి కండలు చెండవో ఘన మైన మూడులోకములు బెదర
తలబడి పారవా, తన్నవా డాకాల రూపించి చంద్రునిరొమ్ము పగుల
అక్కడివారిని అదిరించి తోలవా రంగార మూలకు, రంగములుగ.

తే.గీ. ఔర ! వీరాంగమాడితి వౌర, రుద్ర,
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార,
ప్రళయతలరౌద్ర, విశ్వకరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి, వీరభద్ర. 5

సీ. శ్రీమన్మహాదేవ, సృష్టిసంరక్షణా, దక్షాధ్వరధ్వంసి, ధవళవర్ణ,
నందివాహన, ఈశ, నాగేంద్రకేయూర, కందర్పసంహార, కల్పవృక్ష ,
కైలాసగిరివాస, కనకాద్రికోదండ, కారుణ్యానిజభక్త, కవికుమార,
గంధర్వ గీర్వాణ గరుడ కిన్నర, యక్షసిద్ధ విద్యాధర సేవితాత్మ.

తే.గీ. భద్రకాళీమనోహర, భవ్యచరిత, భగ్నలయ, కాలరుద్ర, కృపాసముద్ర,
వర్ణితాకార, శంభునివర కుమార, ప్రళయతలరౌద్ర, విశ్వకరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి, వీరభద్ర. 6

సీ. గదశూల, చక్రంబు, గండ్రగొడ్డలి, విల్లు, అడిదంబు, శూలంబు, అంకుశంబు,
పిడివెంపు, ఝుంఝూళి, బిరుదుపానాకత్తి, బల్లెంబు, శూలంబు, వల్లెత్రాడు,
కొంగవాలపుకత్తి, ఘోరబల్లాణంబు, అంకిణీసెలకోల, అంకుశంబు,
గద, బిరుసుచేకత్తి, గడ్డగోరు, కతారి, సురలతాడనముల సుక్కబఱచి

తే.గీ. మించితివి నీవు ప్రపంచమందు
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార,
ప్రళయతల రౌద్ర విశ్వ కరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి, వీరభద్ర. 7

సీ. కొమరొప్ప బెల్లంబుకొండదేశములోన, పరగణా కోసూరు పట్టణమున,
సరవితో, శార్వరిసంవత్సరమున ఫాల్గుణమాసాన, బహుళమందు,
శుభయోగ మష్టమి శుక్రవారమునాడు, నుదయాది మీనముహూర్తమందు
ఆలోన ముప్పదిదినములలో నాడుముద్రాల పాపయ్య ముదముతోడ.

తే.గీ. భక్తి మెప్పించి భక్తుల ప్రస్తుతించి
అందె తొడిగించె పాదాన పొందుగాను
ప్రళయతలరౌద్ర, విశ్వకరుణాసముద్ర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి, వీరభద్ర. 8

సీ. పచ్చని కురువేరుపై నున్న విభూతివన్నెవస్త్రముచేత వీరపలక
కుడిచేత నరకంగ పెడబొబ్బ పెట్టంగ దక్షయాగం బెల్ల తల్లడిల్లె
దక్షయాగమునకు దరలుటే చే టని మూగిరి దేవతల్ మూల మూల
కోటానుకోట్లను వేట్లు పడ కొట్టంగ వరద లై రక్తంబు వాగుబార.

తే. గీ. మించితివి నీవు వీరప్రపంచమందు
వర్ణితాకార, శంభునివరకుమార,
ప్రళయతల, రౌద్ర, పరమకృపాసముద్ర ,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి, వీరభద్ర. 9

9. ఆనకట్టు

సీ. శ్రీవీరభద్ర, యాశ్రితజనావనముద్ర, పాపవిశోష, సద్భక్తపోష ,
దక్షయాగ విదూర, దానవసంహార, కరవాలహస్త, లోకప్రశస్త,
బ్రహ్మాండదుర్భల, సింహనాదవినోద, విఖ్యాతసత్కీర్తి, విమలమూర్తి,
బాణ, బాణాసన, పరశు, గదా, చక్ర, ముసల, ముద్గర, శూల ముఖ్యహస్త,
భక్తితోడుత, మాపు పళ్లెంబు బెట్టెద, బూని యాప్రొద్దు విభూతి విడెము,
గంధపుష్పాక్షతల్ కడుభక్తి తెస్తిమి, గృప యుంచి దేవ, పరిగ్రహించి,
పళ్లెంబు చెల్లించుపర్యంతమును మీరు, నిజనివాసంబున, నిలువవలయు,
వేట బోవలె నని వేంచేయుగా బోకు, దండు ఠాణమునకు, తర్లబోకు,
పోయిన మీతండ్రి కాయజహరునాన, మీరిన మీయమ్మగారి యాన,

గీ. పరమవిశ్వాస, సద్భక్త, పరులయాన.
యనుచు సాష్టాంగదండంబు లమర నిడుదు,
మ్రొక్కు దీరిన ముద మిచ్చు ముదము నొంది
భద్రకాళీమనోహర, భవవిదూర,
వినుతశతరౌద్ర, మాతంగ్రడి వీరభద్ర.

-- 0 --

10. శ్రీ వీరభద్ర దండకము

శ్రీవీరరూపా, శివద్రోహగండా, ప్రచండప్రతాపా,
సుపర్వాణసంఘుతమెూభానుబింబప్రదీపా, మహాకోపరూపాదివీరాంక, వీరా,
పురారాతిసంహార, ఘోరావతారా, శివాచారమందార, బృందారకాధీశగర్వాపహారా,
దయాకార, నాగేంద్రహారా, సనందాదియోగీంద్రచేతోవిహారా, జనాధార,
నీదివ్యతత్త్వంబు భావింపగా లేక గర్వాంధకారాంధు లేమైతిమో
నీదురూపంబు రూపింప నజ్ఞానబంధంబులం జిక్కి-
వేద ప్రకారంబులన్ మీంచి యిచ్చోటికిం దక్షయాగంబు వీక్షింపగా నున్న
మారాక యెల్లం గడుం దప్పు లై యుండు సైరింపవే, దేవదేవా,
శివద్రోహు లైనట్టి మమ్ము విజృంభించి శిక్షించి,
తీ వింక నీ దైన వైరంబు చాలింపు తండ్రీ మముం గూర్చి, మే మెంతవారమ్ము
నీ యానతిం గాదె యీ బ్రహ్మ లోకంబులం బ్రాణనిర్మాణు డై యుంట
నీ యానతిం గాదె యీ విష్ణులోకైక రక్షాభుజాదక్షు డై యుంట
నీయానతిం గాదె రుద్రుండు సర్వప్రపంచారి యై యుంట
నీయానతిం గాదె రేయుం దినంబుల్ వెలుంగొందుచుం
జంద్రసూర్యాదులున్ భవ్యు లై యుంట,
నీయానతిం గాదె దేవేంద్రనాగేశముఖ్యుల్ ప్రతాపించి దిక్పాలు రై యుంట
నీయానతిం గాదె దేవౌఘముఖ్యుల్ సులోకోపరార్థు లై యుంట
నీయందు గాదె సరోజాతజాతాండముల్ దొంతు లై యుంట
నీయున్న చందంబు నే మెంత యూహింప గా వచ్చు
వేదంబులు న్నీవ, వాదంబులు న్నీవ, ధైర్యంబులు న్నీవ, మర్మంబులు న్నీవ,
యీబ్రహ్మయు న్నీవ, యీవిష్ణువు న్నీవ, యీ రుద్రుడు న్నీవ ,
సర్వంబును న్నీవ, సుమ్మీ జగన్నాథ, నీ పెంపు నీకుం దలంపగ జిత్రంబు
మాబోటివా రెల్ల నిన్ను విచారింపగా నేర్తురే
నీవు కారుణ్యదృష్టిం బ్రసన్నుండ వై, వీరు నావారు, నాదాసు లంచున్
ముదం బొప్ప మన్నించి దివ్యప్రభోదప్రసాదంబులం జేసి రక్షింపగా
నీకు భారంబు గాకుండ నజ్ఞానభావంబులం బాపి, సుజ్ఞానమార్గంబులం జేసి,
నిష్కర్ము లై, నిత్యసమ్మోదు లై, యేకచిత్తంబునం బొంది, నిర్వాణు లై ,
నిష్కళంకంబులం బొంది, మిన్నంది, మీయందు భావంబు గీలించి,

నీదివ్యరూపంబు దా నెట్టిదో గాక యంచుం దలంపొంది భావించువా రెల్ల
దృగ్గోచరం బైన ని న్నేర్పడం గానగా లేక విభ్రాంతు లై చీకువడ్డార
మిం దేనిమిత్తంబునం జేసి
నీచందము, న్నీవిలాసంబులు, న్నీదురూపంబునుం జూచియును,
న్నీవు చేజేత దండించు పుణ్యంబులు న్బొందగల్గన్
మహాధన్యుల మ్మైమ్రతి మోదేవ, దేవాదిదేవా, మహాదేవ,
నీలెంక లైనట్టి, నీదాసు లైనట్టి, మమ్ముం దయాళుండ వై, ప్రీతి రక్షింపవే దేవ,
వీ రెవ్వరుం గానగా లేరు, నేరంబు సైరింపవే , దేవ , మన్నింపవే దేవ,
శ్రీవీరభద్రా, శరణ్యంబు రుద్రా, నమ స్తే, నమ స్తే, నమ స్తే, నమః.

11. శ్రీ వీరభద్ర మంగళాష్టకము

నందాద్రివసతే ఉనంత - నాగయజ్ఞోపవీతినే
సుందరాత్మ స్వరూపాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

భద్రకాళీశ్వరా యాస్తు - భర్గాయ నిజరక్షిణే !
నిద్రాలస్య ప్రమాదాది - రహితాయ సుమంగళమ్ !!

భక్తకామ్య ప్రదాయాశు - భుక్తి ముక్తి ప్రదాయినే
సూక్తి ముక్తాఫలాస్యాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

భూతారిష్ట వినాశాయ - భూతి భూషాయ శంభవే
దక్షయాగ ధ్వంసకాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

దేహదార్ఢ్య నిదానాయ - గేహసౌఖ్య ప్రదాయినే
మోహాదివేగ నాశాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

గణాధిపాయ కైలాస - శిఖరాగ్ర నివాసినే
ప్రాణేశ్వరాయ రుద్రాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

నాగభూషాయ దేవాయ - నానావంధ్యత్వహారిణే
భోగాధిపతయే తుభ్యం - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

రామనాథ సుతేడ్యాయ - భీమవిక్రమ కారిణే
కామపూర్ణ స్వరూపాయ - వీరభద్రాయ మంగళమ్ !!

నమస్తే దేవదేవేశ - నమస్తే కరుణానిధే
నమస్తే జగతాంనాథ - నమస్తే విశ్వమూర్తయే !!

-- 0 --

శ్రీశివార్చనం - శివవైభవం

శివస్వరూపవివరణ

శివుడికి ఆశుతోష డని పేరు. ఈమాటకు వెంటనే సంతోషించేవా డని అర్థం. త్రిమూర్తుల్లో శివుడు త్వరగా ప్రత్యక్షమై వరాలిస్తా డని భక్తులవిశ్వాసం. ఆయన రూపమూ వ్యవహారమూ గూడా విచిత్రమే. కట్టుకోడానికి వస్త్రం గూడా లేని వాడు. గజచర్మాన్ని ధరించేవాడు - దిగంబరుడైనా ఎవరికయినా ఐశ్వర్యా న్నిచ్చేది ఈశ్వరుడే. దిగంబరు డంటే దిక్కులే వస్త్రంగా కలవాడు. సర్వవ్యాపి అని కూడ అర్థం చెప్పవచ్చు). ఇలాంటివిచిత్రాలు కలవాడు కనుకనే ఆయన మహత్తు వేదాలు మొదలు పురాణాలదాకా వ్యాపించి ఉంది. భారతంలో కూడా ఎన్నో చోట్ల శివప్రశంస, ఈశ్వరమాహాత్మ్యము కనిపిస్తవి. భారతం మొత్తంమీద విష్ణుసహస్రనామాలు ఒక్కమారే కనిపిస్తే శివసహస్రనామాలు వేరువిధాలుగా రెండుచోట్ల కనిపించడం విచిత్రం. సంస్కృతభారతంలో ద్రోణపర్వంలో శతరుద్రీయ మనేపేరుతో నమక చమకాల్లో వచ్చే ఎన్నో మంత్రాలు శ్లోకరూపంలో కనిపిస్తవి. సస్వరంగా నమకచమక పారాయణ చేయలేని వాళ్లు శతరుద్రీయ శ్లోకాలు చదువుకొని ఫలితం పొందవచ్చు. శివారాధన చేయడానికి ధనవ్యయం చేయవలసిన పనిలేదు. కేవలం నీళ్ళతో అభిషేకం చేసి ఆయన అనుగ్రహపాత్రులం కావచ్చు. ఇదే శివానుగ్రహవిశేషం. ఒకవిధంగా చూస్తే శివుడు నిరాకారానికి సాకారానికి గూడ ప్రతీకగా భావించవచ్చు. విష్ణువులాగా శివుడు కరచరణాద్యవయవరూపంలో పూజార్హుడు కాడు. కేవలం లింగరూపంలో మాత్రమే అర్చనార్హుడు. లింగరూపంలో కరచరణాద్యవయవాలు లేవుకనుక అది నిరాకారానికి ప్రతీకగా చెప్పవచ్చు. లింగానికి ఒకరూపం ఉంది గదా అనుకుంటే సాకారరూపంగా భావించవచ్చు. శివారాధన కేవలం లింగరూపానికే గాని ప్రతిమకు కాదు. ఈశ్వరుని ప్రతిమరూపంలో అర్చిస్తే పొందేఫలితం స్వల్పమాత్రమే నని వ్యాసమహర్షి అశ్వత్థామకు వివరించిన విషయాన్నిబట్టి తెలుస్తుంది. అలానే శివవిష్ణువులకు భేదం లేదని వారిలో ఎక్కువ తక్కువలు లేవని ద్రోణపర్వాన్ని బట్టి గ్రహించవచ్చు.

శివుడిలో అర్ధభాగం అయిన పార్వతే శివుడినిగురించి ఎన్నో సందేహాలు కలిగితే ఆయనని ప్రసన్నం చేసుకొని సందేహనివృత్తి చేసుకొంది. ఈ విషయం గూడా ఆనుశాసనికంలో కనిపిస్తుంది. మరికొన్నిచోట్ల మరికొన్నివిషయాలు గోచరిస్తాయి.

ఒకనాడు పార్వతి శివుడితో హాస్యమాడుతూ వెనుకనుంచి రెండు కళ్ళు మూసింది. వెంటనే శివుడు మూడవకన్ను తెరిచాడు. దానిలోనుంచి వచ్చిన అగ్ని హిమాలయ మంతా కప్పివేసింది. పార్వతిప్రార్థనతో అగ్నిని ఉపశమింపజేశాడు శివుడు. ఇలా ఎందుకు చేశా వన్నది పార్వతి. శివుడు నాకు లోకాత్మకత్వ మున్నది. అందువలన నీవు కళ్ళు మూస్తే సర్వలోకాల్లో ఆవరించినచీకటిని వారించడానికి మూడవకన్ను తెరిచా నన్నాడు. ఆయనకళ్ళు రెండు సూర్యచంద్రు లని మూడవకన్ను అగ్ని అని గ్రహించవచ్చు. కావాలనుకొంటే శివుడు మూడవకంటినుంచి చల్లదనాన్ని కల్పించగలడు.

పార్వతి శివుడిని నీకు నాలుగుముఖాలు కలగడానికి కారణ మే మన్నది. శివుడు శక్తివంతు లయిన సుందోపసుందు లనే రాక్షసుల వినాశనానికి మయుడు లోకంలో ఉన్న అంద మైన వస్తువు లన్నింటినుంచి తిలప్రమాణం - నూవుగింజంత గ్రహించి తిలోత్తమ అనే అందగత్తెను సృష్టించాడు. ఆమెను నాదగ్గరకు తెచ్చాడు. ఆమె నాకు ప్రదక్షిణం చేస్తుంటే ఇది దేవకార్యం చేయబోతున్న దన్న ఆలోచనతో ఆమె తిరుగుతున్న దిక్కునల్లా ఒక్కొక్క ముఖం ధరించాను. అప్పటినుండి నాలుగు ముఖాలు కలిగిన వన్నాడు.

నీకంఠానికి నలుపు ఎందుకు కలిగిం దని పార్వతి ప్రశ్న. పాలసముద్రం చిలికినప్పుడు కలిగిన హాలాహలం బ్రహ్మాదిదేవతలకోరికతో కంఠంలో ధరించాను. అప్పటినుంచి కంఠం నలుపై నీలకంఠుడి నైనా నని శివుడిసమాధానం.

అన్ని ఆయుధాలకన్న నీకు పినాకం - శివుడిధనస్సు పేరు - మీద మక్కువ ఎక్కువ ఎందు కని పార్వతి అడిగినదానికి సమాధానంగా శివు డిట్లా వివరించాడు. కలియుగంలో కణ్వు డనేఋషి తపస్సు చేస్తుంటే ఆయనచుట్టు పుట్ట పెరిగింది. ఆపుట్టలో ఒకపెద్దవెదురుగడ పుట్టింది. బ్రహ్మ ఆయనకు వర మిచ్చి ఆ వెదురు గడను పినాకం, శార్‌ఙ్గం, గాండీవం అనే మూడు ధనస్సులుగా చేసి శార్‌ఙ్గం

విష్ణువుకు, పినాకం నాకు ఇచ్చి గాండీవం తనదగ్గర ఉంచుకున్నాడు. అందువల్లనే పినాకం నాకు చాలా ఇష్ట మైంది.

ఇతరవాహనాలు కా దని ఎద్దునే ఎందుకు వాహనం చేసుకొన్నా వన్నది పార్వతి. నేను లోకహితంకోసం హిమాలయాలమీద తపస్సు చేస్తుంటే ఆవులు నా చుట్టు తిరిగి ఇబ్బంది పెడుతుంటే కోపించి చూశాను. ఆవులు సంతాపం పొందేయి. బ్రహ్మ, దేవతలు నన్ను ప్రార్థించి నాకు ఎద్దు కానుకగా ఇచ్చారు. దాన్ని వాహనంగాను, కేతనంగాను చేసుకొని గోపతి అని పేరుపొందే నన్నాడు శివుడు. మరోచోట మరో విషయం గూడ కనిపిస్తుంది. ఒకఆవు దానిలేగకు పాలిస్తున్నది. లేగనోటిలోనుంచి వచ్చిన పాల నురుగు తపస్సు చేస్తున్న శివుడిమీద పడింది. ఆయన కోపంగా ఆవును చూస్తే అది నల్లబడింది. దేవత లందరి ప్రార్థనమీద శివుడు ఆవుదూడను వాహనంగా చేసుకొని ఆనాటినుంచి నల్లఆవుకు కపిల అని పేరుపెట్టి ఆవు లన్నిటిలో కపిల శ్రేష్ఠ మని వరమిచ్చాడు.

నీవు రమణీయమైన, శుచియైన ప్రదేశాలు వదలి శ్మశానంలో ఎందు కుంటున్నా వన్నది పార్వతి. శివుడి సమాధానం ఇది. ఒకప్పుడు క్రూరభూతాలు జనులను ఘోరంగా హింసించడం ప్రారంభించాయి. వాటికి ప్రతీకారం చెయ్యమని ప్రార్థించాడు బ్రహ్మ. మోక్షం కోరేవాళ్ళు శుచిగా భావించేదీ, జనాలు ఉండనిదీ అయినశ్మశానం నానివాసం చేసుకొని భూతాలను అదుపులో ఉంచుతున్నాను. బూడిదపూత, సర్పాభరణాలు, గంగ్రద్గొడ్డలి, త్రిశూలంతో భీకరరూపం ధరించడానికి కారణ మే మన్నది పార్వతి. లోకస్వరూపం ఉష్ణ మని, శీత మని రెండు విధాలు. వీటినే సౌమ్యము, ఆగ్నేయము, అంటారు. విష్ణువు సౌమ్యరూపాన్ని, నేను ఆగ్నేయరూపాన్ని ధరిస్తాము. అందుకే నాకిట్లాంటి రూపము అన్నాడు శివుడు.

నెలవంకను శిరసుమీద ధరించడానికి కారణ మే మన్నది పార్వతి. దక్షయజ్ఞంవల్ల కలిగినకోపంవల్ల దేవతలను హింసిస్తూ చంద్రుడిని కాళ్ళక్రింద వేసి త్రొక్కేను. చంద్రుడు శరణుకోరితే దయ తలచి అప్పటినుంచి నెత్తిమీద ధరించా నన్నాడు శివుడు. వ్యాసమహర్షి ప్రజలసందేహాల్ని పార్వతి ప్రశ్నలుగా చేసి శివుడి చేత సమాధానం చెప్పించడం విశేషం.

శివ మస్తు.

శైవసిద్ధాంతము - శైవాగమాలు

-శ్రీవిద్యాస్వరూపానందగిరి స్వాములవారు

ఓం నమో భగవతే శ్రీమలయాళయతీంద్రాయ !

సృష్ట్యాదినుండి ఏదో ఒకఅద్భుతశక్తి సదా సర్వత్ర పని చేస్తుండడాన్ని మనం ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాము. అది అఖండం. ఆశక్తే పరమాత్మ. ఆశక్తే భగవంతుడు, పరమేశ్వరుడు, అతడు సచ్చిదానందస్వరూపుడు, స్వయంప్రకాశుడు, సర్వతంత్ర స్వతంత్రుడు, త్రికాలాబాధ్యుడు. పరిణామరహితుడు, సర్వజ్ఞుడు, సర్వవ్యాపి, సర్వాంతర్యామి. ఈశావాస్య మిదగ్ం సర్వం అంటూ ఈవిషయాన్నే ఈశా వాస్యోపనిషత్తు తెలిపింది. కఠోపనిషత్తున్ను ఏష సర్వేషు భూతేషు గూఢాత్మా న ప్రకాశతే అంటూ భగవంతునిసర్వవ్యాపకతను ప్రతిపాదించినది. శ్వేతా శ్వతరోపనిషత్తు గూడ ప్రతిప్రాణిలో ఒకే పరమాత్మ ప్రకాశమానుడై, సర్వవ్యాపకుడై, సర్వభూతాంతరాత్మయై, సర్వకర్మాధ్యక్షుడై, సాక్షిమాత్రుడై, చేతనుడై, కేవలుడై, నిర్గుణుడై, గూఢంగా వున్నాడు అంటూ విశదీకరించింది.

ఆభగవంతుడే సృష్టి-స్థితి -లయములకు కర్తయై బ్రహ్మ-విష్ణు ... డనబడినాడు. ఆభగవంతునికి గలఅనంత రూపాల్లో, పేర్లలో-శివుడు, పరమేశ్వరుడు, ఈశానుడు మొదలైనవి కొన్ని. నిర్గుణుడు, సర్వవ్యాపి, సర్వశక్తిమంతుడగు భగవంతుని పొందాలంటే-సాక్షాత్కరించుకోవాలంటే అతని నామాన్ని ఆశ్రయించి దానిని జపించడం సులభమార్గం. మననాత్ త్రాయత ఇతి మంత్రః - భగవన్నామము తనను జపించువానిని సంసారదుఃఖంనుండి తరింపజేస్తుంది కాన మంత్రం అనబడింది.

ఇట్టిమంత్రాలలో నమ శ్శివాయ అనే పంచాక్షరీమంత్రం శ్రేష్ఠమైంది. ఈవిషయాన్నే శ్రీ రేణుకాచార్యులవారు అగస్త్యమునికి **శివతత్త్వా త్పరం నాస్తి యథా తత్త్వాన్తరం మహత్** అంటూ పంచాక్షరీ మంత్రం సర్వశ్రేష్ఠమని చెప్పియున్నారు. మఱియు **అశేష జగతాం హేతుః పరమాత్మా మహేశ్వరః. తస్య వాచకమంత్రో** యం సర్వమంత్రైకకారణమ్. ఎట్లు సమస్తజగత్తులకు పరమాత్మ యైన మహేశ్వరుడు కారణమో అట్లే ఆమహేశ్వరునినామ మగు నమ శ్శివాయ అను పంచాక్షరీ మంత్రమున్ను అన్ని మంత్రాలకు మూలము అని చెప్పి యున్నారు.

అంతే గాక - **ఆదితః పరిశుద్ధత్వాత్, మల(త్రయ వియోగతః శివ ఇ త్యుచ్యతే. శంభు శ్చిదానందఘనః (ప్రభుః-** ఆదినుండి అణవాదిమలములు లేనివాడై పరిశుద్ధు డైనందున అన్నింటికి ప్రభువు, సచ్చిదానందఘను డగు శంభుడు శివ అని చెప్పబడుచున్నాడు. మఱియు **ఆస్పదత్వా దశేషాణాం మంగళానాం విశేషతః ! శివశబ్దాభిధేయో హి దేవదేవ స్త్ర్యంబకః.**

సమస్తశుభాలకు విశేషస్థానమైనందున దేవతల కెల్ల దేవు డగుత్ర్యంబకుడు శివుడు అనుపేరుతో పిలువబడుచున్నాడు.

ఇట్టి శివ అనే రెండక్షరాలు గల భగవంతునినామము శివ ఇ త్యక్షరద్వంద్వం పరబ్రహ్మ ప్రకాశకం. పరబ్రహ్మను తెలియజేయుచున్నది. కాబట్టి తస్మా న్ముఖ్యతరం నామ శివ ఇ త్యక్షరద్వయం, సచ్చిదానందరూపస్య శంభో రమితతేజసః ॥ శివ ॥ అను రెండక్షరముల ఈపదము సచ్చిదానందస్వరూపుడైన, అతితేజస్వియైన పరమేశ్వరుని నామములలో కెల్ల ముఖ్యాతిముఖ్యము. నమ శ్శివాయ అనే పంచాక్షరీ మంత్రాన్ని మోక్షాన్ని కోరేవారు శ్రద్ధతో ఆదరంతో సదా జపించా లని రేణుకాచార్యు లంటున్నారు. యథా వాది ర్మహాదేవః సిద్ధ పాపమోచకం! తథా పంచాక్షరీమంత్రం సంసారక్షయసిద్ధిః ॥ ఈపంచాక్షరీ మంత్రం సంసారాన్ని నాశనం చేసి మోక్షా న్నిస్తుంది అని అంతే గాక పంచాక్షరి మిమాం విద్యాం ప్రణవేన షడక్షరీం యజే త్సమాహితో! భూత్వా శివపూజాపరాయణః. శివపూజాపరాయణుడు ఈప్రణవ సహితపంచాక్షరీ మంత్రాన్ని ఏకాగ్రచిత్తంతో జపించాలి. అంటూ నిర్దేశించాడు. జ్యోతిష్టోమాది ద్రవ్యయజ్ఞాలు ఈ జపయజ్ఞఫలితంలో 16వ భాగఫలితానికి సమం కావు. ఈ విషయాన్నే యావంతః కర్మయజ్ఞా ద్యా వ్రతదానతపాంసి చ సర్వే తే జపయజ్ఞస్య కలాం నార్హంతి షోడశీమ్ అన్నది శైవాగమశాస్త్రం.

శైవసిద్ధాంతం వైదికయుగం-(వేదకాలం) నుండే వుంది. ఇది భారతదేశ మందంతటా వుండినది. దీనికి హరప్పా, మొహంజొదారో త్రవ్వకాలలో చిక్కిన బహుముఖ శివుడు యోగాసనశివుడు మొదలైన అవశేషాలే సాక్ష్యం, కాలక్రమేణ ఆర్యుల ప్రాబల్యం వలన శైవ సిద్ధాంతం ఉత్తరభారతదేశాన్ని వదలి దక్షిణభారతదేశంలో విశేషంగా ప్రబలింది. తత్రాపిశుద్ధ ద్రావిడ మైన అరవ-తమిళదేశంలో శైవసిద్ధాంతం పేరిట ఇది బాగా వ్యాప్తి చెందింది. కాబట్టే ఈ సిద్ధాంత ప్రతిపాదక గ్రంథాలు తమిళంలో బహుళంగా వున్నాయి. ఈశైవాగమాలు 28. వీని నామనిర్దేశం (పేర్లవివరణ) కంచియందలి శివాలయంలోని శాసనంలో వుంది.

ఈశైవాగమంలో పాశుపతము, శైవసిద్ధాంతం, త్ర్యభిదర్శనం అనే మూడు శాఖ లున్నాయి. పాశుపతానికి నకులీశపాశుపతదర్శనం అని కూడ పేరు వుంది. ఈపాశుపతానికి పాశుపతసూత్రములు మూలగ్రంథం, దీనిరచయిత నకులీశుడు. దీనికి రాశీకరుడు వ్యాఖ్యానం వ్రాశాడు. ఈవ్యాఖ్యానానికి పంచార్థభాష్యం అని పేరు. 1. కారణం, 2. కార్యం, 3. యోగం, 4. విధి, 5. దుఃఖాంతం అనుపదార్థాలు నిరూపించబడ్డాయి. అంచేత దీనికి పంచార్థభాష్య అనేపేరు వచ్చింది. పతి అంటే ఈశ్వరుడు, పశు అంటే జీవుడు-ప్రాణి, పాశము అంటే సంసారము ప్రపంచము. ఈమూడింటి తత్త్వాన్వేషణే ఈపాశుపతమందలి ప్రధానవిషయం. పశు, పతి, పాశం అనే మూడింటిని శైవసిద్ధాంతలో త్రికం అంటారు.

ఈశైవసిద్ధాంతం 1. ప్రత్యక్షం, 2. అనుమానం, 3. శ్రుతి అనే మూడు ప్రమాణాలను అంగీకరిస్తుంది. ఇందు శ్రుతి అనే ప్రమాణంలో వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీత, ఇరవైఎనిమిది శైవాగమాలు వస్తవి. ఇందు 1. కామికాగమము, 2. యోగజాగమము, 3. చింత్యాగమము, 4. కారణాగమము, 5. అజితాగమము, 6. దీప్తాగమము, 7. సూక్ష్మాగమము, 8. సహస్రాగమము, 9. అంశుమదాగమము, 10. సుప్రభేదాగమం అనేపది మూలాగమాలు. ఇవి ఈశ్వర ప్రోక్తా లనీ 1. విజయాగమం, 2. అనిశ్వాసాగమం, 3. స్వాయంభువాగమం, 4. వీరాగమం, 5. రౌరవాగమం, 6. మకుటాగమం, 7. మలాగమం, 8. చంద్రజ్ఞానాగమం, 9. బింబాగమం, 10. ప్రోద్గిణీతాగమం, 11. లలితాగమం, 12. సిద్ధాగమం, 13. శాంతాగమం, 14. సర్వోత్తరాగమం, 15. పారమేశ్వరాగమం, 16. కిరణాగమం, 17. ఆనలాగమం, 18. వాతూలాగమం, అనే పద్దెనిమిది రుద్రాగమాలు. ఇవి మనుష్య సంపాదితాలని, అంటారు. వీనన్నింటిసారమే పౌష్కరాగమము. తమిళనాడులోని శైవసిద్ధాంతసంప్రదాయంవారు కర్ణాటకలోని వీరశైవ సంప్రదాయంవారు, కాశ్మీరులోని ప్రత్యభిజ్ఞా సాంప్రదాయికులు ఈ 28 శైవాగమాలను ప్రమాణాలుగా అంగీకరిస్తారు.

ఈశైవాగమా లన్నీ ప్రతి ఒక్కొక్కటి 1. చర్యాపాదం, 2. క్రియాపాదం, 3. యోగపాదం, 4. జ్ఞానపాదమని నాలుగుపాదాలు కలిగి వున్నాయి. ఈ నాల్గుపాదాల్లో జ్ఞానపాదం చాలా ముఖ్యం. పశువు అనబడే జీవుడు బద్ధుడైనదశలో

ప్రపంచంతో అనురాగం గల్గి దానిలో లీనమౌతున్నాడు. అదే బద్ధదశ. ఆజీవుడే పాశంతో ప్రపంచంతో సంబంధాన్ని వదలి పతి యగు శివునితో సంబంధం పెంచుకొని అద్వైతస్థితిని పొంది ముక్తు డవుతున్నాడు. పశు అనుజీవుడు పతి అనబడే పరమేశ్వరుని కృపావిశేషంచేత పాశచ్ఛేదం చేసుకొని పరమేశ్వరుని పాదసన్నిధిలో శాశ్వతానందాన్ని పొందుతాడు.

శివుడు ఇంద్రియగోచరుడు కాదు. భక్తుడు తనఆధ్యాత్మిక తత్త్వానుభవంచేత శివుని గుర్తించాలి. దానికి తార్కికపద్ధతి పనికిరాదు అంటాడు జ్ఞానసంబంధర్. శివతత్త్వం 1. నిష్కళాతత్త్వం (పరమేశ్వరతత్త్వం) 2 సకలాతత్త్వం అని రెండు విధాలు. మొదటిదైన నిష్కలాతత్త్వాన్ని స్వరూపలక్షణ మనీ, రెండవదైన సకలాతత్త్వాన్ని తటస్థలక్షణ మనీ అంటారు. నిష్కలాతత్త్వం వాక్కుకు, మనస్సుకు, క్రియకు గోచరం కానిది. ఈశ్వర కరుణావిశేషంచేత పరిణతజీవులకు జ్ఞానగోచరమై ముక్తినిస్తుంది. శివతత్త్వం జీవులను కర్మముక్తులను చేయుటకై సృష్టి-స్థితి-సంహార-తిరోధాన -అనుగ్రహము అను అయిదు క్రియాకలాపములందు ప్రవర్తింప జేస్తోంది. ఈ క్రియా కలాప మంతా శివునికరుణావిశేషంచేత జీవులను ముక్తులన్నుగా చేస్తుంది.

శైవసిద్ధాంతంలో కార్య క్రమసంబంధం ప్రధానసూత్రం. కార్యానికి సాధారణ కారణాలు 1.నిమిత్తకారణం, 2. ఉపాదానకారణం, 3. సహకారికారణం అని మూడు విధాలు. ఈసృష్టికి శివుడు నిమిత్తకారణం, శక్తి సహకార కారణం, మాయ ఉపాదాన కారణం, ఇందులో సృష్టికి శివుడు కేవలం నిమిత్త కారణ మని ప్రతిపాదించడం ఈ సిద్ధాంతముఖ్యవిషయం. శివుడు లేనిదానిని సృష్టించడు. ఉన్నదానిని నశింపజేయడు. సిద్ధాంతం ప్రకారం పదార్థం నశించదు. అది అవసరాన్నిబట్టి రూపాంతరాన్ని పొందుతుంది.

శివతత్త్వం కార్యాచరణకాలంలో శక్తితత్త్వంతో కూడి వుంటుంది. ఈశక్తి తత్త్వం శివుని ఇచ్ఛాశక్తికీ, జ్ఞాన శక్తికీ ప్రతినిధి. ఇది శివునితో అవినాభావసంబంధం గలది. నిరంతరప్రయత్నంలో జీవితకాల మంతా సాధన చేస్తే జీవులకు మోక్షం లభిస్తుంది. ఈసాధన ఒక క్రమంలో జరగాలి. దానికి నాల్గు దశలు. 1. చర్య, 2. క్రియ, 3. యోగం, 4. జ్ఞానం అని ఈ నాల్గు దశలతో మోక్షం పొందాలంటే దానికి దీక్ష అవసరం.

సాధన నాల్గు దశలు :

1. చర్య : చర్య అంటే సేవ. శివుని పత్రపుష్పాదులతో పూజించడం **చర్య** అనబడుతుంది, ఇది ప్రాథమికదశ. దీన్ని దాసమార్గం అంటారు.

2. క్రియ : క్రియ అంటే శివుని సాకారునిగాను, నిరాకారునిగాను **భావించి సేవ** చేయుట. దీనిని సత్పుత్రమార్గ మంటారు. దీనిలో మంత్రోచ్చారణ **ప్రధానం.** ఇందు క్రియ పంచాక్షర్యాది మంత్రజపంచేత జీవుని మంత్రార్థం వైపు **మళ్ళిస్తుంది.**

3. యోగం : ఇది జీవుడు తనశరీరంలోనినాడీమండలజ్ఞానాన్ని పొంది ప్రవర్తించు విధము, సాధకుడు కామ క్రోధాదుల నన్నింటిని జయించి ప్రాణు లందరిని ప్రేమిస్తేనే ఈయోగం లభ్య మవుతుంది.

4. జ్ఞానం : ఇది కడపటి సాధన. ఇచట జీవుడు తురీయాతీతావస్థలో ప్రవేశిస్తాడు. దీనిద్వారా జీవునికి శివునిసాయుజ్యం కల్గుతుంది. శివసాయుజ్యమే ముక్తీ, మోక్షం, భక్తి వీటన్నింటికి మూలం. ఈశైవసిద్ధాంతాన్ని తమిళకర్ణాటక రాష్ట్రాలలో మఠాధిపతులు బాగా రక్షించారు.

కాశ్మీర శైవము :

శైవమతం అతిప్రాచీనం అని కొందరిమతం. ఇది వేదకాలం నుండే వుంది, కాబట్టి దీనిని శైవాగమం అన్నారు అని వీరి వాదము. ఈశైవమతంలో శివాద్వైతం, విశేషాద్వైతం, వీరశైవం, పాశుపతం మొద లగుశాఖలు గలవు. అందు కాశ్మీరదేశంలో ప్రసిద్ధ మైనశైవం శైవాద్వైతం లేక శివాద్వైతం అని, ప్రత్యభిజ్ఞాదర్శనమని, స్పందవాద మని, త్రికదర్శన మని అనబడినది. శైవాగమాలు ఈశ్వరుని ఐదుముఖాలనుండి వెలువడిన వని శైవులవిశ్వాసము. ఇవి 25. ఇవిగాక కాశ్మీర శైవంలో ప్రత్యభిజ్ఞా దర్శనం, స్పందదర్శనం అని మరి రెండు గలవు. వీటికి చెందిన ఆగమాలు ఎనిమిది. వీనిలో ఒక్కొక్క దానిలో భైరవ, యామళ, మత, మంగళ, చక్రాష్టక, బహురూప, వాగీశ, శిష్టాష్టకాలని ఎనిమిది తంత్రాలు గలవు.

కాశ్మీర శైవములో వసుగుప్తుడు త్రికసంప్రదాయమును ప్రవర్తింపజేశాడు. వసుగుప్తుడు తనకు గోచరించిన మహాదేవగిరిపై శిలాఫలకంపై గల 77 శైవ సూత్రాలను గుర్తించి ఈ తత్త్వాన్ని ఉద్ధరించాడు. కల్లటుడు స్పందసిద్ధాంతాన్ని, సోమానందుడు ప్రత్యభిజ్ఞాసిద్ధాంతాన్ని ప్రచారం చేశారు. సోమానందశిష్యుడైన

ఉత్పలాచార్యుని ఈశ్వరప్రత్యభిజ్ఞాకారిక ప్రామాణిక గ్రంథము. సోమానంద శిష్యుడైన ఉత్పలుని ప్రశిష్యుడు అభినవగుప్తుడు ప్రత్యభిజ్ఞా సంప్రదాయం సర్వప్రసిద్ధం చేశాడు. అభినవగుప్తుని ఈశ్వరప్రత్యభిజ్ఞావిమర్శిని, వివృతవిమర్శిని, తంత్రసారం, తంత్రలోకం, పరమార్థసారం మొదలైనవి ప్రామాణిక గ్రంథాలు.

పాశుపతం శైవమతమునం దొకశాఖ. లకులీనుడు ఈమతస్థాపకుడు. ఈ పాశుపతమతస్థులు కారణము, కార్యము, విధి, యోగము, దుఃఖాంతము, అని ఐదుపదార్థాల నంగీకరించారు. పాశుపతులకు దైవనిర్ణయమందు, విధియందు పూర్ణవిశ్వాసము. ఈ విధి(దైవనిర్ణయం)జీవుని పుణ్య-పాపకర్మముల మీద ఆధారపడి వుండదు. దైవం మీదనే ఆధారపడి వుంటుంది. వీరిమతంలో కార్యం విద్య, కల, పశువు, అని మూడు విధాలు. అందు విద్య అనగా జ్ఞానము. కల యనగా జీవులమీద ఆధారపడు అచేతనసృష్టి. పశు వనగా బద్ధు డైనజీవుడు. ముక్తిస్థితిలో జీవులు భగవంతునితో సమానులై ఆయన ప్రతినిధులుగా కర్తవ్యాన్ని నెరవేరుస్తారు. వీరు సుఖదుఃఖాలను అనుభవించి క్రమంగా విరక్తిని బొంది శాస్త్రం చెప్పిన ప్రకారం మోక్షం కొఱకై దీక్షను గ్రహిస్తారు. దీక్షను తీసుకున్నవారు ఈశ్వర జ్ఞానాన్ని పొంది సన్న్యాసులవుతారు.

పాశుపతసిద్ధాంతంలో జీవితనియమాలు :- 1. దినానికి మూడుసార్లు భస్మస్నానం (విభూతి స్నానం) చేయాలి. 2. భస్మంపై పండుకోవాలి. 3. భగవంతుని స్తోత్రాలను పెద్దగా గానం చేయాలి. 4. నృత్యం చేయాలి. ఇదివీరి దినచర్య.

కాశ్మీరశైవప్రత్యభిజ్ఞాదర్శనంలో పరమశివుడు పరమతత్త్వము. అతడు శివశక్తిస్వరూపుడు. చైతన్యము లైన ఆత్మ నిర్వికార మైనా ప్రపంచంలోని అన్ని పదార్థాలలోనూ వుంది. ఈతత్త్వమే చైతన్యము, పరసంవిత, పరమేశ్వరుడు, పరశివుడు, విశ్వమయుడైన విశ్వోత్తీర్ణుడు. చిత్రవిచిత్రంగా వున్న ఈ విశ్వమంతా పరమశివునికన్న భిన్నం (వేరు) కాదు. విశ్వ మంతా శివునిస్ఫురణమే. పరమశివుడు అయిదురకా లయిన-చిచ్ఛక్తి, ఆనందశక్తి, ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి అను శక్తులతో కూడుకొని విశేషరూపంగ గోచరిస్తున్నాడు.

అందు చిచ్ఛక్తి ప్రకాశరూపము, స్వయంప్రకాశమానము, సర్వాన్ని ప్రకాశితం చేస్తుంది. 2. ఆనందశక్తి పరమేశ్వరుని నిరతిశయానందాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ

ఆనందానుభవంలో బాహ్యవస్తు వేదీ అపేక్షితం కాదు. 3. ఇచ్ఛాశక్తి స్వతంత్రబోధను కలుగజేస్తుంది. నేను హాని లేని ఇచ్ఛాసంపన్నుడను అన్న తెలివి యిందులో కలుగుతుంది. 4. జ్ఞానశక్తి పరామర్శరూపం తెలియదగిన- తెలుసుకోవలసిన పదార్థాన్నిది సాధారణరూపంలో గుర్తింపజేస్తుంది. తెలుసుకోవలసినపదార్థానికి ఉన్ముఖత్వాన్ని ఆపాదిస్తుంది. 5. క్రియాశక్తి సర్వాకార్యాలను ధరింపజేసే యోగ్యత దీనిలో కలుగుతుంది. ఈ శక్తి పంచక (ఈఅయిదుశక్తులు) యోగంచే పరమశివుడు విశ్వాకారంగా- జగత్తురూపంలో గోచరిస్తున్నాడు.

శైవాద్వైతమనే ఈత్రికదర్శనం అద్వైతాన్నే బోధిస్తుంది. కాని ఉపనిషత్ప్రతిపాదిత బ్రహ్మవాదానికి, శివాద్వైతవాదానికీ కొంతభేద ముంది. 1.ఉపనిషత్ప్రతిపాదిత బ్రహ్మవాదం(అద్వైతం)లో నిర్మలం నిర్వికారమ్మైన బ్రహ్మానికి కర్తృత్వం లేదు. ఈ శివాద్వైతంలో పరమశివునకు కర్తృత్వముంది. 2. ఇందలి(శివాద్వైతంలోని) ఆత్మ సృష్టి, స్థితి, సంహార- నిగ్రహ- అనుగ్రహాలనే పంచకృత్యపరాయణం.

పరమేశ్వరునికి ఈవిశ్వానికి గలసంబంధం దర్పణ(అద్దం) ప్రతిబింబం వంటిది. స్వచ్ఛ మైన అద్దంలో పదార్థా లన్నీ ప్రతిబింబిస్తాయి. ప్రతిబింబించినవి దర్పణంకంటే భిన్నంగానే గోచరిస్తాయి. అట్లే పరమేశ్వరప్రతిబింబిత మైన ఈ ప్రపంచం అభిన్న మైనా భిన్నంగానే గోచరిస్తూంది. లోకంలో ప్రతిబింబం బింబాన్ననుసరించి వుంటుంది. ఇం దట్లుగాదు. బింబం లేకపోయినా విశ్వాత్మక ప్రతిబింబం స్వత స్సిద్ధంగా వుంటుంది. కాబట్టే ద్వైతభావం కల్పితం. అద్వైతభావం వాస్తవికం. ఈప్రతిబింబసిద్ధాంతం ఆభాసవాద మని గూడ అనబడింది.

ఈవిశ్వ మంతా శక్తిస్ఫురణం. అసత్యం కాదు. ఈప్రత్యభిజ్ఞా దర్శనాన్ననుసరించి 36 తత్త్వా లున్నాయి. అవి 1. శివుడు, 2. శక్తి, 3. సదాశివుడు, 4. ఈశ్వరుడు, 5. శుద్ధవిద్య, 6. మాయ, 7. కల, 8. విద్య, 9. రాగం, 10.కాలం, 11. నియతి, 12. పురుషుడు, 13. ప్రకృతి, 14. బుద్ధి, 15. అహంకారం, 16. మనస్సు, 17.శ్రోత్రం(చెవి) 18.త్వక్(చర్మం) 19. చక్షుస్సు (కన్ను) 20. జిహ్వ (నాలుక) 21. ఘ్రాణం (ముక్కు) 22. వాక్, 23. పాణి(చెయ్యి) 24. పాదం, 25. పాయువు, 26. ఉపస్థ, 27. శబ్దం, 28. స్పర్శ, 29. రూపం, 30. రసం, 31. గంధం, 32. ఆకాశం, 33. వాయువు, 34. అగ్ని, 35. జలం, 36. భూమి .

ఈతత్త్వాలను 1.శివతత్త్వం, 2. విద్యాతత్త్వం, 3. ఆత్మతత్త్వం అని మూడు విధాలుగా భాగింపవచ్చును. అందు శివతత్త్వం రెండువిధాలు. విద్యాతత్త్వం మూడువిధాలు. ఆత్మతత్త్వం ముప్పై ఒక్క విధాలు. పరమశివునకు సృష్టి చేయాలనే సంకల్పం కలుగగానే శివరూపము శక్తిరూపము కల్గాయి. శివుడు ప్రకాశరూపుడు. శక్తి విమర్శ స్వభావం గలది. కృత్రిమంగా గాని అహం స్ఫూర్తియే విమర్శము. ఆస్ఫురణను చైతన్యం, సారం, హృదయం, స్పంద, అని గూడా అంటారు.

1. శివుడు :- పరమశివుడే శివుడు. ఇతడు మహాప్రకాశస్వరూపుడు. ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియాత్మక పూర్ణానంద స్వభావరూపుడు. ఈశివతత్త్వం అన్నిమతాలకు అతీతం. సకలతత్త్వాలలో గల సృష్టి సంహారాలను నూర్లు వేలకొలది ఈ శివతత్త్వం సహిస్తుంది.

2. శక్తి :- పరమశివుని మొదటి స్పందనం శక్తి. ఇది ఇచ్ఛాశక్తి. మనం అద్దంలో చూచినపుడే మన ముఖాన్ని గుర్తిస్తాము. అట్లే శివుడు తనశక్తిలో ప్రతిబింబించి తన ప్రకాశమయస్వరూపాన్ని గుర్తిస్తాడు. శివశక్తిరూపాలు వేరువేరుగా వుండవు. పరమేశ్వరునికి తనస్వాతంత్ర్యంవలన విశ్వాకారంగా ఉల్లసిల్లాలని కోర్కె- ఇచ్ఛ గలుగ గా పరానందచమత్కారం ఉద్రేకిస్తుంది. వుద్రేకంలో కలిగే అహం అను పరామర్శయే శక్తితత్త్వం.

3. సదాశివుడు :- శివశక్తుల అంతర్వికాసమే సదాశివుడు. సదాశివదశలో కొంత చలనాత్మక స్ఫురణ కలుగుతుంది. జగత్తు అవ్యక్తంగా భాసిస్తుంది. సద్రూపంలో అంకురంగా వున్న ఈవిశ్వాన్ని సదాశివుడు స్వాత్మభావంతో ఆచ్ఛాదిస్తాడు. పరమేశ్వరుడు శుద్ధచిన్మాత్ర నాధారంగా అహ మంశమందు ఇద మంశాన్ని ప్రకాశితం జేస్తాడు. ఆయవస్థలో విశ్వం ఇంకా భావరాశివిషయువుగుటచే అస్ఫుటంగా వుంటుంది. అంచేత సదాశివతత్త్వం ఇచ్ఛాప్రధానం.

4. ఈశ్వరుడు:- సదాశివునిబాహ్యరూపమే ఈశ్వరుడు. అంకురించిన జగత్తును ఈశ్వరతత్త్వం అహంతాధర్మంతో ఆవరించివుంటుంది. స్ఫుటమైన ఇదమంశములో - విశ్వాంశంలో అహమంశం చేరినది కాగా జ్ఞానశక్తి ప్రధానమైన ఈశ్వరతత్వం సముల్లాసాన్ని పొందుతుంది.

5. శుద్ధవిద్య :- శుద్ధవిద్యనే సద్విద్య అని కూడ అంటారు. ఈదశలో శివుడు జగ త్తంతా తనవైభవ మని తెలుస్తాడు. అహంత ఇదంతల ఐక్యవిజ్ఞానమే శుద్ధవిద్య, స్ఫుట మైన భేదంతో వున్న ఇద మంశస్ఫురణమందు అహమంశము చిన్మాత్రగతంగా సముల్లసింపహా గలుగు అహ మిద మనుపరామర్శయే శుద్ధవిద్య. ఇది క్రియాశక్తి ప్రధానంగా వుంటుంది.

6. మాయ :- ఈమాయ చిన్మయరూపాలను వేరుగా గోచరింపజేసి స్వరూపాన్ని తిరోధానం చేసి ఆపిదప వెలువడే తత్త్వాల కన్నింటికీ కారణం అవుతుంది. స్వస్వరూపాలయిన పదార్థములందు భేదప్రథను కలుగజేసేది. కాబట్టి మాయ అయినది. ఇది శివునినిరంకుశ విభవాన్ని జీవు లందరియందు నిత్యం నిరోధిస్తూంది. జడాలుగా వున్న తెలుసుకోవలసినవన్నీ శివాతిరిక్తాలు కావు. అవన్నీ స్వాంగకల్పా లయినా ఇవి విభిన్నాలు అనే బుద్ధియే మాయాతత్త్వం. దీనివలన శివుని నిరర్గళ స్వాతంత్ర్యం అడ్డగించబడును. అపుడు సర్వశక్తులు సంకుచితాలు కాగా శివుడు పరిమితమూర్తి యై పురుషుడు అనబడుచున్నాడు. శక్తు లుపసంహరింపబడినందున స్వాత్మైశ్వర్యాన్ని గూడ గుర్తించలేదు. చిత్రవిచిత్రజన్మలను పొందుతాడు. ఈ మాయవలన శివుడు స్వప్రకాశములో గూడ సమర్థుడుగా వుండలేడు. ఈ మాయచే శివు డిట్లే అగుచున్నాడు. అయినను శక్తి పాతతారతమ్యమున తన ఐశ్వర్యాన్ని గుర్తిస్తాడు. విశ్వాన్ని తన అంగాల నుండి కల్పించినదానిగా గుర్తిస్తాడు. అప్పుడు మరల శివభావాన్ని పొందుతాడు.

కల, విద్య, రాగ కాల-నియతి సంజ్ఞలు గల అయిదు తత్త్వాలకు కంచుకం అని పేరు. పరమేశ్వరునకు అనంతశక్తు లుంటాయి. ఆశక్తులన్ని సంకోచం పొంది కలాది తత్త్వపంచకంగా పుడుతున్నాయి. సంకోచం పొందినపరమేశ్వరశక్తులు. 1. సర్వకర్తృతా శక్తి, 2. సర్వజ్ఞతా శక్తి, 3. నిత్యపరిపూర్ణతృప్తి, 4. నిత్యతాశక్తి, 5. స్వాతంత్ర్య శక్తి, అని అయిదువిధాలుగా వున్నాయి. ఈ అయిదు మరల శుద్ధ శక్తి, అశుద్ధశక్తి అని రెండువిధాలు. అవి పరమేశ్వర విషయంగా నున్నప్పుడు శుద్ధశక్తు లని సంసారవిషయంగా నున్నప్పుడు అశుద్ధశక్తులని అనబడతాయి.

7. కల :-కలనామ కించిత్కర్తృత్వ కారణం అన్నట్లు పరమేశ్వరునిశక్తి నిరుద్ధమై అతని సర్వకర్తృతాశక్తి సంకుచితమై కించిత్కర్తృత్వంతో నున్నందున కలాతత్త్వరూపాన్ని పొందుతుంది. ఈకలాతత్త్వంలో జీవుడు కించిత్కార్యాన్నే చేస్తాడు.

8. విద్య :- విద్యా కించిద్జ్ఞతాహేతుః . అన్నట్లు శివుని సర్వజ్ఞశక్తి సంకోచాన్ని పొంది విద్య లయి కొన్నిటిని తెలుసుకుంటుంది. ఎదుట వున్న వానిని గుర్తిస్తుంది. దూరంగా వున్న దానిని గుర్తించలేదు.

9. రాగము :- రాగో ఒభిష్వంగకారణం. పరమశివుని సత్యపరిపూర్ణతృప్తి పరిమిత మైన రాగతత్త్వ మైంది. ఇది జీవునికి భోగములందు అభిరుచిని సంపాదించి రంజింపచేస్తుంది.

10. కాలము :- చిన్మయశివునిశక్తి సంకుచిత మై కాలతత్త్వ మైంది. ఇది క్షణం, దినం, మాసం మొద లైనవిశేషాలతో వ్యవహరింపబడుతుంది. దానిచే జీవుడు భూతభవిష్యద్వర్తమాన క్రియాక్రమంతో కూడుకొని జననమరణాలను పొందుతూ కాలాధీను డవుతున్నాడు.

11. నియతి :- సంకుచిత స్వాతంత్ర్యమే నియతితత్వం. శివునిస్వతంత్రశక్తి సంకోచాన్ని పొంది అవశు డైనజీవుని కృత్యాకృత్యాలలో నియతంగా నియమిస్తూ నియతితత్త్వ మైనది. నా కిదే కర్తవ్యం కాదు అను నియంత్రణరూప వ్యవస్థ నియతి.

ఈ కలాదికంచుకంచే కప్పబడినజీవుడు శక్తిదారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తాడు.

12. పురుషుడు :- మాయాశక్తిచే స్వరూపం కప్పబడగా పరమశివుడే పురుషు డనబడుతున్నాడు. ఇతడు మాయామోహితు డై కర్మలు తనకు బంధకా లని భావిస్తూ సంసారి అవుతున్నాడు.

13. ప్రకృతి :- మహత్తు మొదలు పృథివి పర్యంతం గల తత్త్వా లన్నిటికి ఈప్రకృతే మూలకారణము. సత్త్వరజస్తమోగుణాల సామ్యావస్థ ప్రకృతి. ఇచ్ఛా జ్ఞానక్రియా శక్తులు మూడూ ప్రకృతిలో సామ్యావస్థలో వుంటాయి.

అనంతర తత్త్వా లగు బుద్ధ్యహంకారమనస్సులు, జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియాలు, శబ్దస్పర్శాది పంచతన్మాత్రలు, పృథివ్యాది పంచభూతాలు ఈ ప్రకృతినుండే వెలువడ్డాయి. త్రికవాదంలోని 36 తత్త్వాల సంగ్రహపరిచయం ఇంతవరకు చెప్పాము.

ఈ ప్రత్యభిజ్ఞాదర్శనంలో కేవలజ్ఞానం గాని, కేవలభక్తి గాని ముఖ్యం గాదు. జ్ఞానం భక్తి దీనిలో సామంజస్యాన్ని పొందియున్నాయి. ఈదర్శనప్రకారం మోక్ష మనేది ఆవరణభంగంవలన కలిగే జ్ఞానభక్తి వికాసమే. దీనినే చిదానందలాభం అంటారు. తెలిసినవస్తువునే తెలిసికోవడం ప్రత్యభిజ్ఞ, ప్రతిభాసమునున్ముఖమైన జ్ఞానానికి ప్రత్యభిజ్ఞ అనిపేరు. కాబట్టే ఈసంప్రదాయానికి ప్రత్యభిజ్ఞా సంప్రదాయం అని పేరు.

ఈకాశ్మీరశైవతత్త్వంలో సాధకుడు అణవోపాయం, శాకోపాయం, శాంభవోపాయా లనే మూ డుపాయాల ననుసరించి ఆత్మచైతన్యస్ఫురణాన్ని పొందుతున్నా గురూపదేశం చేతనే నేనే శివుడు అని గుర్తించగలడు. ఇదే ప్రత్యభిజ్ఞ. ఇదే శివతత్వలాభం. ఇదే మోక్షం.

ఈచరాచర విశ్వ మంతా శక్తిరూపంలో హృదయబీజంలో వుంది. ఇట్టి హృదయబీజాన్ని ఈపరాభట్టారికారూపాన్ని స్వసమావేశంలో గుర్తించువాడు పరమార్థదీక్షితుడు. అతడు లౌకికునివలె వున్నా జీవన్ముక్తుడే. దేహం పోయినపుడు పరమశివభట్టారకుడే అవుతాడు.

--0--

శివశరణాగతి

ఓంకార స్వరూపు డైనపరమశివుడు శరీర మంత భస్మము ధరించిన స్వామి. నుదుట కస్తూరీతిలకము దిద్దిన స్వామి. మొలమీాద పులిచర్మము ధరించినస్వామి. భుజములందు జింకచర్మము దాల్చినస్వామి. పాలసముద్రమువంటి దేహచ్ఛాయ గలస్వామి. మెడలో రుద్రాక్షలు ధరించినస్వామి. నాలుగు హస్తములందును రుద్రాక్షమాలలు కంకణములుగ ధరించినస్వామి. విషసర్పములను సర్వాభరణములుగా బూనినస్వామి. చెవులకు మణికుండలములు ధరించినస్వామి. జటాజూటమున గంగను వహించినస్వామి. ఫాలభాగ మందు చిచ్చుకన్ను కలిగినస్వామి. మోమున చిఱునగవు గలస్వామి. నాలుగుచేతులందును త్రిశూలము, శంఖము, డమరుకము, అభయముద్ర ధరించినస్వామి. పాదములందు అందెలు, గజ్జెలు ధరించినస్వామి. నందీశ్వరుని వాహనముగా చేసికొన్నస్వామి. పార్వతీదేవికి ప్రియు డైనస్వామి. తన్మయత్వముతో తాండవము చేయుస్వామి. గరళమును మ్రింగి కంఠమున నిలిపి లోకములను గాపాడినస్వామి. అందువల్లనే గరళకంఠు డన్నపేరు పొందినస్వామి. మృత్యువువాత పడినమార్కండేయుని రక్షించినస్వామి. వానిని చిరంజీవిగా చేసి భక్తునిగా జేసికొన్నస్వామి. అట్టిపరమశివు డైనగురుమూర్తి పాదపద్మముల నాశ్రయించి దయకు పాత్రుడ నైతిని. నాలో నున్న క్లేశములను తొలగించి నన్ను కృతార్థుని చేసి మోక్షసామ్రాజ్య మొసంగు మని దోసి లొగ్గి మ్రొక్కి వేడుచుంటిని. ఉత్తమనరజన్మ వచ్చుట దుర్లభము. ఎన్నో జన్మల పుణ్య విశేషమున వచ్చినేది గాన సంసారసాగరమున మునిగి కొట్టుకొని పోకుండ ఆశంకరభగావాను పాదపద్మములు గొలిచి ఎందఱో మహాత్ములు ఆయునయం దైక్య మైనారు. సర్వజనులు మోక్షసామ్రాజ్య మీాయు మని ఆయనకు మ్రొక్కవలెను. అప్పుడే ఆపరమాత్మకు దయ గలిగి కైవల్యము నొసంగును. భగవత్స్వరూపమునుగూర్చి మానవుడు తరించుటనుగూర్చి చెప్పిన మహావాక్యములు -

ఇట్లు
కోటీశ్వరస్వామి భక్తుడు
కోటయ్య

శ్రీపంచాక్షరీ - పంచదశాక్షరీ మహామంత్ర వివరణమ్

శ్రీ శివాయగురవే నమః :-

విద్యాసుశ్రుతి రుత్కృష్టా రుద్రైకాదశినీ శ్రుతా
తత్ర పంచాక్షరీమంత్రః శివ ఇత్యక్షరద్వయమ్.

విద్యలలో శ్రుతి (వేదము) గొప్పది. ఆశ్రుతియందు నమకము గొప్పది. అందును నమ స్సోమాయ చ అను అనువాకమును, అందు - నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయచ నమశ్శివాయచ శివతరాయ చ అనునదియు నందులోను నమ శ్శివాయ యను పంచాక్షరీ మంత్రమును అందులో గూడ శివ అను అక్షరద్వయము శ్రేష్ఠములు.

ఇందు పంచాక్షరీ మంత్ర ముపదిష్టము.

అహం పంచాక్షర స్సాక్షాత్ త్వం హి పంచదశాక్షరీ

అని శివుడు పార్వతితో ననిన వాక్యమువలన తాను (శివుడు) ప్రత్యక్షముగా పంచాక్షర స్వరూప మనియు, పార్వతి సంకేత రూపము. అనగా వేదమందు దేవీ మంత్రము సాక్షాత్తుగా చెప్పబడక సంకేతాక్షరములతో చెప్పబడెనని నుడివెను.

కామో యోనిః కమలా వజ్రపాణిః గుహాహసా మాతరిశ్వాభ్రమింద్రః
పునర్గుహా సకలా మాయయా చ పురూ చ్యేషా విశ్వమా తాదివిద్యా.

కామః =	కకారః	క (1)
యోనిః =	ఏకారః	ఏ (2)
కమలా =	~~ఈ~~కారః	~~ఈ~~(3)
వజ్రపాణిః =.	ఇంద్రః	ల (4)
గుహా =	భువనేశ్వరీబీజం =	హ్రీం(5)
హసా =	హకార సకారౌ =	హ.స (6,7)
మాతరిశ్వా =	వాయుబీజం =	క(8)
అభ్రం =	ఆకాశబీజం =	హ(9)
ఇంద్రః =	లకారః	ల (10)
పునర్ గుహా =	హ్రీంకారః	హ్రీం (11)
సకలాః =	సకార, కకార, లకారః,	స,క,ల(12,13,14)
మాయయా యుక్తా =	హ్రీం కారేణ యుక్తా	హ్రీం (15)

ఏషా పంచాక్షరీ విద్యా, పురూచీ = ప్రాచీనా
విశ్వమాతా = జగజ్జనయిత్రీ, ఆదివిద్యా = వేదే ఽపి పురాతనత్వేన కథనాత్.
వేదముకంటెను చాల ప్రాచీనమైనది కనుక పంచదశిఆదివిద్య. కనుక వేదములో చెప్పిన శివపంచాక్షరి కంటెను వేదములో చెప్పబడకున్నను ప్రాచీనమైన దనుటచే పంచదశి ఆదివిద్య అనబడును.

శివోపాసనం శక్త్యుపాసనం వినా న ఫలదమ్-

స్కాందమున పార్వతితో శివుని వాక్యము -

త్వా మాశ్రితా మహాభాగే ప్రాప్నువం త్యచిరేణ మామ్
కేవలం త్వా మనాదృత్య మాం భజం త్యవిచేతసః
న యాంతి శివసాయుజ్యం కల్పకోటిశతై రపి.

అనగా పార్వతిని పూజించినవారు శీఘ్రముగా శివుని పొందెదరు. పార్వతిని వదలి కేవలము శివునే సేవించువారు ఎంతకాలమునకును శివుని పొందలేరు.

ఏక ఏవ జగత్స్వామీ దేవః పరశివ స్స్వయమ్
నిర్గుణో నిష్కలో నిత్యః శుద్ధో బుద్ధో మహేశ్వరః.

తస్య శక్తి రియం సాక్షాత్ శక్తి శ్రీ శాంభవీ స్మృతా
త్రిపురా నామ విజ్ఞేయా త దభిన్నా జగన్మయా !

సైవ త్రిజగతాం మాతా దేవదేవీ మహేశ్వరీ -
దేవదేవీ మహాశక్తి రియం సర్వార్థసాధికా !

లలితా శ్రీమహాదేవీ మహాత్రిపురసుందరీ
పితామహ మహేశాద్యాః అస్యాః పుత్రా వరాననే !

అస్యా ఉపాసకా యే తు త ఏవ భువి దుర్లభాః
శివశక్తిస్వరూపేయం మహాత్రిపురసుందరీ.

యత్రాస్తి భోగో న హి తత్ర మోక్షః, యత్రాస్తి మోక్షో న హి తత్ర భోగః,
శివాపదాంభోజయుగార్చకానాం భోగ శ్చ మోక్ష శ్చ కరస్థ ఏవ. మఱియు

త్రికలాఢ్యాం, త్రిహ్రల్లేఖాం ద్విహంసస్వరభూషితామ్
యో జప త్యంబ, తే విద్యాం సో ఽక్షరః పరమః స్వరాట్.

హంసమంత్రార్థ విచారః-

హంస హంసాయ విద్మహే పరమ హంసాయ ధీమహి
తన్నో హంసః ప్రచోదయాత్.

హంసః -(ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాస రూపం)
సో ఽహం - (నిశ్వాసఉచ్ఛ్వాస రూపం)

హంసః అనునది ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాస రూపముగాను
సో ఽహం అనునది నిశ్వాసోచ్ఛ్వాస రూపముగాను యథాశక్తి జపము చేయవలెను.
జపకాలమున అజపాఖ్య మహాయంత్రమును భావించవలెను.

బిందౌ ప్రణవ మాలిఖ్య=బిందువునందు ఓమ్ అని భావించి
హంస స్సో ఽహం అని బిందువునకు - ఒక ప్రక్క హంసః,
రెండవప్రక్క - సోఽహం అని భావించవలెను.

అచ్చట త్రికోణమును భావించి కోణ త్రయము, వ్యాహృతిత్రయము(అనగా ఐం-హ్రీం-శ్రీం) వ్రాసినట్లు భావించి

బహిః పద్మం సమాలిఖ్య వసుసంఖ్యాదళై ర్వృతం= త్రికోణమునకు వెలుపల అష్టదళపద్మమును భావించి, దళములందు హంసగాయత్రిని మూడు మూడు అక్షరములు ఊహింపవలెను.

అజపాఖ్యం మహాయంత్రం సాక్షా న్మోక్షైక సాధనమ్.

ఈ అజపాయంత్రము కేవలం మోక్షసాధనము.

స్వముఖే భావయే న్నిత్యం జపకాలే త్వనన్యధీః.

దీనిని జపకాలమున తనముఖమున ఏకాగ్రతతో భావించవలెను.

అజపాం జపతో నిత్యం పునర్జన్మ న విద్యతే.

ఈ అజపాజపమును నిత్యము జపించువారికి పునర్జన్మ యుండదు. దీనినే మహాన్యాసమున హంసగాయత్ర్యనుష్ఠానము చేయునపుడు

గమాగమస్థం గగనాదిశూన్యం చిద్రూపదీపం తిమిరాపహారమ్
పశ్యామి తే సర్వజనాంతరస్థం నమామి హంసం పరమాత్మరూపమ్.

అనగా ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములందున్నది, ఆకాశమువలెమిక్కిలి శూన్యమైనది,

జ్ఞానరూపమైన దీపాకారముగానున్నది, చీకటిని (అజ్ఞానమును) పోగొట్టునది, సమస్తజనుల అభ్యంతరవర్తి, పరమాత్మరూపమైన ఆ హంసకు నమస్కరింతును.

మఱియు - **దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో జీవో దేవ స్సనాతనః**
త్యజే దజ్ఞాననిర్మాల్యం సో உహంభావేన పూజయేత్.

దేహమే దేవాలయము. జీవుడే సనాతను డైన దేవుడు. అజ్ఞాన మను నిర్మాల్యమును వదిలి, సో உహమ్ అను భావముతో పూజింపవలెను. హంసః అనగా పరమశివు డని నిరూపితము.

ఆత్మాన మస్మి సోమాఖ్యం, పక్షయుగ్మం శివాత్మకమ్,
సకారేణ బహి ర్యాంతం, విశంతం చ హకారతః.

హంస సో உహ మితి ధ్యాత్వా సో உహంవ్యంజనహీనతః
హృది సంహృత్య చాత్మానం బ్రహ్మరూపం విచింతయేత్.

అనగా అహమ్ సోమరూపమైన తనఆత్మను శివాత్మక మైన హంసః సోహమ్ అను రెండు పక్షములుగా భావించవలెను. సకారముచే నిశ్వాసమును, హకారముచే ఉచ్ఛ్వాసమును చేయుచు హంస స్సోஉహమ్ అని ధ్యానించవలెను.

సోஉహం అనునపుడు నిశ్వాసోచ్ఛ్వాసముల నాచరించుచు సో உహం అను దానిలో హల్లులైన సకార-హకారములను వదలిన ఓమ్ అని అందురు.

అందు- అ అనగా - బ్రహ్మ, ఉ అనగా - విష్ణువు, మ్ అనగా - శివుడు

ఇచ్చట చివర మ్ అనగా నాద ముచ్చరించవలెను. ఘంటానాదమున క్రమముగా నాదము లయ మగుట మన మెఱుంగుదుము. అట్టి నాదరూపిణియే మహాశక్తి. కనుకనే నాదరూపిణీ అని ఆపరాశక్తిని వర్ణింతుము. కాన ఓమ్-అనగా త్రిమూర్తులే కాక పరాశక్తిని గూడ ధ్యానించి నట్లగును. నాదాత్ముడు పరమశివుడు. హంసః అనగా ఆత్మ మంత్రము. సో உహం అనగా పరమాత్మ మంత్రము.

మ మార్గవ్యంజితం త్యక్త్వా యత్ త్యక్తుం నైవ శక్యతే
త మాత్మానం సమాలక్ష్య పరం శ్రేయ స్సమాప్నుహి.

ఇతి గురూపదేశః.

గురుశ్రీ వాక్యమ్ (భావనోపనిషత్ -)

శ్రీ గురుః పరమకారణభూతాశక్తిః.

తేన నవ రంధ్రరూపో దేహః, నవచక్రరూపం శ్రీ చక్రం.

మమ అనగా రెండక్షరములు, బంధము.

న మమ అను మూడక్షరములు, మోక్షము.

మమ అనగా నాది, న మమ అనగా నాది కాదు.

శ్రీకృష్ణుడు ధర్మరాజుతో అశ్వమేధపర్వమున ధర్మరాజుతో
(మమ) రెండక్షరములు - మృత్యువు
(న మమ) మూడక్షరములు - బ్రహ్మము అని తెల్పెను.

ప్రదోషే న హరిం పశ్యేత్ రాఘవం నృహరిం వినా -

ప్రదోషసమయమున శ్రీరాముని, నృసింహుని విడిచి ఏ విష్ణ్వాలయములందును శ్రీహరిని చూడగూడదు.

అతః ప్రదోషే శివ ఏవ పూజ్యః, తతో ఉథ నాన్యే హరి పద్మజాద్యాః

అందువలన ప్రదోషసమయమున శివునే పూజించవలెను. కాని హరి, బ్రహ్మ మున్నగువారలను పూజింపరాదు.

తస్మి స్మహేశే విధి నేజ్యమానే సర్వే ప్రసీదంతి కులాధినాథాః

మహేశ్వరుడు ప్రదోషమున యథావిధిగా పూజింపబడినచో అందరు దేవతలనుగ్రహించుదురు- వ్యాసుడిట్లు చెప్పుచున్నాడు.

సత్యం బ్రవీమి, పరలోకహితం బ్రవీమి
సారం బ్రవీ, మ్యుపనిషత్హృదయం బ్రవీమి,
సంసార ముల్బణసముద్ర మవాప్తజంతోః
పారో ఉయ మీశ్వరపదాంబురుహస్య సేవా. 1

అనగా పరలోకహిత మగుసత్యమును, సారమును, ఉపనిషత్ప్రతిపాద్యమానమైన ప్రధానవిషయమును చెప్పుచున్నాను. భయంకర మైనసంసార సముద్రమున బడినవానికి పరమేశ్వరునిపాదపద్మసేవయే తారకము.

యో వై ప్రదోషసమయే పరమేశ్వరస్య
కుర్వం త్యనన్య మతయో ఉంఘ్రిసరోజపూజామ్
తేషాం ప్రవృద్ధధనధాన్యకళత్రపుత్ర
సౌభాగ్యసంపదధిక శ్చ ఇ హైవ లోకే- 2

ఎవరు ప్రదోషసమయమున పరమేశ్వరుని పాదపద్మసేవ చేయుదురో వారికి ఇహలోకమున ధన ధాన్య కళత్ర పుత్ర సౌభాగ్య సంపద లధిక మగును.

కైలాసశైలశిఖరే త్రిజగజ్జనిత్రీం
గౌరీం నివేశ్య కనకాంచితరత్నపీఠే
నృత్తం విధాతు మభివాంఛతి శూలపాణౌ
దేవాః ప్రదోషసమయే హరపార్శ్వసంస్థాః 3

కైలాసశిఖరమందు రత్నమయ మైన బంగారుపీఠమందు గౌరిని కూర్చుండబెట్టి మహేశ్వరుడు నాట్య మారంభింప నున్న ఆప్రదోష సమయమున శివుని పార్శ్వమందు విష్ణ్వాదిదేవతలందరు ఉండి సేవించుచుండిరి. అచ్చట వాగ్దేవి యగుసరస్వతి వీణను వాయించుచు, దేవేంద్రుడు వేణువును పలికించుచు, బ్రహ్మ తాళమును వేయుచు, లక్ష్మీదేవి గానము చేయుచు నుండిరి. విష్ణువు మృదంగమును వాయించుచుండును. మిగిలిన దేవతలందఱు నిటు నటు కూర్చుండి సేవించుచుండిరి. కావున ప్రదోషసమయమునందు విష్ణ్వాదిదేవత లందఱు నచ్చోటనే యుండి శివసేవయందు మునిగి యుందురు.

గంధర్వయక్షపతగోరగ సిద్ధ సాధ్య
విద్యాధరామరవరాప్సరాంగనా శ్చ
యే ఽన్యే త్రిలోకనిలయా స్సహ భూతవర్గైః.
ప్రాప్తే ప్రదోషసమయే హరపార్శ్వసంస్థాః 4

యక్షులు, నాగులు, సిద్ధులు, విద్యాధరులు, అప్సరసలు, మిగిలిన ముల్లోకములవారును భూతసమూహములతో ప్రదోషసమయమందు శివపార్శ్వమునందుండి సేవించుచుందురు.

అతః ప్రదోషే శివ ఏవ పూజ్యః, తతో ఽథ నాన్యే హరిపద్మజాద్యాః,
తస్మిన్ మహేశే విధి నేజ్యమానే సర్వే ప్రసీదంతి కులాధినాథాః 5

యో దేవ స్సర్వదేవేషు మహాదేవ ఇతి స్మృతః
పూజ్యతే స హి సర్వాత్మా శివో ఽస్మాభి రుమాపతిః .

-: ఓం తత్ సత్ :-

అపమృత్యు నివారక
ఏకవింశతి
మృత్యుంజయమంత్రాః

1. త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మా ఉ(అ)మృతాత్.

2. అపమృత్యు మపక్షుధమ్ అపేత శ్శపథం జహి,
అధా నో అగ్న ఆవహ, రాయ స్పోషగ్ం సహస్రిణమ్.

3. అపైతు మృత్యు రమృతం న ఆగన్, వైవస్వతో నో అభయం కృణోతు
పర్ణం వనస్పతే రి వాభిన శ్శీయతాగ్ం రయి స్స చ తాం న శ్శచీపతిః.

4. పరం మృత్యో అనుపరేహి పంథాం య స్తే స్వ ఇతరో దేవ యానాత్
చక్షుష్మతే శృణ్వతే బ్రవీమి మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషన్ మోత వీ న్.

5. వాతం ప్రాణం మన సాన్వారభామహే ప్రజాపతిం యో భువనస్య గోపాః
స నో మృత్యో స్త్రాయతాం పా త్వగ్ంహసో జ్యో గ్జీవా జరా మశీమహి.

6. అముత్ర భూయా దధ య ద్య మస్య బృహస్పతే అభిశస్తే రముంచః,
ప్రత్యౌహ తా మశ్వినా మృత్యు మస్మా ద్దేవానా మగ్నే భిషజా శచీభిః.

7. హరిగ్ం హరంత మనుయంతి దేవా విశ్వ స్యేశానం వృషభం మతీనాం,
బ్రహ్మస్వరూప మను మేద మాగా దయనం మావివధీ ర్విక్రమస్వ.

8. శైశ్శ రగ్ని మింధాన ఉభౌ లోకా సనేమహం ఉభయో
ర్లోకయోర్ ఋ ధ్యాతిమృత్యుం తరా మ్యహమ్.

9. మా ఛిదో, మృత్యో మా వధీ, ర్మా మే బలం విశ్వృహో మా ప్రమోషీః,
ప్రజాం మా మే రీరిష, ఆయు రుగ్ర నృచక్షసం త్వా హవిషా విధేమ.

10. మా నో మహాంత, ముత మా నో అర్భకం,
మా న ఉక్షంత, ముత మా న ఉక్షితమ్,
మా నో వధీః పితరం, మోత మాతరం,
ప్రియా మా న స్తనువో రుద్ర రీరిషః.

11. మా న స్తోకే, తనయే, మా న ఆయుషి
మా నో గోషు, మా నో అశ్వేషు రీరిషః
వీరా న్మా నో రుద్ర భామితో వధీర్
హవిష్మంతో నమసా విధేమ తే.

12. ప్రజాపతే న త్వ దేతా న్యన్యో విశ్వా జాతాని పరితా బభూవ
య త్కామా స్తే జుహుమ స్త న్నోఅస్తు వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణామ్.

13. యత ఇంద్ర భయామహే తతో నో అభయం కృధి,
మఘవ న్ఛగ్ధి తవ త న్న ఊతయే విద్విషో విమృధో జహి.

14. స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహా విమృధో వశీ వృషేంద్రః
పుర ఏతు న స్స్వస్తిదా అభయంకరః.

15. యే తే సహస్ర మయుతం పాశా మృత్యో మర్త్యాయ హంతవే
తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వా నవయజామహే.

16. మృత్యవే స్వాహా, మృత్యవే స్వాహా.

17. సద్య శ్చకమానాయ ప్రవే పానాయ మృత్యవే ప్రాస్మా
ఆశా అశృణ్వన్ కామేన నాజనయ న్పునః కామేన మే కామ ఆగాత్ !
హృదయా ద్ధృదయం మృత్యోః
యదమీ శామతః ప్రియం త దైతూప మా మభా.

18. అప వా ఏతస్మా చ్ఛ్రీరాష్ట్రం క్రామతి యో ఽశ్వమేధేన యజతే
ఊర్ధ్వా మేనా ముచ్ఛ్రయతా ది త్యాహ,
శ్రీ ర్వై రాష్ట్ర మశ్వమేధః ! శ్రియ మే వాస్మై రాష్ట్ర మూర్ధ్వ ముచ్ఛ్రయతి !
వేణుభారం గిరా వి వేత్యాః.
రాష్ట్రం వై భారః, రాష్ట్ర మే వాస్మౌ ఉద్యచ్ఛత్తి,
అ ధాస్యా మధ్య మేథతా మి త్యాహ
శ్రీ ర్వై రాష్ట్రస్య మధ్యమ్, శ్రియ మే వావరుంధే.

19. సర్వేషు వా ఏషు లోకేషు మృత్యవో న్వాయత్తాః
తేభ్యో య దాహుతీ రజహుయాత్ ! లోకే లోక ఏనమ్ !
మృత్యు ర్విందేత్ మృత్యవే స్వాహా. మృత్యవే స్వా, హే త్యజత్.
క్షీ రేణ జుహోతి ! లోకా ల్లోకా దేవ మృత్యు మవయజతే !
నైన న్లోకే లోకే మృత్యు ర్విందతి !
య దముష్మై స్వా హాముష్మై స్వా హేతి,
జుహ్వా త్సంత్యక్షీత. బహుం మృత్యు మమిత్రం కుర్వీత,
మృత్యవే స్వా, హే త్యేకస్మా వే వైకాన్ జుహుయాత్ !
ఏకో వా అముష్మి న్లోకే మృత్యుః.
అశనయా మృత్యు రేవ !

20. ప్రాణానాం గ్రంథి రసి రుద్రో మా విశాంతకః, తే నాన్నే నాప్యాయస్వ !

21. నమో రుద్రాయ విష్ణవే, మృత్యు ర్మే పాహి.

ఇతి శమ్

-- 0 --

అష్టమూర్తి ఉపనిషదష్టకమ్

1. కాలాగ్ని రుద్రోపనిషత్ (భస్మవిధి)

ఓం-సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

బ్రహ్మజ్ఞానోపాయతయా యద్విభూతిః ప్రకీర్తితమ్,
త మహం కాలాగ్నిరుద్రం, భజతాం స్వాత్మదం, భజే !!

ఓం అథ-కాలాగ్నిరుద్రోపనిషద స్సంవర్తకో ఉ(అ)గ్ని ఋషిః,
అనుష్టుప్ ఛందః, శ్రీ కాలాగ్ని రుద్రో దేవతా,
శ్రీ కాలాగ్ని రుద్రప్రీత్యర్థే భస్మ త్రిపుండ ధారణే వినియోగః. 1

ఓం. అథ-కాలాగ్నిరుద్రం భగవంతం సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ,
అధీహి భగవన్, త్రిపుండ్రవిధిం సతత్త్వం.
కిం ద్రవ్యం? కియత్ స్థానం ? కతి ప్రమాణం ? కా రేఖాః ?
కే మంత్రాః ? కా శక్తిః? కిం దైవతం ? కః కర్తా ? కిం ఫల ? మితి చ. 2

తగ్ం హోవాచ, భగవాన్ కాలాగ్నిరుద్రః,
య ద్ద్రవ్యం త దాగ్నేయం భస్మ,

సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మ మంత్రైః పరిగృహ్య,

అగ్ని రితి భస్మ, వాయురితి భస్మ, వ్యో మేతి భస్మ,
జల మితి భస్మ, స్థల మితి భస్మ, ఇ త్యనే నాభిమంత్ర్య,

మా న స్తోక ఇతి సముద్ధృత్య,

మా నో మహాంత మితి జలేన సంసృజ్య,

త్రియాయుష మితి - శిరో లలాట వక్షః స్కంధేషు
త్రియాయుషై, స్త్ర్యంబకై, స్త్రిశక్తిభి,
స్తిర్యక్ తిస్రో రేఖాః ప్రకుర్వీత,

వ్రత మేత చ్చాంభవం, సర్వేషు వేదేషు వేదవాదిభి రుక్తం భవతి.
తస్మా త్తత్ సమాచరే న్ముముక్షు ర్న పునర్భవాయ. 3

అథ సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ,
ప్రమాణ మస్య త్రిపుండ్రధారణస్య - త్రిధా రేఖా భవం,
త్యాలలాటా దాచక్షుషో రామూర్ధ్నో భ్రువో ర్మధ్యత శ్చ.
యాస్య ప్రథమా రేఖా - సా గార్హపత్య, శ్చాకారో, రజో, భూ ర్లోక,
ఆత్మా, క్రియాశక్తిః, ఋగ్ వేదః,
ప్రాత స్సవనం, మహేశ్వరో దేవ తేతి.

యాస్య ద్వితీయా రేఖా - సా దక్షిణాగ్ని, రుకార, స్సత్వ, మంతరిక్ష,
మంతరా, త్మేచ్ఛాశక్తిః, యజుర్ వేదో,
మాధ్యం దినగ్ం సవనగ్ం, సదాశివో దేవ తేతి,
యాస్య తృతీయారేఖా - సా ఉ(ఆ)హవనీయో, మకార,స్తమో,ద్యౌ ర్లోకః,
పరమాత్మా, జ్ఞానశక్తి, స్సామ వేద,
స్తృతీయ సవనం, మహాదేవో దేవ తేతి, 4

ఏవం త్రిపుండ విధిం భస్మనా కరోతి

యో విద్వాన్, బ్రహ్మచారీ, గృహీ, వానప్రస్థో, యతి ర్వా
స మహాపాత కోపపాతకేభ్యః పూతో భవతి.
స సర్వేషుతీర్థేషు స్నాతో భవతి.
స సర్వాన్ వేదా నధీతో భవతి.
స సర్వాన్ దేవాన్ జ్ఞాతోభవతి,
స సతతం సకలరుద్రమంత్రజాపీ భవతి.
స సకలభోగాన్ భుంక్తే.
దేహం త్యక్త్వా శివసాయుజ్య మేతి.
న స పునరావర్తతే, న స పునరావర్తత
ఇ త్యాహ - భగవాన్ కాలాగ్ని రుద్రః,
య స్త్వేత ద్వాధీతే సో ఽప్యేవ మేవ భవ తీ త్యోగ్ం సత్య మి త్యుపనిషత్. 5

2. రుద్రాక్షజాబాలోపనిషత్ (రుద్రాక్షవిధి)

ఓం ఆప్యాయంతు మ మాంగాని,
వాక్ ప్రాణ శ్చక్షు శ్శ్రోత్ర మథో బల మింద్రియాణి చ సర్వాణి,
సర్వం బ్రహ్మోపనిషదం,
మాహం బ్రహ్మ నిరాకుర్యాం, మా మా బ్రహ్మ నిరాకరోత్,
అనిరాకరణ మ స్త్వనిరాకరణం మే ఽ(అ)స్తు,
తదాత్మని నిరతే
య ఉపనిషత్సు ధర్మా స్తే మయి సంతు. తే మయి సంతు.

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

రుద్రాక్షోపనిషద్వేద్యం మహారుద్రత యోజ్జ్వలమ్
ప్రతియోగి వినిర్ముక్త శివమాత్రపదం భజేత్ !!

ఓమ్ అథ హైనం కాలాగ్ని రుద్రం భుసుండః ప ప్రచ్ఛ.
కథం రుద్రా క్షోత్పత్తి ? స్తద్ధారణా త్కిం ఫల ? మితి.
తం హోవాచ, భగవాన్ కాలాగ్నిరుద్రః.
త్రిపురవధార్థ మహం నిమీలితాక్షో ఽ(అ)భవం
స్తేభ్యో జలబిందవో భూమౌ పతితా, స్తే రుద్రాక్షా జాతా స్సర్వానుగ్రహార్థాయ.
తేషాం నామోచ్చారణమాత్రేణ దశగోప్రదానఫలం.
దర్శన స్పర్శనాభ్యాం ద్విగుణఫల, మత ఊర్ధ్వం వక్తుం నశక్నోమి,
త త్రైతే శ్లోకా భవంతి.
కస్మిగ్ం స్థితం తు కిన్నామ కథం వా ధార్యతే నరైః,
కతి భేదముఖా న్యత్ర కై ర్మంత్రై ర్ధార్యతే కథమ్. (1)

దివ్యవర్షసహస్రాణి చక్షు రున్మీలితం మయా,
భూమా వక్షిపుటాభ్యాం తు పతితా జలబిందవః. 2

త త్రాశ్రుబిందవో జాతా మహా రుద్రాక్షవృక్షకాః,
స్థావరత్వ మనుప్రాప్య భక్తానుగ్రహకారణాత్. 3

భక్తానాం ధారణాత్ పాపం దివా రాత్రికృతఁగం హరేత్,
లక్షం తు దర్శనాత్ పుణ్యం, కోటి స్తత్ స్పర్శనాద్ భవేత్. 4

తస్య కోటిశతం పుణ్యం లభతే ధారణా న్నరః,
లక్షకోటి సహస్రాణి లక్షకోటి శతాని చ. 5

తజ్జపా ల్లభ్యతే పుణ్యం నరో రుద్రాక్షధారణాత్,
ధాత్రీఫలప్రమాణం య చ్ఛ్రేష్ఠ మేత దుదాహృతమ్. 6

బదరీఫలమాత్రం తు మధ్యమం ప్రోచ్యతే బుధైః,
అధమం చణమాత్రం స్యాత్, ప్రక్రి యైషా మ యోచ్యతే. 7

బ్రాహ్మణాః, క్షత్రియా, వైశ్యా, శ్శూద్రా, శ్చేతి శివాజ్ఞయా,
వృక్షా జాతాః పృథివ్యాం తు తజ్జాతీయా శ్శుభాక్షకాః. 8

శ్వేతా స్తు బ్రాహ్మణా జ్ఞేయాః, క్షత్రియా రక్తవర్ణకాః,
పీతా వైశ్యా స్తు జ్ఞేయాః, కృష్ణా శ్శూద్రా ఉదాహృతాః. 9

బ్రాహ్మణో బిభృయాత్ శ్వేతాన్, రక్తాన్ రాజా తు ధారయేత్,
పీతాన్ వైశ్య స్తు బిభృయాత్, కృష్ణాం చ్ఛూద్ర స్తు ధారయేత్. 10

సమాః, స్నిగ్ధా, దృఢాః, స్థూలాః, కంటకై స్సంయుతా, శ్శుభాః,
క్రిమిదష్టం, ఛిన్నభిన్నం, కంటకై ర్హీన మేవ చ
వ్రణయుక్త, మయుక్తం చ షడ్ రుద్రాక్షాణి వర్జయేత్. 11

స్వయ మేవ కృతద్వారం రుద్రాక్షం స్యా ది హోత్తమమ్,
య త్తు పౌరుషయత్నేన కృతం త న్మధ్యమం భవేత్. 12

సమాన్, స్నిగ్ధాన్, దృఢాన్, స్థూలాన్, క్షౌమసూత్రేణ ధారయేత్,
సర్వగాత్రేణ సౌమ్యేన సామాన్యాని విచక్షణః. 13

నికషే హేమరేఖాభా యస్య రేఖా ప్రదృశ్యతే,
త దక్ష ముత్తమం విద్యాత్, తద్ధార్యం శివపూజకైః. 14

శిఖాయా మేకరుద్రాక్షం, త్రిశతం శిరసా వహేత్,
షట్ త్రింశతం గళే దధ్యాత్, బాహ్వో ష్షోడశ షోడశ. 15

మణిబంధే ద్వాద శైవ, స్కంధే పంచశతం వహేత్,
అష్టోత్తరశతై ర్మాలా ముపవీతం ప్రకల్పయేత్. 16

ద్విసరం త్రిసరం వాపి సరాణాం పంచకం తథా,
సరాణాం సప్తకం వాపి, బిభృయాత్ కంఠదేశతః. 17

మకుటే కుండలే చైవ కర్ణికాహారకే ఒపి వా,
కేయూరకటకే సూత్రం కుక్షిబంధే విశేషతః. 18

సుప్తే పీతే సదా కాలం రుద్రాక్షం ధారయే న్నరః,
త్రిశతం త్వధమం పంచశతం మధ్యమ ముచ్యతే
సహస్ర ముత్తమం ప్రోక్త, మేవంభేదేన ధారయేత్. 19
శిర సీశానమంత్రేణ, కంఠే తత్పురుషేణ తు,
అఘోరేణ గళే ధార్యం, తే నైవ హృదయే ఒపి చ.
అఘోర బీజమంత్రేణ కర్ణయోర్ధారయేత్ సుధీః. 20

పంచాశదక్షగ్రథితాన్ వ్యోమవ్యా ప్యపి చోదరే,
పంచబ్రహ్మభి రంగై శ్చ త్రిమాలా పంచ సప్త చ
గ్రథిత్వా మూలమంత్రేణ సర్వా ణ్యక్షాణి ధారయేత్. 21

అథ హైనం భగవంతం కాలాగ్నిరుద్రం భుసుండః పప్రచ్ఛ.
రుద్రాక్షాణాం భేదేన య దక్షం యత్ స్వరూపం య త్ఫల మితి.
తత్ స్వరూపం, ముఖయుక్త , మనిష్టనిరసనం,
కామాభీష్టఫలం, బ్రూ హీతి.

స హోవాచ-త త్రైతే శ్లోకా భవంతి.
ఏకవక్త్రం తు రుద్రాక్షం పరతత్త్వస్వరూపకమ్,
తద్ధారణాత్ పరే తత్త్వే లీయతే విజితేంద్రియః. 1

ద్వివక్త్రం తు మునిశ్రేష్ఠ , చార్ధనారీశ్వరాత్మకమ్,
ధారణా దర్ధనారీశః ప్రీయతే తస్య నిత్యశః. 2

త్రిముఖం చైవ రుద్రాక్ష మగ్నిత్రయస్వరూపకమ్,
తద్ధారణా చ్చ హుతభుక్ తస్య తుష్యతి నిత్యదా. 3

చతుర్ముఖం తు రుద్రాక్షం చతుర్వక్త్రస్వరూపకమ్
తద్ధారణా చ్చతుర్వక్త్రః ప్రీయతే తస్య నిత్యదా. 4

పంచవక్త్రం తురుద్రాక్షం పంచబ్రహ్మస్వరూపకమ్,
పంచవక్త్రః స్వయం బ్రహ్మ పుంహత్యాం చ వ్యపోహతి. 5

షడ్వక్త్ర మపి రుద్రాక్షం కార్తికేయాధిదైవతమ్,
తద్ధారణా న్మహాశ్రీ స్స్యా న్మహదారోగ్య ముత్తమమ్. 6

మతివిజ్ఞానసంపత్తిశుద్ధయే ధారయేత్ సుధీః,
వినాయకాధిదైవం చ ప్రవదంతి మనీషిణః. 7

సప్తవక్త్రం తు రుద్రాక్షం సప్తమాత్రాధిదైవతం
తద్ధారణా న్మహాశ్రీ స్స్యా న్మహదారోగ్య ముత్తమమ్. 8

మహతీ జ్ఞానసంపత్తి శ్శుచి ర్ధారణత స్సదా,
అష్టవక్త్రం తు రుద్రాక్ష మష్టమాత్రాధిదైవతమ్. 9

వస్వష్టకప్రియం చైవ గంగాప్రీతికరం తథా,
తద్ధారణా దిమే ప్రీతా భవేయు స్సత్యవాదినః. 10

నవవక్త్రం తు రుద్రాక్షం నవశక్త్యధిదైవతం
తస్య ధారణమాత్రేణ ప్రీయంతే నవశక్తయః. 11

దశవక్త్రం తు రుద్రాక్షం యమదైవత్య మీరితమ్
దర్శనా చ్ఛాంతిజనకం పాపానాం నాత్ర సంశయః. 12

ఏకాదశముఖం త్వక్షం రుద్రైకాదశదైవకమ్,
త దిదం దైవతం ప్రాహు స్సదా సౌభాగ్యవర్ధనమ్. 13

రుద్రాక్షం ద్వాదశముఖం మహావిష్ణుస్వరూపకమ్,
ద్వాదశాదిత్య రూపం చ బిభ ర్త్యేవ హి తత్పరః. 14

త్రయోదశముఖం చాక్షం కామదం సిద్ధిదం శుభమ్,
తస్య ధారణమాత్రేణ కామదేవః ప్రసీదతి. 15

చతుర్దశముఖం చాక్షం రుద్రనేత్రసముద్భవమ్
సర్వవ్యాధిహరం చైవ సర్వదా ఆరోగ్య మాప్నుయాత్. 16

మద్యం, మాంసం చ, లశునం, పలాండుం, శిగ్రు మేవ చ,
శ్లేష్మాతకం విడ్వరాహ మభక్ష్యం వర్జయే న్నరః. 17

గ్రహణే విషువే చైవ మయనే సంక్రమే ఽపి చ,
దర్శేషు పూర్ణమాసే చ పూర్ణేషు దివసేషు చ,
రుద్రాక్షధారణాత్ సద్య స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే. 18

రుద్రాక్షమూలం తద్ బ్రహ్మ , తన్నాళం విష్ణు రేవ చ.
తన్ముఖం రుద్ర ఇ త్యాహు స్త ద్బిందు స్సర్వదేవతాః. ఇతి. 19

అథ కాలాగ్నిరుద్రం భగవంతం సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ.
అధీహి, భగవన్ రుద్రాక్షధారణవిధిమ్.

తస్మిన్ సమయే-నిదాఘ, జడభరత, దత్తాత్రేయ, కాత్యాయన, భరద్వాజ,
కపిల, వసిష్ఠ ,పిప్పలాదయ శ్చ, కాలాగ్నిరుద్రం పరిసమే త్యూచుః,

అథ కాలాగ్నిరుద్రః కి మర్థం భవతా మాగమన మితి హోవాచ.
రుద్రాక్షధారణవిధిం వై సర్వే శ్రోతు మిచ్ఛామహ ఇతి.

అథ కాలాగ్ని రుద్రః ప్రోవాచ.
రుద్రస్య నయనా దుత్పన్నా రుద్రాక్షా ఇతి లోకే ఖ్యాయంతే.
అథ సదాశివ స్సంహారకాలే సంహారం కృత్వా సంహారాక్షం ముకుళీకరోతి
తన్నయనా జ్జాతా రుద్రాక్షా ఇతి హోవాచ.
తస్మాద్ రుద్రాక్షత్వ మితి కాలాగ్నిరుద్రః ప్రోవాచ.

తద్రుద్రాక్షే వాగ్విషయే కృతే దశగోప్రదానేన యత్ఫల మవాప్నోతి,
తత్ఫల మశ్ను తే స ఏష భస్మజ్యోతిరుద్రాక్ష ఇతి.

తద్రుద్రాక్షం కరేణ స్పృష్ట్వా ధారణమాత్రేణ ద్వి సహస్ర గోప్రదానఫలం భవతి.
తద్రుద్రాక్షే కర్ణయో ర్ధార్యమాణే ఏకాదశసహస్ర గోప్రదాన ఫలం భవతి.
ఏకాదశరుద్రత్వం చ.

త ద్రుద్రాక్షే శిరసి ధార్యమాణే కోటిగోప్రదానఫలం భవతి.
ఏతేషాం స్థానానాం కర్ణయోః ఫలం వక్తుం నశక్యమితి హోవాచ.

య ఇమాం రుద్రాక్షజాబా లోపనిషదం నిత్య మధీతే
బాలో వా, యువా వా, వేద - స మహాన్ భవతి.
స గురు స్సర్వేషాం మంత్రాణా ముపదేష్టా భవతి.

ఏతై రేవ హోమం కుర్యా, దేతై రే వార్చనం తథా.
రక్షోఘ్నం, మృత్యుతారకం, గురుణా లబ్ధం,
కంఠే, బాహౌ, శిఖాయాం వా, బధ్నీత.

సప్తద్వీపవతీ భూమి ర్దక్షిణార్థం నావకల్పతే.
తచ్ఛ్రద్ధయా యాం కాంచిత్ గాం దద్యాత్, సా దక్షిణా భవతి.

య ఇమా ముపనిషదం బ్రాహ్మణ
స్సాయ మధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి.
మధ్యాహ్నే ఽ(అ)ధీయాన ష్షడ్జన్మకృతం పాపం నాశయతి,
సాయం ప్రాతః ప్రయుంజానో ఽ(అ)నేక జన్మకృతం పాపం నాశయతి.
షట్సహస్ర లక్ష గాయత్రీ జపఫల మవాప్నోతి.
బ్రహ్మహత్యా, సురాపాన, స్వర్ణస్తేయ, గురుదారగమన,
తత్సంయోగపాతకేభ్యః పూతో భవతి.
సర్వతీర్థఫల మశ్నుతే.
పతిత సంభాషణాత్ పూతో భవతి.
పంక్తి శతసహస్రపావనో భవతి.
శివసాయుజ్య మవాప్నోతి.
న చ పునరావర్తతే, న చ పునరావర్తత. ఇ త్యోగ్ం సత్య మి త్యుపనిషత్ .

3. దక్షిణామూర్త్యుపనిషత్

ఓం-సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

యన్మౌనవ్యాఖ్యయా మౌనిపటలం క్షణమాత్రతః
మహామౌనపదం యాతి స హి మే పరమా గతిః !!

ఓం బ్రహ్మావర్తే మహాభాండీరవటమూలే
మహాసత్రాయ సమేతా మహర్షయ శ్శౌన కాదయ స్తే హ
సమిత్పాణయ స్తత్త్వజిజ్ఞాసవో
మార్కండేయం చిరంజీవిన ముపసమేత్య పప్రచ్ఛుః.

కేన త్వం చిరం జీవసి? కేన వానంద మనుభవ సీతి.
పరమరహస్య శివతత్వజ్ఞానే నేతి స హోవాచ.

1. కిం తత్ పరమరహస్యశివతత్త్వజ్ఞానం? 2. కో దేవః?
3.తత్ర కో జపః? 4. కే మంత్రాః ? 5.కాముద్రా ?6.కా నిష్ఠా ?
7. కిం తద్ జ్ఞానసాధనం?8. కః పరికరః? 9. కో బలిః ?
10.కః కాలః ? 11.కిం స్థాన మితి.

స హోవాచ, 1. యేన దక్షిణాముఖ శ్శివో ఒపరోక్షీకృతో భవతి,
తత్పరమరహస్యశివతత్వజ్ఞానమ్.

2.య స్సర్వోపరమే కాలే సర్వా నాత్మ న్యుపసంహృత్య
స్వాత్మానందే సుఖే మోదతే ప్రకాశతే వా స దేవః.

3,4. అ త్రైతే మంత్రరహస్యశ్లోకా భవంతి,
మేధాదక్షిణామూర్తిమంత్రస్య - బ్రహ్మ ఋషిః, గాయత్రీ ఛందః,
దేవతా దక్షిణాస్యో, మంత్రే ణాంగన్యాసః.

ఓ మాదౌ, నమ ఉచ్చార్య, తతో భగవతే పదమ్,
దక్షి ణేతి పదం పశ్చాత్, మూర్తయే పద ముద్ధరేత్,
అస్మచ్ఛబ్దం చతుర్థ్యంతం, మేధాం, ప్రజ్ఞాపదం వదేత్,
సముచ్చార్య తతో వాయుబీజం, ఛం చ తతః పఠేత్.
వహ్నిజాయాం తత స్త్వేష చతుర్వింశాక్షరో మనుః. 1

ధ్యానమ్ : స్ఫటికరజతవర్ణం, మౌక్తికీ మక్షమాలా,
మమృతకలశవిద్యాం, జ్ఞానముద్రాం కరాగ్రే !
దధత మురగకక్షం, చంద్రచూడం, త్రిణేత్రం,
విధృతవివిధభూషం, దక్షిణామూర్తి మీడే.

మంత్రేణ న్యాసః,
ఆదౌ వేదాది ముచ్చార్య, స్వరాద్యం సవిసర్గకమ్,
పరిచార్ణం తత ఉద్ధృత్య, అంతరం సవిసర్గకమ్,
అంతే సముద్ధరే త్తారం, మను రేష నవాక్షరః !!. 2

ధ్యానం : ముద్రాం భద్రార్థధాత్రీం సపరశుహరిణం బాహుభి ర్బాహు మేకం
జాన్వాసక్తం దధానో భుజగవరసమాబద్ధకక్ష్యో వటాధః !
ఆసీన శ్చంద్రఖండప్రతిఘటితజటః క్షీర గౌర స్త్రిణేత్రో
దద్యా దాద్యై శ్శుకాద్యై ర్మునిభి రభివృతో భావశుద్ధిం భవో నః.

మంత్రేణ న్యాసః, బ్రహ్మఋషిన్యాసః.
తారం బ్లూం నమ ఉచ్చార్య, మాయాం వాగ్భవ మేవ చ,
దక్షిణాపద ముచ్చార్య తత స్స్యా న్మూర్తయే పదమ్,
జ్ఞానం దేహి తతః పశ్చాత్ వహ్ని జాయాం తతో వదేత్,
మను రష్టాదశార్ణోఽయం సర్వమంత్రేషు గోపితః !!. 3

ధ్యానమ్ : భస్మవ్యా పాండురాంగ శ్శశిశకలధరో జ్ఞానము ద్రాక్షమాలా,
వీణాపుస్తై ర్విరాజత్కరకమలధరో, యోగపట్టాభిరామః,
వాఖ్యాపీఠే నిషణ్ణో , మునివర నికరై స్సేవ్య మానః ప్రసన్న,
స్సవ్యాళః, కృత్తివాసా, స్సతత మవతు నో దక్షిణామూర్తి రీశః !!.

మంత్రేణ న్యాసః, బ్రహ్మ ఋషిః న్యాసః.

తారం, మాయాం, రమాబీజం, పదం సాంబశివాయ చ,
తుభ్యం, చానలజాయాం చ, మను ర్ద్వాదశవర్ణకః. 4

ధ్యానం : వీణాం కరైః పుస్తక మక్ష మాలాం,
బిభ్రాణ మభ్రాభ గళం వరాఢ్యమ్!
ఫణీంద్రకక్షం మునిభి శ్శుకాద్యై ,
స్సేవ్యం వటాధః కృతనీడ మీడే !

విష్ణు ఋషిః, అనుష్టుప్ ఛందః, దేవతా దక్షిణాస్యః. మంత్రే ణాంగన్యాసః.

తారం నమో భగవతే తుభ్యం వటపదం తతః,
మూలేతి పద ముచ్చార్య వాసినే పద ముద్ధరేత్,
వాగీశాయపదం, పశ్చాత్ మహాజ్ఞానపదం, తతః
దాయినే, పద ముచ్చార్య, మాయినే, నమ, ఉద్ధరేత్,
ఆనుష్టుభోమంత్రరాజ స్సర్వమంత్రో త్తమోత్తమః !!. 5

ధ్యానమ్ : ముద్రా, పుస్తక, వహ్ని,నాగ ,విలసద్బాహుం ప్రసన్నాననం,
ముక్తాహారవిభూషణం, శశికళాభాస్వత్కిరీటోజ్జ్వలమ్,
అజ్ఞానాపహ, మాది, మాదిమగిరా మర్థం, భవానీపతిం,
న్యగ్రోధాంతనివాసినం, సురగురుం, ధ్యాయే దభీష్టాప్తయే.

5. మౌనముద్రా, 6. సో ఉ(అ)హ మితి యావ దాస్థితి స్సా నిష్ఠా భవతి,
7. త దభేదేన మన్వామ్రేడనం జ్ఞానసాధనం, 8. చిత్తే తదేక తానతా పరికరః.
9. అంగచేష్టార్పణం బలిః, 10. త్రీణి ధామాని కాలః,
11. ద్వాదశాంతపదం స్థాన మితి.

తే హ పునః శ్రద్ధధానా స్తం ప్రత్యూచుః.

కథం వాస్యోదయః ? కిం స్వరూపమ్ ? కోవాస్యోపాసకః ? ఇతి.

సహోవాచ:

వైరాగ్యతైలసంపూర్ణే భక్తివర్తిసమన్వితే,
ప్రబోధపూర్ణ పాత్రే తు జ్ఞప్తిదీపం విలోకయేత్.

మోహాంధకారే నిస్సారే ఉదేతి స్వయ మేవ హి,
వైరాగ్య మరణిం కృత్వా జ్ఞానం కృ త్వోత్తరారణిమ్.

గాఢతామిస్రసంశాంతం గూఢ మర్థం నివేదయేత్,
మోహభానుజసంక్రాంతం వివేకాఖ్యం మృకండుజమ్,

తత్త్వావిచారపాశేన బద్ధంద్వైతభయాతురం,
ఉజ్జీవయ న్నిజానందే స్వస్వరూపేణ సంస్థితః.

శేముషీ దక్షిణా ప్రోక్తా సా య.స్యాభీక్షణే ముఖం,
దక్షిణాభిముఖః ప్రోక్తః శివో ఉ(అ)సౌ బ్రహ్మవాదిభిః

సర్గాదికాలే భగవాన్ విరించి రుపా స్యైనం సర్గసామర్థ్య మాప్య,
తం తోష చిత్తే వాంఛితార్థాం శ్చ లబ్ధ్వా ధన్య స్సో ఉ(అ) స్యోపాసకో భవతిధాతా.

య ఇమాం పరమరహస్య శివతత్త్వవిద్యా మధీతే,
స సర్వపాపేభ్యో ముక్తో భవతి,

య ఏవం వేద, స కైవల్య మనుభవతి. ఇ త్యుపనిషత్.

4. రుద్రహృదయోపనిషత్

ఓం-సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

యద్ బ్రహ్మరుద్రహృదయమహావిద్యా ప్రకాశితమ్ !
తద్ బ్రహ్మసూత్రావస్థానపదవీ మధునా భజే !!

ఓం హృదయం కుండలీ భస్మరుద్రాక్షగణదర్శనమ్,
తారసారం మహావాక్యం పంచబ్రహ్మాగ్ని హోత్రకమ్. 1

ప్రణమ్య శిరసా పాదౌ శుకోవ్యాస మువాచ హ,
కో దేవ స్సర్వవేదేషు, కస్మిన్ దేవా శ్చ సర్వశః, 2

కస్య శుశ్రూషణా న్ని త్యం ప్రీతా దేవా భవంతి మే,
తస్య తద్వచనగ్ం శ్రుత్వా ప్రత్యువాచ పితా శుకమ్. 3

సర్వదేవాత్మకో రుద్ర, స్సర్వే దేవా శ్శివాత్మకాః,
రుద్రస్య దక్షిణే పార్శ్వే రవిః, బ్రహ్మ , త్రయో ఽ(అ)గ్నయః. 4

వామపార్శ్వే ఉమాదేవీ, విష్ణు, స్సోమో ఽ(అ)పి తే త్రయః,
యా ఉమా సా స్వయం విష్ణు, ర్యో విష్ణు స్స హి చంద్రమాః. 5

యే నమస్యంతి గోవిందం, తే నమస్యంతి శంకరమ్,
యే ఽ(అ)ర్చయంతి హరిం భక్త్యా ,తే ఽ(అ)ర్చయంతి వృషధ్వజమ్. 6

యే ద్విషంతి విరూపాక్షం, తే ద్విషంతి జనార్దనమ్,
యే రుద్రం నాభిజానంతి, తే నజానంతి కేశవమ్. 7

రుద్రాత్ ప్రవర్తతే బీజం, బీజయోని ర్జనార్దనః,
యో రుద్ర స్స స్వయం బ్రహ్మ, యో బ్రహ్మ స హుతాశనః. 8

బ్రహ్మవిష్ణుమయో రుద్ర, అగ్నీషోమాత్మకం జగత్,
పుంలింగగ్ం సర్వ మీశానం, స్త్రీలింగం భగవ త్యుమా. 9

ఉమారుద్రాత్మికా స్సర్వాః ప్రజాః స్థావర జంగమాః,
వ్యక్తగ్ం సర్వ ముమారూప మవ్యక్తం తు మహేశ్వరః. 10

ఉమాశంకరయో ర్యోగ స్స యోగో విష్ణు రుచ్యతే,
య స్తుతస్మై నమస్కారం కుర్యాద్ భక్తి సమన్వితః. 11

ఆత్మానం పరమాత్మాన మంతరాత్మాన మేవ చ,
జ్ఞాత్వా త్రివిధ మాత్మానం పరమాత్మాన మాశ్రయేత్. 12

అంతరాత్మా భవేద్ బ్రహ్మ, పరమాత్మా మహేశ్వరః,
సర్వేషా మేవ భూతానాం విష్ణు రాత్మా సనాతనః. 13

అస్య త్రైలోక్యవృక్షస్య భూమౌ విటపశాఖినః,
అగ్రం మధ్యం తథా మూలం విష్ణుబ్రహ్మమహేశ్వరాః. 14

కార్యం విష్ణుః, క్రియా బ్రహ్మ, కారణం తు మహేశ్వరః,
ప్రయోజనార్థం రుద్రేణ మూర్తి రేకా త్రిథా స్థితా. 15

ధర్మో రుద్రో, జగద్ విష్ణు, స్సర్వజ్ఞానం పితామహః,
శ్రీరుద్ర రుద్ర రు ద్రేతి య స్తం బ్రూయాద్ విచక్షణః.
కీర్తనాత్ సర్వదేవస్య సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే 16

రుద్రో నర, ఉమా నారీ, తస్మై తస్యై నమో నమః,
రుద్రో బ్రహ్మ, ఉమా వాణీ, తస్మై తస్యై నమో నమః. 17

రుద్రో విష్ణు, రుమా లక్ష్మీ, తస్మై తస్యై నమో నమః,
రుద్ర స్సూర్య, ఉమా ఛాయా, తస్మై తస్యై నమో నమః. 18

రుద్ర స్సోమ, ఉమా తారా, తస్మై తస్యై నమో నమః
రుద్రో దివా, ఉమా రాత్రి, స్తస్మై తస్యై నమోనమః. 19

రుద్రో యజ్ఞ, ఉమా వేది, స్తస్మై తస్యై నమో నమః,
రుద్రో వహ్ని, రుమా స్వాహా, తస్మై తస్యై నమో నమః. 20

రుద్రో వేద, ఉమా శాస్త్రం, తస్మై తస్యై నమో నమః,
రుద్రో వృక్ష ,ఉమావల్లీ, తస్మై తస్యై నమో నమః 21

రుద్రో గంధ, ఉమా పుష్పం, తస్మై తస్యై నమో నమః,
రుద్రో ఉ(అ)ర్థ ,అక్షర స్సోమా, తస్మై తస్యై నమో నమః.
రుద్రో లింగ, ముమా పీఠం, తస్మై తస్యై నమో నమః. 22

సర్వదేవాత్మకగ్ం రుద్రం నమస్కుర్యాత్ పృథక్ పృథక్
ఏభి ర్మంత్రపదై రేవ నమస్యా మీశ పార్వతి. 23

యత్ర తత్ర భవేత్ సార్థ మిమం మంత్ర ముదీరయేత్,
బ్రహ్మహా జలమధ్యే తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే. 24

సర్వాధిష్ఠాన మద్వంద్వం పరబ్రహ్మ సనాతనమ్,
సచ్చిదానందరూపం త దవాఙ్మానస గోచరమ్. 25

తస్మిన్ సుసంవిదితే సర్వం విజ్ఞాతగ్ం స్యా దిదగ్ం శుక,
తదాత్మకత్వాత్ సర్వస్య తస్మా ద్భిన్నం న హి క్వచిత్. 26

ద్వే విద్యే వేదితవ్యే, పరా చైవాపరా చ తే,
త త్రాపరా తు వి ద్యైషా ఋగ్వేదో యజు రేవ చ. 27

సామవేద స్త థాథర్వవేద శ్శిక్షా మునీశ్వర ,
కల్పో వ్యాకరణం చైవ నిరుక్తం ఛంద ఏవ చ. 28

జ్యోతిషం చ తథానాత్మవిషయా అపి బుద్ధయః,
అ థైషా పరమా విద్యా, య యాత్మా పరమాక్షరమ్. 29

య త్త దదేశ్య మగ్రాహ్య మగో త్రగ్ం రూపవర్జితమ్,
అచక్షుః శ్రో త్ర మత్యర్థం త దపాణిపదం తథా. 30

నిత్యం విభుగ్ం సర్వగతగ్ం సుసూక్ష్మం చ త దవ్యయమ్,
తద్భూతయోనిం పశ్యంతి ధీరా ఆత్మాన మాత్మని. 31

య స్సర్వజ్ఞ, స్సర్వవిద్యో యస్య జ్ఞానమయం తపః,
తస్మా దత్ర సరూపేణ జాయతే జగదావళిః. 32

సత్యవ ద్భాతి త త్సర్వగ్ం రజ్జుసర్పవ దాస్థితమ్,
తే తదక్షరగ్ం సత్యం త ద్విజ్ఞాయ విముచ్యతే. 33

జ్ఞానా దేవ హి సగ్ంసారవినాశో, నైవ కర్మణా,
శ్రో త్రియం బ్రహ్మనిష్ఠగ్ం స్వగురుం గచ్ఛేద్ యథావిధి.
గురు స్తస్మై పరాంవిద్యాం దద్యాద్ బ్రహ్మాత్మబోధినీమ్. 34

గుహాయాం నిహితగ్ం సాక్షా దక్షరం వేద చే న్నరః,
ఛి త్వా(అ)విద్యామహాగ్రంథిగ్ం శివం గచ్ఛే త్సనాతనమ్. 35

త దేత దమృతగ్ం సత్యం త ద్బోద్ధవ్యం ముముక్షుభిః,
ధను స్తారగ్ం, శరో హ్యాత్మా, బ్రహ్మ తల్లక్ష్య ముచ్యతే. 36

అప్రమత్తేన వేద్ధవ్యగ్ం శరవ త్తన్మయో భవేత్,
లక్ష్యగ్ం సర్వగతం చైవ శర స్సర్వగతో ముఖః.
వేద్ధా సర్వగత శ్శైవ శివలక్ష్యం న సగ్ంశయః. 37

న తత్ర చంద్రార్కవపుః ప్రకాశతే, న వాంతి వాతా, స్సకలా దేవతా శ్చ.
స ఏష దేవః కృతభావభూతః స్వయం విశుద్ధో విరజః ప్రకాశతే. 38

ద్వౌ సుపర్ణౌ శరీరే ఽస్మిన్ జీవేశాఖ్యౌ సహ స్థితౌ,
తయో ర్జీవః ఫలం భుంక్తే కర్మణో, న మహేశ్వరః. 39

కేవలగ్ం సాక్షిరూపేణ వినా భోగం మహేశ్వరః,
ప్రకాశతే స్వయంభేదః, కల్పితో మాయయా తయోః. 40

ఘటాకాశ మఠాకాశౌ య థాకాశ ప్రభేదతః,
కల్పితౌ పరమౌ, జీవశివరూపేణ కల్పితౌ. 41

తత్త్వత శ్చ శివ స్సాక్షా చ్చి, జ్జీవ శ్చ స్సత స్సదా,
చి చ్చిదాకారతో భిన్నా, న భిన్నా చిత్త్వహానితః. 42

చితి శ్చే న్న చిదాకారా భిద్యతే జడరూపతః,
భిద్యతే చే జ్జడో భేద శ్చి దేకా సర్వదా ఖలు. 43

తర్కత శ్చ ప్రమాణ శ్చ చిదేకత్వ వ్యవస్థితేః,
చిదేకత్వపరిజ్ఞానే న శోచతి, న ముహ్యతి. 44

అద్వైతం పరమానందగ్ం శివం యాతి తు కేవలమ్,
అధిష్ఠానగ్ం సమస్తస్య జగత స్సత్యచి ద్ఘనమ్. 45

అహ ము స్మీతి నిశ్చిత్య వీతశోకో భవే న్మునిః,
స్వశరీరే స్వయంజ్యోతిః, స్వరూప గ్ం సర్వసాక్షిణమ్. 46

క్షీణదోషాః ప్రణశ్యంతి, నేతరే మాయయా వృతాః,
ఏవగ్ం రూపపరిజ్ఞానం య స్యాస్తి పరయోగినః. 47

కుత్రచి ద్గమనం నాస్తి తస్య సంపూర్ణరూపిణః,
ఆకాశ మేకగ్ం సంపూర్ణం కుత్రచి న్నైవ గచ్ఛతి. 48

తద్వత్ స్వాత్మపరిజ్ఞానీ కుత్రచి న్నైవ గచ్ఛతి,
యో హ వై త త్పరమంబ్రహ్మ, యో వేద వై మునిః,
బ్ర హ్మైవ భవతి. స్వష్ఠ స్సచ్చిదానందమాత్రకః. ఇ త్యుపనిషత్ 49

5. పంచబ్రహ్మోపనిషత్

ఓం-సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

బ్రహ్మాదిపంచబ్రహ్మాణో యత్ర విశ్రాంతి మాప్నుయుః
తదఖండసుఖాకారం రామచంద్రపదం భజే.

ఓమ్ అథ పైప్పలాదో- భగవాన్, కి మాదౌ కిం జాత మితి.
సద్యోజాత మితి
కిం భగవ ఇతి అఘోర ఇతి
కిం భగవ ఇతి వామదేవ ఇతి
కింవా పున రిమే భగవ ఇతి తత్పురుష ఇతి
కింవా పున రిమే భగవ ఇతి సర్వేషాం విద్యానాం ప్రేరయితా ఈశాన ఇతి.
ఈశానో భూతభవ్యస్య సర్వేషాం దేవయోనినామ్.

కతి వర్ణాః, కతి భేదాః కతి శక్తయో
య త్సర్వం తద్గుహ్యం తస్మై నమో మహాదేవాయ మహా రుద్రాయ.

ప్రోవాచ తస్మై భగవా న్మహేశః.
గోప్యా ద్గోప్యతరం లోకే య ద్య స్తి శృణు శాకల,
సద్యోజాతం- మహీ, పూషా, రమా, బ్రహ్మా, త్రివృత్ స్వరః, 1

ఋగ్వేదో, గార్హపత్యం చ, మంత్రా స్సప్తస్వరా స్తథా,
వర్ణం పీతం, క్రియా శక్తి స్సర్వాభీష్టఫలప్రదమ్. 2

అఘోరగ్ం - సలిలం, చంద్ర, గౌరీ, వేద ద్వితీయకమ్,
నీరదాభగ్ం స్వరగ్ం సాంద్రం దక్షిణాగ్ని రుదాహృతమ్. 3

పంచాశద్వర్ణసంయుక్తగ్ం స్థితి రిచ్ఛాక్రియాన్వితమ్,
శక్తి రక్షణసంయుక్తగ్ం సర్వాఘౌఘవినాశనమ్.
సర్వదుష్టప్రశమనగ్ం సర్వైశ్వర్యఫలప్రదమ్. 4

వామదేవం - మహాబోధదాయకం, పావకాత్మకమ్,
విద్యాలోకసమాయుక్తం, భానుకోటిసమప్రదమ్. 5

ప్రసన్నగ్ం, సామవేదాఖ్యం, గానాష్టకసమన్వితమ్,
ధీరస్వర, మధీనం, చాహవనీయ మనుత్తమమ్ 6

జ్ఞానసగ్ంహారసంయుక్తగ్ం, శక్తిద్వయసమన్వితమ్,
వర్ణగ్ం శుక్లం, తమోమిశ్రం, పూర్ణబోధకరగ్ంస్వయమ్. 7

ధామత్రయనియంతారం, ధామత్రయసమన్వితమ్,
సర్వ సౌభాగ్యదం నృణాం సర్వకర్మఫలప్రదమ్. 8

అష్టాక్షర సమాయుక్త మష్ట పత్రాంతరస్థితమ్,
యత్తత్తత్పురుషం - ప్రోక్తం వాయుమండలసంవృతమ్. 9

పంచాగ్నినా సమాయుక్తంమంత్రశక్తినియామకమ్,
పంచాశత్స్వరవర్ణాఖ్య మధర్వేదస్వరూపకమ్. 10

కోటికోటి గణాధ్యక్షం, బ్రహ్మాండాఖండవిగ్రహమ్,
వర్ణగ్ం రక్తం, కామరూపం సర్వాధివ్యాధిభేషజమ్. 11

సృష్టిస్థితిలయాదీనాం కారణగ్ం, సర్వశక్తి ధృక్,
అవస్థాత్రితయాతీతం తురీయం సత్యచిత్సుఖమ్. 12

బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిభి స్సేవ్యగ్ం, సర్వేషాం జనకం పరమ్,
ఈశానం - పరమం విద్యాత్, ప్రేరకం బుద్ధిసాక్షిణమ్. 13

ఆకాశాత్మక, మవ్యక్త, మోంకారస్వరభూషితమ్,
సర్వదేవమయగ్ం, శాంతగ్ం, శాంత్యతీతగ్ం, స్వరా ద్భహిః. 14

అకారాదిస్వరాధ్యక్ష ,మాకాశమయవిగ్రహమ్,
పంచకృత్యనియంతారం, పంచబ్రహ్మాత్మకంబృహత్. 15

పంచబ్రహ్మోపసగ్ంహారం కృత్వా, స్వాత్మని సగ్ంస్థితః
స్వమాయావైభవా స్సర్వాన్ సగ్ంహృత్య స్వాత్మని స్థితః. 16

పంచబ్రహ్మాత్మ కాతీతో భాసతే స్వస్వతేజసా,
ఆదా వంతే చ మధ్యే చ భాసతే నాన్యహేతునా. 17

మాయయా మోహిత శ్శంభో ర్మహాదేవం జగద్గురుమ్,
న జానంతి సురా స్సర్వే సర్వకారణకారణమ్. 18

న సందృశే తిష్ఠతి రూపమస్య పరాత్పరం పురుషం విశ్వధామ.
యేన ప్రకాశతే విశ్వం య త్రైవ ప్రవిలీయతే. 19

త ద్బ్రహ్మ. పరమగ్ం శాంతం, త ద్బ్ర హ్మాస్మి పరంపదమ్.
పంచబ్రహ్మపరం విద్యా త్సద్యోజాతాదిపూర్వకమ్. 20

దృశ్యతే శ్రూయతే య చ్చ పంచబ్రహ్మాత్మకగ్ం స్వయమ్,
పంచధా వర్తమానం తం బ్రహ్మకార్య మితిస్మృతమ్.
బ్రహ్మకార్య మితి శ్రుత్వా ఈశానం ప్రతిపద్యతే. 21

పంచబ్రహ్మాత్మగ్ం సర్వగ్ం స్వాత్మని ప్రవిలాప్య చ,
సో ఽహ మ స్మీతి జానీయా ద్విద్వాన్ బ్రహ్మామృతో భవేత్. 22

ఇ త్యేత బ్రహ్మ జానీయా ద్య స్స ముక్తో నసగ్ంశయః,
పంచాక్షరమయగ్ం శంభుం పరం బ్రహ్మస్వరూపిణమ్. 23

నకారాది యకారాంతాం జ్ఞాత్వా పంచాక్షరం జపేత్,
సర్వం పంచాత్మకం విద్యాత్, పంచబ్రహ్మాత్మతత్త్వతః. 24

పంచబ్రహ్మాత్మికాం విద్యాం యో ధీతే భక్తిభావితః
స పంచాత్మకతా మేత్య భాసతే పంచధా స్వయమ్. 25

ఏవ ముక్త్వా మహాదేవో గాలవస్య మహాత్మనః,
కృపాం చకార త త్రైవ స్వాంతర్ధి మగమత్ స్వయమ్. 26

యస్య శ్రవణ మాత్రేణ శ్రుత మేవ శ్రుతం భవేత్,
అమతం చ మతం, జ్ఞాత మవిజ్ఞాతం చ, శాకల. 27

ఏకే నైవ,తు పిండేన మృత్తికాయా శ్చ గౌతమ,
విజ్ఞాతం మృణ్మయగ్ం సర్వం మృదభిన్నగ్ం హి కార్యకమ్. 28

ఏకేన లోహమణినా సర్వం లోహమయం యథా,
విజ్ఞాతగ్ం స్యా ద థైకేన నఖానాం కృంతనేన చ. 29

సర్వం కార్ష్ణాయసం జ్ఞాతం తదభిన్నగ్ం స్వభావతః.
కారణాభిన్నరూపేణ కార్యం కారణ మేవ హి. 30

తద్రూపేణ సదా సత్యం, భేదే నోక్తి ర్మృషా ఖలు,
త చ్చ కారణ మేకం హి, న భిన్నం నోభయాత్మకమ్. 31

భేద స్సర్వత్ర మి థ్యైవ ధర్మాదే రనిరూపణాత్,
అత శ్చ కారణం నిత్య మేక మే వాద్వయం ఖలు. 32

అత్ర కారణ మద్వైతగ్ం శుద్ధచైతన్య మేవ హి,
అస్మిన్ బ్రహ్మపురే వేశ్మ దహరం య దిదం మునే. 33

పుండరీకం తు తన్మధ్యే ఆకాశో దహరో ఒస్తి తత్,
స శివ స్సచ్చిదానంద స్సో ఒన్వేష్టవ్యో ముముక్షుభిః. 34

అయగ్ం హృది స్థిత స్సాక్షీ సర్వేషా మవిశేషతః
తే నాయగ్ం హృదయం ప్రోక్త శ్శివ స్సంసారమోచక - ఇ త్యుపనిషత్

6. శరభోపనిషత్

ఓం- భద్రం కర్ణేభిః శ్రుణుయామ దేవాః, భద్రం పశ్యే మాక్షభి ర్యజత్రాః,
స్థిరై రంగై స్తుష్టువాగ్ంస స్తనూభిః, వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః
స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః, స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః,
స్వస్తి న స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః, స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్దధాతు.

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

అథ హైనం పైప్పలాదో బ్రహ్మాణ మువాచ.
భో, భగవన్, బ్రహ్మవిష్ణురుద్రాణాం మధ్యే
కో వాధికతరో ధ్యేయః స్యా త్త త్త్వ మేవ నో బ్రూ హీతి.

తస్మై స హోవాచ, పితామహ శ్చ,

హే, పైప్పలాద, శృణు వాక్య మేతత్,

బహూని పుణ్యాని కృతాని యేన,

తే నైవ లభ్యః పరమేశ్వరో ఽసౌ

య స్యాంగజో ఽహం హరి రింద్రముఖ్యాః.

మోహా న్న జానంతి సురేంద్రముఖ్యాః

ప్రభుం వరేణ్యం పితరం మహేశం

యో బ్రహ్మాణం విదధాతి తస్మై

వేదాం శ్చ సర్వాన్ ప్రహిణోతి చాగ్ర్యమ్.

తం వై ప్రభుం పితరం దేవతానాం

మ మాపి విష్ణో ర్జనకం దేవ మీడ్యమ్

యో ఽంతకాలే సర్వలోకాన్ సంజహార,

స ఏక శ్శ్రేష్ఠ శ్చ సర్వశాస్త్రా స్స ఏవ.

యో ఘోరం వేష మాస్థాయ శరభాఖ్యం మహేశ్వరః,

నృసింహం లోకహంతారం సంజఘాన మహాబలః,

హరిగ్ం హరం తం పాదాభ్యా మనుయాంతి సురేశ్వరాః.

మావధీః పురుషం విష్ణుం విక్రమస్వ మహానిశి.

కృపయా భగవా న్విష్ణుం విదదార నఖైః ఖరైః,

చర్మాంబరో మహావీరో వీరభద్రో బభూవ హ,

స ఏకో రుద్రో ధ్యేయ స్సర్వేషాం సర్వసిద్ధయే,

యో బ్రహ్మణః పంచమవక్త్ర హంతా,

తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో ఽపి స్ఫులింగేన లలాటజేన సర్వం జగ ద్భస్మసా ద్వై కరోతి,

పున శ్చ సృష్ట్వా పున ర స్యరక్ష దేవగ్ం స్వతంత్రం ప్రకటీకరోతి,

తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో వామపాదేన జఘాన కాలం ఘోరం పపా వథ హాలాహలం తమ్
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో వామపాదార్చితవిష్ణునేత్ర స్తస్మై దదౌ చక్ర మతీవ హృష్టః
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో దక్షయజ్ఞే సురసంఘాన్ విజిత్య విష్ణుం బబంధోరుపాశేన వీరః,
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో లీల యైవ త్రిపురం దదాహ, కామం కాలం సోమసూర్యాగ్నినేత్రః,
సర్వే దేవాః పశుతా మవాపుః, స్వయం తస్మా త్పశుపతి ర్బభూవ,
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో మత్స్య కూర్మాది వరాహ సింహా న్విష్ణుం క్రమంతం వామన మాదివిష్ణుమ్,
వివిక్లబం పీడ్యమానం జఘాన భస్మీచకార మన్మథం యమం చ,
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు,

ఏవం ప్రకారేణ బహుధా ప్రతుష్ట్వా,
క్షమాపయామాసు ర్నీలకంఠం మహేశ్వరమ్
తాపత్రయ సముద్భూత జన్మ మృత్యు జరాదిభిః,
నానావిధాని దుఃఖాని జహార పరమేశ్వరః.

ఏవం మంత్రైః ప్రార్థ్యమాన ఆత్మా వై సర్వదేహినామ్,
శంకరో భగవా నాద్యో రరక్ష సకలాః ప్రజాః.

యత్పాదాంభోరుహ ద్వంద్వం మృగ్యతే విష్ణు సాధునా,
స్తుత్వా స్తుత్యం మహేశాన మవాఙ్మానస గోచరం.

భక్త్యా నమ్రతనోః విష్ణోః ప్రసాదమకరో ద్విభుః,
యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ.

ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వా న్న బిభేతి కదాచన,
అణోరణీయా, న్మహతో మహీయా,
నాత్మాస్య జంతో ర్నిహితో గుహాయామ్.

త మక్రతుం పశ్యతి, వీతశోకో ధాతుః ప్రసాదా న్మహిమాన మీశమ్,
వసిష్ఠ వైయాసకి వాసుదేవ విరించి ముఖ్యైః హృది భావ్యమానః
సనత్సుజాతాదిసనాతనాద్యై రీడ్యో మహేశో భగవా నాదిదేవః.

సత్యో, నిత్య, సర్వసాక్షీ ,మహేశో, నిత్యానందో, నిర్వికల్పో, నిరాఖ్యః,
అచింత్యశక్తి,ర్భగవా, న్గిరీశః, స్వావిద్యయా కల్పితమానభూమిః.

అతిమోహకరీ మాయా మమ విష్ణో శ్చ సువ్రత,
తస్య పాదాంబుజధ్యానా ద్దుస్తరా సుతరా భవేత్.

విష్ణుర్విశ్వజగద్యోనిః స్వాంశభూతైః స్సకై స్సహ,
మమాంశసంభవో భూత్వా పాలయ త్యఖిలం జగత్.

వినాశం కాలతో యాతి తతో ఽన్య త్సకలంమృషా,
ఓం తస్మై మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శూలినే,
మహేశ్వరాయ మృడాయ తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

ఏకో విష్ణు ర్మహద్భూతం పృథగ్భూతా న్యనేకశః
త్రీన్ లోకాన్ వ్యాప్య భూతాత్మా భుంక్తే విశ్వభు గవ్యయః.

చతుర్భి శ్చ చతుర్భిశ్చద్వాభ్యాం పంచభి రేవ చ,
హూయతే చ పున ర్ద్వాభ్యాం స మే విష్ణుః ప్రసీదతు.

బ్రహ్మార్పణం, బ్రహ్మ హవిః, బ్రహ్మాగ్నౌ బ్రహ్మణా హుతమ్,
బ్రహ్మైవ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా.

శరా జీవా స్తదం గేషు భాతి నిత్యం హరి స్స్వయమ్,
బ్రహ్మైవ శరభ స్సాక్షా న్మోక్షదో ఽయం మహామునే.

మాయావశా దేవ దేవా మోహితా మమతాదిభిః,
తస్య మాహాత్మ్యలేశాంశ మపి వక్తుం న శక్యతే.

పరా త్పరతరం బ్రహ్మ, త త్పరా త్పరతో హరిః.
త త్పరా త్పరతో ఽధీశ స్తస్మా త్తుల్యో ఽధికో న హి.

ఏక ఏవ శివో నిత్య, స్తతో ఽన్య త్సకలం మృషా,
తస్మా త్సర్వా న్పరిత్యజ్య, ధ్యేయా న్విష్ణ్వాదికాన్ సురాన్.

శివ ఏవ సదా ధ్యేయ స్సర్వసంసార మోచకః,
తస్మై మహాగ్రాసాయ మహేశ్వరాయ నమః.

పైప్పలాదమహాశాస్త్రం న దేయం యస్య కస్యచిత్,
నాస్తికాయ, కృతఘ్నాయ, దుర్వృత్తాయ, దురాత్మనే,
దాంభికాయ, నృశంసాయ, శఠా, యానృతభాషిణే.

సువృత్తాయ, సుభక్తాయ, సువ్రతాయ, సుశీలినే,
గురుభక్తాయ, దాంతాయ, శాంతాయ, ఋజుచేతసే,
శివభక్తాయ, దాతవ్యం బ్రహ్మకర్మోక్త ధీమతే.

స్వభక్తా యైవ దాతవ్య, మకృతఘ్నాయ సువ్రత,
న దాతవ్యం, సదా గోప్యం యతో నైవ ద్విజోత్తమ.

పైప్పలాదం మహాశాస్త్రం యో ఽధీతే శ్రావయేత్ ద్విజః,
స జన్మమరణేభ్యో ముక్తో భవతి యో జానీతే
సో ఽమృతత్వంచ గచ్ఛతి, గర్భవాసా ద్విముక్తో భవతి.

సురాపానాత్ పూతో భవతి, స్వర్ణస్తేయాత్ పూతో భవతి,
బ్రహ్మహత్యాత్ పూతో భవతి, గురుతల్పగమనాత్ పూతో భవతి,
స సర్వా న్వేదా నధీతో భవతి, స సర్వాన్ దేవాన్ ధ్యాతో భవతి,

స సమస్తమహాపాతకాత్ పూతో భవతి, తస్మా దవిముక్తమాశ్రితో భవతి
సతతం శివప్రియో భవతి, స శివ సాయుజ్య మేతి.

న స పునరావర్తతే, బ్ర హ్మైవ భవ తీ త్యాహ, భగవాన్ బ్రహ్మ. ఇ త్యుపనిషత్.

7. స్కందోపనిషత్

ఓం- సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఓం అచ్యుతో ఽస్మి మహాదేవ, తవ కారుణ్యలేశతః,
విజ్ఞాన ఘన ఏ వాస్మి, శివో ఽస్మి, కి మతః పరమ్? 1

న నిజం నిజవ ద్భాతి, అంతఃకరణ జృంభణాత్
అన్తఃకరణ నాశేన, సంవిన్మాత్రస్థితో హరిః.
సంవిన్మాత్రస్థిత శ్చాహ మజో ఽస్మి కిమతః పరమ్. 2

వ్యతిరిక్తం జడం సర్వం స్వప్నవ చ్చ వినశ్యతి
చిజ్జడానాం తు యోఽద్రష్టా, సో ఽ(అ)చ్యుతో జ్ఞానవిగ్రహః. 3

స ఏవ హి మహాదేవ, స్స ఏవ హి మహాహరిః
స ఏవ జ్యోతిషాం జ్యోతి, స్స ఏవ పరమేశ్వరః. 4

స ఏవహి పరం బ్రహ్మ, తద్ బ్రహ్మాఽహం న సంశయః
జీవ శ్శివ, శ్శివో జీవ, స్స జీవః కేవల శ్శివః 5

తుషేణ బద్ధో వ్రీహిః స్యాత్, తు షాభావే తు తండులః
ఏవం బద్ధ స్తథా జీవః, కర్మనాశే సదాశివః. 6

పాశబద్ధ స్సదా జీవః, పాశముక్త స్సదా శివః,
శివాయ విష్ణురూపాయ, శివరూపాయ విష్ణవే. 7

శివస్య హృదయం విష్ణుః, విష్ణో శ్చ హృదయం శివః,
యథా శివమయోవిష్ణు, రేవం విష్ణుమయ శ్శివః. 8

య థాంతరం న పశ్యామి, తథా మే స్వస్తిరాయుషి ,
య థాంతరం న భేదా స్స్యు, శ్శివకేశవయో స్తథా. 9

దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో, జీవో దేవ స్సదాశివః ,
త్యజే దజ్ఞాన నిర్మాల్యం, సో ఽహంభావేన పూజయేత్ . 10

అభేదదర్శనం జ్ఞానం, ధ్యానం నిర్విషయం మనః,
స్నానం మనోమలత్యాగః, శౌచ మింద్రియనిగ్రహః. 11

బ్రహ్మామృతం పిబేద్ భైక్ష మాచరే ద్దేహరక్షణే,
వసే దేకాంతికో భూత్వా, చైకాంతే ద్వైతవర్జితే. 12

ఇ త్యేవ మాచరే ద్ధీమాన్, స ఏవం ముక్తి మాప్నుయాత్.
శ్రీ మత్పరమధామ్నే స్వస్తి రాయుషో న్నమ ఇతి. 13

విరించి నారాయణ శంకరాత్మకం నృసింహదేవేశ తవ ప్రసాదతః,
అచింత్య, మవ్యక్త, మనంత, మవ్యయం, దేవాత్మకం బ్రహ్మ నిజం విజానతే.

త ద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం, సదా పశ్యంతి సూరయః
ది వీవ చక్షు రాతతమ్,
త ద్విప్రాసో విపన్యవో, జాగృవాంస స్స మింధతే,
విష్ణో ర్య త్పరమం పదమ్. 15

ఇ త్యేవం నిర్వాణానుశాసనమ్, వేదానుశాసన మి త్యుపనిషత్ .

--0--

8. కైవల్యోపనిషత్

ఓం-సహ నా వవతు- సహ నౌ భునక్తు-సహవీర్యం కరవావహై-
తేజస్వి నా వధీత మస్తు - మా విద్విషావహై ॥

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

(కైవల్యోపనిషద్వేద్యం, కైవల్యానందతుందిలమ్
కైవల్యగిరిజారామం, స్వమాత్రం కలయే ఉన్వహమ్)

అ థాశ్వలాయనో భగవంతం, పరమేష్ఠినం పరిసమే త్యోవాచ ॥ 1

అధీహి, భగవన్, బ్రహ్మవిద్యాం వరిష్ఠాం సదా సద్భి స్సేవ్యమానాం నిగూఢామ్
య యాచిరాత్ సర్వపాపం వ్యపోహ్య, పరాత్పరం పురుష ముపైతి విద్వాన్. 2

తస్మై స హోవాచ, పితామహ శ్చ, శ్రద్ధా, భక్తి, యోగా, దవైహి । 3

న కర్మణా, న ప్రజయా, ధనేన, త్యాగే నైకే అమృతత్వ మానశుః.
పరేణ నాకం నిహితం గుహాయాం, విభ్రాజ దేతద్ యతయో విశంతి । 4

వేదాంతవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థాః, సన్యాసయోగాద్ యతయ శ్శుద్ధసత్వాః.
తే బ్రహ్మలోకేతు పరాంతకాలే, పరామృతాత్ పరిముచ్యంతి సర్వే । 5

వివిక్తదేశే చ సుఖాసనస్థః, శు చి, స్సమగ్రీవశిర, శ్శరీరః.
అత్యాశ్రమస్థ స్సకలేంద్రియాణి నిరుధ్య, భక్త్యా స్వగురుం ప్రణమ్య । 6

హృత్పుండరీకం విరజం విశుద్ధం విచింత్య, మధ్యే విశదం విశోకమ్,
అచింత్య మవ్యక్త మనంతరూపం శివం ప్రశాంత మమృతం బ్రహ్మయోనిమ్ । 7

తదాదిమధ్యాంతవిహీన మేకం విభుం చిదానంద మరూప మద్భుతమ్,
ఉమాసహాయం, పరమేశ్వరం, ప్రభుం, త్రిలోచనం, నీలకంఠం, ప్రశాంతమ్।
ధ్యాత్వాముని ర్గచ్ఛతి భూతయోనిమ్, సమస్తసాక్షిం తమసః పరస్తాత్. 8

స బ్రహ్మ, స శివ, స్సేంద్ర, స్సో ఉక్షరః పరమస్స్వరాట్ !,
స ఏవ విష్ణు, స్స ప్రాణ, స్స కాలో ఉగ్ని, స్స చంద్రమాః. 9

స ఏవ సర్వం, యద్ భూతం, య చ్చ భవ్యగ్ం, సనాతనమ్,
జ్ఞాత్వా తం మృత్యు మ త్యేతి, నాన్యః పంథా విముక్తయే. 10

సర్వభూతస్థ మాత్మానం, సర్వభూతాని చాత్మని,
సంపశ్యన్ బ్రహ్మ పరమం, యాతి నాన్యేన హేతునా. 11

ఆత్మాన మరణిం కృత్వా, ప్రణవం చోత్తరారణిమ్,
జ్ఞాననిర్మథనాభ్యాసాత్, పాశం దహతి పండితః. 12

స ఏవ మాయాపరిమోహితాత్మా, శరీర మాస్థాయ కరోతి సర్వమ్
స్త్ర్యన్నపానాదివిచిత్రభోగైః స ఏవ జాగ్రత్ పరితృప్తి మేతి. 13

స్వప్నే తు జీవ స్సుఖదుఃఖభోక్తా, స్వమాయయా కల్పితవిశ్వలోకే
సుషుప్తికాలే సకలే విలీనే, తమో ఽభిభూత స్సుఖరూప మేతి. 14

పున శ్చ జన్మాంతరకర్మయోగాత్, స ఏవ జీవః స్వపితి ప్రబుద్ధః
పురత్రయే క్రీడతి య శ్చ జీవః, తత స్తు జాతగ్ం సకలం విచిత్రమ్. 15

ఆధార మానంద మఖండబోధం యస్మిన్ లయం యాతి పురత్రయం చ
ఏతస్మా జ్జాయతే ప్రాణో, మన స్సర్వేంద్రియాణి చ
ఖం, వాయు, ర్జ్యోతి, రాప శ్చ, పృథ్వీ, విశ్వస్య ధారిణీ. 16

యత్ పరం బ్రహ్మ, సర్వాత్మా, విశ్వ స్యాయతనం మహత్,
సూక్ష్మాత్ సూక్ష్మతరం నిత్యం, త త్త్వ మేవ, త్వ మేవ తత్. 17

జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్త్యాది, ప్రపంచం యత్ ప్రకాశతే
తద్ బ్ర హ్మా హ మితి జ్ఞాత్వా, సర్వబంధైః ప్రముచ్యతే. 18

త్రిషు ధామసు యద్ భోజ్యం, భోక్తా భోగ శ్చ యద్ భవేత్,
తేభ్యో విలక్షణ స్సాక్షీ, చిన్మాత్రో ఽహం సదాశివః. 19

మ య్యేవ సకలం జాతం, మయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్,
మయి సర్వం లయం యాతి, తద్ బ్ర హ్మాద్వయ మ స్మ్యహమ్. 20

అణో రణీయా నహ మేవ, తద్వ న్మహా నహం, విశ్వ మిదం విచిత్రమ్,
పురాతనో ఽహం, పురుషో ఽహ, మీశో, హిరణ్మయో ఽహం, శివరూప మస్మి.

అపాణిపాదో ఽహ, మచింత్య శక్తిః, పశ్యా మ్యచక్షుః స శృణో మ్యకర్ణః,
అహం విజానామి వివిక్తరూపో, న చాస్తి వేత్తా, మమ చిత్ సదాహమ్. 22

వేదై రనేకై రహ మేవ వేద్యో, వేదాంతకృద్, వేదవి, దేవ చాహమ్,
న పుణ్యపాపేమమ నాస్తి నాశో, న జన్మ దేహేంద్రియబుద్ధి రస్తి. 23

న భూమి, రాపో, మమ, వహ్ని, రస్తి, న చానిలో మే ఽస్తి న చాంబరం చ
ఏవం విదిత్వా పరమాత్మరూపమ్, గుహాశయం నిష్కళ మద్వితీయమ్,
సమస్తసాక్షిం సదసద్విహీనమ్, ప్రయాతి శుద్ధం పరమాత్మరూపమ్.

య శ్శతరుద్రీయ మధీతే

సో ఽగ్నిపూతో భవతి,
స వాయు పూతో భవతి,
స స్వర్ణ స్తేయాత్ పూతో భవతి,
స సురాపానాత్ పూతో భవతి,
స బ్రహ్మహత్యాయాః పూతో భవతి,
స కృత్యా ఽకృత్యాత్పూతో భవతి.
తస్మాద్ విముక్త మాశ్రితో భవతి,

అత్యాశ్రమీ సర్వదా సకృ ద్వా జపేత్ 25

అనేన జ్ఞాన మాప్నోతి, సంసారార్ణవనాశనమ్,
తస్మా దేవం విది త్వైనం,

కైవల్యం పద మశ్నుతే, కైవల్యం పద మశ్నుత ఇతి ఉపనిషత్.

-- 0 --

శ్రీశివపంచాయతన దేవతోపనిషదః

పంచాయతన దేవతార్చనంలో అభిషేక సందర్భంగా ఈ క్రింది ఉపనిషత్తులు యధావకాశంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు.

1. రుద్రోపనిషత్

నమక (రుద్రాధ్యాయ)మే రుద్రోపనిషత్ అని కూడ చెప్పబడుతుంది.

2. నారాయణోపనిషత్

(కృష్ణయజుర్వేదాంతర్గతము)

మాయా తత్కార్య మఖిలం, యద్బోధాద్ యా త్యపహ్నవమ్ ।
త్రిపా న్నారాయణాఖ్యం తత్ కలయే స్వాత్మమాత్రతః ॥

ఓం అథ పురుషో హ వై నారాయణో ఽకామయత. ప్రజాః సృజే యేతి,
నారాయణాత్ ప్రాణో జాయతే మన స్సర్వేంద్రియాణి చ,
ఖం, వాయు, ర్జ్యోతి, రాపః, పృథివీ విశ్వస్య ధారిణీ,
నారాయణాద్ బ్రహ్మ జాయతే, నారాయణాద్ రుద్రో జాయతే,
నారాయణా దింద్రో జాయతే, నారాయణాత్ ప్రజాపతిః, ప్రజాయతేః
నారాయణా ద్ద్వాదశాదిత్యా, రుద్రా, వసవ, స్సర్వాణి ఛందాంసి,
నారాయణా దేవ సముత్పద్యంతే,
నారాయణాత్ ప్రవర్తంతే,
నారాయణే ప్రలీయంతే,
ఏతద్ ఋగ్వేదశిరో ఽధీతే. (1)

అథ నిత్యో నారాయణః, బ్రహ్మ నారాయణః, శివ శ్చ నారాయణః,
శక్ర శ్చ నారాయణః, ద్యావాపృథివ్యౌ చ నారాయణః, కాల శ్చ నారాయణః,
దిశ శ్చ నారాయణః, ఊర్ధ్వం చ నారాయణః, అధ శ్చ నారాయణః,
అంత ర్బహి శ్చ నారాయణః.
నారాయణ ఏ వేదగ్ం సర్వం, య ద్భూతం య చ్చ భవ్యం.

నిష్కళంకో నిరంజనో నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాత శ్శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణః,
న ద్వితీయో ఽస్తి కశ్చిత్, య ఏవం వేద,
స విష్ణు రేవ భవతి, స విష్ణు రేవ భవతి.
ఏతద్ యజుర్వేదశిరో ఽధీతే. (2)

ఓ మి త్యగ్రే వ్యాహరేత్, న మితి పశ్చాత్ నారాయణా యే త్యుపరిష్టాత్,
ఓ మి త్యేకాక్షరమ్, నమ ఇతి ద్వే అక్షరే, నారాయణా యేతి పంచాక్షరాణి,
ఏతద్ వై నారాయణ స్యాష్టాక్షరం పదమ్,
యో హ వై నారాయణ స్యాష్టాక్షరం పదమ ధ్యేతి,
అనపబ్రువన్ సర్వ మాయు రేతి,
విందతే ప్రాజాపత్యమ్, రాయస్పోషం గౌపత్యమ్,
తతో ఽమృతత్వ మశ్నుతే, తతో ఽమృతత్వ మశ్నుత ఇతి.
ఏతత్ సామవేదశిరో ఽధీతే. (3)

ప్రత్యగానందం బ్రహ్మ పురుషం ప్రణవస్వరూపమ్,
అకార ఉకారో మకార ఇతి, తా నేకధా సమభవ త్త దేత దో మితి
య ముక్త్వా ముచ్యతే యోగీ జన్మసంసారబంధనాత్,
ఓం నమో నారాయణా యేతి మంత్రోపాసకః వైకుంఠభవనం గమిష్యతి,
త దిదం పరం పుండరీకం విజ్ఞానఘనం, తస్మా త్తటిదాభమాత్రమ్,
బ్రహ్మణ్యో దేవకీపుత్రో, బ్రహ్మణ్యో మధుసూదన ఇతి,
సర్వభూతస్థ మేకం వై నారాయణం కారణపురుష మకారణం పరం బ్రహ్మోమ్,
ఏత దథర్వశిరో ఽధీతే (4)

ప్రాతరధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి,
సాయ మధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి,
త త్సాయం ప్రాతరధీయానః అపాపో భవతి,
మాధ్యందిన మాదిత్యాభిముఖో ఽధీయానః
పంచమహాపాతకోపపాతకాత్ ప్రముచ్యతే,
సర్వవేద పారాయణ పుణ్యం లభతే,
నారాయణ సాయుజ్య మవాప్నోతి, శ్రీమన్నారాయణ సాయుజ్య మవాప్నోతి,
య ఏవం వేద, ఇ త్యుపనిషత్

3. సూర్యోపనిషత్

సూరితః స్వాతిరిక్తారిసూరినందాత్మ భావితమ్ !
సూర్యనారాయణాకార ం నౌమి చిత్సూర్యవైభవమ్ ॥

ఓం అథ సూర్యాథర్వాంగిరసం వ్యాఖ్యాస్యామః ఋషిః
గాయత్రీ ఛందః, అదిత్యో దేవతా,
హగ్ంస స్సో ఒహ మగ్నినారాయణయుక్తం బీజం,
హృల్లేఖా శక్తిః, వియదాదిసర్గసంయుక్తం కీలకమ్,
చతుర్విధపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థే వినియోగః.

షట్ స్వరారూఢేన బీజేన షడంగమ్.
రక్తాంబుజసంస్థితం, సప్తాశ్వరథినం, హిరణ్యవర్ణం, చతుర్భుజం,
పద్మద్వయాభయవరదహస్తం, కాలచక్ర ప్రణేతారం
శ్రీ సూర్యనారాయణం - య ఏవం వేద స వై బ్రాహ్మణః.
ఓం భూ ర్భువ స్సువః, త త్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి
ధియో యో నః ప్రచోదయాత్,
సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చ,
సూర్యాద్ వై ఖ ల్విమాని భూతాని జాయంతే,
సూర్యాద్ యజ్ఞః పర్జన్యో ఒ(అ)న్న మాత్మా,
నమ స్తే ఆదిత్య , త్వ మేవ ప్రత్యక్షం కర్మక ర్తాసి, త్వ మేవ ప్రత్యక్షం బ్ర హ్మాసి,
త్వ మేవ ప్రత్యక్షం విష్ణు రసి, త్వ మేవ ప్రత్యక్షం రుద్రో ఒసి,
త్వ మేవ ప్రత్యక్షమ్ ఋ గసి, త్వ మేవ ప్రత్యక్షం యజు రసి,
త్వ మేవ ప్రత్యక్షం సా మాసి, త్వ మేవ ప్రత్యక్ష మథ ర్వాసి,
త్వ మేవ సర్వం ఛందో ఒసి,
ఆదిత్యాద్ వాయు ర్జాయతే, ఆదిత్యాద్ భూమి ర్జాయతే,
ఆదిత్యా దాపో జాయంతే, ఆదిత్యా జ్జ్యోతి ర్జాయతే,
ఆదిత్యాద్ వ్యోమ జాయతే, ఆదిత్యాద్ దేవా జాయంతే,
ఆదిత్యాద్ వేదా జాయంతే.

ఆదిత్యో వా ఏష ఏత న్మండలం తపతి, అసా వాదిత్యో బ్రహ్మ,
ఆదిత్యో ఽంతఃకరణ మనో బుద్ధి చి త్తాహంకారాః,
ఆదిత్యో వై వ్యాన స్సమానో ఽ(అ)పానః ప్రాణః,
ఆదిత్యో వై శ్రోత్ర త్వక్ చక్షూ రసన ఘ్రాణాః,
ఆదిత్యో వై వాక్ పాణి పాద పా యూపస్థాః,
ఆదిత్యో వై స్పర్శ శబ్ద రూప రస గంధాః,
ఆదిత్యో వై వచ నాదా నాగమన విస ర్గానందాః,
ఆనందమయో, విజ్ఞానమయో, విజ్ఞానఘన ఆదిత్యః,
నమో మిత్రాయ భానవే మృత్యో ర్మా పాహి,
భ్రాజిష్ణవే విశ్వ హేతవే నమః,
సూర్యాద్ భవంతి భూతాని, సూర్యేణ పాలితాని తు.
సూర్యే లయం ప్రాప్నువంతి
య స్సూర్య స్సో ఽహ మేవ చ, చక్షు ర్నో దేవ స్సవితా, చక్షు ర్న ఉత పర్వతః
చక్షు ర్ధాతా దధాతు నః ఆదిత్యాయ దీర్ఘ మాయుః.

ఓ మి త్యేకాక్షరం బ్రహ్మ, ఘృణి రితి ద్వే అక్షరే,
సూర్య ఇ త్యక్షరద్వయం, ఆదిత్య ఇతి త్రీ ణ్యక్షరాణి,
ఏక స్యైవ సూర్య స్యాష్టాక్షరో మనుః.
య స్స దాహరహ ర్జపతి, స వై బ్రాహ్మణో భవతి,
సూర్యోభిముఖో జప్త్వా మహావ్యాధిభయాత్ ప్రముచ్యతే, అలక్ష్మీ ర్నశ్యతి,
అభక్ష్యభక్షణాత్ పూతో భవతి, అగమ్యగమనాత్ పూతోభవతి,
పతితసంభాషణాత్ పూతో భవతి, అసత్సంభాషణాత్ పూతో భవతి,
మధ్యాహ్నే సూర్యాభిముఖః పఠేత్, సద్యోత్పన్న పంచమహాపాతకాత్ ప్రముచ్యతే,
సై షా సావిత్రీ విద్యా, న కించి దపి న కస్మైచిత్ ప్రశంసయేత్,
య ఏతాం మహాభాగః ప్రాతః పఠతి, స భాగ్యవాన్ జాయతే,
పశూన్ విందతి, వేదార్థం లభతే.
త్రికాల మేత జ్జప్త్వా క్రతుశతఫల మవాప్నోతి,
అస్తాదిత్యే జపతి స మహామృత్యుం తరతి, స మహామృత్యుం తరతి.
య ఏవం వే దే త్యుపనిషత్. (శ్రీసూర్యమంత్రము :- ఘృణిస్సూర్య ఆదిత్యోమ్.)

4. గణపత్యుపనిషత్

య న్నత్వా మునయ స్సర్వే నిర్విఘ్నం యాంతి తత్పదమ్ !
గణేశోపనిషద్వేద్యం త (ద్బ) హ్మై వాస్మి సర్వగమ్ ॥

ఓమ్ లం నమ స్తే గణపతయే,

త్వ మేవ ప్రత్యక్షం తత్త్వ మసి, త్వ మేవ కేవలం క ర్తాసి,
త్వ మేవ కేవలం ధ ర్తాసి, త్వ మేవ కేవలం హ ర్తాసి,
త్వ మేవ ఖ ల్విదం (బ హ్మాసి, త్వం సాక్షా దా త్మాసి నిత్యం,
ఋతం వచ్మి, సత్యం వచ్మి.

అవ త్వం మామ్, అవ వక్తారమ్, అవ శ్రోతారమ్, అవ దాతారమ్,
అవ ధాతారమ్, అ వానూచాన, మవ శిష్యమ్,
అవ పురస్తాత్, అవ దక్షిణాత్తాత్, అవ పశ్చాత్తాత్, అ వోత్తరాత్తాత్,
అవచోర్ధ్వాత్తాత్, అ వాధరాత్తాత్, సర్వతో మాం పాహి, పాహి సమంతాత్,

త్వం వాఙ్మయః, త్వం చిన్మయః, త్వ మానందమయః, త్వం బ్రహ్మమయః,
త్వం సచ్చిదానందాద్వితీయో ఽసి, త్వం ప్రత్యక్షం (బ హ్మాసి,
త్వం జ్ఞానమయో, విజ్ఞానమయో ఽసి,

సర్వం జగ దిదం త్వత్తో జాయతే, సర్వం జగ దిదం త్వత్త స్తిష్ఠతి,
సర్వం జగ దిదం త్వయి లయ మేష్యతి. సర్వం జగ దిదం త్వయి ప్రత్యేతి.

త్వం భూమి రాపో ఽనలో ఽనిలో నభః, త్వం చత్వారి వాక్పరిమితా పదాని,
త్వం గుణత్రయాతీతః, త్వం దేహ త్రయాతీతః, త్వం కాలత్రయాతీతః,
త్వం మూలాధారే స్థితో ఽసి నిత్యమ్, త్వం శక్తిత్రయాత్మకః,
త్వాం యోగినో ధ్యాయంతి నిత్యమ్,

త్వం బ్రహ్మ, త్వం విష్ణుః, త్వం రుద్రః, త్వ మింద్రః,
త్వ మగ్నిః, త్వం వాయుః, త్వం సూర్యః, త్వం చంద్రమాః,
త్వం బ్రహ్మ, భూ ర్భువ స్సువ రోమ్,

గణాదీన్ పూర్వ ముచ్చార్య, వర్ణాదీన్ తదనంతరమ్,
అనుస్వారః పరతరః, అర్ధేందులసితం తథా, తారేణ యుక్త,
మేత దేవ తవ మనుస్వరూపమ్,
గకారః పూర్వరూపమ్, అకారో మధ్యమరూపమ్, అనుస్వార శ్చాంత్య రూపమ్,
బిందు రుత్తరరూపమ్, నాద స్సన్ధానమ్, సంహితా సంధిః, సైషా గాణేశీ విద్యా,
గణక ఋషిః, నిచృద్గాయత్రీ ఛందః, శ్రీమహాగణపతి ర్దేవతా,
ఓం గం గణపతయే నమః,
ఏకదంతాయ విద్మహే, వక్రతుండాయ ధీమహి, త న్నో దంతిః, ప్రచోదయాత్.

ఏకదంతం, చతుర్హస్తం, బిభ్రాణం పాశ మంకుశమ్,
అభయం, వరదం హస్తై ర్దధానం, మూషకధ్వజమ్,
రక్తం, లంబోదరం, శూర్పసుకర్ణం, రక్తవాససమ్,
రక్తగంధానులిప్తాంగం, రక్తపుష్పై స్సుపూజితమ్.
భక్తానుకంపినం, దేవం, జగత్కారణ మచ్యుతమ్,
ఆవిర్భూతం చ సృష్ట్యాదౌ, ప్రకృతేః పురుషా త్పరమ్.
ఏవం ధ్యాయతి యో నిత్యం స యోగీ యోగినాం వరః.
నమో వ్రాతపతయే, నమో గణపతయే, నమః ప్రమథపతయే,
నమ స్తే అస్తు లంబోదరా, యైకదంతాయ, విఘ్నవినాశినే, శివసుతాయ,
వరదమూర్తయే, నమో నమః.
ఏత దథర్వశిరో యో ఒధీతే,
స బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే,
స సర్వత స్సుఖ మేధతే, స సర్వవిఘ్నై ర్న బాధ్యతే,
స పంచమహాపాతకోపపాతకాత్ ప్రముచ్యతే.
సాయ మధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి,
ప్రాత రధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి,
సాయం ప్రాతః ప్రయుంజానో ఒ(అ)పాపో భవతి,
ధర్మార్థకామమోక్షం చ విందతి,

ఇద మథర్వశీర్ష మశిష్యాయ న దేయమ్,
యో యది మోహా ద్దాస్యతి స పాపీయాన్ భవతి,
సహస్రావర్తనాద్ యం యం కామ మధీతే తం త మనేన సాధయేత్.

అనేన గణపతి మభిషించతి, స వాగ్మీ భవతి,
చతుర్థ్యా మనశ్నన్ జపతి, స విద్యావాన్ భవతి. ఇ త్యథర్వణవాక్యమ్.
బ్రహ్మాద్యావరణం విద్యా న్న బిభేతి కదాచ నేతి,
యో దూర్వాంకురై ర్యజతి, స వై శ్రవణోపమో భవతి,
యో లాజై ర్యజతి, స యశోవాన్ భవతి, స మేధావాన్ భవతి,
యో మోదకసహస్రేణ యజతి, స వాంఛితఫల మవాప్నోతి,
య స్సాజ్యసమిద్భి ర్యజతే, స సర్వం లభతే. స సర్వం లభతే.
అష్టౌ బ్రాహ్మణాన్ సమ్యగ్గ్రాహయిత్వా సూర్యవర్చస్వీ భవతి,
సూర్యగ్రహణే మహానద్యాం ప్రతిమా సన్నిధౌ వా జప్త్వా, స సిద్ధమంత్రో భవతి,
మహావిఘ్నాత్ ప్రముచ్యతే, మహాదోషాత్ ప్రముచ్యతే
స సర్వవిద్ భవతి, స సర్వవి ద్భవతి య ఏవం వేద. ఇ త్యుపనిషత్.

5. శ్రీ దేవ్యుపనిషత్

శ్రీ దేవ్యుపనిషద్విద్యా వేద్యాపారసుఖాకృతి ।
త్రైపదం బ్రహ్మచైతన్యరామచంద్రపదం భజే ॥

హరిః ఓమ్. సర్వే వై దేవా దేవీ ముపతస్థుః, కాసి త్వం మహాదేవీ,
సా బ్రవీ దహం బ్రహ్మస్వరూపిణీ, మత్తః ప్రకృతి పురుషాత్మకం జగత్,
శూన్యం చాశూన్యం చ, అహ మానందానానందౌ,
అహం విజ్ఞానావిజ్ఞానే, అహం బ్రహ్మా బ్రహ్మణీ వేదితవ్యే.
(ఇ త్యాహాథర్వ శ్రుతిః) (1)

అహం పంచభూతా న్యపంచభూతాని, అహ మఖిలం జగత్,
వేదో உహ మవేదో உహమ్, వి ద్యాహ మవి ద్యాహమ్,
అ జాహ మన జాహమ్, అధ శ్చోర్ధ్వం చ తిర్యక్ చాహమ్.

అహగ్ం రుద్రేభి ర్వసుభి శ్చరా మ్యహ మాదిత్యై రుత విశ్వదేవైః
అహం మిత్రావరుణా వుభౌ బిభ ర్మ్యహ మింద్రాగ్నీ అహ మశ్వినా వుభౌ.
అహగ్ం సోమం త్వష్టారం పూషణం భగం దధా
మ్యహమ్ విష్ణు మురుక్రమం బ్రహ్మాణ ముత ప్రజాపతిం దధామి.
అహం దధామి ద్రవిణగ్ం హవిష్మతే సుప్రావ్యే యే యజమానాయ సున్వతే,
అహగ్ం రాష్ట్రీ సంగమనీ వసూనాం చికితుషీ ప్రథమా యజ్ఞియానామ్
అహగ్ం సువే పితర మస్య మూర్ధన్, మమ యోని ర ప్స్వ న్తస్సముద్రే.
య ఏవం వేద, స దేవీ పద మాప్నోతి,
తే దేవా అ బ్రువన్, నమో దేవ్యై, మహాదేవ్యై, శివాయై, సతతం నమః,
నమః ప్రకృత్యై, భద్రాయై, నియతాః ప్రణతాః స్మ తామ్ (2)

తా మగ్నివర్ణాం, తపసా జ్వలంతీం, వైరోచనీం, కర్మఫలేషు జుష్టామ్,
దుర్గాం, దేవీగ్ం, శరణ మహం ప్రపద్యే అసురాన్ నాశయిత్ర్యై తే నమః.
దేవీం వాచ మజనయంత దేవా, స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి
సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా ధేను ర్వా గస్మా నుపసుష్టు తైతు.
కాళరాత్రీం, బ్రహ్మస్తుతాం, వైష్ణవీగ్ం, స్కందమాతరమ్,
సరస్వతీ, మదితిం, దక్షదుహితరం నమామః పావనాగ్ం శివామ్.
మహాలక్ష్మీం చ విద్మ హే సర్వసిద్ధ్యై చ ధీమహి, త న్నో దేవీ ప్రచోదయాత్.
అదితి రిహ జనిష్ట దక్షయా దుహితా తవ,
తాం దేవా అన్వజాయంత భద్రా అమృతబంధనః,
కామో, యోనిః, కామకలా, వజ్రపాణి, ర్గుహా హసా మాతరిశ్వాభ్ర మింద్రః
పునర్గుహా సకలామాయయాచ పునః కోశా విశ్వమా తాదివి ద్యోమ్.
ఏ షాత్మశక్తి, రేషా విశ్వ మోహినీ, పాశాంకుశధనుర్బాణధరా,
ఏషా శ్రీ మహావిద్యా, య ఏవం వేద, స శోకం తరతి. (3)

నమ స్తే అస్తు భవతి భగవతీ మాత రస్మాన్ పాతు సర్వతః,
సై షాష్టౌ వసవ, స్సై షై కాదశరుద్రా, స్సైషా ద్వాదశాదిత్యా,
స్సైషా విశ్వేదేవా, స్సోమపా, అసోమపా శ్చ,
సైషా యాతుధానా, అసురా, రక్షాగ్ంసి, పిశాచా, యక్షా, స్సిద్ధా

సైషా సత్వ రజ స్తమాగ్ంసి, సైషా ప్రజాప తీంద్ర మనవః,
సైషా గ్రహ నక్షత్ర జ్యోతీగ్ంషి కలా కాష్ఠాది కాలరూపిణీ.
తా మహం ప్రణౌమి నిత్యమ్, తాపహారిణీం దేవీం భుక్తిముక్తి ప్రదాయినీమ్
అనంతాం విజయాగ్ం శుద్ధాగ్ం శరణ్యాగ్ం శివదాగ్ం శివామ్.
వియదీకారసంయుక్తవీతిహోత్రసమన్వితమ్
అర్ధేందులసితం దేవ్యా బీజగ్ం సర్వార్థసాధకమ్.
ఏవ మేకాక్షరం మంత్రం యతయ శ్శుద్ధచేతసః.
ధ్యాయంతి పరమానందమయజ్ఞానాంబురాశయః .
వాఙ్మయీ బ్రహ్మభూ స్తస్మాత్ షష్ఠం వక్త్రసమన్వితమ్.
సూర్యో వామః శ్రోత్రబిందు స్సంయు త్యష్ట తృతీయకమ్,
నారాయణేన సంయుక్తో వాయు శ్చాధర సంయుతః,
విచ్చే నవార్ణకో ఒర్ణ స్స్యా న్మహదానందదాయకః.

హృత్పుండరీకమధ్యస్థాం, ప్రాతస్సూర్యసమప్రభామ్,
పాశాంకుశధరాగ్ం, సౌమ్యాం, వరదాభయహస్తకామ్,
త్రిణేత్రాగ్ం, రక్తవసనాం, భక్తకామదుఘాం, భజే,
నమామి త్వా మహం దేవి, మహాభయవినాశినీమ్.
మహాదుర్గ ప్రశమనీం, మహాకారుణ్య రూపిణీమ్.
యస్యాః స్వరూపం బ్రహ్మాదయో న జానంతి , తస్మా దుచ్య తేఽ(అ)జ్ఞేయా,
యస్యా అంతో న విద్యతే, తస్మా దుచ్యతే ఽ(అ)నంతా,
యస్యా గ్రహణం నోపలభ్యతే, తస్మా దుచ్యతే ఽ(అ)లక్ష్యా,
యస్యా జననం నోపలభ్యతే, తస్మా దుచ్యత అజా,
ఏ కైవ సర్వత్ర వర్తతే, తస్మా దుచ్యత ఏకా,
ఏ కైవ విశ్వరూపిణీ, తస్మా దుచ్యతే, నైకా,
అత ఏ వోచ్యతే- అజ్ఞేయా, అనంతా, అలక్ష్యా, అజా, ఏకా, అనైకా ఇతి.
మంత్రాణాం మాతృకాదేవీ, శబ్దానాం జ్ఞానరూపిణీ,
జ్ఞానానాం చిన్మయాతీతా, శూన్యానాగ్ం శూన్యసాక్షిణీ .
యస్యాః పరతరం నాస్తి సైషా దుర్గా ప్రకీర్తితా.

దుర్గాత్ సంత్రాయతే యస్మా ద్దేవీ దు ర్గేతి కథ్యతే,
ప్రపద్యే శరణం దేవీం దుం దుర్గే దురితం హర.

తాం దుర్గాం, దుర్గమాం, దేవీం, దురాచారవిఘాతినీమ్,
నమామి భవభీతో ఒహగ్ం సంసారార్ణవతారిణీమ్.
ఇదమథర్వ శీర్షం యోఒ ధీతే
స పంచాథర్వణశీర్షజపఫల మవాప్నోతి,
ఇద మథర్వశీర్ష మజ్ఞాత్వా యో ఒర్చాం స్థాపయతి,
శతలక్షం ప్రజ ప్త్వాపి సో ఒర్చాసిద్ధిం న విందతి.
శత మష్టోత్తరం చాస్యాః పురశ్చర్యావిధిః స్మృతః
దశవారం పఠే ద్య స్తు సద్యః పాపైః ప్రముచ్యతే.
మహోదుర్గాణి తరతి మహాదేవ్యాః ప్రసాదతః.
ప్రాత రధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి,
సాయ మధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి,
త త్సాయం ప్రాతః ప్రయుంజానో అపాపో భవతి.
నిశీథే తురీయ సంధ్యాయాం జప్త్వా వాక్సిద్ధి ర్భవతి
నూతన ప్రతిమాయాం జప్త్వా దేవతాసాన్నిధ్యం భవతి,
ప్రాణ ప్రతిష్ఠాయాం జప్త్వా ప్రాణానాం ప్రతిష్ఠా భవతి,
భౌమాశ్విన్యాం మహాదేవీ సన్నిధౌ జప్త్వా మహామృత్యుం తరతి.
య ఏవం వే దే త్యుపనిషత్. (మొదట చివర భద్రం కర్ణేభిః అనే శాంతి వచనం)

-: ఋగ్వేదీయ సూర్యసూక్త :-

ఓం చిత్రం దేవానా ముదగా దనీకం చక్షు ర్మిత్రస్య వరుణ స్యాగ్నేః
ఆ ప్రా ద్యావాపృథివీ అంతరిక్షం సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చ.

సూర్యో దేవీ ముషసం రోచమానాం మర్యో న యోషా మభ్యేతి పశ్చాత్।
యత్రా నరో దేవయంతో యుగాని వితన్వతే ప్రతి భద్రాయ భద్రమ్.

భద్రా అశ్వా హరితః సూర్యస్య చిత్రా యత గ్వా అనుమాద్యాసః
నమస్యంతో దివ ఆపృష్ఠ మస్థుః పరి ద్యావాపృథివీ యంతి సద్యః.

తత్ సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యా కర్తో ర్వితతం సంజభార
య దేదయుక్త హరితః సథస్థా దాద్రాత్రీ వాస స్తనుతే సి మస్మై.

త న్మిత్రస్య వరుణ స్యాభిచక్షే సూర్యో రూపం కృణుతే ద్యో రుపస్థే
అనంత మన్యత్ రుశ దస్య పాజః కృష్ణ మన్య ద్ధరితః సంభరంతి.

అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరంహసః పిపృతా నిరవద్యాత్
త న్నో మిత్రో వరుణో మా మహంతా మదితిః సింధుః పృథీవీ ఉత ద్యౌః.

భాగ్యసూక్తమ్

1. ప్రాత రగ్నిం ప్రాత రిన్ద్రగ్ం హవామహే ప్రాత ర్మిత్రావరుణా ప్రాత రశ్వినా !
ప్రాత ర్భగ్ం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాత స్సోమ ముత రుద్రగ్ం హువేమ.

2. ప్రాత ర్జితం భగ ముగ్రగ్ం హువేమ వయం పుత్ర మదితే ర్యో విధర్తా !
ఆద్ధ్ర శ్చిద్యం మన్య మాన స్తు కశ్చి ద్రాజా చిద్యం భగం భక్షీత్యాహ.

3. భగ ప్రణేతర్భగ సత్యరాధో భగే మాం ధియ ముదవ దదన్నః ।
భగ ప్ర ణో జనయ గోభి రశ్వై ర్భగ ప్ర నృభి ర్నృవన్త స్స్యామ.

4. ఉ తేదానీం భగవన్త స్స్యా మోత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నామ్ ।
ఉ తోదితా మఘవన్ సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ.

5. భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవా స్తేన వయం భగవన్త స్స్యామ ।
తం త్వా భగ సర్వ ఇజ్జో హవీమి స నో భగపుర ఏ తా భవేహ.

6. స మధ్వరా యోషసో ఽన మన్త దధిక్రా వేవ శుచయే పదాయ ।
అర్వాచీనం వసు దిదం భగ న్నో రథ మి వాశ్వా వాజిన ఆవహన్తు.

7. అశ్వావతీ ర్గోమతీ ర్న ఉషాసో వీరవతీ స్సద ముచ్ఛన్తు భద్రాః ।
ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనా యూయం పాత స్వస్తిభి స్సదా నః.

8. యో మాగ్నే భాగినగ్ం సన్త మథా భాగం చికీర్షత్యభాగ మగ్నే।
తం కురు మా మగ్నే భాగినం కురు స్వాహా.

9. సక్తు మివ తితఉ నా పునంతో యత్ర ధీరా మనసా వాచ మక్రత ।
అత్రా సఖా య స్సఖ్యాని జానతే భ ద్రైషాం లక్ష్మీ ర్నిహితాధి వాచి.

10. ఇంద్రాణీ మా సునారిషు సుపత్నీ మహ మశ్రవం ।
న హ్యస్యా అపరం చ న జరసా మరతే పతిః.

11. వయ స్సుపర్ణా ఉపసేదు రింద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః ।
అపధ్వాన్త మూర్ణుహి పూర్ధి చక్షు ర్ముముగ్ధ్యస్మా న్నిధయే ఽవబద్ధాన్.

12. ఘర్మా సమన్తా త్రివృతం వ్యాపతు స్తయో ర్జుష్టిం మాతరిశ్వా జగామ ।
దివస్పయో దిధిషాణా అవేషన్ విదు ర్దేవాః సహసా మాన మర్కమ్.

13. తిస్రో దేష్ట్రాయ నిర్ఋతీ రుపాసతే దీర్ఘశ్రుతో వి హి జానన్తి వహ్నయః ।
తా సాం నిచిక్యుః కవయో నిదానం పరేషు యా గుహ్యేషు వ్రతేషు.

14. చతుష్కపర్దా యువతి స్సుపేశా ఘృత ప్రతీకా వయునాని వస్తే ।
తస్యాం సుపర్ణా వృషణా నిషేదతు ర్యత్ర దేవా దధిరే భాగధేయమ్ ॥

శ్రీశివార్చనం - అర్చావైభవం

స్వాగతం:-

రుద్ర **అభిషేకం** :-

"అభిషేకప్రియ శ్శివః," శివుడికి అభిషేకం ఇష్టం. అభిషేకం లేదా అభిషేచనం అంటే అంతటా బాగా తడవడం. సంతతధారతో తడుస్తూనే వుంటాడు శివుడు. గంగాధరుడికి నెత్తిపై గంగధార నిరంతరంగా వుంటుంది. వుండాలి. అందుకే **శివార్చనంలో అభిషేకం అత్యంతం** ప్రధానం. అభిషేకం అనేది శివార్చనానికి పర్యాయం **అన్నంతగా, ఆవాహనం మొదలైన ఇతర ఉపచారాలు** లెక్కలోనికి రానంతగా, ప్రధానమైంది. అస లావుపచారాల్లో ఒకటైన స్నానమే(దైవస్నానం) అభిషేకం. ఇది స్నానం అనే ఒక ఉపచారం అనే అంశం గూడా మరుగుపడేటంతగా మిగిలిన అన్ని ఉపచారాలకంటే ఎక్కువసమయం దీర్ఘంగా నడుస్తుంది.

సర్వశ్రేష్ఠం :-

పూజాయా అధికో హూమో, హోమా త్తర్పణ ముత్తమం,
తర్పణా చ్చ జపం శ్రేష్ఠో, హ్యాభిషేకః, పరో జపాత్.

మంత్రపూత మైన దీ స్నానం-అభిషేకంలో ప్రముఖ మైనది రుద్రం.

స్థావరే జంగమే లింగే సమాహితమన శ్శుచిః
న్యాసధ్యానాదిసహితం పంచమే సూక్తపూర్వకం
ప్రజపన్ శతరుద్రీయ మభిషేకం సమాచరేత్.

రుద్రం :

రుద్రం, రుద్రప్రశ్నం, రుద్రసూక్తం, రుద్రాధ్యాయం, రుద్రోపనిషత్తు, **శతరుద్రీయం** ఇత్యాదిగా వ్యవహరింపబడుతున్నది నమకం. ఇది యజుర్వేదం **నాల్గవకాండలో** ఐదవప్రశ్నం. (చమకం ఏడవప్రశ్నం) నమశ్శబ్దం తరచుగా **ఉపయో**గింపబడడం వల్ల ఏర్పడిన నమకం **అనే** పేరే వ్యవహారంలో బాగా ప్రచురం. **అలాగే** "చ,మే" **అనే** జంట **తరుచూ** ప్ర**యుక్తమవడం**వల్ల "చమకం." నమకానికి **శాంతిపాఠం** కావడంవల్ల చమకాన్ని కూడా కలు**పు**కుని (నమకచమకాలు రెండింటినీ **కలిపి**) రుద్రాధ్యాయ మిత్యాదిగా వ్యవహరిస్తున్నట్లుగా చెప్తారు.

రుద్రప్రశస్తి :

వేదేషు శతరుద్రీయం, దేవతాసు మహేశ్వరః,
క్షేత్రేషు అవిముక్తం, వై మంత్రే (షు) పంచాక్షరో వరః.

అని శివరహస్యం రుద్రప్రాశస్త్యాన్ని పేర్కొంటున్నది.

వేద మేకగుణం జప్త్వా తద హ్నైవ విశుధ్యతి,
రుద్రైకాదశినీం జప్త్వా తత్క్షణా దేవ శుధ్యతి.

రుద్రం వేదాధికం.

రుద్రులు 11మంది (ఏకాదశరుద్రులు). రుద్రం విషయంలోనూ ఈ ఏకాదశ (11) సంఖ్యకు ప్రాముఖ్యం వుంది. ఒక్కొక్కసారి నమకం పూర్తిగా చెప్పి తర్వాత చమకంలోని ఒక్కొక్క అనువాకం చెప్తే 11 సార్లు నమకమూ ఒకసారి చమకమూ, పూర్తవుతాయి. దీన్నే రుద్రం, రుద్రైకాదశిని అంటారు.

ఈ రుద్రం 11సార్లు చేస్తే (121నమకాలు 11 చమకాలు) లఘురుద్ర మనీ, లఘురుద్రం 11సార్లు (1331 నమకాలు, 121 చమకాలు) చేస్తే మహారుద్ర మనీ, మహారుద్రం 11 సార్లు (14,141 నమకాలు, 1331 చమకాలు) చేస్తే అతిరుద్ర మనీ అంటారు.

నమకచమకాలతోపాటు పురుషసూక్తం గూడా అభిషేక పారాయణలో ప్రాధాన్యం వహించి వుంది.

నమకం చమకం చైవ పౌరుషం సూక్త మేవ చ
నిత్యం త్రయం ప్రయుంజానో బ్రహ్మలోకే మహీయసే.

ఇతరపూజలలో (నమకచమకాలు లేకుండా) పురుషసూక్తం మాత్రమే చెప్పేవిధానంలోనూ పురుషసూక్తానికే ఇంతప్రాధాన్యం.

యో జపే త్పురుషసూక్తం త్రివారం తు దినే దినే,
పారాయణఫలం తస్య వేదానాం వై సహస్రశః.

పురుషసూక్తవిధానంతోటి దేవతార్చనంలో మొదట న్యాసంలో ఒకసారీ, స్నానంలో ఒకసారీ, షోడశ ఉపచారాలు చేసేటప్పుడు (ఒక్కొక్క ఉపచారానికి

ఒక్కొక్క మంత్రం చొప్పున చెప్పడంవల్ల) ఒకసారీ, పురుషసూక్తం 3సార్లు చెప్పడం జరుగుతుంది. కాబట్టి యీప్రకారమైన నిత్య దేవతార్చనంతో (3సార్లుగా పురుషసూక్త జపంవల్ల) వేయి సార్లు సర్వవేదాలూ పారాయణం చేసినఫలం లభిస్తుంది.

శివపంచాయతనాన్ని అర్చించేటప్పుడు గూడా ఈవిధంగా 3 పర్యాయాలు పురుషసూక్తం చెప్పడం వుంది. అలా కాక (మహాన్యాసం) బ్రహ్మమంత్రవిధానంతో ఉపచారాలు జరిపితే స్నానంలో నమకం చమకం, పురుషసూక్తం చెప్పడం జరుగుతుంది. (కాబట్టి) ఆ మూడింటిపారాయణం వల్లను వేదాధిక ఫలం ముందే చెప్పబడింది.

రుద్రార్చనం :

నా రుద్రో రుద్ర మర్చయేత్ - రుద్రుణ్ని అర్చించాలంటే ముందుగా అర్చకుడు రుద్రుడు గావాలనీ, అంటే రుద్రుడు కానివాడు రుద్రార్చనకు అర్హుడు కాడనీ, అందుకోసం తనలో రుద్రత్వాన్ని న్యాసం చేసుకోవాలనీ అనుకుని మహాన్యాసం ప్రారంభించడం గమనిస్తాం.

దైవాంశ స్స తు విజ్ఞేయః, యో భవే ద్విభవాధికః
నా నృషిః కురుతే కావ్యం, నా రుద్రో రుద్ర మర్చ(తే) తి.

అని దేవీభాగవతం. విభవాధిక్యం వుంటే, వాడు సహజంగా దైవాంశ కలవాడే. కావ్యం వ్రాశాడంటే ఋషే. అలాగే రుద్రుణ్ని అర్చిస్తున్నాడంటే వాడు రుద్రుడే. అలాగే సూక్తిముక్తావళిలో ఆర్యధర్మంగా -

నాదేవాంశో దదా త్యన్నం, నా రుద్రో రుద్రమర్చ(యేత్) తి
నా నృషిః కురుతే కావ్యం, నా విష్ణుః పృథివీపతిః.

రా జయినాడంటే విష్ణువే. వాడియందు విష్ణ్వంశ వున్నది. రాజవడం కోసం విష్ణుత్వాన్ని తెచ్చిపెట్టుకోవడం లేదు. విష్ణుత్వం ఉన్నవాడే రాజవుతున్నాడు. అలాగే కావ్యం రాయడం కోసం ఋషిత్వం తెచ్చుకోవడం వంటివి వుండవు. ఆక్రమంలో రుద్రార్చన చేయడం కోసం రుద్రత్వం తెచ్చిపెట్టుకోవాలా ? రుద్రత్వాన్ని న్యాసం చేసుకోవాలా? అని సందేహం.

రుద్రుణ్ణే అర్చిస్తున్నాడంటే వాడు రుద్రు డైనట్లే లెక్క. రుద్రః=రుద్రుడైన ; వా = నరుడు, రుద్రం అర్చతి. రుద్రుడిని అర్చించా లనే సంకల్పం కలిగిందంటే వాడు రుద్రు డైనట్లే. రుద్రుడు కానివాడికి రుద్రార్చనం చేయాలనే కోరికే కలగదన్నమాట. అయితే మరి మహాన్యాసమో, మామూలున్యాసమో-ఎందుకు?

ఇలాగే పురుషసూక్త, శ్రీసూక్తాదులన్యాసం కూడా వుంది గదా.

అర్చింపబడే దైవమూ, అర్చించే వ్యక్తి ఇద్దరూ అభిన్నం అనేభావం ప్రధానం. (అర్చించేవాడు అర్చింపబడేవాడూ అర్చనమూ కూడా ఏకమే.)

ఆభావాన్ని ఈన్యాసం కల్పించి దృఢపరుస్తుందనవచ్చు. దేవార్చనలో ప్రతిమాదులలాగా ఈన్యాసం కూడా తద్భావనకు ఆధారం కల్పించేది మాత్రమే అని గుర్తింపవచ్చు.

సర్వదేవతాపూజల్లోనూ ఈ ఐక్యభావన అవసరమే, కాబట్టి నా రుద్రో రుద్ర మర్చయే త్తనేస్మరణం అవసరమా ?

మహాన్యాసం :

రుద్రార్చన విషయంలో బోధాయనోక్తమైన మహన్న్యాసం పంచాంగాలతో విస్తృతంగా సార్థకనామంగావుంది. శరీరావయావాల్లో పైనించి క్రిందికి 2 సార్లు, క్రిందినుంచి పైకి 2 సార్లు హృదయాదిన్యాసం 1, మొత్తం అయిదింటితో పంచాంగం అయింది. మహన్న్యాసం.

1. శిఖాద్యస్త్రాంత మేకత్రింశ దంగన్యాసః ప్రథమః.

యాతే రుద్రేతి శిఖాయాం... య ఏతావంత శ్చే తి దిగ్బంధః

ఇ త్యంతం ప్రథమన్యాసః.

యా తే రుద్ర అని శిఖమొదలుకొని ప్రముంచ ధన్వన అని అస్త్రం చివరగా శరీరంలోని (పై నుంచి క్రిందికి) 31 అవయవాల్లోను చేసుకునే న్యాసం మొదటిది.

2. మూర్ధాదిపాదాంతం దశాంగన్యాసః ద్వితీయః

ఓం మూర్ధ్నే నమః......యం పాదాభ్యాం నమః.- ఇ త్యంతం ద్వితీయన్యాసః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ అనే మంత్రంలోని పది అక్షరాలనూ మూర్ధం నుండి పాదాలవరకు శరీరంలో(పైనుండి క్రిందకు)పది **అవయవాల్లో చేసుకునే** న్యాసం రెండవది.

3. పాదాది మూర్ధాంతం పంచాంగన్యాసః తృతీయః.

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి....పాదాభ్యాం నమః, ఈశానః....మూర్ధ్నే నమః.

ఇత్యంతం తృతీయన్యాసః.

సద్యోజాతం మొదలైన బ్రహ్మమంత్రాలు అయిదింటినీ పాదముల నుంచి మూర్ధం వరకు శరీరంలో (క్రింద నుంచి పైకి) అయిదు అవయవాల్లో చేసుకునేన్యాసం మూడవది.

సద్యోజాతం.....అస్య శ్రీ హంస గాయత్రీ మహామంత్రస్య....
హంసో నామ సదాశివః. ఇది తృతీయన్యాసః.

అని హంసగాయత్రీమంత్రంతో శిరస్సును స్పృశిస్తూ, హంసగాయత్రిని శిరస్సులో న్యాసం చేసుకోవాలనీ, అది కూడా ఈ మూడవన్యాసంలో భాగ మనీ, కొంద రంటారు.

ఇక్కడ దిక్పాలక మంత్రాలతో ఉన్న సంపుటీకరణం న్యాసం కాదు.

తరవాత చెప్పిన దశాంగ షోడశాంగ రౌద్రీకరణాలు మూడవన్యాసంలోనివనీ, నాల్గవన్యాసంలోనివనీ, అసలు న్యాసం కావని భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి.

4. గుహ్యాది మస్తకాంతం పంచాంగన్యాసః చతుర్థః.

మనోజ్యోతిః అని గుహ్యంతో ప్రారంభించి, జాతవేదాః అని శిరస్సు వరకు **శరీరంలో** (క్రిందనుంచి పైకి) గుహ్య, నాభి, హృదయ, కంఠ, ముఖ, శిరస్సులనే **ఆరు అవయవాల్లోనూ** చేసుకునే న్యాసం నాల్గవది.

దశాంగరౌద్రీకరణం, షోడశాంగరౌద్రీకరణం ఇతి చతుర్థన్యాసః.

ఆత్మరక్షా ! మనోజ్యోతి ర్జుషతాం..య ఏవం వేద. (ఇ త్యంతం నాయం న్యాసః.)

దశాంగ, షోడశాంగ రౌద్రీకరణాలు చతుర్థన్యాసంగా భావించేవాళ్ళు **మనోజ్యోతిః** అని గుహ్యాదులలో చేసుకునే న్యాసం కూడ న్యాసమే కాదంటారు.

ఇక్కడ "ఆత్మరక్ష" గా ఆత్మ న్నాత్మన్ అని మొదలుగా చెప్పబడిన భాగం న్యాసం కా దనవచ్చు.

5. హృదయాది అస్త్రాంతం పంచాంగన్యాసః పంచమః.

శివసంకల్ప మారభ్య, త్వ మగ్నే త్వ మగ్నే శతరుద్రీయ మి త్యస్త్రాయ ఫట్.

ఇత్యంతం పంచమన్యాసః.

శివ సంకల్పాలు మొదలుకొని త్వమగ్నే అని హృదయాది షడంగాలలో చేసుకునే న్యాసం అయిదవది చివరిది.

శివసంకల్ప మారభ్య, త్వ మగ్నే త్వ మగ్నే శతరుద్రీయ మి త్యస్త్రాయ ఫట్.

ఇత్యంతం చతుర్థన్యాసః.

అని దీనిని చతుర్థన్యాసంగా పేర్కొంటూ కొందరు

ప్రజననే బ్రహ్మ తిష్ఠతు..సర్వే ష్వంగేషు సర్వా దేవతా యథాస్థానం తిష్ఠంతు..

ఇత్యంతం పంచమన్యాసః.(శ్రీ శివపూజ పుటలు 110,165)

తనలో దేవతాస్థాపనం చేసుకునే భాగం అయిదవన్యాసంగా చెప్తారు.

ఈదేవతాస్థాపనం షోడశాంగరౌద్రీకరణానికి ప్రత్యామ్నాయం ... కొందరంటారు.(అభినవశంకర రుద్రభాష్యం.)

లఘున్యాసం :

మహన్న్యాసంలాగానే లఘున్యాసం కూడా ప్రచారంలో వుంది. లఘున్యాస పూర్వక రుద్రాభిషేకం గ్రంథాలు గూడా ప్రత్యేకంగా వెలువడ్డాయి. అయితే మహన్న్యాసం లాగా లఘున్యాసం అనే పేరుతో ఒకటి ఋషినిర్దిష్టంగా కనబడదు. అసలు లఘున్యాసం అంటే ఏది ?

రుద్రన్యాసమా :

అస్య శ్రీరుద్రప్రశ్నస్య - అస్య సకలస్య రుద్రాధ్యాయస్య మొదలుగా ఋష్యాదినిర్దేశం, అంగన్యాస కరన్యాసాలున్న భాగాన్ని లఘున్యాసం అంటున్నారు. కాని యిది రుద్రన్యాసం. రుద్రం అంటే నమకం. నమకం ఉపయోగించే సందర్భంలో ఎప్పుడైనా ఈన్యాసం అవసరమే. అందుకే మహన్న్యాసం చేసుకున్న సందర్భంలో కూడా

నమకప్రయోగానికి పూర్వంలో ఈ రుద్ర(లఘు)న్యాసం చేయడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి యీరుద్రన్యాసం మహన్న్యాసానికి బదులుగా దానికి లఘురూపంగా చేయబడేది కాదు. అంచేత ఈరుద్రన్యాసాన్ని లఘున్యాసంగా వ్యవహరించడానికి తగిన ప్రమాణం కానరావడం లే దనే తద్జ్ఞుల నిర్ణయం యథార్థం.

లఘున్యాసం మరోరకంగా కనబడుతూ వినబడుతూ కూడా వుంది. బోధాయనుడు యా తే రుద్ర ఇతి శిఖాయాం ఇత్యాదిగా చెప్పినపంక్తులే లఘున్యాసం.

(మహా)న్యాసం ఎలా ఆచరించాలో మహాన్యాసవిధానాన్ని గురించి సూత్రప్రాయంగా చెప్తున్న ఆ మాటలు న్యాసం ఎలా అవుతుందో తెలియకుండా వుంది. ఇది న్యాసం చేసుకునే విధానాన్ని నిర్దేశించేదే తప్ప న్యాసం అనడం యుక్తియుక్తం కాదు. దీన్ని లఘున్యాసంఅనడంలో ఔచిత్యం లేదనే తద్జ్ఞుల నిర్ణయం సమంజసం.

రావణోక్తన్యాసఖండం లఘున్యాసం అనగా వినడం జరిగింది. కాని అదీ మహాన్యాసంగానే పేర్కొనబడిం దందులో. సంపుటీకరణం లాంటివి కొన్ని మాత్రం తగ్గుతాయేమొ కాని రావణోక్తం కూడా దాదాపుగా బోధాయనోక్త మహన్న్యాసమే. ఇదీ లఘున్యాసం కాదు. ఇక్కడ మహన్న్యాసం కూడా బోధాయనోక్త విధానమే ఆచరణలో వుంది. రావణోక్తం వేరే దైనా ప్రాంతంలో వుందేమొ.

మరింక లఘున్యాసం ఏది? అని ప్రశ్న. అసలు రుద్రన్యాసం ఒక్కటే. అది మహాన్యాసం. దానిని సంగ్రహించి చెప్పేదో, దానికి ప్రత్యామ్నాయం గానో, లఘు రూపంగానో లఘున్యాసం అనేది ఒకటి లేనే లేదనే పెద్దల అభిప్రాయం.

అయితే నా రుద్రో రుద్రమర్చయేత్, న్యాసధ్యాన పూర్వకం అన్నారు గదా ! అని మహన్న్యాసం చేసుకోవలసిందే అంటే అది అన్ని వేళలా సాధ్యమా ? అభిలాష వున్నా నేటి సాంఘికజీవనంలో అన్నివేళలా ఆచరించడం కష్టం. కాదు అసాధ్యం అన్నా తప్పు లేదు. అయితే మరిన్యాసం అసలు పూర్తిగా మానుకోవలసిందేనా ?

లాభం సంగతి అలా వుంచి, నష్టం లేదు. ఆత్మతృప్తి వుంటుంది. అని యీగ్రంథంలో రుద్రన్యాసం విషయంలో ఒక విధమైన లఘు విధానం ఎన్నుకోవడం జరిగింది. అది -పుటలో అధస్సూచికలో ఇవ్వబడింది.

మహన్యాసం పంచాంగన్యాసం. అయిదున్యాసాలూ చేయగలిగితే మహాన్యాసం, అంత కుదరకపోతే అందులోని ఒకటో, రెండో యథావకాశంగా చేసుకోవచ్చు గదా. (అని) పంచాంగన్యాసంలో ద్వితీయాంగన్యాసం ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ అనే అక్షరాలతో మూర్ధాది పాదపర్యంతన్యాసం - పై నుంచి క్రిందకి ఒకటి, తృతీయాంగన్యాసం - సద్యోజాతాది పంచమంత్రాలతో పాదాదిమూర్ధ పర్యంతం(క్రిందినుంచిపైకి) హంసమంత్రంతో శిరోన్యాసమూ అనేది రెండు. ఇలా ఒకటి, రెండింటితో న్యాసం లఘువుగా, నిత్యాచరణానికి వీలుగా వుంటుంది. (మిగిలిన వాటిని యథావకాశంగా మహన్యాసం నుంచి తీసుకోవచ్చును.) బోధాయనుడు చెప్పిన క్రమాన్ననుసరించి తర్వాత తనలో దేవతాస్థాపనం ఆత్మైక్యం ఇందులో వున్నాయి. వీటిని యథావకాశంగా ఆచరించవచ్చును.(తనలో దేవతాస్థాపనం చేసుకోవడం అనేది మహాన్యాసంలోని షోడశాంగరౌద్రీ కరణానికి మారుగా కూడా రుద్రభాష్యం పేర్కొన్నది.) మహాన్యాసవిధానంలో ఈ రెండూ ఆచరిస్తున్నా, దేవతాస్థాపనం చేసుకుంటే షోడశాంగ రౌద్రీకరణం చేసినట్లే. కాబట్టి న్యాసంలో మరొకొంతభాగమూ కలిసి చేరుతున్నది. నమకం చెప్పబోయే ముందు రుద్రన్యాసం (అంగన్యాస కరన్యాసాలు) సాధారణంగా చేయవలసిందే.

మొత్తంమీద రుద్రార్చనవిషయంలో న్యాసం ఒక్కటే. అది మహాన్యాసం. ప్రతిదినం అది మొత్తం ఆచరించటం కష్టం గావడంవల్ల యథావకాశంగా మహన్యాసంలో లఘువుగా వున్న న్యాసభాగాలు కొన్ని మాత్రం ఆచరించడం ఉచితమే ననిపించి అలా చేయడం జరిగింది.

పురుషసూక్తన్యాసం :

శివపంచాయతనార్చనం కూడా పురుషసూక్త న్యాసంతో చేసే సంప్రదాయమూ వుంది. సహస్రశీర్షా మొదలుకొని యజ్ఞేనయజ్ఞ మయజంత-వరకుండే 18 ఋక్కులతో ఒక్కొక్క దానితో క్రమంగా 1. ఎడమచేయి, 2.కుడిచేయి, 3. ఎడమపాదం, 4.కుడిపాదం, 5. ఎడమ పిక్క, 6. కుడిపిక్క, 7 గుహ్యం, 8. నాభి, 9. హృదయం, 10. కంఠం, 11. ఎడమభుజం, 12. కుడిభుజం, 13. ముఖం(నోరు), 14. ఎడమచెవి, 15. కుడిచెవి, 16. కుడికన్ను, 17. ఎడమ కన్ను, 18. శిరస్సు - అనే స్థానాలను స్పృశిస్తూ ఆయాఅవయవాల్లో విరాట్పురుషుణ్ణే

న్యాసం చేసుకోవటం. ఇలాగే కొంచెం భేదంతో శ్రీ సూక్త, మన్యు సూక్త న్యాసాలూ వున్నాయి.

నమకన్యాసం :

ఆప్రకారంగా క్రమంగా నమకంతో రుద్రుణ్ణిన్యాసం చేసుకునే విధానం కానరాదు. మహన్యాసంలో నమకంతో న్యాసం వున్నా ఆ విధానం పురుషసూక్త శ్రీ సూక్త న్యాసాలకు లాగా క్రమంగా జరగదు.

పురుష శ్రీ మన్యుసూక్త న్యాసాలనీ, నమకపూజావిధానాన్నీ అనుసరించి నమకం ప్రథమానువాకంలోని 15 మంత్రాలలో వరుసగా 1. శిరసూ, 2. లలాటం, 3. కళ్ళు, 4. చెవులు, 5. ముక్కు, 6. నోరు, 7. కంఠం, 8. హృదయం, 9. బాహువులూ, 10. నాభి, 11. గుహ్యం, 12. తొడలు, 13. మోకాళ్ళు, 14. పిక్కలు, 15. పాదాలు లనే అవయవాల్లో (నమక) న్యాసం చేసుకోవచ్చు.

నమకన్యాసం :

1. శిరసి	-	నమ స్తే రుద్ర	-	ఉత తే నమః.
2. లలాటే	-	యాత ఇషుః	-	రుద్ర మృడయ.
3. నేత్రయోః	-	యా తే రుద్ర	-	అభిచాకశీహి.
4. కర్ణయోః	-	యా మిషుం	-	పురుషం జగత్.
5. నాసికాయాం	-	శివేన వచసా	-	సుమనా అసత్.
6. ముఖే	-	అధ్యవోచత్	-	యాతుధాన్యః.
7. కంఠే	-	అసౌ య స్తామ్రో	-	హేడ ఈమహే.
8. బాహ్వోః	-	అసౌ యో ఉవసర్పతి	-	మృడయాతి నః.
9. హృది	-	నమో అస్తు	-	అకరం నమః.
10. నాభౌ	-	ప్రముంచ ధన్వనః	-	భగవో వప.
11. గుహ్యే	-	అవతత్య	-	సుమనా భవ.
12. ఊర్వోః	-	విజ్యం ధనుః	-	నిషంగధిః.
13. జాన్వోః	-	యా తే హేతిః	-	పరిబ్భుజ.
14. జంఘయోః	-	**నమ స్తే అస్తు**	-	**తవ ధన్వనే.**
15. పాదయోః	-	**పరి తే ధన్వనో**	-	నిధేహి తమ్.

బ్రహ్మమంత్రన్యాసం :

అయితే పురుషసూక్తవిధానంతో ఉపచారాలు (షోడశోపచారపూజ) చేస్తున్నట్లుగానే శివుడికి (పురుషసూక్తవిధానంకంటె) సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మమంత్ర ఖండాలతో ఉపచారాలు చేయడం ఇంచు మించుగా బోధాయనుడు చెప్పిన విధంగా ప్రసిద్ధంగా ప్రచారంలో వుంది. అందువల్ల అంటే (ప్రధానంగా) బ్రహ్మమంత్రాలలో ఉపచారాలు చేస్తూండడాన్ని అనుసరించి యిక్కడ న్యాసంగూడా సద్యోజాతాది బ్రహ్మమంత్రాలతో చేయడం అనే క్రమంలో విశేషం వుంటుంది. మహాన్యాసంలో మూడవన్యాసం అయిదు అవయవాల్లో బ్రహ్మమంత్రాలతోనే చేయడం గమనించవచ్చు. శ్రీ హనుమన్మహావిద్యాప్రకాశికలో పంచబ్రహ్మమంత్ర న్యాసం కొంచెం భేదంతో విస్తృతంగా కనబడ్తుంది. బ్రహ్మమంత్ర ఖండాలు పూజావిధానాని కనుగుణంగా 19 ఖండాలు గాబట్టి 19 అవయవాలలో న్యాసం. పురుషసూక్తన్యాసక్రమం (1-17) తీసుకొని 18వదిగా లలాటం (మూడోకన్ను) 19- శిరసులలో ఈన్యాసం.

-: బ్రహ్మమంత్రన్యాసం :-

1. వామహస్తే	-	సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
2. దక్షిణహస్తే	-	సద్యోజాతాయ వై నమోనమః.
3. వామపాదే	-	భవే భవే న.
4. దక్షిణపాదే	-	అతిభవే భవస్వ మాం.
5. వామజంఘే	-	భవోద్భవాయ నమః.
6. దక్షిణజంఘే	-	వామదేవాయ నమః.
7. గుహ్యే	-	జ్యేష్ఠాయ నమః.
8. నాభౌ	-	శ్రేష్ఠాయ నమః.
9. హృది	-	రుద్రాయ నమః.
10. కంఠే	-	కాలాయ నమః.
11. వామబాహౌ	-	కలవికరణాయ నమః.
12. దక్షిణబాహౌ	-	బలవికరణాయ నమః.
13. ముఖే	-	బలాయ నమః.
14. వామకర్ణే	-	బలప్రమథనాయ నమః.
15. దక్షిణకర్ణే	-	సర్వభూతదమనాయ నమః.
16. వామనేత్రే	-	మనోన్మనాయ నమః.
17. దక్షిణనేత్రే	-	అఘోరేభ్యో... రుద్రరూపేభ్యః.
18. ఫాలే-(తృతీయనేత్రే)	-	తత్పురుషాయ.. ప్రచోదయాత్.
19. శిరసి	-	ఈశాన స్సర్వ... సదాశివోమ్.

లఘువిధానం :

అయినా బ్రహ్మమంత్రాలైదింటితో అయిదు అవయవాల్లో న్యాసం చేసుకునే (బోధాయనోక్తతృతీయాంగన్యాస) విధానం లఘువు. నిత్యాచరణసాధ్యమూ కాబట్టి ఆ ఒక్కదానితో మాత్రమే న్యాసం చేసుకోవడం తేలిక. అంటే (దేవతాస్థాపనాదులు కూడా తగ్గించుకుని అన్నమాట.)

అంగన్యాస, కరన్యాస, కవచాలు :

పురుషసూక్తవిధానదేవతార్చనంలో కరన్యాసఅంగన్యాసాలు కేశవాది నామాలతోనూ, కవచమూ, తర్వాత పురుషసూక్తన్యాసం, ఆ తర్వాత అంగన్యాసమూ అనే క్రమం ఆచారంలో వుంది. ఆ క్రమంలో బ్రహ్మమంత్రాలతో ప్రసిద్ధమైన న్యాసం గ్రహించవచ్చు.

మంత్రం	కరన్యాసం	అంగన్యాసం
సద్యోజాతం...భవోద్భవాయ నమః.	అంగుష్ఠాభ్యాం -	హృదయాయ
వామదేవాయ..మనోన్మనాయ నమః.	తర్జనీభ్యాం -.	శిరసే
అఘోరేభ్యో..రుద్రరూపేభ్య ః.	మధ్యమాభ్యాం -	శిఖాయై
తత్పురుషాయ..ప్రచోదయాత్.	అనామికాభ్యాం -	కవచాయ
ఈశాన స్సర్వ..సదాశివోం.	అనామికాభ్యాం -	నేత్రత్రయాయ
త్రియంబకం....మాఽమృతాత్.	కరతల-	అస్త్రాయ

శ్రీశివకవచం - గ్రంథాంతంలో ఇవ్వబడింది.

అయినా నిత్యం ఇవన్నీ ఆచరించడం కష్టసాధ్యం.

యథావకాశంగా చేసుకోవచ్చు.

(శివ) అర్చనం

షోడశోపచారాలు :

ఉపచారాలు 16 అని ఈ పేరే చెప్తున్నది. ఆ 16 ఏమిటి అనే విషయంలో మతభేదాలు కన్పిస్తున్నాయి.

ప్రథమ విధానం :

ఆసనం స్వాగతం పాద్య మర్ఘ్య మాచమనీయకం
మధుప ర్కాచమన స్నాన వసనాభరణాని చ
సుగంధి సుమనో ధూప, దీప నైవేద్య వందనం
ప్రయోజయే దర్చాయా ముపచారాం స్తు షోడశ.

అని తంత్రావర్ణవం చెప్తున్నట్లు శబ్దకల్పద్రుమం. ఇది ఉపచారాలు 16 అని నిర్ణయించి నిర్దేశిస్తున్నది. 1. ఆసనం, 2. స్వాగతం, 3. పాద్యం, 4. అర్ఘ్యం, 5. ఆచమనం, 6. మధుపర్కం, 7. ఆచమనం, 8. స్నానం, 9. వస్త్రం, 10. గంధం, 11. పుష్పం, 12. ధూపం, 13. దీపం, 14. నైవేద్యం, 15. వందనం.

ధ్యానావాహనాలు :

పూజ చేసేటప్పుడు అన్ని విధానాల్లోనూ ధ్యాన ఆవాహనాది షోడశోపచార పూజాం- అనడం సామాన్యంగా ప్రచురం. ధ్యానం ఆవాహనం మొదలైనవి 16 అంటే ఏమిటి పై శ్లోకంలో చూసిన 16 ఉపచారాల్లో ధ్యానం ఆవాహనం అనేవి రెండూ లేవు.

ధ్యాన ఆవాహనాది అంటే - ధ్యానం, ఆవాహనం అనేవి మొదలు - పూర్వంలో కలిగిన షోడశోపచారాలు, ధ్యానావాహనాలు కాకుండా 16. ఇవి రెండూ ఉపచారాలకు పూర్వం ఆచరింపబడేవే కాని ఉపచారాలు కావు.

ఈ రెండూ ఉపచారాలే అయితే ధ్యానాది (షోడశ) ఉపచారాలంటే చాలు, ఆ వాహనం గూడా చెప్పడం ఎందుకు ? ఈ రెండింటిని ప్రత్యేకంగా చెప్పడాన్నిబట్టి గూడా ఇవి రెండూ ఉపచారాలు కావని గ్రహించవచ్చు.

మహారుద్రయాగః అనే(మొ) గ్రంథంలో ఇలాగే (పుట.27, పురుషసూక్త, పుట-49, శ్రీ సూక్త-పుట-48 విధానాలు ఆసనస్వాగతాదులుగానే వున్నాయి. (అయితే అర్ఘ్యం తర్వాత పాద్యం. ఆభరణం బదులు ఉపవీతం వుండటం విశేషం.)

కొంచెం తేడా వున్నా సద్యోజాతాదిమంత్రాలలో రుద్రాభిషేకంలో పూజ చేసేటప్పుడు ఆత్వావహంతు- ఇతి ఆవాహనం, త్ర్యంబక మితి స్థాపనం, చేశాక సద్యోజాతం ప్రపద్యా మీాత్యాసనం దద్యాత్ (పుట.60 చల్లావారి ప్రతి) ఇత్యాదిగా చేస్తున్న ఉపచార విధానంలో మొదటి మంత్ర ఖండంతో ఆసనోపచారం జరగడం గమనించవచ్చు. కాని తర్వాత తర్వాత దీనితో ఆ వాహనం చేయడం ప్రసిద్ధం. కాని స్వాగతం లేదు.

బోధాయనోక్తన్యాసఖండంలో ఆత్వావహం త్విత్యావాహ్య, త్ర్యంబక మితి స్థాపనముద్రాం దర్శయిత్వా, సద్యోజాత మి త్యావాహనం దదాతి. సద్యోజాతాయ వై నమో నమ ఇత్యాసనమ్ అని (పుట23) కనిపిస్తుంది. ఆత్వావహంతు అని ఆ వాహనం చేశాక స్థాపనం గూడా చేసి మళ్లీ సద్యోజాత మని ఆవాహనం చేయడమేమిటి?

ఆత్వావహంతు ఇత్యాదినా ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం, త్ర్యంబక మి త్యాసనం, సద్యోజాతం ప్రపద్యా మీాతి పాద్యం, భవే భవే నే త్యర్ఘ్యం, మైసూర్ ప్రతిపుట 59. భవోద్భవాయ నమ ఇ త్యాచమనీయం. అని మరోచోట.

ఆవాహనం అసలు కానరాకపోవడం సద్యోజాతం ప్రపద్యామి. సద్యోజాతాయవై నమోనమః అని మొత్తంతో పాద్యం ఇవ్వడం విశేషాలు (ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం ఆవాహనం కంటె భిన్నం గదా.)

ఆసనం దదాతి సద్యోజాత మితి, భవే భవ ఇతి పాద్యం, భవోద్భవాయ నమ ఇ త్యర్ఘ్యం. వామదేవాయ నమ ఇ త్యాచమనీయం అని మరోచోట . ఇలా ఆరంభోపచారాలలో భేదాలు పరిశోధించి సమన్వయింపవలసి ఉంది.

ఆవాహనం మాత్రం ఉపచారం :.

తర్వాత సహస్రశీ ర్షే త్యావాహనం ఇత్యాదిగా ఆవాహనం షోడశోపచారాల్లో మొదటిదిగా ఏర్పడింది. ధ్యానం మాత్రం ఇప్పటికీ ఉపచారాల్లో చేరలేదు. కాబట్టి ప్రస్తుతం అనుసరిస్తున్న విధానంలో షోడశోపచారాలు ఆవాహనాదులు. అయినా ధ్యానావాహనాది అనే మాట వెనుకటినుంచి వస్తూవుంది.

షోడశోపచారాలు ఆసనాది అయినపుడు వాటికి పూర్వంలో ధ్యాన ఆవాహనాలు చేయడం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఆపద్ధతిలో అది ధ్యాన, ఆవాహన, ఆది - షోడశోపచార పూజ. ఆవాహనాదిగా(అంటే ఆవాహనం ఉపచారాల్లో చేరి) షోడశోపచారాలు చేస్తున్నపుడు ఇది ధ్యానాది షోడశోపచారపూజ.

లేదా పూర్వపద్ధతికి భిన్నంగా ఉపచారాలను మాత్రమే నిర్దేశించదలుచుకుంటే ఆవాహనాది షోడశోపచారపూజలో! ధ్యానం ఉపచారం కాకపోయినా ఆ వాహనాదులకు పూర్వం తప్పకుండా చేయువలసిందేకాబట్టి ధ్యానాది(ధ్యానపూర్వక ధ్యాన పురస్కృత) షోడశోపచారా లనడం యుక్తం.

ఆవాహనం ఉపచారాల్లో చేరిన- యిది షోడశోపచారాల్లో-

ద్వితీయ విధానం :

ఇందులో 1. ఆవాహనం, 2. ఆసనం, 3. పాద్యం, 4. అర్ఘ్యం, 5. ఆచమనం, 6. మధుపర్కం, 7. స్నానం, 8. వస్త్రం, 9. ఉపవీతం, 10. గంధం, 11. పుష్పం, 12. ధూపం, 13. దీపం, 14. నైవేద్యం, 15. తాంబూలం, 16.(నీరాజనం, మంత్రపుష్పం) .వందనం.

ఆవాహనం - స్వాగతమా ?

ఈఉపచారాలు లౌకికంగా మనయింటికి ఎవరైనా పెద్దలు వచ్చినప్పుడు, వాళ్ళకు మనం చేసే (అతిథి) మర్యాదలను అనుసరించి వున్నట్లు కనబడతాయి. ఎవరైనా మనవాకిట్లోకి వచ్చినపుడు రండి, రండి అని ఆహ్వానిస్తాం. గుమ్మంలోకి వచ్చినవాడు ఇంట్లోకి రాకుండా పోడు గదా అని ఊరుకోం. (వచ్చినవాడితో మనకుండే సంబంధాన్ని అనుసరించి ఆహ్వానంలో, ఆత్మీయతా ప్రదర్శనలో తేడా వుండొచ్చు) అదే స్వాగతం లాంటి దన్నమాట. ఎవరైనా వస్తే రండి కూర్చోండి అని లోపలికి మనవద్దకు రమ్మని ఆహ్వానించడమూ వచ్చాక వారు కూర్చోడానికి ఆసనం ఇవ్వడమూ క్రమం. పై శ్లోకంలో ఆసనం స్వాగతం అన్నపుడు కూర్చోండి రండి అన్నట్లుగా వుంది. లౌకికంగా చూస్తే స్వాగతం ముందు, ఆసనం తర్వాత. స్వాగతం వద్దకు రమ్మని పిలవడం- ఆహ్వానం, మొదటిది. ఆవాహనం అంటే ఇదేనని

చెప్పవచ్చు). ఆవాహనం అంటే ఆహ్వానమని అర్థం. ప్రతిమాదుల్లో దేవతలను సన్నిధి చేసుకోవడమూ ఆహ్వానించడమే. కాబట్టే దేవతలు నిత్యం సన్నిహితమై వుండే సాలగ్రామాదుల్లో కూడా దేవతార్చనలో ఆవాహనం అనే ఉపచారం జరుగుతున్నదని పెద్దలు చెప్తారు.

పైన శ్లోకంలో చెప్పిన స్వాగతం అనే ఉపచారం ఆవాహనం అనే పేరుతో ముందుగా వచ్చింది. అందువల్ల ఈ విధానంలో తర్వాత స్వాగతం లేదు.

ఆచమనం ఒక్కటే :

పైశ్లోకంలో ఆచమనం-అర్ఘ్యం తర్వాతా, మధుపర్కం తర్వాతా రెండుసార్లు వచ్చింది. రెండుసార్లెందుకు ? మొత్తం ఉపచారాల్లో చూస్తే ఇంకా స్నానం, వస్త్రం, ఉపవీతం,(ధూప)దీపం, నీరాజనం, నైవేద్యం, తాంబూలం అనే మరో ఏడు సందర్భాల్లో కూడా తర్వాత ఆచమనం వస్తున్నది. అన్నీ ప్రత్యేకంగా చెప్పడం లేదు. (చెప్తే 8 చెప్పాలి. అందువల్ల మొదటిసారి మాత్రం (సమంత్రకంగా) ప్రత్యేకంగా చెప్తే తర్వాత ఆయాఉపచారాలకు అంగంగా వాటికి తర్వాత (ప్రత్యేక మంత్రం లేకుండా) చేయడం సక్రమమే నని ప్రత్యేకంగా వున్న ఆచమనం (అర్ఘ్యం తర్వాత, స్నానాదులకు వలె అర్ఘ్యానికి అంగం కాని) ఒక్కటే ఈ విధానంలో స్వీకరింపబడింది. మధుపర్కం తర్వాత ఆచమనం తొలగింపబడింది. మొత్తంమ్మీద (సమంత్రకంగా) ఆచమనం ప్రత్యేకోపచారంగా ఒక్కటే.

ఆభరణం - ఉపవీతం :

ప్రథమవిధానంలో ఆభరణంగా వున్న (10) ఉపచారం ఇందులో ఉపవీతంలో కనబడుతుంది. ఈ విధానంలో ఉపవీతం దగ్గరే ఇతరాభరణాలు కూడా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. పుష్పంతోపాటు ఇచ్చేపద్ధతీ వుంది. మధుపర్కం లేని విధానంలో ఉపవీతంతో పాటు గంధం తర్వాత, ఆభరణం ప్రత్యేకోపచారంగా వుంది.

తాంబూలం విశేషం :

మొదటి విధానంలో తాంబూలం ప్రత్యేకోపచారంగా లేదు. అంటే ప్రత్యేకమంత్రం లేకుండా నాభ్యా ఆసీ దితి నైవేద్యం-తాంబూలం చ, (మహారుద్రయాగః) అని నైవేద్యంతోపాటే తాంబూలం. (స్నానాంగంగా

(ఆచమనంలాగా) ప్రత్యేకమంత్రంతో ఇది తర్వాత ప్రత్యేకోపచారం అయింది. గంధపుష్పధూపదీపనైవేద్య తాంబూలాద్యుపచారాన్ అనీ, పంచపూజలో సం-తాంబూలాది సర్వోపచారాన్ అనీ, మొదలైనవ్యవహారంలో తాంబూలం ప్రత్యేకంగా వుంది.

నీరాజనం విషయం తర్వాత చూద్దాం.

మంత్రపుష్పం-వందనం :

ధాతాపురస్తా దితి మంత్రపుష్పం అని మంత్రపుష్పం అనేది సమంత్రకంగా ఇవ్వబడుతుం దీవిధానంలో. మొదటి విధానంలోని వందనం అనే చివరి ఉపచారం ఇక్కడ ప్రత్యేకమంత్రంతో చేయబడడం లేదు. (బ్రహ్మమంత్ర విధానంలో మంత్రఖండాలు 19. తత్పురుషాయ అని మంత్రపుష్పం, ఈశానస్సర్వ అని ప్రదక్షిణనమస్కారాలు ప్రత్యేకంగా వున్నాయి.) మంత్రపుష్పంలోనే చివర ఈశాన స్సర్వ - చెప్పి నమస్కారం చేయడం జరుగుతున్నది. మంత్రపుష్పమే పుష్పాంజలి. అక్కడే నమస్కారం. అది ప్రదక్షిణపూర్వకం కాబట్టి మంత్రపుష్పం లేదా పుష్పాంజలి అనే యిది (ఆత్మప్రదక్షిణ) నమస్కారం అనే ఉపచారం అవుతున్నది.

తృతీయవిధానం :

ఆవాహ నాసనం పాద్య మర్ఘ్య మాచమనీయకం
స్నానం వస్త్రోపవీతం చ గంధ మాల్యానుక్రమాత్
ధూపం ధీపం చ నైవేద్యం తాంబూలం చ ప్రదక్షిణా
పుష్పాంజలి రితి ప్రోక్తా ఉపచారా స్తు షోడశ.

పూర్వవిధానంలోని మధుపర్కం అనే ఉపచారం పోయి, ప్రదక్షిణ మనేది చేరింది. ఇందులో మధుపర్కం ఎందుకు తొలగిపోయింది ?

అసలు మధుపర్కం అంటే ఏమిటి ?

మధుపర్కం :

దధిమధుసంస్పృష్టం. పెరుగు **తేనె కలిసినది** మధుపర్కం. షోడశోపచారాల్లోని మధుపర్కం - ఆజ్యం దధి మధుమిశ్రం **మధుపర్కం** విదుః అని పెరుగు, **తేనె**లతో నెయ్యి గూడా **కలిసింది మధు**పర్కం అని తంత్రసారం (అని శబ్దకల్పద్రుమం)

దధి సర్పి ర్జలం క్షౌద్రం సితైతాభి స్తు పంచభిః
ప్రోచ్యతే మధుపర్క స్తు సర్వదేవౌఘతుష్టయే.

చక్కెర తక్కువగానూ, పెరుగూ నేయీ సమంగానూ, తేనె అధికంగాను అంతటా జలం వుండేటట్లుగానూ కలిసినపదార్థం మధుపర్కం అని కాలికాపురాణం (సమేమధుసర్పిషీ విషం- తేనె నెయ్యి సమంగా కలిపితే విషం అవుతుంది.)

దధిగుడసహితం మధుప్రకీర్ణం
సఘృతసమన్వితధేనుదుగ్ధయుక్తం
శుభకరమధుపర్క మాహర త్వం
త్రినయన ! మృత్యుంజయ! లోకవంద్య !

అన్న శ్లోకంలో చక్కెర బెల్ల మైనా నీళ్ళు పోయి, ఆవుపాలు కూడా కలిశాయి.

మధ్వాజ్యక్షీరమిలితం శర్కరా, దధిసంయుతం
అర్పయే మధుపర్కం తే స్వీకురు త్వం దయామయ !

అన్నపుడు చక్కెర అలాగే వుంది. మొత్తంపై పంచామృతాలనబడే పదార్థాలన్నీ ఒకచోటికి వచ్చాయి.

పంచామృతాలు :

దుగ్ధం సశర్కరం చైవ ఘృతం దధి తథా మధు
పంచామృత మిదం ప్రోక్తం విధేయం సర్వకర్మసు.

అని శబ్దకల్పద్రుమం. (ఆవు) పాలు, పెరుగు, నెయ్యి, తేనె, చక్కెర, (పటికబెల్లం) అనేవి అయిదూ పంచామృతాలు. మధుపర్కం పదార్థాలకూ వీటికీ సామ్యం చాల వుంది. (మధుపర్కంలో పాలు చక్కెర కలిస్తే పంచామృతమే) దీనివల్లనే యివిరెండూ క్రమంగా అభిన్నాలయి మధుపర్కం పంచామృత మయి అది పంచామృతస్నానం అయిందేమో. ఫలరసం పంచామృతాల్లో ఒకటనీ చక్కెర ఇందులోది కాదనీ కొందరంటారు. ఆంధ్రవాచస్పత్యం ప్రకారం చక్కెర లేదు గానీ ఫలరసం కూడా లేదు. శుద్ధోదకం పంచామృతాల్లో చేరింది. ఇపుడు పంచామృత(స్నాన)ం అంటె కొబ్బరినీళ్ళు అని మాత్రమే అర్థంగా కూడా వ్యవహారంలో కనిపిస్తున్నది.

మధుపర్కం స్వరూపవిషయంలో భేదాలున్నా మొత్తమ్మీద ఇది ఆహారంగా స్వీకరించే పదార్థం కావడం పద్ధతి.

+ మధుపర్కం ఎందుకు ?

మనయింటికి వచ్చిన అతిథికి కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కున్న తర్వాత కాస్త మంచినీళ్ళు (ఆచమనం) ఇచ్చి ఆ తర్వాత స్నానానికి సిద్ధం అయ్యేలోపుగా టిఫిన్ కాఫీ వంటి పదార్థం ఇవ్వడం లాంటి దీ మధుపర్కోపచారం. స్నానానికి పూర్వమె తినడం పద్ధతేనా ? ఆ పద్ధతిలో మనం గూడా స్నానానికి ముందేదైనా మధురపదార్థాలు పుచ్చుకోవచ్చా ? అని సందేహం కలుగుతుంది. ఇదంతా ఎందుకు లెమ్మని మధుపర్క ఉపచారం తొలగిపోయిందేమో.

మధువుతో కలిసిన యీ పదార్థం మందులాంటిదనీ, శ్రమవల్ల కలిగే నీరసాన్ని తొలగించడానికీ, జీర్ణకోశానికి స్వాస్థ్యం పెంపొందించడానికీ ఉపయోగించేదే కాని టిఫిన్ వగైరాలాగా కడుపునింపుకునే పదార్థం కా దనీ విజ్ఞులంటున్నారు. ఎండలో వచ్చిన అతిథికి మంచినీళ్ళతోపాటు (లేదా బదులుగా) మజ్జిగతేట ఇవ్వడం లాంటి దన్నమాట. ఏమైనా మందులాంటిదనో, మర్యాదాదిసూచకమో అయిన ఈ ఉపచారం, చేయవలసినదే అని వృద్ధులనిశ్చయం.

మధుపర్కం - పంచామృతస్నానం :

మధుపర్కోపచారం వద్ద ముందుగా తినడానికి ఇచ్చి తరువాత అక్కడే పంచామృతస్నానం చేయించడమూ ఒక్కొక్క చోట సరాసరిగా పంచామృతస్నానం చేయించడమూ రెండు పద్ధతులు కనబడుతున్నాయి. మధుపర్కంపదార్థం పంచామృతా లయ్యాక అది క్రమంగా పంచామృతస్నానం అయివుండాలి.

జలం తు సర్వతః, స్వల్పం సితా, దధిఘృతం సమం,
సర్వేషా మధికం క్షౌద్రం, మధుపర్కే ప్రయోజయేత్.

+ కొందరు మధుపర్కంగా వస్త్రం ఇవ్వడం గూడా వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. వివాహప్రక్రియ ననుసరించి మెల్లమెల్లగా పూర్వోత్తర సందర్భాలను వదిలి మధుపర్కం అనేది వస్త్రం అనే అర్థంలో స్థిరపడడమూ, అందువల్ల మధుపర్కంగా వస్త్రం ఇవ్వడం ఆధునికంగా జరుగుతుండి వుండొచ్చు దీనికి ప్రమాణం మృగ్యం.

జలం తు సర్వతః-కాబట్టి పంచామృతస్నానాల్లో ప్రతిసారీ శుద్ధోదకస్నానం చేయించడం జరుగుతున్న దేమొ.

కాని మధుపర్కం అంటే ఈఅయిదువస్తువులతో స్నానమే అయితే దానిని స్నానాంగంగా నిర్వహించడం న్యాయం. పంచామృతస్నానాన్ని (ఒకమంత్రంతో) శుద్ధోదకస్నానాన్నీ (మరో మంతంత్రంతో) వేర్వేరు ఉపచారాలుగా విడదీయడం ఎందుకు అని మధుపర్కం తొలగిపోయిం దేమొ. రుద్రాభిషేకంలో మధుపర్కం లేకుండా పంచామృతస్నానం వుంది. స్నానపూర్వం ప్రత్యేకంగా కాక, (స్నానమంత్రం తర్వాత) స్నానసంకల్పంతో తదంగంగా చేయటం తగు ననిపిస్తున్నది.

దధి మధు ఆజ్య త్రయ సంయుక్తంగా మధుపర్కంగా, అదీ ఖాద్యంగా, ఉండడమె ప్రామాణికంగా కనబడ్తున్నది.

పంచామృతస్నానం :

అసలు పంచామృతాలతో స్నానమే విశేషం. ఈ విధానం ఎందుకు ఎలా ఏర్పడిందో ! ఆహారంగానూ, స్నానంగానూ ఇచ్చే విధానంలో ముందు ఆహారంగా ఇచ్చి తర్వాత మళ్లీ ఆ అయిదువస్తువులతోనె స్నానం గూడ చేయించడమేమిటి ? రెండువిధాల వాడకం విచిత్రం. స్నానాలయినపుడు లౌకికమైన స్నానంలో నలుగుపెట్టుకోవడం వంటిదవుతుందా ? తేనెతో స్నానం వింతగా ఉందనక తప్పదు. రుద్రాభిషేకంలో పుష్పోదకాదులతో విశేష స్నానాలున్నాయి. ఇవీ అటువంటివేనా ?

పూజలో ఆచమనపాత్ర, అర్ఘ్యపాత్ర వగైరాల లాగా స్నానపాత్రకు భిన్నంగా పంచామృతపాత్ర వుంటుంది. మధుపర్కం పంచామృతాలుగా పరిణతమైనా, అమృతాలు (ఆయామంత్రాలతో) అయిదూ ఒక పాత్రలో కలిపి ఆ మధుసంపృక్త పదార్థాన్ని తినడానికి ఇవ్వడం సంప్రదాయంగా, ఉండాలి. ఆ ఇవ్వడమె స్నానం అయి మధుపర్కం పంచామృతస్నానం అయిందా ? మధుపర్కం అన్నీ కలిసినపదార్థం. పంచామృతాలను కలిపి కాకుండా దేనికి దానిని, విడివిడిగా వెంట వెంట శుద్ధోదక స్నానంతో ఇవ్వడం విశేషం. కొన్ని సందర్భాలలో పంచామృతస్నానం కనబడదు.

పంచామృతాలు(కలిసి) ఆస్వాద్యంగా ఇవ్వవలసి ఉందనీ, స్నానంగా కాకపోవచ్చునీ మామూలుగా అనిపిస్తుంది. దీన్ని గురించి వివరంగా తెలుసుకోవాలి.

స్నానంగా అయినా, పంచామృతస్నానం మధుపర్కం (దధి మధు ఆజ్యాలు). ఇచ్చాక స్నానాంగంగా (స్నానమంత్రంతో) ఉండడం సక్రమమని నిశ్చయించవచ్చు.

ప్రదక్షిణం- ప్రత్యేకోపచారమా ?

మొత్తమ్మీద ఈమూడో విధానంలో మధుపర్కం లేదు. చివర్లో ప్రదక్షిణం అనేది చేరడంతో ఉపచారాలు 16 సరిపడ్డాయి. కాని ప్రదక్షిణం ప్రత్యేకోపచారంగా చెప్పడం అవసరమా ? ఇది నమస్కారానికి పూర్వావయంగా వందనోపచారంతో సంగ్రహింపబడుతుంది గదా. వ్యవహారంలో ఇదే విధంగా ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి అని ఉన్నది. పురుషసూక్తాది పూజావిధానంలో ప్రదక్షిణాన్ని ప్రత్యేక మంత్రంతో చేయకపోవడం గమనించవచ్చు. నమస్కారానికీ లేదు.

ప్రదక్షిణం ప్రత్యేకోపచారం గాకుండడం తప్పు కాదు.

మరోవిధానం- ఆభరణం :

ఇంకో విధానంలో ఇపుడు మధుపర్కంతో పాటు ప్రదక్షిణం గూడా లేకుండా ఆభరణం చేరింది గంధం తర్వాత. మధుపర్కం ఉంటే ఆభరణం లేకుండా, మధు పర్కం లేకుంటే ఆభరణంతోనూ ఉండే పూజావిధానాలు రెండే ఇపుడు **నిత్యపూజా**క్రమంలో తరుచుగా ఆచరింపబడుతున్నాయి.

నీరాజనం- వందనం :

వందనం అన్నివిధానాల్లోనూ ఉంది. కాని అది ప్రత్యేకమంత్రంతో (బ్రహ్మమంత్రవిధానం తప్ప) ఆచరింపబడడం లేదు. ఇంక దాదాపుగా అన్ని సంప్రదాయాల్లోనూ పేర్కొనబడక ఆచరింపబడుతున్నది నీరాజనం. ఈ నీరాజనమే వందనం అవుతుందా ?

మంత్రహీనం క్రియాహీనం మత్కృతం పూజనం హరేః
సర్వం సంపూర్ణతా మేతి కృతే నీరాజనే శివే.

షోడశోపచారపూజంతా అయ్యాక అందులో ఉండే లోపాలను పరిహరించి, **సంపూర్ణత**ను సంపాదించే యీ నీరాజనం(ఆరాత్రికం- ఆరతి- హారతి) **షోడశోపచారాలకు భిన్నమైనది** కావచ్చు మొదట్లో. అంటే వందనం అనే ఉపచారం

కూడా అయింతర్వాత నీరాజనం. నీరాజనం (హారతి ఇవ్వడం, మంగళం పాడడం,) **అనేమాట** పరిసమాప్తి అనే అర్థంలో వ్యవహారంలో గమనిస్తాం.

కాని యీవిధానంలో నీరాజనం మంత్రపుష్పం- అంటే వందనానికి పూర్వం లో ఏర్పడడం విశేషం.ఇది ఉపచారం అవుతుందా కాదా అనే అంశం పెద్దలవల్ల తెలుసుకోవలసి వుంది.

ఉపచారాలు ఎన్ని ?

నీరాజనం అనేది యీపూజావిధానాలలో ప్రత్యేకమంత్రంతో చేయడం జరుగుతున్నది. ఇది గూడా ప్రత్యేక ఉపచారం అయితే ఉపచారాలు 17 అవుతాయి. పురుషసూక్తంలో 18 మంత్రాలలో (యజ్ఞేన అనే చివరిది ఉద్వాసనకు పోగా) మిగిలినవి 17 కావడంతో ఉపచారాలు 17 అయ్యాయి. 15 ఋక్కులే వున్నా శ్రీ(మన్యు) సూక్తం విధానంలోనూ మధుపర్కం (ఆభరణం) లేకుండా తాంబూల నీరాజనాలు మాత్రం ప్రత్యేకంగానే వున్నాయి.

నీరాజనమంత్రపుష్పా(ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారా)లు ఒకే ఉపచారంగా తీసుకోవచ్చా. నీరాజనం తాంబూలాంగంగా చెప్పవచ్చు. ఖాద్యం అయిన మధుపర్కం (ప్రత్యేక మంత్రం ఉన్నా) ప్రత్యేకోపచారం కాకుండా ఆచమనాంగం అవుతుందా ?

ధ్యానావాహనాదిషోడశోపచార పూజ లనే వ్యవహారాన్ననుసరించి ఆవాహనం ఉపచారం కాదని తాంబూల నీరాజనాలు రెండూ వేరుగా గ్రహించాలా ? అనే అంశాలను ఉపచారాలు 16 అనే పరిమితికి లోబరచవలసిన పక్షంలో విచారించాలి. ఏవిధానం ప్రకారం పూజ చేసినా, చేయవలసిన ఉపచారాలకు మంత్రం చెప్పడం సక్రమం, కాని మన మెన్నుకొన్న (పురుషసూక్తాది) విధానంలో ఉండే మంత్రాలసంఖ్యనుబట్టి ఉపచారాలు సంగ్రహించడం ఎలా? పురుషసూక్తంలో 17 వుంటే ఉపచారాలు పదిహేడయి, శ్రీ సూక్తం ప్రకారం 15, మన్యుసూక్తంప్రకారం 14, బ్రహ్మమంత్రఖండాల ప్రకారం 19 ఇలా భిన్న భిన్నాలుగా వుండడ మెలా ?

ప్రస్తుత గ్రంథంలో మధుపర్కం ఆచమనాంగంగా తీసుకొని ఉపచారాలను **16గా చూపడం జరిగింది.**

రావణోక్తన్యాసఖండంలో అథ సంప్రార్థ్య దేవేశం - సద్యోజాతాది పంచభిః
మంత్రైః షోడశధా భక్తైః షోడశా నుపచారకాన్
ఆసనాది నమస్కారపర్యంతాన్ పరిపూజయేత్.

అని ఉపచారాలు 16గాను అవి ఆసనాది నమస్కారాంతాలుగాను చెప్పబడ్డాయి. బోధాయనుడు చెప్పిన ఆసనాది నమస్కారపర్యంత ఉపచారాలు 18 అయ్యాయి. పంచబ్రహ్మమంత్రాలు 16ఖండాలుగా విభాగించడము విచారించ వలసిందే.

మొత్తంపై షోడశ-ఉపచారాలు అనే విషయంలో పెద్దలతో విచారించి యథార్థం గ్రహించవలసివుంది.

షోడశోపచారాలు - క్రమం :

ఇంక ఈ ఉపచారాలను ప్రయోగించడంలోని క్రమంలో గూడా కొంచెం భేదం కన్పిస్తున్నది.

మొదటి విధానంలోని స్వాగతం ఆవాహనం అనే పేరుతో ముందుకు వచ్చిందనుకున్నాం.

ఆసనం-పాద్యం :

మామూలుగా అయితే అతిథిని రండి అని ఆహ్వానించి లోపలికి కాళ్ళు కడుక్కొని రమ్మనడం, ఆతర్వాత వచ్చి కూర్చోవడం సాధారణం. తిరిగి తిరిగి వచ్చిన కాళ్ళతో ఇంట్లోకి రావడం ఆరోగ్యం కాదని ఈమర్యాద. కాని పూజ్యులయినవాళ్ళని లోపలికి ఆహ్వానించి కూర్చోబెట్టి స్వయంగా పాదాలు కడగడం మర్యాద. కాబట్టి ముందుగా ఆసనం ఇచ్చి పాద్యం ఆ తర్వాత ఇవ్వడం క్రమం. నీళ్ళు ఇవ్వడం కాదు. పాద్యం ఇవ్వడమంటే ఆ నీళ్ళతో స్వయంగా స్వామిపాదాలు కడుగుతున్నట్లుగా భావన చేయాలి. అలాగే అర్ఘ్యం విషయంలోనూ.

పాద్యమా ? అర్ఘ్యమా ? ఏది ముందు ?

పాద్య మర్ఘ్యం అని పై శ్లోకంలో మొదట పాద్యమూ తర్వాత అర్ఘ్యమూ వున్నాయి. కాని కొన్ని చోట్ల ముందుగా అర్ఘ్యం ఇచ్చి తర్వాత పాద్యం ఇవ్వడం అనే

విధానమూ కనిపిస్తున్నది. శ్రీ చక్రపూజ మొదలైన కొన్నివాటిల్లో ఇది కొందరి సంప్రదాయంలో ఇప్పటికీ వుంది.

(కాళ్ళు కడుకున్న తర్వాతనే చేతులు కడుక్కోడం క్రమం) పూజ్యతను అనుసరించి గూడా పాదప్రక్షాళనం అధికగౌరవసూచకంగా ముందు చేయడం. ఆతర్వాతనే హస్తప్రక్షాళనం చేయడం ఉచితం. పాద్యం కంటె అర్ఘ్యం ఇంకా సుగంధ్యాది లక్షణాలు అధికంగా కలిగిన దైవుండాలనే మాటకూడా పాద్యానికి తరువాతిదే అర్ఘ్యం అని సూచిస్తుంది. పాద్యాదిజలాలు పరస్పరం భిన్నంగా వేర్వేరుగా ఉంచడం సంప్రదాయం కూడా.

పంచామృతస్నానం, శుద్ధోదక స్నానం :

మధుపర్కం ఖాద్యంగా ఇచ్చే పద్ధతే ఉచితంగా వుందనీ మధుపర్కం దగ్గర పంచామృతస్నానం చేయించడం కంటె (చేయించదలచుకున్నపుడు) స్నానాంగంగా స్నానమంత్రంచేతనే చేయించే విధానం బాగుందనీ అనుకున్నాం.

ఇక్కడ కూడా పంచామృతస్నానం అయ్యాక శుద్ధోదకస్నానం చేయడమూ, శుద్ధోదకస్నానం అయ్యాక పంచామృత స్నానం చేయడమూ అని రెండు విధానాలు కనబడుతున్నాయి. కాని యీ రెంటిలో మొదటి విధానమే మేలు, పంచామృతస్నానాంతరం శుద్ధోదకస్నానం సమర్పించవలసిందే కదా.

ఆభరణం :

(మధుపర్కం వున్నపుడు) పురుషసూక్తాది విధానంలో ఇది ప్రత్యేక (మంత్రంతో) ఉపచారంగా చెప్పబడలేదు. ఆ పద్ధతిలో ఉపవీతాంగంగా ఉపవీతం తర్వాత ఇవ్వడమూ, పుష్పం తర్వాత ఇవ్వడమూ, అని రెండు విధాలుగా కనబడ్తుంది. మధుపర్కం ఇవ్వని విధానంలో గంధం తర్వాత, పుష్పానికి పూర్వంలో ఆభరణం ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. సద్యోజాతాది విషయంలో బోధాయనుడు శ్రేష్ఠాయ నమ ఇత్యుపవీతం, రుద్రాయ నమ ఇత్యాభరణం అని ఉపవీతం తర్వాత ఆభరణం చెప్పడం జరిగింది. అదే ఉచిత మేమో అనిపిస్తుంది. (రుద్రుడికి ఆభరణా లెందుకని కాబోలు కొందరు రుద్రాయ నమః అనే దాని ప్రకారం భస్మం చెప్తున్నారు. ఇది బాగానే వుంది. లోకంలో ఆభరణాలు తగిలించుకునే విధానం వస్త్ర(ఉపవీత)ం

తర్వాతే కనిపిస్తుంది. గంధం తర్వాత ఆభరణాలు వేసుకుంటే (లేదా వేస్తే) గంధం చెరగవచ్చు. అలాగే పుష్పమాల గూడా ఆభరణమె. స్వర్ణాద్యాభరణాలపై పుష్పమాల లుంటాయి.(వాడితే తీసివేయవలసినవి. స్వర్ణాభరణాల్లాగా శాశ్వతమైనవి కావు) అలాగే సిగలో పూలు అయినా ఆ తర్వాత ఆభరణాలు వేస్తే పూలు చెదురుతాయి. కాబట్టి ఆభరణం తర్వాతనే గంధం సక్రమ మనిపిస్తుంది. ఈ గంధం సుగంధద్రవ్యంగా మై పూత అయితే ఒంటికి సెంటులాగా ముందు గంధం పూసి తర్వాతే ఆభరణాలు ఇవ్వవలసి వుంటుంది. కాని యీ గంధం బొట్టే. గంధోపరిఅక్షతాదులిస్తాం గదా-గంధద్రవ్యాలు - మై పూతలు ఇవ్వదలిస్తే వాటిని ఆభరణాలతో పాటు వాటికి ముందుగా ఇవ్వవలసిందే. మీద చల్లుకొనేలాంటివి గంధం తర్వాతనే. పుష్పం వర్ణ పుష్పాదులతో పూజ మాత్రమే. అపుడు పూమాలలే అయినా వేస్తే కిరీటాదులతోటి, గంధం తోటీ అవస్థే.

అంచేత ఆభరణం ఉపవీతం వెంటనే ఇచ్చే విధానమే సముచితంగా ఉందనవచ్చు.

ఇక ఇతర ఉపచారాలక్రమంలో అంతగా మతభేదాలు లేవు.

ఉపచారవిధానం :

ఈ ఉపచారాలను పురుషసూక్తం మొ॥ ఆయా మంత్రాలతో ఆచరించడం జరుగుతున్నది. ఆ సందర్భంగా అందులోని మంత్రఖండాల కనుగుణంగా ఉపచారాలు (సంఖ్య) ఉండడం గూడా గమనించవచ్చు. (బ్రహ్మమంత్ర ఖండాలు 19, పురుషసూక్తం ప్రకారం 17- ఇలా.

శివార్చనం ప్రధానంగా బ్రహ్మమంత్రాలు ఆధారంగానూ తర్వాత నమకం(ప్రథమానువాకం) ఆధారంగానూ జరుగుతుంది. పురుషదేవత లందరికీ సామాన్యమైన విరాడ్రూపవర్ణ నాత్మక పురుషసూక్త మంత్రాలతో గూడ శివపూజ జరుగుతుంది. స్త్రీదేవతల విషయంలో శ్రీ సూక్తం, ఆంజనేయాది పూజలలో మన్యుసూక్తం, ఇలా ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది. వీటిని ఉపయోగించడంలో వ్యక్తి ననుసరించి గూడా భేదాలు ఏర్పడివుండడం విశేషం. (ఇందులో 5 విధానాలు- కలిపి ఇవ్వబడింది. కావలసిన దాని నుపయోగించుకోవడానికి వీలుగా)

మంత్రోపచారాల సంబంధం :

మంత్రానికీ ఆ మంత్రంతో చేసే ఉపచారానికీ సంబంధం వుందా ?

ఉదాహరణకి ఆసనాదిగా ఉపచారాలున్న (మొదటి) విధానంలో నమస్తే రుద్ర ఇత్యాసనం, ఇలాగే సహస్రశీర్షే త్యాసనం, హిరణ్యవర్ణామిత్యాసనం ఇత్యాది విధానంలో పై మంత్రాలు ఆవాహనానికి ఉపయోగింపబడుతున్నాయి. బ్రహ్మమంత్రాల విషయంలోనూ

సద్యోజాతం ప్రపద్యా మీా త్యాసనం దద్యాత్, సద్యోజాతాయ వై నమో నమ ఇతి పాద్యం, భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మా మిత్యర్ఘ్యం -(60పుట) అని ఒకసారీ సద్యోజాత మి త్యావాహనం దదాతి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమ ఇ త్యాసనం, భవే భవే నేతి పాద్యం, (అతి) భవే భవస్వ మా మి త్యర్ఘ్యం -(23పుట) అనే విధంగా వీటి ప్రయోగంలో భేదం గమనించవచ్చు.

ఆత్వావహంతు ఇత్యాదినా ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం. త్ర్యంబక మి త్యాసనం. సద్యోజాతం ప్రపద్యా మీాతి పాద్యం. భవే భవే నే త్యర్ఘ్యం, భవోద్భవాయ నమ ఇ త్యాచమనీయకం (59-మైసూరుప్రతి) దీనిప్రకారం సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః అనే మొత్తంతో పాద్యం. భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం అనే మొత్తంలో అర్ఘ్యం ఇవ్వాలి. జ్యేష్ఠాయ నమః అని స్నానం ఇత్యాదిగా, భేదాలు కనబడుతున్నాయి.

మంత్రానికీ దానితో చేసే ఉపచారానికీ సంబంధం వుంటే ఇలాగా ఆయా మంత్రాలచేత వేర్వేరు ఉపచారాలు చేయడం కుదురుతుందా అని సందేహం. అందువల్లే యత్పురుషే ణేతి మధుపర్కం, సప్తాస్యాసన్నితి స్నానం- ఇత్యాదిగా ఒకవిధానం అయితే యత్పురుషే ణే తి స్నానం ఇత్యాదిగా మరొకవిధానం మధుపర్క-స్నాన, వస్త్ర, ఉపవీత, గంధాలు-స్నాన, వస్త్ర, ఉపవీత, గంధ, ఆభరణాలు అనే అయిదింటిలో మంత్రాలు తేడా వస్తాయి.

స ప్తా స్యాస న్నితి నీరాజనం ఇచ్చి వే దాహ మేతం, ధాతా-పురస్తాత్ అని రెంటితో నమస్కారం లాగా యి.కె.గారి పురుషసూక్తప్రకార షోడశోపచార విధానంలో మరో భేదం.

ఆదిత్యవర్ణే అని మధుపర్కం ఇస్తే శ్రీ సూక్తంలోనూ మంత్రాలలో భేదా లేర్పడతాయి.

కాబట్టి మంత్రానికీ ఆ మంత్రంతో చేయబడే ఉపచారానికీ పరస్పరం సంబంధం ఎంతటిది అనే విషయం పెద్దలవల్ల తెలుసుకోవలసి వుంది.

బ్రహ్మమంత్రవిధానం :

సద్యోజాతాదిబ్రహ్మ మంత్రాలతో శివుడికి ఉపచారాలు చేయడం మహాన్యాసంలో బోధాయనోక్తం ప్రసిద్ధం. కొంచెమించుమించుగా 19 ఖండాలతో 19 ఉపచారాలు పై 16తో పాటు (ఆభరణం)అక్షతలు నమస్కారాలకు వేరే మంత్రాలు వచ్చాయి.

ఇందులో కొన్నిచోట్ల వ్యవహారంలో పాద్యానికీ భవే భవే నాతి అనీ, అర్ఘ్యానికి భవే భవస్వ మాం అనీ చెప్పడం జరుగుతున్నది. అర్థాన్నిబట్టి చూస్తే (భవే-భవే= పలుజన్మలలో (మాం=నన్ను) న(భవస్వ)= ఉంచకు, పడవేయకు: అతిభవే = జన్మకు అతీతమైన-పుట్టుకలేని-స్థితిలో, మాం=నన్ను, భవస్వ= ఉంచు) భవే భవే అనేంత వరకూ ఒక ఖండగా పాద్యమంత్రమూ అతిభవే భవస్వ మాం అనేది మరోఖండంగా అర్ఘ్యమంత్రంగానూ చెప్పున్నపద్ధతి యుక్తం. భవే భవే నేతి పాద్యం అనే పాఠంలో సామ్యాన్నిబట్టి భవే భవే నాతి అని గ్రహించి అతిశబ్దం ముందే వచ్చిందని తర్వాత ఖండంలో దాన్ని తొలగించి భవే భవస్వ మాం అనేది మాత్రం గ్రహించడం ప్రామాదికంగా జరిగిందేమొ ఈవిధానంలో శివోపచారాల్లో మధుపర్కం లేదు. పురుషసూక్తప్రకారంగా ఉపచారాలు చేసేటప్పుడు మధుపర్కం ఇవ్వడం జరుగుతున్నది, మంత్రాన్ని బట్టి ఉపచారమా ? ఉపచారాన్నిబట్టి మంత్రమా? తెలుసుకోవాలి.

నమకవిధానం :

నమకంలోని ప్రథమానువాకం శివపూజావిధానంలో ప్రయోగించడం జరుగుతుంది. ఇందులో 15మంత్రాలే వున్నాయి. నమ స్తే అస్తు భగవన్ అనేది 16వదిగా మంత్రపుష్పంలో చెప్పడం వల్ల ఇవి 16 అయ్యాయి. పురుషసూక్త విధానంలో 17 వున్నాయి కదా. మధుపర్కం అధ్యవోచత్-అనే మంత్రంతో ఇస్తే ఇంకా ఒకటి తగ్గుతుంది. అసౌ య స్తామ్రో అనేదాన్ని అభితో దిక్షు అన్నంతవరకు

అపి శ్రితా స్సహస్రశః విలోహితః అన్నంతవరకు ఒకటి చేసి మొత్తం రెండింటిని 3గా చేయడం ద్వారా సరిపుచ్చడం కనిపిస్తుంది. (శ్రీమదుమామహేశ్వర పూజ) దిక్షు- వరకు 2వదిగా విభాగం కనబడ్తున్నా అక్కడికి వాక్యార్థం పూర్తిగాదు. తరువాతి వాక్యం గూడా మధ్యలో విరిగిపోతున్నది. కాబట్టి ఈ విభాగం ఎంతవరకు యుక్తమొ చెప్పవీలులేకుండ వుంది. దీనికంటె మధుపర్కోపచారాన్ని మానుకోకపోయినా మంత్రం లేకుండా ఆచమనంతోపాటె ఇవ్వడం మేలు గదా అనిపిస్తుంది.

ఇంకా కొంచెం తేడాతో భేదాలున్నా అవన్నీ స్మరింపదగినవిగా కనబడ్డం లేదు.

పురుషసూక్త విధానం :

షోడశోపచారపూజ పురుషసూక్త విధానంతో సుప్రసిద్ధం. విరాడ్రూప వర్ణనాత్మకం కాబట్టి సర్వ దేవతాసామాన్యంగా ఈ విధానం ఉపయోగిస్తుంది. స్త్రీ దేవతాపూజలో గూడా ఇది శ్రీ సూక్తవిధానంతో పాటు ఉపయోగించడం ఉంది.

ఇందులోనూ మధుపర్కం ఉండి ఆభరణం లేకపోడం, ఆభరణం ఉండి మధుపర్కం లేకపోవడం, అనేభేదం చూశాం. మంత్రాలు 17 కావడంతో నీరాజనం ప్రత్యేక మంత్రంతో షోడశోపచారాలకు విశేషంగా కన్పిస్తుంది. చివరిదైన వందనం అనేది ధాతా పురస్తాత్ పుష్పాంజలివద్దనే పుష్పాంజలి చేసి ప్రదక్షిణ చేసి నమస్కారం చేయడంగా ఆ ఉపచారంలో కలిసి ఉన్నట్లు గుర్తించవచ్చు.

శ్రీ సూక్తవిధానం :

శ్రియః పంచదశర్చం. శ్రీ సూక్తంలో 15ఋక్కులే వుండడంవల్ల కొన్ని ఉపచారాలకు మంత్రాలు తగ్గుతాయి. అందుచేత శ్రీసూక్త ఫల శ్రుతిలోనించి యశ్శుచిః, పద్మప్రియే, లక్ష్మీంక్షీర మొదలైనవి తీసుకొని వాడడం జరుగుతున్నది. కొన్ని విధానాల్లో మధుపర్కం, మంత్రపుష్పం శ్రీ సూక్తం ఋక్కు లేకుండా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇది యుక్త మనిపిస్తుంది.

మన్యుసూక్తం :

మన్యుసూక్తంలో 14ఋక్కులే వున్నాయి. ధన్వనా గా-తో 15 చేసి శ్రీసూక్తంలా వుపయోగించడం జరుగుతున్నది. ఇక్కడ మధుపర్కం ఉండడం, లేకపోవడంవల్ల భేదాలు. విశాఖానక్షత్రమంత్రం 2 భాగాలుగా నీరాజన, మంత్ర పుష్పాలకు ఉపయోగించడం, ఇంకా వర్షంతు తే విభావరి - శ్రీ సూక్తం

ఫలశ్రుతివాక్యం, పిశంగ మృష్టిమం - అని మన్యుసూక్తపారాయణలో ఉపయోగించే మంత్రం వాడడం- ఇలా ఇందులో వివిధభేదా లున్నాయి.

సమన్వయం :

ఈ మంత్రాలతో ఉపచారాలు చేస్తున్న పద్ధతుల్ని పరామర్శ చేస్తే చేయవలసిన ఉపచారాలు ప్రధానంగా-

వాటి కాయాబుక్కు లుపయోగించడం కాకుండా-

ఏవిధానం ప్రకారం పూజ చేయదలచుకొన్నామో

అందులో ఉన్న బుక్కులసంఖ్య ననుసరించి

ఆయా ఉపచారాలు కొంచెం అటు ఇటుగా చేస్తుండడం జరుగుతున్నదా అనిపిస్తున్నది. అందువలననే వాటి ఉపయోగంలో గురుపరంపరనుంచి వచ్చేదయినా వ్యక్తివ్యక్తికీ కూడ భేదం ఏర్పడుతున్న దేమొ.

ఏమైనా అర్చనం శ్రద్ధా ప్రధానం.

గ్రంథ ప్రస్తావన :

ప్రస్తుత గ్రంథంలో ప్రవేశించే ముందు దాన్ని గురించి కొంచెం అవగాహనతో స్వల్పంగా పరిచయం చేసుకోవడం అవసరం గాబట్టి ముందుగా రెండుమాటలు.

శివుడికి సంబంధించిన అర్చనం. అందునా ఇందులో ప్రధానంగా రెండున్నాయి. మొదటిది అభిషేకం.

అభిషేకప్రియ శ్శివః, విష్ణు స్త్వలంకారప్రియః,
సూర్యో నమస్కారప్రియః, గణపతి స్తర్పణప్రియః,
దేవీ త్వర్చనాప్రియా.

అని పెద్దలమాటలు. శివుడికి అభిషేకం ఇష్టం. సంతతధారలతో తడుస్తూనే ఉండాలి. అభిషేకం ప్రధానంగా - రుద్రాభిషేకం- ఇందులో మొదటి అంశం.

శివుడు ప్రధానంగా ఉన్న పంచాయతనం శివపంచాయతనం. ఆ శివపంచాయతనానికి సంబంధించిన అర్చనం రెండవఅంశం. ఇందులో షోడశోపచారాలకు ప్రాధాన్యం.

అభిషేకవమూ పంచాయతనార్చనవమూ సమయం ఉన్నపుడు ఆచరింపదగినవిగా, కొంతవరకు దీర్ఘంగా ఉన్నాయి. కాబట్టి

లఘువిధానం :

శ్రద్ధ ప్రధానం గాబట్టి సమయానుగుణంగా అర్చించుకోవడానికి వీలుగా లఘువిధానం చేర్చబడింది.

నిజానికి ఈకాలంలో ఇటువంటివిధానమే చాల అవసరం. జీవయాత్ర సాగించడానికే అధికసమయం, వెచ్చించవలసివస్తున్న ఈవేగ యుగంలో ఎంత ఆసక్తి వున్నా దైవసేవకు ఎక్కువ సమయం కేటాయించ లేకపోవడం సహజం! శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మసాధనం కదా. అంచేత జీవనానికి అవసరమైన పనులు మానుకుని మరీ దైవసేవచేయమని ఏ శాస్త్రమూ చెప్పదు. బద్ధకించకుండా ఉండడం మాత్రమే కోరుతుంది. అందువల్ల భక్తితో, ఆసక్తితో శివసేవ చేసుకోవాలనే సంకల్పం కలిగి, అందుకోసం అధికసమయం వెచ్చించలేని వారందరికీ ఉపయోగించడానికి లఘువిధానం నేడు అత్యవసరం. 1. ఆచమనం, 2. దీపారాధనం, 3. సంకల్పం, 4.కలశపూజ, 5.షోడశోపచారపూజ, అనే అంశాలతో శ్రద్ధగా సమగ్రంగా, శివుడిని పదినిమిషాల్లో సేవించుకొనే అవకాశం కల్గించే యీ విధానం, అందర్నీ ముందుగా శివార్చనం చేసుకోవడానికి భయం తొలగించి సుముఖుల్ని చేయగలదనే సంకల్పంతో కూర్చడం జరిగింది. ఇంక రుద్రాభిషేకం మొదలైన ఇందులోని అంశాలన్నీ కూడా-

ఇందులో ఉన్నట్లు వరుసగా చదువుకుంటూ ఆచరించడం ద్వారా అభిషేకం చేసుకోడానికి వీలుగా, అంటే ఇతరులను ఆశ్రయించకుండా, వేర్వేరు విషయాలకు వేర్వేరు పుస్తకాలు వెదుక్కోవలసిన అవసరం కలగకుండా వుండే విధంగా కూర్చాలని ఈప్రయత్నం. ఇది అపూర్వంగా చేసినది ఎంతమాత్రమూ కాదు. అయినా ఇలా చేయడం గూడా ఒక రకమైన అర్చన అవుతుందని ఆత్మతృప్తి.

అలాగే దేవతార్చనవిషయంలోనూ, విధానాలు ఎవరివి వారి పద్ధతిగా రకరకాలుగా ఉన్నాయి. పురుషసూక్తన్యాసంతోనూ, న్యాసం లేకుండానూ, పురుషసూక్త విధానంతోనూ చేయడం, సద్యోజాతాది మంత్రాలతో చేయడమూ, మరీ లఘువుగా మంత్రం యేమీ లేకుండానే ఉపచారాలు చేయడమూ, అంటే నమకాదులప్రయోగం విషయంలోను భేదాలున్నాయి.

సమన్వయ మార్గంలో ఈగ్రంథంలో బ్రహ్మమంత్ర, నమక, పురుషసూక్త, శ్రీసూక్త, మన్యుసూక్త - విధానాలు అయిదూ కలిపి ఇవ్వబడ్డాయి. ఓపికవుండి చేయగలిగితే అన్నీ కలిపి చేయవచ్చు లేదా ఏ ఒక్కదానితో షోడశోపచారాలు చేయదలచుకుంటే ఆ ఒకమంత్రం మాత్రమె చెప్పి, క్రింది ఉపచారవాక్యం చెప్పి పూజ నడుపుకోవచ్చు. ఆయాస్థలాలలో అవసరాన్నిబట్టి ఒకమంత్రంలో రెండు పచారాలు చెప్పవలసి ఉంది. ఉదాహరణకి బ్రహ్మమంత్రాలతోనో, నమకంతోనో పూజ చేసేటపుడు - భవోద్భవాయ నమః అని చెప్పి శివేన వచసా. ఆచమనీయం మధుపర్కం చ సమర్పయామి అని మొదలైనవిధంగా కలిపి చెప్పుకోవాలన్నమాట.

న్యాసం-దేవతాస్థాపనం మొదలైన ఆయావిషయాలు మహాన్యాసంలో చెప్పబడ్డరుద్రాభిషేక విధానం అనుసరించి ఉన్నాయి. కాబట్టి అభిషేక దేవతార్చన అంశాలలో కొన్ని విషయాలు పరస్పరం అటు ఇటూ ఉపయోగించుకోవచ్చు.

ఇందులో కొత్త అంశాలేమీ తెలుసుకో దగినవి అంటూ ఉండవు. తెలిసిన విషయాలనే, ఒకచోట చూసుకోవడమె ప్రయోజనం.

మంత్రాలకు స్వరాలు ఇవ్వడం జరగలేదు. అది గురుముఖతః తెలుసుకోవలసిందే. అలా స్వరం తెలుసుకొని ఉంటే మంత్రం, లేకుంటే శ్లోకాది ప్రాయంగా పౌరాణిక పద్ధతిలాంటిదిగా గ్రహించవచ్చునని సాధ్యమైనంత వరకు అనర్థం కలగకుండా అర్థాని కనుగుణంగా పదానికీ, పదానికీ మధ్య అచ్చులో ఖాళీలు, కామాలు వంటి చిహ్నాలు చూపడం జరిగింది.

మాకు సందేహాలు కలిగినచోట తీర్చి యథార్థం చెప్పేపెద్దలు దురదృష్టవశాత్తు మాకు లభ్యం కాలేదు. అందుకే మా ఆలోచనలు స్వగతం అయ్యాయి.

భ్రమాదులవలన కొన్ని ప్రమాదాలు ఏర్పడి ఉండడం నిశ్చయమే. తర్వాతనైనా పెద్దలు సాదరంగా, వాత్సల్యం తో తప్పులను సరిచేస్తే, ఒప్పులను తెలియజేస్తే సంతోషం.

భారతీ ధార్మిక విజ్ఞాన పరిషత్తు

అశోకనగర్ - గుంటూరు.

శ్రీవిఘ్నేశ్వర పూజ

(ముందుగా పసుపుతో విఘ్నేశ్వరుని చేసి, తమలపాకులో నుంచి, తమలపాకు చివర తూర్పువైపునకు గాని, ఉత్తరము వైపునకు గాని ఉండున ట్లుంచవలెను. ఆతమలపాకును ఒకపళ్ళెములో పోసినబియ్యముపై నుంచ వలెను. అగరువత్తులు వెలిగించి దీపారాధన చేయవలెను. నమస్కారము చేసి

ఓమ్. దేవీం వాచ మజనయంత దేవా స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి

సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా ధేను ర్వా గస్మా నుప సుష్టు తైతు॥

అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తో ఽస్తు॥

య శ్శివో నామరూపాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళా।

తయో స్సంస్మరణా త్పుంసాం సర్వతో జయమంగళమ్. 1

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥ 2

త దేవ లగ్నం, సుదినం త దేవ, తారాబలం చంద్రబలం త దేవ।

విద్యాబలం దైవబలం త దేవ, లక్ష్మీపతే, తే ఽంఘ్రియుగం స్మరామి॥ 3

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో, యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః॥

తత్ర శ్రీ ర్విజయో భూతి ర్ధ్రువా నీతి ర్మతి ర్మమ॥ 4

స్మృతే సకలకల్యాణభాజనం యత్ర జాయతే।

పురుష స్త మజం నిత్యం వ్రజామి శరణం హరిమ్॥ 5

సర్వదా సర్వకార్యేషు నాస్తి తేషా మమంగళమ్

యేషాం హృదిస్థో భగవా న్మంగళాయతనం హరిః. 6

లాభ స్తేషాం జయ స్తేషాం కుత స్తేషాం పరాభవః

యేషా మిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః. 7

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్. 8

విఘ్నేశ్వరపూజ

సర్వమంగళమాంగల్యే! శివే! సర్వార్థసాధికే
శరణ్యే, త్ర్యంబకే, దేవి, నారాయణి, నమో ఽస్తు తే. 9

(విఘ్నేశ్వరునిపై అక్షతలు వేయుచు నమస్కరించుచూ)

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః ఇంద్రాదిఅష్టదిక్పాలకదేవతాభ్యో నమః
ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః అరుంధతీవశిష్ఠాభ్యాం నమః
వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః సీతారామాభ్యాం నమః
శచీపురందరాభ్యాం నమః మాతాపితృభ్యాం నమః

సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యో నమః

(ఆచమనము చేయుచూ)

ఓం కేశవాయ స్వాహా ఓం నారాయణాయ స్వాహా ఓంమాధవాయ స్వాహా

(పై మూడు మంత్రములకు తీర్థముతో ఆచమనము చేయవలెను)

ఓం గోవిందాయ నమః ఓంవిష్ణవే నమః ఓంమధుసూదనాయ నమః
ఓంత్రివిక్రమాయ నమః ఓంవామనాయ నమః ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః ఓంపద్మనాభాయ నమః ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమః ఓంవాసుదేవాయ నమః ఓంప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః ఓం పురుషోత్తమాయ నమః ఓంఅధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః ఓంఅచ్యుతాయ నమః ఓంజనార్దనాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః ఓంహరయే నమః ఓంశ్రీకృష్ణాయ నమః.

(నీటిని పైకి ప్రక్కలకు, వెనుకకు చల్లుచూ)

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః యే తే భూమి భారకాః
ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మా కర్మ సమారభే.

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓం మహః, ఓగ్ంసువః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం.

ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యో నః ప్రచోదయాత్

ఓ మాపో జ్యోతీ రసో ఽమృతం బ్రహ్మ భూ ర్భువ స్సువ రోమ్||

(తరువాత క్రింది సంకల్పము చెప్పవలెను)

మమ ఉపాత్త సమస్తదురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
శుభే, శోభనే ముహూర్తే, శ్రీ మహావిష్ణో రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య
అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వతమన్వంతరే,
కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే,
మేరో ర్దక్షిణదిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య ...... ప్రదేశే ...... మధ్యప్రదేశే, శోభనగృహే,
సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర గురుచరణ సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన
వ్యావహారిక చాంద్రమానేన, ... నామ సంవత్సరే, ... ఆయనే,
......ఋతౌ, ... మాసే .... పక్షే, ... తిథౌ, ... వాసరే. శుభనక్షత్రే,
శుభయోగే, శుభకరణే – ఏవం గుణవిశేషణవిశిష్టాయామ్ శుభతిథౌ,
మమ ఉపాత్త సమస్త దురిత క్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం,
శ్రీమాన్ ...... గోత్రః, ... నామధేయః, ధర్మపత్నీ సమేతః, అహం
శ్రీమతః ...... గోత్రస్య, ... నామధేయస్య, ధర్మపత్నీ సమేతస్య,
మమ సకుటుంబస్య, సబాంధవస్య,
క్షేమ స్థైర్య ధైర్య విజయ అభయ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం,
ధర్మార్థ కామ మోక్ష చతుర్విధ ఫల పురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం,
లోక కల్యాణార్థం, శ్రీభవానీ శంకర దేవతా ప్రీత్యర్థం
మహాన్యాస పూర్వక (ఏకాదశవార) రుద్రాభిషేకం కరిష్యే,
ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీ మహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే.

విఘ్నేశ్వరపూజ

తదంగ కలశారాధనం కరిష్యే.

(కలశములో గంధ, పుష్ప అక్షతలు వేసి, కలశమును కుడిచేతితో మూసి)

కలశస్య ముఖే విష్ణుః, కంఠే రుద్ర స్సమాశ్రితః,
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మా, మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః.

డిసెంబరు 22 నుండి జూన్ 21వరకు ఉత్తరాయణము,
జూన్ 22నుండి డిసెంబరు 21వరకు దక్షిణాయనము.

ఆదివారము – భానువాసరే సోమవారము – ఇందువాసరే
మంగళవారము – భౌమవాసరే బుధవారము – సౌమ్యవాసరే
గురువారము – గురువాసరే శుక్రవారము – భృగువాసరే
శనివారము – స్థిరవాసరే

విఘ్నేశ్వరపూజ

కుక్షౌ తు సాగరా స్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా
ఋగ్వేదో ఽథ యజుర్వేద స్సామవేదో హ్యథర్వణః
అంగైశ్చసహితా స్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః

మంత్రము : ఆ కలశేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్థై ర్యజ్ఞేషు వర్ధతే
ఆపో వా ఇదగ్ం సర్వం, విశ్వా భూతా న్యాపః, ప్రాణా వా ఆపః,
పశవ ఆపో, ఽన్న మాపో, ఽమృత మాప, స్సమ్రా డాపో, విరా డాప,
స్స్వరా డాప, శ్ఛందాగ్ం ష్యాపో, జ్యోతీగ్ం ష్యాపో, యజూగ్ ష్యాప,
స్సత్య మాప, స్సర్వా దేవతా ఆపో, భూ ర్భువ స్సువ రాప ఓమ్.

గంగే చ, యమునే, చైవ గోదావరి, సరస్వతి,
నర్మదే, సింధో, కావేరి, జలే ఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు.

ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతి (శ్రీభవానీశంకర) పూజార్థం దురితక్షయ కారకాః
(కలశోదకంతో దేవుణ్ణి, తననూ పూజా ద్రవ్యాలనూ, సంప్రోక్షించి)

ప్రాణప్రతిష్ఠ

ఓం అసునీతే పున రస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణ మిహా నో దేహి భోగమ్.
జ్యోక్పశ్యేమ సూర్య ముచ్చరంతమ్ అనుమతే మృడయా నః స్వస్తి.
అమృతం వై ప్రాణా అమృత మాపః
ప్రాణా నేవ యథాస్థాన ముపహ్వయతే.

శ్రీమహాగణధిపతే, అత్ర సన్నిహితో భవ స్థిరో భవ, సుముఖో భవ,
సుప్రసన్నో భవ, స్థిరాసనం కురు.
(ఈక్రిందిమంత్రము చదువుచూ ధ్యానము చేయవలెను)

ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే,
కవిం కవీనా ముపమశ్రవ స్తమమ్
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణ స్పత
ఆన శ్శృణ్వ న్నూతిభి స్సీద సాదనం||

(అక్షత లుంచుతూ) ఓమ్ శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, ధ్యాయామి.
తత్పురుషాయ విద్మహే, వక్రతుండాయ ధీమహి,
తన్నో దంతిః ప్రచోదయాత్. ఆవాహయామి.
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, సువర్ణ రత్న ఖచిత సింహాసనం సమర్పయామి
(జలములు చల్లుతూ) శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః,
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి,
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి,
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి, స్నపయామి
ఓం ఆపో హి ష్ఠా మయో భువ స్తాన ఊర్జే దధాతన మహే రణాయ చక్షసే
యో వ శ్శివతమో రసః తస్య భాజయ తేహ నః ఉశతీ రివ మాతరః
తస్మా అరం గమామ వో యస్య క్షయాయ జిన్వథ ఆపో జనయథా చ నః
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.
స్నానానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.
[వస్త్రము వేయుచూ]

అభివస్త్రా సువసనా ఋషాభి ర్ధేనూ స్సుదుఘాః పూయమానః

అభిచంద్రా భర్త వేనో హిరణ్యా భ్యశ్వాన్ రథినో దేవసోమ.

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.
వస్త్రధారణానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.
[యజ్ఞోపవీతము వేయుచూ]

యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతే ర్యత్సహజం పురస్తాత్

ఆయుష్య మగ్ర్యం ప్రతిముఞ్చ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బల మస్తు తేజః

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి
ఉపవీత ధారణానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

విఘ్నేశ్వరపూజ

[గంధము నలంకరించుచూ]

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం

ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, దివ్యశ్రీగంధం సమర్పయామి.

[దూర్వము (గరిక) లు, అక్షతలతో పూజించుచూ]

ఆయనేతే పరాయణే దూర్వా రోహంతు పుష్పిణీః

హ్రదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే.

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః,

గంధస్యోపరి అలంకరణార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి.

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, పుష్పైః పూజయామి.

(పుష్పములతో పూజించుచూ)

ఓం సుముఖాయ నమః| ఓం ఏకదంతాయ నమః| ఓం కపిలాయ నమః|
ఓం గజకర్ణకాయ నమః| ఓం లంబోదరాయ నమః| ఓం వికటాయ నమః
ఓం విఘ్నరాజాయ నమః|ఓం గణాధిపాయ నమః| ఓం ధూమకేతవే నమః|
ఓం గణాధ్యక్షాయ నమః| ఓం ఫాలచంద్రాయనమః| ఓంగజాననాయ నమః|
ఓం వక్రతుండాయ నమః| ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః| ఓం హేరంబాయ నమః|
ఓం స్కందపూర్వజాయ నమః| ఓం సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ నమః|

ఓం శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః,

నానావిధ పరిమళ పుష్పాణి సమర్పయామి.

(అగరువత్తులు వెలిగించి ధూపము వేయుచూ)

వనస్పత్యుద్భవై ర్దివ్యై ర్నానాగంధై స్సుసంయుతం|

ఆఘ్రేయ స్సర్వదేవానాం ధూపోఽయం ప్రతిగృహ్యతాం||

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః| ధూప మాఘ్రాపయామి.

(దీపము వెలిగించి చూపుచు)

సాజ్యం త్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినా యోజితం ప్రియం
గృహాణ మంగళం దీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహ.

భక్త్యా దీపం ప్రయచ్ఛామి దేవాయ పరమాత్మనే
త్రాహి మా న్నరకా ద్ఘోరా ద్దివ్యజ్యోతి ర్నమో ऽస్తు తే.

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, దీపం దర్శయామి.

(జలము చల్లుతూ)

ధూపదీపానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

(నివేదన చేయుచూ)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః| త త్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి|
ధియో యో నః ప్రచోదయాత్|

సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి| అమృత మస్తు| అమృతోపస్తరణ మసి||

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, నైవేద్యం సమర్పయామి.

ఓం ప్రాణాయ స్వాహా| ఓం అపానాయ స్వాహా| ఓం వ్యానాయ స్వాహా|
ఓం ఉదానాయ స్వాహా| ఓం సమానాయ స్వాహా|

(జలము చల్లుతూ)

మధ్యే మధ్యే ఉదకపానీయం సమర్పయామి.
అమృతాపిధాన మసి. ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి.
హస్తౌ ప్రక్షాళయామి. పాదౌ ప్రక్షాళయామి.
శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

[తాంబూలము సమర్పించుచూ]

పూగీఫలై స్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళై ర్యుతం
ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్||

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః, తాంబూలం సమర్పయామి|

[రుద్రాభిషేకము చివర మాత్రమే నీరాజనము]

[అభివాదము చేయుచూ]

సుముఖ శ్చైకదంత శ్చ కపిలో గజకర్ణకః,

లంబోదర శ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః,

ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః

వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబ స్స్కందపూర్వజః,

(షోడ శైతాని నామాని యః పఠే చ్ఛృణుయా దపి,

విద్యారంభే వివాహే చ ప్రవేశే నిర్గమే తథా,

సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న స్తస్య న జాయతే||)

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః,

పాదయోః సువర్ణ దివ్య మంత్రపుష్పం సమర్పయామి.

యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు

న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే గణాధిపమ్.

మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం గణాధిప,

యత్పూజితం మయా దేవ, పరిపూర్ణం త దస్తు తే.

అనయా ధ్యాన ఆవాహనాది షోడశోపచారపూజయా

భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ మహాగణాధిపతిః సుప్రీతః సుప్రసన్నః వరదో భవతు.
శ్రీ మహాగణాధిపతి ప్రసాదేన ఉత్తరే శుభకర్మణి అవిఘ్న మస్తు

ఇతి భవంతో బ్రువంతు.

సదస్యులు : ఉత్తరే శుభకర్మణి అవిఘ్న మస్తు.

శ్రీ మహాగణపతి ప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి.

[పూజచేసిన పూవు లేదా అక్షతలు శిరస్సున ధరించాలి]

శ్రీ మహాగణాధిపతి పూజానంతరం అథ మహాన్యాసపారాయణం కరిష్యే.

మహాన్యాసమ్

(నారుద్రో రుద్ర మర్చయేత్)

హరిః ఓం (అ థాతః పంచాంగరుద్రాణామ్

న్యాసపూర్వకం జపహోమార్చనాభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః)

పంచాంగరుద్రధ్యానమ్

ఓంకారమంత్రసంయుక్తం నిత్యం ధ్యాయంతి యోగినః

కామదం మోక్షదం తస్మై ఓంకారాయ నమో నమః

నమస్తే దేవదేవేశ, నమ స్తే పరమేశ్వర,

నమ స్తే వృషభారూఢ, నకారాయ నమో నమః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓమ్ నమ్.

నమ స్తే రుద్రమన్యవ ఉ తోత ఇషవే నమః

నమస్తే అస్తు ధన్వనే బాహుభ్యా ముత తే నమః.

యా త ఇషు శ్శివతమా శివం బభూవ తే ధనుః

శివా శరవ్యా యా తవ తయా నో రుద్ర మృడయ

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం నం. పూర్వాంగరుద్రాయ నమః .1.

మహాదేవం మహాత్మానం మహాపాతకనాశనం

మహాపాపహరం వందే మకారాయ నమో నమః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం మం.

నిధనపతయే నమః నిధనపతాంతికాయ నమః

ఊర్ధ్వాయ నమః ఊర్ధ్వలింగాయ నమః

హిరణ్యాయ నమః. హిరణ్యలింగాయ నమః.
సువర్ణాయ నమః. సువర్ణలింగాయ నమః.
దివ్యాయ నమః. దివ్యలింగాయ నమః.
భవాయ నమః. భవలింగాయ నమః.
శర్వాయ నమః. శర్వలింగాయ నమః.
శివాయ నమః. శివలింగాయ నమః.
జ్వలాయ నమః. జ్వలలింగాయ నమః.
ఆత్మాయ నమః. ఆత్మలింగాయ నమః.
పరమాయ నమః. పరమలింగాయ నమః.

(ఏత త్సోమస్య సూర్యస్య సర్వ లింగగ్ స్థాపయతి పాణిమంత్రం పవిత్రమ్)

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం మం దక్షిణాంగరుద్రాయ నమః. 2

శివం శాంతం జగన్నాథం లోకానుగ్రహకారణం
శివ మేకం పరం వందే శికారాయ నమో నమః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం శిం.

అపైతు మృత్యు రమృతం న ఆగన్ వైవస్వతో నో అభయం కృణోతు
పర్ణం వనస్పతే రివాభిన శ్శీయతాగ్ం రయి స్సచతాం న శ్శచీపతిః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం శిం పశ్చిమాంగరుద్రాయ నమః. 3

వాహనం వృషభో యస్య వాసుకీ కంఠభూషణమ్
వామే శక్తిధరం వందే వాకారాయ నమో నమః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం వాం.

ప్రాణానాం గ్రంథి రసి, రుద్రో మా విశాన్తకః, తే నాన్నే నాప్యాయస్వ.
నమో రుద్రాయ విష్ణవే, మృత్యుర్మే పాహి.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం వాం ఉత్తరాంగరుద్రాయ నమః. 4

యత్ర కుత్ర స్థితం దేవం సర్వవ్యాపిన మీశ్వరం
యల్లింగం పూజయే న్నిత్యం యకారాయ నమో నమః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం యం.

యో రుద్రో అగ్నౌ యో అప్సు య ఓషధీషు యో రుద్రో విశ్వా భువనా వివేశ
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం యం. ఊర్ధ్వాంగరుద్రాయ నమః. 5

పంచముఖధ్యానమ్

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓమ్ నమ్.

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

సంవర్తాగ్ని తటిత్ ప్రదీప్త కనక ప్రస్పర్ధి తేజోమయం,
గంభీర ధ్వని సామ వేద జనకం, తామ్రాధరం సుందరమ్,
అర్ధేందుద్యుతి లోలపింగళ జటాభారప్రబద్ధోరగం,
వందే సిద్ధసురాసురేంద్రనమితం పూర్వం ముఖం శూలినః.

ఓం నమో భగవతేరుద్రాయ, ఓం నం పూర్వముఖాయ నమః. 1

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం మమ్.

అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోర ఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమస్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.

శ్లో॥ కాలాభ్ర భ్రమరాంజన ద్యుతి నిభం వ్యావృత్త పింగేక్షణం
కర్ణోద్భాసిత భోగిమస్తక మణి ప్రోద్గీర్ణ దంష్ట్రాంకురం
సర్పప్రోత కపాల శుక్తిశకల వ్యాకీర్ణ సచ్ఛేఖరం
వందే దక్షిణ మీశ్వరస్య కుటిల భ్రూభంగ రౌద్రం ముఖమ్.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ, ఓం మం దక్షిణముఖాయ నమః. 2

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం శిమ్.

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః,
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం. భవోద్భవాయ నమః.

ప్రాలేయాచల మిందు కుంద ధవళం, గోక్షీర ఫేన ప్రభం,
భస్మాభ్యక్త మనంగ దేహ దహన జ్వాలావళీ లోచనమ్,
బ్రహ్మేంద్రాది మరుద్గణై స్తు్తతిపదై రభ్యర్చితం యోగిభిః
వందే ఒహం సకలం కళంకరహితం స్థాణో ర్ముఖం పశ్చిమమ్.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ, ఓం శిం పశ్చిమముఖాయ నమః. 3

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం వామ్.

వామ దేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయ నమో , రుద్రాయ నమః,
కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో, బలవికరణాయ నమో, బలాయ నమో,
బలప్రమథనాయ నమ, స్సర్వభూతదమనాయ నమో, మనోన్మనాయ నమః.

గౌరం కుంకుమపంకిలం వ్యాపాండుగండస్థలం
భ్రూవిక్షేపకటాక్షవీక్షణ లసత్సంసక్తకర్ణోత్పలమ్
స్నిగ్ధం బింబఫలాధరం ప్రహసితం నీలాలకాలంకృతం
వందే పూర్ణశశాంకమండలనిభం వక్త్రం హర స్యోత్తరమ్.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ, ఓం వాం ఉత్తరముఖాయ నమః. 4

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం యమ్.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో ఽధిపతి ర్బ్రహ్మా శివో మే అస్తు సదాశివోమ్.

వ్యక్తావ్యక్త గుణేతరం పరతరం షట్త్రింశతత్త్వాత్మకం
తస్మా దుత్తమతత్త్వ మక్షర మిదం ధ్యేయం సదా యోగిభిః.
ఓంకారాదిసమస్తమంత్రజనకం సూక్ష్మాతిసూక్ష్మం పరం
శాంతం పంచమ మీశ్వరస్య వదనం ఖంవ్యాపి తేజోమయమ్.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ, ఓం వాం ఊర్ధ్వ ముఖాయ నమః. 5

ఆత్మదిగ్రక్షా

పూర్వే పశుపతిః పాతు, దక్షిణే పాతు శంకరః,
పశ్చిమే పాతు విశ్వేశో, నీలకంఠ స్త థోత్తరే,
ఈశాన్యాం పాతు మే శర్వో, హ్యాగ్నేయ్యాం పార్వతీపతిః,
నైరృత్యాం పాతు మే రుద్రో, వాయవ్యాం నీలలోహితః,
ఊర్ధ్వే త్రిలోచనః పాతు, అధరాయాం మహేశ్వరః,
ఏతాభ్యో దశదిగ్భ్య స్తు సర్వతః పాతు శంకరః.

1. ప్రథమాంగ(రుద్ర)న్యాసమ్

1. యా తే రుద్ర శివా తనూ రఘోరాపాపకాశినీ
తయా న స్తనువా శన్తమయా గిరిశ న్తాభిచాకశీహి. శిఖాయై నమః.

2. అస్మి న్మహ త్యర్ణ వే ఽన్తరిక్షే భవా అధి
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని తన్మసి. శిరసే నమః.

3. సహస్రాణి సహస్రశో యే రుద్రా అధి భూమ్యామ్
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవ ధన్వాని తన్మసి. లలాటాయ నమః.

4. హగ్ంస శ్శుచిష ద్వసు రంతరిక్షస ద్ధోతా వేది ష దతిథి ర్దురోణసత్
నృష ద్వరస దృత స ద్వ్యోమస
దబ్జా గోజా ఋతజా అ ద్రిజా ఋతం బృహత్. భ్రువో ర్మధ్యాయ నమః.

5. త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాత్. నేత్రాభ్యాం నమః

6. నమ శ్స్రుత్యాయ చ పథ్యాయ చ
నమః కాట్యాయ చ నీప్యాయ చ, నమ స్సూద్యాయ చ సరస్యాయ చ
నమో నాద్యాయ చ వైశన్తాయ చ. కర్ణాభ్యాం నమః.

7. మా న స్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మా నో గోషు
మా నో అశ్వేషు రీరిషః, వీ రా న్మా నో రుద్ర భామితో వధీర్
హవిష్మన్తో నమసా విధేమ తే. నాసికాయై నమః.

8. అవతత్య ధను స్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే
నిశీర్య శల్యానాం ముఖా శివో న స్సుమనా భవ. ముఖాయ నమః.

9. నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా శ్శర్వా అధః క్షమాచరాః,
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవ ధన్వాని తన్మసి. కంఠాయ నమః.
నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా దివగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః,
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవ ధన్వాని తన్మసి. ఉపకంఠాయ నమః.

10. నమ స్తే అ స్త్వాయుధా యానాతతాయ ధృష్ణవే,

ఉభాభ్యా ముత తే నమో బాహుభ్యాం తవ ధన్వనే. బాహుభ్యాం నమః

11. యా తే హేతి ర్మీఢుష్టమ హస్తే బభూవ తే ధనుః,

త యాస్మాన్ విశ్వత స్త్వ మయక్ష్మయా పరిబ్భుజ. ఉపబాహుభ్యాం నమః

12. యే తీర్థాని ప్రచరన్తి సృకావన్తో నిషంగిణః,

తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవ ధన్వాని తన్మసి. హస్తాభ్యాం నమః.

(అంగుళిన్యాసం)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః. అంగుష్ఠాభ్యాం నమః

వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమ శ్శ్రేష్ఠాయ నమో

రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో

బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమ

స్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః. తర్జనీభ్యాం నమః

అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోర ఘోరతరేభ్యః

సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. మధ్యమాభ్యాం నమః

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,

త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. అనామికాభ్యాం నమః.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతి ర్

బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్ బ్రహ్మా శివో మే అస్తు సదాశివోమ్. కనిష్ఠికాభ్యాం నమః

13. నమో వః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్యో
నమో విక్షీణకేభ్యో నమో విచిన్వత్కేభ్యో
నమ ఆనిర్‍హతేభ్యో నమ ఆమీవత్కేభ్యః. హృదయాయ నమః

14. నమో గణేభ్యో గణపతిభ్య శ్చ వో నమో
నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్య శ్చ వో నమో నమః. పృష్ఠాయ నమః

15. నమ స్తక్షభ్యో రథకారేభ్య శ్చ వో నమో
నమః కులాలేభ్యః కర్మారేభ్య శ్చవో నమో నమః. కక్షాభ్యాం నమః.

16. నమో హిరణ్యబాహవే సేనాన్యే దిశాం చ పతయే నమో
నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమో నమః.పార్శ్వాభ్యాంనమః

17. విజ్యం ధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత,
అనేశ న్న స్యేషవ ఆభు రస్య నిషంగధిః. జఠరాయ నమః

18. హిరణ్యగర్భ స్సమవర్త తాగ్రే భూతస్య జాతః పతి రేక ఆసీత్,
సదాధార పృథివీం ద్యా ముతేమాం
కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ. నాభ్యై నమః.

19. మీఢుష్టమ శివతమ శివో న స్సుమనా భవ,
పరమే వృక్ష ఆయుధం నిధాయ కృత్తిం వసాన ఆచర
పినాకం బిభ్ర దాగహి. కట్యై నమః.

20. యే భూతానా మధిపతయో విశిఖాసః కపర్దినః,
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే కవ ధన్వాని తన్మసి., గుహ్యాయ నమః.

(14 పృష్ఠ, 20 గుహ్య, 21 అండ, 22 అపాన, 27 పాదములను స్పృశించినపుడు నీరు తాకాలి.)

21. యే అన్నేషు వివిధ్యంతి పాత్రేషు పిబతో జనాన్,

తేషాగ్ం సహస్రయోజనే కవ ధన్వాని తన్మసి. అండాభ్యాం నమః.

22. సశిరా జాతవేదాః అక్షరం పరమంపదమ్, వేదానాగ్ం శిర ఉత్తమమ్।

జాతవేదసే శిరసి మాతా, బ్రహ్మ భూ ర్భువ స్సువ రోమ్, అపానాయ నమః

23. మా నో మహాన్త, ముత మా నో అర్భకం,

మా న ఉక్షన్త, ముత మా న ఉక్షితమ్,

మా నో వధీః పితరం, మోత మాతరం,

ప్రియా మా న స్తనువో రుద్ర రీరిషః. ఊరూభ్యాం నమః.

24. ఏష తే రుద్రభాగ స్తం జుషస్వ

తే నావ సేన పరో మూజవతో తీ

హ్యవతత ధన్వా పినాకహస్తః కృత్తివాసాః. జానుభ్యాం నమః.

25. సగ్ంసృష్టజి త్సోమపా బాహు శర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితాభి రస్తా,

బృహస్పతే పరిధీ యారథేన రక్షో

హామిత్రాగ్ం అపబాధమానః. జంఘాభ్యాం నమః

26. విశ్వం భూతం భువనం చిత్రం బహుధా జాతం జాయమానం చ యత్

సర్వో హ్యేష రుద్ర స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు. గుల్ఫాభ్యాం నమః

27. యే పథాం పథి రక్షయ ఐలబృదా యవ్యుధః.

తేషాగ్ం సహస్రయోజనే కవ ధన్వాని తన్మసి. పాదాభ్యాం నమః.

28. అ ధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో భిషక్

అహీగ్ శ్చ సర్వా న్జంభయ న్థ్సర్వా శ్చ యాతుధాన్యః. కవచాయ నమః

29. నమో బిల్మినే చ కవచినే చ
నమ శ్రృుతాయ చ శ్రుతసేనాయ చ. ఉపకవచాయ నమః

30. నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే
అథో యే అస్య సత్వానో ఽహం తేభ్యో ఽకరం నమః. తృతీయనేత్రాయ నమ

31. ప్రముంచ ధన్వన స్త్వ ముభయో రార్త్నియో ర్జ్యామ్,
యా శ్చ తే హస్త ఇషవః పరా తా భగవో వప. అస్త్రాయ ఫట్.
య ఏతావంత శ్చ భూయాగ్ంస శ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే,
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽప ధన్వాని తన్మసి. ఇతి దిగ్బంధః.

2. ద్వితీయాంగ(రుద్ర)న్యాసమ్

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. (ఇతి నమస్కారం న్యసేత్.)

ఓం ఓం మూర్ధ్నే నమః. ఓం నం [illegible]
ఓం మోం లలాటాయ నమః, ఓం భం ముఖాయ నమః.
ఓం గం కంఠాయ నమః, ఓం వం హృదయాయ నమః.
ఓం తేం దక్షిణహస్తాయ నమః, ఓం రుం వామహస్తాయ నమః.
ఓం ద్రాం నాభ్యై నమః, ఓం యం పాదాభ్యాం నమః.

3. తృతీయాంగ(రుద్ర)న్యాసమ్

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః. పాదాభ్యాం నమః
వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమ శ్శ్రేష్ఠాయ నమో
రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో
బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమ
స్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః. ఊరుమధ్యమాభ్యాం నమః

అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః

సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. హృదయాయ నమః

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,

త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. ముఖాయ నమః.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్

బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్ బ్రహ్మా శివో మే అస్తు సదాశివోమ్. మూర్ధ్నే నమః.

హంసగాయత్రి

అస్య శ్రీహంసగాయత్రీమహామంత్రస్య ..

ఆత్మా ఋషిః, పరమాత్మా దేవతా, అవ్యక్తగాయత్రీ ఛందః,

(హం బీజం, సః శక్తిః, సో ఽహం కీలకం)

హంసగాయత్రీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే హంస గాయత్రీజపే వినియోగః.

కరన్యాసం	అంగన్యాసం
హం సాం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః.	హం సాం హృదయాయ నమః.
హం సీం తర్జనీభ్యాం నమః.	హం సీం శిరసే స్వాహా.
హం సూం మధ్యమాభ్యాం నమః.	హం సూం శిఖాయై వషట్.
హం సైం అనామికాభ్యాం నమః.	హం సైం కవచాయ హుం.
హం సౌం కనిష్ఠికాభ్యాం నమః.	హం సౌం నేత్రత్రయాయ వౌషట్.
హం సః కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః.	హం సః అస్త్రాయ ఫట్.

భూ ర్భువ స్సువ రో మితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్. గమాగమస్థం గగనాది శూన్యం చిద్రూపదీపం తిమిరాపహారమ్।
పశ్యామి తే సర్వజనాంతరస్థం నమామి హంసం పరమాత్మరూపమ్
దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో జీవో దేవ స్సనాతనః।
త్యజే దజ్ఞాననిర్మాల్యం సోఽహంభావేన పూజయేత్॥

హంస హంసః పరమహంస సోఽహం హంస సోఽహం హంసః.

హంస హంసాయ విద్మహే, పరమహంసాయ ధీమహి,
తన్నో హంసః ప్రచోదయాత్.
హంస హం సేతి యో బ్రూయా ద్ధంసో నామ సదాశివః.

సంపుటీకరణమ్

(ఇంద్రాదీన్ దిక్షు విన్యస్య) ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఓం
త్రాతార మింద్ర మవితార మింద్రగ్ం
హవే హవే సుహవగ్ం శూర మింద్రమ్।
హువే ను శక్రం పురుహూత మింద్రగ్గ్ స్వస్తి నో మఘ వాధా త్వింద్రః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం ఓం పూర్వదిగ్భాగే ఇంద్రాయ నమః. 1.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం నం.
త్వ న్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడో వయాసిసీష్ఠాః
యజిష్ఠో వహ్ని తమశ్శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్ంసి ప్రముము గ్ధ్యస్మత్.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. నం ఓం. ఆగ్నేయదిగ్భాగే అగ్నయే నమః.2.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం మోం.
సుగం నః పంథా మభయం కృణోతు, యస్మి న్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా,
యస్మి న్నేన మభ్యషించంత దేవాః త దస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. మోం ఓం. దక్షిణదిగ్భాగే యమాయ నమః. 3.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం భం.

అసున్వంత మయజమాన మిచ్ఛ స్తేన స్యేత్యాం తస్కర స్యాన్వేషి

అన్యమస్మ దిచ్ఛసాత ఇత్యానమో దేవి నిరృతే తుభ్య మస్తు.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. భం ఓం. నిరృతిదిగ్భాగే నిరృతయే నమః. 4.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం గం.

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వంద మాన స్త దాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః,

అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ంస మాన ఆయుః ప్రమోషీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. గం ఓం. పశ్చిమదిగ్భాగే వరుణాయ నమః. 5.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం వం.

ఆ నో నియుద్భి శ్శతినీ భి రధ్వరగ్ం స హస్రిణీభి రుప యాహి యజ్ఞమ్,

వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ యూయం పాత స్వస్తిభి స్సదా నః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. వం ఓం. వాయవ్యదిగ్భాగే వాయవే నమః.6.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం తేం.

వయగ్ం సోమవ్రతే తవ, మన స్త నూషు బిభ్రతః,

ప్రజావంతో అశీమహి, ఇంద్రాణీ దేవీ సుభగా సుపత్నీ.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. తేం ఓం. ఉత్తరదిగ్భాగే కుబేరాయ నమః. 7.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం రుం.

త మీశానం జగత స్తస్థుషస్పతిమ్,

ధియం జిన్వ మవసే హూమహే వయమ్,

పూషా నో యథా వేద సామ సద్వృధే రక్షితా పాయు రదబ్ధ స్స్వస్తయే.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. రుం ఓం. ఈశాన్యదిగ్భాగే ఈశానాయ నమః. 8

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం ద్రాం.

అస్మే రుద్రా మిహనా పర్వతాసో వృత్రహత్యే భరహూతౌ సజోషాః,

యశ్శంసతే స్తువతే ధాయి వజ్ర ఇంద్రా జ్యేష్ఠా అస్మాం అవంతు దేవాః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ద్రాం ఓం. ఊర్ధ్వదిగ్భాగే ఆకాశాయ నమః.9.

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం యం.

స్యోనా పృథివీ భవా నృక్షరా నివేశనీ యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. యం ఓం. అధోదిగ్భాగే పృథివ్యై నమః. 10.

దశాంగరౌద్రీకరణమ్

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం ఓం.

ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ

నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

త్రాతార మింద్ర మవితార మింద్రగ్ం

హవే హవే సుహవగ్ం శూర మింద్రమ్।

హువే ను శక్రం పురుహూత మింద్రగ్గ్ స్వస్తి నో మఘవా ధాత్వింద్రః.

ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ

నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) ఓం ఓం లలాటస్థానే ఇంద్రాయ నమః 1

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం నం.

ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ

నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

త్వ న్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడో వయాసిసీష్ఠాః
యజిష్ఠో వహ్ని తమశ్శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్.
ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.
(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) నం ఓం. నేత్రస్థానే అగ్నయే నమః. 2
ఓం భూర్భువస్సువః ఓం మోం.
ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.
సుగం నః పంథా మభయం కృణోతు, యస్మి న్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా,
యస్మి న్నేన మభ్యషించంత దేవాః త దస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ.
ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.
(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) మోం ఓం. కర్ణస్థానే యమాయ నమః. 3
ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం భం.
ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.
ఓం అసున్వంత మయజమాన మిచ్ఛ స్తేన స్యేత్యాం తస్కరస్యాన్వేషి
అస్మమస్మ దిచ్ఛసాత ఇత్యానమో దేవి నిర్‍ఋతే తుభ్య మస్తు.
ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.
(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) భం ఓం. ముఖస్థానే నిర్‍ఋతయే నమః. 4

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం గం.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః,
అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ంస మాన ఆయుః ప్రమోషీః.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) గం ఓం. బాహుస్థానే వరుణాయ నమః. 5

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం వం.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

ఆ నో నియుద్భి శ్శతినీభి రధ్వరగ్ం స హస్రిణీభి రుప యాహి యజ్ఞమ్,
వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ యూయం పాత స్వస్తిభి స్సదా నః.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) వం ఓం. నాసికాస్థానే వాయవే నమః. 6

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం తేం.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

వయగ్ం సోమవ్రతే తవ, మన స్తనూషు బిభ్రతః,
ప్రజావంతో అశీమహి, ఇంద్రాణీ దేవి [illegible] సుపత్నీ.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) తేం ఓం. జఠరస్థానే వరుణాయ నమః. 7

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం రుం.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

తమీశానం జగత స్తస్థుషస్పతిమ్,
ధియం జిన్వ మవసే హూమహే వయమ్,
పూషా నో యథా వేద సామ సద్వృధే రక్షితా పాయు రదబ్ధ స్స్వ స్తయే.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) రుం ఓం. నాభిస్థానే ఈశానాయ నమః. 8

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ద్రాం.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

అస్మే రుద్రా మిహనా పర్వతాసో వృత్ర హత్యే భరహూతౌ స జోషాః,
య శ్శం స తే స్తువతే ధాయి వజ్ర ఇంద్రా జ్యేష్ఠా అస్మాం అవంతు దేవాః.

ఓం నమ శ్శంభవే చ మయో భవే చ నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) ద్రాం ఓం. మూర్ధ్నస్థానే ఆకాశాయ నమః 9

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం యం.

ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

స్యోనా పృథివీ భవా నృక్షరా నివేశనీ యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః.

ఓం నమశ్శంభవే చ మయోభవే చ నమశ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ నమశ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

(ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.) యం ఓం. పాదస్థానే పృథివ్యై నమః. 10

షోడశాంగ రౌద్రీకరణమ్

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం అం. విభూరసి ప్రవాహణో రౌద్రేణానీకేన పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. అం ఓం శిఖాయై (శిఖాస్థానే రుద్రాయ) నమః 1

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం ఆం. వహ్నిరసి హవ్యవాహనో రౌద్రేణానీకేన పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఆం ఓం శిరసే (శిరస్స్థానే రుద్రాయ) నమః. 2

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం ఇం. శ్వాత్రోఽసి ప్రచేతా రౌద్రేణానీకేన పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఇం ఓం మూర్ధ్నే (మూర్ధ్నస్థానే రుద్రాయ) నమః 3

ఓం భూర్భువస్సువః. ఓం ఈం. తుథోఽసి విశ్వవేదా రౌద్రేణానీకేన పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఈం ఓం లలాటాయ (లలాటస్థానే రుద్రాయ) నమః

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఉం. ఉశి గసి కవీ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఉం ఓం నేత్రాభ్యాం (నేత్రస్థానే రుద్రాయ) నమః. 5
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఊం. అంఘారి రసి బంభారీ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఊం ఓం కర్ణాభ్యాం (కర్ణస్థానే రుద్రాయ) నమః. 6
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఋం. అ వ స్యు రసి దువస్వాన్ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఋం ఓం ముఖాయ (ముఖస్థానే రుద్రాయ) నమః 7
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ౠం. శుంధ్యూ రసి మార్జాలీయో రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ౠం ఓం కంఠాయ (కంఠస్థానే రుద్రాయ) నమః. 8
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఌం. సంరాా డసి కృశానూ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఌం ఓం బాహుభ్యాం (బాహుస్థానే రుద్రాయ) నమః 9
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ౡం. ప రి ష ద్యోసి పవమానో రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ౡం ఓం హృదయాయ (హృదయస్థానే రుద్రాయ) నమః.
ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఏం. ప్రత క్వాసి నభస్వాన్ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఏం ఓం నాభ్యై (నాభిస్థానే రుద్రాయ) నమః. 11

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఐం. అసంమృష్టో కసి హవ్యసూదో రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఐం ఓం కట్యై (కటిస్థానే రుద్రాయ) నమః. 12

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఓం. ఋతధా మాసి సువర్జ్యోతీ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఓం ఓం ఊరూభ్యాం (ఊరుస్థానే రుద్రాయ) నమః 13

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం ఔం. బ్రహ్మజ్యోతి రసి సువర్ధామా రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఔం ఓం జానుభ్యాం (జానుస్థానే రుద్రాయ) నమః 14

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం అం. అజో కస్యేకపాద్ రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. అం ఓం జంఘాభ్యాం (జంఘాస్థానే రుద్రాయ) నమః 15

ఓం భూ ర్భువ స్సువః. ఓం అః. అహి రసి బుధ్నియో రౌద్రే ణానీకేన
పాహి మాగ్నే పిపృహి మా మా మా హిగ్ంసీః.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. అః ఓం పాదాభ్యాం (పాదస్థానే రుద్రాయ) నమః.

త్వ గస్థి గతై స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే, సర్వభూతే ష్వపరాజితో భవతి. తతో భూత, ప్రేత, పిశాచ, బ్రహ్మరాక్షస, యక్ష, యమదూత, శాకినీ, ఢాకినీ, సర్ప, శ్వాపద, తస్కర, జ్వరాది ఉపద్రవజ ఉపఘాతా స్సర్వే జ్వలంతం పశ్యంతు. (యజమానగ్ం రక్షంతు) మాం రక్షంతు. సర్వజనాన్ రక్షంతు.

4. చతుర్థాంగ(రుద్ర)న్యాసమ్

ఆత్మరక్షా

1. మనో జ్యోతి ర్జుషతా మాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు
బృహస్పతి స్తనుతా మిమం నో
విశ్వేదేవా ఇహ మాదయంతామ్. గుహ్యాయ నమః

2. అబో ద్ధ్యగ్ని స్సమిధా జనానాం ప్రతిధేను మి వాయతీ ముషాసమ్
యహ్వా ఇవ ప్రవయా ముజ్జిహానాః
ప్రభా నవ స్సిస్రతే నాక మచ్ఛ. నాభ్యై నమః.

3. అగ్ని ర్మూర్ధా దివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయం
అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి. హృదయాయ నమః

4. మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానర మృతాయ జాత మగ్నిం
కవిగ్ం సమ్రాజ మతిథిం జనానా
మాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః. కంఠాయ నమః

5. మర్మాణి తే వర్మభి శ్ఛాదయామి సోమ స్త్వారాజా ఽమృతే నాభివస్తామ్
ఉరో ర్వరీయో వరివ స్తే అస్తు
జయంతం త్వా మనుమదంతు దేవాః. ముఖాయ నమః

6. జాతవేదా యది వా పావకో ఽసి వైశ్వానరో యది వా వైద్యుతో ఽసి
శం ప్రజాభ్యో, యజమానాయ లోకమ్,
ఊర్జం పుష్టిం దధ ద్భ్యావవృత్స్వ. శిరసేనమః

బ్రహ్మాత్మన్వదసృజత. తదకామయత. సమాత్మ నాపద్యేయేతి.
ఆత్మ న్నాత్మ న్ని త్యామంత్రయత. తస్మై దశమగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్
స దశహూతో ఽభవత్. దశహూతో హ వై నా మైషః.
తం వా ఏతగ్ం దశహూతగ్ం సంతం. దశహో తే త్యాచక్షతే పరోక్షేణ.
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః. 1
ఆత్మ న్నాత్మ న్ని త్యామంత్రయత. తస్మై సప్తమగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్
స సప్తహూతో ఽభవత్. సప్తహూతో హ వైనా మైషః.
తం వా ఏతగ్ం సప్తహూతగ్ం సంతం. సప్తహో తే త్యాచక్షతే పరోక్షేణ.
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః.
ఆత్మ న్నాత్మ న్ని త్యామంత్రయత. తస్మై షష్ఠగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్.
స షడ్ఢూతో ఽభవత్. 2
షడ్ఢూతో హ వైనా మైషః.
తం వా ఏతగ్ం షడ్ఢూతగ్ం సంతం. షడ్ఢో తే త్యాచక్షతే పరోక్షేణ.
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః.
ఆత్మ న్నాత్మ న్ని త్యామంత్రయత. తస్మై పంచమగ్ం హూతః. ప్రత్యశృణోత్
స పంచహూతో ఽభవత్. పంచహూతో హ వైనా మైషః.
తం వా ఏతగ్ం పంచహూతగ్ం సంతం. పంచ హోతే త్యాచక్షతే పరోక్షేణ. 3
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః.
ఆత్మ న్నాత్మ న్ని త్యామంత్రయత. తస్మై చతుర్థగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్
స చతుర్హూతో ఽభవత్. చతుర్హూతో హ వైనా మైషః.

తం వా ఏతగ్ం చతుర్హూతగ్ం సంతం. చతుర్హో తే త్యాచక్షతే పరోక్షేణ
పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః.

త మబ్రవీత్. త్వం వై మేనే దిష్ఠగ్ం హూతః ప్రత్యశ్రౌషీః.

త్వ యైనా నాఖ్యాతార ఇతి.

తస్మా న్ను హైనా స్తాగ్ శ్చతుర్ హోతార ఇత్యాచక్షతే.

తస్మా చ్ఛుశ్రూషుః పుత్రాణాగ్ం హృద్యతమః.

నేదిష్ఠో హృద్యతమః నేదిష్ఠో బ్రహ్మణో భవతి. య ఏవం వేద. 4

5. పంచమాంగ(రుద్ర)న్యాసమ్

1. శివసంకల్పాః

యేనే దం భూతం భువనం భవిష్య త్పరిగృహీత మమృతేన సర్వం
యేన యజ్ఞ స్తాయతే సప్తహోతా, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 1

యేన కర్మాణి ప్రచరంతి ధీరా యతో వాచా మనసా చారుయంతి
య త్సమ్మితం మన స్సంచరంతి, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 2

యేన కర్మా ణ్యప సో మనీషిణో యజ్ఞే కృణ్వంతి విదథేషు ధీరాః
య దపూర్వం యక్ష్మ మంతం ప్రజానాం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు 3

య త్ప్రజ్ఞాన ముత చేతో ధృతి శ్చ య జ్జ్యోతి రంత రమృతం ప్రజాసు
యస్మా న్న ఋతే కించన కర్మ క్రియతే, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు 4

సుషారథి రశ్వాని వయం మనుష్యాన్మే నియుతే పశుభి ర్వాజినీవాన్
హృత్ప్రవిష్టం, యదచరం యవిష్ఠం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు 5

యస్మిన్నృచస్సామ యజూగ్ంషి యస్మిన్ ప్రతిష్ఠా రథనాభా విభారాః
యస్మిగ్గ్ శ్చిత్తం సర్వ మోతం ప్రజానాం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 6

యదత్ర షష్ఠం త్రిశతగ్ం శరీరం యజ్ఞస్య గుహ్యం నవనావమాయ్యం
దశ పంచత్రిగ్ం శతం యత్పరం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 7

యజ్జాగ్రతో దూర ముపైతి సర్వం తత్సుప్తస్య తథై వేతి
దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతి రేకం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 8

యేనేదం విశ్వం జగతో బభూవ, యే దేవా పి మహతో జాతవేదాః
తదే వాగ్ని, స్త ద్వాయు, స్త త్సూర్య, స్తదు చంద్రమా,
స్తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 9

యేన ద్యౌః పృథివీ చాంతరిక్షం చ యే పర్వతాః ప్రదిశో దిశశ్చ
తేనేదం జగ ద్వ్యాప్తం ప్రజానాం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 10

యే మనో హృదయం యే చ దేవా యే దివ్యా ఆపో యే సూర్యస్య రశ్మిః
తే శ్రోత్రే చక్షుషీ సంచరంతం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 11

అచింత్యం చాప్రమేయం చ వ్యక్తావ్యక్త పరం చ యత్
సూక్ష్మా త్సూక్ష్మతరం జ్ఞేయం, తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 12

ఏకా చ దశ శతం చ సహస్రం చాయుతం చ నియుతం చ ప్రయుతం
చార్బుదం చ న్యర్బుదం చ (సముద్రశ్చ మధ్యం చాంత శ్చ పరార్థ శ్చ)
తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 13

యే పంచ పంచాదశ శతగ్ం సహస్ర మయుతం న్యర్బుదం చ
తే అగ్నిచి త్తేష్టకా స్తాగ్ం శరీరం; తన్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 14

వేదాహ మేతం పురుషం మహాంత మాదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్
యస్య యోనిం పరి పశ్యంతి ధీరా, స్త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 15
య స్మైతం ధీరాః పునంతి కవయో బ్రహ్మణ మేతం త్వావృణు త మిందుం
స్థావరం జంగమం ద్యౌ రాకాశం, త న్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 16
పరా త్పరతరం చైవ తత్పరా చ్చైవ యత్పరం
యత్పరా త్పరతో జ్ఞేయం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 17
పరా త్పరతరం బ్రహ్మ, త త్పరాత్ప రతో హరిః
య త్పరా త్పరతోఽధీశ, స్త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 18
యా వేదాదిషు గాయత్రీ సర్వవ్యాపీ మహేశ్వరీ
ఋగ్యజుస్సామాథర్వై శ్చ, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 19
యో వై దేవం మహాదేవం ప్రయతః ప్రణవ శ్శుచిః
య స్సర్వే సర్వవేదై శ్చ, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 20
ప్రయతః ప్రణవోం కారం ప్రణవం పురుషోత్తమం
ఓంకారం ప్రణవాత్మానం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 21
యోఽసౌ సర్వేషు వేదేషు పఠ్యతే హ్యాయ మీశ్వరః
అకా యోని ర్గుణో హ్యేత్మా, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 22
గోభి ర్జుష్టం ధనేన చ హ్యాయుషా చ బలేన చ
ప్రజయా పశుభిః పుష్కరాక్షం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 23
త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాత్
త న్మే మన శ్శివ సంకల్ప మస్తు. 24

కైలాస శిఖరే రమ్యే శంకరస్య శివాలయే
దేవతా స్తత్ర మోదంతి, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 25

కైలాస శిఖరావాసా హిమవద్గిరి కన్యకా
నీలకంఠం త్రినేత్రం చ, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 26

విశ్వతశ్చక్షు రుత విశ్వతోముఖో విశ్వతోహస్త ఉత వి శ్వతస్పాత్
సంబాహుభ్యాం నమతి సంపతత్రై ర్ద్యావాపృథివీ జనయన్ దేవ ఏక
స్త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 27

చతురో వేదా నధీయాత సర్వశాస్త్రమయం విదుః
ఇతిహాసపురాణానాం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 28

మానోమహాంత ముత మా నో అర్భకం మా న ఉక్షంత ముత మా న ఉక్షితమ్
మా నో వధీః పితరం మోత మాతరం ప్రియా మా న స్తనువో రుద్ర రీరిషః
త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 29

మా న స్తోకే తనయే మాన ఆయుషి మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః
వీరా న్మా నో రుద్ర భామితో వధీ, ర్హవిష్మంత నమసా విధేమ తే
త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 30

ప్రజాపతే న త్వ దేతా న్యన్యో విశ్వా జాతాని పరి తా బభూవ
య త్కామా స్తే జుహుమ స్త న్నో అస్తు
వయగ్గ్ం స్స్యామ పతయో రయీణాం, త న్మే మన శ్శివసంకల్ప మస్తు.

ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగలం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమో నమ,
స్త న్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 32

కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే, వో చేమ శంతమగ్ం హృదే
సర్వో హ్యేష రుద్ర స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు,
త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 33

బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమత స్సురుచో వేన ఆవః
సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠా స్సత శ్చ యోని మసత శ్చ వివ,
స్త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 34

యః ప్రాణతో నిమిషతో మహి త్వైక ఇ ద్రాజా జగతో బభూవ
య ఈశే అస్య ద్విపద శ్చతుష్పదః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ
త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 35

య ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే ప్రశిషం యస్య దేవాః
యస్య ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ
త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 36

యో రుద్రో అగ్నౌ యో అప్సు య ఓషధీషు యో రుద్రో విశ్వా భువనా వివేశ
తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు, త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 37

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం, తా మి హోపహ్వయే శ్రియమ్
త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 38

నమకం చమకం చైవ పురుష సూక్తం చ యద్విదుః
మహాదేవేన తత్తుల్యం, త స్మై మన శ్శివసంకల్ప మస్తు. 39

య ఇదగ్ం శివసంకల్పగ్ం సదా ధ్యాయంతి బ్రాహ్మణా
తే పరం మోక్షం గమిష్యంతి, త న్మే మనశ్శివసంకల్ప మస్తు. 40
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. శివసంకల్పగ్ం హృదయాయ నమః.

2. పురుష సూక్తం

సహస్రశీర్షా పురుషః, సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్
స భూమిం విశ్వతో వృత్వా, అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులమ్
పురుష ఏ వేదగ్ం సర్వమ్, య ద్భూతం య చ్చ భవ్యం.
ఉతామృతత్వ స్యేశానః, యదన్నే నాతిరోహతి
ఏతావా నస్య మహిమా, అతో జ్యాయాగ్ శ్చ పూరుషః. 1
పాదో ఽస్య విశ్వా భూతాని, త్రిపా దస్యా ఽమృతం దివి.
త్రిపా దూర్ధ్వ ఉదై త్పురుషః పాదో ఽస్యేహా భవా త్పునః
తతో విష్వ జ్వ్యక్రామత్ సాశనాన శనే అభి.
తస్మా ద్విరా డజాయత, విరాజో అధిపూరుషః
స జాతో అత్యరిచ్యత, పశ్చా ద్భూమి మథో పురః. 2
యత్పురుషేణ హవిషా, దేవా యజ్ఞ మతన్వత
వసంతో అ స్యా ఽసీ దాజ్యమ్, గ్రీష్మ ఇధ్మ శ్శర ద్ధవిః.
సప్తా స్యాస న్పరిధయః, త్రిస్సప్త సమిధః కృతాః
దేవా య ద్యజ్ఞంతన్వానాః అబధ్నన్ పురుషం పశుమ్.
తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్న్, పురుష ం జాత మగ్రతః. 3
తేన దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయ శ్చ యే.

తస్మా ద్యజ్ఞా త్సర్వహుతః, సంభృతం పృషదాజ్యమ్
పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యాన్, ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యా శ్చ యే.
తస్మాద్యజ్ఞా త్సర్వహుతః, ఋచ స్సామాని జజ్ఞిరే
ఛందాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాత్, యజు స్తస్మా దజాయత. 4
తస్మా దశ్వా అజాయంత, యేకే చోభయాదతః,
గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్, తస్మా జ్జాతా అజావయః.
య త్పురుషం వ్యదధుః, కతిధా వ్యకల్పయన్,
ముఖం కి మస్య కౌ బాహూ, కా వూరూ పాదా వుచ్యేతే.
బ్రాహ్మణో కస్య ముఖ మాసీత్, బాహూ రాజన్యః కృతః. 5
ఊరూ త దస్య య ద్వైశ్యః, పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత.
చంద్రమా మనసో జాతః, చక్షో స్సూర్యో అజాయత
ముఖా దింద్ర శ్చాగ్ని శ్చ, ప్రాణా ద్వాయు రజాయత.
నాభ్యా ఆసీ దంతరిక్షమ్, శీర్ష్ణో ద్యౌ స్సమవర్తత,
పద్భ్యాగ్ం భూమి, ర్దిశ శ్శ్రోత్రాత్, తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్. 6
వేదాహ మేతం పురుషం మహాంతమ్, ఆదిత్యవర్ణం తమస స్తు పారే
సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః, నామాని కృత్వాఽభివద న్ య దాస్తే.
ధాతా పురస్తా ద్య ముదాజహార, శక్రః ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశ శ్చతస్రః.
త మేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి, నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే.
యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవాః, తాని ధర్మాణి ప్రథమా న్యాసన్
తేహ నాకం మహిమా నస్సచన్తే, యత్ర పూర్వే సాధ్యా స్సంతి దేవాః. 7
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. పురుషసూక్తగ్ం శిరసే స్వాహా.

3. ఉత్తరనారాయణం

అద్భ్య స్సంభూతః పృథివ్యై రసా చ్చ, విశ్వకర్మణ స్సమవర్తతాధి
తస్య త్వష్టా విదధ ద్రూప మేతి, తత్పురుషస్య విశ్వ మాజాన మగ్రే.
వే దాహ మేతం పురుషం మహాంతమ్, ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్
త మేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి, నాన్యః పంథా విద్యతే ఽయనాయ.
ప్రజాపతి శ్చరతి గర్భే అంతః, అజాయమానో బహుధా విజాయతే 8
తస్య ధీరాః పరిజానంతి యోనిమ్, మరీచీనాం పద మిచ్ఛంతి వేధసః.
యో దేవేభ్య ఆతపతి, యో దేవానాం పురోహితః
పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే.
రుచం బ్రాహ్మం జనయంతః, దేవా అగ్రే త దబ్రువన్
య స్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్, తస్య దేవా అసన్ వశే.
హ్రీ శ్చతే లక్ష్మీ శ్చ పత్న్యౌ, అహోరాత్రే పార్శ్వే
నక్షత్రాణి రూపమ్ అశ్వినౌ వ్యాత్తమ్
ఇష్టం మనిషాణ, అముం మనిషాణ, సర్వం మనిషాణ. 9
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఉత్తర నారాయణగ్ం శిఖాయై వషట్.

4. అప్రతిరథం ...

ఆశు శ్శిశానో వృషభో న యుధ్మో ఘనాఘనః క్షోభణ శ్చర్షణీనామ్,
సంక్రందనో నిమిష ఏకవీర శ్శతగ్ంసేనా అజయ త్సాక మింద్రః.
సంక్రందనే నానిమిషేణ జిష్ణు నాయుత్కారేణ దుశ్చ్యవనేన ధృష్ణునా
త దింద్రేణ జయత త త్సహధ్వం యుధో నర ఇషుహస్తేన వృష్ణా
స ఇషుహస్తై స్సనిషంగిభి ర్వశీ సగ్గ్ స్రష్టా సయుధ ఇంద్రో గణేన

స ఇషుహస్తై స్సనిషంగిభిర్వశీ సగ్గ్రస్రష్టా సయుధ ఇంద్రోగణేన
సగంసృష్టజిత్సోమపా బాహు శర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితాభి రస్తా
బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్షోహాఽమిత్రాగం అప బాధమానః
ప్రభంజన్త్సేనాః ప్రమృణో యుధా జయన్నస్మాక మేధ్యవితా రథానామ్
గోత్రభిదం గోవిదం వజ్రబాహుం జయంత మజ్మ ప్రమృణంత మోజసా
ఇమగం సజాతా అను వీరయధ్వ మింద్రగం సఖాయో అను సగంరభధ్వమ్
బల విజ్ఞాయ స్థవిరః ప్రవీర స్సహస్వాన్ వాజీ సహమాన ఉగ్రః
అభి వీరో అభి సత్వా సహోజా జైత్ర మింద్రరథ మాతిష్ఠ గోవిత్.
అభి గోత్రాణి సహసా గాహమానో దాయో వీర శ్శతమన్యు రింద్రః
దుశ్చ్యవనః పృతనాషాఢ యుధ్యోఽస్మాకగం సేనా అవతు ప్రయుత్సు.
ఇంద్ర ఆసాం నేతా బృహస్పతిర్దక్షిణా యజ్ఞః పుర ఏతు సోమః
దేవ సేనానామభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో యంత్వగ్రే.
ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మరుతాగం శర్ధ ఉగ్రః
మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఘోషో దేవానాం జయతా ముదస్థాత్.
అస్మాక మింద్ర స్సమృతేషు ధ్వజే ష్వస్మాకం యా ఇషవ స్తా జయంతు
అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవం త్వస్మా ను దేవా అవతాహవేషు.
ఉద్ధర్షయ మఘవ న్నా యుధా న్యుత్సత్వనాం మామకానాం మహాగంసి
ఉద్వృత్రహన్ వాజినాం వాజినా న్యుద్రథానాం జయతా మేతు ఘోషః.
ఉప ప్రేత జయతా నర స్థిరా వ స్సంతు బాహవః
ఇంద్రో వ శ్శర్మ యచ్ఛ త్వనాధృష్యా యథా సథ

మహాన్యాసమ్

అవసృష్టా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ంశితా.

గచ్ఛామిత్రాన్ ప్రవిశ మైషాం కంచ నోచ్ఛిషః.

మర్మాణి తే వర్మభి శ్ఛాదయామి సోమ స్త్వారా జామృతే నాభి వ స్తామ్

ఉరో ర్వరీయో వరీవస్తే అస్తుజయంతం త్వా మనుమదంతు దేవాః.

యత్ర బాణా స్సంపతంతి కుమారా విశిఖా ఇవ.

ఇంద్రో న స్తత్ర వృత్రహా విశ్వాహా శర్మ యచ్ఛతు

అసురా నజయన్ త దప్రతిరథ స్యాప్రతిరథత్వం

యదప్రతిరథం ద్వితీయో హోతా న్వాహ ప్రత్యేవ

తేన యజమానో భ్రాతృవ్యాం జయ త్యథో

అనభిజిత మే వాభిజయతి దశర్చం భవతి

దశాక్షరా విరాడ్ విరా జేమౌ లో కౌ విధృతా వనయో ర్లోకయో ర్విధృత్యా

అధో దశాక్షరా విరా డన్నం విరా డ్విరా జ్యే నాన్నాద్యే ప్రతితిష్ఠ త్వస దివవా

అంతరిక్ష మంతరిక్ష మి వాగ్నీధ్ర మాగ్నీధ్రే

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. ఆశు శ్శిశానో ఽప్రతిరథం కవచాయ హుం

5. ప్రతిపూరుషమ్ ...

ప్రతిపూరుష మేకకపాలా న్నిర్వప , త్యేక మతిరిక్తం

యావంతో గృహ్యా స్మ స్తేభ్యకమకరం

పశూనాగ్ం శ ర్మాసి శర్మ యజమానస్య శర్మ మే య

చ్ఛైక ఏవ రుద్రో న ద్వితీయాయ తస్థ, ఆఖు స్తే రుద్ర పశు స్తం జుష

స్వైష తే రుద్రభాగ స్సహ స్వ స్రాంబికయా తం జుషస్వ

భేషజం గవేశ్వాయ పురుషాయ భేషజ మథో అస్మభ్యం భేషజగ్ం సుభేషజం.

యథాసతి.

సుగం మేషాయ మేష్యా అవాంబ రుద్ర మది మహ్యావ దేవం త్ర్యంబకమ్.

యథా న శ్ర్యేయసః కర ద్యథా నో వస్య సః కర

ద్యథా నః పశుమతః కర ద్యథా నో వ్యవ సాయయాత్.

త్ర్యంబకం యజామహే, సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్,

ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మా ఽమృతాత్.

ఏష తే రుద్రభాగ స్తం జుషస్వ, తే నావ సేన పరో మూజవతోతీ

హ్యావతత ధన్వా పి నాకహస్తః కృత్తివాసాః.

ప్రతిపూరుష మేకకపాలా న్నిర్వపతి. జాతా ఏవ ప్రజా రుద్రా న్నిరవదయతే.

ఏక మతిరిక్తం. జనిష్యమాణా ఏవ ప్రజా రుద్రా న్నిరవదయతే.

ఏకకపాలా భవంతి. ఏక ధైవ రుద్రం నిరవదయతే. నాభిఘారయతి.

య దభిఘారయేత్, అంత రవచారిణగ్ం రుద్రం కుర్యాత్.

ఏకోల్ముకేన యంతి. త ద్ధి రుద్రస్య భాగధేయం. ఇమాం దిశం యంతి.

ఏషా వై రుద్రస్య దిక్. స్వాయా మేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే.

రుద్రో వా అపశుకాయా ఆహుత్యై నాతిష్ఠత. అసౌ తే పశు రితి నిర్దిశేద్

యం ద్విష్యాత్, య మేవ ద్వేష్టి, త మస్మై పశుం నిర్దిశతి.

యది న ద్విష్యాత్. ఆఖు స్తే పశు రితి బ్రూయాత్.

న గ్రామ్యాన్ పశూన్ హినస్తి, నారణ్యాన్. చతుష్పథే జుహోతి.

ఏష వా అగ్నీనాం పడ్బీశో నామ. అగ్నావ త్యేవ జుహోతి.

మధ్యమేన పర్ణేన జుహోతి. స్రు ఘ్యేషా. అథో ఖలు.

అంతమే నైవ హోతవ్యం. అంతత ఏవ రుద్రం నిరవదయతే.

ఏషతే రుద్ర భాగ స్సహ స్వస్రాంబికయే త్యాహ.
శరద్వా అస్యాంబికా స్వసా. తయా వా ఏషహినస్తి.
యగ్ం హినస్తి. త యై వైనగ్ం సహ శమయతి. భేషజం గవ ఇత్యాహ.
యావంత ఏవ గ్రామ్యాః పశవః, తేభ్యో భేషజం కరోతి.
అ వాంబ రుద్ర మదిమ హీ త్యాహ. ఆశిషమే వైతా మాశాస్తే.
త్ర్యంబకం యజామహ ఇత్యాహ.
మృత్యో ర్ముక్షీయ మా ఽమృతా దితి వా వైత దాహ.
ఉత్కిరంతి. భగస్య లీప్సంతే. మూతే కృత్వా ఽసజంతి.
యథా జనం య తేవ సంకరోతి. తాదృ గేవ తత్.
ఏష తే రుద్రభాగ ఇత్యాహ నిరవత్యై. అప్రతీక్ష మాయంతి.
అపః పరిషించతి. రుద్ర స్యాంతర్హిత్యై. ప్ర వా ఏతే ఽస్మా ల్లోకా చ్చ్యవంతే.
యే త్ర్యంబకై శ్చరంతి, ఆది త్యం చరుం పున రేత్య నిర్వపతి.
ఇయం వా అదితిః. అస్యా మేవ ప్రతితిష్ఠంతి.
విభ్రా డ్బృహ త్పిబతు సోమ్యం మధ్వాయు ర్దధ ద్యజ్ఞపతా వవిహ్రుతమ్
వాతజూతో యో అభిరక్షతి త్మనా ప్రజాః పుపోష పురుధా విరాజతి.

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.

ప్రతిపూరుషం ప్రతిపూరుషం విభ్రా డితి నేత్రత్రయాయ వౌషట్.

6. త్వ మగ్నే ...

త్వ మగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివ స్త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే
త్వం వాతై రరుణై ర్యాసి శంగ య స్త్వం పూషా విధతః పాసి నుత్మనా.

ఆ వో రాజాన మధ్వరస్య రుద్రగం హోతారగం సత్యయజగం రోదసోః
అగ్నిం పురా తనయిత్నో రచిత్తా ద్ధిరణ్యరూప మవసే కృణుధ్వమ్.
అగ్నిర్ హోతా నిషసాదాయ జీయా నుపస్థే మాతు స్సురభా వులోకే,
యువా కవిఃపురునిష్ఠః. ఋతా వా ధర్తా కృష్టీనా ముత మధ్య ఇద్ధః.
సాధ్వీ మక ర్దేవవీతిం నో అద్య యజ్ఞస్య జిహ్వా మవిదామ గుహ్యాం
స ఆయు రాగా త్సురభి ర్వసానో భద్రా మక ర్దేవహూతిం నో అద్య.
ఆక్రంద దగ్ని స్తనయ న్నివ ద్యౌః క్షామా రేరిహ ద్వీరుధ స్సమంజన్
సద్యో జజ్ఞానో విహీ మిద్ధో అఖ్యదా రోద సీ భానునా భా త్యంతః.
త్వే వసూని పుర్వణీక హోత ర్దోషా వస్తో రేరిరే యజ్ఞియాసః
క్షా మే వ విశ్వా భువనాని యస్మిన్ త్సగం సౌభగాని దధిరే పావకే.
తుభ్యం తా అంగిర స్తమ విశ్వా స్సుక్షితయః పృథక్, అగ్నే కామాయ యేమిరే
అశ్యామ తం కామమగ్నే తవో త్యశ్యామ రయిగం రయివ స్సువీరం
అశ్యామ వాజ మభివాజయంతో ఽశ్యామ ద్యుమ్న మజరా జరంతే.
శ్రేష్ఠం యవిష్ఠ భార తాగ్నే ద్యుమంత మాభర, వసో పురుస్పృహగం రయిం
సశ్వితాన స్తన్యతూ రోచ నస్థా అజరేభి ర్నానదభ్ది ర్యవిష్ఠః.
యః పావకః పురుతమః పురూణి పృథూ న్యగ్ని రనుయాతి భర్వన్
ఆయుష్టే విశ్వతో దధ దయ మగ్ని ర్వరేణ్యః
పున స్తే ప్రాణ ఆ యతి పరా యక్ష్మగం సువామి తే.
ఆయు ర్దా అగ్నే హవిషో జూషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి
ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యం పి తేవ పుత్ర మభిరక్షతా దిమమ్.
తస్మై తే ప్రతిహార్యతే, జాతవేదో విచర్షణే, అగ్నే జనామి సుష్టుతిమ్.

దివస్పరి ప్రథమం జజ్ఞే అగ్ని రస్మ ద్ద్వితీయం పరి జాతవేదాః
తృతీయ మప్సు నృణా అజస్ర మింధాన ఏన మజరతే స్వాధీః.
శుచిః పావక వంద్యో ఽగ్నే, బృహ ద్విరోచసే, త్వం ఘృతేభి రాహుతః,
దృశానో రుక్మ ఉర్వ్యా వ్య ద్యౌ ద్దుర్మర్ష మా యు శ్రియే రుచానః.
అగ్ని రమృతో అభవ ద్వయోభి ర్య దేనం ద్యౌ ర్జనయ త్సురేతాః
ఆ య దిషే నృపతిం తేజ ఆన ట్ఛుచి రేతో నిషిక్తం ద్యౌ రభీకే
అగ్ని శ్శర్ధ మనవద్యం యువానగ్గ్ స్వాధియం జనయ త్సూదయ చ్చ.
స తేజీయసా మనసా త్వోత ఉత శిక్షస్వ పత్యస్య శిక్షోః.
అగ్నే రాయో నృత మస్య ప్రభూతౌ భూయామ తే సుష్టుతయ శ్చ వస్వః
అగ్నే సహంత మాభర, ద్యుమ్నస్య ప్రాసహా రయిమ్
విశ్వాయ శ్చర్షణీ రభ్యాసా వాజేషు సాసహత్.
త్వ మగ్నే పృతనా సహగ్ం రయిగ్ం సహస్వ ఆభర.
త్వగ్ం హి సత్యో అద్భుతో దాతా వాజస్య గోమతః
ఉక్షాన్నాయ వశాన్నాయ సోమపృష్ఠాయ వేధసే స్తోమై ర్విధే మాగ్నయే.
వద్మా హి సూనో అ స్యద్మ స ద్వా చక్రే అగ్ని ర్జనుషా జ్మాన్నం
సత్వం న ఊర్జసన ఊర్జం ధా రా జేవ జేర వృకే క్షేష్యంత్యః.
అగ్న ఆయూగ్ంషి పవస ఆసువో ర్జమిషం చ నః.
ఆరే బాధస్వ దుచ్ఛునాం. అగ్నే పవస్వస్వపా అస్మే వర్చ స్సువీర్యం.
దధ త్పోషగ్ం రయిం మయి.
అగ్నే పావకరోచిషా మంద్రయా దేవజిహ్వయా ఆదేవాన్ వక్షియక్షి చ
స నః పావక దీదివో ఽగ్నే దేవాగ్ం ఇ హావహ. ఉపయజ్ఞగ్ం హవి శ్చ నః.

అగ్ని శ్శుచివ్రతతమ శ్శుచి ర్విప్ర శ్శుచిః కవిః, శుచీ రోచత అహుతః.
ఉదగ్నే శుచయ స్తవ శుక్రా భ్రాజంత ఈరతే, తవ జ్యోతీగ్ ష్యర్చయః.
త్వ మగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివః త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే
త్వం వాతై రరుణై ర్యాసి శంగయః. త్వం పూషా విధతః పాసి నుత్మనా.

దేవా దేవేషు శ్రయధ్వం, ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయధ్వం,
ద్వితీయా స్తృతీయేషు శ్రయధ్వం, తృతీయా శ్చతుర్థేషు శ్రయధ్వం,
చతుర్థాః పంచమేషు శ్రయధ్వం, పంచమా షష్ఠేషు శ్రయధ్వం,
షష్ఠా స్సప్తమేషు శ్రయధ్వం, సప్తమా అష్టమేషు శ్రయధ్వం,
అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వం, నవ మా దశమేషు శ్రయధ్వం,
దశ మా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వం, ఏకాద శా ద్వాదశేషు శ్రయధ్వం,
ద్వాదశా స్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వం, త్రయోదశా శ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వం,
చతుర్దశాః పంచదశేషు శ్రయధ్వం, పంచదశా షోడశేషు శ్రయధ్వం,
షోడశా స్సప్తదశేషు శ్రయధ్వం, సప్తదశా అష్టాదశేషు శ్రయధ్వం,
అష్టాదశా ఏకాన్న విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం, ఏకాన్న విగ్ంశా విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
విగ్ంశా ఏకవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం, ఏకవిగ్ంశా ద్వావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
ద్వావిగ్ంశా స్త్రయోవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
త్రయోవిగ్ంశా శ్చతుర్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
చతుర్విగ్ంశాః పంచవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
పంచవిగ్ంశా షడ్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
షడ్విగ్ంశా సప్తవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
సప్తవిగ్ంశా అష్టావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,

అష్టావిగ్ంశా ఏకాన్నత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
ఏకాన్నత్రిగ్ంశా స్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
త్రిగ్ంశా ఏకత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
ఏకత్రిగ్ంశా ద్వాత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
ద్వాత్రిగ్ంశా స్త్రయస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం,
దేవా స్త్రి రేకాదశాస్త్రీ స్త్రయస్త్రిగ్ంశాః.
ఉత్తరే భవతః. ఉత్తరవర్త్మా న ఉత్తర సత్వానః.
యత్కామ ఇదం జుహోమి. త న్మే సమృధ్యతామ్.
వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణామ్. భూ ర్భువ స్సువ స్స్వాహా.
(నమ స్తే రుద్రమన్యవ .. నమో అస్తు. నమక పారాయణం)
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.
త్వ మగ్నే త్వ మగ్నే శతరుద్రీయ మి త్యస్త్రాయ ఫట్.
భూ ర్భువ స్సువ రో మితి దిగ్బంధః.
(ఇట్లు పంచాంగరుద్రన్యాసములు అయిన పిదప)

పంచాంగరుద్ర మంత్ర జపః

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః. 1
వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమ శ్రేష్ఠాయ నమో
రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో
బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమ
స్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః. 2

అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. 3

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. 4

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్
బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్ బ్రహ్మా శివో మే అస్తు సదాశివోమ్. 5

సాష్టాంగ ప్రణామం

1. హిరణ్యగర్భ స్సమవర్త తాగ్రే భూతస్య జాతః పతి రేక ఆసీత్
సదాధార పృథివీం ద్యా ముతే మాం
కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ. ఉరసా నమః

2. యః ప్రాణతో నిమిషతో మహి త్వైక ఇ ద్రాజా జగతో బభూవ
య ఈశే అస్య ద్విపద శ్చతుష్పదః
కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ. శిరసా నమః

3. బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమత స్సురుచో వేన ఆవః
సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠా
స్సత శ్చ యోని మసత శ్చ వివః. దృష్ట్యా నమః

4. మహీ ద్యౌః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్
పిపృతాం నో భరీమభిః. మనసా నమః

5. ఉపశ్వాసయ పృథివీ ముత ద్యాం పురుత్రాతే మనుతాం విష్ఠితం జగత్
స దుందుభే సజూ రింద్రేణ దేవై ర్దూరా ద్దవీయో అపసేద శత్రూన్. వచసా నమః

6. అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్
యుయోధ్యస్మ జ్జుహురాణ మేనో
భూయిష్ఠాం తే నమ ఉక్తిం విధేమ. పద్భ్యాం నమః
7. యా తే అగ్నే రుద్రియా తనూ స్తయా నః పాహి తస్యా స్తే స్వాహా
యా తే అగ్నే ఽయాశయా రజాశయా హరాశయా తనూ ర్వర్షిష్ఠా
గహ్వరేష్ఠోగ్రంవచో అపావధీం త్వేషం వచో అపావధీగ్ స్వాహా. కరాభ్యాంనమః
8. ఇమం యమ ప్రస్తర మాహి సీ దాంగిరోభిః పితృభి స్సంవిదానః
ఆ త్వా మంత్రాః కవిశ స్త్వావహం
త్వేనా రాజన్ హవిషా మాదయస్వ. కర్ణాభ్యాంనమః

ఆత్మరుద్రధ్యానమ్

(ఆత్మానగ్ం శివాత్మానగ్ం శ్రీరుద్రరూపం ధ్యాయేత్)
శుద్ధస్ఫటికసంకాశం త్రిణేత్రం పంచవక్త్రకమ్
నీలగ్రీవం దశభుజం నాగాభరణ భూషితమ్
నాగయజ్ఞోపవీతినమ్ వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయకమ్
కపిలజటాజూటినమ్ శిఖామధ్యేందుధారిణమ్
వృషస్కందసమారూఢ ముమాదేహార్ధధారిణమ్
అమృతే నాప్లుతం హృష్టం దివ్యభోగసమన్వితమ్
దిగ్దేవతాసమాయుక్తం సురాసురనమస్కృతమ్
నిత్యం చ శాశ్వతం శుద్ధం ధ్రువ మక్షర మవ్యయమ్
సర్వవ్యాపిన మీశానం రుద్రం వైవిశ్వరూపిణమ్

(మహాన్యాసముచే తానే రుద్రుడుగా రుద్రస్వరూపమును పై విధముగా ధ్యానముచేసి రుద్ర అర్చన అభిషేకములను సంకల్పించవలెను.)

మహాన్యాసపారాయణానంతరం, శ్రీభవానీశంకరదేవతాప్రీత్యర్థం శ్రీభవానీ శంకరదేవతా ముద్దిశ్య ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజా విశిష్టరుద్రాభిషేచనం కరిష్యే.

శ్రీశివార్చనమ్

శ్రీ రుద్రాభిషేకమ్

హరిః ఓమ్ - శ్రీ గురుభ్యో నమః

శ్లో ॥ గురుర్ బ్రహ్మ, గురుర్ విష్ణుః, గురుర్ దేవో మహేశ్వరః,
గురు స్సాక్షాత్ పరం బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీగురవే నమః.

అపవిత్రః పవిత్రో వా, సర్వావస్థాం గతో ఽపి వా,
య స్స్మరేత్ పుండరీకాక్షం, స బాహ్యాభ్యంతర శ్శుచిః.

పుండరీకాక్ష -పుండరీకాక్ష-పుండరీకాక్షాయ నమః.

(అని శిరస్సుపై నీళ్ళు చల్లుకోవాలి)

ఆచమనం :

1. ఓం కేశవాయ స్వాహా, 2. ఓం నారాయణాయ స్వాహా,
3. ఓం మాధవాయ స్వాహా, (అంటూ 3సార్లు ఆచమనం చేయాలి)

ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమః
ఓం వాసుదేవా

ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం జనార్ధనాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః
ఓం శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

మస్కారం చేయాలి - తర్వాత)

దీపారాధనం :

ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో ఉపఘ్నం నిర్ఋతిం మమ.
పశూగ్ంశ్చ మహ్య మావహ జీవనం చ దిశో దిశ.
(అని కుందిలో దీపం వెలిగించాలి.)

దీపదేవి ! మహాదేవి ! సర్వాభీష్టప్రదాయిని !
యావత్ పూజావసానకం తావత్ ప్రజ్జ్వల సుస్థిరా.

(అని కుందికి 3చోట్ల కుంకుమబొట్లు పెట్టి ఆవునెయ్యితో వెలిగించిన దీపమైతే దేవుడికి కుడివైపు నూనెదీప మైతే దేవుడికి ఎడమవైపూ వుంచాలి.)

దీపదేవ్యై నమః (అని దీపానికి నమస్కరించాలి.)

ఘంటావాదనం :

ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం చ రక్షసామ్,
కుర్యాం ఘంటారవం త్వత్ర దేవతాహ్వానలాంఛనమ్.
(అని గంట మోగించాలి)

దేవాది స్మరణం :

ఓం దేవీం వాచ మజనయంత దేవా స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి
సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా ధేను ర్వా గస్మా నుపసుష్టు తైతు ॥
అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తో ఉస్తు.

య శ్శివో నామరూపాభ్యాం, యా దేవీ సర్వమంగళా,
తయో స్సంస్మరణాత్ పుంసాం సర్వతో జయమంగళమ్.

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ॥

సర్వమంగళమాంగల్యే ! శివే ! సర్వార్థసాధకే !
శరణ్యే ! త్ర్యంబకే ! దేవి! నారాయణి ! నమో ఉస్తు తే ॥

ఓం ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః
ఓం లక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః
ఓం వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః

సర్వేభ్యో దేవేభ్యో, ఋషిభ్యో, మునిభ్యో,
గురుభ్యో, పితృభ్యో, మహద్భ్యో నమః.
(అని స్వామిపై పూలు అక్షతలు ఉంచి నమస్కరించాలి.)

ఓం కేశవాయ స్వాహా............శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.
(పూర్వ ప్రకారంగా ఆచమనం చేయాలి.)

భూతోచ్చాటనం :

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః, యే తే భూమిభారకాః
ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే.,
(అని వెనకనుంచి ఎడమవైపుగా నీళ్ళు లేదా అక్షతలు విసరాలి)

ప్రాణాయామం :

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః,
ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం,
ఓం తత్ సవితుర్ వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.
ఓ, మాపో, జ్యోతీ, రసో, ఽమృతం, బ్రహ్మ. భూ ర్భువ స్సువ రోమ్.

సంకల్పం :

శ్రీ గోవింద, గోవింద, గోవింద. శ్రీ మహావిష్ణోః ఆజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య, అద్య బ్రహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వతమన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే, మేరోః దక్షిణదిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే, కృష్ణాకావేర్యోః మధ్యదేశే, శోభన గృహే, సకలదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర గురుచరణ సన్నిధౌ-

అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన..........నామసంవత్సరే ...అయనే.....ఋతౌ........మాసే,.......పక్షే,........తిథౌ..........వాసరే, శుభ నక్షత్రే, శుభయోగే, శుభకరణే, ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ- శ్రీమాన్...గోత్రః,...నామధేయః, శ్రీమతః.... గోత్రస్య,..నామధేయస్య, ధర్మపత్నీస[illegible]స్య, స[illegible]తస్య, సబాంధవస్య, మమ-

ఉపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా,

శ్రీసాంబసదాశివదేవతానుగ్రహసిద్ధ్యర్థం శ్రీసాంబసదాశివదేవతా ముద్దిశ్య, (లఘున్యాసపూర్వక) సకృద్ (ఏకాదశ) వార అభిషేచన విశిష్టాం.- (ధ్యాన,) ఆవాహనాది వివిధోపచారపూజాం పంచబ్రహ్మమంత్రప్రకారేణ యథాశక్తి కరిష్యే.

(అని కుడి ఉంగరంవేలి కొనతో గోరు తగలకుండా నీరు తాకాలి.)

గణపతి ప్రార్థన :

నిర్విఘ్నపరిసమాప్త్యర్థం ఆదౌ శ్రీ మహాగణపతిప్రార్థనాం కరిష్యే.

(అని నీళ్ళు తాకి)

ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే
కవిం కవీనా ముపమ శ్శ్రవ స్తమమ్,
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత
ఆన శ్శృణ్వ న్నూతిభి స్సీదసాదనమ్ ॥

సుముఖ శ్చైకదంత శ్చ కపిలో గజకర్ణకః
లంబోదర శ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః
వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబ స్స్కందపూర్వజః.

వక్రతుండ! మహాకాయ ! కోటిసూర్యసమప్రభ !
నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ ! సర్వకార్యేషు సర్వదా.

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః.

(అని గణపతి పాదాలవద్ద పూవు వుంచి నమస్కరించాలి)

సరస్వతీప్రార్థన :

వాగ్విశుద్ధ్యర్థం శ్రీమహాసరస్వతీం ధ్యాయామి.

ప్ర ణో దేవీ ! సరస్వతీ ! వాజేభి ర్వాజినీవతీ ! ధీనా మవి త్ర్యవతు.

శ్రీ మహాసరస్వత్యై నమః.

(అని సరస్వతీదేవి పాదాలవద్ద పూవు వుంచి నమస్కరించాలి.)

నందీశ్వర ప్రార్థన :

నందీశ్వర ! నమ స్తుభ్యం సాంద్రానందప్రదాయక !
శ్రీమహాదేవపూజార్థ మనుజ్ఞాం దేహి మే ప్రభో !

(అని నందిపై పూవుంచి నమస్కరించాలి)

(శివునకు సాష్టాంగ దండప్రణామం చేసి తానే శివుడుగా భావన చేస్తూ) +

దేవతాస్థాపనం :

అ థాత్మని దేవతాః స్థాపయామి.

(ఆయా అవయవాలు తాకి నమస్కరిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

ప్రజననే బ్రహ్మ తిష్ఠతు, పాదయో ర్విష్ణు స్తిష్ఠతు, హస్తయో ర్హర స్తిష్ఠతు,
బాహ్వో రింద్ర స్తిష్ఠతు, జఠరే అగ్ని స్తిష్ఠతు, హృదయే శివ స్తిష్ఠతు,

---

లఘున్యాసం :

+ అ థాత్మని శ్రీమహారుద్రన్యాసం కరిష్యే. (అని నీటిని తాకాలి.)

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. (అని స్వామికి నమస్కరించాలి.)

ఓం మూర్ధ్నే నమః,
నం నాసికాయై నమః,
మోం లలాటాయ నమః,
భం ముఖాయ నమః,
గం కంఠాయ నమః,

వం హృదయాయ నమః,
తేం దక్షిణహస్తాయ నమః,
రుం వామహస్తాయ నమః,
ద్రాం నాభ్యై నమః,
యం పాదాభ్యాం నమః,

(ఆయా అవయవాలు తాకుతూ నమస్కరిస్తూ.)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః,
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం భవోద్భవాయ నమః.

పాదాభ్యాం నమః - (పాదాలు తాకాలి)

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయ నమో, రుద్రాయ నమః,
కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో, బలవికరణాయ నమో,
బలాయ నమో, బలప్రమథనాయ నమ, స్సర్వభూతదమనాయ నమో,
మనోన్మనాయ నమః. ఊరుమధ్యమాభ్యాం నమః (తొడలు తాకాలి)

కంఠే వసవ స్తిష్ఠంతు, వక్త్రే సరస్వతీ తిష్ఠతు, నాసికయో ర్వాయు స్తిష్ఠ తు,
నయనయో శ్చంద్రాదిత్యౌ తిష్ఠేతాం, కర్ణయో రశ్వినౌ తిష్ఠేతాం,
లలాటే రుద్రా స్తిష్ఠంతు, మూ ర్ధ్న్యాదిత్యా స్తిష్ఠంతు, శిరసి మహాదేవ స్తిష్ఠతు,
శిఖాయాం వామదేవ స్తిష్ఠతు, పృష్ఠే పినాకీ తిష్ఠతు,
పురత శ్శూలీ తిష్ఠతు, పార్శ్వయో శ్శివాశంకరౌ తిష్ఠేతాం,
సర్వతో వాయు స్తిష్ఠతు, సర్వే ష్వంగేషు సర్వా దేవతాః యథాస్థానం తిష్ఠంతు,
మాం రక్షంతు, భక్తజనాన్ రక్షంతు.

ఆత్మరుద్రధ్యానం :

అ థాత్మానం శివాత్మానం శ్రీ రుద్రరూపిణం ధ్యాయే.

(తనలో తానే రుద్రుడుగా రుద్రస్వరూపాన్ని ఇలా ధ్యానించాలి)

శుద్ధస్ఫటికసంకాశం త్రిణేత్రం పంచవక్త్రకం
దశభుజగ్ం నీలగ్రీవం సర్వాభరణభూషితం
నాగయజ్ఞోపవీతినం వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయకం

అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః,
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.
హృదయాయ నమః (గుండెను తాకాలి)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. ముఖాయ నమః (నోరు తాకాలి)

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్ బ్రహ్మా,
శివో మే అస్తు సదాశివోమ్. మూర్ధ్నే నమః - (శిరసుపైన-ముందుభాగం తాకాలి.)

హంస హంసః, పరమహంస, స్సో ఽహం హంస, స్సోఽహం హంసః.
హంస హంసాయ విద్మహే, పరమహంసాయ ధీమహి,
త న్నో హంసః ప్రచోదయాత్. (అంటూ శిరస్సు తాకాలి.)
శివో ఽహం-శివో ఽహం-శివో ఽహమ్.

కపిలజటాజూటినం శిఖామధ్యేందుధారిణం
వృషస్కందసమారూఢ ముమాదేహోర్ధధారిణం

అమృతే నాప్లుతం హృష్టం దివ్యభోగసమన్వితం
దిగ్దేవతాసమాయుక్తం సురాసురనమస్కృతం

నిత్యం చ శాశ్వతం శుద్ధం ధ్రువ మక్షర మవ్యయం
సర్వవ్యాపిన మీశానం రుద్రం వై విశ్వరూపిణమ్.

బ్రహ్మైక్య భావనం :-

(తన ఆయాఅవయవాలనూ తర్వాత హృదయాన్నీ స్పృశిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.
కొందరు చివరివాక్యం చెప్పేటప్పుడు శివలింగం తాకుతారు.)

అగ్ని ర్మే వాచి శ్రితః (నోరు)
వా గ్ఘృదయే, హృదయం మయి (హృదయం)
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి, (శివలింగం)

వాయు ర్మే ప్రాణే శ్రితః, (ముక్కు)
ప్రాణో హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

సూర్యో మే చక్షుషి శ్రితః, (కన్నులు)
చక్షుర్ హృదయే హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

చంద్రమా మే మనసి శ్రితః (గుండె)
మనో హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః, (చెవులు)
శ్రోత్రగ్ం హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఆపో మే రేతసి శ్రితాః, (గుహ్యం)
రేతో హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

పృథివీ మే శరీరే శ్రితా, (శరీరం)
శరీరగ్ం హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఓషధివనస్పతయో మే లోమసు శ్రితాః, (వెంట్రుకలు)
లోమాని హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఇంద్రో మే బలే శ్రితః, (భుజాలు)
బలగ్ం హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి

పర్జన్యో మే మూర్ధ్ని శ్రితః, (శిరసుపై ముందు)
మూర్ధా హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఈశానో మే మన్యౌ శ్రితః, (ముక్కు)
మన్యుర్ హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఆత్మా మ ఆత్మని శ్రితః, (గుండె)
ఆత్మా హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

పున ర్మ ఆత్మా పున రాయు రాగాత్, పునః ప్రాణః పున రాకూత మాగాత్
వైశ్వానరో రశ్మిభి ర్వా వృధా నః, అంత స్తిష్ఠ త్వమృతస్య గోపాః.

అర్చాభ్యర్థనం :

ఆరాధితో మనుష్యై శ్చ సిద్దై ర్దేవాసురాదిభి :
ఆరాధయామి భక్త్యా త్వాం మాం గృహాణ మహేశ్వర.

(అని స్వామికి నమస్కరించి అర్చన ప్రారంభించాలి.)

నిర్మాల్యావిసర్జనం :

ఓం భూ ర్భువ స్సువః - (అంటూ శివలింగంపై నిర్మాల్యం తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అంటూ ఆ నిర్మాల్యాన్ని ఉత్తరం దిక్కుగా విడిచి పెట్టాలి.)

కలశారాధనం :

అథ శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతాపూజాంగత్వేన కలశారాధనం కరిష్యే -
(నీరు తాకాలి. తర్వాత కలశానికి గంధం కుంకుమలతో మూడుచోట్ల బొట్లు పెట్టి కలశంలో పుష్పం వేస్తూ ఇలా చెప్పాలి)

కలశస్య ముఖే విష్ణుః, కంఠే రుద్ర స్సమాశ్రితః,
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మా, మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః.

(తర్వాత కలశంతో నీళ్ళు పోస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

కుక్షౌ తు సాగరా స్సర్వే, సప్తద్వీపా వసుంధరా,
ఋగ్వేదో ఽథ యజుర్వేద స్సామవేదో ఽ హ్యథర్వణః
అంగై శ్చ సహితా స్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥

(కలశంపై చేయి వుంచి మూసి)

ఆకలశేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్థై ర్యజ్ఞేషు వర్ధతే
ఆపో వా ఇదగ్ం సర్వం, విశ్వభూతా న్యాపః, ప్రాణా వా ఆపః,
పశవ ఆపో, అన్న మాపో, అమృత మాప,
స్సమ్రా డాపో, విరా డాపః, స్వరా డాపః,
ఛందాగ్ం స్యాపో, జ్యోతీగ్ం ష్యాపో, యజూగ్ంష్యాపః,
సత్య మాప, స్సర్వా దేవతా ఆపో,
భూ ర్భువ స్సువ రాప ఓమ్.

గంగే! చ యమునే ! కృష్ణే ! గోదావరి ! సరస్వతి !
నర్మదే ! సింధో ! కావేరి ! జలే అస్మిన్ సన్నిధిం కురు.

సర్వే సముద్రాః సరిత స్తీర్థాని చ నదా హ్రదాః
ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః.

(తర్వాత మూడు లేక పదిసార్లు ఓం కారం ఉచ్చరించాలి)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః తత్సవితుర్ వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి,
ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

(అని మూడుసార్లు చెప్పి పూవుతో ఆకలశంలో నీరు తీసి
శివుడిపైనా, తనపైనా, పూజా ద్రవ్యాలపైనా చల్లాలి.)

ప్రాణప్రతిష్ఠ:

శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతాపూజార్థ మస్మిన్ లింగే, (బింబే)
ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే. (అని ఆచమన పాత్రలో నీటిని తాకాలి)
(ఒకపువ్వు లేదా ఆకు కుడిచేత పట్టుకొని స్వామిపై బోర్లించి)

అసునీ తే పున రస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణ మిహ నో ధేహి భోగం
జ్యో-క్పశ్యేమ సూర్య ముచ్చరంత మనుమతే మృడయా న స్స్వస్తి,
అమృతం వై ప్రాణాః, అమృత మాపః, ప్రాణా నేవ యథాస్థాన ముపహ్వాయతే॥
శ్రీ సాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః,
అథ ఆవాహనాది వివిధోపచారపూజాం కరిష్యే.
(అంటూ ఆచమనపాత్రలో నీళ్ళు తాకాలి.)

1. ఆవాహనం:

ఆ త్వావహంతు హరయ స్సచేత
స్స్వేతై రశ్వై స్సహ కేతుమద్భిః
వాతాజిరై ర్బలవద్భి ర్మనోజవై:
ఆయాహి శీఘ్రం మమ హవ్యాయ శర్వోమ్.

శ్రీ సాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణ మీశాన మావాహయామి.
(స్వామి పాదప్రదేశం వద్ద పూవు ఉంచాలి)

స్థాపనం :

త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మా ఉమృతాత్.

స్వామిన్ ! సర్వజగన్నాథ ! యావత్ పూజావసానకం
తావత్ త్వం ప్రీతిభావేన లింగే ఒస్మిన్ సన్నిధిం కురు.
ఆవాహితో భవ, స్థాపితో భవ, సన్నిహితో భవ, సన్నిరుద్ధో భవ,
అవకుంఠితో భవ, ప్రసీద, ప్రసీద.

ధ్యానం :

మండలాంతరగతం హిరణ్మయం భ్రాజమానవపుషం శుచిస్మితం
చండదీధితి మఖండవిగ్రహం భావయే మునిసహస్రసేవితమ్.

శంకరస్య చరితాకథామృతం చంద్రశేఖరగుణానుకీర్తనం
నీలకంఠతతపాదసేవనం సంభవంతు మమ జన్మజన్మని.
శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, ధ్యానం సమర్పయామి.
(స్వామికి నమస్కరించాలి)

2. ఆసనం :

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః,
నవరత్నఖచితసువర్ణదివ్యసింహాసనం సమర్పయామి .
(స్వామి పాదాలవద్ద సింహాసనాన్ని భావిస్తూ పూవు నుంచాలి)

3. పాద్యం :

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః
శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి.
పాదౌ ప్రక్షాళయామి (స్వామి పాదాలవద్ద ఉద్ధరిణతో కలశజలం వేయాలి.)

4. అర్ఘ్యం :

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
శ్రీ సాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః, హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి.
హస్తౌ ప్రక్షాళయామి (స్వామిపై కలశజలం వేయాలి)

5. ఆచమనీయం :

భవోద్భవాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః,

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (స్వామిపై నీరు వేయాలి)

6. స్నానం :

వామదేవాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః స్నానం కరిష్యే .

(ఆచమన పాత్రలో నీళ్ళు తాకాలి.)

తదంగత్వేన ఆదౌ పంచామృతస్నానం కరిష్యే.

పంచామృతస్నానం

1. క్షీరస్నానం :

ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వత, స్సోమ వృష్ణియం భవా వాజస్య సంగధే.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః క్షీరేణ స్నపయామి.

(ఆవుపాలతో స్వామివారిని అభిషేకించాలి)

2. దధిస్నానం :

దధిక్రావ్ ణ్ణో అకారిషం జిష్ణో రశ్వస్య వాజినః,

సురభి నో ముఖా కరత్, ప్ర ణ.ఆయూగ్ంషి తారిషత్.

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, దధ్నా స్నపయామి.

(స్వామిని ఆవు పెరుగుతో అభిషేకించాలి)

3. ఘృతస్నానం :

శుక్ర మసి జ్యోతి రసి తేజో సి దేవో వ స్సవితో త్పునా

త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసో స్సూర్యస్య రశ్మిభిః.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, ఆజ్యేన స్నపయామి.

(స్వామి వారిని ఆవునెయ్యితో అభిషేకించాలి)

4. మధుస్నానం :

మధు వాతా ఋతాయ తే. మధు క్షరంతి సింధవః
మాధ్వీ ర్న స్సం త్వోషధీః. మధు నక్త ము తోషసి
మధుమత్ పార్థివగ్ం రజః. మధు ద్యౌ రస్తు నః పితా
మధుమాన్ నో వనస్పతిః. మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, మధునా స్నపయామి.

(స్వామివారిని తేనెతో అభిషేకించాలి)

5. శర్కరాస్నానం

స్వాదుః పవస్వ దివ్యాయ జన్మనే,
స్వాదు రింద్రాయ సుహవీతు నామ్నే
స్వాదు ర్మిత్రాయ వరుణాయ వాయవే
బృహస్పతయే, మధుమాగ్ం అదాభ్యః.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః శర్కరయా స్నపయామి.

(స్వామివారిని పటికబెల్లంపొడితో అభిషేకించాలి)

పంచామృతస్నానానంతరం శుద్ధోదకస్నానం కరిష్యే. +

(అంటూ స్వామిపైని నీళ్ళతో అభిషేకించాలి.)

ఆపో హి ష్ఠా మయో భువః - తాన ఊర్జే దధాతన - మహే రణాయ చక్షసే
యో వ శ్శివతమో రసః - తస్య భాజయ తేహ నః - ఉశతీ రివ మాతరః
తస్మా అరం గమామ వః - యస్య క్షయాయ జిన్వథ- ఆపో జనయథా చ నః.

+ (అవకాశం ఉంటే క్షీరం మొదలైన అన్నిస్నానాల్లోను వాటి తరువాత ప్రతిసారి ఇలా శుద్ధోదక స్నానం చేయించాలి. పంచామృత స్నానం విడిగా కుదరక పోతే

పయో దధి ఘృతోపేతం శర్కరా మధు సంయుతం
పంచామృతస్నాన మిదం గృహాణ సురవందిత.

(అని 1. ఆవుపాలు, 2. ఆవు పెరుగు, 3. ఆవు నెయ్యి, 4. తేనె, 5. పటికబెల్లం పొడి కలిపి దానితో స్వామివారిని అభిషేకించాలి. వీటిలో దొరకనివానికి బదులుగా నీళ్ళతోను అభిషేకించవచ్చు.)

దశద్రవ్యస్నానాలు

1. శంఖోదకస్నానం :

(శంఖంలో నీళ్ళు వేరే పాత్రలో పోసికొని ఆ నీళ్ళతో స్నానం.)

ఆపో హిష్ఠా..........జనయథా చ నః

శంఖోదకేన స్నపయామి.

2. ఫలోదకస్నానం :

(కొబ్బరినీళ్ళు లేదా ఏదైనా ఫలరసంతో-స్నానం)

యాః ఫలినీ ర్యా అఫలా అపుష్పా యా శ్చ పుష్పిణీః

బృహస్పతి ప్రసూతా స్తా నో ముంచం త్వగ్ంహసః.

ఫలోదకేన స్నపయామి.

3. గంధోదకస్నానం :

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం

ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తా మి హోపహ్వయే శ్రియమ్.

గంధోదకేన స్నపయామి. (గంధం కలిపిన నీళ్లతో అభిషేకించాలి.)

4. పుష్పోదకస్నానం :

యో ఉపాం పుష్పం వేద, పుష్పవాన్ ప్రజావాన్ పశుమాన్ భవతి.

చంద్రమా వా అపాం పుష్పం, పుష్పవాన్ ప్రజావాన్ పశుమాన్ భవతి.

పుష్పోదకేన స్నపయామి.(పూవుతో నీళ్ళు చల్లాలి.)

5. అక్షతోదకస్నానం :-

అయనే తే పరాయణే దూర్వా రోహంతు పుష్పిణీః

హ్రదా శ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే.

అక్షతోదకేన స్నపయామి. (అక్షతలు కలిపిన నీటిని చల్లాలి.)

6. సువర్ణోదకస్నానం :

త ధ్సువర్ణగ్ం హిరణ్యా మభవత్, త ధ్సువర్ణస్య హిరణ్యస్య జన్మ,
య ఏవగ్ం సువర్ణస్య జన్మ వేద, సువర్ణ ఆత్మనా భవతి.
సువర్ణోదకేన స్నపయామి.(బంగారం మీదనుంచి నీళ్ళు చల్లాలి.)

7. రుద్రాక్షోదకస్నానం :

త్ర్యంబకం యజామహే, సుగంధిం పుష్టివర్ధనం.
ఉర్వారుక మివ బంధనాన్ మృత్యో, ర్ముక్షీయ, మా ఉమృతాత్
రుద్రాక్షోదకేన స్నపయామి. (రుద్రాక్షలమీదనుంచి నీళ్ళు చల్లాలి.)

8. భస్మస్నానం :

మా నో మహాంత, ముత మా నో అర్భకం,
మా న ఉక్షంత, ముత మా న ఉక్షితం,
మా నో వధీః పితరం, మోత మాతరం,
ప్రియా మా న స్తనువో, రుద్ర రీరిషః.
భస్మోదకేన స్నపయామి. (విభూతి కలిపిననీళ్ళు చల్లాలి.)

9. బిల్వోదకస్నానం :

మా న స్తోకే, తనయే, మా న ఆయుషి,
మా నో గోషు, మా నో అశ్వేషు, రీరిషః
వీరాన్ మా నో, రుద్ర భామితో వధీర్
హవిష్మంతో నమసా విధేమ తే.
బిల్వోదకేన స్నపయామి. (మారేడుదళంతో నీళ్ళు చల్లాలి.)

10. దూర్వోదకస్నానం :

కాండాత్ కాండాత్ ప్రరోహంతీ పరుషః పరుషః పరి.
ఏవా నో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేన చ.
దూర్వోదకేన స్నపయామి. (గరికతో నీళ్ళు చల్లాలి.)

మలాపకర్షణస్నానం :

హిరణ్యవర్ణా, శ్శుచయః పావకాః, యాసు జాతః కశ్యపో, యా స్వింద్రః అగ్నిం యా గర్భం దధిరే, విరూపా, స్తా న ఆప శ్శగ్గ్ం స్యోనా భవంతు.

యాసాగ్ం రాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యన్ జనానాం, మధు శ్చ్యుత శ్శుచయో యాః పావకా, స్తా న ఆప శ్శగ్గ్ం స్యోనా భవంతు.

యాసాం దేవా దివి కృణ్వంతి భక్షం, యా అంతరిక్షే బహుధా భవంతి, యాః పృథివీం పయ సోందంతి, శుక్రా, స్తా న ఆప శ్శగ్ం స్యోనా భవంతు.

శివేన మా చక్షుషా పశ్య తాపః, శివయా తను వోపస్పృశత త్వచం మే. సర్వాగ్ం అగ్నీగ్ం రప్సుషదో హువే వో మయి వర్చో, బల, మోజో, నిధత్త.

శ్రీసాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః, మలాపకర్షణస్నానం సమర్పయామి.
అథ శ్రీసాంబసదాశివదేవతానుగ్రహోవాప్త్యర్థం
రుద్రాధ్యాయాదిభి రభిషేచనం కరిష్యే.
(ఆచమన పాత్రలో నీటిని తాకాలి.)

రుద్రన్యాసం :

అస్య శ్రీరుద్రాధ్యాయస్య అఘోర ఋషిః, అనుష్టుప్ ఛందః,
సంకర్షణమూర్తిస్వరూపో యో ఉసా వాదిత్యః
పరమపురుష స్స ఏష రుద్రో దేవతా.
ఓం బీజం, నమ శ్శక్తిః, శివా యేతి కీలకమ్.
శ్రీ సాంబసదాశివదేవతాప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపాభిషేకే వినియోగః.

కరన్యాసం :

ఓం ఓం నమ శ్శంభవే చ - అగ్నిహోత్రాత్మనే	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం నం మయోభవే చ - దర్శపూర్ణమాసాత్మనే	తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం మం నమశ్శంకరాయ చ - చాతుర్మాస్యాత్మనే	మధ్యమాభ్యాం నమః
ఓం శిం మయస్కరాయ చ - నిరూఢపశుబంధాత్మనే	అనామికాభ్యాం నమః
ఓం వాం నమ శ్శివాయ చ - జ్యోతిష్టోమాత్మనే-	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
ఓం యం శివతరాయ చ - సర్వక్రత్వాత్మనే -	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

అంగన్యాసం : -

ఓం ఓం నమ శ్శంభవే చ - అగ్నిహోత్రాత్మనే- హృదయాయ నమః
ఓం నం మయోభవే చ - దర్శపూర్ణమాసాత్మనే- శిరసే స్వాహా,
ఓం మం నమ శ్శంకరాయ చ - చాతుర్మాస్యాత్మనే- శిఖాయై వషట్,
ఓం శిం మయస్కరాయ చ - నిరూఢపశుబంధాత్మనే- కవచాయ హుమ్,
ఓం వాం నమశ్శివాయ చ - జ్యోతిష్టోమాత్మనే- నేత్రత్రయాయ వౌషట్,
ఓం యం శివతరాయ చ - సర్వక్రత్వాత్మనే- అస్త్రాయ ఫట్,

భూ ర్భువ స్సువ రో మితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్

ఆపాతాళనభఃస్థలాంతభువనబ్రహ్మాండ మావిస్ఫుర
జ్యోతిస్ఫాటికలింగమౌళివిలసత్పూర్ణేందువాంతామృతైః
అస్తోకాప్లుత మేక మీశ మనిశం రుద్రానువాకాన్ జపన్,
ధ్యాయే దీప్సితసిద్ధయే ధ్రువపదం విప్రో ఉభిషించే చ్ఛివమ్ ॥

బ్రహ్మాండవ్యాప్తదేహా, భసితహిమరుచో, భాసమానా భుజంగైః
కంఠేకాలాః, కపర్దాకలితశశికళాః, చండకోదండహస్తాః
త్ర్యక్షా, రుద్రాక్షభూషాః, ప్రణతభయహరా, శ్శాంభవా మూర్తిభేదాః
రుద్రా, శ్శ్రీరుద్రసూక్తప్రకటితవిభవా నః ప్రయచ్ఛంతు సౌఖ్యమ్ ॥

శం చ మే, మయ శ్చ మే, ప్రియం చ మే, ఉ(అ)నుకామ శ్చ మే, కామ శ్చ మే,
సౌమనస శ్చ మే, భద్రం చ మే, శ్రేయ శ్చ మే, వస్య శ్చ మే, యశ శ్చ మే,
భగ శ్చ మే, ద్రవిణం చ మే, యంతా చ మే, ధర్తా చ మే, క్షేమ శ్చ మే,
ధృతి శ్చ మే, విశ్వం చ మే, మహ శ్చ మే, సంవి చ్చ మే, జ్ఞాత్రం చ మే,
సూ శ్చ మే, ప్రసూ శ్చ మే, సీరం చ మే, లయ శ్చ మ, ఋతం చ మే,
ఉ (అ)మృతం చ మే, ఉ(అ)యక్ష్మం చ మే, ఉ(అ)నామయ చ్చ మే,
జీవాతు శ్చ మే, దీర్ఘాయుత్వం చ మే, ఉ(అ)నమిత్రం చ మే,
ఉ(అ)భయం చ మే, సుగం చ మే,శయనం చ మే, సూషా చ మే, సుదినం చ మే.

రుద్రాధ్యాయః(నమకమ్)

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ! ఓం నమ్.

నమ స్తే రుద్ర మన్యవ ఉ తోత ఇషవే నమః,
నమ స్తే అస్తు ధన్వనే బాహుభ్యా ముత తే నమః, 1

యా త ఇషు శ్శివతమా, శివం బభూవ తే ధనుః,
శివా శరవ్యా యా తవ, తయా నో రుద్ర మృడయ. 2

యా తే రుద్ర శివా తనూ రఘోరా ఉ(అ)పాపకాశినీ,
తయా న స్తనువా శంతమయా గిరిశం తాభిచాకశీహి. 3

యా మిషుం గిరిశంత హస్తే బిభ ర్ష్యస్తవే,
శివాం గిరిత్ర తాం కురు, మా హిగ్ంసీః పురుషం జగత్. 4

శివేన వచసా త్వా గిరి శాచ్ఛా వదామసి,
యథా న స్సర్వ మి జ్జగ దయక్ష్మగ్ం సుమనా అసత్. 5

అ ధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో భిషక్
అహీగ్ శ్చ సర్వాన్ జంభయన్ సర్వా శ్చ యాతుధాన్యః. 6

అసౌ య స్తామ్రో అరుణ ఉత బభ్రు స్సుమంగలః
యే చేమాగ్ం రుద్రా అభితో దిక్షు,
శ్రితా స్సహస్రశో ఉ(అ)వైషాగ్ం హేడ ఈమహే. 7

అసౌ యో ఉ(అ)వసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః,
ఉ తైనం గోపా అదృశ, న్నదృశ న్నుదహార్యః,
ఉ తైనం విశ్వా భూతాని, స దృష్టో మృడయాతి నః. 8

నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే,
అథో యే అస్య సత్వానో ఉహం తేభ్యో (అ) కరం నమః. 9

ప్రముంచ ధన్వన స్త్వ ముభయో రార్త్నియో ర్జ్యామ్,
యా శ్చ తే హస్త ఇషవః, పరా తా భగవో వప. 10

అవతత్య ధను స్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే,
నిశీర్య శల్యానాం ముఖా శివో న స్సుమనా భవ. 11

విజ్యం ధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత,
అనేశ న్న స్యేషవ ఆభు రస్య నిషంగధిః 12

యాతే హేతి ర్మీఢుష్టమ హస్తే బభూవ తే ధనుః,
తయా ఽ(అ)స్మా న్విశ్వత స్త్వ మయక్ష్మయా పరిబ్భుజ. 13

నమ స్తే అ స్త్వాయుధా యానాతతాయ ధృష్ణవే,
ఉభాభ్యా ముత తే నమో బాహుభ్యాం తవ ధన్వనే. 14

పరి తే ధన్వనో హేతి రస్మాన్ వృణక్తు విశ్వతః
అథో య ఇషుధి స్త వారే అస్మ న్ని ధేహి తమ్. (ప్రథమానువాకం) 15

నమ స్తే అస్తు భగవన్, విశ్వేశ్వరాయ మహాదేవాయ
త్ర్యంబకాయ త్రిపురాంతకాయ త్రికాగ్నికాలాయ
కాలాగ్నిరుద్రాయ నీలకంఠాయ మృత్యుంజయాయ
సర్వేశ్వరాయ సదాశివాయ శ్రీ మన్మహాదేవాయ నమః ॥

నమో హిరణ్యబాహవే సేనాన్యే, దిశాం చ పతయే నమో
నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః, పశూనాం పతయే నమో
నమ స్సస్పింజరాయ త్విషీమతే, పథీనాం పతయే నమో
నమో బభ్లుశాయ వివ్యాధినే, ఽ(అ)న్నానాం పతయే నమో
నమో హరికేశా యోపవీతినే, పుష్టానాం పతయే నమో
నమో భవస్య హేత్యై, జగతాం పతయే నమో
నమో రుద్రా యా(ఆ)తతావినే, క్షేత్రాణాం పతయే నమో
నమ స్సూతా యాహంత్యాయ, వనానాం పతయే నమః. 1

నమో రోహితాయ స్థపతయే, వృక్షాణాం పతయే నమో
నమో మంత్రిణే వాణిజాయ, కక్షాణాం పతయే నమో
నమో భువంతయే వారివస్కృతా, యౌషధీనాం పతయే నమో
నమ ఉచ్చైర్ఘోషా యాక్రందయతే, పత్తీనాం పతయే నమో
నమః కృత్స్నవీతాయ ధావతే, సత్వానాం పతయే నమః (ద్వితీయానువాకం) 2

నమ స్సహమానాయ నివ్యాధిన, ఆవ్యాధినీనాం పతయే నమో
నమః కకుభాయ నిషంగిణే, స్తేనానాం పతయే నమో
నమో నిషంగిణ ఇషుధిమతే, తస్కరాణాం పతయే నమో
నమో వంచతే పరివంచతే, స్తాయూనాం పతయే నమో
నమో నిచేరవే పరిచరా, యారణ్యానాం పతయే నమో
నమ స్సృకావిభ్యో జిఘాగ్ంసద్భ్యో, ముష్ణతాం పతయే నమో
నమో ఉ(అ)సిమద్భ్యో నక్తంచరద్భ్యః, ప్రకృంతానాం పతయే నమో
నమ ఉష్ణీషిణే గిరిచరాయ, కులుంచానాం పతయే నమః ॥ 1

నమ ఇషుమద్భ్యో, ధన్వావిభ్య శ్చ వో నమో
నమ ఆతన్వానేభ్యః, ప్రతిదధానేభ్య శ్చ వో నమో
నమ ఆయచ్ఛద్భ్యో, విసృజద్భ్య శ్చ వో నమో
నమో ఉ(అ)స్యద్భ్యో, విధ్యద్భ్య శ్చ వో నమో
నమ ఆసీనేభ్య, శ్శయానేభ్య శ్చ వో నమో
నమ స్స్వపద్భ్యో, జాగ్రద్భ్య శ్చ వో నమో
నమ స్తిష్ఠద్భ్యో, ధావద్భ్య శ్చ వో నమో
నమ స్సభాభ్య, స్సభాపతి భ్య శ్చ వో నమో
నమో అశ్వేభ్యో, ఉ(అ)శ్వపతిభ్య శ్చ వో నమః ॥ (తృతీయానువాకం) 4

నమ ఆవ్యాదినీభ్యో, వివిధ్యంతీభ్య శ్చ వో నమో
నమ ఉగణాభ్య, స్తృగ్ంహతీభ్య శ్చ వో నమో
నమో గృత్సేభ్యో, గృత్సపతిభ్య శ్చ వో నమో
నమో వ్రాతేభ్యో, వ్రాతపతిభ్య శ్చ వో నమో
నమో గణేభ్యో, గణపతిభ్య శ్చ వో నమో
నమో విరూపేభ్యో, విశ్వరూపేభ్య శ్చ వో నమో
నమో మహద్భ్యః, క్షుల్లకేభ్య శ్చ వో నమో
నమో రథిభ్యో ఉ(అ) రథేభ్య శ్చ వో నమో
నమో రథేభ్యః, 5

రథపతిభ్య శ్చ వో నమో
నమ స్సేనాభ్య, స్సేనానిభ్య శ్చ వో నమో
నమః క్షత్తృభ్య, స్సంగ్రహీతృభ్య శ్చ వో నమో
నమ స్తక్షభ్యో, రథకారేభ్య శ్చ వో నమో
నమః కులాలేభ్యః, కర్మారేభ్య శ్చ వో నమో
నమః పుంజిష్టేభ్యో, నిషాదేభ్య శ్చ వో నమో
నమ ఇషుకృద్భ్యో, ధన్వకృద్భ్య శ్చ వో నమో
నమో మృగయుభ్య, శ్శ్వనిభ్య శ్చ వో నమో
నమ శ్శ్వభ్య, శ్శ్వపతిభ్య శ్చ వో నమః ॥ (చతుర్థానువాకం) 6

నమో భవాయ చ రుద్రాయ చ, నమ శ్శర్వాయ చ పశుపతయే చ
నమో నీలగ్రీవాయ చ శితికంఠాయ చ,నమః కపర్దినే చ వ్యుప్తకేశాయ చ
నమ స్సహస్రాక్షాయ చ శతధన్వనే చ, నమో గిరిశాయ చ శిపివిష్టాయ చ
నమో మీఢుష్టమాయ చేషుమతే చ, నమో హ్రస్వాయ చ వామనాయ చ
నమో బృహతే చ వర్షీయసే చ, నమో వృద్ధాయ చ సంవృధ్వనే చ ॥ 7

నమో అగ్రియాయ చ ప్రథమాయ చ, నమ ఆశవే చాజిరాయ చ
నమ శ్శీఘ్రియాయ చ శీభ్యాయ చ, నమ ఊర్మ్యాయ చావస్వన్యాయ చ
నమ స్రోతస్యాయ చ ద్వీప్యాయ చ ॥ (పంచమానువాకం) 8

నమో జ్యేష్ఠాయ చ కనిష్ఠాయ చ, నమః పూర్వజాయ చాపరజాయ చ
నమో మధ్యమాయ చాపగల్భాయ చ, నమో జఘన్యాయ చ బుధ్నియాయ చ
నమ స్సోభ్యాయ చ ప్రతిసర్యాయ చ, నమో యామ్యాయ చ క్షేమ్యాయ చ
నమ ఉర్వర్యాయ చ ఖల్యాయ చ, నమ శ్శ్లోక్యాయ చావసాన్యాయ చ
నమో వన్యాయ చ కక్ష్యాయ చ, నమ శ్శ్రవాయ చ ప్రతిశ్రవాయ చ ॥ 9

నమ ఆశుషేణాయ చాశురథాయ చ, నమ శ్శూరాయ చావభిందతే చ
నమో వర్మిణే చ వరూథినే చ, నమో బిల్మినే చ కవచినే చ
నమ శ్శ్రుతాయ చ శ్రుతసేనాయ చ ॥ (షష్ఠానువాకం) 10

నమో దుందుభ్యాయ చాహనన్యాయ చ, నమో ధృష్ణవే చ ప్రమృశాయ చ
నమో దూతాయ చ ప్రహితాయ చ, నమో నిషంగిణే చేషుధిమతే చ
నమ స్తీక్ష్ణేషవే చా యుధినే చ, నమ స్స్వాయుధాయ చ సుధన్వనే చ
నమ స్స్రుత్యాయ చ పథ్యాయ చ, నమః కాట్యాయ చ నీప్యాయ చ
నమ స్సూద్యాయ చ సరస్యాయ చ, నమో నాద్యాయ చ వైశంతాయ చ ॥ 11

నమః కూప్యాయ చావట్యాయ చ, నమో వర్ష్యాయ చావర్ష్యాయ చ
నమో మేఘ్యాయ చ విద్యుత్యాయ చ,నమ ఈధ్రియాయ చాతప్యాయ చ
నమో వాత్యాయ చ రేష్మియాయ చ,
నమో వాస్తవ్యాయ చ వాస్తుపాయ చ (సప్తమానువాకం) 12

(గంట మ్రోగిస్తూ, కొబ్బరికాయ కొట్టి ఆ నీళ్ళతో అభిషేకం చేస్తూ)

(హరోంహరోం హరోం హర హర హర)

నమ స్సోమాయ చ రుద్రాయ చ
నమ స్తామ్రాయ చారుణాయ చ
నమ శ్శంగాయ చ పశుపతయే చ
నమ ఉగ్రాయ చ భీమాయ చ
నమో అగ్రే వధాయ చ దూరే వధాయ చ
నమో హంత్రే చ హనీయసే చ
నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యో
నమ స్తారాయ
నమ శ్శంభవే చ మయోభవే చ
నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ. 13

నమ స్తీర్థ్యాయ చ కూల్యాయ చ, నమః పార్యాయ చావార్యాయ చ
నమః ప్రతరణాయ చోత్తరణాయ చ, నమ ఆతార్యాయ చాలాద్యాయ చ
నమ శ్శష్ప్యాయ చ ఫేన్యాయ చ,
నమ స్సికత్యాయ చ ప్రవాహ్యాయ చ (అష్టమానువాకం) 14

నమ ఇరిణ్యాయ చ ప్రపథ్యాయ చ, నమః కిగ్ంశిలాయ చ క్షయణాయ చ
నమః కపర్దినే చ పులస్తయే చ, నమో గోష్ఠ్యాయ చ గృహ్యాయ చ
నమ స్తల్ప్యాయ చ గేహ్యాయ చ, నమః కాట్యాయ చ గహ్వరేష్ఠాయ చ
నమో హ్రదయ్యాయ చ నివేష్ప్యాయ చ,నమః పాగ్ంసవ్యాయ చ రజస్యాయ చ
నమ శ్శుష్క్యాయ చ హరిత్యాయ చ. నమో లోప్యాయ చోలప్యాయ చ, 15

నమ ఊర్వ్యాయ చ సూర్మ్యాయ చ నమః పర్ణ్యాయ చ పర్ణశద్యాయ చ,
నమోఽ(అ)పగురమాణాయ చాభిఘ్నతే చ నమ ఆక్ఖిదతే చ ప్రక్ఖిదతే చ
నమో వః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్యో
నమో విక్షీణకేభ్యో నమో విచిన్వత్కేభ్యో
నమ ఆనిర్హతేభ్యో నమ ఆమీవత్కేభ్యః ॥ (నవమానువాకం) 16

ద్రాపే, అంధసస్పతే, దరిద్రన్, నీలలోహిత
ఏషాం పురుషాణా మేషాం పశూనాం మా భే
ర్మా రో మో ఏషాం కించ నామమత్. 1

యా తే రుద్ర శివా తనూ శ్శివా విశ్వాహ భేషజీ
శివా రుద్రస్య భేషజీ, తయా నో మృడ జీవసే. 2

ఇమాగ్ం రుద్రాయ తవసే కపర్ది నే, క్షయద్వీరాయ ప్రభరామహే మతిమ్
యథా న శ్శ మస ద్ద్విపదే చతుష్పదే, విశ్వం పుష్టం గ్రామే అస్మి న్ననాతురమ్. 3

మృడా నో రు ద్రోత నో మయస్కృధి, క్షయద్వీరాయ నమసా విధేమ తే
య చ్ఛం చ యో శ్చ మను రాయజే పితా, త దశ్యామ తవ రుద్ర ప్రణీతౌ 4

మా నో మహాంత, ముత మా నో అర్భకం,
మా న ఉక్షంత, ముత మా న ఉక్షితమ్,
మా నో వధీః పితరం, మోత మాతరం,
ప్రియా మా న స్తనువో రుద్ర రీరిషః. 5

మా న స్తోకే తనయే మా న ఆయుషి, మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః
వీరాన్ మా నో రుద్ర భామితో వధీ ర్హవిష్మంతో నమసా విధేమ తే. 6

ఆరా త్తే గోఘ్న ఉత పూరుషఘ్నే క్షయద్వీరాయ సుమ్న మస్మే తే అస్తు
రక్షా చ నో అధి చ దేవ బ్రూ హ్యధా చ న శ్శర్మ యచ్ఛ ద్విబర్హాః. 7

స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం, మృగ న్నభీమ ముపహత్ను ముగ్రమ్
మృడా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో, అన్యం తే అస్మ న్నివపంతు సేనాః. 8

పరి ణో రుద్రస్య హేతి ర్వృణక్తు, పరి త్వేషస్య దుర్మతి రఘాయోః
అవ స్థిరా మఘవద్భ్య స్తనుష్వ మీఢ్వ స్తోకాయ తనయాయ మృడయ. 9

మీఢుష్టమ శివతమ శివో న స్సుమనా భవ.
పరమే వృక్ష ఆయుధం నిధాయ, కృత్తిం వసాన ఆచర, పినాకం బిభ్ర దాగహి. 10

వికిరిద విలోహిత నమ స్తే అస్తు భగవః
యా స్తే సహస్రగ్ం హేతయో ఽ(అ)న్య మస్మ న్నివపంతు తాః. 11

సహస్రాణి సహస్రధా బాహువో స్తవ హేతయ ః
తాసా మీశానో భగవః పరాచీనా ముఖా కృధి. (దశమానువాకం) 12

సహస్రాణి సహస్రశో యే రుద్రా అధి భూమ్యాం
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవ ధన్వాని త న్మసి. 1

అస్మి న్మహ త్యర్ణవే ఽంతరిక్షే భవా అధి, 2

నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా శ్శర్వా అధః క్షమాచరాః. 3

నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా దివగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః 4

యే వృక్షేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవా విలోహితాః, 5

యే భూతానా మధిపతయో విశిఖాసః కపర్దినః, 6

యే అన్నేషు వివిధ్యంతి పాత్రేషు పిబతో జనాన్, 7

యే పథాం పథి రక్షయ ఐలబృదా యవ్యుధః 8

యే తీర్థాని ప్రచరంతి సృకావంతో నిషంగిణః. 9

య ఏతావంత శ్చ భూయాగ్ంస శ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే
తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఉవ ధన్వాని త న్మసి. 10

నమో రుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం, యే ఉ(అ)ంతరిక్షే, యే దివి,
యేషా మన్నం, వాతో, వర్ష , మిషవ
స్తేభ్యో దశ ప్రాచీ, ర్దశ దక్షిణా, దశ ప్రతీచీ, ర్ద శోదీచీ, ర్ద శోర్ధ్వా,
స్తేభ్యో నమ, స్తే నో మృడయంతు.
తే యం ద్విష్మో, య శ్చ నో ద్వేష్టి ,తం వో జంభే దధామి. (ఏకదశానువాకం) 11

త్ర్యంబకం యజామహే, సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్,
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ, మా ఉ(అ)మృతాత్.

యో రుద్రో అగ్నౌ, యో అప్సు, య ఓషధీషు,
యో రుద్రో విశ్వా భువనా వివేశ, తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

(త ముష్టుహి య స్విషు స్సుధన్వా యో విశ్వస్య క్షయతి భేషజస్య
యక్ష్వామహే సౌమనసాయ రుద్రం నమోభి ర్దేవ మసురం దువస్య.

అయ మ్మే ఉ(అ)స్తు భగవా నయ మ్మే భగవత్తరః
అయ మ్మే విశ్వభేషజో ఉ(అ)యం శివాభిమర్శనః.)

(యే తే సహస్ర మయుతం పాశా, మృత్యో మర్త్యాయ హంతవే
తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వా నవయజామహే.

మృత్యవే స్వాహా, మృత్యవే స్వాహా.

ప్రాణానాం గ్రంథి రసి, రుద్రో మా విశాంతకః, తే నాన్నే నాప్యాయస్వ.

నమో రుద్రాయ విష్ణవే -

మృత్యు ర్మే పాహి. అపమృత్యు ర్నశ్యతు, ఆయు ర్వర్ధతామ్.)

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

చమకమ్

ఓమ్. అగ్నావిష్ణూ ! స జోష సేమా వర్ధంతు వాం గిరః, ద్యుమ్నై ర్వాజేభి రాగతమ్.
వాజ శ్చ మే, ప్రసవ శ్చ మే. ప్రయతి శ్చ మే, ప్రసితి శ్చ మే, ధీతి శ్చ మే,
క్రతు శ్చ మే, స్వర శ్చ మే, శ్లోక శ్చ మే, శ్రావ శ్చ మే, శ్రుతి శ్చ మే, జ్యోతి శ్చ మే,
సువ శ్చ మే, ప్రాణ శ్చ మే, ఉ(అ)పాన శ్చ మే, వ్యాన శ్చ మే,
ఉ(అ)సు శ్చ మే, చిత్తం చ మ, ఆధీతం చ మే.
వాక్ చ మే, మన శ్చ మే, చక్షు శ్చ మే, శ్రోత్రం చ మే, దక్ష శ్చ మే,
బలం చ మ, ఓజ శ్చ మే, సహ శ్చ మ, ఆయు శ్చ మే,
జరా చ మ, ఆత్మా చ మే, తనూ శ్చ మే, శర్మ చ మే, వర్మ చ మే,
ఉ (అ)ంగాని చ మే, ఉ(అ) స్థాని చ మే, పరూగ్ంషి చ మే, శరీరాణి చ మే.

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని
జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన ప్రథమవారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివదేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివదేవతా ప్రీత్యర్థం
ప్రథమవారాభిషేచనానంతరం ద్వితీయ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.

నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.

పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.

హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.

స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో రెండో అనువాకం చెప్పాలి.)

(ద్వితీయవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

జ్యైష్ఠ్యం చ మ, ఆధిపత్యం చ మే, మన్యు శ్చ మే, భామ శ్చ మే,
ఉ(అ)మ శ్చ మే, ఉ(అ)ంభ శ్చ మే, జేమా చ మే,
మహిమా చ మే, వరిమా చ మే, ప్రథిమా చ మే, వర్ష్మా చ మే,
ద్రాఘుయా చ మే, వృద్ధం చ మే, వృద్ధి శ్చ మే, సత్యం చ మే, శ్రద్ధా చ మే,
జగ చ్చ మే, ధనం చ మే, వశ శ్చ మే, త్విషి శ్చ మే, క్రీడా చ మే, మోద శ్చ మే,
జాతం చ మే, జనిష్యమాణం చ మే, సూక్తం చ మే,
సుకృతం చ మే, విత్తం చ మే, వేద్యం చ మే, భూతం చ మే, భవిష్య చ్చ మే,
సుగం చ మే, సుపథం చ మ, ఋద్ధం చ మ, ఋద్ధి శ్చ మే,
క్లృప్తం చ మే, క్లృప్తి శ్చ మే, మతి శ్చ మే, సుమతి శ్చ మే. + 2

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.

ఆ తర్వాత-

అనేన ద్వితీయ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.

సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం ద్వితీయ వారాభిషేచనానంతరం తృతీయ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)

చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.

నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.

పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.

హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.

స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో మూడో అనువాకం చెప్పాలి.)

(తృతీయవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

శం చ మే, మయ శ్చ మే, ప్రియం చ మే, ఉ(అ)నుకామ శ్చ మే, కామ శ్చ మే,
సౌమనస శ్చ మే, భద్రం చ మే, శ్రేయ శ్చ మే, వస్య శ్చ మే, యశ శ్చ మే,
భగ శ్చ మే, ద్రవిణం చ మే, యంతా చ మే, ధర్తా చ మే, క్షేమ శ్చ మే,
ధృతి శ్చ మే, విశ్వం చ మే, మహ శ్చ మే, సంవి చ్చ మే, జ్ఞాత్రం చ మే,
సూ శ్చ మే, ప్రసూ శ్చ మే, సీరం చ మే, లయ శ్చ మ, ఋతం చ మే,
ఉ (అ)మృతం చ మే, ఉ(అ)యక్ష్మం చ మే, ఉ(అ)నామయ చ్చ మే,
జీవాతు శ్చ మే, దీర్ఘాయుత్వం చ మే, ఉ(అ)నమిత్రం చ మే,
ఉ(అ)భయం చ మే, సుగం చ మే,శయనం చ మే, సూషా చ మే, సుదినం చ మే.

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని
జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవరకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన తృతీయ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం
తృతీయ వారాభిషేచనానంతరం చతుర్థ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)
సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి.)
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)
భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.(శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)
వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే.(అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో నాలుగో అనువాకం చెప్పాలి.)

(చతుర్థవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

ఊర్క్చ మే, సూనృతా చ మే, పయ శ్చ మే, రస శ్చ మే, ఘృతం చ మే,
మధు చ మే, సగ్ధి శ్చ మే, సపీతి శ్చ మే, కృషి శ్చ మే,
వృష్టి శ్చ మే, జైత్రం చ మ, ఔద్భిద్యం చ మే, రయి శ్చ మే, రాయ శ్చ మే,
పుష్టం చ మే, పుష్టి శ్చ మే, విభు చ మే, ప్రభు చ మే, బహు చ మే, భూయ శ్చ మే,
పూర్ణం చ మే, పూర్ణతరం చ మే, ఉ(అ)క్షితి శ్చ మే, కూయవా శ్చ మే,
ఉ(అ)న్నం చ మే, ఉ(అ)క్షు చ్చ మే,
వ్రీహయ శ్చ మే, యవా శ్చ మే, మాషా శ్చ మే, తిలా శ్చ మే,
ముద్గా శ్చ మే, ఖల్వా శ్చ మే, గోధూమా శ్చ మే, మసురా శ్చ మే,
ప్రియంగవ శ్చ మే, ఉ(అ)ణవ శ్చ మే, శ్యామాకా శ్చ మే, నీవారా శ్చ మే. 4

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని
జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన చతుర్ధ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం
చతుర్ధ వారాభిషేచనానంతరం పంచమ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో ఐదో అనువాకం చెప్పాలి.)

(పంచమవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

అశ్మా చ మే, మృత్తికా చ మే, గిరయ శ్చ మే, పర్వతా శ్చ మే, సికతా శ్చ మే,
వనస్పతయ శ్చ మే, హిరణ్యం చ మే, ఽ(అ) య శ్చ మే, సీసం చ మే,
త్రపు శ్చ మే, శ్యామం చ మే, లోహం చ మే,
ఽ(అ)గ్ని శ్చ మ, ఆప శ్చ మే, వీరుధ శ్చ మ, ఓషధయ శ్చ మే,
కృష్టపచ్యం చ మే, ఽ(అ)కృష్టపచ్యం చ మే,
గ్రామ్యా శ్చ మే, పశవ ఆరణ్యా శ్చ, యజ్ఞేన కల్పంతాం
విత్తం చ మే, విత్తి శ్చ మే, భూతం చ మే, భూతి శ్చ మే, వసు చ మే, వసతి శ్చ మే
కర్మ చ మే, శక్తి శ్చ మే, ఽ(అ)ర్థ శ్చ మ, ఏమ శ్చ మ, ఇతి శ్చ మే, గతి శ్చ మే. 5

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని
జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన పంచమ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం
పంచమ వారాభిషేచనానంతరం షష్ఠ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)
సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి.)
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)
భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.(శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)
వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే.(అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో ఆరో అనువాకం చెప్పాలి.)

(షష్ఠవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

అగ్ని శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, సోమ శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
సవితా చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, సరస్వతీ చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
పూషా చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, బృహస్పతి శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే
మిత్ర శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, వరుణ శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
త్వష్టా చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, ధాతా చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
విష్ణు శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, ఉ(అ)శ్వినౌ చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
మరుత శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, విశ్వే చ మే దేవా ఇంద్ర శ్చ మే,
పృథివీ చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, ఉ(అ)ంతరిక్షం చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
ద్యౌ శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, దిశ శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే,
మూర్ధా చ మ ఇంద్ర శ్చ మే, ప్రజాపతి శ్చ మ ఇంద్ర శ్చ మే- 6

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.

ఆ తర్వాత-

అనేన షష్ఠ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.

సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం **షష్ఠ వారాభిషేచనానంతరం** సప్తమ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరిణతో నీళ్ల వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్ల వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో ఏడవ అనువాకం చెప్పాలి.)

(సప్తమవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

అగ్ంశు శ్చ మే, రశ్మి శ్చ మే, ఉ(అ)దాభ్య శ్చ మే, ఉ(అ)ధిపతి శ్చ మ,
ఉపాగ్ంశు శ్చ మే, ఉ(అ)ంతర్యామ శ్చ మ, ఐంద్రవాయవ శ్చ మే,
మైత్రావరుణ శ్చ మ, ఆశ్విన శ్చ మే, ప్రతిప్రస్థాన శ్చ మే, శుక్ర శ్చ మే,
మంథీ చ మ, ఆగ్రయణ శ్చ మే, వైశ్వదేవ శ్చ మే, ధ్రువ శ్చ మే,
వైశ్వానర శ్చ మ, ఋతుగ్రహా శ్చ మే, ఉ(అ)తిగ్రాహ్యా శ్చ మ,
ఐంద్రాగ్న శ్చ మే, వైశ్వదేవ శ్చ మే, మరుత్వతీయా శ్చ మే,
మాహేంద్ర శ్చ మ, ఆదిత్య శ్చ మే, సావిత్ర శ్చ మే, సారస్వత శ్చ మే,
పౌష్ణ శ్చ మే, పాత్నీవత శ్చ మే, హారియోజన శ్చ మే.

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.

ఆ తర్వాత-

అనేన సప్తమ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.

సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం సప్తమ వారాభిషేచనానంతరం అష్టమ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)

చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.

నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.

పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.

హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.

స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో ఎనిమిదవ అనువాకం చెప్పాలి.)

(అష్టమవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

ఇధ్మ శ్చ మే, బర్హి శ్చ మే, వేది శ్చ మే, ధిష్ణియా శ్చ మే, స్రుచ శ్చ మే,
చమసా శ్చ మే, గ్రావాణ శ్చ మే, స్వరవ శ్చ మ, ఉపరవా శ్చ మే,
ఉ(అ)ధిషవణే చ మే, ద్రోణకలశ శ్చ మే, వాయవ్యాని చ మే, పూతభృ చ్చ మ,
ఆధవనీయ శ్చ మ, ఆగ్నీధ్రం చ మే, హవిర్ధానం చ మే,
గృహా శ్చ మే, సద శ్చ మే, పురోడాశా శ్చ మే, పచతా శ్చ మే,
ఉ(అ) వభృథ శ్చ మే, స్వగాకార శ్చ మే. 8

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని
జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన అష్టమ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు .(అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం
అష్టమ వారాభిషేచనానంతరం నవమ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.(**శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి**)

వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే.(**అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో తొమ్మిదవ అనువాకం చెప్పాలి.**)

(నవమవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

అగ్ని శ్చ మే, ఘర్మ శ్చ మే, ఉ(అ)ర్క శ్చ మే, సూర్య శ్చ మే,
ప్రాణ శ్చ మే, ఉ(అ)శ్వమేధ శ్చ మే, పృథివీ చ మే,
ఉ(అ)దితి శ్చ మే, దితి శ్చ మే, ద్యౌ శ్చ మే,
శక్వరీ రంగులయో దిశ శ్చ మే, యజ్ఞేన కల్పంతాం,
ఋుక్ చ మే, సామ చ మే, స్తోమ శ్చ మే, యజు శ్చ మే,
దీక్షా చ మే, తపశ్చ మ, ఋుతు శ్చ మే, వ్రతం చ మే
ఉ(అ)హోరాత్రయో ర్వృష్ట్యా బృహద్రథంతరే చ మే, యజ్ఞేన కల్పేతామ్ 8

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవరకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.
ఆ తర్వాత-
అనేన నవమ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః
సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)
పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా
శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం
నవమ వారాభిషేచనానంతరం దశమ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)
ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)
సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్ళ వేయాలి.)
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)
భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)
వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో పదవ అనువాకం చెప్పాలి.)

(దశమవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

గర్భా శ్చ మే, వత్సా శ్చ మే, | త్ర్యవి శ్చ మే, త్ర్యవీ చ మే,
దిత్యవా ట్చ మే, దిత్యౌహీ చ మే, | పంచావిశ్చ మే, పంచావీ చ మే,
త్రివత్స శ్చ మే, త్రివత్సా చ మే, | తుర్యవా ట్చ మే, తుర్యౌహీ చ మే,
పష్ఠవా చ్చ మే, పష్ఠౌహీ చ మ, | ఉక్షా చ మే, వశా చ మ,
ఋషభ శ్చ మే, వేహ చ్చ మే, | ఉ(అ)నడ్వాం చ మే, ధేను శ్చ మ,
ఆయు ర్యజ్ఞేన కల్పతాం, | ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతా,
మపానో యజ్ఞేన కల్పతాం, | వ్యానో యజ్ఞేన కల్పతాం,
చక్షు ర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం, | శ్రోత్రం యజ్ఞేన కల్పతాం,
మనో యజ్ఞేన కల్పతాం, | వాగ్ యజ్ఞేన కల్పతా,
మాత్మా యజ్ఞేన కల్పతాం, | యజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతామ్. 10

ఏకాదశవారం (11సార్లు) అభిషేకం చేయదలచుకున్న పక్షంలో 237-250 పుటలలోని జ్యేష్ఠాయ నమః మొదలుకొని నమో దేవేభ్య అనేంతవరకు ఉన్న మొత్తం పూజ ఇక్కడ చేయాలి.

ఆ తర్వాత-

అనేన దశమ వారాభిషేచనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.

సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు విడిచిపెట్టాలి)

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమోపాత్తసమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతా ప్రీత్యర్థం దశమ వారాభిషేచనానంతరం ఏకాదశ వారాభిషేచనం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకాలి.)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః (అంటూ శివలింగంపైని నిర్మాల్యాన్ని పూవు లేదా ఆకుతో తీసి)

చండీశ్వరాయ నమః (అని ఉత్తరం వైపుగా విడిచి పెట్టాలి)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి.
నవరత్న ఖచితసింహాసనం సమర్పయామి. (ఒకపువ్వు వుంచాలి)

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (పాదప్రదేశం వద్ద ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి.)

భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మామ్.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

భవోద్భవాయ నమః.
ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (శివునిపై ఉద్ధరణితో నీళ్లు వేయాలి)

వామదేవాయ నమః.
స్నానం కరిష్యే. (అని అభిషేకం చేస్తూ నమకం చెప్పి చమకంలో 11వ అనువాకం చెప్పాలి.)

(ఏకాదశవారాభిషేకః - నమకమ్ -)

ఏకా చ మే, తిస్ర శ్చ మే, పంచ చ మే, సప్త చ మే, నవ చ మ,
ఏకాదశ చ మే, త్రయోదశ చ మే, పంచదశ చ మే, సప్తదశ చ మే, నవదశ చ మ,
ఏకవిగ్ంశతి శ్చ మే, త్రయోవిగ్ంశతి శ్చ మే, పంచవిగ్ంశతి శ్చ మే,
సప్తవిగ్ంశతి శ్చ మే, నవవిగ్ంశతి శ్చ మ, ఏకత్రిగ్ంశ చ్చ మే, త్రయ స్త్రిగ్ంశ చ్చ మే,
చతస్ర శ్చ మే, ఽ(అ)ష్టౌ చ మే, ద్వాదశ చ మే, షోడశ చ మే,
విగ్ంశతి శ్చ మే, చతుర్వింగ్శతి శ్చ మే, ఽ(అ)ష్టావింగ్శతి శ్చ మే,
ద్వాత్రిగ్ంశ చ్చ మే, షట్త్రిగ్ంశ చ్చ మే,
చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే, చతుశ్చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే, ఽ(అ)ష్టా చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే,

వాజ శ్చ, ప్రసవ, శ్చాపిజ శ్చ, క్రతు శ్చ, సువ శ్చ, మూర్ధా చ, వ్యశ్నియ,
శ్చాంత్యాయన శ్చాంత్య శ్చ, భౌవన శ్చ, భువన, శ్చాధిపతి శ్చ. 11

ఇడా దేవహూ ర్మను ర్యజ్ఞనీ ర్బృహస్పతి రుక్థామ
దాని శగ్ంసిష ద్విశ్వేదేవా స్సూక్తవాచః
పృథివి మాత ర్మా మా హిగ్ంసీ
ర్మధు మనిష్యే, మధు జనిష్యే, మధు వక్ష్యామి, మధు వదిష్యామి,
మధుమతీం దేవేభ్యో వాచ ముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్య
స్తం మా దేవా అవంతు, శోభాయై పితరో ఽనుమదంతు. 12

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

పురుషసూక్తమ్

ఓమ్. త [illegible] యో రావృణీమహే, గాతుం యజ్ఞాయ, గాతుంయజ్ఞపతయే,
దైవీ స్వస్తి రస్తు నః, స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః, ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్
శం నో అస్తు ద్విపదే, శం చతుష్పదే. ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

సహస్రశీర్షా పురుషః, సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్
స భూమిం విశ్వతో వృత్వా, అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులమ్. 1

పురుష ఏ వేదగ్ం సర్వం, య ద్భూతం య చ్చ భవ్యం
ఉ తామృతత్వ స్యేశానః, య దన్నే నాతిరోహతి. 2

ఏతావా నస్య మహిమా అతో జ్యాయాగ్ం శ్చ పూరుషః
పాదో -(అ)స్య విశ్వా భూతాని, త్రిపా ద స్యామృతం దివి. 3

త్రిపా దూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః, పాదో ఽ(అ)స్యే హాభవాత్ పునః
తతో విష్వజ్ వ్యక్రామత్, సాశనానశనే అభి. 4

తస్మాద్ విరా డజాయత, విరాజో అధిపూరుషః
సజాతో ఽ(అ)త్యరిచ్యత, పశ్చాద్ భూమి మథో పురః. 5

యత్పురుషేణ హవిషా, దేవా యజ్ఞ మతన్వత
వసంతో ఽ(అ)స్యాసీ దాజ్యం, గ్రీష్మ ఇధ్మ, శ్శర ద్ధవి ః 6

సప్తా స్యాసన్ పరిధయః, త్రిస్సప్త సమిధః కృతాః
దేవా యద్ యజ్ఞం తన్వానా, అబధ్నన్ పురుషం పశుమ్. 7

తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్, పురుషం జాత మగ్రతః
తేన దేవా అయజంత, సాధ్యా ఋషయ శ్చ యే. 8

తస్మాద్ యజ్ఞాత్ సర్వహుతః, సంభృతం పృషదాజ్యమ్
పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యాన్, ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యా శ్చ యే. 9

తస్మాద్ యజ్ఞాత్ సర్వహుతః, ఋచ స్సామాని జజ్ఞిరే,
ఛందాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాత్, యజు స్తస్మా దజాయత. 10

తస్మా దశ్వా అజాయంత, ఏకే చోభయా దతః
గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్, తస్మా జ్జాతా అజావయః. 11

య త్పురుషం వ్యదధుః, కతిధా వ్యకల్పయన్
ముఖం కి మస్య, కౌ బాహూ, కా వూరూ, పాదా, వుచ్యేతే. 12

బ్రాహ్మణో ఽ(అ)స్య ముఖ మాసీత్, బాహూ రాజన్యః కృతః,
ఊరూ త దస్య యద్ వైశ్యః ,పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత. 13

చంద్రమా మనసో జాతః, చక్షో స్సూర్యో అజాయత,
ముఖా దింద్ర శ్చాగ్ని శ్చ, ప్రాణాద్ వాయు రజాయత. 14

నాభ్యా ఆసీ దంతరిక్షం, శీర్ష్ణో ద్యౌ స్సమవర్తత,
పద్భ్యాం భూమి, ర్దిశ శ్శ్రోత్రాత్, తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్. 15

వే దాహ మేతం పురుషం మహాంతం, ఆదిత్యవర్ణం తమస స్తు పారే
సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః, నామాని కృ త్వాభివదన్ య దాస్తే. 16

ధాతా పురస్తాద్ య ముదాజహార, శక్రః ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశ శ్చతస్రః,
త మేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి, నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే. 17

యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవాః, తాని ధర్మాణి ప్రథమా న్యాసన్
తేహ నాకం మహిమా న స్సచంతే, యత్ర పూర్వే సాధ్యా స్సంతి దేవాః. 18

అద్భ్య స్సంభూతః పృథివ్యై రసా చ్చ,. విశ్వకర్మణ స్సమవర్త తాధి,
తస్య త్వష్టా విదధద్ రూప మేతి, తత్పురుషస్య విశ్వ మాజాన మగ్రే. 19

వే దాహ మేతం పురుషం మహాంతం, ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్,
త మేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి, నాన్యః పంథా విద్యతే ఽ(అ)యనాయ.

ప్రజాపతి శ్చరతి గర్భే ఽ(అ)ంతః, అజాయమానో బహుధా విజాయతే.
తస్య ధీరాః పరిజానంతి యోనిం, మరీచీనాం పద మిచ్ఛంతి వేధసః. 21

యో దేవేభ్య ఆతపతి, యో దేవానాం పురోహితః,
పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః, నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే. 22

రుచం బ్రాహ్మం జనయంతః దేవా అగ్రే త దబ్రువన్
యు స్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్, తస్య దేవా అసన్ వశే. 23

హ్రీ శ్చ తే లక్ష్మీ శ్చ పత్న్యౌ, అహోరాత్రే పార్శ్వే
నక్షత్రాణి రూపమ్, అశ్వినౌ వ్యాత్తమ్,
ఇష్టం మనిషాణ, అముం మనిషాణ, సర్వం మనిషాణ. 24

ఓమ్ త చ్ఛం యో రావృణీమహే గాతుం యజ్ఞాయ, గాతుం యజ్ఞపతయే,
దైవీ స్వస్తి రస్తు నః, స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః, ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్
శం నో అస్తు ద్విపదే, శం చతుష్పదే

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ్రీ సూక్తమ్

హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణరజతస్రజాం,
చంద్రాం హిరణ్మయీాం లక్ష్మీం జాతవేదో మ ఆవహ. 1

తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ, మనపగామినీం,
యస్యాం హిరణ్యం విందేయం గా మశ్వం పురుషా నహమ్. 2

అశ్వపూర్వాం, రథమధ్యాం, హస్తినాదప్రబోధినీమ్,
శ్రియం, దేవీ ముపహ్వయే శ్రీ ర్మా దేవీ జుషతామ్. 3

కాం, సోస్మితాం, హిరణ్యప్రాకారా,
మార్ద్రాం, జ్వలంతీం, తృప్తాం, తర్పయంతీమ్,
పద్మే స్థితాం, పద్మవర్ణాం తా మి హోపహ్వయే శ్రియమ్. 4

చంద్రాం, ప్రభాసాం, యశసా జ్వలంతీం, శ్రియం, లోకే దేవజుష్టా, ముదారామ్,
తాం, పద్మినీ, మీాం, శరణ మహం ప్రపద్యే అలక్ష్మీ ర్మే నశ్యతాం త్వా వృణే. 5

ఆదిత్యవర్ణే తపసో ఽ(అ)ధిజాతో,
వనస్పతి స్తవ వృక్షో ఽ(అ)థ బిల్వః
తస్య ఫలాని తపసా నుదంతు,
మా యాంతరాయా శ్చ బాహ్యా అలక్ష్మీః 6

ఉపైతు మాం దేవసఖః కీర్తి శ్చ మణినా సహ
ప్రాదుర్భూతో ఽ(అ)స్మి రాష్ట్రే ఽ(అ)స్మిన్
కీర్తి మృద్ధిం దదాతు మే. 7

క్షుత్ పిపాసా మలాం జ్యేష్ఠా మలక్ష్మీ ర్నాశయా మ్యహం
అభూతి మసమృద్ధిం చ సర్వా న్నిర్ణుద మే గృహాత్. 8

గంధద్వారాం, దురాధర్షాం, నిత్యపుష్టాం, కరీషిణీం,
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం, తా మి హోపహ్వయే శ్రియమ్. 9

మనసః కామ మాకూతిం, వాచ స్సత్య మశీమహి,
పశూనాగ్ం రూప మన్నస్య మయి శ్రీ శ్శ్రయతాం యశః. 10

కర్దమేన ప్రజా భూతా, మయి సంభవ కర్దమ !
శ్రియం వాసయ మే కులే మాతరం పద్మమాలినీమ్. 11

ఆప స్సృజంతు స్నిగ్ధాని, చిక్లీత ! వస, మే గృహే
నిచ దేవీం మాతరం శ్రియం వాసయ మే కులే. 12

ఆర్ద్రాం, పుష్కరిణీం, పుష్టిం, పింగళాం, పద్మమాలినీమ్,
చంద్రాం, హిరణ్మయీం, లక్ష్మీం, జాతవేదో మ ఆవహ. 13

ఆర్ద్రాం, యః కరిణీం, యష్టిం, సువర్ణాం, హేమమాలినీం,
సూర్యాం, హిరణ్మయీం, లక్ష్మీం, జాతవేదో మ ఆవహ 14

తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీమ్,
యస్యాం హిరణ్యం ప్రభూతం గావో
దాస్యో ఒశ్వాన్ విందేయం పురుషా నహమ్. 15

శ్రీసూక్త ఫలశ్రుతి

య శ్శుచిః ప్రయతో భూత్వా జుహుయా దాజ్య మన్వహమ్
శ్రియః పంచదశర్చం చ శ్రీకామ స్సతతం జపేత్. 1

ఆనందః కర్దమ శ్చైవ చిక్లీత ఇతి విశ్రుతాః
ఋషయ స్తే త్రయః పుత్రాః స్వయం శ్రీదేవి దేవతా. 2

పద్మాననే ! పద్మ ఊరు ! పద్మాక్షి పద్మసంభవే!
త్వం మాం భజస్వ పద్మాక్షి! యేన సౌఖ్యం లభా మ్యహమ్. 3

అశ్వదాయి చ, గోదాయి, ధనదాయి, మహాధనే!
ధనం మే జుషతాం దేవి ! సర్వకామార్థసిద్ధయే. 4

పుత్రపౌత్రధనం ధాన్యం హస్త్యశ్వాజావిగోరథమ్
ప్రజానాం భవతు, మాతా ఆయుష్మంతం కరోతు మామ్. 5

- శ్రీ సూక్త ఫలశ్రుతి -

చంద్రాభాం, లక్ష్మీ, మీశానాం, సూర్యాభాం, శ్రియ, మీశ్వరీమ్,
చంద్రసూర్యాగ్నిసర్వాభాం, శ్రీమహాలక్ష్మీ ముపాస్మహే. 6

ధన మగ్ని, ర్ధనం వాయు, ర్ధనం సూర్యో, ధనం వసుః,
ధన మింద్రో, బృహస్పతి, ర్వరుణం ధన మశ్నుతే. 7

వైనతేయ ! సోమం పిబ, సోమం పిబతు వృత్రహా,
సోమం ధనస్య, సోమినో మహ్యం దదాతు సోమిని. 8

న క్రోధో, న చ మాత్సర్యం, న లోభో, నా(అ)శుభా మతిః.
భవంతి కృతపుణ్యానాం భక్తానాం శ్రీ సూక్తం జపేత్ సదా. 9

వర్షంతు తే విభావరి దివో అభ్రస్య విద్యుతః
రోహంతు సర్వబీజా, న్యవ, బ్రహ్మద్విషో జహి. 10

పద్మప్రియే ! పద్మిని! పద్మహస్తే! పద్మాలయే ! పద్మదళాయతాక్షి,
విశ్వప్రియే! విష్ణుమనో ఒనుకూలే! త్వత్పాదపద్మం మయి సన్నిధత్స్వ. 11

యా సా పద్మాసనస్థా విపులకటితటీ, పద్మపత్రాయతాక్షీ,
గంభీరావర్తనాభిః, స్తనభరనమితా, శుభ్రవస్త్రోత్తరీయా,
లక్ష్మీ ర్దివ్యై ర్గజేంద్రై ర్మణిగణఖచితా స్నాపితా హేమకుంభైః,
నిత్యం సా పద్మహస్తా మమ వసతు గృహే సర్వమాంగల్యయుక్తా. 12

లక్ష్మీం, క్షీరసముద్రరాజతనయాం, శ్రీరంగధామేశ్వరీం,
దాసీభూత సమస్తదేవవనితాం లోకైక దీపాంకురాం,
శ్రీమన్మందకటాక్షలబ్ధవిభవబ్రహ్మేంద్ర గంగాధరాం,
త్వాం త్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాం వందే ముకుందప్రియామ్. 13

సి(శు)ద్ధలక్ష్మీ, ర్మోక్షలక్ష్మీ, ర్జయలక్ష్మీ, స్సరస్వతీ,
శ్రీలక్ష్మీ, ర్వరలక్ష్మీ శ్చ ప్రసన్నా మమ సర్వదా. 14

వరాంకుశౌ, పాశ, మభీతిముద్రాం, కరై ర్వహంతీం, కమాలాసనస్థామ్,
బాలార్క-కోటిప్రతిభాం, త్రిణేత్రాం, భజే (అ)హ మంబాం జగదీశ్వరీం తామ్. 15

సర్వమంగలమాంగల్యే! శివే! సర్వార్థసాధికే! 16
శరణ్యే ! త్ర్యంబకే ! దేవి ! నారాయణి ! నమో ఽ(అ)స్తు తే.

మన్యుసూక్తమ్

యస్తే మన్యో ! ఉ(అ)విధ ద్వజ ! సాయక!
సహ ఓజః పుష్యతి విశ్వ మానుషక్,
సాహ్యామ దాస మార్యం స్త్వయా యుజా
సహస్కృతేన సహసా సహస్వతా. 1

మన్యు రింద్రో, మన్యు రే వాస దేవో,
మన్యు ర్హోతా, వరుణో, జాతవేదాః
మన్యుం విశ ఈళతే మానుషీ ర్యాః
పాహి నో మన్యో ! తపసా సజోషాః . 2

అభీహి మన్యో ! తవస స్తవీయాన్
తవసా యుజా విజహి శత్రూన్,
అమిత్రహా, వృత్రహా, దస్యుహా చ,
విశ్వా వసూ న్యాభరా త్వ న్నః. 3

త్వం హి మన్యో ! అభిభూ త్యోజా
స్స్వయం భూ ర్భామో అభిమాతి షాహః
విశ్వచర్షణి స్సహురి స్సహా వా
నస్మా స్వోజః పృతనాసు ధేహి. 4

అభాగ స న్నప పరేతో అస్మి
తవ క్రత్వా తవిషస్య ప్రచేతః
తం త్వా మన్యో ! అక్రతు ర్జిహీ ళాహం
స్వాతనూ ర్బలదేయాయ మేహి. 5

అయం తే అ స్ముపమే హ్యర్వాజ్
ప్రతీచీ న స్సహురే విశ్వధాయః
మన్యో ! వజ్రి న్నభి మా మావవృత్స్వ
హనావ దస్యూం రుత బో ధ్యాపేః. 6

అభి ప్రేహి దక్షిణతో భవా మే,
ఉ(అ)ధా వృత్రాణి జంఘనావ భూరి,
జుహోమి తే ధరుణం మధ్వో
అగ్రముఖా ఉపాంశు ప్రథమా పిబావ. 7

త్వయా మన్యో ! సరథ మారుజంతో
హర్షమాణాసో ధృషితా మరుత్వః
తిగ్మేషవ ఆయుధా సంశిశానో
అభిప్రయంతు నరో అగ్నిరూపాః. 8

అగ్ని రివ మన్యో ! త్విషిత స్సహస్వ
సేనానీ ర్న స్సహురే హూత ఏధి
హత్వాయ శత్రూన్ వి భజస్వ వేద
ఓజో మిమానో వి మృధో నుదస్వ.

సహస్వ మన్యో ! అభిమాతి మస్మే
రుజన్, మృణన్, ప్రమృణన్, ప్రేహి శత్రూన్,
ఉగ్రం తే పాజో న న్వారురుధ్రే
వశీ వశం నయస ఏకజ త్వమ్. 10

ఏకో బహూనా మసి మన్య ! ఈళితో
విశం విశం యుధయే సంశిశాధి
అకృత్తరుక్ ! త్వయా యుజా వయం
ద్యుమంతం ఘోషం విజయాయ కృణ్మహే. 11

విజేషకృ దింద్ర ఇ వానవబ్రవో
ఉ(అ)స్మాకం మన్యో ! అధిపా భ వేహ,
ప్రియం తే నామ సహురే గృణీమసి
విద్మాత ముత్సం యత ఆబభూథ. 12

ఆభూత్యా సహజా వజ్ర ! సాయక,
సహో బిభ ర్ష్యభిభూత ! ఉత్తరమ్,
క్రత్వా నో మన్యో ! సహ మే ధ్యేధి
మహాధనస్య పురుహూత సంస్పృజి. 13

సంసృష్టం ధన ముభయం సమాకృత
మస్మభ్యం దత్తాం వరుణ శ్చ మన్యుః
భియం దధానా హృదయేషు శత్రవః
పరాజితాసో అప ని లయంతామ్. 14

ఓమ్ ॥ధన్వనా గా ధన్వ నాజిం జయేమ, ధన్వనా తీవ్రా స్సమదో జయేమ,
ధను శ్శత్రో రపకామం కృణోతి, ధన్వనా సర్వాః ప్రదిశో జయేమ.

దశశాంతయః

భద్రం కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః, భద్రం పశ్యే మాక్షభి ర్యజత్రాః
స్థిరై రంగై స్తుష్టువాగ్ంస స్తనూభిః, వ్యశేమ దేవహితం య దాయుః
స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః, స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః
స్వస్తిన స్తార్క్ష్యో అరిష్ట నేమిః, స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్దధాతు. 1

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

ఓం నమో బ్రహ్మణే, నమో అ స్త్వగ్నయే,నమః పృథివ్యై, నమ ఓషధీభ్యః,
నమో వాచే, నమో వాచస్పతయే, నమో విష్ణవే, బృహతే కరోమి. 2

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

నమో వాచే యా చోదితా,
యా చానుదితా తస్యై వాచే నమో,
నమో వాచే, నమో వాచస్పతయే.

నమ ఋషిభ్యో, మంత్రకృద్భ్యో, మంత్రపతిభ్యో
మా మా మృషయో, మంత్రకృతో, మంత్రపతయః, పరాదు,
ర్మా (అ)హ మృషీ , న్మంత్రకృతో, మంత్రపతీన్ పరాదామ్.

వైశ్వదేవీం వాచ ముద్యాసగ్ం శివా మద స్తాం జుష్టాం

దేవేభ్య శ్శర్మ, ద్యౌ శ్శర్మ, పృథివీ శర్మ, విశ్వ మిదం జగత్,
శర్మ చంద్ర శ్చ సూర్య శ్చ, శర్మ బ్రహ్మ ప్రజాపతీ.

భూతం వదిష్యే, భువనం వదిష్యే, తేజో వదిష్యే, యశోవదిష్యే,
తపో వదిష్యే, బ్రహ్మ వదిష్యే, సత్యం వదిష్యే,

తస్మై అహ మిద ముపస్తరణ ముపస్తృణ
ఉపస్తరణం మే ప్రజాయై పశూనాం భూయా,
దుపస్తరణ మహం ప్రజాయై పశూనాం భూయాసం.

ప్రాణాపానౌ మృత్యో ర్మా పాతం,
ప్రాణాపానౌ మా మా హాసిష్టమ్.

మధు **మనిష్యే**, మధు జనిష్యే, మధు వక్ష్యామి, మధు వదిష్యామి,
మధుమతీం దేవేభ్యో వాచ ముద్యాసగ్ం,
శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్య
స్తం మా దేవా అవంతు శోభాయై పితరో ఉనుమదంతు. 3

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ న్నో వాతః పవతా మ్మాతరిశ్వా. శ న్న స్తపతు సూర్యః.
అహాని శం భవంతు న, శ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్.

శ ముషానో వ్యుచ్ఛతు, శ మాదిత్య ఉదేతు నః,
శివా న శ్శంతమా భవ, సుమృడీకా సరస్వతి.
మా తే వ్యోమ సందృశి.

ఇడాయై వా స్త్వసి, వాస్తుమద్,వాస్తుమంతో **భూయా** స్మ,
మా వాస్తో శ్ఛిథ్స్మ
హ్యవాస్తు స్స భూయాద్, యో ఉ(అ) స్మాన్ ద్వేష్టి, యం చ వయం ద్విష్మః.

ప్రతి ష్ఠాసి, ప్రతిష్ఠావంతో భూయాస్మ,
మా ప్రతిష్ఠాయా శ్ఛి ఛ్సి
హ్యప్రతిష్ఠ స్స భూయాద్ యో ఉ(అ) స్మాన్ ద్వేష్టి, యం చ వయం ద్విష్మః.

ఆ వాత వాహి భేషజం, వి వాత వాహి య ద్రపః
త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో, దేవానాం దూత ఈయసే.

ద్వా విమౌ వాతౌ, ఆసింధో రాప రావతః,
దక్షం మే అన్య ఆవాతు, పరాన్యో వాతు య ద్రపః.

య దదో వాత తే గృహే (అ)మృతస్య నిధిర్ హితః
తతో నో దేహి జీవసే, తతో నో దేహి భేషజం.
తతో నో మహ ఆవహ, వాత ఆవాతు భేషజమ్.

శం భూ, ర్మ యో ర్భూ, ర్నో హృదే, ప్ర ణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్.
ఇంద్రస్య గృహో (అ)సి, తం త్వా ప్రపద్యే సగు స్సాశ్వః, సహ య న్మే అస్తి తేన.

భూః ప్రపద్యే, భువః ప్రపద్యే, సువః ప్రపద్యే, భూర్ భువ స్సువః ప్రపద్యే
వాయుం ప్రపద్యే, నార్తాం దేవతాం ప్రపద్యే, శ్మాన మాఖణం ప్రపద్యే.
ప్రజాపతే ర్బ్రహ్మ కోశం, బ్రహ్మ ప్రపద్య, ఓం ప్రపద్యే

అంతరిక్షం మ ఉర్వంతరం, బృహదగ్నయః పర్వతా శ్చ,
యయా వాత స్వస్త్యా స్వస్తిమాన్, తయా స్వస్త్యా స్వస్తి మానసాని.

ప్రాణాపానౌ మృత్యో ర్మా పాతం, ప్రాణాపానౌ మా మా హాసిష్టం
మయి మేధాం, మయి ప్రజాం, మ య్యగ్ని స్తేజో దధాతు.
మయి మేధాం, మయి ప్రజాం, మ యీంద్ర ఇంద్రియం దధాతు.
మయి మేధాం, మయి ప్రజాం, మయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు.

ద్యుభి రక్తుభిః పరిపాత మస్మా నరిష్టేభి రశ్వినా సౌభగేభిః,
త న్నో మిత్రో,వరుణో, మా మహంతా మదితి, స్సింధుః, పృథివీ, ఉతద్యౌః

కయా న శ్చిత్ర ఆభువ దూతీ సదా వృధ స్సఖా,
కయా శచిష్ఠయా వృతా,
క స్త్వా సత్యో మదానాం మగ్ంహిష్ఠో మత్సదంధస ః.దృఢా చి దారుజే వసు,

అభీషుణ స్సఖీనా, మవితా జరితౄణామ్ శతం భవా స్యూతిభిః
వయ స్సుపర్ణా ఉపసేదు రింద్రం, ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః
ఆపధ్వాంత మూర్ణుహి పూర్ధి చక్షు ర్ముముగ్ధ్య స్మా న్నిధయే వబద్ధాన్.

శ న్నో దేవీ రభీష్టయ, ఆపో భవంతు పీతయే,
శం యో రభిస్రవంతు నః.

ఈశానా వార్యాణాం క్షయంతీ శ్చర్షణీనామ్
అపో యాచామి భేషజమ్,

సుమిత్రా న ఆప ఓషధయ స్సంతు.
దుర్మిత్రా స్తస్మై భూయాసు, ర్యో (అ)స్మాన్ద్వేష్టి, యం చ వయం ద్విష్మః

ఆపో హి ష్ఠా మయో భువః, తా న ఊర్జే దధాతన, మహే రణాయ చక్షసే.
యో వ శ్శివతమో రసః, తస్య భాజయ తేహ నః, ఉశతీ రివ మాతరః
తస్మా అరం గమామ వః, యస్య క్షయాయ జిన్వథ, ఆపో జనయథా చ నః.

పృథివీ శాంతా, సా(అ)గ్నినా శాంతా, సా మే శాంతా శుచగ్ం శమయతు.
అంతరిక్షగ్ం శాంతం, త ద్వాయునా శాంతం, త న్మే శాంతగ్ం శుచగ్ం శమయతు.
ద్యౌ శ్శాంతా, సా (అ)దిత్యేన శాంతా, సా మే శాంతా శుచగ్ం శమయతు.

పృథివీ శాంతి, రంతరిక్షగ్ం శాంతి, ర్ద్యౌ శ్శాంతి, ర్దిశ శ్శాంతి,
రవాంతరదిశా శ్శాంతి, రగ్ని శ్శాంతి, ర్వాయు శ్శాంతి, రాదిత్య శ్శాంతి,
శ్చంద్రమా శ్శాంతి, ర్నక్షత్రాణి శాంతి, రాప శ్శాంతి, రోషధయ శ్శాంతి.
ర్వనస్పతయ శ్శాంతి, ర్గౌ శ్శాంతి, ర్బ్రాహ్మణ శ్శాంతి,

శ్శాంతి రేవ శాంతి శ్శాంతి ర్మే అస్తు శాంతిః

తయాహగ్ం శాంత్యా, సర్వశాంత్యా,
మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదే శాంతిం కరోమి,
శాంతిర్ మే అస్తు శాంతిః.

సహ శ్రీ శ్చ, హ్రీ శ్చ, ధృతి శ్చ,
తపో, మేధా, ప్రతిష్ఠా, శ్రద్ధా, సత్యం, ధర్మ, శ్చైతాని మో త్తిష్ఠంత,
మ నూత్తిష్ఠంతు.

మా మాగ్ శ్రీ శ్చ, ధృతి శ్చ,
తపో, మేధా, ప్రతిష్ఠా, శ్రద్ధా, సత్యం, ధర్మ, శ్చైతాని మా మాహాసిషుః.

ఉదాయుషా స్వాయుషో దోషధీనాగ్ం రసే
నోత్పర్జన్యస్య శుష్మే ణోదస్థా మమృతాగ్ం అను.

తచ్చక్షు ర్దేవహితం పురస్తా చ్ఛుక్ర ముచ్చరత్
పశ్యేమ శరద శ్శతం, జీవేమ శరద శ్శతం, నందామ శరద శ్శతం.
మోదామ శరద శ్శతం, భవామ శరద శ్శతగ్ం, శృణవామ శరద శ్శతం
ప్రబ్రవామ శరద శ్శత, మజీతా స్స్యామ శరద శ్శతం.

జ్యోక్చ సూర్యం దృశే
య ఉదగా న్మహతో ఽ(అ) ర్ణవాద్ విభ్రాజమాన స్సరిరస్య మధ్యాత్
స మా వృషభో లోహితాక్ష స్సూర్యో విపశ్చి న్మనసా పునాతు.

బ్రహ్మణ శ్చోత న్యసి, బ్రహ్మణ ఆణీస్థో, బ్రహ్మణ ఆవపన **మసి**
ధారి తేయం పృథివీ బ్రహ్మణా,
మహీ ధారిత మేనేవ, మహ దంతరిక్షం
దివం దాధార పృథివీగ్ం స దేవాం

య దహం వేద, త దహం ధారయాణి
మా మ ద్వేదో దివి స్రసత్,
మేధా మనీషే మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్య స్యావరుద్ధ్యై.

సర్వ మాయు రయాణి . సర్వ మాయు రయాణి.
ఆభి ర్గీర్భి ర్య దతో న ఊన ఆప్యాయయ హరివో వర్ధమానః
యదా స్తోతృభ్యో గోత్రా రు జాసి భూయిష్ఠభాజో **అధ తే స్యామ**
బ్రహ్మ ప్రావాదిష్మ, త న్నో మా హాసీత్. 4

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఓం సం త్వా సించామి యజుషా ప్రజా మాయు ర్ధనం చ. 5

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఓం త చ్ఛం యో రా వృణీమహే, గాతుం యజ్ఞాయ, గాతుం యజ్ఞపతయే
దైవీ స్వస్తి రస్తు నః, స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః, ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్.
శ న్నో అస్తు ద్విపదే. శం చతుష్పదే. 6

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ న్నో మిత్ర, శ్శం వరుణః, శ న్నో భవ త్వర్యమా,
శ న్న ఇంద్రో, బృహస్పతిః, శ న్నో విష్ణు రురుక్రమః,
నమో బ్రహ్మణే, నమ స్తే వాయో,
త్వ మేవ ప్రత్యక్షం బ్ర హ్మాసి, త్వా మేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి.
ఋతం వదిష్యామి, సత్యం వదిష్యామి.
త న్మా మవతు, తద్ వక్తార మవతు, అవతు మామ్, అవతు వక్తారమ్.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః 7

సహ నా వవతు, సహ నౌ భునక్తు, సహ వీర్యం కరవావహై, 8,9,10
తేజస్వి నా వధీత మస్తు, మా విద్విషావహై.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఆప్యాయంతు మ మాంగాని వాక్, ప్రాణ, చక్షు, శ్శోత్ర, మదో బల మింద్రియాణి చ సర్వాణి
సర్వం బ్రహ్మోపనిషదం. మాహం బ్రహ్మ నిరాకుర్యాం, మా మా బ్రహ్మ నిరాకరో
దనిరాకరణ మ స్త్వనిరాకరణం మే అస్తు. త దాత్మని రతే
య ఉపనిషత్సు ధర్మా, స్తే మయి సంతు. తే మయి సంతు. (సామవేద ఉపనిషత్ శాంతి) (9)

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

వాక్ మే మనసి ప్రతిష్ఠితం, మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠితం,
మావి రావీ, ర్మ ఏధి, వేదస్య మ ఆణీస్థ, శ్రుతం మే మా ప్రహాసీద నే నాధీతే
నా హోరాత్రాన్ సందధా మ్యృతం వదిష్యామి, సత్యం వదిష్యామి,
త న్మా మవతు, త ద్వక్తార మవతు, అవతు మాం, అవతు వక్తారమ్. (10)

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఘోషశాంతిః

మిత్రో ఽసి. వరుణో ఽసి. స మహం విశ్వై ర్దేవైః
క్షత్రస్య నాభి రసి. క్షత్రస్య యోని రసి. స్యోనా మాసీద. సుషదా మాసీద.

మా త్వా హిగ్ంసీత్. మా మా హిగ్ంసీత్.
నిషసాద ధృతవ్రతో వరుణః, పస్త్యాస్వా సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే. అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం. పూష్ణోహస్తాభ్యాం
అశ్వినో ర్భైషజ్యేన. తేజసే బ్రహ్మవర్చసా యాభిషించామి.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే. అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం. పూష్ణో హస్తాభ్యాం,
సరస్వత్యై భైషజ్యేన. వీర్యా యాన్నాద్యా యాభిషించామి.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే. అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం. పూష్ణో హస్తాభ్యాం,
ఇంద్ర స్యేంద్రియేణ. శ్రియై యశసే బలా యాభిషించామి.

అర్యమణం బృహస్పతి మింద్రం దానాయ చోదయ.
వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారం చ వాజినం
సోమగ్ం రాజానం వరుణ మగ్ని మన్వారభామహే.
ఆదిత్యాన్ విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మాణం బృహస్పతిం.

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే. అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం. పూష్ణో హస్తాభ్యాం,
సరస్వత్యై వాచో యంతు ర్యంత్రే ణాగ్నే స్త్వా సామ్రాజ్యే నాభిషించా,
మీంద్రస్య బృహస్పతే స్త్వా సామ్రాజ్యే నాభిషించామి.

వసవ స్త్వా పురస్తా దభిషించంతు, గాయత్రేణ చందసా.
రుద్రా స్త్వా దక్షిణతో ఽభిషించంతు, త్రైష్టుభేన ఛందసా.
ఆదిత్యా స్త్వా పశ్చా దభిషించంతు జాగతేన ఛందసా.

విశ్వే త్వా దేవా ఉత్తరతో ఒభిషించం, త్వానుష్టుభేన ఛందసా.
బృహస్పతి స్త్వోపరిష్టా దభిషించతు, పాంక్తేన ఛందసా.

ఇమా రుద్రాయ స్థిర ధన్వనే గిరః, క్షిప్రేషవే దేవాయ స్వధామ్నే
అషాఢాయ సహమానాయ మీఢుషే, తిగ్మాయుధాయ భరతా శృణోతన

త్వా దత్తేభీ రుద్ర శంతమేభిః, శతగ్ం హి మా ఆశీయ భేషజేభిః
వ్యస్మద్ద్వేషో వితరం వ్యగ్ంహః, వ్యమీవాగ్ం శ్చాతయ స్వావిషేచీః.

అర్హన్ బిభర్షి సాయకాని ధన్వ, అర్హన్ నిష్కం యజతంవిశ్వరూపమ్
ఆర్హ న్నిదం దయసే విశ్వ మభ్భువమ్. న వా ఓజీయో రుద్ర త్వ దస్తి.

మా న స్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః
వీరాన్ మా నో రుద్ర భామితో వధీ ర్హవిష్మంతో నమసా విధేమ తే.
ఆ తే పిత ర్మరుతాగ్ం సుమ్న మేతు మా న స్సూర్యస్య సందృశో యుయోథాః
అభి నో వీరో అర్వతి క్షమేత ప్రజా యేమహి రుద్ర ప్రజాభిః.

ఏవా బభ్రో వృషభ చేకితాన యథా దేవేన హృణీషే న హగ్ంసి.
హావన శ్రూ ర్నో రు ద్రేహ బోధి, బృహ ద్వదేమ విదథే సువీరాః.

పరి ణో రుద్రస్య హేతి ర్వృణక్తు, పరి త్వేషస్య దుర్మతి రఘాయోః
అవ స్థిరా మఘవద్భ్య స్తనుష్వ, మీఢ్వ స్తోకాయ తనయాయ మృడయ.

స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం మృగ న్నభీమ ముపహత్ను ముగ్రమ్
మృడా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో అన్యం తే అస్మ న్నివపంతు సేనాః.

మీఢుష్టమ శివతమ శివో న స్సుమనా భవ, పరమే వృక్ష ఆయుధం నిధాయ
కృత్తిం వసాన ఆచర, పినాకం బిభ్ర దాగహి.

అర్హన్ బిభర్షి సాయకాని ధన్వ, అర్హన్ నిష్కం యజతం విశ్వరూపమ్,
అర్హ న్నిదం దయసే విశ్వ మబ్భువమ్, న వా ఓజీయో రుద్ర త్వ దస్తి.

త్వ మగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివ స్త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే
త్వం వాతై రరుణై ర్యాసి శంగ యు స్త్వం పూషా విధతః పాసి నుత్మనా.

ఆవో రాజాన మధ్వరస్య రుద్రగ్ం హోతారగ్ం సత్య యజగ్ం రోదస్యోః
అగ్నిం పురా తనయిత్నో రచిత్తా ద్ధిరణ్యరూప మవసే కృణుధ్వమ్.

త ముష్టుహి య స్స్విషు స్సుధన్వా యో విశ్వస్య క్షయతి భేషజస్య,
యక్ష్వామహే సౌమనసాయ రుద్రం నమోభి ర్దేవ మసురం దువస్య.

అయ మ్మే అస్తు భగవా నయ మ్మే భగవత్తరః
అయ మ్మే విశ్వ భేషజో ఽయం శివాభిమర్శనః.

యే తే సహస్ర మయుతం పాశా మృత్యో మర్త్యాయ హంతవే
తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వా నవయజామహే.

మృత్యవే స్వాహా, మృత్యవే స్వాహా.

ప్రాణానాం గ్రంథి రసి, రుద్రో మా విశాంతకః, తే నాన్నే నాప్యాయస్వ.
నమో రుద్రాయ విష్ణవే, మృత్యు ర్మే పాహి.
అపమృత్యు ర్నశ్యతు, ఆయు ర్వర్ధతామ్,

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః
(ఇతి సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకః)

ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ

హిరణ్యాభిషేకో ఽ(అ)స్తు, సువర్ణాభిషేకో ఽ(అ)స్తు. అమృతాభిషేకో ఽ(అ)స్తు,
దివ్యాభిషేకో ఽ(అ)స్తు, సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకో ఽ(అ)స్తు.
శ్రీ సాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః, స్నానం సమర్పయామి.
స్నానాంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

+ 7. వస్త్రం

జ్యేష్ఠాయ నమః
శ్రీసాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః. వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.
(అని వస్త్రం లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి.)
వస్త్రధారణానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు ఇవ్వాలి.)

8. ఉపవీతం :

శ్రేష్ఠాయ నమః
శ్రీసాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః, ఉపవీతం సమర్పయామి.
(అని ఉపవీతం లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి.)
ఉపవీతధారణానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి (నీళ్ళుఇవ్వాలి.)

9. ఆభరణ(భస్మ)ం :

రుద్రాయ నమః
శ్రీసాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః. ఆభరణాని (భస్మవిలేపనం) సమర్పయామి.
(అని అక్షతలు లేదా తడిపిన విబూది వేయాలి.)

10. శ్రీగంధం

కాలాయ నమః :
శ్రీసాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః, శ్రీగంధం ధారయామి.
(అని గంధం బొట్టు పెట్టాలి.)

11. అక్షతలు :

కలవికరణాయ నమః
శ్రీసాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః.
గంధస్యోపరి (అలంకరణార్థం) అక్షతాన్ సమర్పయామి. (ఆగంధంపై అక్షత లుంచాలి.)

(ఇది మొదలు కొని 250 పుటలోని నమో దేవేభ్య క్షమాప్రార్థనానికి పూర్వం వరకు వున్న పూజాభాగాన్ని ఏకాదశవారాభిషేకం చేసేటప్పుడు ప్రతిరుద్రం చివరా వేయాలి.)

12. బిల్వం, పుష్పం :

బలవికరణాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివపర బ్రహ్మణే నమః బిల్వపత్రాణి, పుష్పాణి చ సమర్పయామి.

(మారేడు దళాలు, పూలు - లేకుంటే అక్షతలతో ఇలా పూజించాలి.

ఇక్కడ అవకాశాన్నిబట్టి శివఅష్టోత్తరం సహస్రం మొ॥ నామాలతో పూజించవచ్చు.)

ఓం నిధనపతయే నమః ఓం నిధనపతాంతికాయ నమః

ఓం ఊర్ధ్వాయ నమః ఓం ఊర్ధ్వలింగాయ నమః

ఓం హిరణ్యాయ నమః ఓం హిరణ్యలింగాయ నమః

ఓం సువర్ణాయ నమః ఓం సువర్ణలింగాయ నమః

ఓం దివ్యాయ నమః ఓం దివ్యలింగాయ నమః

ఓం భవాయ నమః ఓం భవలింగాయ నమః

ఓం శర్వాయ నమః ఓం శర్వలింగాయ నమః

ఓం శివాయ నమః ఓం శివలింగాయ నమః

ఓం జ్వలాయ నమః ఓం జ్వలలింగాయ నమః

ఓం ఆత్మాయ నమః ఓం ఆత్మలింగాయ నమః

ఓం పరమాయ నమః ఓం పరమలింగాయ నమః

(ఏత త్సోమస్య సూర్యస్య సర్వలింగగ్గ్ స్థాపయతి పాణిమంత్రం పవిత్రమ్.)

13. ధూపం :

బలాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, ధూప మాఘ్రాపయామి

(అగరుధూపం వేయాలి.)

14. దీపం :

బలప్రమథనాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః

ప్రత్యక్ష దీపం దర్శయామి. (దీపం చూపాలి.)

ధూపదీపానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి. (ఉద్ధరణితో నీళ్ళు వేయాలి.)

15. నైవేద్యం :

సర్వభూతదమనాయ నమః

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, అమృతనైవేద్యం సమర్పయామి

(అవసరార్థం) నారికేళశకలద్వయం (కదళీఫలం) నివేదయామి.)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః, త త్సవితుర్ వరేణ్యం

భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

(అని చెప్తూ నైవేద్యం పెట్టే వస్తువులపై నీళ్ళు చిలకరించాలి.)

అమృత మస్తు - (అని ఉద్ధరిణతో నీటిని దేవుడికి చూపి)

అమృతోపస్తరణ మసి (అంటూ పళ్లెంలో వదలాలి)

(పూవు లేదా ఉద్ధరిణతో నైవేద్య పదార్థాలను దేవుడికి చూపుతూ-)

1. ఓం ప్రాణాయ స్వాహా, 3. ఓం వ్యానాయ స్వాహా

2. ఓం అపానాయ స్వాహా, 4. ఓం ఉదానాయ స్వాహా

5. ఓం సమానాయ స్వాహా (తర్వాత)

అమృతాపిధాన మసి, ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి.

(అంటూ ఉద్ధరణితో పళ్లెంలో నీళ్ళు వదలాలి.)

హస్తౌ ప్రక్షాళయామి - ।

పాదౌ ప్రక్షాళయామి - ।

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి ।

16. తాంబూలం :

మనోన్మనాయ నమః.

శ్రీ సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, తాంబూలం సమర్పయామి.

(అని తాంబూలం ఇవ్వాలి.)

తాంబూల చర్వణ అనంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

(స్వామికి ఉద్ధరణితో నీళ్ళు చూపి పళ్లెంలో వేయాలి.)

17. నీరాజనం :

(కర్పూరం వెలిగించి హారతి ఇస్తూ)

అఘోరేభ్యో உథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః

సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.

(అవకాశం వుంటే,ఇంకా ఇలా చెప్పవచ్చు.)

సమ్రాజం చ విరాజం చ అభిశ్రీ ర్యా చ నో గృహే
లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మాసగ్ం సృజామసి.

హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దధాతి,
మధవ్యో సానీతి, ఏకధా బ్రహ్మణ ఉపహరతి,
ఏక ధైవ యజమాన ఆయు స్తేజో దధాతి,

సామ్రాజ్యం భోజ్యం, స్వారాజ్యం, వైరాజ్యం, పారమేష్ఠ్యగ్ం రాజ్యం,
మహారాజ్య మాధిపత్యం, అయగ్ం సముద్రపర్యాయా స్యాత్
సార్వభౌమా స్సార్వాయుషే
ధాతా పరార్ధా పృథివీ సముద్రపర్యంతా యా ఏకరా డితి
యశస్కరం బలవంతం ప్రభుత్వం త్వ మేవ రాజ్యాధిపతి ర్భభూవ
సంకీర్ణనాగాశ్వపతి ర్నరాణాం సుమంగల్యం సతతం దీర్ఘ మాయుః.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః
ఆనంద కర్పూర మంగళ-(ఉత్తర) నీరాజనం దర్శయామి.
(అని స్వామికి చేతితో నీరాజనం చూపాలి.)
నీరాజనానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.
(స్వామికి ఉద్ధరణితో నీళ్లు చూపి అవి పళ్లెంలో వేయాలి.) నమస్కరోమి.
హర! నమః పార్వతీపతయే హర! హర! మహాదేవ!
(స్వామికి నమస్కరించాలి.)

18. మంత్రపుష్పం :

(తర్వాత పూలు పట్టుకుని)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః,
పాదయోః సువర్ణ దివ్యమంత్రపుష్పం సమర్పయామి.
(అని పూలు స్వామి పాదాల వద్ద వుంచాలి.)

మంత్రపుష్పం (యథావకాశంగా)

ధాతా పురస్తాద్ య ముదాజహార,
శక్రః ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశ శ్చతస్రః,
త మేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి,
నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే.

ఓమ్ సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశంభువం
విశ్వం నారాయణం దేవ మక్షరం పరమం పదమ్. 1

విశ్వతః పరమా న్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిం
విశ్వమే వేదం పురుష స్త ద్విశ్వ ముపజీవతి. 2

పతిం విశ్వ స్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివ మచ్యుతం
నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్. 3

నారాయణ పరో జ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః
నారాయణ పరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః. 4

నారాయణ పరో ధ్యాతా, ధ్యానం నారాయణః పరః
య చ్చ కించి జ్జగ త్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతే உపి వా. 5

అంతర్ బహి శ్చ త త్సర్వం వ్యాప్య నారాయణ స్స్థితః
అనంత మవ్యయం కవిగ్ం సముద్రే உంతం విశ్వశంభువమ్. 6

పద్మకోశప్రతీకాశగ్ం హృదయం చా ప్యధోముఖమ్
అధో నిష్ట్యా వితస్త్యాంతే నాభ్యా ముపరి తిష్ఠతి. 7

జ్వాలమాలాకులం భాతి విశ్వ స్యాయతనం మహత్
సంతతగ్ం శిలాభి స్తు లంబ త్యాకోశసంనిభమ్. 8

త స్యాంతే సుషిరగ్ం సూక్ష్మం తస్మి న్సర్వం ప్రతిష్ఠితం
తస్య మధ్యే మహా నగ్ని ర్విశ్వార్చి ర్విశ్వతోముఖః. 9

సో உగ్రభుగ్ విభజన్ తిష్ఠ న్నాహార మజరః కవిః
తిర్య గూర్ధ్వ మధ శ్శాయీ రశ్మయ స్తస్య సంతతా. 10

సంతాపయతి స్వందేహ మాపాదతలమస్తకః
తస్య మధ్యే వహ్నిశిఖా అణీయోర్ధ్వా వ్యవస్థితః. 11

నీలతోయదమధ్యస్థా ద్విద్యుల్లే ఖేవ భాస్వరా
నీవారశూకవ త్తన్వీ పీతా భాస్వ త్యణూపమా. 12

తస్యా శ్శిఖాయా మధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః
స బ్రహ్మ, స శివ, స్స హరి, స్సేంద్ర, స్సో ఽ క్షరః, పరమ స్స్వరాట్.

రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్య సాహినే
నమో వయం వైశ్రవణాయ కుర్మహే
స మే కామాన్ కామ కామాయ మహ్యం
కామేశ్వరో వైశ్రవణో దదాతు
కుబేరాయ వైశ్రవణాయ మహారాజాయ నమః. 14

ఓం తద్ బ్రహ్మ, ఓం తద్ వాయుః, ఓం త దాత్మా,
ఓం తత్ సత్యం, ఓం తత్ సర్వం, ఓం తత్పురోం నమః. 15

అంత శ్చరతి భూతేషు గుహాయాం విశ్వమూర్తిషు.
త్వం యజ్ఞ, స్త్వం వషట్కార, స్త్వ మింద్ర, స్త్వగ్ం రుద్ర,
స్త్వం విష్ణు, స్త్వం బ్రహ్మ, త్వం ప్రజాప్రతి
స్త్వం త దాప, ఆపో జ్యోతీ రసో ఽ మృతం బ్రహ్మ
భూ ర్భువ స్సువ రోమ్. 16

యో ఽ పాం పుష్పం వేద, పుష్పవాన్, ప్రజావాన్, పశుమాన్ భవతి.
చంద్రమా వా అపాం పుష్పం, పుష్పవాన్, ప్రజావాన్, పశుమాన్ భవతి.
య ఏవం వేద,
యో ఽ పా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి. 1

అగ్ని ర్వా అపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
యో ఽ గ్నే రాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
ఆపో వా అగ్నే రాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య ఏవం వేద,
యో ఽ పా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి 2

వాయు ర్వా అపా మాయతనం, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
యో వాయో రాయతనం వేద, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
ఆపో వై వాయో రాయతనం, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
య ఏవం వేద,
యో ఉపా మాయతనం వేద, **ఆయతనవాన్ భవతి.** 3

అసౌ వై తప న్నపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
యో ఉ (అ)ముష్య తపత ఆయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
ఆపో వా(అ)ముష్య తపత ఆయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య ఏవం వేద
యో ఉ పా మాయతనం వేద, **ఆయతనవాన్ భవతి.** 4

చంద్రమా వా అపా మాయతనం, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
య శ్చంద్రమస ఆయతనం వేద, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
ఆపో వై చంద్రమస ఆయతనం, **ఆయతనవాన్ భవతి.**
య ఏవం వేద,
యో ఉపా మాయతనం వేద, **ఆయతనవాన్ భవతి.** 5

నక్షత్రాణి వా అపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
యో నక్షత్రాణా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
ఆపో వై నక్షత్రాణా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య ఏవం వేద,
యో ఉపా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి. 6

పర్జన్యో వా అపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
యః పర్జన్య స్యాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
ఆపో వై పర్జన్య స్యాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య ఏవం వేద,
యో ఉపా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి. 7

సంవత్సరో వా అపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య స్సంవత్సర స్యాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
ఆపో వై సంవత్సర స్యాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
య ఏవం వెద,
యో ఽ(అ)ప్సు నావం ప్రతిష్ఠితాం వేద, ప్రత్యేవ తిష్ఠతి 8

కిం త ద్విష్ణో ర్బల మాహుః, కా దీప్తిః, కిం పరాయణం,
ఏకో య ద్ధారయ ద్దేవః, రేజతీ రోదసీ ఉభే,
వాతా ద్విష్ణో ర్బల మాహుః, అక్షరా ద్దీప్తి రుచ్యతే,
త్రిపదా ద్ధారయ ద్దేవః, య ద్విష్ణో రేక ముత్తమమ్. 9

ఆతనుష్వ ప్రతనుష్వ, ఉద్ధ మాధమ సంధమ.
ఆదిత్యే చంద్రవర్ణానాం, గర్భ మాధేహి యః పుమాన్.
ఇత స్సిక్తగ్ం సూర్యగతం చంద్రమసే రసం కృధి.
వారాదం జన యాగ్రే ఽగ్నిం య ఏకో రుద్ర ఉచ్యతే. 10

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః. 1

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయ నమో,
రుద్రాయ నమః,. కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో,
బలవికరణాయ నమో, బలాయ నమో, బలప్రమథనాయ నమ,
స్సర్వభూతదమనాయ నమో, మనోన్మనాయ నమః. 2

అఘోరేభ్యో ఽ(అ)థ, ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. 3

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః, ప్రచోదయాత్. 4

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా, మీశ్వర స్సర్వభూతానాం,
బ్రహ్మాధిపతిర్, బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్, బ్రహ్మా,
శివో మే అస్తు సదాశి వోమ్. 5

ఓం నిధనపతయే నమః...పాణిమంత్రం పవిత్రం చూ.పుట 238
ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగలం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమో నమః.

సర్వో. వై రుద్ర స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు
పురుషో వై రుద్ర స్స న్మహో నమో నమః.

విశ్వం భూతం భువనం చిత్రం
బహుధా జాతం జాయమానం చ యత్
సర్వో హ్యేష రుద్ర, స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే, మీఢుష్టమాయ తవ్యసే,
వో చేమ శంతమగ్ం హృదే,
సర్వో హ్యేష రుద్ర, స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు.

యో వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో, వేదాంతే చ ప్రతిష్ఠితః
తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పర స్స మహేశ్వరః.

నమో హిరణ్యబాహవే, హిరణ్యవర్ణాయ,
హిరణ్యరూపాయ, హిరణ్యపతయే, ఉ(అ)oబికాపతయ,
ఉమాపతయే, పశుపతయే, నమో నమః.

నమస్తే అస్తు భగవన్ విశ్వేశ్వరాయ మహాదేవాయ
త్ర్యంబకాయ త్రిపురాంతకాయ త్రికాగ్నికాలాయ
కాలాగ్నిరుద్రాయ నీలకంఠాయ మృత్యుంజయాయ
సర్వేశ్వరాయ సదాశివాయ శ్రీ మన్మహాదేవాయ నమః.

జాతవేదసే సునవామ సోమ మరాతీయతో నిదహాతి వేదః
స నః పర్ష దతిదుర్గాణి విశ్వా నా వేవ సింధుం దురితాత్యగ్నిః. 1

తా మగ్ని వర్ణాం తపసా జ్వలంతీం వైరోచనీం కర్మఫలేషు జుష్టాం
దుర్గాం దేవీగ్ం శరణ మహం ప్రపద్యే సుతరసి తరసే నమః. 2

అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్ స్వస్తిభి రతి దుర్గాణి విశ్వా
పూ శ్చ పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ భవా తోకాయ తనయాయ శం యోః. 3

విశ్వాని నో దుర్గహా జాతవేద స్సింధుం ననావా దురితాతిపర్షి
అగ్నే అత్రివ న్మనసా గృణానో ఒస్మాకం బో ధ్యవితా తనూనామ్. 4

పృతనాజితగ్ం సహమాన ముగ్ర మగ్నిగ్ం హువేమ పరమాత్ సధస్తాత్
స నః పర్ష దతి దుర్గాణి విశ్వా క్షామ ద్దేవో అతి దురితా త్యగ్నిః. 5

ప్రత్నో షిక మీడ్యో అధ్వరేషు సనా చ్చ హోతా నవ్య శ్చ సత్సి
స్వాం చాగ్నే తనువం పిప్రియ స్వాస్మభ్యం చ సౌభగ మాయజస్వ. 6

గోభి ర్జుష్ట మయుజో నిషిక్తం త వేంద్ర విష్ణో రనుసంచరేమ
నాకస్య పృష్ఠ మభిసంవసానో వైష్ణవీం లోక ఇహ మాదయంతామ్. 7
(యా సా పద్మాసనస్థా........నారాయణి నమో౽స్తుతే చూ.పుట 225)

సహస్ర పరమా దేవీ శతమూలా శతాంకురా,
సర్వగ్ం హరతు మే పాపం దూర్వా దుస్స్వప్ననాశనీ. 1

కాండాత్ కాండాత్ ప్రరోహంతీ, పరుషః పరుషః పరి
ఏవా నో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేన చ. 2

యా శతేన ప్రతనోషి, సహస్రేణ విరోహసి,
తస్యా స్తే దే వీష్టకే విధేమ హవిషా వయమ్. 3

అశ్వక్రాంతే రథక్రాంతే విష్ణుక్రాంతే వసుంధరా
శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వ మాం పదే పదే. 4

భూమి ర్ధేను ర్ధరణీ లోకధారిణీ
ఉద్ధృ తాసి వరాహేణ కృష్ణేన శతబాహునా. 5

మృత్తికే ! హన మే పాపం య న్మయా దుష్కృతం కృతం
మృత్తికే ! బ్రహ్మద త్తాసి కాశ్యపే నాభిమంత్రితా,
మృత్తికే ! దేహి మే పుష్టిం త్వయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్. 6

మృత్తి కే ప్రతిష్ఠితే సర్వం త న్మే నిర్ణుద మృత్తికే !
తయా హతేన పాపేన గచ్ఛామి పరమాం గతిమ్. 7

త ద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం, సదా పశ్యంతి సూరయః
ది వీవ చక్షు రాతతం, త ద్విప్రాసో విపన్యవో
జాగ్రవాగ్ంస స్సమింధతే, విష్ణో ర్య త్పరమం పదమ్.

అ ధైతం విష్ణవే చరుం నిర్వపతి
యజ్ఞో వై విష్ణుః, యజ్ఞ ఏ వాంతతః ప్రతితిష్ఠతి.
సో ఽత్ర జుహోతి. విష్ణవే స్వాహా, యజ్ఞాయ స్వాహా, ప్రతిష్ఠాయై స్వా హేతి,

పర్యాప్త్యా అనంతరాయాయ సర్వస్తోమో
ఽ(అ) తిరాత్ర ఉత్తమ మహ ర్భవతి
సర్వ స్యాప్త్యై, సర్వస్య జిత్యై,
సర్వ మేవ తే నాప్నోతి సర్వం జయతి.

ఓం పురుషస్య విద్మ, సహస్రాక్షస్య మహాదేవస్య ధీమహి త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, వక్రతుండాయ ధీమహి త న్నో దంతిః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, చక్రతుండాయ ధీమహి త న్నో నందిః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాసేనాయ ధీమహి, త న్న షణ్ముఖః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, సువర్ణపక్షాయ ధీమహి, త న్నో గరుడః ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, హిరణ్యగర్భాయ ధీమహి, త న్నో బ్రహ్మ ప్రచోదయాత్.
ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే, వాసుదేవాయ ధీమహి, త న్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్.
ఓం వజ్రనఖాయ విద్మహే, తీక్ష్ణదగ్ంష్ట్రాయ ధీమహి, త న్నో నారసిగ్ంహః ప్రచోదయాత్.
ఓం భాస్కరాయ విద్మహే, మహద్ద్యుతికరాయ ధీమహి, త న్న ఆదిత్యః ప్రచోదయాత్.
ఓం వైశ్వానరాయ విద్మహే, లాలీలాయ ధీమహి, త న్నో అగ్నిః ప్రచోదయాత్.
ఓం కాత్యాయనాయ విద్మహే, కన్యకుమారి ధీమహి, త న్నో దుర్గిః ప్రచోదయాత్.
ఓం ఆంజనేయాయ విద్మహే, వాయుపుత్రాయ ధీమహి, త న్నో హనుమాన్ ప్రచోదయాత్.
ఓం మహాదేవ్యై చ విద్మహే, విష్ణుపత్న్యై చ ధీమహి, త న్నో లక్ష్మీః ప్రచోదయాత్.

19. ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాలు :

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో உధిపతిర్ బ్రహ్మ
శివో మే౽ అస్తు సదాశివోమ్.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః, ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.

(అని ప్రదక్షిణం చేసి స్వామిపై అక్షతలు వేయాలి.)

పునః పూజాం కరిష్యే. (నీళ్లు తాకాలి)

(పూలు- లేకుంటే అక్షతలతో ఇలా పూజించాలి.)

1. భవాయ దేవాయ నమః అర్క(జిల్లేడు)పుష్పం సమర్పయామి.
2. శర్వాయ దేవాయ నమః చంపక (సంపెంగ) పుష్పం సమర్పయామి.
3. ఈశానాయ దేవాయ నమః పున్నాగ (తెల్లకలువ) పుష్పం సమర్పయామి.
4. పశుపతయే దేవాయ నమః నంద్యావర్త(నందివర్ధనం) పుష్పం సమర్పయామి.
5. రుద్రాయ దేవాయ నమః పాటల (కలిగొట్టి) పుష్పం సమర్పయామి.
6. ఉగ్రాయ దేవాయ నమః బృహతీ(వాకుడు) పుష్పం సమర్పయామి.
7. భీమాయ దేవాయ నమః కరవీర (గన్నేరు) పుష్పం సమర్పయామి.
8. మహతే దేవాయ నమః ద్రోణ (తుమ్మి) పుష్పం సమర్పయామి.

భవస్య దేవస్య పత్న్యై నమః అర్క(జిల్లేడు)పుష్పం సమర్పయామి.
శర్వస్య దేవస్య పత్న్యై నమః చంపక (సంపెంగ) పుష్పం సమర్పయామి.
ఈశానస్య దేవస్య పత్న్యై నమః పున్నాగ (తెల్లకలువ) పుష్పం సమర్పయామి.
పశుపతే ర్దేవస్య పత్న్యై నమః నంద్యావర్త(నందివర్ధనం) పుష్పం సమర్పయామి.
రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః పాటల (కలిగొట్టి) పుష్పం సమర్పయామి.
ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః బృహతీ (వాకుడు) పుష్పం సమర్పయామి.
భీమస్య దేవస్య పత్న్యై నమః కరవీర (గన్నేరు) పుష్పం సమర్పయామి.
మహతో దేవస్య పత్న్యై నమః ద్రోణ (తుమ్మి) పుష్పం సమర్పయామి.

అథ తర్పయామి.

(క్రింద తర్పయామి అన్నప్పుడు కుడిఅరచేయిమీదుగా వేళ్ళచివర నుండి పడేటట్లు నీళ్ళు విడిచి పెట్టాలి.)

1. భవం దేవం తర్పయామి
2. శర్వం దేవం తర్పయామి
3. ఈశానం దేవం తర్పయామి
4. పశుపతిం దేవం తర్పయామి
5. రుద్రం దేవం తర్పయామి
6. ఉగ్రం దేవం తర్పయామి
7. భీమం దేవం తర్పయామి
8. మహాంతం దేవం తర్పయామి

భవస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
శర్వస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
ఈశానస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
పశుపతే ర్దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
రుద్రస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
భీమస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి
మహతో దేవస్య పత్నీం తర్పయామి, తర్పయామి

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః

(తర్వాత శివుడికి నమస్కరిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

అఘోరేభ్యో உథ ఘోరేభ్యో, ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః (ఆతర్వాత..)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

(అనే రుద్రగాయత్రిని 10 సార్లు తక్కువ కాకుండా జపించాలి.)

శ్రీసాంబసదాశివ పరబ్రహ్మణే నమః, ఛత్రం ధారయామి.

(స్వామి వారిపై ఒకపూవు గొడుగులా వుంచాలి.)

చామరేణ వీజయామి (స్వామికి పూవుతో వింజామరగా విసరుతూ ఇలా చెప్పాలి.)
ఆశాస్తే ఒయం యజమానో ఒసౌ, ఆయు రాశాస్తే, సుప్రజా స్త్వ మాశాస్తే,
సజాతవన శ్యా మాశాస్తే,ఉత్తరాం దేవయజ్యా మాశాస్తే,
భూయో హవిష్కరణ మాశాస్తే, దివ్యం ధా మాశాస్తే, విశ్వం ప్రియ మాశాస్తే,
య దనేన హవి షాశాస్తే, త దస్యా, త్త ద్ధ్యాత్,
త దస్మై దేవా రాసంతాం, త దగ్ని ర్దేవో దేవేభ్యో వనతే,
వయ మగ్నే ర్మానుషాః, ఇష్టం చ వీతం చ
ఉభే చ నో ద్యావాపృథివీ, అగ్ంహస స్పాతామ్
ఇహ గతి ర్వామ స్యేదం చ, నమో దేవేభ్యః. +

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః.

అశ్వా నారోహయామి, గజా నారోహయామి, ఆందోళికా నారోహయామి.
గీతం శ్రావయామి, వాద్యం శ్రావయామి, నృత్యం దర్శయామి,
సమస్తవిధోపచారాన్ సమర్పయామి.

(స్వామిపై అక్షతలుంచాలి.)

20. క్షమాప్రార్థనం :

అపరాధసహస్రాణి క్రియంతే అహర్నిశం మయా
దాసో(అ)య మితి మాం మత్వా క్షమస్వ పరమేశ్వర!
ఆవాహనం న జానామి, న జానామి విసర్జనం,
పూజావిధిం న జానామి, క్షమస్వ పరమేశ్వర !

21. ఈశ్వరార్పణం :

యస్య స్మృత్యా చ, నామోక్త్యా, తపః పూజా క్రియాదిషు
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే మహేశ్వరమ్.
మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం మహేశ్వర !
య త్పూజితం మయా దేవ ! పరిపూర్ణం త దస్తు తే.

+ ఇంతవరకున్న పూజను ఏకాదశరుద్రాభిషేకంలో ప్రతిరుద్రం చివర చేయాలి.

22. ఈశ్వరప్రీణనం :

ఓం నమో భగవతే సాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే.

(స్వామికి నమస్కరించాలి)

అనయా ధ్యానావాహనాది వివిధ ఉపచార పూజయా

భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ సాంబసదాశివః

సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.

సర్వం శ్రీ సాంబసదాశివ దేవతార్పణ మస్తు. (అని పళ్లెంలో నీళ్లు విడిచిపెట్టాలి.)

ఉద్వాసనమ్ :

వికిరద ! విలోహిత ! నమస్తే అస్తు భగవః

యా స్తే సహస్రగ్ం హేతయో ఽ(అ)న్య మస్మ న్నివపంతు తాః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః

శ్రీసాంబసదాశివదేవతా ముద్వాసయామి. (స్వామిని కొంచెం కదిలించాలి)

ప్రయాతు భగవా నీశ స్సర్వదేవనమస్కృతః
అనేన హవిషా తృప్తః పునరాగమనాయ చ.

ఆత్మా త్వం, గిరిజా మతిః, సహచరాః ప్రాణాః, శరీరం గృహం,
పూజా తే విషయోపభోగరచనా, నిద్రా సమాధిస్థితిః,
సంచారః పదయోః ప్రదక్షిణ విధిః, స్తోత్రాణి సర్వా గిరః,
య ద్య త్కర్మ కరోమి త త్త దఖిలం శంభో త వారాధనమ్.

కరచరణకృతం వా కర్మ వాక్కాయజం వా
శ్రవణ నయనజం వా మానసం వాపరాధం
విహిత మవిహితం వా సర్వ మేతత్ క్షమస్వ
శివ, శివ, కరుణాబ్ధే, శ్రీ మహాదేవ! శంభో.

ఇతి శమ్.

--0--

ఏకాదశరుద్రాభిషేకం - లఘువిధానం

నమ స్తే రుద్ర మన్యవ...మృత్యు ర్మే పాహి. అని నమకం మొత్తం ఒక పర్యాయం చెప్పి

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః. 1

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయ నమో,
రుద్రాయ నమః, కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో,
బలవికరణాయ నమో, బలాయ నమో, బలప్రమథనాయ నమ,
స్సర్వభూతదమనాయ నమో, మనోన్మనాయ నమః. 2

అఘోరేభ్యో உ(అ)థ, ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. 3

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః, ప్రచోదయాత్.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా, మీశ్వర స్సర్వభూతానాం,
బ్రహ్మాధిపతిర్, బ్రహ్మణో உధిపతిర్, బ్రహ్మా,
శివో మే అస్తు సదాశి వోమ్. 5

సర్వో. వై రుద్ర స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు
పురుషో వై రుద్ర స్స న్మహో నమో నమః. 6

విశ్వం భూతం భువనం చిత్రం
బహుధా జాతం జాయమానం చ యత్
సర్వో హ్యేష రుద్ర, స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు. 7

కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే, మీఢుష్టమాయ తవ్యసే,
వో చేమ శంతమగ్ం హృదే,
సర్వో హ్యేష రుద్ర, స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు. 8

నమో హిరణ్యబాహవే, హిరణ్యవర్ణాయ,
హిరణ్యరూపాయ, హిరణ్యపతయే, உ(అ)ంబికాపతయ,
ఉమాపతయే, పశుపతయే, నమో నమః. 9

ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగలం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమో నమః. 10

ఈ పది మంత్రాలు ఒక్కొక్కటి పదిసార్లు చెప్పి నమకం చెపితే ఏకాదశరుద్రాభిషేకం అవుతుంది.

శ్రీశివార్చనమ్

పంచబ్రహ్మమంత్ర - నమక

పురుషసూక్త- శ్రీసూక్త- మన్యుసూక్త విధానేన

శ్రీశివపంచాయతన దేవతార్చనమ్

హరిః ఓమ్ - శ్రీ గురుభ్యో నమః

శ్లో ॥ గురుర్ బ్రహ్మ, గురుర్ విష్ణుః, గురుర్ దేవో మహేశ్వరః,
గురు స్సాక్షాత్ పరం బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీగురవే నమః.

అపవిత్రః పవిత్రో వా, సర్వావస్థాం గతో ఽ పి వా,
య స్స్మ రేత్ పుండరీకాక్షం, స బాహ్యాభ్యంతర శ్శుచిః.

పుండరీకాక్ష - పుండరీకాక్ష- పుండరీకాక్ష

శ్రీ పుండరీకాక్షాయ నమః. (అని శిరస్సుపై నీళ్ళు చల్లుకోవాలి)

ఆచమనం :

1. ఓం కేశవాయ స్వాహా, **2. ఓం నారాయణాయ స్వాహా,**
3. ఓం మాధవాయ స్వాహా, (అంటూ 3సార్లు ఆచమనం చేయాలి)

ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః
ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం జనార్దనాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః
ఓం శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

(అని నమస్కారం చేయాలి - తర్వాత)

దీపారాధనం :

భో దీప! బ్రహ్మరూపేణ సర్వేషాం హృది సంస్థితః,
అతస్త్వాం స్థాపయా మ్యద్య మదజ్ఞాన మపాకురు.
(అని కుందిలో దీపం వెలిగిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

అగ్ని నాగ్ని స్సమిధ్యతే,
కవిర్, గ్రహపతిర్, గృహపతిర్, హవ్యవాడ్, జుహ్వాశ్యః.

ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో ఉపఘ్నం నిర్ఋతిం మమ.
పశూగ్ంశ్చ మహ్య మావహ, జీవనం చ దిశో దిశ. [1]
(అని కుందిలో దీపం వెలిగించాలి.)

దీపదేవి ! మహాదేవి ! సర్వాభీష్టప్రదాయిని !
యావత్ పూజావసానకం తావత్ ప్రజ్వల సుస్థిరా.
(అని కుందికి 3 చోట్ల కుంకుమబొట్లు పెట్టి ఆవునెయ్యితో వెలిగించిన దీపమైతే దేవుడికి కుడివైపు నూనెదీప మైతే దేవుడికి ఎడమవైపూ వుంచాలి.)
దీపదేవ్యై నమః (అని దీపానికి నమస్కరించాలి.)

ఘంటాపూజ :

(గంటపై [2] ఆవాహనముద్రతో గంటను చూపుతూ.)
హగ్ంస శ్శుచిషద్, వసు రంతరిక్షస,
ద్ధోతా వేదిష, దతిథి ర్దురోణసత్,
నృషద్, వరసద్, ఋతసద్, వ్యోమస,
దబ్జా, గోజా, ఋతజా, అద్రిజా, ఋతం బృహత్.
ఘంటాయాం బ్రహ్మాణ మావాహయామి.

[1] జ్యోతిష్మతీం	త్వాసాదయామి	దీప్యమానాం	త్వాసాదయామి
జ్యోతిష్కృతం	త్వాసాదయామి	రోచమానాం	త్వాసాదయామి
జ్యోతిర్విదం	త్వాసాదయామి	అజస్రాం	త్వాసాదయామి
భాస్వతీం	త్వాసాదయామి	బృహజ్జ్యోతిషం	త్వాసాదయామి
జ్వలంతీం	త్వాసాదయామి	బోధయంతీం	త్వాసాదయామి
మల్మలా భవంతీం	త్వాసాదయామి	జాగ్రతీం	త్వాసాదయామి

[2] ఆవాహన ముద్ర : రెండు చేతుల్లోను నాల్గువ్రేళ్ళను చాచి, బొటనవ్రేలిని ఉంగరం వ్రేలి మొదట వుంచి, వెల్లికల రెండు చేతులు దగ్గరచేర్చి చూపడం ఆవాహన ముద్ర.

(గంటకు నమస్కరిస్తూ) ఘం ఘంటాయ్యై నమః, నాదబ్రహ్మణే నమః.

(గంటకు గంధంతో బొట్లు, పైన అక్షతలు లేదా కుంకుమ వుంచుతూ)

ఘంటా దేవతాయ్యై గంధ,పుష్ప, ధూప, దీప,నైవేద్య, తాంబూలాది
సమస్తోపచారపూజాం సమర్పయామి.

(తర్వాత గంట వాయిస్తూ.)

ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం చ రక్షసామ్,
కుర్యాం ఘంటారవం త్వత్ర దేవతాహ్వానలాంఛనమ్.

అపసర్పంతు తే భూతా, యే భూతా భూమి సంస్థితాః
యే భూతా విఘ్నకర్తారః తే నశ్యంతు శివాజ్ఞయా.

(అని గంటను దేవుడికి ఎదుట ఎడమవైపు వుంచాలి.)

ఓం దేవీం వాచ మజనయంత దేవా స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి
సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా ధేను ర్వా గస్మా నుపసుష్ఠు తైతు ॥
అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తో ఉస్తు.

య శ్శివో.నామరూపాభ్యాం, యా దేవీ సర్వమంగళా,
తయో స్సంస్మరణాత్ పుంసాం, సర్వతో జయమంగళమ్.

ఆపదా మపహర్తారం, దాతారం సర్వసంపదామ్,
లోకాభిరామం, శ్రీరామం, భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ॥

సర్వమంగళమాంగల్యే ! శివే ! సర్వార్థసాధకే !
శరణ్యే ! త్ర్యంబకే ! దేవి! నారాయణి ! నమో ఉస్తు తే ॥

ఓం ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః
ఓం లక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః
ఓం వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః

సర్వేభ్యో దేవేభ్యో, ఋషిభ్యో, మునిభ్యో,
గురుభ్యో,పితృభ్యో, మహద్భ్యో నమః.

(అని స్వామిపై పూలు అక్షతలు ఉంచి నమస్కరించాలి.)

ఆచమనం:

ఓం కేశవాయ స్వాహా............శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

(పూర్వ ప్రకారంగా ఆచమనం చేయాలి.)

భూతోచ్చాటనం :

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః, యే తే భూమిభారకాః,

ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే.,

(అని వెనకనుంచి ఎడమవైపుగా నీళ్ళు లేదా అక్షతలు విసరాలి.)

స్మృత్యాచమనం:

(త్రి రాచామేత్.) ! ఋగ్వేదః ప్రీణాతు.

(అని 3 సార్లు చెప్తూ ఆచమనం చేయాలి. తర్వాత ఎడమ అరచేతిలో కొంచెం నీళ్ళు వుంచుకొని అందులో కుడిబొటనవేలు ముంచి)

(ద్విః పరిమృజ్య) ! యజుర్వేదః ప్రీణాతు.

(అని 2 సార్లు చెప్తూ ఆ బొటనవేలి నీటితో మొదట పై పెదవినీ, తర్వాత క్రింద పెదవినీ, ఎడమనుంచి కుడివైపుకు తుడవాలి.)

(సకృద్ ఉపస్పృశ్య) : సామవేద : ప్రీణాతు.

(మిగిలిన నాలుగువేళ్ళతో రెండుపెదవులను ఒకే సారి కుడినుంచి ఎడమకు తుడవాలి.)

(యత్ సవ్యం పాణిం) అధర్వవేదః ప్రీణాతు. (ఎడమ చేతిపై నీళ్ళు చల్లుకోవాలి)

(పాదౌ) బ్రాహ్మణాః ప్రీణంతు. (రెండు పాదాలపై నీళ్ళు చల్లుకోవాలి.)

(ప్రోక్షతి శిరః) ఇతిహాసాః ప్రీణంతు. (శిరస్సును 5 వేళ్ళతో తాకాలి.)

(చక్షుషీ) పురాణాః ప్రీణంతు (బొటనవేలూ, ఉంగరం వేలూ కలిపి ముందు ఎడమకంటిచివరా తర్వాత కుడికంటిచివరా తాకాలి.)

(నాసికే) కల్పాః ప్రీణంతు. (ముక్కు ఎడమరంధ్రమూ తర్వాత కుడిరంధ్రమూ తాకాలి.)

(శ్రోత్రే) గాథాః ప్రీణంతు. (ముందు ఎడమచెవీ, తర్వాత కుడిచెవీ చివరలు తాకాలి.)

(హృదయ మాలభ్య) నారాశగ్ంసీః ప్రీణంతు. (కుడి అరచేతితో గుండెను తాకాలి.)

(అప ఉపస్పృశేత్) (ఎడమ చేతిలోని నీళ్ళను తాకి, రెండుచేతులు తుడుచుకోవాలి.)

(ప్రాణాయామం చేస్తూ - లేదా ముక్కు పట్టుకుని)

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః,

ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం,

ఓం తత్ సవితుర్ వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

ఓ, మాపో, జ్యోతీ, రసో, ఉమృతం, బ్రహ్మ. భూ ర్భువ స్సువ రోమ్.

సంకల్పం :

శ్రీ గోవింద, గోవింద, గోవింద. శ్రీ మహావిష్ణోః ఆజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య, అద్య బ్రహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వతమన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే, మేరోః దక్షిణదిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే, కృష్ణాకావేర్యోః మధ్యదేశే, శోభన గృహే, సకలదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర గురుచరణ సన్నిధౌ-

అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన..........నామసంవత్సరే ...అయనే.....ఋతౌ........మాసే,.......పక్షే,........తిథౌ..........వాసరే, శుభ నక్షత్రే, శుభయోగే, శుభకరణే, ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ- శ్రీమాన్...గోత్రః,...నామధేయః, శ్రీమతః.... గోత్రస్య,..నామధేయస్య, ధర్మపత్నీసమేతస్య, సపుత్రస్య, సబాంధవస్య, మమ-

ఉపాత్త సమస్తదురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, - శ్రీవిష్ణు, సూర్య, గణేశ, అంబికా, పరివేష్టితస్య (నందీశ్వరసేవితస్య) శ్రీమహాదేవస్య పరిచర్యాం, ధ్యాన ఆవాహనాదిం, సంభవద్భిఃద్రవ్యైః, సంభవద్భి రుపచారైః, సంభవతా ప్రకారేణ, సంభవతా నియమేన, పంచబ్రహ్మమంత్ర (ఆది) నమక- పురుషసూక్త- శ్రీసూక్త-మన్యుసూక్త ప్రకారేణ యథాశక్తి కరిష్యే,

(అని కుడి ఉంగరంవేలి కొనతో గోరు తగలకుండా నీరు తాకాలి.)

గణపతి ప్రార్థన :

నిర్విఘ్నపరిసమాప్త్యర్థం ఆదౌ శ్రీ మహాగణపతిప్రార్థనాం కరిష్యే. (అని నీళ్ళు తాకి)

ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే
కవిం కవీనా ముపమ శ్రవ స్తమమ్,
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత
ఆన శ్శృణ్వ న్నూతిభి స్సీదసాదనమ్ ॥

సుముఖ శ్చైకదంత శ్చ కపిలో గజకర్ణకః
లంబోదర శ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః
వక్రతండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబ స్స్కందపూర్వజః.

వక్రతుండ! మహాకాయ ! కోటిసూర్యసమప్రభ !
నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ ! సర్వకార్యేషు సర్వదా.

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః.

(అని గణపతి పాదాలవద్ద పూవు వుంచి నమస్కరించాలి)

సరస్వతీప్రార్థన :

వాగ్విశుద్ధ్యర్థం శ్రీమహాసరస్వతీం ధ్యాయామి.
ప్ర ణో దేవి ! సరస్వతి ! వాజేభి ర్వాజినీవతీ ! ధీనా మవి త్ర్యవతు.
శ్రీ మహాసరస్వత్యై నమః.
(అని సరస్వతీదేవి పాదాలవద్ద పూవు వుంచి నమస్కరించాలి.)

నందీశ్వర ప్రార్థన :

తత్పురుషాయ విద్మహే, చక్రతుండాయ ధీమహి, త న్నో నందిః ప్రచోదయాత్.
నందీశ్వర ! నమ స్తుభ్యం సాంద్రానందప్రదాయక !
శ్రీమహాదేవపూజార్థ మనుజ్ఞాం దేహి మే ప్రభో !
(అని నందిపై పూవుంచి నమస్కరించాలి)

(పంచాంగ రుద్ర) లఘున్యాసం :

+ అ థాత్మని శ్రీమహారుద్రన్యాసం కరిష్యే. (అని నీటిని తాకాలి.)
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ. (అని స్వామికి నమస్కరించాలి.)

ఓం మూర్ధ్నే నమః, వం హృదయాయ నమః,
నం నాసికాయై నమః, తేం దక్షిణహస్తాయ నమః,
మోం లలాటాయ నమః, రుం వామహస్తాయ నమః,
భం ముఖాయ నమః, ద్రాం నాభ్యై నమః,
గం కంఠాయ నమః, యం పాదాభ్యాం నమః,

(ఆయా అవయువాలు తాకుతూ నమస్కరించాలి.)

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః,
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం భవోద్భవాయ నమః.
పాదాభ్యాం నమః - (పాదాలు తాకాలి)

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయ నమో, రుద్రాయ నమః,
కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో, బలవికరణాయ నమో,
బలాయ నమో, బలప్రమథనాయ నమ, స్సర్వభూతదమనాయ నమో,
మనోన్మనాయ నమః. ఊరుమధ్యమాభ్యాం నమః (తొడలు తాకాలి)
అఘోరేభ్యో ఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః,
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.
హృదయాయ నమః (గుండెను తాకాలి)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. ముఖాయనమః (నోరు తాకాలి)

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్ బ్రహ్మ,
శివో మే అస్తు సదాశివోమ్. మూర్ధ్నే నమః - (శిరసుపైన-ముందుభాగం తాకాలి.)

హంస హంసః, పరమహంస, స్సో ఽహం హంస, స్సోఽహం హంసః.
హంస హంసాయ విద్మహే, పరమహంసాయ ధీమహి,
త న్నో హంసః ప్రచోదయాత్. (అంటూ శిరస్సు తాకాలి.)
శివో ఽహం-శివో ఽహం-శివో ఽహమ్.

ఆత్మరుద్రధ్యానం :

అ థాత్మానం శివాత్మానం శ్రీరుద్రరూపిణం ధ్యాయే.
(తనలో తానే రుద్రుడుగా రుద్రస్వరూపాన్ని ఇలా ధ్యానించాలి)
శుద్ధస్ఫటికసంకాశం త్రిణేత్రం పంచవక్త్రకం
దశభుజగ్ం నీలగ్రీవం సర్వాభరణభూషితం
నాగయజ్ఞోపవీతినం వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయకం

కపిలజటాజూటినం శిఖామధ్యేందుధారిణం
వృషస్కంధసమారూఢ ముమాదేహార్ధధారిణం

అమృతే నాప్లుతం హృష్టం దివ్యభోగసమన్వితం
దిగ్దేవతాసమాయుక్తం సురాసురమస్కృతం

నిత్యం చ శాశ్వతం శుద్ధం ధ్రువ మక్షర మవ్యయం
సర్వవ్యాపిన మీశానం రుద్రం వై విశ్వరూపిణమ్.

(శివునకు సాష్టాంగ దండప్రణామం చేసి తానే శివుడుగా భావన చేస్తూ)

దేవతాస్థాపనం :

అ థాత్మని దేవతాః స్థాపయామి. +

(ఆయా అవయవాలు తాకి నమస్కరిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

ప్రజననే బ్రహ్మ తిష్ఠతు, పాదయో ర్విష్ణు స్తిష్ఠతు, హస్తయో ర్హర స్తిష్ఠతు,
బాహ్వో రింద్ర స్తిష్ఠతు, జఠరే అగ్ని స్తిష్ఠతు, హృదయే శివ స్తిష్ఠతు,

కంఠే వసవ స్తిష్ఠంతు, వక్త్రే సరస్వతీ తిష్ఠతు, నాసికయో ర్వాయు స్తిష్ఠ తు,
నయనయో శ్చంద్రాదిత్యౌ తిష్ఠేతాం, కర్ణయో రశ్వినౌ తిష్ఠేతాం,
లలాటే రుద్రా స్తిష్ఠంతు,మూ ర్థ్న్యాదిత్యా స్తిష్ఠంతు, శిరసి మహాదేవ స్తిష్ఠతు,
శిఖాయాం వామదేవ స్తిష్ఠతు, పృష్ఠే పినాకీ తిష్ఠతు,
పురత శ్శూలీ తిష్ఠతు, పార్శ్వయో శ్శివాశంకరౌ తిష్ఠేతాం,
సర్వతో వాయు స్తిష్ఠతు, సర్వే ష్వంగేషు సర్వా దేవతాః యథాస్థానం తిష్ఠంతు,
మాం రక్షంతు, భక్తజనాన్ రక్షంతు.

బ్రహ్మైక్య భావనం :

(తన ఆయాఅవయవాలనూ తర్వాత హృదయాన్నీ స్పృశిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.
కొందరు చివరివాక్యం చెప్పేటప్పుడు శివలింగం తాకుతారు.)

అగ్ని ర్మే వాచి శ్రితః (నోరు)

వాగ్ఘృదయే, హృదయం మయి (హృదయం)

అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి, (శివలింగం)

వాయు ర్మే ప్రాణే శ్రితః, (ముక్కు)
ప్రాణో హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

సూర్యో మే చక్షుషి శ్రితః, (కన్నులు)
చక్షుర్ హృదయే హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

చంద్రమా మే మనసి శ్రితః (గుండె)
మనో హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః, (చెవులు)
శ్రోత్రగ్ం హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఆపో మే రేతసి శ్రితాః, (గుహ్యం)
రేతో హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

పృథివీ మే శరీరే శ్రితా, (శరీరం)
శరీరగ్ం హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఓషధివనస్పతయో మే లోమసు శ్రితాః, (వెంట్రుకలు)
లోమాని హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఇంద్రో మే బలే శ్రితః, (భుజాలు)
బలగ్ం హృదయే, హృదయంమయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

పర్జన్యో మే మూర్ధ్ని శ్రితః, (శిరసుపై ముందు)
మూర్ధా హృదయే, హృదయం మయి,
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఈశానో మే మన్యౌ శ్రితః, (ముక్కు)
మన్యుర్ హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

ఆత్మా మ ఆత్మని శ్రితః, (గుండె)
ఆత్మా హృదయే, హృదయం మయి
అహ మమృతే, అమృతం బ్రహ్మణి.

పున ర్మ ఆత్మా పున రాయు రాగాత్ పునః ప్రాణః పున రాకూత మాగాత్
వైశ్వానరో రశ్మిభి ర్వా వృధా నః, అంత స్తిష్ఠ త్వమృతస్య గోపాః.

అర్చాభ్యర్థనం :

ఆరాధితో మనుష్యై శ్చ సిద్ధై ర్దేవాసురాదిభి ః
ఆరాధయామి భక్త్యా త్వాం మాం గృహాణ మహేశ్వర.
(అని స్వామికి నమస్కరించి అర్చన ప్రారంభించాలి.)

నిర్మాల్యవిసర్జనం :

ఓం భూ ర్భువ స్సువః - (అంటూ శివలింగంపై నిర్మాల్యం తీసి)
చండీశ్వరాయ నమః అంటూ ఆ నిర్మాల్యాన్ని ఉత్తరం దిక్కుగా విడిచి పెట్టాలి.)

కలశపూజ :

అథ శ్రీ మహాదేవ పూజాంగత్వేన అదౌ కలశారాధనం కరిష్యే..
(నీరు లాకాలి. తర్వాత కలశానికి గంధం కుంకుమలతో మూడుచోట్ల బొట్లు పెట్టి కలశంలో గంధం, పుష్పం, అక్షతలు వేస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

కలశస్య ముఖే విష్ణుః, కంఠే రుద్ర స్సమాశ్రితః,
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మా, మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః.
కుక్షౌ తు సాగరా స్సర్వే, సప్తద్వీపా వసుంధరా,
ఋగ్వేదో ఽథ యజుర్వేద స్సామవేదో హ్యథర్వణః
అంగై శ్చ సహితా స్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః

కలశే - దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయ నమః.

మధ్యే - ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయ నమః.

ఆధారే - షోడశకళాత్మనే చంద్ర మండలాయ నమః.

(అని అంకుశముద్రతో అంటే కుడిచేయి పిడికిలి లాగా ముడిచి, నడిమి వేలు చాచి చూపుడువేలును సున్నలాగ చుట్టి సూర్యమండలంనుంచి కలశంలోకి జలాన్ని ఆకర్షిస్తున్నట్లుగా చూపుతూ-)

బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని కరైః స్పృష్టాని తే రవే !

తేన సత్యేన మే దేవ తీర్థం దేహి దివాకర !

(అని చెప్పి ఓం నమశ్శివాయ మంత్రం జపిస్తూ కలశంలో నీరు నింపాలి.)

(కలశంపై[1] గరుడముద్ర చూపుతూ)

అస్మిన్ విష మపహృత మస్తు. క్ష్వీం.

(కలశంపై ధేను[2]ముద్ర చూపుతూ) అమృతత్వ మస్తు.

(కలశంలో నీళ్లలో వం అనే అమృతబీజాక్షరం వ్రాస్తూ) వం వరుణాయ నమః.

(కలశంపై [3]శంఖముద్రచూపుతూ) ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవ
మద్యా చ మృడయ, త్వా, మవస్యు రాచకే.

---

1. గరుడముద్ర : రెండు హస్తాలూ చాచి, కుడి హస్తాన్ని ఎడమహస్తం వెనుక ఆన్చి వుంచాలి. కుడి చిటికెన వ్రేలిని, ఎడమ చిటికెన వ్రేలితో వెనకనుంచే లంకె వేసి వుంచాలి. అలాగే కుడిచేతి చూపుడు వ్రేలిని, ఎడమచేతి చూపుడు వ్రేలితో లంకె వేయాలి. మధ్యలో వున్న రెండు వ్రేళ్ళను, రెండు చేతుల్లోనూ ఒకేసారిగా పక్షి రెక్కలవలె ఆడిస్తూ వుండాలి.

2. ధేనుముద్ర : ఎడమ చేతిలో చిటికెన వ్రేలిని ఉంగరం వ్రేలికంటె ముందుగా వుండేటట్లు చేయాలి. అందులో చిటికెన వ్రేలికొనపై కుడిచేతి ఉంగరం వ్రేలి కొన ఉంచాలి. ఎడమ చేతి ఉంగరం వ్రేలి కొనపై కుడిచేతి చిటికెన వ్రేలి కొన వుంచాలి. అలాగే, కుడిచేతి నడిమి వ్రేలుఎడమచేతి చూపుడు వ్రేలిపై వుంచాలి. కుడిచేతి చూపుడువ్రేలు ఎడమచేతి నడిమి వ్రేలిపై వుంచాలి. ఈ స్థితిలో వున్న వ్రేళ్ళను నేలవైపు చూపుతున్నట్లుగా ఉంచాలి.

3. శంఖ ముద్ర - కుడిచేతిని పిడికిలిగా చేసి ఎడమచేతి చూపుడు వ్రేలిని ఆపిడికిలో వుంచి బిగించి, ఎడమ చేతిలో మిగిలిన నాలుగువ్రేళ్ళను, కుడిచేతి పిడికిలి క్రిందుగా చాచి పట్టుకొని, కుడి బొటన వ్రేలినీ, ఎడమచేతి నాలుగువ్రేళ్ళ కొననూ కలిపి వుంచాలి.

(కలశంలోని జలానికి నమస్కరిస్తూ)

యస్య కేశేషు జీమూతా, నద్య స్సర్వాంగసంధిషు,
కుక్షౌ సముద్రా శ్చత్వారః, తస్మై తోయాత్మనే నమః.
ఇమం మే గంగే, యమునే, సరస్వతి, శుతుద్రి, స్తోమగ్ం స చ తాపబుషియా
అశిక్నియా, మరద్వృధే, వితస్త యార్జీకీయే శ్రుణు హ్యాషు సోమయా.

(తర్వాత కలశాన్ని ఎడమచేతిలో పెట్టుకుని పైన కుడిచేయి బోర్లించి మధ్యవేలు మినహా మిగిలిన నాలుగువేళ్ళతో కలశాన్ని పట్టుకుని మధ్యవేలు చాచి చివర వంచి - కూర్మముద్రతో ఇలా చెప్పాలి)

ఆకలశేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్థై ర్యజ్ఞేషు వర్ధతే
ఆపో వా ఇదగ్ం సర్వం, విశ్వభూతా న్యాపః, ప్రాణా వా ఆపః,
పశవ ఆపో, అన్న మాపో, అమృత మాప,
స్సమ్రా డాపో, విరా డాపః, స్స్వరా డాపః,
ఛందాగ్ం స్యాపో, జ్యోతిగ్ం ష్యాపో, యజూగ్ంష్యాపః,
సత్య మాప స్సర్వా దేవతా ఆపో భూ ర్భువ స్సువ రాప ఓమ్.
గంగే! చ యమునే ! కృష్ణే ! గోదావరి ! సరస్వతి !
నర్మదే ! సింధో ! కావేరి ! జలే అస్మిన్ సన్నిధిం కురు.
సర్వే సముద్రాః సరిత స్తీర్థాని చ నదా హ్రదాః
ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః.

(తర్వాత మూడు లేక పదిసార్లు ఓం కారం ఉచ్చరించాలి)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః తత్సవితుర్ వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి,
ధియో యో నః ప్రచోదయాత్. (అని మూడుసార్లు చెప్పి)
అత్ర తిష్ఠతు గాయత్రీ సావిత్రీ చ సరస్వతీ.

శంఖపూజ:

అథ శంఖపూజాం కరిష్యే.

(కలశజలంతో శంఖం నింపి ఆనీళ్ళతో, శంఖాన్ని కడిగి, మళ్ళీ కలశజలంతో శంఖం నింపి, దానిని శంఖపీఠంపై వుంచి, శంఖంపైనా పీఠం పైనా గంధపుష్పాక్షత లుంచి ఆవాహనముద్రతో)

శంఖపీఠే బ్రహ్మాణ మావాహయామి.
శంఖమూలే ప్రజాపతి మావాహయామి,
శంఖహృదయే ఆదిత్య మావాహయామి.

శంఖమధ్యే చంద్ర మావాహయామి.

శంఖాగ్రే గంగాం, సరస్వతీం చావాహయామి.

(అని శంఖంపై ఉంగరం వేలుకొన వుంచి)

శంఖం చంద్రార్క దైవత్యం, కుక్షౌ వరుణదైవతం,
పృష్ఠే ప్రజాపతి శ్చైవ, అగ్రే గంగాసరస్వతీ.

త్వం పురా సాగరోత్పన్నో, విష్ణునా విధృతః కరే,
సర్వలోకహితార్థాయ, పాంచజన్య ! నమో ఉస్తు తే.

విష్ణో ర్ముఖోద్ధానిలపూరితస్య యస్య ధ్వని ర్ధ్వాంతమదాపహర్తా
తం పాంచజన్యం శశికోటిశుభ్రం శంఖం స దాహం శరణ్యం ప్రపద్యే.

దర్శనే నాపి శంఖస్య స్పర్శనేన తు సర్వతః
విలయం యాంతి పాపాని, హిమవద్ భాస్కరోదయే.

త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని వాసుదేవస్య చాజ్ఞయా,
శంఖే తిష్ఠంతి సర్వాణి, తస్మా చ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్.

శంఖపీఠే బ్రహ్మణే నమః, శంఖమూలే ప్రజాపతయే నమః
శంఖహృదయే ఆదిత్యాయ నమః, శంఖమధ్యే చంద్రాయ నమః
శంఖాగ్రే గంగాసరస్వతీభ్యాం నమః.

పాంచజన్యాయ విద్మహే, పావమానాయ ధీమహి, త న్న శ్శంఖః ప్రచోదయాత్.

(అని 5సార్లు చెప్పాలి.)

(12సార్లు ఓం కారమూ- 3 సార్లు గాయత్రీ చెప్పి)

(గాయత్రితోనూ, కేశవనామాలతోనూ, కొంచెం కొంచెంగా శంఖంలో నీళ్ళు కొన్ని కలశంలోవేసి, కొన్ని దేవతలపైనా, కొన్ని తనపైనా, కొన్ని పూజాద్రవ్యాలపైనా చల్లి మిగిలిన వాటిని ఈశాన్యంలో విడిచిపెట్టాలి. మళ్ళీ 12 సార్లు ఓంకారం చెప్తూ కలశజలంతో శంఖం నింపి, శంఖాన్ని పీఠంపై వుంచాలి, శంఖం దేవుడికి ఎదురుగా కుడివైపున వుంచాలి.) +

(శంఖమూలే బ్రహ్మాణం. .శంఖమధ్యే జనార్ధనం... శంఖాగ్రే చంద్రశేఖరం... అని లఘు విధానం.)

పీఠ(ద్వార)పూజ:

(దేవతల నుంచిన పీఠం యొక్క తూర్పువైపున- అక్షతలు లేదా పూలతో ఇలా పూజించాలి.)

1. ప్రాగ్ద్వారశ్రియై నమః
2. ధాత్రే నమః
3. విధాత్రే నమః
4. చిచ్ఛక్త్యై నమః
5. క్రియాశక్త్యై నమః
6. మాయాశక్త్యై నమః
7. దుర్గాయై నమః
8. గణపతయే నమః
9. క్షేత్రపాలకాయ నమః
10. తన్మధ్యే వాస్తుపురుషాయ నమః

(పీఠం దక్షిణం వైపున) దక్షిణద్వారశ్రియై నమః

(పీఠం పశ్చిమం వైపున) పశ్చిమద్వారశ్రియై నమః

(పీఠం ఉత్తరం వైపున) ఉత్తరద్వారశ్రియై నమః

(నడుమ) తదుపరి పృథివ్యై నమః.

తన్మధ్యే ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాధిపతయే రుద్రాయ నమః.
సం-సత్వాయ నమః, రం-రజసే నమః, తం-తమసే నమః, అం- ఆత్మనే నమః,
పం-పరమాత్మనే నమః, సర్వాధారపీఠశక్తిభ్యో నమః.

పాత్రాసాదనమ్:

(శంఖపూజ తర్వాత పీఠ పూజ ముందు)

+ అథ అర్చాపాత్రాసాదనమ్ కరిష్యే. (దేవుడికి ఎదురుగా ఒక పళ్లెంలో నాలుగుమూలలోను మధ్యలోను ఐదుపాత్రలుంచి వాటిలో నీళ్ళుపోస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

1. (మధ్యలో పంచామృతపాత్ర. అందులో పంచామృతాలు పోస్తూ)
సద్యోజాతం ప్రపద్యామి .... భవోద్భవాయ నమః
మధ్యే పంచామృతపాత్రే సద్యోజాతమావహయామి.

2. (ఆగ్నేయమూల స్నానపాత్ర. అందులో నీళ్ళు పోస్తూ)
వామదేవాయ నమో .... మనోన్మనాయ నమః
ఆగ్నేయే స్నానపాత్రే వామదేవ మావహయామి.

3. (నైరుతిమూల అర్ఘ్యపాత్ర. అందులో నీళ్లపోస్తూ)
అఘోరేభ్యో .... రుద్రరూపేభ్యః
నైరుత్యాం అర్ఘ్యపాత్రే అఘోర మావహయామి.

4. (వాయువ్యమూల పాద్య పాత్ర. అందులో నీళ్ళు పోస్తూ)
తత్పురుషాయ .... ప్రచోదయాత్.
వాయవ్యే పాద్యపాత్రే తత్పురుష మావాహయామి.

5. (ఈశాన్యమూల ఆచమనీయపాత్ర. అందులో నీళ్ళు పోస్తూ)
ఈశాన స్సర్వవిద్యానాం .... సదాశివోం.
ఐశాన్యాం ఆచమనీయపాత్రే ఈశాన మవాహయామి.

అథ పంచాయతనదేవతా ధ్యాయామి.

ధ్యానం :

శాంతం పద్మాసనస్థవం శశిధరమకుటం పంచవక్త్రం త్రిణేత్రం
శూలం వజ్రం చ ఖడ్గం పరశు మభయదం దక్షభాగే వహంతం
నాగం పాశం చ ఘంటాం ప్రలయహుతవహం సాంకుశం వామభాగే
నాగాలంకారయుక్తం స్ఫటికమణినిభం పార్వతీశం నమామి.

శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభం సురేశం
విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాంగం
లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం
వందే విష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకైక నాథమ్.

ధ్యాయే సూర్య మనంతకోటికిరణం తేజోమయం భాస్కరం
భక్తానా మభయప్రదం దినకరం జ్యోతిర్మయం శంకరం
ఆదిత్యం జగదీశ మచ్యుత మజం త్రైలోక్యచూడామణిం
భక్తాభీష్టవరప్రదం దినమణిం మార్తాండ మాద్యం శుభమ్.

హస్తీంద్రానన మిందుచూడ మరుణచ్ఛాయం త్రిణేత్రం రసా
దాశ్లిష్టం ప్రియయా స పద్మకరయా స్వాంకస్థయా సంతతం
బీజాపూరగదేక్షుకార్ముకలసచ్చక్రాబ్జపాశోత్పల
వ్రీహ్యగ్రస్వవిషాణరత్నకలశాన్ హస్తై ర్వహంతం భజే.

సకుంకుమవిలేపనా మలికచుంబికస్తూరికాం
సమందహసితేక్షణాం సశరచాపపాశాంకుశాం
అశేషజనమోహినీ మరుణమాల్యభూషోజ్జ్వలాం
జపాకుసుమభాసురాం జపవిధౌ స్మరా మ్యంబికామ్.

పంచాయతనదేవతాభ్యో నమః, ధ్యానం సమర్పయామి.

(అని పూవులు లేదా అక్షతలు వేయాలి.)

1. ఆవాహనం :

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి. 1

నమ స్తే రుద్రమన్యవ, ఉ తోత ఇషవే నమః,
నమ స్తే అస్తు ధన్వనే, బాహుభ్యా ముత తే నమః. 2

సహస్రశీర్షా పురుషః, సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్,
స భూమిం విశ్వతో వృత్వా, అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులమ్. 3

హిరణ్యవర్ణాం, హరిణీం, సువర్ణరజతస్రజాం,
చంద్రాం, హిరణ్మయీాం, లక్ష్మీం, జాతవేదో మ ఆవహ. 4

య స్తే మన్యో విద ద్వ్రజ సాయక, సహ ఓజః పుష్యతి విశ్వ మానుషక్
సాహ్యాను దాస మార్యం స్త్వయా యుజా, సహస్కృతేన సహసా సహస్వతా. 5

ఓం భూర్భువ స్సువః

శ్రీవిష్ణు సూర్య గణేశ అంబికా పరివేష్టితం మహాదేవ మత్ర ఆవాహయామి.

ఆ త్వావహంతు హరయ స్సచేత స్శ్వేతె రశ్వై స్సహ కేతుమద్భిః
వాతాజిరై ర్బలవద్భి ర్మనోజవైః, ఆయాహి శీఘ్రం మమ హవ్యాయ శర్వోమ్.

ఆయాతు భగవాన్, మహాదేవః, సమస్తదేవతాపరివేష్టితః.

(అని పుష్పం నీళ్లను దేవతలపై చల్లాలి.)

స్వాగత మాగతే, భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ

(అని దేవతలపై అక్షత లుంచాలి.)

త్ర్యంబకం యజామహే, సుగంధిం పుష్టివర్ధనం
ఉర్వారుక మివ బంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ, మాஉమృతాత్.

మండలాంతరగతం హిరణ్మయం భ్రాజమానవపుషం శుచిస్మితం
చండదీధితి మఖండవిగ్రహం భావయే మునిసహస్రసేవితమ్.

శంకరస్య చరితాకథామృతం, చంద్రశేఖరగుణానుకీర్తనం,
నీలకంఠతతపాదసేవనం, సంభవంతు మమ జన్మజన్మని.

(అని నమస్కారం చేస్తూ)

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

ఆవాహితో భవ, స్థాపితో భవ, సన్నిహితో భవ,
సన్నిరుద్ధో భవ, అవకుంఠితో భవ, ప్రసీద, ప్రసీద.

2. ఆసనం :

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః. 1

యా త ఇషు శ్శివతమా, శివం బభూవ తే ధనుః.
శివా శరవ్యా యా తవ, తయా నో రుద్ర మృడయ. 2

పురుష ఏ వేదగ్ం సర్వం, య ద్భూతం య చ్చ భవ్యం,
ఉ తా మృతతత్వ స్యేశానః, య దన్నే నాతిరోహతి. 3

తాం మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీం,
యస్యాం హిరణ్యం విందేయం గా మశ్వం పురుషా నహమ్. 4

మన్యు రింద్రో, మన్యు రే వాస దేవో, మన్యు ర్హోతా, వరుణో, జాతవేదాః
మన్యుం విశ ఈళతే మానుషీ ర్యాః పాహి, నో మన్యో తపసా సజోషాః. 5

ఓం భూర్భువ స్సువః.

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ,
నవరత్నఖచిత సువర్ణ దివ్యసింహాసనం సమర్పయామి.

(స్వామి పాదాల వద్ద పూవుంచాలి.)

ఏత దాసన ముపకృత మ త్రాస్తాం భగవాన్, మహాదేవ, స్సమస్తదేవతాపరివేష్టితః.

3. పాద్యం :

భవే భవే న. 1

యా తే రుద్ర శివా తనూ, రఘోరా ఽ(అ)పాపకాశినీ,
తయాన స్తనువా శంతమయా, గిరిశం తాభిచాకశీహి. 2

ఏతావా నస్య మహిమా, అతో జ్యాయాగ్ం శ్చ పూరుషః,
పాదో ఽ(అ)స్య విశ్వా భూతాని, త్రిపా దస్యా మృతం దివి. 3

అశ్వపూర్వాం, రథమధ్యాం, హస్తినాదప్రబోధినీం,
శ్రియం, దేవీ ముపహ్వయే శ్రీ ర్మా దేవీ జుషతామ్. 4

అ భీహి మన్యో తవస స్తవీయాన్, తపసా యుజా వి జహి శత్రూన్
అమిత్రహా, వృత్రహా, దస్యుహా చ, విశ్వా వసూ న్యాభరా త్వ న్నః 5

ఓం భూ ర్భువ స్సువః
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి, పాదౌ ప్రక్షాళయామి.
(పాదాల వద్ద కలశంనుంచి నీళ్ళు ఇవ్వాలి)

4. అర్ఘ్యం :

అతిభవే భవస్వ మామ్. 1

యా మిషుం గిరిశంత, హస్తే బిభ ర్ష్యస్తవే,
శివాం గిరిత్ర తాం కురు, మా హిగ్ంసీః పురుషం జగత్.

త్రిపా దూర్ధ్వ ఉదైత్ పురుషః, పాదో ఽ(అ) స్యే హాభవాత్ పునః,
తతో విష్వఙ్ వ్యక్రామత్, సాశనశనే అభి. 3

కాం సోత్స్మితాం, హిరణ్యప్రాకారా,
మార్ద్రా, జ్వలంతీం, తృప్తాం, తర్పయంతీం,
పద్మే స్థితాం, పద్మవర్ణాం, తా మి హోపహ్వయే శ్రియమ్. 4

త్వం హి మన్యో అభిభూ త్యోజా, స్వయంభూ ర్భామో అభిమాతి షాహః,
విశ్వచర్ష ణి స్సహురి స్సహావా, నస్మే స్వోజః పృతనాసు ధేహి. 5

ఓం భూ ర్భువ స్సువః,
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి, హస్తౌ ప్రక్షాళయామి. (కలశజలం ఇవ్వాలి)

5. ఆచమనీయకం (మధుపర్కం) :

భవోద్భవాయ నమః. 1

శివేన వచసా త్వా గిరి శాచ్ఛా వదామసి,
యథా న స్సర్వ మి జ్జగ దయక్ష్మగ్ం సుమనా అసత్. 2

తస్మా ద్విరా డజాయత, విరాజో అధిపూరుష ః,
స జాతో అత్యరిచ్యత, పశ్చా ద్భూమి మథో పురః. 3

చంద్రాం ప్రభాసాం యశసా జ్వలంతీం
శ్రియం లోకే దేవజుష్టా ముదారాం
తాం పద్మినీ మీం శరణ మహం ప్రపద్యే
అలక్ష్మీ ర్మే నశ్య తాం త్వా వృణే. 4

అభాగ స్స న్న పపరేతో అస్మి, తవ క్రత్వా తవిషస్య ప్రచేత ః
తం త్వా మన్యో అక్రతు ర్జిహీ ళాహం, స్వా తనూ ర్బలదేయాయ మేహి. 5

ఓం భూర్భువ స్సువః

ఓం నమో భగవతే, మహా దేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

ముఖే ఆచమనీయం (మధురపర్కం చ) సమర్పయామి.

(కలశజలం 3సార్లు ఇవ్వాలి)

మధుపర్కం ః

యత్పురుషేణ హవిషా, దేవా యజ్ఞ మతన్వత,
వసంతో అ స్యాసీ దాజ్యం, గ్రీష్మ ఇధ్మ ,శ్శర ద్ధవి ః.

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

మధుపర్కం సమర్పయామి. (తేనె పెరుగు నెయ్యి కలిపిన పదార్థం లేదా జలం ఇవ్వాలి)

6. స్నానం ః

వామ దేవాయ నమః. 1

అ ధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో భిషక్,
అహీగ్ంశ్చ సర్వాన్ జంభయన్ సర్వా శ్చ యాతు ధాన్యః.

సప్తా స్యాసన్ పరిధయః, త్రిస్సప్త సమిధః కృతా ః,
దేవా య ద్యజ్ఞం తన్వానాః, అబధ్నన్ పురుషం పశుమ్.

ఆదిత్యవర్ణే తపసో உధిజాతో, మనస్పతి స్తవ వృక్షో உథ బిల్వః
తస్య ఫలాని తపసా నుదంతు, మాయా (అ)ంతరాయా శ్చ బాహ్యా **అలక్ష్మీ** ః.

అయం తే అ స్మ్యపమే హ్వార్వాజ్, ప్రతీపీ న స్పహురే విశ్వధాయః,
మన్యో , వజ్రి, న్నభి మా మావవృత్స్వ, హనావ దస్యూం రుత బో ధ్యాపేః. 5

ఓం భూ ర్భువ స్సువః

ఓం నమో భగవతే మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ. - స్నానం కరిష్యే
తదంగ త్వేన - ఆదౌ- పంచామృతైః స్నానం కరిష్యే.

(అని ఆచమనపాత్రలో నీళ్ళు తాకాలి)

(పంచామృతస్నానం-దశద్రవ్య స్నానం మలాపకర్షణ స్నానం రుద్రాభిషేకంలోని
పుటలు 137 నుండి 141 ప్రకారం యథావకాశం చేయాలి.)

అథ శ్రీ మహాదేవస్య సమస్తదేవతాపరివేష్టితస్య అనుగ్రహావాప్త్యర్థం
(నమకాదిభిః) సకృద్ (ఏకాదశ) వారాభిషేచనం కరిష్యే.

(చమనపాత్రల్లో నీళ్ళు తాకాలి)

(అస్య శ్రీరుద్రాధ్యయస్య - పుట 141 మొదలుకొని పుట 177 చివరి వరకు వున్న భాగం -
నమకం మొదలైన వాటిలో యథావకాశంగా చెప్పి అభిషేకం చేయాలి. తర్వాత)

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

హిరణ్యాభిషేకో అస్తు , సువర్ణాభిషేకో అస్తు, అమృతాభిషేకో అస్తు,
దివ్యాభిషేకో అస్తు, సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకో అస్తు.

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

స్నానం సమర్పయామి.

స్నానానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి. (ఆచమనానికి జలం ఇవ్వాలి)

7. వస్త్రం :

జ్యేష్ఠాయ నమః. 1

అసౌ య స్తామ్రో అరుణ, ఉత బభ్రు స్సుమంగలః,
యే చేమాగ్ం రుద్రా అభితో దిక్షు, శ్రితా స్సహస్రశో,
(అ) వైషాగ్ం హేడ ఈమహే. 2

తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్, పురుష జాత మగ్రతః,
తేన దేవా అయజంత, సాధ్యా ఋషయ శ్చ యే. 3

ఉపైతు మాం దేవసఖః కీర్తి శ్చ మణినా సహ
ప్రాదుర్భూతో ఽ(అ)స్మి, రాష్ట్రే ఽ(అ)స్మిన్,
కీర్తిం బుద్ధిం దదాతు మే. 4

అభిప్రేహి దక్షిణతో భవా మే, (అ)ధా వృత్రాణి జంఘనావ భూరి,
జుహోమి తే ధరుణ మ్మధ్వో, అగ్రముఖా ఉపాంశు ప్రథమా పిబావ. 5

(అభివస్త్రా సువసనా న్యర్షాభిధేనూ స్సుదుఘాః పూయమానాః
అభిచంద్రా భర్తవేనో హిరణ్యాభ్యశ్వాన్ రథినో దేవసోమ.)

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
వస్త్రాణి సమర్పయామి. (వస్త్రాలు లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి.)
వస్త్రధారణ అనంతర మాచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు ఇవ్వాలి.)

8. ఉపవీతం, (ఆభరణం) :

శ్రేష్ఠాయ నమః. 1

అసౌ యో ఽ(అ)వసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః,
ఉ తైనం గోపా అదృశ, న్నదృశ న్నుదహార్యః,
ఉ తైనం విశ్వా భూతాని, స దృష్టో మృడయాతి నః. 2
తస్మాద్ యజ్ఞా త్సర్వహుతః, సంభృతం పృషదాజ్యమ్,
పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యాన్, ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యా శ్చ యే. 3

క్షుత్పిపాసామలాం, జ్యేష్ఠా,మలక్ష్మీ, ర్నాశయా మ్యహం
అభూతి, మసమృద్ధిం, చ సర్వా న్నిర్ణుద మే గృహాత్. 4

త్వయా మన్యో సరథ మారుజంతో, హర్షమాణాసో ధృషితా మరుత్వః
తిగ్మేషవ ఆయుధా సంశిశానో, అభిప్రయంతు నరో అగ్ని రూపాః. 5

(యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం, ప్రజాపతే ర్యత్ సహజం పురస్తాత్
ఆయుష్య మగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం, యజ్ఞోపవీతం బల మస్తు తేజః.)
ఓం నమో భగవతే, మహా దేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
ఉపవీతం సమర్పయామి.(ఉపవీతం లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి.)
ఉపవీతధారణానంతర మాచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు ఇవ్వాలి.)

(ఆభరణం) భస్మం ః

రుద్రాయ నమః. 1

(ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ
అభరణాని సమర్పయామి. (ఆభరణాలు లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి)

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
భస్మవిలేపనం సమర్పయామి. (విభూతి ఇవ్వాలి.)

9. గంధం ః

కాలాయ నమః. 1

నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ, సహస్రాక్షాయ మీఢుషే,
అథో యే అస్య సత్వానో, ఉ(అ)హం తేభ్యో ఉ(అ)కరం నమః. 2

తస్మాద్ యజ్ఞాత్ సర్వహుతః, ఋచ స్సామాని జజ్ఞిరే,
ఛందాగ్ంసి జజ్ఞి రే తస్మాద్, యజు స్తస్మా దజాయత. 3

గంధద్వారాం, దురాధర్షాం, నిత్యపుష్టాం, కరీషిణీం,
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం, తా మిహోపహ్వయే శ్రియమ్. 4

అగ్ని రివ మన్యో త్విషిత స్సహస్వ, సేనానీ ర్నస్సహురే హూత ఏధి,
హత్వాయ శత్రూన్ విభజస్వ వేద, ఓజో మిమానో విమృధో నుదస్వ 5

ఓం నమో భగవతే, మహా దేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
శ్రీగంధం (ఉపరి అక్షతాం శ్చ) ధారయామి. (గంధంతో బొట్లు పెట్టాలి)

నమో అస్తు సర్పేభ్యో యే కే చ పృథివీ మను
యే అంతరిక్షే యే దివి తేభ్య స్సర్పేభ్యో నమః.

నాగాభరణం సమర్పయామి. (శివుడికి నాగాభరణం ఇవ్వాలి)

యో రుద్రో అగ్నౌ, యో అప్సు, య ఓషధీషు,
యో రుద్రో విశ్వా భువనా వివేశ, తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు

అక్షమాలాం సమర్పయామి. (రుద్రాక్షమాల వేయాలి)
హిరణ్య రూప స్స హిరణ్య సందృ గపాం నపా త్సే తు హిరణ్య వర్ణ
హిరణ్యయాత్ పరియోనే ర్నిషద్ యా, హిరణ్య దా దద త్యన్న మస్మై.
(బంగారపు అభరణాలుంటే ఇలా చెప్పి వేయాలి)

అక్షతలు:

కలవికరణాయ నమః. 1

(ఈశానం త్వా భువనానా మభిశ్రియం, స్తో మ్యగ్న ఉరుకృతగ్ం సువీరం
హవి ర్జుషాణ స్సపత్నాగ్ం అభిభూ రసి, జహి శత్రూగ్ం రపమృధో నుదస్వ.)

ఆయనేతే పరాయణే దూర్వా రోహంతు పుష్పిణీః
హ్రదా శ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
గంధస్యోపరి అలంకరణార్థ మక్షతాన్ సమర్పయామి. (గంధంపై అక్షతలు ఇవ్వాలి.)

10. పుష్పం బిల్వం :

బలవికరణాయ నమః. 1

ప్రముంచ ధన్వన స్త్వ ముభయో రార్త్నియో ర్జ్యాం,
యా శ్చ తే హస్త ఇషవః పరా తా భగవో వప. 2

తస్మా దశ్వా అజాయంత, యే కే చోభయాదతః,
గావో హ జజ్ఞి రే తస్మాత్, తస్మా జ్జ్యాతా అజావయః. 3

మనసః కామ మాకూతిం, వాచ స్సత్య మశీమహి,
పశూనాగ్ం రూప మన్నస్య, మయి శ్రీ శ్శ్రయతాం యశః. 4

సహస్వ మన్యో అభిమాతి మస్మే, రుజన్ మృణన్ ప్రమృణన్ ప్రేహి శత్రూన్
ఉగ్రం తే పాజో న న్వారురుధ్రే వశీ వశం నయ స ఏకజత్వమ్. 5

పసుపు కుంకుమలు :

హరిద్రా దేవపతథో వనే దుపసోమం, సుతం మహిషే నావగచ్ఛథః
స జోషసా ఉషసా సూర్యేణ చ త్రి ర్వర్తి ర్యా తమశ్వినా.

హరిద్రాం సమర్పయామి. (అని అమ్మవారికి పసుపు ఇవ్వాలి)

యాగ్ంగూ, ర్యా సినీవాలీ, యా రాకా, యా తు సర్వస్వతీ,
ఇంద్రాణీ మహ్వ ఊతయే, వరుణానీం స్వస్తయే.

కుంకుమం సమర్పయామి. (అని కుంకుమ ఇవ్వాలి.)

అహి రివ భోగైః పర్యేతి బాహుం , జ్యా యా హేతిం పరిబాధమానః
హస్తఘ్నో విశ్వా వయునాని విద్వాన్, పుమాన్ పుమాంసగ్ం పరిపాతు విశ్వతః.

పరిమళద్రవ్యాణి సమర్పయామి. (ఉంటే వివిధపరిమళద్రవ్యాలు లేదా అక్షతలు ఇవ్వాలి)

ఓం భూ ర్భువ స్సువః.
ఓం నమో భగవతే, మహా దేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
పుష్పైః బిల్వదళైః చ పూజయామి.
(మారేడుదళాలు, పూలు లేదా అక్షతలతో పూజిస్తూ)

శివపూజ :

ఓం నిధనపతయే నమః	ఓం నిధనపతాంతికాయ నమః
ఓం ఊర్ధ్వాయ నమః	ఓం ఊర్ధ్వలింగాయ నమః
ఓం హిరణ్యాయ నమః	ఓం హిరణ్యలింగాయ నమః
ఓం సువర్ణాయ నమః	ఓం సువర్ణాలింగాయ నమః
ఓం దివ్యాయ నమః	ఓం దివ్యలింగాయ నమః
ఓం భవాయ నమః	ఓం భవలింగాయ నమః
ఓం శర్వాయ నమః	ఓం శర్వలింగాయ నమః
ఓం శివాయ నమః	ఓం శివలింగాయ నమః
ఓం జ్వాలాయ నమః	ఓం జ్వాలలింగాయ నమః
ఓం ఆత్మాయ నమః	ఓం ఆత్మలింగాయ నమః
ఓం పరమాయ నమః	ఓం పరమలింగాయ నమః

(ఏత త్సోమస్య సూర్యస్య సర్వలింగగ్గ్ స్థాపయతి పాణిమంత్రం పవిత్రమ్.)

విష్ణుపూజ :

ఓం కేశవాయ నమః ఓం నారాయణాయ నమః
ఓం మాధవాయ నమః

ఓం గోవిందాయ నమః	ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః	ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః	ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః	ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః	ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః	ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః	ఓం జనార్ధనాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః	ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః	ఓం హరయే నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమః	ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః	ఓం శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

ఆదిత్యపూజ :

ఓం మిత్రాయ నమః
ఓం రవయే నమః
ఓం సూర్యాయ నమః
ఓం భానవే నమః
ఓం ఖగాయ నమః
ఓం పూష్ణే నమః
ఓం హిరణ్యగర్భాయ నమః
ఓం మరీచయే నమః
ఓం ఆదిత్యాయ నమః
ఓం సవిత్రే నమః
ఓం అర్కాయ నమః
ఓం భాస్కరాయ నమః.

గణపతిపూజ :

ఓం గణంజయాయ నమః
ఓం గణపతయే నమః
ఓం హేరంబాయ నమః
ఓం ధరణీధరాయ నమః
ఓం మహాగణపతయే నమః
ఓం లక్షప్రదాయ నమః
ఓం క్షిప్ర ప్రసాదనాయ నమః
ఓం అమోఘసిద్ధయే నమః
ఓం అమితాయ నమః
ఓం మంత్రాయ నమః
ఓం చింతామణయే నమః
ఓం నిధయే నమః
ఓం సుమంగలాయ నమః
ఓం బీజాయ నమః
ఓం ఆశాపూరకాయ నమః
ఓం వరదాయ నమః
ఓం శివాయ నమః
ఓం కాశ్యపాయ నమః
ఓం నందనాయ నమః
ఓం వాచాసిద్ధాయ నమః
ఓం ఢుంఢివినాయకాయ నమః

అంబికాపూజ :

(అవకాశాన్ని బట్టి లలితా సహస్రం మొత్తం చెప్పవచ్చు)

ఓం శ్రీమాత్రే నమః
ఓం శ్రీ మహారాజ్ఞ్యై నమః
ఓం శ్రీమత్సింహాసనేశ్వర్యై నమః
ఓం చిదగ్నికుండసంభూతాయై నమః
ఓం దేవకార్యసముద్యతాయై నమః
ఓం ఉద్యద్భానుసహస్రాభాయై నమః
ఓం చతుర్బాహుసమన్వితాయై నమః
ఓం రాగస్వరూపపాశాఢ్యాయై నమః
ఓం క్రోధాకారాంకుశోజ్జ్వలాయై నమః
ఓం మనోరూపేక్షుకోదండాయై నమః 10

ఓం పంచతన్మాత్రసాయకాయై నమః
ఓం నిజారుణప్రభాపూరమజ్జద్బ్రహ్మాండమండలాయై నమః
ఓం చంపకాశోక పున్నాగ సౌగంధిక లసత్ కచాయై నమః
ఓం కురువిందమణి శ్రేణీకనత్ కోటీరమండితాయై నమః
ఓం అష్టమీ చంద్ర విభ్రాజ దళికస్థల శోభితాయై నమః
ఓం ముఖచంద్రకళంకాభమృగనాభివిశేషకాయై నమః
ఓం వదనస్మరమాంగల్య గృహతోరణచిల్లి కాయై నమః
ఓం వక్త్రలక్ష్మీ పరీవాహ చలన్ మీనాభ లోచనాయై నమః
ఓం నవచంపక పుష్పాభనాసాదండ విరాజితాయై నమః
ఓం తారాకాంతితిరస్కారినా సాభరణభాసురాయై నమః 20
ఓం కదంబమంజరీ క్లుప్తకర్ణ పూర మనోహరాయై నమః
ఓం తాటంకయుగళీభూతతపనోడుపమండలాయై నమః
ఓం పద్మరాగశిలాదర్శపరిభావికపోలభువే నమః
ఓం నవవిద్రుమబింబశ్రీన్యక్కారిరదనచ్ఛదాయై నమః
ఓం శుద్ధవిద్యాంకురాకారద్విజపంక్తిద్వయోజ్జ్వలాయై నమః
ఓం కర్పూరవీటికామోదసమాకర్షద్దిగంతరాయై నమః
ఓం నిజసల్లాపమాధుర్య వినిర్భర్త్సితకచ్ఛప్యై నమః
ఓం మందస్మితప్రభాపూరమజ్జత్కామేశమానసాయై నమః
ఓం అనాకలితసాదృశ్యచుబుకశ్రీవిరాజితాయై నమః
ఓం కామేశబద్ధమాంగల్యసూత్రశోభితకంధరాయై నమః 30
ఓం కనకాంగదకేయూరకమనీయభుజాన్వితాయై నమః
ఓం రత్నగ్రైవేయచింతాకలోలముక్తాఫలాన్వితాయై నమః
ఓం కామేశ్వరప్రేమరత్నమణిప్రతిపణస్తన్యై నమః
ఓం నాభ్యాలవాలరోమాళిలతాఫలకుచద్వయ్యై నమః
ఓం లక్ష్యరోమలతాధారతాసమున్నేయమధ్యమాయై నమః
ఓం స్తనభారదళన్మధ్యపట్టబంధవళిత్రయాయై నమః
ఓం అరుణారుణకౌసుంభవస్త్రభాస్వత్కటీతట్యై నమః
ఓం రత్నకింకిణికారమ్యరశనాదామభూషితాయై నమః
ఓం కామేశజ్ఞాతసౌభాగ్యమార్దవోరుద్వయాన్వితాయై నమః
ఓం మాణిక్యమకుటాకారజానుద్వయవిరాజితాయై నమః 40
ఓం ఇంద్రగోపపరిక్షిప్తస్మరతూణాభజంఘికాయై నమః

ఓం గూఢగుల్ఫాయై నమః
ఓం కూర్మపృష్ఠజయిష్ణు ప్రపదాన్వితాయై నమః
ఓం నఖదీధితి సంఛన్నసమజ్జనతమోగుణాయై నమః
ఓం పదద్వయ ప్రభాజాలపరాకృతసరోరుహాయై నమః
ఓం శింజానమణిమంజీరమండితశ్రీపదాంబుజాయై నమః
ఓం మరాళీమందగమనాయై నమః
ఓం మహాలావణ్యాసేవధయే నమః
ఓం సర్వారుణాయై నమః 50
ఓం అనవద్యాంగ్యై నమః
ఓం సర్వాభరణభూషితాయై నమః
ఓం శివకామేశ్వరాంకస్థాయై నమః
ఓం శ్రీ చక్రరాజనిలయయై నమః ఓం శ్రీమత్త్రిపురసుందర్యై నమః
ఓం శ్రీశివాయై నమః ఓం శివశక్త్యైక్యరూపిణ్యై నమః
ఓం శ్రీలలితాంబికాయై నమః 58

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
నానావిధ పరిమళ పత్ర పుష్పాక్షతాన్ సమర్పయామి.
(పూలు, మారేడు, తులసిదళాలు, అతలు దేవతపాదాలవద్ద ఉంచాలి.)

10. ధూపం :

బలాయ నమః. 1

అవతత్య ధను స్త్వగం సహస్రాక్ష, శతేషుధే,
నిశీర్య శల్యానాం ముఖా, శివో నస్సుమనా భవ. 2

యత్పురుషం వ్యదధుః, కతిధా వ్యకల్పయన్,
ముఖం కిమస్య, కౌ బాహూ, కా వూరూ, పాదా వుచ్యేతే. 3

కర్దమేన ప్రజా భూతా, మయి సంభవక కర్దమ,
శ్రియం వాసయ మే కులే, మాతరం పద్మమాలినీమ్. 4

ఏకో బహూనా మసి మన్య వీళితో విశం విశం యుధయే సంశిశాధి
అకృత్తరుక్ త్వయా యుజా వయంద్యుమంతం ఘోషం విజయాయ కృణ్మహే.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః
త త్సవితు ర్వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
ధూప మాఘ్రాపయామి. (ధూపం చేయాలి)

11. దీపం

బలప్రమథనాయ నమః. 1

విజ్యం ధనుః కపర్దినో, విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత,
అనేశ న్న స్యేషవ, ఆభు రస్య నిషంగధిః. 2

బ్రాహ్మణో ఽ(అ)స్య ముఖ మాసీత్, బాహూ రాజన్యః కృతః,
ఊరూ త దస్య యద్ వైశ్యః, పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత. 3

అప స్స్రుజంతు స్నిగ్ధాని, చిక్లీత, వస మే గృహే,
ని చ దేవీం మాతరం శ్రియం వాసయ మే కులే. 4

విజేషకృ దింద్ర ఇ వా నవబ్రువో ఽ(అ)స్మాకం మన్యో అధిపా భ వేహ
ప్రియం తే నామ సహురే గృణీమసి, విద్మా త ముత్సం యత ఆబభూథ. 5

ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో ఽపఘ్నం నిర్ఋతిం మమ.
పశూగ్ం శ్చ మహ్య మావహ, జీవనం చ దిశో దిశ.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః,
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
ప్రత్యక్షదీపం దర్శయామి. (దీపం చూపాలి)

ధూపదీపానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి
(అని కలశజలం ఉద్ధరణితో 3సార్లుగా, స్వామికి చూపి, పళ్లెంలో వేయాలి)

12. నై వేద్యం :

సర్వభూతదమనాయ నమః. 1

యా తే హేతి ర్మీఢుష్టమ, హస్తే బభూవ తే ధనుః,
తయా (అ)స్మాన్ విశ్వత స్త్వ మయక్ష్మయా పరిబ్భుజ. 2

చంద్రమా మనసో జాతః, చక్షో స్సూర్యో అజాయత,
ముఖా దింద్ర శ్చాగ్ని శ్చ, ప్రాణా ద్వాయు రజాయత. 3

అర్ద్రాం, పుష్కరిణీం, పుష్టిం, పింగళాం, పద్మమాలినీం,
చంద్రాం, హిరణ్మయీాం, లక్ష్మీం, జాతవేదో మ ఆవహ. 4

ఆభూత్యా సహజా వజ్ర, సాయక, సమో బిభ ర్త్యభూత ఉత్తరం
క్రత్వా నో మన్యో సహ మే ధ్యేధి మహాధనస్య పురుహూత సంస్పృజి. 5

ఓం భూ ర్భువ స్సువః

ఓం నమో భగవతే, మహా దేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

అమృతనై వేద్యం సమర్పయామి.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః, త త్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి,
ధియో యో నః ప్రచోద యాత్.

(అంటూ నివేదించే పదార్థాలపై నీళ్ళు చల్లాలి.)

సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి. (నివేదించే పదార్థాలకు చుట్టూ ప్రదక్షిణంగా నీళ్ళు పోయాలి)

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం, పూష్ణో హస్తాభ్యామ్.

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

సూప ఘృత దధి ఆది సంయుక్తం సజలం, అన్నం నివేదయామి.

1. ఓం సద్యోజాత ముఖాయ స్వాహా 2. ఓం వామదేవముఖాయ స్వాహా.
3. ఓం అఘోర ముఖాయ స్వాహా 4. ఓం తత్పురుష ముఖాయ స్వాహా
5. ఓం ఈశానముఖాయ స్వాహా.

శ్రీ విష్ణు సూర్య గణేశ **అంబికా(నందీశ్వరే)భ్య** స్వాహా. ఓం శ్రీపరబ్రహ్మణే స్వాహా.

1. ఓం ప్రాణాయ స్వాహా, 3. ఓం వ్యానాయ స్వాహా
2. ఓం అపానాయ స్వాహా, 4. ఓం ఉదానాయస్వాహా
5. ఓం సమానాయ స్వాహా.

మధ్యే మధ్యే ఉదకపానీయం సమర్పయామి.

(స్వామికి ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు చూపి అని పళ్ళెంలో వేయాలి)

అమృతాపిధాన మసి. ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి.

(స్వామికి ఉద్ధరిణతో నీళ్ళు చూపి అని పళ్ళెంలో వేయాలి)

హస్తౌ ప్రక్షాళయామి, పాదౌ ప్రక్షాళయామి, శుద్ధ అచమనీయం సమర్పయామి.

(స్వామికి నీళ్ళు చూపి అని పళ్ళెంలో వేయాలి)

14. తాంబూలం :

మనోన్మనాయ నమః 1

సమ స్తే అ స్త్వాయుధా యానాతతాయ ధృష్ణవే
ఉబాభ్యా ముత తే నమో, బాహుభ్యాం తన ధన్వనే. 2

నాభ్యా ఆసీ దంతరిక్షం, శీర్ష్ణో ద్యౌ స్సమవర్తత,
పద్భ్యాం భూమి, ర్దిశ శ్శోత్రాత్, తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్. 3

ఆర్ద్రాం, యః కరిణీం, యష్టిం, సువర్ణాం, హేమమాలినీం,
సూర్యాం, హిరణ్మయీం, లక్ష్మీం, జాతవేదో మ ఆవహ. 4

సంస్పృష్టం ధన ముభయం సమాకృత,మస్మభ్యం దత్తాం వరుణ శ్చ మన్యుః,
భియం దధానా హృదయేషు శత్రవః, పరాజితాసో అప ని లయంతామ్. 5

ఓం భూర్భువ స్సువః.
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
తాంబూలం సమర్పయామి. (తాంబూలం (లేదా అక్షతలు) ఇవ్వాలి.)

15. నీరాజనం :

అఘోరేభ్యో, ఽథ ఘోరేభ్యో, ఘోరఘోరతరేభ్యః.
సర్వేభ్య, స్సర్వశర్వేభ్యో, నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః. 1

పరి తే ధన్వనో హేతి, రస్మాన్ వృణక్తు విశ్వతః,
అథో య ఇషుధి స్త, వారే అస్మ న్ని ధేహి తమ్. 2

వే దాహ మేతం పురుషం మహాంతం,ఆదిత్యవర్ణం తమస స్తు పారే,
సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః, నామాని కృత్వా అభివదన్ య దాస్తే. 3

తాం మ్మ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీ మనపగామినీం
యస్యాం హిరణ్యం ప్రభూతం
గావో దాస్యో ఽ(అ)శ్వాన్ విందేయం పురుషా నహమ్. 4

ధన్వనా గా ధన్వ నాజిం జయేమ, ధన్వనా తీవ్రా స్సమదో జయేమ,
ధను శ్శత్రో రపకామం కృణోతి, ధన్వనా సర్వాః ప్రదిశో జయేమ. 5

(కర్పూరం వెలిగించి దేవతలకు హారతి ఇవ్వాలి)

సమ్రాజం చ విరాజం చ అభిశ్రీ ర్యా చ నో గృహే
లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మాసగ్ం సృజామసి.

హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దధాతి,
మధవ్యో సానీతి, ఏకధా బ్రహ్మణ ఉపహరతి,
ఏక ధైవ యజమాన ఆయు స్తేజో దధాతి,

సామ్రాజ్యం భోజ్యం స్వారాజ్యం వైరాజ్యం పారమేష్ఠ్యగ్ం రాజ్యం
మహారాజ్య మాధిపత్యం అయగ్ం సముద్రపర్యాయా స్యాత్
సార్వభౌమా సార్వాయుషా

ధాతా పరార్థా పృథివీ సముద్రపర్యంతా యా ఏకరా డితి
యశస్కరం బలవంతం ప్రభుత్వం త్వ మేవ రాజ్యాధిపతి ర్భభూవ
సంకీర్ణనాగాశ్వపతి ర్నరాణాం సుమంగల్యం సతతం దీర్ఘ మాయుః.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

ఆనందకర్పూర మంగళ(ఉత్తర) నీరాజనం సమర్పయామి.

(చేతితో దేవతలకు నీరాజనం చూపాలి.)

నీరాజన అనంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

(కలశజలం ఆచమనంగా ఇవ్వాలి.)

నమస్కరోమి(నమస్కరిస్తూ) హర! నమః పార్వతీపతయే హర! హర! మహాదేవ !

(శ్రీమద్ రమారమణ, గోవింద, హరి.)

16. మంత్రపుష్పం :

త త్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్. 1

నమ స్తే అస్తు భగవన్, విశ్వేశ్వరాయ, మహాదేవాయ,
త్ర్యంబకాయ, త్రిపురాంతకాయ, త్రికాగ్నికాలాయ,
కాలాగ్ని రుద్రాయ, నీలకంఠాయ, మృత్యుంజయాయ,
సర్వేశ్వరాయ, సదాశివాయ, శ్రీమన్మహాదేవాయ నమః 2

(తరువాత పుట.182లో మంత్రపుష్పం. ధాతా పురస్తాద్ మొదలుకొని 189 పుటలో లక్ష్మీః ప్రచోదయాత్ వరకున్న భాగంలో యథాశక్తి చెప్పాలి.)

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
పాదయోః సువర్ణ దివ్యమంత్రపుష్పం సమర్పయామి.
(అని పూవులు దేవుడి పాదాలవద్ద వుంచాలి.)

ప్రదక్షిణ నమస్కారాలు :

ఈశాన స్సర్వవిద్యానాం ఈశ్వర స్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్, బ్రహ్మణో ఉ(అ)ధిపతిర్ బ్రహ్మ
శివో మే అస్తు సదా శివోమ్.

యాని కాని చ పాపాని జన్మాంతరకృతాని చ
తాని తాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదే పదే.

పాపో ఉ(అ)హం, పాపకర్మాహం, పాపాత్మా, పాపసంభవః,
త్రాహి మాం కృపయా దేవ! శరణాగతవత్సల !

అన్యథా శరణం నాస్తి, త్వ మేవ శరణ మ్మమ,
తస్మాత్ కారుణ్యా భావేన రక్ష రక్ష మహేశ్వర !

నమో హిరణ్యబాహవే, హిరణ్యవర్ణాయ,
హిరణ్యరూపాయ, హిరణ్యపతయే ఉ(అ)ంబికాపతయ,
ఉమాపతయే, పశుపతయే నమో నమః.
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.
(మనసులో) ప్రదక్షిణం చేసి నమస్కరించాలి.)

పునః పూజాం కరిష్యే. (ఆచమనపాత్రలో నీళ్లు తాకాలి.)

భవాయ	దేవాయ	(జలమూర్తయే)	నమః
శర్వాయ	దేవాయ	(క్షితిమూర్తయే)	నమః
ఈశానాయదేవాయ		(సూర్యమూర్తయే)	నమః
పశుపతయేదేవాయ		(యజమానమూర్తయే)	నమః
రుద్రాయ	దేవాయ	(అగ్నిమూర్తయే)	నమః
ఉగ్రాయ	దేవాయ	(వాయుమూర్తయే)	నమః
భీమాయ	దేవాయ	(ఆకాశ మూర్తయే)	నమః
మహతే	దేవాయ	(సోమమూర్తయే)	నమః

విష్ణుపూజ, సూర్యపూజ :

(చూ. పుట.)

గణపతిపూజ :

ఓం సుముఖాయ నమః ఓం ధూమకేతవే నమః
ఓం ఏకదంతాయ నమః ఓం గణాధ్యక్షాయ నమః
ఓం కపిలాయ నమః ఓం ఫాలచంద్రాయ నమః
ఓం గజకర్ణకాయ నమః ఓం గజాననాయ నమః
ఓం లంబోదరాయ నమః ఓం వక్రతుండాయ నమః
ఓం వికటాయ నమః ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః
ఓం విఘ్నరాజాయ నమః ఓం హేరంబాయ నమః
ఓం గణాధిపాయ నమః ఓం స్కందపూర్వజాయ నమః

(అంబికాపూజ) :

ఓం త్రిపురాయై నమః ఓం త్రిపురాశ్రియై నమః
ఓం త్రిపురేశ్యై నమః ఓం త్రిపురామాలిన్యై నమః
ఓం త్రిపురసుందర్యై నమః ఓం త్రిపురా సిద్ధాయై నమః
ఓం త్రిపురావాసిన్యై నమః ఓం త్రిపురాంబాయై నమః

శ్రీమహాత్రిపురసుందర్యై నమః.

అథ తర్పయామి.

(క్రింద తర్పయామి అన్నప్పుడు కుడిఅరచేయిమీదుగా వ్రేళ్ళచివర నుండి పడేటట్లు నీళ్ళు విడిచి పెట్టాలి.)

1. భవం దేవం తర్పయామి 2. శర్వం దేవం తర్పయామి
3. ఈశానం దేవం తర్పయామి 4. పశుపతిం దేవం తర్పయామి
5. రుద్రం దేవం తర్పయామి 6. ఉగ్రం దేవం తర్పయామి
7. భీమం దేవం తర్పయామి 8. మహాంతం దేవం తర్పయామి

భవస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి శర్వస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి
ఈశానస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి పశుపతే ర్దేవస్య పత్నీం తర్పయామి
రుద్రస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి
భీమస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి మహతో దేవస్య పత్నీం తర్పయామి

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మణే నమః

(తర్వాత శివుడికి నమస్కరిస్తూ ఇలా చెప్పాలి.)

అఘోరేభ్యో ఉథ ఘోరేభ్యో, ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమస్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః (ఆతర్వాత..)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

(అనే రుద్రగాయత్రిని 10 సార్లు తక్కువ కాకుండా జపించాలి.)
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
ఛత్రం ధారయామి. (స్వామి వారిపై ఒకపూవు గొడుగులా వుంచాలి.)
చామరేణ వీజయామి (స్వామికి పూవుతో వింజామరగా విసరుతూ ఇలా చెప్పాలి.)
ఆశాస్తే ఉయం యజమానో ఉసౌ, ఆయు రాశాస్తే, సుప్రజా స్త్వ మాశాస్తే,
సజాతవన శ్యా మాశాస్తే,ఉత్తరాం దేవయజ్యా మాశాస్తే,
భూయో హవిష్కరణ మాశాస్తే, దివ్యం ధా మాశాస్తే, విశ్వం ప్రియ మాశాస్తే,
య దనేన హవి షాశాస్తే, త దస్యా, త్త ద్ధ్యా ధ్యాత్ః
తదస్మై దేవా రాసంతాం, త దగ్ని ర్దేవో దేవోభ్యో వనతే,
వయ మగ్నే ర్మానుషాః, ఇష్టం చ వీతం చ
ఉభే చ నో ద్యావాపృథివీ, అహుగంస స్పాతామ్
ఇహ గతి ర్వామ స్యేదం చ, నమో దేవేభ్యః.
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.
అశ్వా నారోహయామి, గజా నారోహయామి, ఆందోళికా నారోహయామి.
గీతం శ్రావయామి, వాద్యం శ్రావయామి, నృత్యం దర్శయామి,
సమస్తవిధోపచారాన్ సమర్పయామి. (స్వామిపై అక్షతలుంచాలి.)

శంఖనైవేద్యం :

అథ శంఖం నివేదయామి.

(తర్వాత ఓం నమ శ్శివాయ అనే మంత్రం జపిస్తూ నీళ్ళతో వున్న శంఖాన్ని దేవతలకు చుట్టూ 3 సార్లుతిప్పి మళ్లీ పీఠంపై వుంచాలి.)

క్షమాప్రార్థనం :

అపరాధసహస్రాణి క్రియంతే అహర్నిశం మయా
దాసో(అ)య మితి మాం మత్వా క్షమస్వ పరమేశ్వర!
ఆవాహనం న జానామి, న జానామి విసర్జనం,
పూజావిధిం న జానామి, క్షమస్వ పరమేశ్వర !

ఈశ్వరార్పణం :

యస్య స్మృత్యా చ, నామోక్త్యా, తపః పూజా క్రియాదిషు
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే మహేశ్వరమ్.

మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం మహేశ్వర !
య త్పూజితం మయా దేవ ! పరిపూర్ణం త దస్తు తే.

ఈశ్వరప్రీణనం :

ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ, సమస్తదేవతాపరివేష్టితాయ.

(స్వామికి నమస్కరించాలి)

పాతయ వా పాతాళే, స్థాపయ వా సకలలోకసామ్రాజ్యే
దేవ ! త్వదీయచరణౌ నాహం ముంచామి నైవ ముంచామి.

అనయా ధ్యానావాహనాది వివిధ ఉపచార పూజయా
భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహాదేవస్సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ పరమేశ్వరార్పణ మస్తు. (అని పళ్లెంలో నీళ్లు విడిచిపెట్టాలి.)

ఇతిశమ్.

శంఖతీర్థగ్రహణం :

(ఎడమచేతిలో ఉత్తరియాన్ని నాలుగుమడతలుగా పెట్టుకొని, దానిపై కుడిచేయివుంచి దానితో శంఖంలో నీళ్ళు తీసుకొని)

శంఖమధ్యస్థితం తోయం భ్రామితం కేశవోపరి
అంగలగ్నం మనుష్యాణాం బ్రహ్మహత్యాయుతం దహేత్.

(అని చెప్పి శిరస్సుపై చల్లుకోవాలి.)

పాదతీర్థగ్రహణం :

(పై విధంగా సాలగ్రామతీర్థం(అభిషేకంచేసిన జలం) తీసుకుని.)

సాలగ్రీవశిలావారి పాపహారివిశేషతః
ఆజన్మకృతపాపానాం ప్రాయశ్చిత్తం దినే దినే.

అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధినివారణం
సర్వపాపక్షయకరం విష్ణుపాదోదకం శుభమ్.

(అని చెప్పి నేలపై ఏమాత్రం పడకుండా 3సార్లు తాగాలి. తాగిన తరువాతే తలపై చల్లుకోవాలి.)

శ్రీశివార్చనమ్

(పంచాయతన) శివపూజనం (లఘువిధానం)

హరిః ఓమ్ - శ్రీ గురుభ్యో నమః

శ్లో ॥ గురుర్ బ్రహ్మ, గురుర్ విష్ణుః, గురుర్ దేవో మహేశ్వరః,
గురు స్సాక్షాత్ పరం బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీగురవే నమః.

అపవిత్రః పవిత్రో వా, సర్వావస్థాం గతో ఽ పి వా,
య స్స్మ రేత్ పుండరీకాక్షం, స బాహ్యాభ్యంతర శ్శుచిః.

పుండరీకాక్ష -పుండరీకాక్ష- పుండరీకాక్ష
శ్రీ పుండరీకాక్షాయ నమః. (అని శిరస్సుపై నీళ్ళు చల్లుకోవాలి)

ఆచమనం :

1. ఓం కేశవాయ స్వాహా, **2. ఓం నారాయణాయ స్వాహా,**
3. ఓం మాధవాయ స్వాహా, (అంటూ 3సార్లు ఆచమనం చేయాలి)

ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః
ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః
ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం జనార్దనాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః
ఓం శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.

(అని నమస్కారం చేయాలి - తర్వాత)

దీపారాధనం :

(కుందిలో దీపం వెలిగిస్తూ)

ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో ఉపఘ్నం నిర్‌ృతిం మమ.
పశూగ్ంశ్చ మహ్యా మావహా, జీవనం చ దిశో దిశ.

(దీపానికి 3 బొట్లుపెట్టి) దీపదేవ్యై నమః (నమస్కరించాలి.)

ఘంటావాదనం :

(గంటకు బొట్లు పెట్టి నమస్కరించి మోగిస్తూ)

ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం చ రక్షసామ్,
కుర్యాం ఘంటారవం త్వత్ర దేవతాహ్వానలాంఛనమ్.

(అని గంటను దేవుడికి ఎదుట ఎడమవైపు వుంచాలి.)

ఓం కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః.
పూర్వంలాగ ఆచమనం చేయాలి.

ఓం దేవీం వాచ మజనయంత దేవా స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి
సా నో మంద్రేష మూర్జం దుహానా ధేను ర్వా గస్మా నుపసుష్ఠు తైతు ॥
అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తో ఉస్తు.

య శ్శివో నామరూపాభ్యాం, యా దేవీ సర్వమంగళా,
తయో స్సంస్మరణాత్ పుంసాం సర్వతో జయమంగళమ్.

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ॥

సర్వమంగళమాంగల్యే ! శివే ! సర్వార్థసాధకే !
శరణ్యే ! త్ర్యంబకే ! దేవి! నారాయణి ! నమో ఉస్తు తే ॥

ఓం ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః
ఓం లక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః
ఓం వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః

సర్వేభ్యో దేవేభ్యో, ఋషిభ్యో, మునిభ్యో,
గురుభ్యో,పితృభ్యో, మహద్భ్యో నమః.

(అని స్వామిపై పూలు అక్షతలు ఉంచి నమస్కరించాలి.)

భూతోచ్చాటనం :

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః, యే తే భూమిభారకాః,
ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే.,

(అని వెనకనుంచి ఎడమువైపుగా నీళ్ళు లేదా అక్షతలు విసరాలి.)

(ప్రాణాయామం చేస్తూ - లేదా ముక్కు పట్టుకుని)

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః,

ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం,

ఓం తత్ సవితుర్ వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.
ఓ, మాపో, జ్యోతీ, రసో, ఉమృతం, బ్రహ్మ. భూ ర్భువ స్సువ రోమ్.

సంకల్పం :

శ్రీ గోవింద, గోవింద, గోవింద. శ్రీ మహావిష్ణోః ఆజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య, అద్య బ్రహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వతమన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే, మేరోః దక్షిణదిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే, కృష్ణాకావేర్యోః మధ్యదేశే, శోభన గృహే, సకలదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర గురుచరణ సన్నిధౌ-

అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన..........నామసంవత్సరే ...అయనే.....ఋతౌ........మాసే,.......పక్షే,........తిథౌ..........వాసరే, శుభ నక్షత్రే, శుభయోగే, శుభకరణే, ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ-

శ్రీమాన్...గోత్రః,...నామధేయః, శ్రీమతః.... గోత్రస్య,..నామధేయస్య, ధర్మపత్నీసమేతస్య, సపుత్రస్య, సబాంధవస్య, మమ-

ఉపాత్త సమస్తదురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, - శ్రీవిష్ణు, సూర్య, గణేశ, అంబికా, పరివేష్టితస్య (నందీశ్వరసేవితస్య) శ్రీమహాదేవస్య పరిచర్యాం, ధ్యాన ఆవాహనాదిం, పంచబ్రహ్మమంత్ర ప్రకారేణ యథాశక్తి కరిష్యే. (అని ఆచమన పాత్రలో నీళ్లు తాకాలి.)

సర్వవిఘ్నోప శాంతి పూర్వక సకలకార్య నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం గణపతి ప్రార్థనాం కరిష్యే.

గణపతిప్రార్థన :

సుముఖ శ్చైకదంత శ్చ కపిలో గజకర్ణకః
లంబోదర శ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః
వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబ స్స్కందపూర్వజః.

శ్రీ మహాగణా ధిపతయే నమః. (అని గణపతిపాదాల వద్ద పూవుంచి నమస్కరించాలి.)

శ్రీ మహాసరస్వత్యై నమః. (అని సరస్వతీదేవికి నమస్కరించాలి.)

నందీశ్వర, నమ, స్తుభ్యం సాంబానందప్రదాయక,
శ్రీమహాదేవ పూజార్థ మనుజ్ఞాం దేహి మే ప్రభో.

శ్రీనందీశ్వరాయ నమః

దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో, జీవో దేవ స్సనాతనః,
త్యజే దజ్ఞాననిర్మాల్యం, సో ఽ(అ)హంభావేన పూజయేత్.

శివో ఽ(అ)హం. శివో ఽ(అ)హం. శివో ఽ(అ)హం.

కలశపూజ:

శ్రీమహాదేవపూజాంగత్వేన ఆదౌ కలశపూజాం కరిష్యే.

(అని నీరు తాకాలి. తర్వాత కలశానికి చుట్టూ 3 చోట్ల గంధం కుంకుమలతో బొట్లుపెట్టి, నీరు నింపి.)

కలశస్య ముఖే విష్ణుః, కంఠే రుద్ర స్సమాశ్రితః,
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మా, మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః.

కుక్షౌ తు సాగరా స్సర్వే, సప్తద్వీపా వసుంధరా,
ఋగ్వేదో ఽథ యజుర్వేద స్సామవేదో హ్యథర్వణః
అంగై శ్చ సహితా స్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః

ఆకలశేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్థై ర్యజ్ఞేషు వర్ధతే

ఆపో వా ఇదగ్ం సర్వం, విశ్వభూతా న్యాపః, ప్రాణా వా ఆపః,

పశవ ఆపో, అన్న మాపో, అమృత మాప,
స్సమ్రా డాపో, విరా డాపః, స్వరా డాపః,

ఛందాగ్ం స్యాపో, జ్యోతిగ్ం ష్యాపో, యజూగ్ంష్యాపః,
సత్య మాప స్సర్వా దేవతా ఆపో భూ ర్భువ స్సువ రాప ఓమ్.

గంగే! చ యమునే ! కృష్ణే ! గోదావరి ! సరస్వతి !
నర్మదే ! సింధో ! కావేరి ! జలే అస్మిన్ సన్నిధిం కురు.

(వీలునుబట్టి శంఖం, పీఠపూజలు, శంఖానికి బొట్లుపెట్టి నీళ్లనింపి పీఠంపై ఉంచి అక్షతలు వేసి, నమస్కరించి)

ధ్యానం :

నమశ్శివాభ్యాం నవయౌవనాభ్యాం, పరస్పరాశ్లిష్టవపుర్ధరాభ్యాం
నగేంద్రకన్యావృషకేతనాభ్యాం, నమో నమ శ్శంకరపార్వతీభ్యామ్.

ధ్యానం సమర్పయామి. (పూవు లేదా అక్షతలు వేయాలి.)

ఆవాహనం :

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి
మహాదేవం సపరివారం ఆవాహయామి. (పూలు లేదా అక్షతలు వేయాలి.)

ఆసనం :

సద్యోజాతాయ వై నమో నమః
రత్నఖచిత సువర్ణసింహాసనం **సమర్పయామి.** (పూవు వుంచాలి.)

పాద్యం :

భవే భవే న.

పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి. (నీళ్ళు వేయాలి.)

అర్ఘ్యం :

అతి భవే భవస్వ మామ్.

హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. (నీళ్ళు వేయాలి.)

ఆచమనం :

భవోద్భవాయ నమః.

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు వేయాలి.)

స్నానం :

వాసుదేవాయ నమః

స్నానం కరిష్యే.

ఆపో హి ష్ఠా మయో భువః - తాన ఊర్జే దధాతన - మహే రణాయ చక్షసే
యో వ శ్శివతమో రసః - తస్య భాజయ తేహ నః - ఉశతీ రివ మాతరః
తస్మా అరం గమామ వః - యస్య క్షయాయ జిన్వథ - ఆపో జనయథా చ నః.

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః,
భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం భవోద్భవాయ నమః.

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్శేష్ఠాయ నమో, రుద్రాయ నమః,
కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో, బలవికరణాయ నమో,
బలాయ నమో, బలప్రమథనాయ నమ, స్సర్వభూతదమనాయ నమో,
మనోన్మనాయ నమః.

అఘోరేభ్యో உథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః,
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో உధిపతిర్ బ్రహ్మ,
శివో మే అస్తు సదాశివోమ్.

నమ స్సోమాయ చ రుద్రాయ చ
నమ స్తామ్రాయ చారుణాయ చ
నమ శ్శంగాయ చ పశుపతయే చ
నమ ఉగ్రాయ చ భీమాయ చ
నమో అగ్రే వధాయ చ దూరే వధాయ చ

నమో హంత్రే చ హనీయసే చ
నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యో
నమ స్తారాయ
నమ శ్శంభవే చ మయోభవే చ
నమ శ్శంకరాయ చ మయస్కరాయ చ
నమ శ్శివాయ చ శివతరాయ చ.

ఏకా చ మే, తిస్ర శ్చ మే, పంచ చ మే, సప్త చ మే, నవ చ మ,
ఏకాదశ చ మే, త్రయోదశ చ మే, పంచదశ చ మే, సప్తదశ చ మే, నవదశ చ మే,
ఏకవిగ్ంశతి శ్చ మే, త్రయోవిగ్ంశతి శ్చ మే, పంచవిగ్ంశతి శ్చ మే,
సప్తవిగ్ంశతి శ్చ మే, నవవిగ్ంశతి శ్చ మ, ఏకత్రిగ్ంశ చ్చ మే, త్రయ స్త్రిగ్ంశ చ్చ మే,
చతస్ర శ్చ మే, ఉ(అ)ష్టౌ చ మే, ద్వాదశ చ మే, షోడశ చ మే,
విగ్ంశతి శ్చ మే, చతుర్వింగ్శతి శ్చ మే, ఉ(అ)ష్టావింగ్శతి శ్చ మే,
ద్వాత్రిగ్ంశ చ్చ మే, షట్త్రిగ్ంశ చ్చ మే,
చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే, చతుశ్చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే, ఉ(అ)ష్టా చత్వారిగ్ంశ చ్చ మే,

వాజశ్చ, ప్రసవ, శ్చాపిజ శ్చ, క్రతు శ్చ, సువశ్చ, మూర్ధా చ, వ్యశ్నియ,
శ్చాంత్యాయన శ్చాంత్య శ్చ, భౌవన శ్చ, భువన, శ్చాధిపతి శ్చ.

ఇడా దేవహూ ర్మను ర్యజ్ఞనీ ర్బృహస్పతి రుక్థామ
దాని శగ్ంసిష ద్విశ్వేదేవా స్సూక్తవాచః
పృథివి మాత ర్మా మా హిగ్ంసీ
ర్మధు మనిష్యే, మధు జనిష్యే మధు వక్ష్యామి, మధు వదిష్యామి,
మధుమతీం దేవేభ్యో వాచ ముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్య
స్తం మా దేవా అవంతు, శోభాయై పితరో ఉనుమదంతు.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఓమ్. తచ్ఛం యో రావృణీమహే, గాతుం యజ్ఞాయ, గాతుం యజ్ఞపతయే,
దైవీ స్వస్తి రస్తు నః, స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్
శం నో అస్తు ద్విపదే, శం చతుష్పదే. ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ న్నో మిత్ర, శ్శం వరుణః, శ న్నో భవ త్వర్యమా,
శ న్న ఇంద్రో, బృహస్పతిః, శ న్నో విష్ణు రురుక్రమః,
నమో బ్రహ్మణే, నమ స్తే వాయో,
త్వ మేవ ప్రత్యక్షం బ్ర హ్మాసి, త్వా మేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి.
ఋతం వదిష్యామి, సత్యం వదిష్యామి.
త న్మా మవతు, తద్ వక్తార మవతు, అవతు మామ్, అవతు వక్తారమ్.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

సహ నా వవతు, సహ నౌ భువక్తు, సహ వీర్యం కరవావహై,
తేజస్వి నా వధీత మస్తు, మా విద్విషావహై.

స్నానం సమర్పయామి.

అనంతరం ఆచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళువేయాలి.)

వస్త్రం :

జ్యేష్ఠాయ నమః.

వస్త్రాణి సమర్పయామి. (అక్షతలు వేయాలి.)

వస్త్రధారణ అనంతర మాచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు వేయాలి.)

ఉపవీతం :

శ్రేష్ఠాయ నమః.

ఉపవీతం సమర్పయామి. (అక్షతలు వేయాలి.)

ఉపవీతధారణ అనంతర మాచమనీయం సమర్పయామి (నీళ్ళు వేయాలి.)

భస్మం (ఆభరణం) :

రుద్రాయ నమః.

భస్మవిలేపనం సమర్పయామి. (విభూతి ఇవ్వాలి.)

(ఆభరణాని సమర్పయామి. అక్షతలు వేయాలి.)

గంధం :

కాలాయ నమః.

గంధం సమర్పయామి. (గంధం బొట్టు పెట్టాలి.)

అక్షత(కుంకుమ)లు :

కలవికరణాయ నమః.

అక్షతాన్(కుంకుమం చ) సమర్పయామి.(గంధంపై అక్షతలు(కుంకుమ) వుంచాలి.)

పుష్పం :

బలవికరణాయ నమః.

పుష్పైః (బిల్వైః చ) పూజయామి.

(పూలు మారేడుదళాలు లేదా అక్షతలతో ఈ నామాలు చెపుతూ పూజచేయాలి.)

1. భవాయ దేవాయ నమః	అర్క(జిల్లేడు)పుష్పం సమర్పయామి.
2. శర్వాయ దేవాయ నమః	చంపక (సంపెంగ) పుష్పం సమర్పయామి.
3. ఈశానాయ దేవాయ నమః	పున్నాగ (తెల్లకలువ) పుష్పం సమర్పయామి.
4. పశుపతయే దేవాయ నమః	నంద్యావర్త(నందివర్ధనం) పుష్పం సమర్పయామి.
5. రుద్రాయ దేవాయ నమః	పాటల (కలిగొట్టి) పుష్పం సమర్పయామి.
6. ఉగ్రాయ దేవాయ నమః	బృహతీ పుష్పం సమర్పయామి.
7. భీమాయ దేవాయ నమః	కరవీర (గన్నేరు) పుష్పం సమర్పయామి.
8. మహతే దేవాయ నమః	ద్రోణ (తుమ్మి) పుష్పం సమర్పయామి.
భవస్య దేవస్య పత్న్యై నమః	అర్క(జిల్లేడు)పుష్పం సమర్పయామి.
శర్వస్య దేవస్య పత్న్యై నమః	చంపక (సంపెంగ) పుష్పం సమర్పయామి.
ఈశానస్య వేవస్య పత్న్యై నమః	పున్నాగ (తెల్లకలువ) పుష్పం సమర్పయామి.
పశుపతే ర్దేవస్య పత్న్యై నమః	నంద్యావర్త(నందివర్ధనం) పుష్పం సమర్పయామి.
రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః	పాటల (కలిగొట్టి) పుష్పం సమర్పయామి.
భీమస్య దేవస్య పత్న్యై నమః	బృహతీ (వాకుడు) పుష్పం సమర్పయామి.
ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః	కరవీర (గన్నేరు) పుష్పం సమర్పయామి.
మహతో దేవస్య పత్న్యై నమః	ద్రోణ (తుమ్మి) పుష్పం సమర్పయామి.

నానావిధపరిమళ పత్ర పుష్పాక్షతాన్ సమర్పయామి.

ధూపం :

బలాయ నమః.

ధూప మాఘ్రాపయామి. (అగరు ధూపం వేయాలి.)

దీపం :

బలప్రమథనాయ నమః

దీపం దర్శయామి. (దీపం చూపాలి).

ధూపాదీపానంతర మాచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు ఇవ్వాలి.)

నైవేద్యం :

సర్వభూతదమనాయ నమః

అమృతనైవేద్యం సమర్పయామి.

ఓం భూ ర్భువ స్సువః, త త్సవితుర్ వరేణ్యం

భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

(అని చెప్తూ నైవేద్యం పెట్టే వస్తువులపై నీళ్ళు చిలకరించాలి.)

అమృత మస్తు - (అని ఉద్ధరిణతో నీటిని దేవుడికి చూపి)

అమృతోపస్తరణ మసి (అంటూ పళ్లెంలో వదలాలి)

(పూవు లేదా ఉద్ధరిణతో నైవేద్య పదార్థాలను దేవుడికి చూపుతూ-)

1. ఓం ప్రాణాయా స్వాహా,
2. ఓం అపానాయ స్వాహా,
3. ఓం వ్యానాయ స్వాహా
4. ఓం ఉదానాయ స్వాహా
5. ఓం సమానాయ స్వాహా (తర్వాత)

అమృతాపిధాన మసి, ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి.

(అంటూ ఉద్ధరిణతో పళ్లెంలో నీళ్ళు వదలాలి.)

హస్తౌ ప్రక్షాళయామి - ॥

పాదౌ ప్రక్షాళయామి - ॥

ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి ॥

తాంబూలం :

మనోన్మనాయ నమః.

తాంబూలం సమర్పయామి. (అక్షతలివ్వాలి.)

తాంబూలచర్వణ అనంతర మాచమనీయం సమర్పయామి. (నీళ్ళు ఇవ్వాలి.)

నీరాజనం :

(కర్పూరం వెలిగించి హారతి ఇస్తూ-)

అఘోరేభ్యో ఉథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.

మంత్రపుష్పం :

(తర్వాత పూలు పట్టుకుని)

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.
పాదయోః సువర్ణ దివ్యమంత్రపుష్పం సమర్పయామి.
(అని పూలు స్వామి పాదాల వద్ద వుంచాలి.)

ప్రదక్షిణ నమస్కారా

ఈశాన స్సర్వ విద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం
బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో ఉధిపతిర్ బ్రహ్మ శివో మే అస్తు సదా శివోమ్.
ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.
(ప్రదక్షిణం చేసి నమస్కారం చేయాలి.)
శ్రీమహాదేవాయ, సమస్తదేవతా పరివేష్టితాయ నమః.
ఛత్రం ధారయామి, చామరేణ వీజయామి,
అశ్వా నారోహయామి, గజా నారోహయామి, ఆందోళికా నారోహయామి,
గీతం శ్రావయామి, వాద్యం శ్రావయామి, నృత్యం దర్శయామి.
సమస్తవిధోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఈశ్వరార్పణం :

యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపః పూజాక్రియాదిషు
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే మహేశ్వరమ్.
ఓం నమో భగవతే, మహాదేవాయ సపరివారాయ.
అనయా ధ్యానావాహనాది (షోడశ) ఉపచారపూజయా భగవాన్, సర్వాత్మకః శ్రీ
మహాదేవః(సపరివారః) సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు.
సర్వం శ్రీ పరమేశ్వరార్పణ మస్తు. (అని నీళ్ళు పళ్లెంలో విడిచిపెట్టాలి.)
ఇతి శమ్.

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామావళి.

ఓం శివాయ నమః
ఓం మహేశ్వరాయ నమః
ఓం శంభవే నమః
ఓం పినాకినే నమః
ఓం శశిశేఖరాయ నమః
ఓం వామదేవాయ నమః
ఓం విరూపాక్షాయ నమః
ఓం కపర్దినే నమః
ఓం నీలలోహితాయ నమః
ఓం శంకరాయ నమః 10
ఓం శూలపాణయే నమః
ఓం ఖట్వాంగినే నమః
ఓం విష్ణువల్లభాయ నమః
ఓం శిపివిష్టాయ నమః
ఓం అంబికానాథాయ నమః
ఓం శ్రీకంఠాయ నమః
ఓం భక్తవత్సలాయ నమః
ఓం భవాయ నమః
ఓం శర్వాయ నమః
ఓం త్రిలోకేశాయ నమః 20
ఓం శితికంఠాయ నమః
ఓం శివాప్రియాయ నమః
ఓం ఉగ్రాయ నమః
ఓం కపాలినే నమః
ఓం కామారయే నమః
ఓం అంధకాసురసూదనాయ నమ
ఓం గంగాధరాయ నమః
ఓం లలాటాక్షాయ నమః
ఓం కాలకాలాయ నమః
ఓం కృపానిధయే నమః 30
ఓం భీమాయ నమః
ఓం పరశుహస్తాయ నమః
ఓం మృగపాణయే నమః
ఓం జటాధరాయ నమః
ఓం కైలాసవాసినే నమః
ఓం కవచినే నమః
ఓం కఠోరాయ నమః
ఓం త్రిపురాంతకాయ నమః
ఓం వృషాంకాయ నమః
ఓం వృషభారూఢాయ నమః 40
ఓం భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ నమః
ఓం సామప్రియాయ నమః
ఓం స్వరమయాయ నమః
ఓం త్రయీమూర్తయే నమః
ఓం అనీశ్వరాయ నమః
ఓం సర్వజ్ఞాయ నమః
ఓం పరమాత్మనే నమః
ఓం సోమసూర్యాగ్నిలోచనాయ నమః
ఓం హవిషే నమః
ఓం యజ్ఞమయాయ నమః 50
ఓం సోమాయ నమః
ఓం పంచవక్త్రాయ నమః
ఓం సదాశివాయ నమః
ఓం విశ్వేశ్వరాయ నమః

ఓం వీరభద్రాయ నమః
ఓం గణనాథాయ నమః
ఓం ప్రజాపతయే నమః
ఓం హిరణ్యరేతసే నమః
ఓం దుర్ధర్షాయ నమః
ఓం గిరీశాయ నమః
ఓం గిరిశాయ నమః
ఓం అనఘాయ నమః
ఓం భుజంగభూషణాయ నమః
ఓం భర్గాయ నమః
ఓం గిరిధన్వనే నమః
ఓం గిరిప్రియాయ నమః
ఓం కృత్తివాససే నమః
ఓం పురారాతయే నమః
ఓం భగవతే నమః
ఓం ప్రమథాధిపాయ నమః
ఓం మృత్యుంజయాయ నమః
ఓం సూక్ష్మతనవే నమః
ఓం జగద్వ్యాపినే నమః
ఓం జగద్గురవే నమః
ఓం వ్యోమకేశాయ నమః
ఓం మహాసేనజనకాయ నమః
ఓం చారువిక్రమాయ నమః
ఓం రుద్రాయ నమః
ఓం భూతపతయే నమః
ఓం స్థాణవే నమః
ఓం అహిర్బుధ్న్యాయ నమః

ఓం దిగంబరాయ నమః
ఓం అష్టమూర్తయే నమః
ఓం అనేకాత్మనే నమః
ఓం సాత్త్వికాయ నమః
ఓం శుద్ధవిగ్రహాయ నమః
60 ఓం శాశ్వతాయ నమః
ఓం ఖండపరశవే నమః
ఓం అజాయ నమః
ఓం పాశవిమోచకాయ నమః 90
ఓం మృడాయ నమః
ఓం పశుపతయే నమః
ఓం దేవాయ నమః
ఓం మహాదేవాయ నమః
ఓం అవ్యయాయ నమః
ఓం హరయే నమః
70 ఓం పూషదంతభిదే నమః
ఓం అవ్యగ్రాయ నమః
ఓం దక్షాధ్వరహరాయ నమః
ఓం హరాయ నమః
ఓం భగనేత్రభిదే నమః
ఓం అవ్యక్తాయ నమః
ఓం సహస్రాక్షాయ నమః
ఓం సహస్రపాదే నమః
ఓం అపవర్గప్రదాయ నమః
ఓం అనంతాయ నమః
80 ఓం తారకాయ నమః
ఓం పరమేశ్వరాయ నమః

ఓం శివాష్టోత్తర శతనామావళిః సమాప్తా.

శ్రీ శివసహస్ర నామావళి.

ఓం శ్రీ గురవే నమః
ఓం శ్రీ గణపతయే నమః
ఓం శ్రీ శివాయ నమః
ఓం స్థిరాయ నమః
ఓం స్థాణవే నమః
ఓం ప్రభవే నమః
ఓం భీమాయ నమః
ఓం ప్రవరాయ నమః
ఓం వరదాయ నమః
ఓం వరాయ నమః 10
ఓం సర్వాత్మనే నమః
ఓం సర్వవిఖ్యాతాయ నమః
ఓం సర్వస్మై నమః
ఓం సర్వకరాయ నమః
ఓం భవాయ నమః
ఓం జటినే నమః
ఓం చర్మిణే నమః
ఓం శిఖండినే నమః
ఓం సర్వాంగాయ నమః
ఓం సర్వభావనాయ నమః 20
ఓం హరాయ నమః
ఓం హరిణాక్షాయ నమః
ఓం సర్వభూతహరాయ నమః
ఓం ప్రభవే నమః
ఓం ప్రవృత్తయే నమః
ఓం నివృత్తయే నమః
ఓం నియతాయ నమః
ఓం శాశ్వతాయ నమః
ఓం ధ్రువాయ నమః
ఓం శ్మశానవాసినే నమః 30
ఓం భగవతే నమః
ఓం ఖచరాయ నమః
ఓం గోచరాయ నమః
ఓం అర్దనాయ నమః
ఓం అభివాద్యాయ నమః
ఓం మహాకర్మణే నమః
ఓం తపస్వినే నమః
ఓం భూతభావనాయ నమః
ఓం ఉన్మత్తవేషప్రచ్ఛన్నాయ నమః
ఓం సర్వలోకప్రజాపతయే నమః 40
ఓం మహారూపాయ నమః
ఓం మహాకాయాయ నమః
ఓం వృషరూపాయ నమః
ఓం మహాయశసే నమః
ఓం మహాత్మనే నమః
ఓం సర్వభూతాత్మనే నమః
ఓం విశ్వరూపాయ నమః
ఓం మహాహనవే నమః
ఓం లోకపాలాంతర్హితాత్మనే నమః
ఓం ప్రసాదాయ నమః 50
ఓం నీలలోహితాయ నమః
ఓం పవిత్రాయ నమః
ఓం మహతే నమః
ఓం నియమాయ నమః

ఓం నియమాశ్రితాయ నమః
ఓం సర్వకర్మణే నమః
ఓం స్వయంభూతాయ నమః
ఓం ఆదయే (నమః)
(ఓం)ఆదికరాయ నమః
ఓం నిధయే నమః
ఓం సహస్రాక్షాయ నమః 60
ఓం విశాలాక్షాయ నమః
ఓం సోమాయ నమః
ఓం నక్షత్రసాధకాయ నమః
ఓం చంద్రాయ నమః
ఓం సూర్యాయ నమః
ఓం శనయే నమః
ఓం కేతవే నమః
ఓం గ్రహాయ నమః
ఓం గ్రహపతయే నమః
ఓం వరాయ నమః 70
ఓం ఆద్యంతలయకర్త్రే నమః
ఓం మృగబాణార్పణాయ నమః
ఓం అనఘాయ నమః
ఓం మహాతపసే నమః
ఓం ఘోరతపసే నమః
ఓం అదీనాయ నమః
ఓం దీనసాధకాయ నమః
ఓం సంవత్సరకరాయ నమః
ఓం మంత్రాయ నమః
ఓం ప్రమాణాయ నమః 80
ఓం పరమాయ నమః
ఓం తపసే నమః
ఓం యోగినే నమః
ఓం యోజ్యాయ నమః
ఓం మహాబీజాయ నమః
ఓం మహారేతసే నమః
ఓం మహాబలాయ నమః
ఓం సువర్ణరేతసే నమః
ఓం సర్వజ్ఞాయ నమః
ఓం సుబీజాయ నమః 90
ఓం బీజవాహనాయ నమః
ఓం దశబాహవే నమః
ఓం అనిమిషాయ నమః
ఓం నీలకంఠాయ నమః
ఓం ఉమాపతయే నమః
ఓం విశ్వరూపాయ నమః
ఓం స్వయంభూతాయ నమః
ఓం బలవీరాయ నమః
ఓం బలాయ నమః
ఓం గణాయ నమః 100
ఓం గణకర్త్రే నమః
ఓం గణపతయే నమః
ఓం దిగ్వాససే నమః
ఓం కామాయ నమః
ఓం మంత్రవిదే నమః
ఓం పరమాయ నమః
ఓం మంత్రాయ నమః
ఓం సర్వభావకరాయ నమః
ఓం హరాయ నమః
ఓం కమండలుధరాయ నమః 110
ఓం ధన్వినే నమః

ఓం బాణహస్తాయ నమః
ఓం కపాలవతే నమః
ఓం శతఘ్నీశనిఖడ్గినే నమః
ఓం పట్టిసినే నమః
ఓం ఆయుధినే నమః
ఓం మహతే నమః
ఓం స్రువహస్తాయ నమః
ఓం సురూపాయ నమః
ఓం తేజసే నమః 120
ఓం తేజస్కరాయ నమః
ఓం నిధయే నమః
ఓం ఉష్ణీషిణే నమః
ఓం సువక్త్రాయ నమః
ఓం ఉదగ్రాయ నమః
ఓం వినతాయ నమః
ఓం దీర్ఘాయ నమః
ఓం హరికేశాయ నమః
ఓం సుతీర్థాయ నమః
ఓం కృష్ణాయ నమః 130
ఓం సృగాలరూపాయ నమః
ఓం సిద్ధార్థాయ నమః
ఓం ముండాయ నమః
ఓం సర్వశుభంకరాయ నమః
ఓం అజాయ నమః
ఓం బహురూపాయ నమః
ఓం గంగాధారిణే నమః
ఓం కపర్దినే నమః
ఓం ఊర్ధ్వరేతసే నమః
ఓం ఊర్ధ్వలింగాయ నమః 140
ఓం ఊర్ధ్వశాయినే నమః
ఓం నభఃస్థలాయ నమః
ఓం త్రిజటాయ నమః
ఓం చీరవాససే నమః
ఓం రుద్రాయ నమః
ఓం సేనాపతయే నమః
ఓం విభవే నమః
ఓం నక్తంచరాయ నమః
ఓం అహశ్చరాయ నమః
ఓం తిగ్మమన్యవే నమః 150
ఓం సువర్చసాయ నమః
ఓం గజఘ్నే నమః
ఓం దైత్యఘ్నే నమః
ఓం కాలాయ నమః
ఓం లోకధాత్రే నమః
ఓం గుణాకరాయ నమః
ఓం సింహశార్దూలరూపాయ నమః
ఓం వ్యాఘ్రచర్మాంబరావృతాయ నమః
ఓం కాలయోగినే నమః
ఓం మహానాథాయ నమః 160
ఓం సర్వకామాయ నమః
ఓం చతుష్పథాయ నమః
ఓం నిశాచరాయ నమః
ఓం ప్రేతచారిణే నమః
ఓం భూతచారిణే నమః
ఓం మహేశ్వరాయ నమః
ఓం బహుభూతాయ నమః
ఓం బహుధరాయ నమః
ఓం స్వర్భానవే నమః

ఓం అమితాయ నమః 170
ఓం గతయే నమః
ఓం నృత్యప్రియాయ నమః
ఓం నిత్యనర్తాయ నమః
ఓం నర్తకాయ నమః
ఓం సర్వలాలసాయ నమః
ఓం మహాఘోరతపశ్మూరాయ నమః
ఓం నిత్యాయ నమః
ఓం అనీహాయ నమః
ఓం నిరాలయాయ నమః
ఓం సహస్రహస్తాయ నమః 180
ఓం విజయాయ నమః
ఓం వ్యవసాయాయ నమః
ఓం అతంద్రితాయ నమః
ఓం అమర్షణాయ నమః
ఓం మర్షణాత్మనే నమః
ఓం యజ్ఞఘ్నే నమః
ఓం కామనాశకాయ నమః
ఓం దక్షయాగాపహారిణే నమః
ఓం సుసహాయ నమః
ఓం మధ్యమాయ నమః 190
ఓం తేజోపహారిణే నమః
ఓం బలఘ్నే నమః
ఓం ముదితాయ నమః
ఓం అర్థాయ నమః
ఓం అజితాయ నమః
ఓం వరాయ నమః
ఓం గంభీరఘోషాయ నమః
ఓం గంభీరాయ నమః
ఓం గంభీరబలవాహనాయ నమః
ఓం న్యగ్రోధరూపాయ నమః 200
ఓం న్యగ్రోధవృక్షకర్ణస్థితయే నమః
ఓం విభవే నమః
ఓం సుతీక్ష్ణదశనాయ నమః
ఓం మహాకాయాయ నమః
ఓం మహాననాయ నమః
ఓం విష్వక్సేనాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం యజ్ఞాయ నమః
ఓం సంయుగాపీడవాహనాయ నమః
ఓం తీక్ష్ణతాపాయ నమః 210
ఓం హర్యశ్వాయ నమః
ఓం సహాయాయ నమః
ఓం కర్మకాలవిదే నమః
ఓం విష్ణుప్రసాదితాయ నమః
ఓం యజ్ఞాయ నమః
ఓంసముద్రబడబాముఖాయ నమః
ఓంహుంతాశనసహాయాయ నమః
ఓం ప్రశాంతాత్మనే నమః
ఓం హుంతాశనాయ నమః
ఓం ఉగ్రతేజసే నమః 220
ఓం మహాతేజసే నమః
ఓం జన్యాయ నమః
ఓం విజయకాలవిదే నమః
ఓం జ్యోతిషా మయనాయ నమః
ఓం సంసిద్ధయే నమః
ఓం సర్వవిగ్రహాయ నమః
ఓం శిఖినే (నమః)
(ఓం) ముండినే నమః

ఓం జటినే నమః
ఓం జ్వాలినే నమః
ఓం మూర్తిజాయ నమః 230
ఓం మూర్ధగాయ నమః
ఓం బలినే నమః
ఓం వైష్ణవినే నమః
ఓం ప్రజవినే నమః
ఓం తాళినే నమః
ఓం కేలీకాలత్రికంటకాయ నమః
ఓం నక్షత్రవిగ్రహమతయే నమః
ఓం గుణబుద్ధయే నమః
ఓం లయాయ నమః
ఓం ఆగమాయ నమః 240
ఓం ప్రజాపతయే నమః
ఓం విశ్వబాహవే నమః
ఓం విభాగాయ నమః
ఓం సర్వతోముఖాయ నమః
ఓం విమోచనాయ నమః
ఓం సుసరణాయ నమః
ఓం హిరణ్యకవచోద్భవాయ నమః
ఓం మేఘజాయ నమః
ఓం బలచారిణే నమః
ఓం మహీచారిణే నమః 250
ఓం స్తుతాయ నమః
ఓం సర్వతూర్యవినోదినే నమః
ఓం సర్వవాద్యపరిగ్రహాయ నమః
ఓం వ్యాళరూపాయ నమః
ఓం గుహావాసినే నమః
ఓం గుహాయ నమః

ఓం మాలినే నమః
ఓం తరంగవిదే (నమః)
(ఓం) త్రిదశాయ నమః
ఓం కాలదృశే నమః
ఓం సర్వకర్మబంధవిమోచనాయ నమః
ఓం అసురేంద్రాణాం బంధనాయ నమః
ఓం యుధి శత్రువినాశనాయ నమః
ఓం సాంఖ్యప్రసాదాయ నమః
ఓం దుర్వాససే నమః
ఓం సర్వసాధునిషేవితాయ నమః
ఓం ప్రస్కందనాయ నమః
ఓం విభాగజ్ఞాయ నమః
ఓం అతుల్యాయ నమః
ఓం యజ్ఞభాగవిదే నమః
ఓం సర్వవాసాయ నమః 270
ఓం సర్వచారిణే నమః
ఓం దుర్వాససే నమః
ఓం వాసవాయ నమః
ఓం అమరాయ నమః
ఓం హైమాయ నమః
ఓం హేమకరాయ నమః
ఓం యజ్ఞాయ నమః
ఓం సర్వధారిణే నమః
ఓం ధరోత్తమాయ నమః
ఓం లోహితాక్షాయ నమః 280
ఓం మహాక్షాయ నమః
ఓం విజయాక్షాయ నమః
ఓం విశారదాయ నమః
ఓం సంగ్రహనిగ్రహకర్త్రే నమః

ఓం సర్వచీరనివాసనాయ నమః
ఓం అముఖ్యాయ నమః
ఓం ముఖ్యాయ నమః
ఓం దేహ్యాయ నమః
ఓం కాహళయే నమః
ఓం సర్వకామదాయ నమః 290
ఓం సర్వకాలప్రసాదాయ నమః
ఓం సుబలాయ నమః
ఓం బలరూపధృతే నమః
ఓం సర్వకామప్రదాయ నమః
ఓం సర్వదాయ నమః
ఓం సర్వతోముఖాయ నమః
ఓం ఆకాశనిర్విరూపాయ నమః
ఓం విపాతాయ (నమః)
(ఓం) అవశాయ నమః
ఓం ఖగాయ నమః
ఓం రౌద్రరూపాయ నమః 300
ఓం అంశవే నమః
ఓం ఆదిత్యాయ నమః
ఓం బహురశ్మయే నమః
ఓం సువర్చస్వినే నమః
ఓం వసువేగాయ నమః
ఓం మహావేగాయ నమః
ఓం మనోవేగాయ నమః
ఓం నిశాచరాయ నమః
ఓం సర్వవాసినే నమః
ఓం శ్రియావాసినే నమః 310
ఓం ఉపదేశకరాయ నమః
ఓం ఆకరాయ నమః
ఓం మునయే నమః
ఓం ఆత్మనే నమః
ఓం నిరాలోకాయ నమః
ఓం సంభగ్నాయ నమః
ఓం సహస్రదాయ నమః
ఓం ప్రేషాయ నమః
ఓం ప్లక్షరూపాయ నమః
ఓం అతిదీప్తాయ నమః 320
ఓం విశాంపతయే నమః
ఓం ఉన్మాదాయ నమః
ఓం మదనాయ నమః
ఓం కామాయ నమః
ఓం అశ్వత్థాయ నమః
ఓం అర్థకరాయ నమః
ఓం యశసే నమః
ఓం వామదేవాయ నమః
ఓం వామాయ నమః
ఓం ప్రాగ్దక్షిణోదఙ్ముఖాయ నమః 330
ఓం సిద్ధియోగినే నమః
ఓం మహర్షయే నమః
ఓం సిద్ధార్థాయ నమః
ఓం సిద్ధసాధకాయ నమః
ఓం భిక్షవే (నమః)
(ఓం) భిక్షురూపాయ నమః
ఓం విపణాయ నమః
ఓం మృదవే నమః
ఓం అవ్యయాయ నమః
ఓం మహాసేనాయ నమః
ఓం విశాఖాయ నమః 340

ఓం షష్టిభాగాయ నమః
ఓం గవాంపతయే నమః
ఓం వజ్రజిహ్వాయ నమః
ఓం విస్రంభాయ నమః
ఓం చమూస్తంభనాయ నమః
ఓం వృత్తావృత్తకరాయ నమః
ఓం తాలాయ నమః
ఓం మధవే నమః
ఓం మధుకలోచనాయ నమః
ఓం వాచస్పత్యాయ నమః 350
ఓం వాజసనాయ నమః
ఓం నిత్యమాశ్రితపూజితాయ నమః
ఓం బ్రహ్మచారిణే నమః
ఓం లోకచారిణే నమః
ఓం సర్వచారిణే నమః
ఓం విచారవిదే నమః
ఓం ఈశానాయ నమః
ఓం ఈశ్వరాయ నమః
ఓం కాలాయ నమః
ఓం నిశాచారిణే నమః 360
ఓం పినాకభృతే నమః
ఓం నిమిత్తస్థాయ (నమః)
(ఓం) నిమిత్తాయ నమః
ఓం నందయే నమః
ఓం నందికరాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం నందీశ్వరాయ నమః
ఓం నందనాయ నమః
ఓం నందివర్ధనాయ నమః

ఓం భగహారిణే నమః
ఓం నిహంత్రే నమః 370
ఓం కాలాయ నమః
ఓం బ్రహ్మపితామహాయ నమః
ఓం చతుర్ముఖాయ నమః
ఓం మహాలింగాయ నమః
ఓం చారులింగాయ నమః
ఓం లింగాధ్యక్షాయ నమః
ఓం సురాధ్యక్షాయ నమః
ఓం యోగాధ్యక్షాయ నమః
ఓం యుగావహాయ నమః
ఓం బీజాధ్యక్షాయ నమః 380
ఓం బీజకర్త్రే నమః
ఓం అధ్యాత్మానుగతాయ నమః
ఓం బలాయ నమః
ఓం ఇతిహాసాయ నమః
ఓం సంకల్పాయ నమః
ఓం గౌతమాయ నమః
ఓం నిశాకరాయ నమః
ఓం దంభాయ నమః
ఓం అదంభాయ నమః
ఓం వైదంభాయ నమః 390
ఓం వశ్యాయ నమః
ఓం వశకరాయ నమః
ఓం కలయే నమః
ఓం లోకకర్త్రే నమః
ఓం పశుపతయే నమః
ఓం మహాకర్త్రే నమః
ఓం అనౌషధాయ నమః

ఓం అక్షరాయ నమః
ఓం పరమాయ నమః
ఓం బ్రహ్మణే నమః 400
ఓం బలవతే నమః
ఓం శక్తాయ నమః
ఓం నీతయే నమః
ఓం అనీతయే నమః
ఓం శుద్ధాత్మనే నమః
ఓం శుద్ధాయ నమః
ఓం మాన్యాయ నమః
ఓం గతాగతాయ నమః
ఓం బహుప్రసాదాయ నమః
ఓం సుస్వప్నాయ నమః 410
ఓం దర్పణాయ నమః
ఓం అమిత్రజితే నమః
ఓం వేదకారాయ నమః
ఓం మంత్రకారాయ నమః
ఓం విదుషే నమః
ఓం సమరమర్దనాయ నమః
ఓం మహామేఘనివాసినే నమః
ఓం మహాఘోరాయ నమః
ఓం వశీకరాయ నమః
ఓం అగ్నిజ్వాలాయ నమః 420
ఓం మహాజ్వాలాయ నమః
ఓం అతిధూమ్రాయ నమః
ఓం హుతాయ నమః
ఓం హవిషే నమః
ఓం వృషభాయ నమః
ఓం శంకరాయ నమః
ఓం నిత్యవర్చస్వినే నమః
ఓం ధూమకేతనాయ నమః
ఓం నీలాయ నమః
ఓం అంగలుబ్ధాయ నమః 430
ఓం శోభనాయ నమః
ఓం నిరవగ్రహాయ నమః
ఓం స్వస్తిదాయ నమః
ఓం స్వస్తిభావాయ (నమః)
(ఓం) భాగినే నమః
ఓం భాగకరాయ నమః
ఓం అలఘవే నమః
ఓం ఉత్సంగాయ నమః
ఓం మహాంగాయ నమః
ఓం మహాగర్భపరాయణాయ నమః
ఓం కృష్ణవర్ణాయ నమః 440
ఓం సువర్ణాయ నమః
ఓం సర్వదేహినా మింద్రియాయ నమః
ఓం మహాపాదాయ నమః
ఓం మహాహస్తాయ నమః
ఓం మహాకాయాయ నమః
ఓం మహాయశసే నమః
ఓం మహామూర్ధ్నే నమః
ఓం మహామాత్రాయ నమః
ఓం మహానేత్రాయ నమః
ఓం నిశాలయాయ నమః 450
ఓం మహాంతకాయ నమః
ఓం మహాకర్ణాయ నమః
ఓం మహోష్ఠాయ నమః
ఓం మహాహనవే నమః

ఓం మహానాసాయ నమః
ఓం మహాకంబవే నమః
ఓం మహాగ్రీవాయ నమః
ఓం శ్మశానభాజే నమః
ఓం మహావక్షసే నమః
ఓం మహోరస్కాయ నమః 460
ఓం అంతరాత్మనే నమః
ఓం మృగాలయాయ నమః
ఓం లంబనాయ నమః
ఓం లంబితోష్ఠాయ నమః
ఓం మహామాయాయ నమః
ఓం పయోనిధయే నమః
ఓం మహాదంతాయ నమః
ఓం మహాదంష్ట్రాయ నమః
ఓం మహాజిహ్వాయ నమః
ఓం మహాముఖాయ నమః 470
ఓం మహానఖాయ నమః
ఓం మహారోమ్ణే నమః
ఓం మహాకేశాయ నమః
ఓం మహాజటాయ నమః
ఓం ప్రసన్నాయ నమః
ఓం ప్రసాదాయ నమః
ఓం ప్రత్యయాయ నమః
ఓం గిరిసాధనాయ నమః 480
ఓం స్నేహనాయ నమః
ఓం అస్నేహనాయ నమః
ఓం అజితాయ నమః
ఓం మహామునయే నమః
ఓం వృక్షాకారాయ నమః

ఓం వృక్షకేతవే నమః
ఓం అనలాయ నమః
~~ఓం~~ వాయువాహనాయ నమః
ఓం గండలినే నమః
ఓం మేరుధామ్నే నమః
ఓం దేవాధిపతయే నమః
ఓం అథర్వశీర్షాయ నమః 490
ఓం సామాన్యాయ నమః
ఓం ఋక్సహస్రామితేక్షణాయ నమః
ఓం యజుఃపాదభుజాయ నమః
ఓం గుహ్యాయ నమః
ఓం ప్రకాశాయ నమః
ఓం జంగమాయ నమః
ఓం అమోఘార్థాయ నమః
ఓం ప్రసాదాయ నమః
ఓం అభిగమ్యాయ నమః
ఓం సుదర్శనాయ నమః 500
ఓం ఉపకారాయ నమః
ఓం సర్వస్మై (నమః)
(ఓం) కనకాయ నమః
ఓం ప్రియాయ నమః
ఓం కాంచనచ్ఛవయే నమః
ఓం నాభయే నమః
ఓం నందికరాయ నమః
ఓం భావాయ నమః
ఓం పుష్కరాయ నమః
ఓం స్థపతయే నమః
ఓం స్థిరాయ నమః 510
ఓం ద్వాదశాయ నమః

ఓం త్రాసనాయ నమః
ఓం ఆద్యాయ నమః
ఓం యజ్ఞాయ నమః
ఓం యజ్ఞసమాహితాయ నమః
ఓం నక్తాయ నమః
ఓం కలయే నమః
ఓం కాలాయ నమః
ఓం మకరాయ నమః
ఓం కాలపూజితాయ నమః 520
ఓం సగణాయ నమః
ఓం గణకారాయ నమః
ఓం భూతవాహనసారథయే నమః
ఓం భస్మశయాయ నమః
ఓం భస్మగోప్త్రే నమః
ఓం భస్మభూతాయ నమః
ఓం తరవే (నమః)
(ఓం) గణాయ నమః
ఓం లోకపాలాయ నమః
ఓం లోకాయ నమః
ఓం మహాత్మనే నమః 530
ఓం సర్వపూజితాయ నమః
ఓం శుక్లాయ నమః
ఓం త్రిశుక్లసంపన్నాయ నమః
ఓం శుచయే నమః
ఓం భూతనిషేవితాయ నమః
ఓం ఆశ్రమస్థాయ నమః
ఓం క్రియావస్థాయ నమః
ఓం విశ్వకర్మమతయే నమః
ఓం పరాయ నమః

ఓం విశాలశాఖాయ నమః 540
ఓం తామ్రోష్ఠాయ నమః
ఓం అంబుజాలాయ నమః
ఓం సునిశ్చలాయ నమః
ఓం కపిలాయ నమః
ఓం కపిశాయ నమః
ఓం శుక్లాయ నమః
ఓం ఆయుషే నమః
ఓం పరస్మై నమః
ఓం అపరాయ నమః
ఓం గంధర్వాయ నమః 550
ఓం అదితయే నమః
ఓం తార్క్ష్యాయ నమః
ఓం సువిజ్ఞేయాయ నమః
ఓం సుశారదాయ నమః
ఓం పరశ్వధాయుధాయ నమః
ఓం దేవాయ నమః
ఓం అనుకారిణే నమః
ఓం సుబాంధవాయ నమః
ఓం తుంబవీణాయ నమః
ఓం మహాక్రోధాయ నమః 560
ఓం ఊర్ధ్వరేతసే నమః
ఓం జలేశయాయ నమః
ఓం ఉగ్రాయ నమః
ఓం వంశకరాయ నమః
ఓం వంశాయ నమః
ఓం వంశనాదాయ నమః
ఓం అనిందితాయ నమః
ఓం సర్వాంగరూపాయ నమః

ఓం మాయావినే నమః
ఓం సుహృదే నమః 570
ఓం అనిలాయ నమః
ఓం అనలాయ నమః
ఓం బంధనాయ నమః
ఓం బంధకర్త్రే నమః
ఓం సుబంధనవిమోచనాయ నమః
ఓం యజ్ఞారయే నమః
ఓం కామారయే నమః
ఓం మహాదంష్ట్రాయ నమః
ఓం మహాయుధాయ నమః
ఓం బహుధానిందితాయ నమః 580
ఓం సర్వశంకరాయ నమః
ఓం చంద్రశేఖరాయ నమః
ఓం అమరేశాయ నమః
ఓం మహాదేవాయ నమః
ఓం విశ్వదేవాయ నమః
ఓం సురారిఘ్నే నమః
ఓం అహిర్బుధ్న్యాయ నమః
ఓం అనిలాభాయ నమః
ఓం చేకితానాయ నమః
ఓం హవిషే నమః 590
ఓం అజైకపాదే నమః
ఓం కాపాలినే నమః
ఓం త్రిశంకవే నమః
ఓం అజితాయ నమః
ఓం శివాయ నమః
ఓం ధన్వంతరయే నమః
ఓం ధూమకేతవే నమః

ఓం స్కందాయ నమః
ఓం వైశ్రవణాయ నమః
ఓం ధాత్రే నమః 600
ఓం శక్రాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమః
ఓం మిత్రాయ నమః
ఓం త్వష్ట్రే నమః
ఓం ధ్రువాయ నమః
ఓం ధరాయ నమః
ఓం ప్రభావాయ నమః
ఓం సర్వగాయ నమః
ఓం వాయవే నమః
ఓం అర్యమ్ణే నమః 610
ఓం సవిత్రే నమః
ఓం రవయే నమః
ఓం ఉషంగవే నమః
ఓం విధాత్రే నమః
ఓం మాంధాత్రే నమః
ఓం భూతభావనాయ నమః
ఓం విభవే నమః
ఓం వర్ణవిభావినే నమః
ఓం సర్వకామగుణావహాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః 620
ఓం మహాగర్భాయ నమః
ఓం చంద్రవక్త్రాయ నమః
ఓం అనిలాయ నమః
ఓం అనలాయ నమః
ఓం బలవతే నమః
ఓం ఉపశాంతయే నమః

ఓం పురాణాయ నమః
ఓం పుణ్యచంచురిణే నమః
ఓం కురుకర్త్రే నమః
ఓం కురువాసినే నమః 630
ఓం కురుభూతాయ నమః
ఓం గుణౌషధాయ నమః
ఓం సర్వాశయాయ నమః
ఓం గర్భచారిణే నమః
ఓం సర్వేషాం ప్రాణినాం పతయే నమః
ఓం దేవదేవాయ నమః
ఓం సుఖాసక్తాయ నమః
ఓం సదసత్సర్వరత్నవిదే నమః
ఓం కైలాసగిరివాసినే నమః 639
ఓం హిమవద్గిరిసంశ్రయాయ నమః
ఓం కూలహారిణే నమః
ఓం కూలకర్త్రే నమః
ఓం బహువిద్యాయ నమః
ఓం బహుప్రదాయ నమః
ఓం వణిజాయ నమః
ఓం వర్ధకినే నమః
ఓం వృక్షాయ నమః
ఓం వకుళాయ నమః
ఓం చందనచ్ఛదాయ నమః
ఓం సారగ్రీవాయ నమః 650
ఓం మహాజత్రవే నమః
ఓం అలోలాయ నమః
ఓం మహౌషధాయ నమః
ఓం సిద్ధార్థాయ నమః
ఓం ఛందోవ్యాకరణోత్తరాయ నమః
ఓం సింహనాదాయ నమః
ఓం సింహదంష్ట్రాయ నమః
ఓం కేతుమాలినే నమః
ఓం సింహగాయ నమః
ఓం సింహవాహనాయ నమః 660
ఓం ప్రభావాత్మనే నమః
ఓం జగత్కాలాయ నమః
ఓం కాలాయ నమః
ఓం లోకహితాయ నమః
ఓం తరవే నమః
ఓం సారంగాయ నమః
ఓం నవచక్రాంగాయ నమః
ఓం కేతుమాలినే నమః
ఓం సభావనాయ నమః
ఓం భూతాలయాయ నమః 670
ఓం భూతపతయే నమః
ఓం అహోరాత్రాయ నమః
ఓం అనిందితాయ నమః
ఓం వర్ధితాయ నమః
ఓం సర్వభూతానాం నిలయాయ నమః
ఓం విభవే నమః
ఓం భవాయ నమః
ఓం అమోఘాయ నమః
ఓం సంయుతాయ నమః
ఓం అశ్వాయ నమః 680
ఓం భోజనాయ నమః
ఓం ప్రాణధారణాయ నమః
ఓం ధృతిమతే నమః
ఓం మతిమతే నమః

ఓం దక్షాయ నమః
ఓం సత్కృతాయ నమః
ఓం యుగాధిపాయ నమః
ఓం గోపాలినే నమః
ఓం గోపతయే నమః
ఓం గ్రామాయ నమః 690
ఓం గోచర్మవసనాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం హిరణ్యబాహవే నమః
ఓం గుహాపాలాయ నమః
ఓం ప్రవేశకాయ నమః
ఓం ప్రకృష్టారయే నమః
ఓం మహాహర్షాయ నమః
ఓం జితకామాయ నమః
ఓం జితేంద్రియాయ నమః
ఓం గాంధారాయ నమః 700
ఓం సువాసాయ నమః
ఓం తపస్సక్తాయ నమః
ఓం రతయే నమః
ఓం నరాయ నమః
ఓం మహాగీతాయ నమః
ఓం మహానృత్యాయ నమః
ఓం అప్సరోగణసేవితాయ నమః
ఓం మహాకేతవే నమః
ఓం మహాధాతవే నమః
ఓం నైకసానుచరాయ నమః 710
ఓం చలాయ నమః
ఓం ఆవేదనీయాయ నమః
ఓం ఆవేశాయ నమః
ఓం సర్వగంధసుఖావహాయ నమః
ఓం తోరణాయ నమః
ఓం తారణాయ నమః
ఓం వాతాయ నమః
ఓం పరధీపతిఖేచరాయ నమః
ఓం సంయోగాయ నమః
ఓం వర్ధనాయ నమః 720
ఓం వృద్ధాయ నమః
ఓం అతివృద్ధాయ నమః
ఓం గుణాధికాయ నమః
ఓం నిత్యాయ నమః
ఓం ఆత్మనే నమః
ఓం సహాయాయ నమః
ఓం దేవాసురపతయే నమః
ఓం పతయే నమః
ఓం యుక్తాయ నమః
ఓం యుక్తబాహవే నమః 730
ఓం దేవాయ నమః
ఓం దివిసుపర్వణాయ నమః
ఓం ఆషాఢాయ నమః
ఓం సుషాఢాయ నమః
ఓం ధ్రువాయ నమః
ఓం హరిణాయ నమః
ఓం హరాయ నమః
ఓం వపుషే నమః
ఓం ఆవర్తమానవపుషే నమః
ఓం వసుశ్రేష్ఠాయ నమః 740
ఓం మహాప్రదాయ నమః
ఓం శిరోహారిణే నమః

ఓం విమర్శాయ నమః
ఓం సర్వలక్షణలక్షితాయ నమః
ఓం అక్షాయ నమః 745
ఓం రథయోగినే నమః
ఓం సర్వయోగినే నమః
ఓం మహాబలాయ నమః
ఓం సమామ్నాయాయ నమః
ఓం అసమామ్నాయాయ నమః
ఓం తీర్థదేవాయ నమః
ఓం మహారథాయ నమః
ఓం నిర్జీవాయ నమః
ఓం జీవనాయ నమః
ఓం మంత్రాయ నమః 755
ఓం శుభాక్షాయ నమః
ఓం బహుకర్కశాయ నమః
ఓం రత్నప్రభూతాయ నమః
ఓం రక్తాంగాయ నమః
ఓం మహార్ణవనిపానవిదే నమః 760
ఓం మూలాయ నమః
ఓం విశాలాయ నమః
ఓం అమృతాయ నమః
ఓం వ్యక్తావ్యక్తాయ నమః
ఓం తపోనిధయే నమః
ఓం ఆరోహణాయ నమః
ఓం అధిరోహణాయ నమః
ఓం శీలధారిణే నమః
ఓం మహాయశసే నమః
ఓం సేనాకల్పాయ నమః 770
ఓం మహాకల్పాయ నమః
ఓం యోగాయ నమః
ఓం యోగకరాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం యుగరూపాయ నమః
ఓం మహారూపాయ నమః
ఓం మహానాగహనాయ నమః
ఓం వధాయ నమః
ఓం న్యాయనిర్వహణాయ నమః
ఓం పాదాయ నమః 780
ఓం పండితాయ నమః
ఓం అచలోపమాయ నమః
ఓం బహుమాలాయ నమః
ఓం మహామాలాయ నమః
ఓం శశిహరిసులోచనాయ నమః
ఓం విస్తారాయ నమః
ఓం లవణాయ నమః
ఓం కూపాయ నమః
ఓం త్రియుగాయ నమః
ఓం సఫలోదయాయ నమః 790
ఓం త్రినేత్రాయ నమః
ఓం విషణ్ణాంగాయ నమః
ఓం మణివిద్ధాయ నమః
ఓం జటాధరాయ నమః
ఓం బిందవే నమః
ఓం విసర్గాయ నమః
ఓం సుముఖాయ నమః
ఓం సర్వాయుధాయ నమః
ఓం సహాయ నమః
ఓం నివేదనాయ నమః 800

ఓం సుఖాజాతాయ నమః
ఓం సుగంధారాయ నమః
ఓం మహాధనుషే నమః
ఓం గంధపాలినే నమః
ఓం భగవతే నమః
ఓం సర్వకర్మణా ముత్థానాయ నమః
ఓం మంథానాయ నమః
ఓం బహుళాయ నమః
ఓం వాయవే నమః
ఓం సకలాయ నమః 810
ఓం సర్వలోచనాయ నమః
ఓం తలాయ నమః
ఓం తాలాయ నమః
ఓం కరస్థాలినే నమః
ఓం ఊర్ధ్వసంహననాయ నమః
ఓం మహతే నమః
ఓం ఛత్రాయ నమః
ఓం సుచ్ఛత్రాయ నమః
ఓం విఖ్యాతాయ నమః
ఓం లోకాయ నమః 820
ఓం సర్వాశ్రయాయ నమః
ఓం క్రమాయ నమః
ఓం ముండాయ నమః
ఓం విరూపాయ నమః
ఓం వికృతాయ నమః
ఓం దండినే నమః
ఓం కుండినే నమః
ఓం వికుర్వణాయ నమః
ఓం హర్యక్షాయ నమః
ఓం కకుభాయ నమః 830
ఓం వజ్రిణే నమః
ఓం శతజిహ్వాయ నమః
ఓం సహస్రపాదే నమః
ఓం సహస్రమూర్ధ్నే నమః
ఓం దేవేంద్రాయ నమః
ఓం సర్వదేవమయాయ నమః
ఓం గురవే నమః
ఓం సహస్రబాహవే నమః
ఓం సర్వాంగాయ నమః
ఓం శరణ్యాయ నమః 840
ఓం సర్వలోకకృతే నమః
ఓం పవిత్రాయ నమః
ఓం త్రికకుదే నమః
ఓం మంత్రాయ నమః
ఓం కనిష్ఠాయ నమః
ఓం కృష్ణపింగళాయ నమః
ఓం బ్రహ్మదండవినిర్మాత్రే నమః
ఓం శతఘ్నీపాశశక్తిమతే నమః
ఓం పద్మగర్భాయ నమః
ఓం మహాగర్భాయ నమః 850
ఓం బ్రహ్మగర్భాయ నమః
ఓం జలోద్భవాయ నమః
ఓం గభస్తయే నమః
ఓం బ్రహ్మకృతే నమః
ఓం బ్రహ్మణే నమః
ఓం బ్రహ్మవిదే నమః
ఓం బ్రాహ్మణాయ నమః
ఓం గతయే నమః

ఓం అనంతరూపాయ నమః
ఓం ఏకాత్మనే నమః 860
ఓం తిగ్మతేజసే నమః
ఓం స్వయంభువే నమః
ఓం ఊర్ధ్వగాత్మనే నమః
ఓం పశుపతయే నమః
ఓం వాతరంహసే నమః
ఓం మనోజవాయ నమః
ఓం చందనినే నమః
ఓం పద్మనాళాగ్రాయ నమః
ఓం సురభ్యుత్తరణాయ నమః
ఓం నరాయ నమః 870
ఓం కర్ణికారమహాస్రగ్విణే నమః
ఓం నీలమౌళయే నమః
ఓం పినాకభృతే నమః
ఓం ఉమాపతయే నమః
ఓం ఉమాకాంతాయ నమః
ఓం జాహ్నవీభృతే నమః
ఓం ఉమాధవాయ నమః
ఓం నరాయ నమః
ఓం వరార్హాయ నమః
ఓం వరదాయ నమః 880
ఓం వరేణ్యాయ నమః
ఓం సుమహాస్వనాయ నమః
ఓం మహాప్రసాదాయ నమః
ఓం దమనాయ నమః
ఓం శత్రుఘ్నే నమః
ఓం శ్వేతపింగళాయ నమః
ఓం ప్రీతాత్మనే నమః

ఓం పరమాత్మనే నమః
ఓం ప్రయతాత్మనే నమః
ఓం ప్రధానధృతే నమః 890
ఓం సర్వపార్శ్వముఖాయ నమః
ఓం త్ర్యక్షాయ నమః
ఓం ధర్మసాధారణాయ నమః
ఓం వరాయ నమః
ఓం చరాచరాత్మనే నమః
ఓం సూక్ష్మాత్మనే నమః
ఓం అమృతాయ నమః
ఓం గోవృషేశ్వరాయ నమః
ఓం సాధ్యర్షయే నమః
ఓం వసవే నమః 900
ఓం ఆదిత్యాయ నమః
ఓం వివస్వతే నమః
ఓం సవిత్రే నమః
ఓం అమృతాయ నమః
ఓం వ్యాసాయ నమః
ఓం సర్గాయ నమః
ఓం సుసంక్షేపాయ నమః
ఓం విస్తరాయ నమః
ఓం పర్యాయనాయ నమః
ఓం నరాయ నమః 910
ఓం ఋతవే నమః
ఓం సంవత్సరాయ నమః
ఓం మాసాయ నమః
ఓం పక్షాయ నమః
ఓం సంఖ్యాసమాపనాయ నమః
ఓం కళాకాష్ఠాలవమాత్రాయ నమః

ఓం ముహూర్తాహః క్షపాక్షణాయ నమః
ఓం విశ్వక్షేత్రాయ నమః
ఓం ప్రజాబీజాయ నమః
ఓం లింగాయ నమః 920
ఓం ఆద్యాయ నమః
ఓం సునిర్గమాయ నమః
ఓం సదసద్వ్యక్తాయ నమః
ఓం అవ్యక్తాయ నమః
ఓం పిత్రే (నమః)
(ఓం) మాత్రే నమః
ఓం పితామహాయ నమః
ఓం స్వర్గద్వారాయ నమః
ఓం ప్రజాద్వారాయ నమః
ఓం మోక్షద్వారాయ నమః
ఓం త్రివిష్టపాయ నమః 930
ఓం నిర్వాణాయ నమః
ఓం హ్లాదనాయ నమః
ఓం బ్రహ్మలోకాయ నమః
ఓం పరాగతయే నమః
ఓం దేవాసురవినిర్మాత్రే నమః
ఓం దేవాసురపరాయణాయ నమః
ఓం దేవాసురగురవే నమః
ఓం దేవాయ నమః
ఓం దేవాసురనమస్కృతాయ నమః
ఓం దేవాసురమహామాత్రాయ నమః
ఓం దేవాసురగణాశ్రయాయ నమః
ఓం దేవాసురగణాధ్యక్షాయ నమః
ఓం దేవాసురగణాగ్రణ్యే నమః
ఓం దేవాదిదేవాయ నమః
ఓం దేవర్షయే నమః
ఓం దేవాసురవరప్రదాయ నమః
ఓం దేవాసురేశ్వరాయ నమః
ఓం విశ్వస్మై నమః
ఓం దేవాసురమహేశ్వరాయ నమః
ఓం సర్వదేవమయాయ నమః 950
ఓం అచింత్యాయ నమః
ఓం దేవతాత్మనే నమః
ఓం ఆత్మసంభవాయ నమః
ఓం ఉద్భిదే నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వైద్యాయ నమః
ఓం విరజాయ నమః
ఓం నీరజాయ నమః
ఓం అమరాయ నమః
ఓం ఈడ్యాయ నమః
ఓం హస్తీశ్వరాయ నమః 960
ఓం వ్యాఘ్రాయ నమః
ఓం దేవసింహాయ నమః
ఓం నరర్షభాయ నమః
ఓం విబుధాయ నమః
ఓం అగ్రవరాయ నమః
ఓం సూక్ష్మాయ నమః
ఓం సర్వదేవాయ నమః
ఓం తపోమయాయ నమః
ఓం సుయుక్తాయ నమః 970
ఓం శోభనాయ నమః
ఓం వజ్రిణే నమః
ఓం ప్రాసానాం ప్రభవాయ నమః

ఓం అవ్యయాయ నమః
ఓం గుహాయ నమః
ఓం కాంతాయ నమః
ఓం నిజాయ నమః
ఓం సర్గాయ నమః
ఓం పవిత్రాయ నమః
ఓం సర్వపావనాయ నమః 980
ఓం శృంగిణే నమః
ఓం శృంగప్రియాయ నమః
ఓం బభ్రవే నమః
ఓం రాజరాజాయ నమః
ఓం నిరామయాయ నమః
ఓం అభిరామాయ నమః
ఓం సురగణాయ నమః
ఓం విరామాయ నమః
ఓం సర్వసాధనాయ నమః
ఓం లలాటాక్షాయ నమః 990
ఓం విశ్వదేవాయ నమః
ఓం హరిణాయ నమః
ఓం బ్రహ్మవర్చసాయ నమః
ఓం స్థావరాణాం పతయే నమః
ఓం నియమేంద్రియవర్ధనాయ నమః
ఓం సిద్ధార్థాయ నమః
ఓం సిద్ధభూతార్థాయ నమః
ఓం అచింత్యాయ నమః
ఓం సత్యవ్రతాయ నమః
ఓం శుచయే నమః
ఓం వ్రతాధిపాయ నమః 1000
ఓం పరస్మై నమః
ఓం బ్రహ్మణే నమః
ఓం భక్తానుగ్రహకారకాయ నమః
ఓం విముక్తాయ నమః
ఓం ముక్తతేజసే నమః
ఓం శ్రీమతే నమః
ఓం శ్రీవర్ధనాయ నమః
ఓం జగతే నమః 1009
ఓం శ్రీసాంబసదాశివాయ నమః

ఇతి శ్రీ శివసహస్రనామావళిః సమాప్తా.

శ్రీశివార్చనమ్ - స్తుతివైభవమ్

1. శ్రీదక్షిణామూర్తి హృదయమ్

అస్య శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తిహృదయస్తోత్రమహామంత్రస్య,
బ్రహ్మా ఋషిః, గాయత్రీ ఛందః, శ్రీదక్షిణామూర్తి ర్దేవతా,
శ్రీదక్షిణామూర్తి ప్రీత్యర్థే జపే వినియోగః ॥
ఆ మిత్యాది కరహృదయాదిన్యాసః ॥ భూ ర్భువ స్సువ రో మితి దిగ్బంధః ॥

ధ్యానమ్ :- భస్మవ్యాపాండురాంగ, శ్శశిశకలధరో, జ్ఞానముద్రాక్షమాలా
వీణా పుస్తై ర్విరాజ త్కరకమలధరో, యోగపట్టాభిరామః,
వ్యాఖ్యాపీఠే నిషణ్ణో, మునివరనికరై స్సేవ్యమానః, ప్రసన్నః,
సవ్యాళః, కృత్తివాసా, స్సతత మవతు నో దక్షిణామూర్తి రీశః ॥

ల మితి పంచపూజా । సహ నా వవ త్వితి శాంతిః ॥

నారదముని ర్బ్రహ్మాణం ప్ర త్యాహ.
మత్తాత, లోకేశ, నమస్కరోమి ధాతారం త్వా శిరసా
మనసా వేత్సి శ్రీ దక్షిణామూర్తిహృదయం
శ్రోతు మిచ్ఛామి త్వన్ముఖాంబుజాత్.
సత్కృపయా వద బ్రహ్మన్.
గురూపాసకస్య దేవో భాసకః, నా స్త్యన్యః, సత్యః.
తస్మా ద్ధృదయం వదా మీ త్యాహ ప్రజాపతిః.
మునే, ఇదం సంస్పృష్టం ఋ గ్యజు స్సా మాథర్వణోపనిష త్సూక్తం హృదయ
మితి గాయంతే చతుష్షష్టి కళా విద్యాః.
య ద్ధృదయం తవ వ క్ష్యేతి ధ్యాత్వా భక్త్యా శ్రద్ధయా గురు మాదిపూరుషం
గురు స్సంతుష్టో భవతి, హృదయం వక్తుం క్షమో భవ తీతి.
ధ్యానా ద్విరరామ. అసౌ హృదయ మి త్యాహ.
ఆకాశశరీరం బ్ర హ్మేతి జ్యోతి ర్జాయతే. అథ వాస్యాధ్యాత్మగోచరం భవతి
అథ పిండాకృతిః, దక్షిణాభిముఖో, వటస్థితో, లీలార్థం పురుషాకృతి ర్భజతే ।
స్వరూపాఖ్యో బోధయతి .

అణో రణీయా నితి శ్రుత్యా గురుమూర్తిః స్మృతః.
ప్రణవం ప్రథమ, మన్య ద్వేదాః చత్వారో, విద్యా శ్చతుష్షష్టిః,
జ్ఞానం, సత్యం, తప, శ్శమః, ధర్మో దమః, శ్రద్ధా, భక్తిః, ప్రజ్ఞా,మాయా,
ఇత్యాదయో బహవో జాయంతే. అపరిచ్ఛేద్యమయః.
అవయవేషు కిం భవతి ? అహం దక్షిణో, విష్ణు స్సవ్యభాగః, మధ్యమ శ్శివః,
త్రిమూర్తి స్సంపృక్తో దక్షిణామూర్తిః.
అథ త్రిమూర్తయః సాత్విక రాజస తామసాః.
త స్యైవ కథం ? అహం రజః, సాత్వికో విష్ణుః, తామస శ్శివః, ఉమా శక్తిరూపం.
కిం వినియోగః ? అహం స్రష్టా,విష్ణు ర్గోప్తా, శివో హంతా,
బ్రహ్మ విష్ణు శివాత్మకో గురుః. వేదాంతే చ ప్రతిష్ఠితః.
రోమస్థా శ్శిరసో వేదాః ప్రవర్తంతే, మునయో గాత్రరోమజాః
ముఖా శ్చతుర్వేదా, శ్చతుష్షష్టికళా, స్సప్తకోటిమహామంత్రాః.
ముఖాద్ బ్రాహ్మణో భవతి, బాహ్వో రాజన్యః,
ఊర్వో ర్వైశ్యః, పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత.
చంద్రమా మనసో జాతః, తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్.
అర్క వహ్ని ద్విజాధిప చక్షూం ష్యాస్య వర్తంతే.
గిరో వేదాః, రజతం అస్య మలినం, రేతో హిరణ్యం,
పృష్ఠభాగా చ్ఛుక్రశిష్యా వర్తంతే, జిహ్వాయాం కిన్నరాః,
దంతాః పితరః, సాధ్యాః జటాః, యక్షాః ఆస్యే,
స్వేదాద్ వీరభటాః, పదోః త్రిస్రోతా వర్తత.
సాస్య మౌళిమాలా, జంఘా ర్ధరా, గావః పాదాంగుష్ఠాత్,
కి ము స్యాయుధం ? మేరు ర్భవతి. శేషో ఽస్య తల్పః, కటకో ఽనంతః
యజ్ఞసూత్రం వాసుకిః, కటిసూత్రం తక్షకః,
హారః కర్కటకో భవతి, పద్మకః కుండలః, మహా స్తాటంకం.
ఋక్షా మాలా భవంతి, భస్మ చ చందనం, శిరోమణి ః కౌస్తుభం,
అపస్మారః పాశో ఽస్య, ఫాలాక్షివీక్షణా త్కామో ఽ నంగో భవతి,
త్రిపురం చ యమః, పాదా త్తాడితః,

వామబాహ్వోః పుస్తకం వహ్నిః, దక్షిణయో శ్చిన్ముద్రా సుధాఘటః,
రూపం పరబ్రహ్మ, అంబరం దిక్, శుక్లవర్ణం సదానందో భవతి,
వట ఆధారో ఽస్య, ప్రళయచ్ఛిదా దక్షిణామూర్తిః
పరబ్రహ్మతత్త్వం, జ్ఞానమూర్తిః, పరః,

య చ్చ కించి జ్జగ త్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతే ఽపి వా
అంత ర్బహి శ్చ త త్సర్వం వ్యాప్య దక్షిణామూర్తి స్థితః.

నమో నమః కారణకారణాయ, నమో నమో మంగళమంగళాత్మనే,
నమో నమో వేదవిదాం మనీషిణే, ఉపాసనీయాయ చ వై నమో నమః.

ఈశాన స్సర్వవిద్యానా, మీశ్వర స్సర్వభూతానాం,
బ్రహ్మాధిపతి, ర్బ్రహ్మణో ఽధిపతి, ర్బ్రహ్మా, శివో మే అస్తు సదాశి వోమ్.

హిరణ్యబాహుం, పశూనాం పతిం, అంబికాయా శ్చ నమస్కరోమి.
మహాజ్ఞానం జ్ఞానమూర్తిం నమస్కరోమి.
తత్త్వమూర్తిం తత్త్వ మద్వయం బ్రహ్మాణం నమస్కరోమి.
వేదవేద్యం స్వామినం విద్యాదాయినం నమస్కరోమి.
జ్ఞాననాథం జగద్గురుం మోక్షదం నమస్కరోమి.
స్వయంప్రకాశం తపోగుహ్యం నమస్కరోమి.
కాలకాలాంతకం భవచ్ఛేత్తారం నమస్కరోమి.
భస్మభూషం శుద్ధం స్మరహంతారం నమస్కరోమి.
వటమూలనివాసినం హృదయస్థం దక్షిణామూర్తిం నమస్కరోమి.
శశిమౌళినం ధూర్జటిం గంగాధరం నమస్కరోమి.
మహాదేవం గురుం దేవదేవం నమస్కరోమి.
లోకేశం చితం పరమాత్మానం నమస్కరోమి.
వృషభవాహనం శివం విద్యారూపిణం నమస్కరోమి.
ఆనందదం యోగేపేతం పరమానందం నమస్కరోమి.
శితికంఠం రౌద్రం సహస్రాక్షం నమస్కరోమి.
భక్తసేవ్యం శంభు మర్ధనారీశ్వరం నమస్కరోమి.
సుధాపాణినం శివం కృపానిధిం నమస్కరోమి ॥

నమో నమో జ్ఞానవిభూషణాయ, నమో నమో భోగనిర్వాణహేతవే,
నమో నమః పరమపురుషాయ తుభ్యం, నమో నమో యోగగమ్యాయ తే నమః
నమో నమో విశ్వస్రుజే తుభ్యం నమో నమో విశ్వగోప్త్రే చ తే నమః.
నమో నమో విశ్వహర్త్రే పరస్మై, నమో నమ స్తత్త్వమయాయ తే నమః.
నమో నమో దక్షిణామూర్తయే పరస్మై ,నమో నమో గురురూపాయ తే నమః.
నమో నమో భక్తిగమ్యాయ తుభ్యం నమో నమో భక్తసేవ్యాయ తే నమః.

య ఇదం హృదయం శంభోః బ్రాహ్మణః ప్రయతః పఠేత్
చతుర్వేద షట్శాస్త్ర విద్ భవతి. చతుష్షష్టి కళావిద్యా పారగో భవతి.
ఆత్మానం వేదయతి.
ఋ గ్యజు స్సా మాథర్వణ శిక్షా వ్యాకరణ శ్రౌత స్మార్త మహాస్మృతయో
గౌతమధర్మాదయ ఉపనిష న్నాట కాలంకార చూర్ణికా గద్య కవితాదయః
మహాభాష్య వేదాంత తర్క భాట్ట ప్రభాకర భరతశాస్త్ర
మం త్రాగమాశ్వ గో గజశాస్త్రాణీత్యాదయః
సర్వా శ్చతుష్షష్టివిద్యా స్తస్య వాచి ఏవ నృత్యంతే. దేవై స్సర్వై స్సేవితో భవతి.
ఏత ద్ధృదయం బ్రాహ్మణాన్ సమ్యగ్గ్రాహయేత్, సో ఽపి నిర్వాణభూత స్స్యాత్.
పక్ష స్యైకవారం యో విప్రః ప్రయతః పఠేత్,తత్పక్షకృత పాపా న్ముక్తో భవతి.
మాస స్యైకవారం యో విప్రః ప్రయతః పఠేత్,తన్మాసకృత పాపా న్ముక్తో భవతి.
అథవా వర్ష స్యైకవారం యో విప్రః ప్రయతః పఠేత్,తద్వర్ష కృతపాపా న్ముక్తో భవతి.
అథవా జన్మ న్యేకవారం యో విప్రః ప్రయతః పఠేత్,
తజ్జన్మకృత పాపా న్ముక్తో భవతి. మోక్షం ప్రయాతి.
ఏ తద్ధృదయం బ్రాహ్మణత్రయం ధారయేత్ విశిష్ట స్సమానానాం భవతి.
గుర్వంతేవాసినౌ సమౌ భవతః. గురో స్సాయుజ్య మవాప్నోతి బంధుభి స్సహ.
వాక్యైకవాక్యార్థప్రయతో ధారయేత్, గురో ర్న హీయత
ఇ త్యాహ భగవాన్ అథర్వేశ్వరబ్రాహ్మణాన్.
సహ నా వవ త్వితి శాంతిః.

ఇ త్యేవం శ్రీదక్షిణామూర్తిహృదయం పఠిత్వా
పూర్వాంగోత్తరాంగసహితం దక్షిణామూర్తిమహామంత్రం
సహస్రం, త్రిశతం, శతం, వా యథాశక్తి జపేత్.

-- 0 --

2. శ్రీదక్షిణామూర్తి మాలామంత్ర సూక్తమ్

అస్య శ్రీదక్షిణామూర్తిమాలామంత్రసూక్తస్య,
బ్రహ్మ ఋషిః , గాయత్రీ ఛందః, శ్రీ దక్షిణామూర్తిః పరమాత్మా **దేవతా**,
ఓం బీజం, స్వాహా శక్తిః, ఫట్ కీలకం,
శ్రీదక్షిణామూర్తి ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం మాలామంత్రసూక్తజపే వినియోగః.

దీర్ఘషట్స్వరైః కరాంగుళిహృదయా ద్యంగన్యాసౌ.

ధ్యానమ్ :- భస్మవ్యాపాండురాంగ, శ్శశికలధరో, జ్ఞానముద్రాక్షమాలా
వీణా పుస్తై ర్విరాజ త్కరకమలధరో, యోగపట్టాభిరామః,
వ్యాఖ్యాపీఠే నిషణ్ణో, మునివరనికరై స్సేవ్యమానః, ప్రసన్నః,
సవ్యాళః, కృత్తివాసా, స్సతత మవతు నో దక్షిణామూర్తి రీశః ॥

లమితి పంచపూజా । సహ నా వవ త్వితి శాంతిః ॥

ఓం నమో భగవతే శుద్ధదక్షిణామూర్తయే, గుర్వంతేవాసివత్సలాయ గురవే
సూక్ష్మరూపాయ, సదాశివాయ, నిర్మలజ్ఞానప్రదాయ,
షడ్గుణపరిపూర్ణాయ, షట్త్రింశత్తత్త్వాధికాయ,
మహాదేవ, మహామునీశ్వర, మహానందరూప, శ్రీశుద్ధదక్షిణామూర్తి సదాశివ
మా మజ్ఞానా న్నివర్తయ. నివర్తయ. సుజ్ఞానే మాం ప్రవర్తయ. ప్రవర్తయ.
ఓం హుం ఫట్ స్వాహా.

ఓం ఐం హ్రీం సౌః ఓం నమో భగవతే మేధాదక్షిణామూర్తయే
విద్యా మేధా ప్రజ్ఞాదాయినే, పుస్తకరుద్రాక్షమాలాధారిణే,
సకలసామ్రాజ్యప్రదాయినే, పరమసదాశివ గురుమూర్తయే,
మమ చతుష్షష్టికలావిద్యాః ప్రాపయ, ప్రాపయ.
బ్రహ్మరాక్షసగణా నుచ్చాట యోచ్చాటయ.
మేధాం ప్రజ్ఞాం దాపయ, దాపయ ఓం సౌః హ్రీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా.

ఓం ఐం హ్రీం సౌః జ్ఞానేంధనదీప్తాయ, జ్ఞానాగ్నిజ్వలద్దీప్తయే,
ఆనందాజ్యహవిఃప్రీత సమ్యగ్ జ్ఞానం ప్రయచ్ఛ మే సౌః హ్రీం ఐం ఓం.

ఓం నమో భగవతే విద్యాదక్షిణామూర్తయే
అం ఆం అజ్ఞానేంధనపావకాయ, ఇం ఈం ఇచ్ఛావిలసవిలసనాయ,
ఉం ఊం భక్తోపద్రవనాశకాయ, ఋం ౠం ఋకారస్వరూపాయ,
లలాటానలనేత్రాయ, త్రినేత్రాయ,
ఏం ఐం వాగ్భవబీజస్వరూపాయ, విద్యాప్రదాయ,
ఓం ఔం ప్రణవాత్మకాయ, నాదబిందుకళాతీతాయ,
అం అః షట్స్వరూపాయ, వేదస్తుతాయ,
శ్రీవిద్యాదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ సకలవిద్యాజాలం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం సౌః హ్రీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 3

ఓం శ్రీం ఐం హ్రీం శ్రీం ఓం నమో భగవతే, లక్ష్మీదక్షిణామూర్తయే,
శ్రాం శమితాసురబృందాయ,
శ్రీం శ్రీమ త్రిపురసుందరీపరిసేవితపాదారవింద యుగళాయ,
శ్రూం శమితశక్రాదిజనబృందాయ, ధనుర్బాణహస్తాయ,
ఖడ్గధరాయ, పరశుహస్తాయ,
శ్రైం శ్రేష్ఠజనసంస్తుత గుణబృందాయ, సురూపాయ, సురవందితాయ,
శ్రౌం శ్రౌతస్మార్తాదిసకలకర్మఫలప్రదాయ, శరీరరక్షకాయ,
భక్తశత్రువినాశకాయ, దివ్యమంగళవిగ్రహాయ,
హ్రీం హ్రీమతీపరిసేవితాయ, అష్టైశ్వర్యసంస్తుతాయ, లక్ష్మీప్రదాయ,
లలితామనోరంజనాయ, శ్రీలక్ష్మీదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం సదాశివ
మమ సకలైశ్వర్యం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
దారిద్ర్యపీడితం మా మాప్యాయయ, ఆప్యాయయ.
ఓం శ్రీం హ్రీం ఐం శ్రీం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 4

ఓం ఐం హ్రీం సౌః ఓం నమో భగవతే వాగీశ్వరాభిధాన, శ్రీదక్షిణామూర్తయే,
హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః
సకలనిగమారాధితదివ్యపీఠస్థితసకలసమ్రాడ్రూపిణే,
విద్యానిర్మితవివిధభూషణభూషితాయ,

ద్రాం ద్రీం ద్రూం ద్రైం ద్రౌం ద్రః
దారిద్ర్యారణ్యదవానలాయ, గరుడవాహనసోదరీమనోరంజనాయ,
సాం సీం సూం సైం సౌం సః
సకలలోకైకదీపకాయ, తేజోమయాయ, తేజోరూపాయ,
భక్తాపద్వినివారణాయ, అపస్మారోత్తమాంగనిహితసవ్యపాద సరోరుహాయ,
సకలదురితౌఘభంజనాయ, దుష్టవిదూరాయ,
శ్రీవాగీశ్వరాభిధాన దక్షిణామూర్తయే, తుభ్యం
భక్తానాం వాగ్విజయం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
స్ఫుటవాగ్విలాసం సభాజయం కురు, కురు.
ఓం సౌః హ్రీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 5

ఓం హ్రీం హ్రాం ఓం నమో భగవతే వటమూలనివాసాభిధాన శ్రీదక్షిణామూర్తయే
శ్రీం శ్యామలాంబావీణాగానాసక్తమనస్కాయ, నిశ్చలాయ, నిర్మలాయ,
హ్రీం గాయక, మనోభీష్టఫలదాయ, గానవినోదాయ, ఫణాభూషణాయ,
రత్నకిరీటాంచితసుశిరస్కాయ, చంద్రకళావతంసాయ,
ఐం సకలనిగమారాధితదివ్యపాదసరోరుహాయ,
సోమాయ, ఆదిత్యానలనేత్రాయ,
ఓం తత్త్వజ్ఞాయ, తత్త్వమయాయ, తాపసారాధితదివ్యదేహాయ,
ఆం అరుణారుణకౌసుంభాంబరాభరణాయ,
అమరకామినీకదంబపాణిసరోరుహసంస్థితచామరసంవీజితాయ,
క్లీం కామమదాపహరణాయ, కామితార్థ ఫలప్రదాయ,
కమలాసనవందితాయ, కటాక్షచంద్రికాసక్తభక్తచకోరాయ,
వటమూలనివాసాభిధాన దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ చతుర్విధపురుషార్థాన్ ప్రదేహి, ప్రదేహి.
పుత్రపౌత్రాది సకలసంపదః ప్రదేహి, ప్రదేహి.
ఓం హ్రాం హ్రీం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 6

ఓం ఐం క్లీం సౌః నమ శ్శివాయ ఓం నమో భగవతే సాంబదక్షిణామూర్తయే,
ఐం ఐంకారపీఠస్థాంబామనోరంజనాయ,

ఓం జ్ఞానైకనిరతాయ, జ్ఞానప్రదాయ, జ్ఞానగమ్యాయ, జ్ఞానైకగోచరాయ,
జ్ఞానైకనిరతమునిసంసేవితపాదయుగళాయ,
క్లీం కమలాలయాప్రాణనాయక నేత్రసరోరుహసంపూజిత పాదయుగళాయ నమః
భక్తాభీష్టప్రదాయకకల్పభూభుజాయ,
సౌః సూర్యనిశాకరనిర్మితరథచక్రాయ,
శివాయ, శివమయాయ, శివాసక్తవామభాగాయ,
క్లీం కమలాసనసారథిశ్వేః ...నిర్మితరథాయ, నిగమరథాశ్వాయ,
... ...పదయుగళధరాయ, జలనిధితూణాయ,
...లామనోనాయకచరాయ, విషధరనాథజ్యాధనుష్కాయ,
త్రిశూలధరాయ, త్రిపురాంతకాయ, శ్రీసాంబదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యచతుర్విధపురుషార్థాన్ దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
మా మాప్యాయయ, అప్యాయయ. మా మానందయ, ఆనందయ,
మా మురరీకురు, ఉరరీకురు.
ఓం శివాయ నమః సౌః క్లీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 7

ఓం అం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం ఓం నమో భగవతే,
శ్రీ హంసదక్షిణామూర్తయే, శివాయ, మహాదేవాయ,
ఓం ఆం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం
అర్యమ్ణే, సోమా, యానలనేత్రాయ, అంధకసంహారకాయ
ఓం ఇం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం రుద్రాయ, అసురనాశకాయ, మిత్రాయ,
ఓం ఈం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం శంకరాయ, శశాంక శేఖరాయ, వరుణాయ, ఓం
ఉం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం నీలలోహితాయ, శంభవే, సదాశివాయ, ఓం ఊం
హ్రీం ఓం హ్రీం హాం ఈశానాయ, భర్గాయ, భవనాశనాయ, ఓం ఏం
హ్రీం ఓం హ్రీం హాం విజయాయ, వివస్వతే, విరూపాక్షాయ, ఓం ఐం
హ్రీం ఓం హ్రీం హాం భీమాయ, ఇంద్రాయ, కామితార్థప్రదాయ, ఓం ఓం
హ్రీం ఓం హ్రీం హాం కపర్దినే, పూష్ణే, విశ్వతోముఖాయ,
ఓం ఔం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం వరుణాయ, పర్జన్యాయ, తారాధిపభూషణాయ,
ఓం అం హ్రీం ఓం హ్రీం హాం స్థాణవే, త్వష్ట్రే, నీలలోహితాయ,
ఓం అః హ్రీం ఓం హ్రీం హాం నీలకంఠాయ, నిర్మలాయ, నిరంజనాయ, విష్ణవే,
సదాశివాయ, శ్రీహంసదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం

మహ్యాం మేధాం ప్రజ్ఞాం విద్యాం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం హౌం హ్రీం ఓం హ్రీం అం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. **8**

ఓం హ్రాం ఓం హ్రీం ఓం హ్రూం ఓం హ్రైం ఓం హ్రౌం ఓం హ్రః
ఓం నమో భగవతే లకుటదక్షిణామూర్తయే, విబుధవందితవిగ్రహాయ, శుకాద్యనేకమునిపరివృతాయ, నీలకంఠాయ, కుఠారపాణయే, త్రినేత్రాయ, దైత్యకులనిర్నాశకాయ, సుజనరక్షకాయ, ద్విజవరసేవితాయ, ఫణిభూషణాయ, నిగమసంబోధితాహర్ముఖాయ, నిరుపమాయ, నిర్గుణాయ, నిజభక్తరక్షకాయ, నిఖిలసుఖైక దానభూతాయ, సుందరాయ, జ్ఞానప్రదాయ, కమలాసనపరిసేవితాయ, రత్నకిరీటాయ, విషధరకుండలాయ, ద్విజరాజకళావతంసాయ, ఫణిహారాయ, భుజగరాజకంకణాయ, నిగమవిరాజితమంజీరాయ, సకలైశ్వర్యప్రదాయ, శ్రీలకుట దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ సకలైశ్వర్యం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
నిరవచ్ఛిన్నసుఖం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
దారిద్ర్యామయతప్తం మా ముజ్జీవ, యోజ్జీవయ.
సంసారార్ణవమగ్నం మా ముద్ధ, రోద్ధర.
ఓం హ్రః ఓం హ్రౌం ఓం హ్రైం ఓం హ్రూం ఓం హ్రీం ఓం హ్రాం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా **9**

ఓం ఐం క్లీం సౌః శ్రీం హ్రీం ఓం నమో భగవతే చిదంబరదక్షిణామూర్తయే
శ్రియై జ్యోతిర్మయాయ, జ్యోతిస్స్వరూపాయ, సభాపతయే, తాండవవినోదాయ, గానాసక్తమనస్కాయ, నాగేంద్రచర్మధరాయ, నాగభూషణాయ, దిఙ్నాగపరిసేవితాయ, సకలబృందారకబృందవంద్యమానపాదారవిందయుగళాయ, వందితజగదంబాంచితవామభాగాయ, ప్రమథానేకానీతానోకహసూనసమర్చితాయ, ప్రదోషకృతతాండవాయ, జగన్మంగళాపరిసేవితాయ, ముక్తాకపాలాంచితరత్నకిరీటాయ, రఘుపతిమనఃపుండరీకాంచితదివ్యచంచరీకాయ, ధవళాంగాయ, పింగళజటాజూటాయ, రవిచంద్రానలనేత్రాయ, శ్రీచిదంబర దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం

మమ చతుర్విధపురుషార్థాన్ దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం హ్రీం శ్రీం సౌః క్లీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 10

ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం ఖేం ఖేం ఖేం ఓం నమో భగవతే
వీరవిజయప్రతాపజ్వాలానలనేత్రాయ, శ్రీవీర దక్షిణామూర్తయే,
శూల, టంక, గదా, శక్తి, ఖిండివాల, ముసల, ముద్గర,
ప్రాస, పరిఘానేకాయుధహస్తాయ,
హ్రాం హ్రీం హ్రూం త్రిపురసంహారకాయ,
జ్వాలానలతుల్యబాణాయ, తీక్ష్ణపినాకాయుధాయ,
ఖేం ఖేం ఖేం మదనాంతకసంహారకాయ,
జాలంధరాద్యనేకాసురనిర్నాశకాయ, అపస్మృతివినాశకాయ
క్రోం క్రోం క్రోం సకలభూతగ్రహాకర్షకాయ, సకలయక్షిణీగ్రహాకర్షకాయ,
సకలకామినీగ్రహాకర్షకాయ, సకలస్త్రీగ్రహాకర్షకాయ,
సకలపైశాచికగ్రహాకర్షకాయ, ప్రయోగగ్రహాకర్షకాయ,
హ్రాం హ్రీం హ్రూం ఖేం ఖేం ఖేం సకలభూతగ్రహోచ్చాటనాయ,
సకలరాక్షసగ్రహోచ్చటనాయ, సకలయక్షిణీగ్రహోచ్చాటనాయ,
సకలకామినీగ్రహోచ్చటనాయ, సకలమోహినీగ్రహోచ్చాటనాయ,
సకలయక్షగ్రహోచ్చాటనాయ, సకలరాక్షసగ్రహోచ్చటనాయ,
సకలపురుషగ్రహోచ్చాటనాయ, సకలస్త్రీగ్రహోచ్చటనాయ,
సకలపైశాచికగ్రహోచ్చటనాయ,
ఖేం ఖేం ఖేం సకలప్రయోగగ్రహోచ్చటనాయ, సర్వగ్రహోచ్చాటనాయ,
శ్రీవీరవిజయప్రతాపజ్వాలానలనేత్ర శ్రీవీరదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మ మోపద్రవాన్ నాశయ, నాశయ. చోరాన్ నాశయ, నాశయ.
మమ శత్రూ న్నాశయ, నాశయ.
భూత, భేతాళ, మారీగణ, బ్రహ్మరాక్షసా న్నిర్మూలయ, నిర్మూలయ.
రాక్షసగ్రహా నుచ్చాట, యోచ్చాటయ. తామసగ్రహా నుచ్చాట, యోచ్చాటయ.
రాజస గ్రహా నుచ్చాట, యోచ్చాటయ. సత్వగ్రహా నుచ్చాట, యోచ్చాటయ.
సర్వగ్రహా నుచ్చాట, యోచ్చాటయ.

మా ముర్ధ, రోద్ధర .మా మానంద, యానందయ.
ఓం ఖేం ఖేం ఖేం హ్రూం హ్రీం హ్రాం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 11

ఓం జూం సః ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీం హ్రీం ఐం ఓం హ్రీం హౌం
ఓం నమో భగవతే వీరభద్రదక్షిణామూర్తయే,
శ్రీమహాసింహాసనాధీశ్వరాయ, శ్రీత్రిజగన్మోహనలీలావతారాయ,
శ్రీసర్వజనతావశంకరాయ, సర్వరాజవశంకరాయ, సాధ్యసాధకాయ,
సర్వస్త్రీవశంకరాయ, త్రిజగద్వశ్యకరాయ, దక్షాధ్వరవినాశకాయ,
ధవళశరీరాయ, దశరథసుతపరిసేవితాయ, దారితాసురనికరాయ,
దారిద్ర్యనిర్మూలనాయ, శత్రుసంహారకాయ, తీక్ష్ణనఖదంష్ట్రాయ,
జ్వలదగ్నిసవర్ణ నేత్రాయ, ప్రాసపరిఘాద్యనేకాయుధహస్తాయ,
అనేకపిశాచపరిసేవితపార్శ్వయుగళాయ,
పాదన్యాసవిచాలితభూమండలాయోర్ధ్వ కేశాయ,
సంహారితానేకాసురబృందాయ, సురసంస్తుతాయ, సురవరప్రదాయ,
సర్వోపద్రవనాశకాయ, శ్రీవీరభద్రదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ రాజప్రజావశం కురు, కురు. మమ త్రైలోక్యవశం కురు, కురు.
మమ సుందరీవశం కురు, కురు. మమ తిర్యఙ్మనుష్యాదిసకలవశం కురు, కురు.
ఓం హౌం హ్రీం ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీం హ్రీం ఐం సః జూం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 12

ఓం ఐం హ్రీం ఓం ఓం హ్రీం ఐం ఓం నమో భగవతే కీర్తిదక్షిణామూర్తయే,
సకలభువనైకదీపకాయ, సకలసురాసురారాధ్యాయ, సుచరిత్రాయ,
సుశ్లోకాయ, భక్తసులభాయ, భావనాగమ్యాయ, భానుమండలదీపనాయ,
భద్రకాళీనమస్కృతచరణాయ, రమాపతిసేవితాయ,
రాఘవసమారాధితదివ్యచరణయుగళాయ, అగస్త్యవందితాయ,
వాలఖిల్యాదిమునివరసుపూజితాయ,
సురనాయక సంస్తుత గణబృందాయ, యదుపతిరక్షకాయ,
యమనియమాదిపరినిష్ఠాయ, పరమపురుషాయ,
పతివ్రతాసంస్తుతసుయశస్కాయ, శ్రీకీర్తిదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం

మమ సుకీర్తిం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
సుస్థిరాం శ్రియం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం ఐం హ్రీం ఓం ఓం హ్రీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా ॥ 13

ఓం ఓం ఓం వం వం వం ఓం నమో భగవతే బ్రహ్మదక్షిణామూర్తయే,
జ్యోతిర్మయాయ, నానారూపవర్జితాయ, నాదబిందుకళాతీతాయ,
సత్త్వరజస్తమోఽతీతాయ, గుణాత్మకాయ, గుణప్రకాశకాయ,
జ్ఞానగమ్యాయ, జ్ఞానైకనిరతపరిసేవితపాదయుగళాయ,
స్వచ్ఛాయ, నిర్మలాయ, నిరుపమవైభవాయ, నిరంతరాయ,
నిజభక్తసంరక్షకాయ, నిగమబోధితాయ, నిగమప్రతిపాద్యాయ,
నిగమరక్షకాయ, నిగమశిఖాసంస్తుతగుణవైభవాయ, వరదాయ, వరిష్ఠాయ,
వశిష్ఠాదిమునిసంస్తుతాయ, శ్రీ బ్రహ్మదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ సుస్థిరజ్ఞానం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
మమ సకలసామ్రాజ్యాదిసుస్థిరసకలైశ్వర్యం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం వం వం వం ఓం ఓం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 14

ఓం ఐం క్లీం సౌః సౌః క్లీం ఐం ఓం నమో భగవతే శక్తిదక్షిణామూర్తయే,
సకలజగన్మోహనాయ, ఆధ్యాత్మికదుఃఖనికృంతనాయ,
హిమశైలసుతామనోరంజనాయ, అమితతేజోమండలాయ,
తేజస్స్వరూపాయ, ప్రకృతివివిక్తకాయ, మాయాశ్రయాయ,
మాయికమనశ్ఛేదకాయ, అమాయికపూజాపరితుష్టమనస్కాయ,
సుచరిత్రాయ, దుష్టవిదూరాయ, దురారాధ్యాయ,
దూర్వాసపరిపూజితపాదయుగళాయ, పరమకారుణికాయ,
కటాక్షచంద్రికాసక్తభక్తమనశ్చకోరాయ, సుస్థిరాయ, స్థిరస్థానప్రదాయ,
స్థిరపరిపాలకాయ, స్థావరరూపాయ, స్త్రీపురుషస్వరూపాయ,
శ్రీశక్తిదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ సకలధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యచతుర్విధపురుషార్థసుఫలం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
సర్వతో మాం రక్ష, రక్ష.
ఓం ఐం క్లీం సౌః క్లీం ఐం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా 15

ఓం హ్స్రాం ఓం హ్స్రాం ఓం హ్స్రాం ఓం నమో భగవతే సిద్ధదక్షిణామూర్తయే,
అం ఆం ఆర్తజనరక్షకాయ,
ఇం ఈం ఉం ఊం ఋం ౠం
ఏం ఐం ఓం ఔం అం అః శ్రీమత్త్రిపురసుందరీసంయుక్తవామభాగాయ,
కం ఖం గం ఘం ఙం బ్రహ్మవిద్యాప్రదాయ, సాంఖ్యవేదనిరతసుసేవితాయ,
చం ఛం జం ఝం ఞం ముక్తాజాలపరిష్కృతసువర్ణనిర్మితదివ్యఛత్రాయ,
టం ఠం డం ఢం ణం చామరవ్యజనాసక్తకమలాసనపద్మలోచన
సమాశ్రితపార్శ్వ యుగళాయ,
తం థం దం ధం నం సురవరసంసేవితాయ,
పం ఫం బం భం మం విజయప్రదాయ, వీరసమారాధితపాదపద్మాయ,
యం రం లం వం శం షం
సం హం ళం క్షం వం వశిష్ఠాదిమునిసంఘసంస్తుతాయ,
శ్రీసిద్ధదక్షిణామూర్తయే తుభ్యం
మమ సకలపురుషార్థసిద్ధిం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
మమ సుకళత్రపుత్రాదికం దేహి, దేహి. దాపయ, దాపయ.
ఓం హ్స్రాం ఓం హ్స్రాం ఓం హ్స్రాం ఓం హుం ఫట్ స్వాహా. 16

సహ నా వవ త్వితి శాంతిః

త్రషోడశసంయుక్తం మాలామంత్రస్తవం ప్రియే ।
యః పఠే త్సతతం భక్త్యా తస్య శ్రీ స్సర్వతో భవేత్ ॥ 1

పఠే దనుదినం య స్తు మాలామంత్రస్తవం నరః ।
తస్య సర్వాణి కార్యాణి కరస్థాని న సంశయః ॥ 2

హృదయం ప్రజపే దాదౌ తతో మంత్రం జపేత్ ప్రియే।
మంత్రషోడశసంయుక్తం మాలామంత్రస్తవం తతః ॥ 3

తతో వర్ణావళీస్తోత్రం ప్రజపేత కమలాలయే ।
యావజ్జీవం జపే న్మంత్రం దక్షిణామూర్తితుష్టయే ॥ 4

షడంగసహితో మంత్ర స్సర్వసౌఖ్యప్రదాయకః ।
నియమే నైవ జప్తవ్యో నియమ స్సర్వకామధుక్ ॥ 5

నియమం యః పరిత్యజ్య జపే న్మంత్రవరం నరః ।
స మృత్యుం శీఘ్ర మాప్నోతి సత్యం సత్యం మ యోదితమ్ ॥ 6

క్రమే ణైవ జపే ద్దేవి, మంత్రాంగాని విచక్షణః ।
విషమేన జపే ద్య స్తు క్రమం సంత్యజ్య సుందరి ॥ 7

సో ఽచిరా న్మృత్యు మాప్నోతి హ్యలక్ష్మీకో భవే ద్ధ్రువమ్ ।
అంగహీన స్తు యో మంత్ర స్స సర్వార్థవినాశకః ॥ 8

ప్రవక్ష్యామి సురారాధ్యే, మంత్ర స్యాంగాని వై శృణు ।
ప్రియే, మంత్రస్య హృదయం ముఖ మి త్యుచ్యతే బుధైః ॥ 9

మాలామంత్రస్తవ శ్చాస్య చక్షుషీ కమలాలయే ।
వర్ణావళీస్తవ శ్చాస్య శ్రోత్రం చేతి ప్రచక్షతే ॥ 10

త్రిజగన్మోహనం నామ కవచం మంత్రవిగ్రహమ్ ।
హస్తద్వయ మితి ప్రోక్తం నామ్నా మష్టోత్తరం శతమ్ ॥ 11

నాసికే తు సురారాధ్యే, మంత్ర జ్ఞైః పరికీర్తితమ్ ।
నామ్నాం సహస్రం కమలే, పాదద్వయ మి తీరితిమ్ ॥ 12

మంత్రమూర్తే షడంగాని క్రమా దేతాని సుందరి,
ఏతై ష్షడంగై స్సహితో మంత్ర స్సర్వార్థదాయకః ॥ 13

వక్ష్యామి శృణు దేవేశి, మంత్రవర్ణక్రమం శుభమ్ ।
ఉషః కాలే సముత్థాయ శయనా ద్ధరివల్లభే ॥ 14

పాదౌ ప్రక్షాల్య చాచమ్య నియమేన సమాహితః ।
కుశాసనే సమాసీనో ధ్యాత్వా శ్రీగురుపాదుకామ్ ॥ 15

తత స్తుత్వా సురారాధ్యం దేవదేవం త్రిలోచనమ్ ।
స్తోత్రై ర్వేదాంతసద్భూతై స్తతః ప్రాతర్భవం చరేత్ ॥ 16

తతః స్నాత్వా చ విధివ న్నద్యాం సంధ్యాం సమాచరేత్ ।
తతః శ్రీదక్షిణామూర్తే ర్హృదయం పరిజప్య చ ॥ 17

మంత్రం సమ్యగ్ జపేద్ బాలే, మాలామంత్రస్తవం తతః ।
శ్రీదక్షిణామూర్తిమంత్రం కల్పోక్తవిధినా యజేత్ ॥ 18

సహస్రనామభిః పూజ్య నైవేద్యాదీన్ సమర్ప్య చ ।
స్తుత్వా స్తోత్రై రనేకై శ్చ తతః కుర్యాత్ క్షమార్పణమ్ ॥ 19

ఏవం దినే దినే కార్యం దక్షిణామూర్తిశర్మణః ।
మంత్రం ధ్యానాదికం పూజాం సర్వసౌభాగ్యసిద్ధయే ॥ 20

ఏవం యః కురుతే నిత్యం తస్య దేవః ప్రసీదతి ।
తస్య దేవాః ప్రసీదంతి బ్రహ్మవిష్ణ్వాదయః ప్రియే ॥ 21

వినాయకా శ్చ శామ్యంతి లక్ష్మీ ర్భవతి సుస్థిరా ।
మంత్రషోడశసంయుక్తం మాలామంత్రస్తవం ప్రియే ॥ 22

పఠే దనుదినం యస్తు తస్య గేహే రమా స్థితా ।
రాజ్యసిద్ధిం ఖేచరత్వం విద్యాసిద్ధిం శ్రియం స్థిరామ్ ॥ 23

మాలామంత్రస్తవం జప్త్వా ప్రాప్నోతి భువి మానవః ।
ఇమం మాలామంత్రయుతం స్తోత్రం దుగ్ధాబ్ధిసంభవే ॥ 24

సర్వాభీష్టప్రదం గుహ్యం సర్వోపద్రవనాశనమ్ ।
జ్ఞానవైరాగ్యభక్తీనా మాధారం మునిసంస్తుతమ్ ॥ 25

అమంగళఘ్నం పాపఘ్నం యజ్ఞదానఫలప్రదమ్ ।
మహర్షయ స్సిద్ధి మీయుః కృష్ణద్వైపాయనాదయః ॥ 26

పరాశరో నారదాద్యా స్తథా సర్వే మహర్షయః ।
ముక్తిం గతా శ్చ పఠనా ద్దేవగంధర్వదానవాః ॥ 27

సిద్ధా స్సాధ్యా శ్చ యక్షా శ్చ పఠనా న్ముక్తి మాప్నుయుః ।
ఇంద్రాద్యాః ప్రాప్నుయు స్సర్వే ముక్తిం భుక్తిం త థాపరే ॥ 28

ఈశ్వరాద్యా స్త థైశ్వర్యం భుక్తిం ముక్తి మవాప్నుయుః ।
బ్రహ్మాదయ స్త థైశ్వర్యం పఠనా ద్ధారణా దపి ॥ 29

అశ్వమేధసహస్రాణి వాజపేయశతాని చ ।
మహాదానాని యా న్యేవ ప్రాదక్షిణ్యం భువ స్తథా ॥
కళాం నార్హంతి కమలే, షోడశీం వామ సుందరి । 30

యస్య గేహే తు లిఖితం మాలామంత్రస్తవం తత్ ।
తస్య గేహే రమాదేవీపూతం హి దశయోజనమ్ ॥ 31

ఇతి శ్రీ దక్షిణామూర్తిసంహితాయాం ఉపరిభాగే స్తోత్రఖండే
లక్ష్మీనారాయణసంవాదే శ్రీదక్షిణామూర్తిమాలామంత్రస్తవో నామ త్రిషష్టితమో ఽధ్యాయః ॥

3. మంత్రకవచమ్

బ్రహ్మరంధ్రే ధ్రువో మే ఽవ్యా, ల్లలాటే ఽవ్యా త్త పంచమః । (ఓం - న)
అక్షియుగ్మే తథా పాతు, ప్రణవాత్తః ప పంచమః ॥ (మో) 1

భ్రూయుగే ప చతుర్థో ఽవ్యా, ద్వదనే క తృతీయకః । (భ - గ)
కర్ణయో ర్వారుణం పాతు, భాంత్త స్త శ్చ గండయోః ॥ (వ - తే)

దంతే త త్రి స్సదా పాతు, జిహ్వాగ్రే ఽంత్యః సునేత్రకః । (ద- క్షి)
ముఖపృష్ఠ సమాయాంధ స్కంధా వవ్యా ట్ట పంచమః ॥ (ణా) 3

కంఠే మూ చ సదా పాతు, భుజయో ర్త స్స దావతు । (మూ-ర్త)
వాయుబీజం భగాక్రాంతం హృదయం సర్వ దావతు ॥ (యే) 4

ముకారః పాతు మే పృష్ఠే, జఠరే హ్యం స దావతు । (మ-హ్యం)
నాభౌ మే చ సదా పాతు, ధాం గుదే సర్వ దావతు ॥ (మే-ధాం) 5

ప్రకారో ఽవ్యా త్కటీ నిత్యం, జ్ఞాం చ లింగే స దావతు ।((ప్ర-జ్ఞాం)
ఊరూ పాతు ప్రకార స్తు, వాయు ర్జాన్వో స్స దావతు ॥ ((ప్ర-య) 6

చ ద్వితీయ స్తు కరయో స్స్వాకారో మణిబంధకే । (చ్ఛ-స్వా)
పాదయో ర్హా సదా పాతు, మహామంత్రపరాత్పరః । (హా)
చిదంబరనటః పాతు పూర్వస్యాం దిశి మే సదా ॥ 7

ఇతి శ్రీదక్షిణామూర్తి మంత్రకవచమ్

4. త్రైలోక్య సంమోహనకవచమ్

గంగాధరం శశిధరం ఉమాకాంతం జగత్ప్రభుం ।
దధతం జ్ఞానముద్రాం చ దక్షిణామూర్తి మాశ్రయే ॥ 1

ఆగతం మునిశార్దూలం నారదం జ్ఞానదం సదా ।
దృష్ట్వా రాజా మహాబాహుః సూర్యవంశసముద్భవః ।
హరిశ్చంద్రాభిధో నత్వా ప్రోవా చేదం శుచిస్మితః ॥ 2

హరిశ్చంద్ర ఉవాచ :-

దేవర్షే, శ్రోతు మిచ్ఛామి కవచం మంత్రవిగ్రహమ్ ।
దక్షిణామూర్తి దేవస్య వద మే నారద, ప్రభో ॥ 3

నారద ఉవాచ :-

శృణు రాజన్, ప్రవక్ష్యామి సర్వసంపత్ప్రదాయకమ్ ।
దక్షిణామూర్తిదేవస్య కవచం మంగళాలయమ్ ॥ 4

యస్య శ్రవణమాత్రేణ చాష్టసిద్ధి ర్భవిష్యతి ।
రాజ్యసిద్ధి ర్మంత్రసిద్ధి ర్విద్యాసిద్ధి ర్మహీశ్వర ॥ 5

భవ త్యచిరకాలేన దక్షిణామూర్తివర్మతః ।
పురా వైకుంఠనిలయం భగవంతం మురాంతకమ్ ॥ 6

చతుర్బాహు మనాద్యంతం అచ్యుతం పీతవాససం ।
శంఖచక్రగదాపద్మైధారిణం వనమాలినమ్ ॥ 7

సృష్టిస్థిత్యుపసంహారహేతుభూతం సనాతనమ్ ।
సర్వమంత్రమయం దేవం శైవాగమపరాయణమ్ ॥ 8

శైవదీక్షాపరం నిత్యం శైవతత్త్వపరాయణమ్ ।
దక్షిణామూర్తిదేవస్య మంత్రోపాసనతత్పరమ్ ।
కమలా ప్రణతా భూత్వా పప్రచ్ఛ వినయాన్వితమ్ ॥ 9

శ్రీమహాలక్ష్మి రువాచ :-

నారాయణ, జగన్నాథ, సర్వమంగళదాయక,
దక్షిణామూర్తిదేవస్య కవచం వద మే ప్రభో ॥ 10

శ్రీనారాయణ ఉవాచ :-

శృణు దేవి, ప్రవక్ష్యామి కవచం పరమాద్భుతమ్ ।
అత్యంతగోపితం దేవి, సర్వతంత్రేషు సిద్ధిదమ్ ॥ 11

దక్షిణామూర్తిదేవస్య సర్వజ్ఞానోదయస్య చ ।
త్రైలోక్యసంమోహనాఖ్యం బ్రహ్మమంత్రౌఘవిగ్రహమ్ ॥ 12

సర్వపాపప్రశమనం భూతోచ్చాటనకారకమ్ ।
జయప్రదం భూపతీనాం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ 13

లక్ష్మీవిద్యాప్రదం భద్రే, సుఖసాధన ముత్తమం ।
కవచ స్యాస్య దేవేశి, ఋషి ర్బ్రహ్మ ప్రకీర్తితః ॥ 14

గాయత్రీ ఛంద ఆదిష్ట , దేవతా దక్షిణాభితః,
విష్టపత్రయసంమోహజననా యాష్టసిద్ధిషు,
న్యాసో మూలేన వై కార్య, స్తతో మంత్రార్ణకం చరేత్ ॥ 15

అస్య శ్రీదక్షిణామూర్తి త్రైలోక్య సంమోహన కవచ మహామంత్రస్య
బ్రహ్మ ఋషిః, గాయత్రీ ఛందః,
త్రైలోక్యసంమోహననామక శ్రీదక్షిణామూర్తి ర్దేవతా,
హ్రీం బీజం, నమః శక్తిః, ఓం కీలకం,
మమ త్రైలోక్య సంమోహన సకలసామ్రాజ్యదాయక
శ్రీదక్షిణామూర్తిప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః ॥

ఓం నమో భగవతే దక్షిణామూర్తయే	-	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
తుభ్యం	-	తర్జనీభ్యాం నమః
జగద్వశ్యకరాయ చ	-	మధ్యమాభ్యాం నమః
త్రైలోక్యసంమోహనాయ	-	అనామికాభ్యాం నమః
నమః	-	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
సద్గతిదాయినే	-	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

ఏవం హృదయాదిన్యాసః - దిగ్బంధః ॥

ఓం దం - శిరసి,
ఓం క్షిం - దక్షిణనేత్రే,
ఓం ణాం - వామనేత్రే,
ఓం మూం - దక్షిణకర్ణే,
ఓం ర్తం - వామకర్ణే ,
ఓం యేం - దక్షిణనాసికాయాం,
ఓం తుం - వామనాసికాయాం
ఓం భ్యం - దక్షిణగండే
ఓం జం - వామగండే
ఓం గం - ఊర్ధ్వ దంతపంక్తౌ
ఓం ద్వం - అధో దంతపంక్తౌ
ఓం శ్యం - ఊర్ధ్వోష్ఠే
ఓం కం - అధరోష్ఠే
ఓం రాం - కంఠే
ఓం యుం - హృది
ఓం చం - దక్షబాహౌ
ఓం త్రైం - వామబాహౌ
ఓం లోం - కుక్షౌ
ఓం క్యం - పృష్ఠే
ఓం సం - నాభౌ
ఓం మోం - జఠరే
ఓం హం - లింగే
ఓం నాం - మూలాధారే
ఓం యం - దక్షజానౌ
ఓం నం - వామజానౌ
ఓం మోం - దక్షోరౌ
ఓం సం - వామోరౌ
ఓం ద్గం - జంఘయోః
ఓం తిం - దక్షిణపార్శ్వే
ఓం దాం - వామపార్శ్వే
ఓం యిం - దక్షపాదే
ఓం నేం - వామపాదే

॥ ఏవ మక్షరన్యాసః ॥

ధ్యానమ్ :- ధ్యాయే న్నిత్యం నిరీహం నిరుపమ మకలం జ్యోతి రానందకందం
సచ్చిద్బ్రహ్మామృతాఖ్యం నిరతిశయసుఖం నిర్గుణం నిర్వికారం
విశ్వాత్మాకార మేకం విదళితకలుషం దుస్తరాజ్ఞానధర్మా
నిర్ముక్తాత్మస్వరూపం శివ మనిశ మహం పూర్ణబోధైకరూపమ్ ॥

ఏవం ధ్యాత్వా రమాదేవి, పంచపూజాం సమాచరేత్ ॥

మనుః - **ఓం దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం** జగద్వశ్యకరాయ చ ।
త్రైలోక్య సంమోహనాయ నమ స్సద్గతిదాయినే ॥ (1) 1

ఏవం ద్వాత్రింశద్వర్ణాఖ్యం మంత్రం సమ్యగ్జపే త్ప్రియే ।
తత స్తు ప్రపఠే ద్దేవి, కవచం మంత్రవిగ్రహమ్ ॥ 2

ఓం ప్రణవో మే శిరః పాతు తారకో బ్రహ్మసంజ్ఞికః ।
ఓం దక్షిణామూర్తయే తు తథా తుభ్యం తతః పరమ్ ॥ 3

జగద్వశ్యకరాయ త్రైలోక్యసంమోహనాయ చ ।
పతి(నమ) స్తథా సర్గ తీతి దాయినే చ పదం తతః ॥ 4

ద్వాత్రింశద్వర్ణకం మంత్రం ముఖం వృత్తం స దావతు ।
ఓం నమో భగవతేతి దక్షిణామూర్త యేతి చ ॥ 5

మహ్యాం మేధాం తథా ప్రజ్ఞాం ప్రయచ్ఛ ఇతి పదం తతః ।
స్వాహాపదాన్వితం మంత్రం చతుర్వింశార్ణకం సదా ॥ (2) 6

దక్షిణం నేత్రకం పాతు సర్వసంపత్ర్పదాయకం ।
ఓం ఐం నమః క్లీం శివాయ సౌః పదేన సమన్వితమ్ ॥ (3) 7

నవార్ణం పాతు సతతం వామనేత్రం సుఖప్రదమ్ ।
ప్రణవేన సమాయుక్తం మాయయా చ సమన్వితమ్ ॥ 8

దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం వటమూలనివాసినే ।
ధ్యానైకనిరతాంగాయ నమో రుద్రాయ శంభవే ॥ 9

మాయాతారాన్వితం మంత్రం షట్త్రింశద్వర్ణసంయుతం । (4)
మమ నేత్రద్వయం పాతు సర్వసౌభాగ్యదాయకమ్ ॥ 10

ఓం నమో భగవతే చైవ **దక్షిణామూర్త యేతి** చ ।
హంస స్సో ఽహం తథా **మహ్యాం మేధాం ప్రజ్ఞాం** తతః పరమ్ ॥ 11

ప్రయచ్ఛ స్వాహా చ తథా చాష్టావింశార్ణకో మనుః ।
మమ కర్ణద్వయం పాతు సదా రాజ్యఫలప్రదః ॥ (5) 12

ప్రణవేన సమాయుక్తో మాయయా చ సమన్వితః ।
వాగ్భవేన సమాయుక్తో ఐం హ్రీ మితి సమన్వితః ॥ 13

విద్యారాశిసమన్మేఘస్ఫురదూర్మిగణోల్బణః ।
ఉమాసార్ధశరీరాయ నమ స్తే పరమాత్మనే ॥ 14

సప్తత్రింశార్ణకః పాతు మను ర్నాసాద్వయం మమ ।
ప్రణవేన సమాయుక్తః మాయాబీజసమన్వితః ॥ (6) 15

అజ్ఞానేంధనదీప్తాయ జ్ఞానాగ్నిజ్వలదీప్తయే ।
ఆనందాజ్యహవిఃప్రీత సద్జ్ఞానం చ ప్రయచ్ఛ మే ॥ 16

ద్వాత్రింశద్వర్ణసంయుక్తో లకుటాఖ్యమహేశితుః ।
మనుః ఫాలనేత్రయుగ్మం పాయా న్మమ సుఖప్రదః ॥ (7) 17

ఓం హ్రీం హ్రాం బీజయుతం చ సర్వమంగళదాయకమ్ ।
దక్షిణామూర్తయే తుభ్యం వటమూల నివాసినే ॥ 18

ధ్యానైకనిరతాంగాయ నమో రుద్రాయ శంభవే ।
ఓం హ్రాం హ్రీం ఓమ్ ఇతి చ తథా వటమూలాఖ్యకం శుభమ్ ॥ 19

కంఠం పాయా న్మమ సదా అష్టత్రింశాక్షరాభిధః । (8)
ప్రణవేన సమాయుక్తో వాగ్భవేన సమన్వితః ॥ 20

మాయాబీజసమాయుక్తః సౌః కారేణ సమన్వితః ।
మను ర్మ మోదరం పాతు సదా వాగీశ్వరాభిదః ॥ 21

పార్శ్వయో రుభయో స్తారం మాయాబీజాన్వితం సదా ।
పాయా దేకార్ణకం మంత్రం నాభిం మమ మహేశితుః ॥ (9) 22

వాగీశ్వరాయ ఇతి పదం విద్మహేతి పదం తతః ।
విద్యావాసాయ ఇతి పదం ధీమహి ఇతి పదం తతః ॥ 23

త న్నో దక్షిణామూర్తిః చ ప్రచోదయాత్ తతః పరమ్ ।
గాయత్రీ దక్షిణామూర్తేః పాతు పాదద్వయం మమ ॥ (10) 24

ఓం నమో భగవతేతి శిరః పాయా త్సదా మమ ।
హ్రాం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ముఖం స దావతు ॥ 25

హ్రీం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉర్వ్యా ద్దక్షిణాదికమ్ ।
హ్రూం దక్షిణామూర్త యేతి నమో నేత్రం తు వామకమ్ ॥ 26

హ్రైం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉర్వ్యా న్నేత్రయుగ్మకమ్ ।
హ్రౌం దక్షిణామూర్త యేతి నమో దక్షిణకర్ణకమ్ ॥ 27

హ్రః దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉవ్యా ద్వామకర్ణకమ్ ।
హ్రాం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉవ్యా ద్గండయుగ్మకమ్ ॥ 28

హ్రీం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉవ్యా ద్దక్షనాసికామ్ ।
హ్రూం దక్షిణామూర్త యేతి నమో ఉవ్యాద్వామనాసికామ్ ॥ 29

హ్రైం దక్షిణామూర్త యేతి నమః ఫాలం సదా మమ ।
హ్రౌం దక్షిణామూర్త యేతి నమః శ్రోత్రద్వయే ఉవతు ॥ 30

హ్రః దక్షిణామూర్త యేతి సమ స్త్వం సద్వయం మమ।
క్లాం దక్షిణామూర్త యేతి నమో బాహుద్వయే ఉవతు ॥ 31

క్లీం దక్షిణామూర్త యేతి నమ శ్శ్రోత్రద్వయే ఉవతు ।
క్లూం దక్షిణామూర్త యేతి నమో నాభిం సదా ఉవతు ॥ 32

క్లైం దక్షిణామూర్త యేతి జానుయుగ్మం స దావతు ।
క్లౌం దక్షిణామూర్త యేతి నమః పాదద్వయం మమ ॥ 33

పాదద్వయం దక్షిణాస్యః పాతు మే జగతాం ప్రభుః ।
గుల్ఫద్వయం జగన్నాథః పాతు మే పార్వతీపతిః ॥ 34

ఊరుద్వయం మహాదేవో, జానుయుగ్మం జగత్ప్రభుః ।
గుహ్యదేశం మధుధ్వంసీ, నాభిం పాతు పురాంతకః ॥ 35

కుక్షిం పాతు జగద్రూపీ, స్తనయుగ్మం త్రిలోచనః ।
కరద్వయం శూలపాణిః, స్కందో పాతు శివాప్రియః ॥ 36

శ్రీకంఠః పాతు మే కంఠం, ముఖం పద్మాసనో ఉవతు ।
నేత్రయుగ్మం త్రినేత్రో ఉవ్యా, న్నాసాం పాతు సదాశివః ॥ 37

వేదస్తుతో మే శ్రవణే, ఫాలం పాతు మహాబలః ।
శిరో మే భగవాన్ పాతు, కేశాన్ సర్వేశ్వరో ఉవతు ॥ 38

ప్రాచ్యాం రక్షతు లోకేశ, స్త్వాగ్నేయ్యాం పాతు శంకరః ।
దక్షిణస్యాం జగన్నాథో, నైఋుత్యాం పార్వతీపతిః ॥ 39

ప్రతీచ్యాం త్రిపురధ్వంసీ, వాయవ్యాం పాతు సర్వగః ।
ఉత్తరస్యాం దిశి సదా కుబేరస్య సఖా మమ ॥ 40

ఐశాన్యా మీశ్వరః పాతు, సర్వతః పాతు సర్వగః ।
శిఖాం జటాధరః పాతు, శిరో గంగాధరో ఽవతు ॥ 41

ఫాలం పాయా త్త్రినేత్రో, మే భ్రువౌ పాయా జ్జగన్మయః ।
త్ర్యక్షో నేత్రద్వయం పాతు, శ్రుతీ శ్రుతిశిఖామయః ॥ 42

సురశ్రేష్ఠో ముఖం పాతు, నాసాం పాతు శివాపతిః ।
జిహ్వాం మే దక్షిణామూర్తిః, హనూ పాతు మహాబలః ॥ 43

పాతు కంఠం జగద్గర్భః ,స్కందౌ పరమరూపధృత్ ।
కరౌ పాతు మహాప్రాజ్ఞో, భక్త సంరక్షణే రతః ॥ 44

ఈశానో హృదయం పాతు, మధ్యం సూక్ష్మస్వరూపధృత్ ।
మహాత్మా పాతు మే నాభిం, కటిం పాతు హరిప్రియః ॥ 45

పాతు గుహ్యం మహాదేవో, మేఢ్రం పాతు సురేశ్వరః ।
ఊరుద్వయం దక్షిణాస్యో, జానుయుగ్మం సుజానుభృత్ ॥ 46

పాతు జంఘే మమ హరః, పాదౌ పాతు సదాశివ ః ।
మమ పా త్వఖిలం దేహం సర్వదైవతపూజితః ॥ 47

వస్తిం రక్షతు గౌరీశః, పాయు రక్షతు మంగళః ।
కైలాసనిలయః పాతు గృహం మే భూతభావనః ॥ 48

అష్టమూర్తి స్సదా పాతు, భక్తాన్ భృత్యాం స్సదాశివః ।
లక్ష్మీప్రద శ్శ్రియం పాతు, ఆసీనం పాతు సర్వగః ॥ 49

పాయా త్పురారి ర్ఘోరేభ్యః భయేభ్యః పాతు మాం హరః ।
ఉదయే పాతు భగవాన్ ప్రథమే ప్రహరే హరః ॥ 50

యామే ద్వితీయే గిరిశః, ఆవర్తే దక్షిణాముఖః ।
యామే త్తృతీయే భూతేశ, శ్చంద్రమౌళి శ్చతుర్థకే ॥ 51

నిశాదౌ జగతాం నాథ, స్త్వర్థరాత్రే శివో, ఽవతు ।
నిశా తృతీయయామే మాం పాతు గంగాధరో హరః ॥ 52

ప్రభాతాయాం దయాసింధుః, పాయా న్మాం పార్వతీపతిః ।
సుప్తం మాం పాతు జటిలః, విసుప్తం ఫణిభూషణః ॥ 53

శ్రీ కంఠః పాతుమాం మార్గే, గ్రామే త్వన్యత్ర శూలభృత్ ।
కిరాతః పాతు గహనే, శైలే శైలసుతాపతిః ॥ 54

వీథ్యాం పాతు మహాబాహుః, పినాకీ పాతు మాం రణే ।
జలే పశుపతిః పాతు, స్థలే పాతు స్థలాధిపః ॥ 55

పుర్యాం పురాధిపః పాతు, దుర్గే దుర్గామనోహరః ।
పాయా ద్వృక్షసమీపే మాం నక్షత్రాధిపభూషణః ॥ 56

ప్రాసాదే భిత్తిదేశే వా నిర్వాతే వాశనౌ తథా ।
సర్వకాలే సర్వదేశే పాతు మాం దక్షిణాముఖః ॥ 57

పూర్వదేశోపద్రవేభ్యః పాతు మాం పార్వతీప్రియః ।
ఆగ్నేయాభ్యః తథా రుద్రో, యామ్యేభ్యః పాతు మృత్యుహా ॥ 58

నైఋతేభ్యః పాతు హరః, పశ్చిమేభ్యో రమార్చితః ।
వాయవ్యేభ్యో దేవదేవః, కౌబేరేభ్యో నిధిప్రియః ॥ 59

ఐశానేభ్యో రుద్రమూర్తిః పాతు, మా మూర్ధ్వతః ప్రభుః ।
అధస్తేభ్యో భూతనాథః పాతు, మా మాదిపూరుషః ॥ 60

ఫలశ్రుతి

ఇ తీదం కవచం బాలే, సర్వమంత్రౌఘవిగ్రహమ్ ।
త్రైలోక్యసంమోహనాఖ్యం దక్షిణామూర్తిశర్మణః ॥ 61

ప్రాతఃకాలే పఠే ద్య స్తు సో ఽభీష్టఫల మాప్నుయాత్ ।
పూజాకాలే పఠే ద్య స్తు కవచం సాధకోత్తమః ॥ 62

కీర్తిం శ్రియం చ మేధాం చ ప్రజ్ఞాం ప్రాప్నోతి మానవః ।
శ్రీదక్షిణామూర్తిమంత్రమయం దేవి, మయోదితమ్ ॥ 63

గురు మభ్యర్చ్య విధివ త్కవచం ప్రపఠే త్తతః ।
ద్వి స్సకృ ద్వా యథాన్యాయం సో ఽపి పుణ్యవతాం నరః ॥ 64

దేవ మభ్యర్చ్య విధివ త్పురశ్చర్యాం సమాచరేత్ ।
అష్టోత్తరశతం జప్త్వా దశాంశం హోమ మాచరేత్ ॥ 65

తత స్తు సిద్ధకవచీ సర్వకార్యాణి సాధయేత్ ।
మంత్రసిద్ధి ర్భవే త్తస్య పురశ్చర్యాం వినా తతః ॥ 66

గద్యపద్యమయీ వాణీ తస్య వక్త్రే ప్రవర్తతే ।
వక్త్రే తస్య వసే ద్వాణీ, కమలా నిశ్చలా గృహే ॥ 67

పుష్పాంజల్యష్టకం దత్వా మూలే నైవ పఠే త్తతః ।
అపి వర్షసహస్రాణి పూజాయాః ఫల మాప్నుయాత్ ॥ 68

విలిఖ్య భూర్జపత్రే వా స్వర్ణే వా ధారయే ద్యది ।
కంఠే వా దక్షిణే బాహౌ స కుర్యా త్స్వవశం జగత్ ॥ 69

త్రైలోక్యం క్షోభయ త్యేవ త్రైలోక్యవిజయీ భవేత్ ।
తద్గాత్రం ప్రాప్య శస్త్రాణి బ్రహ్మాస్త్రాదీని యాని చ ॥ 70

కౌసుమా నీవ మాల్యాని సుగంధాని భవంతి హి ।
స్వధా మ్నోత్సృజ్య భవనే లక్ష్మీ ర్వాణీ ముఖే వసేత్ ॥ 71

ఇదం కవచ మజ్ఞాత్వా యో జపే న్మంత్రనాయకమ్ ।
శతలక్షం ప్రజప్తో ఽపి న మంత్ర స్సిద్ధిదాయకః ॥ 72

స శస్త్రఘాత మాప్నోతి సో ఽచిరా న్మృత్యు మాప్నుయాత్ ।
తస్మా త్సర్వప్రయత్నేన కవచం ప్రపఠే త్సుధీః ॥ 73

నారదః :-

ఏవ ముక్త్వా రమానాథో మంత్రం లక్ష్మ్యై దదౌ హరిః ।
తతో దదౌ జగన్నాథః కవచం మంత్రవిగ్రహమ్ ॥ 74

తతో జజాప కమలా సర్వసంపత్సమృద్ధయే ।
తస్మా ద్రాజేంద్ర, కవచం గృహాణ ప్రదదామి తే ॥ 75

తస్య స్మరణమాత్రేణ జగ ద్వశ్యం భవిష్యతి ।
ఇ త్యుక్త్వా నారదఋషిః హరిశ్చంద్రం నరేశ్వరమ్ ।
తతో యయౌ స్వైరగతిః కైలాసం ప్రతి నారదః ॥ 76

ఇతి శ్రీదక్షిణామూర్తిసంహితాయా ముత్తరభాగే స్తోత్రఖండే లక్ష్మీనారాయణసంవాదే దక్షిణామూర్తిత్రైలోక్యసంమోహనకవచమ్ నామ చతుశ్చత్వారింశో ఽధ్యాయః

5. శ్రీదక్షిణామూర్తికవచమ్

ఇయం విద్యా సమాఖ్యాతా స్వగురోః పాదుకా శుభా ।
స్మర్తవ్యా సర్వపాపఘ్నీ ద్వాదశావర్తనం బుధైః ॥ 1

శ్రీపార్వ త్యువాచ :-

నమ స్తే ఽస్తు త్రయీనాథ, పరమానందకారక ।
కవచం దక్షిణామూర్తేః కృపయా వద మే ప్రభో ॥ 2

ఈశ్వర ఉవాచ :-

వక్ష్యే ఽహం దేవదేవేశి, దక్షిణామూర్తి మవ్యయమ్ ।
కవచం సర్వపాపఘ్నం వేదాంతజ్ఞానగోచరమ్ ॥ 3

అణిమాదిమహాసిద్ధివిధానచతురం శుభమ్ ।
వేదశాస్త్రపురాణాని కవితా తర్క ఏవ చ ॥ 4

బహుధా దేవి, జాయంతే కవచస్య ప్రభావతః ।
ఋషి ర్బ్రహ్మా సముద్దిష్ట ,శ్ఛందో ఽనుష్టు బుదాహృతమ్ ॥ 5

దేవతా దక్షిణామూర్తిః పరమాత్మా సదాశివః ।
బీజం వేదాదికం చైవ, స్వాహా శక్తి రుదాహృతా ॥
సర్వజ్ఞత్వే ఽపి దేవేశి, వినియోగం ప్రచక్షతే ॥ 6

అద్వంద్వనేత్ర మమలేందుకమలావతంస
మంసావలంబితసమానజటాకలాపమ్।
ఆనీలకంఠ ముపకంఠమునిప్రవీరా
నధ్యాపయంత మవలోకయ లోకనాథమ్ ॥ 7

ఓం శిరో మే దక్షిణామూర్తి రవ్యా, త్ఫాలం మహేశ్వరః ।
దృశౌ పాతు మహాదేవః, శ్రవణే చంద్రశేఖరః ॥ 8

కపోలౌ పాతు మే రుద్రో, నాసాం పాతు జగద్గురుః ।
ముఖం గౌరీపతిః పాతు, రసనాం వేదరూపధృత్ ॥ 9

దశనాం స్త్రిపురధ్వంసీ, చోష్ఠం పన్నగభూషణః ।
అధరం పాతు విశ్వాత్మా హనూ పాతు జగన్మయః ॥ 10

చుబుకం దేవదేవ స్తు పాతు, కంఠం జటాధరః ।
స్కంధౌ మే పాతు శుద్ధాత్మా, కరౌ పాతు యమాంతకః ॥ 11

కుచాగ్రం కరమధ్యం చ నఖరాన్ శంకర స్స్వయం ।
హృ న్మే పశుపతిః పాతు, పార్శ్వే పరమపూరుషః ॥ 12

మధ్యమం పాతు శర్వో మే, నాభిం నారాయణప్రియః ।
కటిం పాతు జగద్భర్తా, సక్థినీ చ మృడః స్వయమ్ ॥ 13

కృత్తివాసా స్స్వయం గుహ్య, మూరూ పాతు పినాకధృత్ ।
జానునీ త్ర్యంబకః పాతు, జంఘే పాతు సదాశివః ॥ 14

స్మరారిః పాతు మే పాదౌ, పాతు సర్వాంగ మీశ్వరః ।
ఇ తీదం కవచం దేవి, పరమానందదాయకమ్ ॥ 15

జ్ఞానవాగర్థదం వీర్య మణిమాదివిభూతిదమ్ ।
ఆయురారోగ్య మైశ్వర్య మపమృత్యుభయాపహమ్ ॥ 16

ప్రాతఃకాలే శుచి ర్భూత్వా త్రివారం సర్వదా జపేత్ ।
నిత్యం పూజాసమాయుక్త స్సంవత్సర మతంద్రితః ॥ 17

జపే త్రిసంధ్యం యో విద్వాన్ వేదశాస్త్రార్థపారగః ।
గద్యపద్యై స్తథా చాపి నాటకాః స్వయ మేవ హి ।
నిర్గచ్ఛంతి ముఖాంభోజా త్సత్య మేత న్న సంశయః ॥ 18

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మవైవర్తే మహాపురాణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే శ్రీదక్షిణామూర్తి కవచమ్.

6. శ్రీదక్షిణామూర్తి చతుర్వింశవర్ణమాలాస్తోత్రమ్

ఓమ్ ఇ త్యేత దస్య బుద్ధై ర్నానుగృహీతం
యద్బా సేదం భాతి సమస్తం వియదాది,
య స్యాజ్ఞాతః స్వస్వపదస్థావిధిముఖ్యా
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 1

నమ్రాంగానాం భక్తిమతాం యః పురుషార్థం
ధత్తే క్షిప్రంహంతిచతత్సర్వవిపత్తీః,
పాదాంభోజధ్వస్తనిజాపత్ స్మృతిమీశం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 2

మోహధ్వస్త్యై వైణికవైయాసికముఖ్యా
స్సంవిన్ముద్రా పుస్తకవీణాక్షగుణాఢ్యమ్,
హస్తాంభోజై ర్బిభ్రత మారాధితవంత
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 3

భద్రారూఢం భద్రద మారాధయితౄణాం
భక్తిశ్రద్ధాపూర్వక మీశం ప్రణమంతి,
ఆదిత్యా యం వాంఛితసిద్ధ్యై కరుణాబ్ధిం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 4

గర్భాంతస్థాః ప్రాణిన ఏతే భవపాశచ్ఛేదే
దక్షం నిశ్చితవంత శ్శరణం యమ్
ఆరా ధ్యాంఘ్రిం ప్రస్ఫురదంభోరుహయుగ్మం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 5

వక్త్రం ధన్యా స్సంసృతివార్ధే రతిమాత్రాద్
భీతా స్సంతి పూర్ణశశాంకద్యుతి యస్య,
సేవంతే ఉధ్యాసీన మనంతం వటమూలం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 6

తేజస్తోమై రంగదసంఘట్టితభాస్వ
న్మాణిక్యోత్థై ర్వాసితవిశ్వోరుచిరై ర్యః,
తేజోమూర్తిం ఖానిలతేజః ప్రముఖాబ్ధిం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 7

దధ్యాజ్యాదిద్రవ్యకకర్మాణ్యఖిలాని
త్యక్త్వా కాంక్షాం కర్మఫలే ష్వత్ర కరోతి,
య జ్జిజ్ఞాసారూపఫలార్థీ క్షితిదేవ
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 8

క్షిప్రం లోకే యం భజమానః పృథుపుణ్యః
ప్రధ్వస్తాధిః ప్రోజ్ఝితసంసృత్యఖిలార్తిః,
ప్రత్యగ్భూతం బ్రహ్మపరం స నమతే య
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 9

నా నే త్యేవం యన్మనుమధ్యస్థితవర్ణం
భక్తాః కాలే వర్ణ గృహీతేః వ్రజపంతః,
మోదంతే సంప్రాప్తసమస్తశ్రుతితంత్రా
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 10

మూర్తిచ్ఛాయానిర్జితమందాకినీ కుంద
ప్రాలేయాంభోరాశిసుధాసూతిసురేభః,
య స్యాభ్రాభా హాసవిధౌ దక్షశిరోధి
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 11

తప్తస్వర్ణచ్ఛాయజటాజూటకటాహ
ప్రోద్యద్వీచీవల్లివిరాజత్సురసింధుమ్,
నిత్యం సూక్ష్మం నిత్యనిరస్తాఖిలదోషం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 12

యేన జ్ఞాతే నైవ సమస్తం విదితం స్యాద్
యస్మా దన్య ద్వస్తు జగత్యాం శశశృంగమ్,
యం ప్రాప్తానాం నాస్తి పరం ప్రాప్య మనాదిం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 13

మత్తో మారో యస్య లలాటాక్షి భవాగ్ని
స్ఫూర్జత్కీలప్రోషితభస్మీకృతదేహః,
త ద్భ స్మాసీ ద్యస్య సుజాతః పటవాస
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 14

అంభోరాశౌ సంసృతిరూపే లుఠతాం
తత్పారం గంతుం యత్పదభక్తి ర్దృఢనౌకా,
సర్వారాధ్యం సర్వగ మానందపయోధిం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 15

మేధావీ స్యా దిందువతంసం ధృతవీణం
కర్పూరాభం పుస్తకహస్తం కమలాక్షమ్,
చిత్తే ధ్యాయన్ యస్య వపు ర్ద్రాఙ్నిమిషార్ధం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 16

ధామ్నాం ధామ ప్రౌఢరుచీనాం పరమం
య త్సూర్యాదీనాం యస్య స హేతు ర్జగదాదేః,
ఏతావా న్యే యస్య స సర్వేశ్వర మీడ్యం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 17

ప్రత్యాహారప్రాణనిరోధాదిసమర్థై
ర్భక్తై ర్దాంతై స్సంయతచిత్తై ర్యతమానైః,
స్వాత్మత్వేన జ్ఞాయత ఏవ త్వరయా య
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 18

జ్ఞాంశీభూతాన్ ప్రాణినః ఏతా ఫలదాతా
చిత్తాంతస్థః ప్రేరయతి స్వే సకలే ఽపి
కృత్యే దేవః ప్రాక్తనకర్మానుసరన్ స్వన్
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 19

ప్రజ్ఞామాత్రప్రాపితసంవిన్నిజభక్తం
ప్రాణాక్షాదే ప్రేరయితారం ప్రణవార్థమ్,
ప్రాహుః ప్రాజ్ఞా యం విదితానుశ్రవతత్త్వా
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 20

యస్య జ్ఞానా దేవ నృణాం సంసృతిబోధో
యస్య జ్ఞానా దేవ విమోక్షో భవ తీతి,
స్పష్టం బ్రూతే వేదశిరోదేశిక మాద్యం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 21

ఛిన్నే ఽవిద్యారూపవటే నైవ చ విశ్వం
య త్రాధ్యస్తం జీవపరేశత్వ మ పీదమ్,
భానో ర్భాను ష్వంబువ దస్తాఖిలభేదం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 22

స్వాపస్వప్నౌ జాగ్రదవ స్థాపి న యత్ర
ప్రాణ శ్చేత స్సర్వగతో య స్సకలాత్మా,
కూటస్థో యః కేవలసచ్చిత్సుఖరూప
స్తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 23

హా హే త్యేవం విస్మయ మీయుర్మునిముఖ్యాః
జ్ఞాతే యస్మిన్ స్వాత్మత యానాత్మవిమోహః,
ప్రత్యగ్భూతే బ్రహ్మణి యాతః కథ మిత్థం
తం ప్రత్యంచం దక్షిణవక్త్రం కలయామి. 24

య్యైషా! రమ్యై ర్మత్తమయూరాభిధవృత్తై
రాదౌ క స్తౌ య న్మ సువర్ణై ! ర్నుతిభంగీ,
తా మే వైతాం దక్షిణవక్త్రః కృపయా
సా పూరీకుర్యా ద్దేశికసమ్రా ట్పరమాత్మా. 25

ఇతి శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్యవర్య శ్రీమద్భగవత్పాదపూజ్యవిరచితం
శ్రీదక్షిణామూర్తి చతుర్వింశ తివర్ణమాలా స్తోత్రమ్.

7. మేధాదక్షిణామూర్తి మంత్రవర్ణపదస్తుతిః

ఓమ్ ఇ త్యే కాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరంతి త్రయ శ్శిఖాః,
తస్మై తారాత్మనే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 1

నత్వా యం మునయ స్సర్వే పరం యాంతి దురాసదమ్,
నకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 2

మోహజాలవినిర్ముక్తో బ్రహ్మవిద్ యాతి యత్పదమ్,
మోకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 3

భవ మాశ్రిత్య యం విద్వా నభవో హ్యాభవ త్పరః,
భకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 4

గగనాకారవ ద్భాంత మనుభా త్యఖిలం జగత్,
గకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 5

వటమూలనివాసో యో లోకానాం ప్రభు రవ్యయః,
వకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 6

తేజోభి ర్యస్య సూర్యో ఽసౌ కాలక్ప్తికరో భవత్,
తేకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 7

దక్షత్రిపురసంహారే యః కాలవిషభంజనే,
దకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 8

క్షిప్రం భవతి వాక్సిద్ధి ర్య న్నామస్మరణా న్నృణామ్,
క్షికారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 9

ణాకారవాచ్యో య స్సుప్తం సందీపయతి మే మనః,
ణాకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 10

మూర్ తయో హ్యష్టధా యస్య జగజ్జన్మాదికారణమ్,
మూకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 11

త త్త్వం బ్ర హ్మాసి పరమ మితి యద్గురుబోధితః,
సరేఫతాత్మనే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 12

యే యంవిదిత్వా బ్రహ్మాద్యా ఋషయో యాంతి నిర్వృతిమ్,
యేకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 13

మహతాం దేవ మి త్యాహు ర్నిగమాగమయో శ్శివః,
మకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 14

సర్వస్య జగతో హ్యంత ర్బహి ర్యో వ్యాప్య సంస్థితః,
హ్యంకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 15

త్వ మేవ జగత స్సాక్షీ సృష్టిస్థిత్యంతకారణమ్,
మేకారరూపిణే మేధాధక్షిణామూర్తయే నమః. 16

ధా మేతి ధాతృసృష్టే ర్య త్కారణం కార్య ముచ్యతే,
ధాంకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 17

ప్రకృతే ర్య త్పరం ధ్యాత్వా తాదాత్మ్యం యాతి వై మునిః,
ప్రకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 18

జ్ఞానినో య ముపాస్యంతి తత్త్వాతీతం చిదాత్మకమ్,
జ్ఞాకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 19

ప్రజ్ఞా సంజాయతే యస్య ధ్యాననామార్చనాదిభిః,
ప్రకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 20

యస్య స్మరణమాత్రేణ నరో ముక్త స్సంబంధనాత్,
యకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 21

ఛ (చ్ఛ) వే ర్య న్నేంద్రియా ణ్యాపు ర్విషయే ష్విహ జాడ్యతామ్,
ఛకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 22

స్వాంతే విదాం జడానాం యో దూరే తిష్ఠతి చిన్మయః,
స్వాకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 23

హారప్రాయఫణీంద్రాయ సర్వవిద్యాప్రదాయినే,
హాకారరూపిణే మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః. 24

ఓమ్ నమో భగవతే దక్షిణామూర్తయే మహ్యం మేధాం ప్రజ్ఞాం, ప్రయచ్ఛ, స్వాహా.

ఇతి శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తి మంత్రవర్ణపదస్తుతిః.

8. శ్రీదక్షిణామూర్తి స్తుతిః

స్ఫటికరజతవర్ణం మౌక్తికీ మక్షమాలాం
అమృతకలశవిద్యాజ్ఞానముద్రాం కరాబ్జైః
దధత మురగకక్షం చంద్రచూడం త్రిణేత్రం
విధృతవివిధభూషం దక్షిణామూర్తి మీడే ॥ 1

ముద్రాం భద్రార్థదాత్రీం, సపరశుహరిణం, బాహుభి ర్బాహు మేకం
జాన్వాసక్తం దధానో, భుజగవరసమాబద్ధకక్ష్య వటాధః
ఆసీన శ్చంద్రఖండప్రతిఘటితజటాక్షీరగౌర స్త్రిణేత్రో
దద్యా దాద్యై శ్శుకాద్యై ర్మునిభి రభివృతో భావసిద్ధిం భవో నః ॥ 2

భస్మవ్యాపాండురాంగ, శ్శశిశకలధరో, జ్ఞానముద్రాక్షమాలా
వీణా పుస్తై ర్విరాజత్కరకమలధరో, యోగపట్టాభిరామః,
వ్యాఖ్యాపీఠే నిషణ్ణో, మునివరనికరై స్సేవ్యమానః, ప్రసన్నః,
సవ్యాళః, కృత్తివాసా, స్సతత మవతు నో దక్షిణామూర్తి రీశః ॥ 3

వీణాం కరైః పుస్తక మక్షమాలాం బిభ్రాణ, మభ్రాభగళం, వరాఢ్యమ్,
ఫణీంద్రకక్షం, మునిభి శ్శుకాద్యై స్సేవ్యం వటాధః కృతనీడ మీడే ॥ 4

ముద్రా పుస్తక వహ్ని నాగ విలస ద్బాహుం, ప్రసన్నాననం,
ముక్తాహారవిభూషణం, శశికళాభాస్వత్కిరీటోజ్జ్వలమ్,
అజ్ఞానాపహ, మాది, మాదిమగిరా మర్థం, భవానీపతిం,
న్యగ్రోధాంత, మాదినివాసినం, సురగురుం, ధ్యాయా మ్యభీష్టాప్తయే ॥ 5

9. దక్షిణామూర్త్యష్టకమ్

శ్రీ వ్యాస ఉవాచః :-

శ్రీమద్గురో, నిఖిలవేదశిరోనిగూఢ,
బ్రహ్మాత్మబోధసుఖసాంద్రతనో, మహాత్మన్,
శ్రీకాంతవాక్పతిముఖాఖిలదేవసంఘ,
స్వాత్మావబోధకపరేశ, నమో నమ, స్తే. 1

సాన్నిధ్యమాత్ర ముపలభ్య సమస్త మేత
దాభాతి యస్య జగ దత్ర చరాచరం చ,
చిన్మాత్రతాం నిజకరాంగుళి ముద్రయా య
స్స్వ స్యానిశం వదతి నాథ, నమో నమ స్తే. 2

జీవేశ్వరాద్యఖిల మత్ర వికారజాతం
జాతం యత స్స్థిత మనంతసుఖే చ యస్మిన్,
యేనోపసంహృత మఖండచిదేక శక్త్యా
స్వాభిన్నయైవ జగదీశ, నమో నమ స్తే. 3

య స్స్వాంశజీవసుఖదుఃఖఫలోపభోగ
హేతో ర్వపూంషి వివిధాని చ భౌతికాని,
నిర్మాయ తత్ర విశతాకరణై స్స హాంతే
జీవేన సాక్ష్య మత ఏవ నమో నమ స్తే. 4

హృత్పుండరీకగతచిన్మణి మాత్మరూపం
యస్మిన్ సమర్పయతి యోగబలేన విద్వాన్,
యః పూర్ణబోధసుఖలక్షణ ఏకరూప
ఆకాశవ ద్విభు రుమేశ, నమో నమ స్తే. 5

యన్మాయయా హరిహరద్రుహిణా బభూవు
స్సృష్ట్యాదికారిణ ఇమే జగతా మధీశాః,
యద్విద్య యైవ పర యాత్ర హి వశ్యమాయా
స్థైర్యం గతా గురువరేశ నమో నమ స్తే. 6

స్త్రీ పుం నపుంసక సమాహ్వాయ లింగహీనో
ఉ ప్యాస్తే త్రిలింగక ఉమేశతయా య ఏవ,
సత్యప్రబోధసుఖరూపతయాత్వరూప
వత్త్వేన చ త్రిజగదీశ, నమో నమ స్తే. 7

జీవత్రయం భ్రమతి వై య దవిద్య యైవ
సంసారచక్ర ఇహ దుస్తరదుఃఖహేతౌ,
య ద్విద్య యైవ నిజబోధరతం స్వవ శ్యా
విద్యం చ త ద్భవతి సాంబ, నమో నమ స్తే. 8

ఇతి శ్రీగురుజ్ఞానవాసిష్ఠజ్ఞానకాండస్య ద్వితీయపాదే ప్రథమాధ్యాయే శ్రీ వ్యాసకృత దక్షిణామూర్త్యష్టకమ్.

10. శ్రీదక్షిణామూర్తిస్తవమ్

ఉపాసకానాం య దుపాసనీయ ముపాత్తవాసం వటశాఖమూలే,
త ద్ధామ దాక్షిణ్యజుషా స్వమూర్త్యా జాగర్తు చిత్తే మమ బోధరూపమ్. 1

అద్రాక్ష మక్షీణదయానిధాన మాచార్య మాద్యం వటమూలభాగే,
మౌనేన మందస్మితభూషితేన మహర్షిలోకస్య తమోనుదం తమ్. 2

విద్రావితాశేషతమోగణేన ముద్రావిశేషేణ ముహు ర్మునీనామ్,
నిరస్య మాయాం దయయా విధత్తే దేవో మహాం స్త త్త్వ మ సీతి బోధమ్. 3

అపారకారుణ్యసుధాతరఙ్గై రపాంగపాతై రవలోకయంతమ్,
కఠోరసంసారనిదాఘతప్తాన్ మునీ నహం నౌమి గురుం గురూణామ్. 4

మ మాద్య దేవో వటమూలవాసీ కృపావిశేషా త్కృతసన్నిధానః,
ఓంకారరూపా ముపదిశ్య విద్యా మావిద్యకధ్వాంత మపాకరోతు. 5

కళాభి రిందో రివ కల్పితాంగం ముక్తాకలాపై రివ బద్ధమూర్తిమ్,
ఆలోకయే దేశిక మప్రమేయ మనాద్యవిద్యాతిమిరప్రభాతమ్. 6

స్వదక్షజానుస్థితవామపాదం పాదోదరాలంకృతయోగపట్టమ్,
అపస్మృతే రాహితపాద మంగే ప్రణౌమి దేవం ప్రణిధానవంతమ్. 7

తత్త్వార్థ మంతే వసతా మృషీణాం యు వాపి య స్సన్నుపదేష్టు మీష్టే,
ప్రణౌమి తం ప్రాక్తనపుణ్యజాలై రాచార్య మాశ్చర్యగుణాధివాసమ్. 8

ఏకేన ముద్రాం పరశుం కరేణ కరేణ చాన్యేన మృగం దధానః,
స్వజానువిన్యస్తకరః పురస్తా దాచార్యచూడామణి రావి రస్తు. 9

ఆలేపవంతం మదనాంగభూత్యా శార్దూలకృత్త్యా పరిధానవంతమ్,
ఆలోకయే కంచన దేశికేంద్ర మజ్ఞానవారాకరబాడబాగ్నిమ్. 10

చారుస్మితం సోమకళావతంసం వీణాధరం వ్యక్తజటాకలాపమ్,
ఉపాసనే కేచన యోగిన స్త్వా ముపాత్తనాదానుభవప్రమోదమ్. 11

ఉపాసతే యం మునయ శ్శుకాద్యా నిరాశిషో నిర్మమతాధివాసాః,
తం దక్షిణామూర్తితనుం మహేశ ముపాస్మహే మోహమహార్తిశాంత్యై.

కాంత్యా నిందితకుందకందళవపుర్న్యగ్రోధమూలే వసన్
కారుణ్యామృతవారిభి ర్మునిజనం సంభావయన్ వీక్షితైః,
మోహధ్వాంతవిభేదనం విరచయన్ బోధేన త త్తాదృశా
దేవ స్తత్త్వ మ సీతి బోధయతు మాం ముద్రావతా పాణినా. 13

అగౌరగాత్రై రలలాటనేత్రై ర శాంతవేషై రభుజంగభూషైః,
అబోధముద్రై రనపాస్తనిద్రై రపూరకామై రమరై రలం నః. 14

దైవతాని కతి సంతి నావనౌ, నైవ తాని మనసో మతాని మే,
దీక్షితం జడధియా మనుగ్రహే దక్షిణాభిముఖ మేవ దైవతమ్. 15

ముదితాయ ముగ్ధశశి నావతంసినే భసితావలేపరమణీయమూ ర్తయే,
జగదింద్రజాలరచనాపటీయసే మహసే నమో ఉస్తు వటమూలవాసినే.

వ్యాలంబినీభిః పరితో జటాభిః కలావశేషేణ కలాధరేణ,
పశ్య ల్లలాటేన ముఖేందునా చ ప్రకాశసే చేతసి నిర్మలానామ్. 17

ఉపాసకానాం త్వ ముమాసహాయః పూర్ణేందుభావం ప్రకటీకరోషి,
య దద్య తే దర్శనమాత్రతో మే ద్రవ త్యహో మానసచంద్రకాంతః.

య స్తే ప్రసన్నా మనుసందధానో మూర్తిం ముదా ముగ్ధశశాంకమౌళేః,
ఐశ్వర్య మాయు ర్లభతే చ విద్యా మంతే చ వేదాంతమహారహస్యమ్. 19

ఇతి శ్రీమచ్ఛంకర భారతీస్వామివిరచితం దక్షిణామూర్తి స్తవమ్.

11. శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రమ్

(శ్రీ శంకరభగవత్పాద విరచితమ్)

1. మౌనవ్యాఖ్యాప్రకటితపరబ్రహ్మతత్త్వం యువానం,
వర్షిష్ఠాంతేవసదృషిగణై రావృతం బ్రహ్మనిష్ఠైః,
ఆచార్యేంద్రం కరకలితచిన్ముద్ర, మానందమూర్తిం,
స్వాత్మారామం ముదితవదనం, దక్షిణామూర్తి మీడే.

2. వటవిటపిసమీపే భూమిభాగే నిషణ్ణం
సకలమునిజనానాం జ్ఞానదాతార మారాత్
త్రిభువనగురు మీశం దక్షిణామూర్తిదేవం
జననమరణదుఃఖచ్ఛేదదక్షం నమామి.

3. చిత్రం వటతరో ర్మూలే వృద్ధా శ్శిష్యా, గురుర్ యువా,
గురో స్తు మౌన వ్యాఖ్యానం, శిష్యా స్తు ఛిన్నసంశయాః.

4. నిధయే సర్వవిద్యానాం, భిషజే భవరోగిణాం,
గురవే సర్వలోకానాం దక్షిణామూర్తయే నమః.

5. ఓం నమః ప్రణవార్థాయ, శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ, ప్రశాంతాయ,దక్షిణామూర్తయే నమః.

శ్రీదక్షిణామూర్తి స్తోత్రమ్ :

1. విశ్వందర్పణదృశ్యమానగరీతుల్యం నిజాంతర్గతం
పశ్య న్నాత్మని మాయయా బహి రి వోద్భూతం యథా నిద్రయా
య స్సాక్షాత్కురుతే ప్రబోధసమయే స్వాత్మాన మే వాద్వయం
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

2. బీజ స్యాంతరి వాంకురో జగ దిదం ప్రాఙ్నిర్వికల్పం పున
ర్మాయాకల్పితదేశకాలకలనావైచిత్ర్యచిత్రీకృతమ్
మాయా వీవ విజృంభయ త్యపి మహాయో గీవ య స్స్వేచ్ఛయా
తస్మై శ్రీగురు[illegible]ర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

3. య స్యైవ స్ఫురణం సదాత్మక మసత్కల్పార్థగం భాసతే
సాక్షా త్త త్త్వ మ సీతి వేదవచసా యో బోధయ త్యాశ్రితాన్
య త్సాక్షాత్కరణా ద్భవే న్న పునరావృత్తి ర్భవాంభోనిధౌ
తస్మై శ్రీ గురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీ దక్షిణామూర్తయే.

4. నానాఛిద్రఘటోదర స్థితమహాదీపప్రభాభాస్వరం
జ్ఞానం యస్య తు చక్షురాదికరణద్వారా బహిఃస్పందతే
జానా మీతి త మేవ భాంత మనుభా త్యేత త్సమస్తం జగత్
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

5. దేహం ప్రాణ మ పీంద్రియా ణ్యపి చలాం బుద్ధిం చ శూన్యం విదుః
స్త్రీబాలాంధజడోపమా స్త్వహ మితి భ్రాంతా భృశం వాదినః

మాయాశక్తివిలాసకల్పితమహావ్యామోహసంహారిణే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

6. రాహుగ్రస్తదివాకరేందుసదృశో మాయాసమాచ్ఛాదనాత్
సన్మాత్రః కరణోపసంహరణతో యో ఒభూ త్సుషుప్తః పుమాన్
ప్రాగస్వాప్స మితి ప్రబోధసమయే యః ప్రత్యభిజ్ఞాయతే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

7. బాల్యాది ష్వపి జాగ్రదాదిషు తథా సర్వా స్వవస్థా స్వపి
వ్యావృత్తా స్వనువర్తమాన మహ మిత్యంతస్స్ఫురంతం సదా
స్వాత్మానం ప్రకటీకరోతి భజతాం యో ముద్రయా భద్రయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

8. విశ్వం పశ్యతి కార్యకారణతయా స్వస్వామిసంబంధతః
శిష్యాచార్యతయా త థైవ పితృపుత్రాద్యాత్మనా భేదతః
స్వప్నే జాగ్రతి వా య ఏష పురుషో మాయాపరిభ్రామితః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

9. భూ రంభాం స్యనలో ఒనిలో ఒంబర మహర్నాథో హిమాంశుః పుమా
ని త్యాభాతి చరాచరాత్మక మిదం య స్యైవ మూర్త్యష్టకమ్
నాన్య త్కించన విద్యతే విమృశతాం యస్మా త్పరో ఒస్మా ద్విభోః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

10. సర్వాత్మత్వ మితి స్ఫుటీకృత మిదం యస్మా దముష్మిం స్తవే
తే నాస్య శ్రవణా, త్తదర్థమననా, ద్ధ్యానా చ్చ, సంకీర్తనాత్,
సర్వాత్మత్వమహావిభూతిసహితం స్యా దీశ్వరత్వం స్వతః
సిద్ధ్యే త్తత్పున రష్టధా పరిణతం చైశ్వర్య మవ్యాహతమ్.

--0--

12. మృత్యుంజయ స్తోత్రమ్

నందికేశ్వర ఉవాచ :-

కైలాస స్యోత్తరే శృంగే, శుద్ధస్ఫటికసన్నిభే,
తమోగుణవిహీనే, తు జరామృత్యువివర్జితే. 1

సర్వతీర్థాస్పదాధారే, సర్వజ్ఞానకృతాలయే,
కృంతాంజలిపుటో బ్రహ్మా ధ్యానశీల స్సదాశివమ్. 2

పప్రచ్ఛ ప్రణతో భూత్వా, జానుభ్యా మవనిం గతః,
సర్వార్థసంపదాధారో, బ్రహ్మా లోకపితామహః. 3

బ్ర హ్మోవాచ :-

కే నోపాయేన దేవేశ, చిరాయు ర్లోమశో ఒభవత్,
త న్మే బ్రూహి మహేశాన, లోకానాం హితకామ్యయా. 4

శ్రీసదాశివ ఉవాచ :-

శృణు బ్రహ్మన్, ప్రవక్ష్యామి చిరాయు ర్మునిసత్తమః,
సంజాతో వర్మణా యేన వ్యాధిమృత్యువివర్జితః. 5

తస్మి న్నేకార్ణవే, ఘోరే, సలిలౌఘపరిప్లుతే,
కృతాంతభయనాశాయ స్తుతో మృత్యుంజయ శ్శివః 6

తస్య సంకీర్తనా న్నిత్యం మర్త్యో మృత్యువివర్జితః.
త్వ మేవ కీర్తయ, బ్రహ్మన్, మృత్యుం జేతుం న సంశయః. 7

లోమశ ఉవాచ :-

ఓం దేవాదిదేవ, దేవేశ, సర్వప్రాణభృతాం వర,
ప్రాణినా మపి నాథ స్త్వం మృత్యుంజయ, నమో ఒస్తు తే. 8

దేహినాం జీవభూతో ఽసి, జీవో జీవస్య కారణమ్,
జగతాం రక్షక స్త్వం వై మృత్యుంజయ నమో ఽస్తు తే. 9

హేమాద్రిశిఖరాకార, సుధావీచిమనోహర,
పుండరీక, పరంజ్యోతి, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 10

ధ్యానాధార, మహాజ్ఞాన, సర్వజ్ఞానైకకారణ,
పరిత్రా తాసి లోకానాం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 11

నిహతా యేన కాలేన సదేవాసురమానుషాః,
గంధర్వాప్సరస శ్చైవ సిద్ధవిద్యాధరా స్తథా. 12

సాధ్యా శ్చ వసవో రుద్రా స్త థాశ్వినిసుతావుభౌ,
మరుత శ్చ దిశో నాగాః స్థావరా జంగమా స్తథా. 13

యే ధ్యాయంతి పరాం మూర్తిం పూజయం త్యమరాధిప,
న తే మృత్యువశం యాంతి మృత్యుంజయ నమో ఽస్తు తే. 14

త్వ మోంకారో ఽసి, వేదానాం దేవానాం చ సదాశివః,
ఆధారశక్తి శ్శక్తీనాం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 15

స్థావరే జంగమే వాపి యావ త్తిష్ఠతి మేదినీ,
జీవ త్వి త్యాహ లోకో ఽయం మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 16

సోమసూర్యాగ్నిమధ్యస్థ,వ్యోమవ్యాపిన్, సదాశివః,
కాలత్రయ,మహాకాల, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 17

ప్రబుద్ధే చాప్రబుద్ధే చ త్వ మేవ సృజసే జగత్,
సృష్టిరూపేణ దేవేశ, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 18

వ్యోమ్ని త్వం వ్యోమరూపో ఽసి, తేజ స్సర్వత్ర తేజసి,
ప్రాణినాం జ్ఞానరూపో ఽసి, మృత్యుంజయ నమో ఽస్తు తే. 19

జగజ్జీవో జగత్ప్రాణః స్రష్టా త్వం జగతః ప్రభుః,
కారణం సర్వతీర్థానాం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 20

నేతా త్వ మింద్రియాణాం చ, సర్వజ్ఞానప్రబోధకః,
సాంఖ్యయోగ శ్చ హంస శ్చ మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 21

రూపాతీత స్సురూప శ్చ పిండస్థ పద మేవ చ,
చతుర్విధఫలాధార, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 22

రేచకే వహ్నిరూపో ఽసి, సోమరూపో ఽసి పూరకే,
కుంభకే శివరూపో ఽసి, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 23

క్షయం కరోతి పాపానాం, పుణ్యానా మపి వర్ధనమ్,
హేతు స్త్వం శ్రేయసా న్నిత్యం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 24

సర్వమాయాకళాతీత, సర్వేంద్రియపరావర,
సర్వేంద్రియకలాధీశ, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 25

రూపం గంధో రసః స్పర్శ శ్శబ్ద స్సంస్కార ఏవ చ,
త్వత్తః ప్రకాశ ఏతేషాం మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 26

చతుర్విధానాం సృష్టీనాం హేతు స్త్వం కారణేశ్వర,
భావాభావపరిచ్ఛిన్న, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 27

త్వ మేకో నిష్కళో లోకే, సకలం భువనత్రయమ్,
అతిసూక్ష్మాతిరూప స్త్వం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 28

త్వం ప్రబోధ, స్త్వ మాధార, స్త్వద్బీజం భువనత్రయమ్,
సత్త్వం రజ స్తమ స్త్వం హి, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 29

త్వం సోమ స్త్వం దినేశ శ్చ, త్వ మాత్మా ప్రకృతేః పరః,
అష్టత్రింశత్కలానాథ, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 30

సర్వేంద్రియాణా మాధార, స్సర్వభూతగణాశ్రయః,
సర్వజ్ఞానమయ స్సత్త్వం, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 31

త్వ మాత్మా సర్వభూతానాం, గుణానాం త్వ మధీశ్వరః,
సర్వానందమయాధార, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 32

త్వం యజ్ఞ స్సర్వయజ్ఞానాం, త్వం బుద్ధి ర్బోధలక్షణా,
శబ్దబ్రహ్మ త్వ మోంకారో, మృత్యుంజయ, నమో ఽస్తు తే. 33

శ్రీసదాశివ ఉవాచ :-

ఏవం సంకీర్తయే ద్య స్తు శుచి స్తద్గతమానసః,
భక్త్యాయ శృణోతి యో బ్రహ్మ, న్న స మృత్యువశో భవేత్. 34

న తు మృత్యుభయం తస్య, ప్రాప్తకాలం చ లంఘయేత్,
అపమృత్యుభయం తస్య ప్రణశ్యతి న సంశయః. 35

వ్యాధయో నోపపద్యంతే, నోపసర్గభయం భవేత్,
ప్రత్యాసన్నాంతరే కాలే శతైకావర్తనే కృతే. 36

మృత్యు ర్న జాయతే తస్య, రోగా న్ముచ్యతి నిశ్చితమ్,
పంచమ్యాం వా దశమ్యాం వా పౌర్ణమాస్యా మ థాపి వా. 37

శత మావర్తయే ద్య స్తు శతవర్షం స జీవతి,
తేజస్వీ బలసంపన్నో లభతే శ్రియ ముత్తమామ్. 38

త్రివిధం నాశయే త్పాపం మనోవాక్కాయసంభవమ్,
అభిచారాణి కర్మాణి కర్మా ణ్యాథర్వణాని చ. 39

ఇదం రహస్యం పరమం దేవదేవస్య శూలినః,
దుఃస్వప్ననాశనం పుణ్యం సర్వవిఘ్నవినాశనమ్. 40

ఇతి శ్రీనృసింహపురాణే శివబ్రహ్మసంవాదే మార్కండేయకృతం మృత్యుంజయస్తోత్రమ్.

-- 0 --

13. రుద్రస్తుతిః

నమో దేవాయ, మహతే, దేవదేవాయ, శూలినే,
త్ర్యంబకాయ, త్రిణేత్రాయ, యోగినాం పతయే నమః. 1

నమో ఽస్తు దేవదేవాయ, మహాదేవాయ, వేధసే,
శంభవే, స్థాణవే, నిత్యం శివాయ, పరమాత్మనే. 2

నమ స్సోమాయ, రుద్రాయ, మహాగ్రాసాయ, హేతవే,
ప్రపద్యే ఽహం, విరూపాక్షం శరణ్యం బ్రహ్మచారిణమ్. 3

మహాదేవం, మహాయోగ, మీశానం, త్ర్యంబికాపతిమ్,
యోగినం, యోగదాతారం, యోగమాయాసమాహృతమ్. 4

యోగినాం గురు, మాచార్యం, యోగగమ్యం, సనాతనమ్,
సంసారతారణం, రుద్రం, బ్రహ్మాణం, బ్రహ్మణో ఽధిపతిమ్. 5

శాశ్వతం, సర్వగం, శాంతం, బ్రహ్మాణం, బ్రాహ్మణప్రియమ్,
కపర్దినం, కళామూర్తి, మమూర్తి, మమరేశ్వరమ్. 6

ఏకమూర్తిం, మహామూర్తిం, వేదవేద్యం, సతాం గతిమ్,
నీలకంఠం, విశ్వమూర్తిం, వ్యాపినం, విశ్వరేతసమ్. 7

కాలాగ్నిం, కాలదహనం, కామినం, కామనాశనమ్,
నమామి గిరిశం, దేవం, చంద్రావయవభూషణమ్. 8

త్రిలోచనం, లేలిహాన, మాదిత్యం, పరమేష్ఠినమ్,
ఉగ్రం, పశుపతిం, భీమం, భాస్కరం, తమసః పరమ్.

ఇతి శ్రీకూర్మ పురాణే వ్యాసోక్తరుద్రస్తుతి స్సంపూర్ణః

-- 0 --

14. శ్లోకశతరుద్రీయమ్

(మహాభారతద్రోణపర్వం నుండి)

అర్జున ఉవాచ :-

సంగ్రామే న్యహనం శత్రూం శరౌఘై ర్విమలై రహమ్
అగ్రతో లక్షయే యాంతం పురుషమ్ పావకప్రభమ్. 1

జ్వలంతం శూల ముద్యమ్య యాం దిశం ప్రతిపద్యతే
తస్యాం దిశి విదీర్యంతే శత్రవో మే మహామునే. 2

తేన భగ్నా నరీన్ సర్వాన్ మద్భగ్నాన్ మన్యతే జనః
తేన భగ్నాని సైన్యాని పృష్ఠతో ఽనువ్రజా మ్యహమ్. 3

భగవం, స్త న్మ మాచక్ష్వ కో వై స పురుషోత్తమః
శూలపాణి ర్మయా దృష్ట స్తేజసా సూర్యసన్నిభః. 4

న పద్భ్యాం స్పృశతే భూమిం, న చ శూలం విముంచతి,
శూలా చ్ఛూలసహస్రాణి నిష్పేతు స్తస్య తేజసా. 5

వ్యాస ఉవాచ :-

ప్రజాపతీనాం ప్రథమం తైజసం పురుషం ప్రభుమ్
భువనం భూ ర్భువం దేవం సర్వలోకేశ్వరం ప్రభుమ్. 6

ఈశానం వరదం పార్థ, దృష్టవా నసి శంకరమ్
తం గచ్ఛ శరణం దేవం వరదం భువనేశ్వరమ్. 7

మహాదేవం మహాత్మాన మీశానం జటిలం విభుమ్
త్ర్యక్షం మహాభుజం రుద్రం శిఖినం చీరవాససమ్. 8

మహాదేవం హరం స్థాణం వరదం భువనేశ్వరమ్
జగత్ప్రధాన మజితం జగత్ప్రీతి మధీశ్వరమ్. 9

జగద్యోనిం జగద్బీజం జయినం జగతో గతిమ్.
విశ్వాత్మానం విశ్వసృజం విశ్వమూర్తిం యశస్వినమ్. 10

విశ్వేశ్వరం విశ్వనరం కర్మణా మీశ్వరం ప్రభుమ్
శంభుం స్వయంభుం భూతేశం భూతభవ్యభవోద్భవమ్. 11

యోగం యోగేశ్వరం సర్వం సర్వలోకేశ్వరేశ్వరమ్
సర్వశ్రేష్ఠం జగచ్ఛ్రేష్ఠం వరిష్ఠం పరమేష్ఠినమ్ 12

లోకత్రయవిధాతార మేకం లోకత్రయాశ్రయమ్
శుద్ధాత్మానం భవం భీమం శశాంకకృతశేఖరమ్. 13

శాశ్వతం భూధరం దేవం సర్వవాగీశ్వరేశ్వరమ్
సుదుర్జయం జగన్నాథం జన్మమృత్యుజరాతిగమ్. 14

జ్ఞానాత్మానం జ్ఞానగమ్యం జ్ఞానశ్రేష్ఠం సుదుర్విదమ్
దాతారం చైవ భక్తానాం ప్రసాదవిహితాన్ వరాన్. 15

తస్య పారిషదా దివ్యా రూపై ర్నానావిధై ర్విభోః
వామనా జటిలా ముండా హ్రస్వగ్రీవా మహోదరాః. 16

మహాకాయా మహోత్సాహా మహాకర్ణా స్త థాపరే
ఆననై ర్వికృతైః పాదైః పార్థ, వేషై శ్చ వైకృతైః. 17

ఈదృశైః స మహాదేవః పూజ్యమానో మహేశ్వరః
స శివ స్తాత, తేజస్వీ ప్రసాదా ద్యాతి తే ఽగ్రతః. 18

తస్మిన్ ఘోరే సదా పార్థ, సంగ్రామే రోమహర్షణే
ద్రౌణి కర్ణ కృపై ర్గుప్తాం మహేష్వాసైః ప్రహారిభిః. 19

క స్తాం సేనాం తదా పార్థ,మన, సాపి ప్రధర్షయేత్
ఋతే దేవా న్మహేష్వాసా ద్బహురూపా న్మహేశ్వరాత్. 20

స్థాతు ముత్సహతే కశ్చి న్న తస్మి న్నగ్రతః స్థితే
న హి భూతం సమం తేన త్రిషు లోకేషు విద్యతే 21

గంధే నాపి హి సంగ్రామే తస్య కృద్ధస్య శత్రవః
విసంజ్ఞా హితభూయిష్ఠా వేపంతి చ పతంతి చ. 22

తస్మై నమ స్తు కుర్వంతో దేవా స్తిష్ఠంతి వై దివి
యే చాన్యే మానవా లోకే తే చ స్వర్గజితో నరాః. 23

యే భక్తా వరదం దేవం శివం రుద్ర ముమాపతిమ్
అనన్యభావేన సదా సర్వేశం సముపాసతే. 24

ఇహ లోకే సుఖం ప్రాప్య, తే యాంతి పరమాం గతిమ్.
నమస్కురుష్వ కౌంతేయ, తస్మై శాంతాయ వై సదా. 25

రుద్రాయ శితికంఠాయ కనిష్ఠాయ సువర్చసే
కపర్దినే కరాలాయ హర్యక్షవరదాయ చ. 26

కామ్యాయ వ్యుప్తకేశాయ సద్వృత్తే శంకరాయ చ
కామ్యాయ హరినేత్రాయ స్థాణవే పురుషాయ చ. 27

హరికేశాయ ముండాయ కృశా యోత్తరణాయ చ
భాస్కరాయ సుతీర్థాయ దేవదేవాయ రంహసే. 28

బహురూపాయ సర్వాయ ప్రియాయ ప్రియవాససే
ఉష్ణీషిణే సువక్త్రాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే. 29

గిరిశాయ ప్రశాంతాయ యతయే చీరవాససే
హిరణ్యబాహవే రాజ్ఞే ఉగ్రాయ పతయే దిశామ్. 30

పర్జన్యపతయే చైవ భూతానాం పతయే నమః
వృక్షాణాం పతయే చైవ గవాం చ పతయే నమః. 31

వృక్షై రావృతకాయాయ సేనాన్యే మధ్యమాయ చ
స్రువహస్తాయ దేవాయ ధన్వినే భార్గవాయ చ. 32

బహురూపాయ విశ్వస్య పతయే ముంజవాససే
సహస్రశిరసే చైవ సహస్రనయనాయ చ. 33

సహస్రబాహవే చైవ సహస్రచరణాయ చ
శరణం గచ్ఛ కౌంతేయ, వరదం భువనేశ్వరమ్. 34

ఉమాపతిం విశ్వరూపం దక్షయజ్ఞనిబర్హణమ్
ప్రజానాం పతి మవ్యగ్రం భూతానాం పతి మవ్యయమ్. 35

కపర్దినం వృషావర్తం వృషనాభం వృషధ్వజమ్
వృషదర్పం వృషపతిం వృషశృంగమ్ వృషర్షభమ్. 36

వృషాంకం వృషభోదారం వృషభం వృషభేక్షణమ్
వృషాయుధం వృషశరం వృషభూతం వృషేశ్వరమ్. 37

మహోదరం మహాకాయం ద్వీపచర్మనివాసినం
లోకేశం వరదం ముండం బ్రహ్మణ్యం బ్రాహ్మణప్రియమ్. 38

త్రిశూలపాణిం వరదం ఖడ్గచర్మధరం ప్రభుమ్
పినాకినం ఖడ్గధరం లోకానాం పతి మీశ్వరమ్. 39

ప్రపద్యే శరణం దేవం శరణ్యం చీరవాససమ్
నమ స్తస్మై సురేశాయ యస్య వైశ్రవణః సఖా. 40

సువాససే నమ స్తుభ్యం సువ్రతాయ సుధన్వినే
ధనుర్ధరాయ దేవాయ ప్రియధన్వాయ ధన్వినే. 41

ధన్వంతరాయ ధనుషే ధన్వాచార్యాయ తే నమః
ఉగ్రాయుధాయ దేవాయ నమ స్సురవరాయ చ. 42

నమో ఽస్తు బహురూపాయ నమో ఽస్తు బహుధన్వినే
నమో ఽస్తు స్థాణవే నిత్యం నమ స్తస్మై తపస్వినే. 43

నమో ఽస్తు త్రిపురఘ్నాయ భగఘ్నాయ చ వై నమః
వనస్పతీనాం పతయే నరాణాం పతయే నమః. 44

మాతృకాణాం పతయే చైవ గణానాం పతయే నమః
గవాం చ పతయే నిత్యం యజ్ఞానాం పతయే నమః 45

అపాం చ పతయే నిత్యం, దేవానాం పతయే నమః,
పూషదంతవినాశాయ, త్ర్యక్షాయ, వరదాయ చ. 46

నీలకంఠాయ, పింగాయ, స్వర్ణకేశాయ, వై నమః,
కర్మాణి యాని దివ్యాని మహాదేవస్య ధీమతః. 47

తాని తే కీర్తయిష్యామి యథాప్రజ్ఞం యథాశ్రుతమ్
న సురా నాసురా లోకే న గంధర్వా న రాక్షసాః. 48

సుఖ మేధంతి కుపితే తస్మి న్నపి గుహాగతాః
దక్షస్య యజమానస్య విధివత్ సంభృతం పురా. 49

వివ్యాధ కుపితో యజ్ఞం నిర్దయ స్త్వభవత్ తదా
ధనుషా బాణ ముత్సృజ్య సఘోషం వినినాద చ. 50

తేన శర్మ కుతః శాంతిం లేభిరే స్మ సురా స్తదా
విద్రుతే సహసా యజ్ఞే కుపితే చ మహేశ్వరే. 51

తేన జ్యాతలఘోషేణ సర్వే లోకాః సమాకులాః
బభూవు ర్వశగాః పార్థ, నిపేతు శ్చ సురాసురాః 52

ఆప శ్చుక్షుభిరే సర్వా, శ్చకంపే చ వసుంధరా,
పర్వతా శ్చ వ్యశీర్యంత, దిశో నాగా శ్చ మోహితాః. 53

అంధేన తమసా లోకా న ప్రకాశంతి సంవృతాః
జఘ్నివాన్ సహ సూర్యేణ సర్వేషాం జ్యోతిషాం ప్రభాః. 54

చుక్షుభు ర్భయభీతా శ్చ శాంతిం చక్రు స్త థైవ చ
ఋషయ స్సర్వభూతానా మాత్మన శ్చ సుఖైషిణః. 55

పూషాణ మభ్యద్రవత శంకరః ప్రహస న్నివ
పురోడాశం భక్షయతో దశనాన్ వై వ్యశాతయత్. 56

తతో నిశ్చక్రము ర్దేవా వేపమానా నతాః స్మ తే
పున శ్చ సందధే దీప్తాన్ దేవానాం నిశితాన్ శరాన్. 57

సధూమాన్ సస్ఫులింగాం శ్చ విద్యుత్తోయదసంనిభాన్
తం దృష్ట్వా తు సురా స్సర్వే ప్రణిపత్య మహేశ్వరమ్. 58

రుద్రస్య యజ్ఞభాగం చ విశిష్టం తే త్వకల్పయన్
భయేన త్రిదశా రాజన్ చరణం చ ప్రపేదిరే. 59

తేన చై వాతికోపేన స యజ్ఞః సంధిత స్తదా
భగ్నా శ్చాపి సురా ఆసన్ భీతా శ్చా ద్యాపి తం ప్రతి. 60

అసురాణాం పురా ణ్యాసం స్త్రీణి వీర్యవతాం దివి
ఆయసం రాజతం చైవ సౌవర్ణం పరమం మహత్. 61

సౌవర్ణం కమలాక్షస్య, తారకాక్షస్య రాజతమ్,
తృతీయం తు పురం తేషాం విద్యున్మాలిన ఆయసమ్. 62

న శక్త స్తాని మఘవాన్ భేత్తుం సర్వాయుధై రపి.
అథ సర్వే సురా రుద్రం జగ్ముః శరణ మార్దితాః 63

తే త మూచు ర్మహాత్మానం సర్వే దేవా స్సవాసవాః
బ్రహ్మదత్తవరా హ్యేతే ఘోరా స్త్రిపురవాసినః. 64

పీడయం త్యధికం లోకం యస్మాత్ తే వరదర్పితాః
త్వదృతే దేవదేవేశ, నాన్యః శక్తః కథం చ న. 65

హంతుం దైత్యాన్ మహాదేవ, జహి తాం స్త్వం సురద్విషః.
రుద్రరౌద్రా భవిష్యంతి పశవః సర్వకర్మసు. 66

నిపాతయిష్యసే చైతా నసురాన్ భువనేశ్వర,
స త థోక్త స్త థే త్యుక్త్వా దేవానాం హితకామ్యయా. 67

గంధమాదనవింధ్యౌ చ కృత్వా వంశధ్వజౌ హరః
పృథ్వీం ససాగరవనాం రథం కృత్వా తు శంకరః 68

అక్షంకృత్వా తు నాగేంద్రం శేషం నామ త్రిలోచనః
చక్రే కృత్వా తు చంద్రార్కౌ దేవదేవః పినాకధృక్. 69

అణీకృ త్వైలపత్రం చ పుష్పదంతం చ త్ర్యంబకః.
యూపం కృత్వా తు మలయవవనాహిం చ తక్షకమ్. 70

యోక్త్రాంగాని చ సత్త్వాని కృత్వా శర్వః ప్రతాపవాన్.
వేదాన్ కృ త్వాథ చతుర శ్చతురశ్వాన్ మహేశ్వరః. 71

ఉపవేదాన్ ఖలీనాం శ్చ కృత్వా, లోకత్రయేశ్వరః.
గాయత్రీం ప్రగ్రహం కృత్వా, సావిత్రీం చ మహేశ్వరః. 72

కృతోంకారం ప్రతోదం చ, బ్రహ్మాణం చైవ సారథిం.
గాండీవం మందరం కృత్వా, గుణం కృత్వా తు వాసుకిమ్. 73

విష్ణుం శరోత్తమం కృత్వా, శల్య మగ్నిం త థైవ చ.
వాయుంకృత్వాథవాజాభ్యాం పుంఖేవైవస్వతంయమం. 74

విద్యు త్ కృ త్వాథ నిశ్రాణం మేరుం కృ త్వాథ వై ధ్వజమ్.
ఆరుహ్య సరథం దివ్యం సర్వదేవమయం శివః. 75

త్రిపురస్య వధార్థాయ స్థాణుః, ప్రహరతాం వరః.
అసురాణా మంతకరః శ్రీమా, నతులవిక్రమః. 76

స్తూయమానః సురైః పార్థ, ఋషిభి శ్చ తపోధనైః.
స్థానం మహేశ్వరం కృత్వా దివ్య మప్రతిమం ప్రభుః. 77

అతిష్ఠత్ స్థాణుభూతః ససహస్రం పరివత్సరాన్.
యదా త్రీణి సమేతాని అంతరిక్షే పురాణి చ. 78

త్రిపర్వణా త్రిశల్యేన తదా తాని బిభేద సః.
పురాణి న చ తం శేకు ర్దానవాః ప్రతివీక్షితుమ్. 79

శరం కాలాగ్నిసంయుక్తం విష్ణుసోమసమాయుతమ్.
పురాణి దగ్ధవంతం తం దేవీ యాతా ప్రవీక్షితుమ్. 80

బాల మంకగతం కృత్వా స్వయంపంచశిఖం పునః.
ఉమా జిజ్ఞాసమానా వై కో ఉయ మి త్యబ్రవీత్ సురాన్. 81

అసూయతశ్చ శక్రస్య వజ్రేణ ప్రహరిష్యతః.
బాహుం సవజ్రం తం తస్య కృద్ధ స్యాస్తంభయత్ ప్రభుః. 82

ప్రహస్య భగవాం స్తూర్ణం సర్వలోకేశ్వరో విభుః.
తతః సంస్తంభితభుజః శక్రో దేవగణై ర్వృతః. 83

జగామ ససుర స్తూర్ణం బ్రహ్మాణం ప్రభు మవ్యయమ్
తే తం ప్రణమ్య శిరసా ప్రోచుః ప్రాంజలయ స్తదా. 84

కి మ ప్యంకగతం బ్రహ్మన్, పార్వత్యా భూత మద్భుతమ్
బాలరూపధరం దృష్ట్వా నాస్మాభి రభిలక్షితమ్. 85

తస్మాత్ త్వాం ప్రష్టు మిచ్ఛామోనిర్జితా యేన వై వయమ్
అయుధ్యతా హి బాలేన లీలయా సపురందరాః. 86

తేషాం తద్వచనం శృత్వా బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదాం వరః
ధ్యాత్వా సశంభుం భగవాన్ బాలం చామితతేజసమ్. 87

ఉవాచ భగవాన్ బ్రహ్మ శక్రాదీం శ్చ సురోత్తమాన్
చరాచరస్య జగతః ప్రభుః స భగవాన్ హరః. 88

తస్మాత్ పరతరం నాన్యత్ కించి దస్తి మహేశ్వరాత్
యో దృష్టో హ్యుమయా సార్థం యుష్మాభి రమితద్యుతిః. 89

సపార్వత్యాః కృతే శర్వః కృతవాన్ బాలరూపతామ్
తే మయా సహితా యూయం ప్రాపయధ్వం త మేవ హి. 90

స ఏష భగవాన్ దేవః సర్వలోకేశ్వరః ప్రభుః
న సంబుబుధిరే చైనం దేవా స్తం భువనేశ్వరమ్. 91

సప్రజాపతయః సర్వే బాలార్కసదృశప్రభమ్.
అ ధాభ్యేత్య తతో బ్రహ్మ దృష్ట్వా స చ మహేశ్వరమ్. 92

అయం శ్రేష్ఠ ఇతి జ్ఞాత్వా వవందే తం పితామహః.

బ్రహ్మోవాచ :-

త్వం యజ్ఞో భువన స్యాస్య త్వం గతి స్త్వం పరాయణమ్. 93

త్వం భవ, స్త్వం మహాదేవ, స్త్వం ధామ పరమం పదమ్,
త్వయా సర్వ మిదం వ్యాప్తం జగత్ స్థావరజంగమమ్. 94

భగవన్, భూతభవ్యేశ లోకనాధ జగత్పతే,
ప్రసాదం కురు శక్రస్య త్వయాక్రోధార్దితస్య వై. 95

వ్యాస ఉవాచ :-

పద్మయోనివచః శ్రుత్వా తతః ప్రీతో మహేశ్వరః
ప్రసాదాభిముఖో భూ త్వాట్టహాస మ థాకరోత్. 96

తతః ప్రసాదయామాసు రుమాం రుద్రం చ తే సురాః
అభవ చ్చ పున శ్చాపహు ర్యథాప్రకృతివజ్రిణః. 97

తేషాం ప్రసన్నో భగవాన్ సపత్నీకో వృషధ్వజః
దేవానాం త్రిదశశ్రేష్ఠో దక్షయజ్ఞవినాశనః. 98

స వై రుద్రః, స చ శివః, సో ఒగ్నిః సర్వ శ్చ, సర్వవిత్,
స చేంద్ర శ్చైవ, వాయు శ్చ, సో ఒశ్వినౌ చ స విద్యుతః. 99

స భవః, స చ పర్జన్యో, మహాదేవః, సనాతనః,
స చంద్రమాః, స చేశానః, స సూర్యో వరుణ శ్చ సః. 100

స కాలః, సో ఒంతకో, మృత్యుః, స యమో రా త్ర్యహాని తు
మాసార్ధమాసా ఋతవః సంధ్యే సంవత్సర శ్చ సః. 101

ధాతా చ స విధాతా చ విశ్వాత్మా విశ్వకర్మకృత్
సర్వాసాం దేవతానాం చ ధారయ త్యవపు ర్వపుః. 102

సర్వదేవైః స్తుతో దేవః సైకధా బహుధా చ సః
శతధా సహస్రధా చైవ భూయ శ్శతసహస్రధా. 103

ద్వే తనూ తస్య దేవస్య వేదజ్ఞా బ్రాహ్మణా విదుః
ఘోరా చాన్యా శివా చాన్యా తే తనూ బహుధా పునః. 104

ఘోరా తు యా తను స్తస్య సో ఒగ్ని, ర్విష్ణు, స్స భాస్కరః.
సౌమ్యా తు పున రే వాస్య ఆపో, జ్యోతింషి, చంద్రమాః. 105

వేదాః సాంగోపనిషదః పురాణాధ్యాత్మనిశ్చయాః.
య దత్ర పరమం గుహ్యం స వై దేవో మహేశ్వరః. 106

ఈదృశ శ్చ మహాదేవో భూయాం శ్చ భగవా నజః
న హి సర్వే మయా శక్యా వక్తుం భగవతో గుణాః. 107

అపి వర్షసహస్రేణ సతతం పాండునందన,
సర్వై గ్రహై ర్గృహీతాన్ వై సర్వపాపసమన్వితాన్. 108

స మోచయతి సుప్రీతః శరణ్యః శరణాగతాన్
ఆయు రారోగ్య మైశ్వర్యం విత్తం కామాం శ్చ పుష్కలాన్. 109

స దదాతి మనుష్యేభ్యః స చై వాక్షిపతే పునః
సేంద్రాదిషు చ దేవేషు తస్య చైశ్వర్య ముచ్యతే. 110

స చైవ వ్యాపృతో లోకే మనుష్యాణాం శుభాశుభే
ఐశ్వర్యా చ్చైవ కామానా మీశ్వర శ్చ స ఉచ్యతే. 111

మహేశ్వర శ్చ మహతాం భూతానా మీశ్వర శ్చ సః
బహుభి ర్బహుధా రూపై ర్విశ్వం వ్యాప్నోతి వై జగత్. 112

తస్య దేవస్య యద్వక్త్రం సముద్రే త దధిష్ఠితమ్
వడవాము ఖేతి విఖ్యాతం పిబత్ తోయ మయం హవిః. 113

ఏష చైవ శ్మశానేషు దేవో వసతి నిత్యశః
యజం త్యేనం జనా స్తత్ర వీరస్థాన ఇ తీశ్వరమ్. 114

అస్య దీప్తాని రూపాణి ఘోరాణి చ బహూని చ
లోకే యా న్యస్య పూజ్యంతే మనుష్యాః ప్రవదంతి చ. 115

నామధేయాని లోకేషు బహూ న్యస్య యథార్థవత్.
నిరుచ్యంతే మహత్త్వా చ్చ విభుత్వాత్ కర్మణ స్తథా. 116

వేదే చాస్య సమామ్నాతం శతరుద్రియ ముత్తమమ్
నామ్నా చానంతరు ద్రేతి హ్యుపస్థానం మహాత్మనః 117

స కామానాం ప్రభు ర్దేవో యే దివ్యా యే చ మానుషాః
స విభుః స ప్రభు ర్దేవో విశ్వం వ్యాప్నోతి వై మహత్. 118

జ్యేష్ఠం భూతం వదం త్యేనం బ్రాహ్మణా మునయ స్తథా
ప్రథమో హ్యేష దేవానాం ముఖాద స్యానలో ఽభవత్. 119

సర్వథా యత్ పశూన్ పాతి తై శ్చ య ద్రమతే పునః
తేషా మధిపతి ర్య చ్చ తస్మాత్ పశుపతిః స్మృతః. 120

దివ్యం చ బ్రహ్మచర్యేణ లింగ మస్య యథాస్థితమ్
మహయ త్యేష లోకాం శ్చ మహేశ్వర ఇతి స్మృతః. 121

ఋషయ శ్చైవ దేవా శ్చ గంధర్వాప్సరస స్తథా
లింగ మ స్యార్చయంతి స్మ త చ్చా ప్యూర్ధ్వం సమాస్థితమ్. 122

పూజ్యమానే తత స్తస్మిన్ మోదతే స మహేశ్వరః
సుఖీ ప్రీత శ్చ భవతి ప్రహృష్ట శ్చైవ శంకరః. 123

య దస్య బహుధా రూపం భూతభవ్యభవస్థితమ్
స్థావరం జంగమం చైవ బహురూపః తత స్స్మృతః. 124

ఏకాక్షో జాజ్జ్వల న్నాస్తే సర్వతో ఽక్షిమయో ఽపి వా
క్రోధా ద్య శ్చావిశ ల్లోకాం స్తస్మాత్ సర్వ ఇతి స్మృతః. 125

ధూమ్రరూపం చ య త్తస్య ధూర్జటి స్తేన చోచ్యతే
విశ్వేదేవా శ్చ య త్తస్మిన్ విశ్వరూప స్తతః స్మృతః. 126

తిస్రో దేవీ ర్యదా చైవ భజతే భువనేశ్వరః
ద్యా మాపః పృథివీం చైవ త్ర్యంబక శ్చ తత స్స్మృతః. 127

స మేధయతి య న్నిత్యం సర్వార్థాన్ సర్వకర్మసు
శివ మిచ్ఛన్ మనుష్యాణాం తస్మా దేష శివః స్మృతః. 128

సహస్రాక్షో ఽయుతాక్షో వా సర్వతోఽక్షిమయో ఽపి వా
య చ్చ విశ్వం మహత్ పాతి మహాదేవ స్తత స్మృతః. 129

మహత్ పూర్వం స్థితో య చ్చ ప్రాణోత్పత్తి స్థిత శ్చ యత్
స్థితలింగ శ్చ య న్నిత్యం తస్మాత్ స్థాణు రితి స్మృతిః. 130

సూర్యాచంద్రమసో ర్లోకే ప్రకాశంతే రుచ శ్చ యాః
తాః కేశసంజ్ఞితా స్త్ర్యక్షే వ్యోమకేశ స్తతః స్మృతః. 131

భూతం భవ్యం భవిష్యం చ సర్వం జగ దశేషతః
భవ ఏవ తతో యస్మాద్ భూతభవ్యభవోద్భవః. 132

కపిః శ్రేష్ఠ ఇతి ప్రోక్తో, ధర్మ శ్చ వృష ఉచ్యతే
స దేవదేవో భగవాన్ కీర్త్యతే ఽతో వృషాకపిః. 133

బ్రహ్మాణ మింద్రం వరుణం యమం ధనద మేవ చ
నిగృహ్య హరతే యస్మాత్ తస్మా ద్ధర ఇతి స్మృతః. 134

నిమిలీతాభ్యాం నేత్రాభ్యాం బలా ద్దేవో మహేశ్వరః
లలాటే నేత్ర మసృజ త్తేన త్ర్యక్ష స్స ఉచ్యతే. 135

విషమస్థః శరీరేషు సమ శ్చ ప్రాణినా మిహ
స వాయు ర్విషమస్థేషు ప్రాణో ఽపానః శరీరిషు. 136

పూజయేద్ విగ్రహం య స్తు లింగం చాపి మహాత్మనః
లింగం పూజయితా నిత్యం మహతీం శ్రియ మశ్నుతే. 137

ఊరుభ్యా మర్ధ మాగ్నేయం సోమార్ధం చ శివా తనుః
ఆత్మనో ఽర్ధం తథా చాగ్నిః సోమో ఽర్ధం పున రుచ్యతే. 138

తైజసీ మహతీ దీప్తా దేవేభ్యో ఽస్య శివా తనుః
భాస్వతీ మానుషే ష్వస్య తను ర్ఘోరాగ్ని రుచ్యతే. 139

బ్రహ్మచర్యం చర త్యేష శివా యాస్య తను స్తయా
యాస్య ఘోరతరా మూర్తిః సర్వా నత్తి త దీశ్వరః. 140

య న్నిర్దహతి, య త్తీక్ష్ణో, య దుగ్రో, య త్ప్రతాపవాన్,
మాంసశోణితమజ్జాదో య, త్తతో రుద్ర ఉచ్యతే. 141

ఏష దేవో మహాదేవో, యో ఉసౌ పార్థ, త వాగ్రతః
సంగ్రామే శాత్రవాన్ నిఘ్నం స్త్వయాదృష్టః పినాకధృక్. 142

సింధురాజవధార్థాయ ప్రతిజ్ఞాతే త్వ యానఘ,
కృష్ణేన దర్శితః స్వప్నే య స్తు శైలేంద్రమూర్ధని. 143

ఏష వై భగవాన్ దేవః సంగ్రామే యాతి తే ఉగ్రతః
యేన దత్తాని తే ఉస్త్రాణి య్యై స్త్వయా దానవా హతాః. 144

ధన్యం యశస్య మాయుష్యం పుణ్యం వేదై శ్చ సమ్మితమ్
దేవదేవస్య తే పార్థ, వ్యాఖ్యాతం శతరుద్రియమ్. 145

సర్వార్థసాధనం పుణ్యం సర్వకిల్బిషనాశనమ్
సర్వపాపప్రశమనం సర్వదుఃఖభయాపహమ్. 146

చతుర్విధ మిదం స్తోత్రం యః శృణోతి నరః సదా
విజిత్య శత్రూన్ సర్వాన్ స రుద్రలోకే మహీయతే. 147

చరితం మహాత్మనో నిత్యం సాంగ్రామిక మిదం స్మృతమ్
పఠన్ వై శతరుద్రియం శృణ్వం శ్చ సతతోత్థితః. 148

భక్తో విశ్వేశ్వరం దేవం మానుషేషు చ య స్సదా
వరాన్ కామాన్ స లభతే ప్రసన్నే త్ర్యంబకే నరః. 149

గచ్ఛ యుధ్యస్వ కౌంతేయ, న త వాస్తి పరాజయః
యస్య మంత్రీ చ గోప్తా చ పార్శ్వస్థో హి జనార్దనః. 150

సంజయ ఉవాచ :-

ఏవ ము క్త్వార్జునం సంఖ్యే పరాశరసుత స్తదా
జగామ భరతశ్రేష్ఠ ,యథాగత మరిందమ. 151

యుద్ధం కృత్వా మహ ద్ఘోరం పంచాహాని మహాబలమ్
బ్రాహ్మణో నిహతో రాజన్, బ్రహ్మలోక మవాప్తవాన్. 152

స్వధీతే యత్ ఫలం వేదే త దస్మి న్నపి పర్వణి
క్షత్రియాణా మభీరూణాం యుక్త మత్ర మహ ద్యశః
య ఇదం పఠతే పర్వ శృణుయా ద్వాపి నిత్యశః. 153

--0--

శ్రీ శివకవచమ్

అస్య శ్రీ శివకవచస్తోత్రమంత్రస్య - బ్రహ్మణే ఋషయే నమ శ్శిరసి.
అనుష్టుప్ ఛంద సే, నమో ముఖే.
శ్రీ సదాశివరుద్రదేవతాయై నమో హృదయే.
హ్రీం శక్తయే నమో నాభౌ.
రం కీలకాయ నమో గుహ్యే.
శ్రీం హ్రీం క్లీం బీజాయ నమః పాదయోః.
శ్రీసదాశివప్రీత్యర్థే శివకవచస్తోత్రజపే వినియోగః సర్వాంగే.

కరన్యాసం :

1. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం హ్రాం సర్వశక్తిధామ్నే ఈశానాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాం నమః.
2. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం నం రిం నిత్యతృప్తిధామ్నే తత్పురుషాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః.
3. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం మం రుం అనాదిశక్తిధామ్నే అఘోరాత్మనే మధ్యమాభ్యాం నమః.
4. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం శిం రైం స్వతంత్రశక్తిధామ్నే వామదేవాత్మనే అనామికాభ్యాం నమః.
5. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం వాం రౌం అలుప్తశక్తిధామ్నే సద్యోజాతాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
6. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం యం రః అనాదిశక్తిధామ్నే సర్వాత్మనే కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

అంగన్యాసం :

1. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం హ్రాం సర్వశక్తిధామ్నే ఈశానాత్మనే హృదయాయనమః.
2. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం నం రిం నిత్యతృప్తిధామ్నే తత్పురుషాత్మనే శిరసే స్వాహా.

3. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం మం రుం అనాదిశక్తిధామ్నే అఘోరాత్మనే శిఖాయై వషట్.
4. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం శిం రైం స్వతంత్రశక్తిధామ్నే వామదేవాత్మనే కవచాయ హుమ్.
5. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం వాం రౌం అలుప్తశక్తిధామ్నే సద్యోజాతాత్మనే నేత్రత్రయాయ వౌషట్.
6. ఓం నమో భగవతే, జ్వలజ్జ్వాలామాలినే..
ఓం యం రః అనాదిశక్తిధామ్నే సర్వాత్మనే అస్త్రాయఫట్.

భూర్భువ స్సువ రో మితి దిగ్బంధః

ధ్యానమ్ : వజ్రదంష్ట్రం, త్రిణయనం, కాలకంఠ, మరిందమం,
సహస్రకర, మత్యుగ్రం, వందే మన్యుమహేశ్వరమ్. 1

అథాపరం సర్వపురాణగుహ్యం విశ్వేషపాషౌఘహరం పవిత్రం,
జయప్రదం సర్వవిపత్ప్రమోచనం, వక్ష్యామి శైవం కవచం హితాయ తే. 2

ఋషభ ఉవాచ : నమస్కృత్వా మహావేదం విశ్వవ్యాపిన మీశ్వరం
వక్ష్యే శివమయం వర్మ సర్వరక్షాకరం నృణామ్. 3

శుచౌ దేశే సమాసీనో యథావత్ కల్పితాసనః,
జితేంద్రియో జితప్రాణ శ్చింతయే చ్ఛివమ్. 4

హృత్పుండరీకాంతరసన్నివిష్టం,
స్వతేజసా వ్యాప్తనభో (అ)వకాశం
అతీంద్రియం సూక్ష్మ మనంత మాద్యం
ధ్యాయేత్ పరానందమయం మహేశమ్. **5**

ధ్యానావధూతాఖిలకర్మబంధ శ్చిరం చిదానందనిమగ్నచేతాః
షడక్షరన్యాసనమాహితాత్మా శైవేన కుర్యాత్ కవచేన రక్షామ్. 6

ధ్యాయే న్నిత్యం మహేశం, రజతగిరినిభం, చారుచంద్రావతంసం,
రత్నాకల్పోజ్జ్వలాంగం, పరశుమృగవరాభీతిహస్తం, ప్రసన్నం **7**

పద్మాసీనం, సమంతా త్స్తుత మమరగణైః, వ్యాఘ్రకృత్తిం వసానం,
విశ్వాద్యం, విశ్వవంద్యం, సకలభయహరం, పంచవక్త్రం, త్రిణేత్రమ్. 7

మాం పాతు దేవో ఉ(అ)ఖిల దేవతాత్మా
సంసారకూపే పతితం గభీరే
త్వన్నామ దివ్యం వరమంత్రమూలం
ధునోతు మే సర్వ మఘం హృదిస్థమ్. 8

సర్వత్ర మాం రక్షతు విశ్వమూర్తిః, జ్యోతిర్మయానందఘన, శ్చిదాత్మా,
అణో రణీయా, నురుశక్తి, రేకః, స ఈశ్వరః పాతు భయా దశేషాత్. 9

యో భూస్వరూపేణ బిభర్తి విశ్వం,
పాయాత్ స భూమే ర్గిరిశో ఉ(అ)ష్టమూర్తిః,
యో ఉ(అ)పాం స్వరూపేణ నృణాం కరోతి
సంజీవనం, సో ఉ(అ)వతు మాం జలేభ్యః. 10

కల్పావసానే భువనాని దగ్ధ్వా సర్వాణి, యో నృత్యతి భూరిలీలః,
స కాలరుద్రో ఉ(అ)వతు మాం దవాగ్నేః, వాత్యాదిభీతే రఖిలా చ్చ తాపాత్.

తత్పురుషముఖం - తూర్పు :

ప్రదీప్తవిద్యుత్కనకావభాసో విద్యావరాభీతికుఠారపాణిః
చతుర్ముఖ, స్తత్పురుష స్త్రిణేత్రః, ప్రాచ్యాం స్థితో రక్షతు మా మజస్రమ్. 12

తత్పురుషాయ విద్మహే, మహాదేవాయ ధీమహి,
త న్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్.

(అఘోరముఖం- దక్షిణం)

కుఠార ఖే టాంకుశ పాశ శూల కపాల ఢ క్కాక్ష గుణాన్ దధానః
చతుర్ముఖో నీలరుచి స్త్రిణేత్రః, పాయా దఘోరో దిశి దక్షిణస్యామ్. 13

అఘోరేభ్యో ఉథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః,
సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యో నమ స్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః.

(సద్యోజాతముఖం- పశ్చిమం)

కుం దేందు శంఖ స్ఫటికావభాసో,
వే దాక్షమాలా వర దాభయాంకః
త్ర్యక్ష , శ్చతుర్వక్త్ర, ఉరుప్రభావః,
సద్యో ఽ(అ)ధిజాతో ఽ(అ)వతు మాం ప్రసన్నమ్. 13

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి, సద్యోజాతాయ వై నమో నమః
భవేభవే నాతిభవే భవస్వ మాం, భవోద్భవాయ నమః.

(వామదేవముఖం- ఉత్తరం)

వరాక్షమాలాభయటంకహస్తః, సరోజకింజల్క సమానవర్ణః
త్రిలోచన శ్చారుచతుర్ముఖో మాం పాయా దుదీచ్యాం దిశి వామదేవః. 14

వామదేవాయ నమో, జ్యేష్ఠాయ నమ, శ్రేష్ఠాయనమో,
రుద్రాయ నమః, కాలాయ నమః, కలవికరణాయ నమో,
బలవికరణాయ నమో, బలాయనమో, బలప్రమథనాయ నమ,
స్సర్వభూతదయనాయ నమో, మన్మోనాయ నమః.

(ఈశానముఖం- ఊర్ధ్వం)

వేదాభయేష్టాంకుశపాశటంక కపాలఢక్కాక్షక శూలపాణిః
సితద్యుతిః పంచముఖో ఽ(అ)వతా న్మాం ఈశాన ఊర్ధ్వం పరమప్రకాశః. 15

ఈశాన స్సర్వవిద్యానాం, ఈశ్వర స్సర్వభూతానాం, బ్రహ్మాధిపతిర్,
బ్రహ్మణో ఽ(అ)ధిపతిర్, బ్రహ్మ, శివో మే అస్తు సదాశివోమ్.

మూర్ధాన మవ్యా న్మమ చంద్రమౌళిః, ఫాలం మ మావ్యా దథ ఫాలనేత్రః,
నేత్రే మ మావ్యాద్ భృగునేత్రహారీ, నాసాం సదా రక్షతు విశ్వనాథః. 16

పాయా చ్ఛ్రుతీ మే శ్రుతిగీతకీర్తిః,
కపోల మవ్యాత్ సతతం కపాలీ,
వక్త్రం సదా రక్షతు పంచవక్త్రో,
జిహ్వాం సదా రక్షతు వేదజిహ్వః. 17

కంఠం గిరీశో ఽ(అ)వతు నీలకంఠః,
పాణిద్వయం పాతు పినాకపాణిః,
దోర్మూల మవ్యా న్మమ ధర్మబాహుః,
వక్షస్థలం దక్షమఖాంతకో ఽ(అ)వ్యాత్. 18

మ మోదరం పాతు గిరీంద్రధన్వా,
మధ్యం మ మావ్యా న్మదనాంతకారీ,
హేరాంబతాతో మమ పాతు నాభిః,
పాయాత్ కటిం ధూర్జటి రీశ్వరో మే. 19

ఊరుద్వయం పాతు కుబేరమిత్రో,
జానుద్వయం మే జగదీశ్వరో ఽ(అ) వ్యాత్.
జంఘాయుగం పుంగవకేతు రవ్యాత్,
పాదౌ మ మావ్యాత్ సురవంద్యపాదః. 20

మహేశ్వరః పాతు దినాదియామే,
మాం మధ్యయామే ఽ(అ)వతు వామదేవః,
త్రిలోచనః పాతు తృతీయయామే,
వృషధ్వజః పాతు దినాంత్యయామే. 21

పాయా న్నిశాదౌ శశిశేఖరో, మాం గంగాధరో రక్షతు మాం నిశీథే,
గౌరీపతిః పాతు నిశావసానే, మృత్యుంజయో రక్షతు సర్వకాలమ్. 22

అంతఃస్థితం రక్షతు శంకరో మాం
స్థాణు స్సదా పాతు బహిః స్థితం మామ్,
తదంతరే పాతు పతిః పశూనాం
సదాశివో రక్షతు మాం సమంతాత్. 23

తిష్ఠంత మవ్యాద్ భువనైకనాథః,
పాయాద్ వ్రజంతం ప్రమథాధినాథః,
వేదాంతవేద్యో ఽ(అ)వతు మాం నిషణ్ణం
మా మవ్యయః పాతు శివ శ్శయానమ్. 24

మార్గేషు మాం రక్షతు నీలకంఠః,
శైలాదిదుర్గేషు పురత్రయారిః,
అరణ్యవాసాదిమహాప్రవాసే
పాయాన్ మృగవ్యాథ ఉదారశక్తిః. 25

కల్పాంతకాలోగ్రపటుప్రకోపః, స్ఫుటాట్టహాసోచ్చలితాండకోశః,
ఘోరారిసేనార్ణవదుర్నివారమహాభయాద్ రక్షతు వీరభద్రః. 26

పత్త్యశ్వమాతంగఘటావరూథ
సహస్రలక్షాయుతకోటిభీషణమ్,
అక్షౌహిణీనాం శత మాతతాయినాం
ఛింద్యాన్ మృడో ఘోరకుఠారధారయా. 27

నిహంతు దస్యూన్ ప్రళయానలార్చిః,
జ్వలత్త్రిశూలం త్రిపురాంతకస్య
శార్దూల సింహర్క్ష వృకాది హింస్రాన్
సంత్రాసయ త్వీశధనుః పినాకః. 28

దుస్స్వప్న, దుశ్శకున, దుర్గతి, దౌర్మనస్య,
దుర్భిక్ష, దుర్వ్యసన, దుస్సహ, దుర్యశాంసి,
ఉత్పాతతాప విషభీతి మసద్ గ్రహార్తి
వ్యాధీం శ్చ నాశయతు మే జగతా మధీశః. 29

ఓం నమో భగవతే, సదాశివాయ, సకలతత్త్వాత్మకాయ, సర్వమంత్రస్వరూపాయ,
సర్వయంత్రాధిష్ఠితాయ, సర్వతంత్రస్వరూపాయ, సర్వతత్త్వవిదూరాయ,
బ్రహ్మరుద్రావతారిణే, నీలకంఠాయ, పార్వతీమనోహరప్రియాయ,
సోమసూర్యాగ్నిలోచనాయ, భస్మోద్ధూళితవిగ్రహాయ,
మహామణిమకుటధారణాయ, మాణిక్యభూషణాయ,
సృష్టి స్థితి ప్రళయకాల రౌద్రావతారాయ, దక్షాధ్వరధ్వంసకాయ,
మహాకాలభేదనాయ, మూలాధారైకనిలయాయ, తత్త్వాతీయ, గంగాధరాయ,

సర్వదేవాధిదేవాయ, షడాశ్రయాయ, వేదాంతసారాయ,
త్రివర్గసాధనాయ, అనంతకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయ,
అనంత, వాసుకి, తక్షక, కర్కోటక, శంఖ, కులిక, పద్మ, మహాపద్మే
త్యష్టమహానాగకులభూషణాయ,
ప్రణవస్వరూపాయ, చిదాకాశాయ, ఆకాశ దిక్ స్వరూపాయ,
గ్రహనక్షత్రమాలినే, సకలాయ, కళంకరహితాయ,
సకలలోకైకగురవే, సకలలోకైకసాక్షిణే, సకలనిగమగుహ్యాయ,
సకలవేదాంతపారగాయ, సకలలోకైక వరప్రదాయ, సకలలోకైకశంకరాయ,
శంశాకశేఖరాయ, శాశ్వతనిజవాసాయ,
నిరాభాసాయ, నిరామయాయ, నిర్మలాయ, నిర్లోభాయ, నిర్మదాయ,
నిశ్చింతాయ, నిరహంకారాయ, నిరంకుశాయ, నిష్కలంకాయ, నిర్గుణాయ,
నిష్కామాయ, నిరుపప్లవాయ, నిరవద్యాయ, నిరంతరాయ, నిష్కారణాయ,
నిరాతంకాయ, నిష్ప్రపంచాయ, నిస్సంగాయ, నిర్ద్వంద్వాయ, నిరాధారాయ,
నీరాగాయ, నిష్క్రోధాయ, నిర్మలాయ, నిష్పాపాయ, నిర్భయాయ,
నిర్వికల్పాయ, నిర్భేదాయ, నిష్క్రియాయ, నిస్తులాయ, నిస్సంశయాయ,
నిరంజనాయ, నిరుపమవిభవాయ, నిత్య శుద్ధ బుద్ధ పరిపూర్ణ సచ్చిదానం
దాద్వయాయ, పరమశాంతస్వరూపాయ, తేజోరూపాయ, తేజోమయాయ,
జయజయరుద్ర, మహారుద్ర, భద్రావతార, మహాభైరవ, కాలభైరవ,
కల్పాంతభైరవ, కపాలమాలాధర,
ఖట్వాంగ, ఖడ్గ, చర్మ, పా, శాంకుశ, డమరు, శూల, చాప, బాణ, గదా,
శక్తి, భిండివాల, తోమర, ముసల, ముద్గర, పాశ, పరిఘ, భుశుండీ, శతఘ్నీ,
చక్రా ద్యాయుధభీషణకర,
సహస్రముఖదంష్ట్రాకరాళవదన, వికటాట్టహాస విస్ఫారిత బ్రహ్మాండమండల,
నాగేంద్రకుండల, నాగేంద్రహార, నాగేంద్రవలయ, నాగేంద్రచర్మధర,
మృత్యుంజయ, త్ర్యంబక, త్రిపురాంతక, విశ్వరూప, విరూపాక్ష, విశ్వేశ్వర,
వృషభవాహన, విషవిభూషణ, విశ్వతోముఖ,
సర్వతో మాం రక్ష రక్ష, జ్వల జ్వల,
మహామృత్యు, మపమృత్యుభయం నాశయ నాశయ,

చోరభయ ముత్సాద యోత్సాదయ, విషసర్పభయం శమయ శమయ,
చోరాన్ మారయ మారయ, మమ శత్రూ నుచ్చాట యోచ్చాటయ,
త్రిశూలేన విదారయ విదారయ, కుఠారేణ భింది భింధి, ఖడ్గేన ఛింధి ఛింధి,
ఖట్వాంగేన వ్యపోథయ వ్యపోథయ, ముసలేన నిష్పేషయ నిష్పేషయ,
బాణై స్సంతాడయ సంతాడయ, యక్షరక్షాంసి భీషయ భీషయ,
అశేషభూతాని విద్రావయ విద్రావయ,
కూష్మాండభూత భేతాళ మారీగణ బ్రహ్మరాక్షసగణాన్ సంత్రాసయ సంత్రాసయ,
మా మభయం కురు కురు, విత్రస్తం మా మాశ్వాస యాశ్వాసయ,
నరకమహాభయాన్ మా ముద్ధ రోద్ధర, సంజీవయ సంజీవయ,
క్షుత్ తృడ్భ్యాం మా మాప్యాయ యాప్యాయయ,
దుఃఖాతురం మా మానంద యానందయ,
శివకవచేన మా మాచ్ఛాద యాచ్ఛాదయ,

మృత్యుంజయ ! త్ర్యంబక ! సదాశివ! నమ స్తే నమ స్తే నమః.

ఋషభ ఉవాచ : ఇత్యేతత్ కవచం శైవం పరమం వ్యాహృతం మయా
సర్వబాధా ప్రశమనం రహస్యం సర్వదేహినామ్.

య స్సదా ధారయే న్మర్త్యః, శైవం కవచ ముత్తమమ్.
న తస్య జాయతే క్వాపి భయం శంభో రనుగ్రహాత్.

క్షీణాయుః ప్రాప్తమృత్యు ర్వా మహారోగహతో ఽపి వా
సద్య స్సుఖ మవాప్నోతి దీర్ఘ మాయు శ్చ విందతి.

సర్వదారిద్ర్యశమనం సౌమంగల్యవివర్ధనమ్,
యోధత్తే కవచం శైవం స దేవై రపి పూజ్యతే.

మహాపాతక సంఘాతై ర్ముచ్యతే చోపపాతకైః
దేహాంతే ముక్తి మాప్నోతి శివవర్మానుభావతః.

త్వ మపి శ్రద్ధయా వత్స, శైవం కవచ ముత్తమమ్,
ధారయస్వ మయాదత్తం సద్య శ్శ్రేయో హ్యవాప్స్యసి.

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే బ్రహ్మోత్తరఖండే శ్రీ శివకవచ స్తోత్ర (ప్రభావ) వర్ణనం నామ ద్వాదశో ఽధ్యాయః.

16. శివతాండవ స్తోత్రమ్

జటా కటాహ సంభ్రమ భ్రమ న్నిలింప నిర్ఝరీ
విలోల వీచి వల్లరీ విరాజమాన మూర్ధని,
ధగ ద్ధగ ద్ధగ జ్జ్వల ల్లలాట పట్ట పావకే
కిశోర చంద్రశేఖరే రతిః ప్రతిక్షణం మమ. 1

ధరా ధరేంద్ర నందినీ విలాస బంధు బంధుర
స్ఫుర ద్దృ(ద్ది)గంత సంతతి ప్రమోదమాన మానసే,
కృపా కటాక్ష ధోరణీ నిరుద్ధ దుర్ధ రాపది
క్వచి ద్దిగంబరే మనో వినోద మేతు వస్తుని. 2

జటా భుజంగ పింగళ స్ఫుర త్ఫణా మణి ప్రభా
కదంబ కుంకుమ ద్రవ ప్రలిప్త దిగ్వధూ ముఖే,
మదాంధ సింధుర స్ఫుర త్త్వగుత్తరీయ మేదురే
మనో వినోద మద్భుతం బిభర్తు భూత భర్తరి. 3

సహస్ర లోచన ప్రభృ త్య శేష లేఖ శేఖర
ప్రసూన ధూళి ధోరణీ విధూస రాంఘ్రి పీఠభూః,
భుజంగ రాజ మాలయా నిబద్ధ జాట జూటకః
శ్రియై చిరాయ జాయతాం చకోర బంధు శేఖరః. 4

లలాట చత్వర జ్వల ద్ధనంజయ స్ఫులింగభా
నిపీత పంచ సాయకం నమ న్నిలింప నాయకమ్,
సుధా మయూఖ లేఖయా విరాజమాన శేఖరం
మహాకపాలి సంపదే శిరోజటాల మస్తు నః. 5

కరాళ ఫాల పట్టికా ధగ ద్ధగ ద్ధగ జ్జ్వల
ద్ధనంజ యాధరీ కృత ప్రచండ పంచసాయకే,
ధరా ధరేంద్ర నందినీ కుచాగ్ర చిత్ర పత్రక
ప్రకల్ప నైక శిల్పిని త్రిలోచనే మతి ర్మమ. 6

నవీన మేఘ మండలీ నిరుద్ధ దుర్ధర స్ఫురత్
కుహూ నిశీథినీ తమః ప్రబంధ బద్ధ కంధరః,
నిలింప నిర్ఝరీ ధర స్తనోతు కృత్తి సింధురః
కళా నిదాన బంధుర శ్శ్రియం జగ ద్ధురంధరః. 7

ప్రఫుల్ల నీల పంకజ ప్రపంచ కాలిమ చ్ఛటా
విడంబి కంఠ కంధరా రుచి ప్రబంధ కంధరమ్,
స్మరచ్ఛిదం పురచ్ఛిదం భవచ్ఛిదం ముఖచ్ఛిదం
గజచ్ఛి దంధకచ్ఛిదం త మంతకచ్ఛిదం భజే. 8

అఖర్వ సర్వ మంగళా కళా కదంబ మంజరీ
రస ప్రవాహ మాధురీ విజృంభణా మధువ్రతమ్,
స్మరాంతకం పురాంతకం భవాంతకం మఖాంతకం
గజాంత కాంధకాంతకం త మంతకాంతకం భజే. 9

జయ త్వదభ్ర విభ్రమ భ్రమ ద్భుజంగ మస్ఫుర ద్ధగ
ద్ధినిర్గమత్ క్రమస్ఫుర త్కరాళ భాల హవ్యవాట్,
ధిమి ద్ధిమి ద్ధిమి ధ్వన న్మృదంగ తుంగ మంగళ
ధ్వని క్రమ ప్రవర్తిత ప్రచండ తాండవ శ్శివః. 10

దృష ద్విచిత్ర తల్పయో ర్భుజంగ మౌక్తిక స్రజో
గరిష్ఠ రత్న లోష్టయో స్సుహృ ద్విపక్ష పక్షయోః,
తృణారవింద చక్షుషోః ప్రజా మహీ మహేంద్రయో
స్సమం ప్రవర్తయ న్మనః కదా సదాశివం భజామ్యహమ్. 11

కదా నిలింప నిర్ఝరీ నికుంజ కోటరే వసన్
విముక్త దుర్మతి స్సదా శిరస్థ మంజలిం వహన్,
విముక్త లోల లోచనా లలాట ఫాల లగ్నక
శ్శి వేతి మంత్ర ముచ్చరన్ కదా సుఖీ భవా మ్యహమ్. 12

ఇమం హి నిత్య మేవ ముక్త ముత్త మోత్తమం స్తవం
పఠన్ స్మరన్ బ్రువన్ నరో విశుద్ధి మేతి సంతతమ్,
హరే గురౌ సుభక్తి మాశు యాతి నాన్యథా గతిం
విమోహనం హి దేహినాం సుశంకరస్య చింతనమ్. 13

పూజావసానసమయే దశవక్త్రగీతం
య శ్శంభుపూజన మిదం పఠతి ప్రదోషే,
తస్య స్థిరాం రథగజేంద్రతురంగయుక్తాం
లక్ష్మీం స దైవ సుముఖీం ప్రదదాతి శంభుః. 14

ఇతి శ్రీదశకంఠరావణవిరచితం శివతాండవస్తోత్రం సమాప్తమ్.

-- 0 --

17. శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్

శివో, మహేశ్వర, శ్శంభుః, పినాకీ, శశిశేఖరః,
వామదేవో, విరూపాక్షః, కపర్దీ, నీలలోహితః. 1

శంకర, శ్శూలపాణి శ్చ, ఖట్వాంగీ, విష్ణువల్లభః,
శిపివిష్టో, உ(అ)oబికానాథః, శ్రీ కంఠో, భక్తవత్సలః. 2

భవ, శ్శర్వ, స్త్రిలోకేశ, శ్శితికంఠ, శ్శివాప్రియః,
ఉగ్రః, కపాలీ, కామారి, రంధకాసురసూదనః. 3

గంగాధరో, లలాటాక్షః, కాలకాలః, కృపానిధిః,
భీమః, పరశుహస్త శ్చ, మృగపాణి, ర్జటాధరః. 4

కైలాసవాసీ, కవచీ, కఠోర, స్త్రిపురాంతకః,
వృషాంకో, వృషభారూఢో, భస్మోద్ధూళితవిగ్రహః. 5

సామప్రియ, స్స్వరమయ, స్త్రయీమూర్తి, రనీశ్వరః,
సర్వజ్ఞః, పరమాత్మా చ, సోమసూర్యాగ్నిలోచనః. 6

హవి, ర్యజ్ఞమయ, స్సోమః, పంచవక్త్ర, స్సదాశివః,
విశ్వేశ్వరో, వీరభద్రో, గణనాథః, ప్రజాపతిః. 7

హిరణ్యరేతా, దుర్ధర్షో, గిరీశో, గిరిశో, உ(అ)నఘః,
భుజంగభూషణో, భర్గో, గిరిధన్వా, గిరిప్రియః. 8

కృత్తివాసాః, పురారాతి, ర్భగవాన్, ప్రమథాధిపః,
మృత్యుంజయ, స్సూక్ష్మతను, ర్జగద్వ్యాపీ, జగద్గురుః. 9

వ్యోమకేశో, మహాసేనజనక, శ్చారువిక్రమః,
రుద్రో, భూతపతిః, స్థాణు, రహిర్బుధ్న్యో, దిగంబరః. 10

అష్టమూర్తి, రనేకాత్మా, సాత్త్విక, శ్శుద్ధవిగ్రహః,
శాశ్వతః, ఖండపరశు, రజః, పాశవిమోచకః. 11

మృడః, పశుపతి, ర్దేవో, మహాదేవో, உ(అ)వ్యయో, హరిః,
పూషదంతభి, దవ్యగ్రో, దక్షాధ్వరహరో, హరః. 12

భగనేత్రభి, దవ్యక్త, స్సహస్రాక్ష, స్సహస్రపాత్,
అపవర్గప్రదో, ఽ(అ)నంత, స్తారకః, పరమేశ్వరః. 13

ఏవం శ్రీ శంభుదేవస్య నామ్నామష్టోత్తరం శతమ్.

18. శివనామావళి - అష్టకమ్

హే చంద్రచూడ ! మదనాంతక ! శూలపాణే !
స్థాణో ! గిరీశ ! గిరిజేశ ! మహేశ ! శంభో !
భూతేశ ! భీతభయసూదన ! మా మనాథం
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 1

హే పార్వతీహృదయవల్లభ ! చంద్రమౌళే !
భూతాధిప ! ప్రమథనాథ ! గిరీశ చా(జా)ప !
హే వామదేవ ! భవ ! రుద్ర ! పినాకపాణే !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 2

హే నీలకంఠ ! వృషభధ్వజ ! పంచవక్త్ర !
లోకేశ ! శేషవలయ ! ప్రమథేశ ! శర్వ !
హే ధూర్జటే ! పశుపతే ! గిరిజాపతే ! మాం
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 3

హే విశ్వనాథ ! శివ ! శంకర ! దేవదేవ !
గంగాధర ! ప్రమథనాయక ! నందికేశ !
బాణేశ్వరాంధకరిపో ! హర ! లోకనాథ !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 4

వారాణసీపురపతే ! మణికర్ణికేశ !
వీరేశ ! దక్షమఖకాల ! విభో ! గణేశ !
సర్వజ్ఞ ! సర్వహృదయైకనివాస ! నాథ !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 5

శ్రీమన్మహేశ్వర ! కృపామయ ! హే దయాళో !
హే వ్యోమకేశ ! శితికంఠ ! గణాధినాథ !
భస్మాంగరాగ ! నృకపాలకలాపమాల !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 6

కైలాసశైలవినివాస ! వృషాకపే ! హే
మృత్యుంజయ ! త్రిణయన ! త్రిజగన్నివాస!
నారాయణప్రియమదాపహ ! శక్తినాథ !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 7

విశ్వేశ ! విశ్వ ! భవనాశక ! విశ్వరూప !
విశ్వాత్మక ! త్రిభువనైకగుణాధికేశ !
హే విశ్వబంధు ! కరుణామయ ! దీనబంధో !
సంసారదుఃఖగహనా జ్జగదీశ ! రక్ష ॥ 8

గౌరీవిలాస భ(భు)వనాయ, మహేశ్వరాయ,
పంచాననాయ, శరణాగతకల్పకాయ,
శర్వాయ, సర్వజగతా మధిపాయ, తస్మై
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ నమశ్శివాయ ॥

ఇతి శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్య విరచితం శివ నామావళ్యష్టకం.

19. శివ పంచాక్షర స్తోత్రమ్

నాగేంద్రహారాయ, త్రిలోచనాయ,
భస్మాంగరాగాయ, మహేశ్వరాయ,
నిత్యాయ, శుద్ధాయ, దిగంబరాయ
తస్మై నకారాయ నమ శ్శివాయ ॥ 1

మందాకినీసలిలచందనచర్చితాయ,
నందీశ్వరప్రమథనాథమహేశ్వరాయ,
మందారముఖ్యబహుపుష్పసుపూజితాయ,
తస్మై మకారాయ నమ శ్శివాయ ॥ 2

శివాయ, గౌరీవదనారవింద
సూర్యాయ, దక్షాధ్వరనాశనాయ,
శ్రీనీలకంఠాయ, వృషధ్వజాయ
తస్మై శికారాయ నమ శ్శివాయ ॥ 3

వశిష్ఠకుంభోద్భవగౌతమాది
మునీంద్రదేవార్చితశేఖరాయ,
చంద్రార్కవైశ్వానరలోచనాయ
తస్మై వకారాయ నమ శ్శివాయ॥ 4

యక్షస్వరూపాయ, జటాధరాయ,
పినాకహస్తాయ, సనాతనాయ,
దివ్యాయ, దేవాయ, దిగంబరాయ,
తస్మై యకారాయ నమ శ్శివాయ ॥ 5

పంచాక్షర మిదం పుణ్యం యః పఠేత్ శివసన్నిధౌ
శివలోక మవాప్నోతి శివేన సహ మోదతే ॥

ఇతి శ్రీమచ్ఛంకరాచార్య విరచితం శివపంచాక్షర స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

20. దారిద్ర్యదహనస్తోత్రమ్

విశ్వేశ్వరాయ, నరకాంతకతారణాయ,
కర్ణామృతాయ, శశిశేఖరధారణాయ,
కర్పూరకాంతిధవళాయ, జటాధరాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 1

గౌరీప్రియాయ, రజనీశకలాధరాయ,
కాలాంతకాయ, భుజగాధిపకంకణాయ,
గంగాధరాయ, గజరాజవిమర్దనాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 2

భక్తప్రియాయ, భవరోగభయాపహాయ,
ఉగ్రాయ, దుఃఖభవసాగరతారణాయ,
జ్యోతిర్మయాయ, గుణనామసునృత్యకాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 3

చర్మాంబరాయ, శవభస్మవిలేపనాయ,
ఫాలేక్షణాయ, మణికుండలమండితాయ,
మంజీరపాదయుగళాయ, జటాధరాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 4

పంచాననాయ, ఫణిరాజవిభూషణాయ,
హేమాంశుకాయ, భువనత్రయమండితాయ,
ఆనందభూమివరదాయ, తమోమయాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 5

భానుప్రియాయ, భవసాగరతారణాయ,
కాలాంతకాయ, కమలాసనపూజితాయ,
నేత్రత్రయాయ, శుభలక్షణలక్షితాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 6

రామప్రియాయ, రఘునాథవరప్రదాయ,
నా(గ)మప్రియాయ, నరకార్ణవతారణాయ,
పుణ్యేషు పుణ్యభరితాయ, సురార్చితాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 7

ము(క్తే)క్తీశ్వరాయ, ఫలదాయ, గణేశ్వరాయ,
గీతప్రియాయ, వృషభేశ్వరవాహనాయ,
మాతంగచర్మవసనాయ, మహేశ్వరాయ,
దారిద్ర్యదుఃఖదహనాయ, నమ శ్శివాయ ॥ 8

వశిష్ఠేన కృతం స్తోత్రం సర్వరోగనివారణమ్ ।
సర్వసంపత్కరం శీఘ్రం పుత్రపౌత్రాభివర్ధనమ్ ॥

త్రిసంధ్యం యః పఠే న్నిత్యం స హి స్వర్గ మవాప్నుయాత్.

ఇతి శ్రీవసిష్ఠవిరచితం దారిద్ర్యదహన స్తోత్రమ్.

21. శ్రీశివశంకరవందన స్తోత్రమ్

వందే శంభు ముమాపతిం సురగురుం వందే జగత్కారణం
వందే పన్నగభూషణం మృగధరం వందే పశూనాం పతిమ్ !
వందే సూర్యశశాంకవహ్నినయనం వందే ముకుందప్రియం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 1

వందే సర్వజగద్విహార మతులం వందే కరిత్వగ్ధరం
వందే దేవశిఖామణిం శశినిభం వందే హరేర్వల్లభమ్ ।
వందే పర్వతకన్యకార్ధవపుషం వందే పరం చిన్మయం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 2

వందే వ్యోమసభాపతిం నటపతిం వందే ఉర్కదంతాపహం
వందే నిర్మల మాదిభూత మనిశం వందే మఖధ్వంసినమ్ ।
వందే నిత్య మగేంద్రజాప్రియకరం వందే ఉతిశాంతాకృతిం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 3

వందే భూరథ మంబుజాక్షవిశిఖం వందే త్రయీవాజినం
వందే శైలశరాసనం ఫణిగుణం వందే ఉబ్ధితూణీరకమ్ ।
వందే పద్మజసారథిం పురహరం వందే మహాభైరవం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 4

వందే పంచముఖాంబుజం త్రినయనం వందే లలాటేక్షణం
వందే వ్యోమకచం జటాసుముకుటం వందే ఉబ్జగంగాధరమ్ ।
వందే మారహరం త్రిపుండ్రనిటలం వందే ఉష్టమూర్త్యాత్మకం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 5

వందే రాజతపర్వతాగ్రనిలయం వందే సురాధీశ్వరం
వందే నిర్గుణ మప్రమేయ మమలం వందే యమద్వేషిణమ్ ।
వందే కుండలిరాజ కుండలధరం వందే సహస్రాననం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 6

వందే ఽనంతరవిప్రకాశ మగుణం వందే ఽంధక స్యాంతకం
వందే పద్మజవిష్ణుగర్వకులిశం వందే దయాంభోనిధిమ్
వందే చిత్సుఖ మీశ్వరం సురనుతం వందే త్రిమూర్త్యాత్మకం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 7

వందే ఽపస్మృతిశిక్షకం విషహరం వందే మృడం ధూర్జటిం
వందే విప్రవరై స్సుపూజితపదం వందే భవోత్తారకమ్
వందే ధర్మముఖార్థదం శ్రుతినుతం వందే గురూణాం గురుం
వందే భక్తజనాశ్రయం చ వరదం వందే శివం శంకరమ్ ॥ 8

శార్దూలాంఘ్రి మహర్షిణా విరచితం సంకీర్తయే ద్వందన
స్తోత్రం తద్గతనామభిర్ యజతి యః శంభుం సభాయాః పతిమ్ !
సంధ్యాసు ప్రతివాసరం సునియతో ధర్మాదిసత్సంపదః
ల బ్ధ్వే హేందుకలాధరస్య సచివో భూత్వా స చ క్రీడతి ॥

ఇతి శ్రీ వ్యాఘ్రపాద మునీంద్ర విరచితం శివశంకరవందనస్తోత్రం

22. శివాపరాధక్షమాపణస్తోత్రమ్

ఆదౌ కర్మప్రసంగాత్ కలయతి కలుషం మాతృకుక్షౌ స్థితం మాం
విణ్మూత్రామేధ్యమధ్యే క్వథయతి నితరాం జాఠరో జాతవేదాః ।
య ద్య ద్వై తత్ర దుఃఖం వ్యథయతి నితరాం శక్యతే కేన వక్తుం
క్షంతవ్యో మే ఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 1

బాల్యే దుఃఖాతిరేకా న్మలలులితవపుః స్తన్యపానే పిపాసు
ర్నో శక్త శ్చేంద్రియేభ్యో భవమలజనితా జంతవో మాం తుదంతి
నానారోగాదిదుఃఖా ద్దురితపరవశ శ్శంకరం న స్మరామి
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ భో శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 2

ప్రౌఢో ఽహం యౌవనస్థో విషయవిషధరైః పంచభిః మర్మసంధౌ
దష్టో నష్టో వివేక స్సుత, ధన, యువతి స్వాదసౌఖ్యే నిషణ్ణః
శైవే చింతావిహీనం మమ హృదయ మహో ! మానగర్వాధిరూఢం
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ,శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 3

వార్ధక్యే చేంద్రియాణాం వికలగతిమతి శ్చాధిదైవాదితాపైః
ప్రాప్తై రోగై ర్వియోగై ర్వ్యసనకృశతనుః జ్ఞప్తిహీనం చ దీనమ్ ।
మిథ్యామోహాభిలాషై ర్భ్రమతి మమ మనో ధూర్జటే ర్ధ్యానశూన్యం
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 4

స్నాత్వా ప్రత్యూషకాలే స్నపనవిధివిధౌ నాహృతం గాంగతోయం
పూజార్థం నో కదాచి ద్బహుతరగహనే ఖండబిల్వీదలం వా!
నానీతా పద్మమాలా సరసివికసితా గంధపుష్పై స్త్వదర్థం
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 5

దుగ్ధై ర్మ ధ్వాజ్య యుక్తై ర్దధి, గుడ, సహితై స్స్నాపితం నైవ లింగం
నో లిప్తం చందనాద్యైః కనకవిరచితైః పూజితం న ప్రసూనైః
ధూపైః, కర్పూరదీపై, ర్వివిధరసయుతై, ర్నైవ భక్ష్యోపహారైః
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 6

నో శక్యం స్మార్తకర్మ ప్రతిపదగహనే ప్రత్యవాయాకులాఢ్యే
శ్రౌతే వార్తా కథం మే ద్విజకులవిహితే బ్రహ్మమార్గానుసారే ।
తత్త్వే ఽజ్ఞాతే ఽవిచారే శ్రవణమననయోః కిం నిదిధ్యాసితవ్యం ।
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 7

ధ్యాత్వా చిత్తే శివాఖ్యం ప్రచురతరధనం నైవ దత్తం ద్విజేభ్యో
హవ్యం తే లక్షసంఖ్యైః హుతవహవదనే నార్పితం బీజమంత్రైః ।
నో దత్తం గాంగతీరే వ్రతపరిచరణే (జపనియమై) రుద్రజాప్యం న జప్తం
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 8

నగ్నో నిస్సంగ శుద్ధ స్త్రిగుణవిరహితో ధ్వస్తమోహాంధకారో
నాసాగ్రే న్యస్తదృష్టి ర్విదితభవగుణో నైవ దృష్టః కదాచిత్ ।
ఉన్మత్తావస్థయా త్వాం విదితగతమతి శ్శంకరం న స్మరామి
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 9

స్థిత్వా స్థానే సరోజే ప్రణవమయమరుత్కుంభితే సూక్ష్మమార్గే
శాంతే దాంతే ప్రలీనే ప్రకటితగహనే దివ్యరూపే శివాఖ్యే
లింగాగ్రే బ్రహ్మవాక్యే సకలగతతనౌ శంకరం న స్మరామి
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, భో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 10

హృద్యం, వేదాంతవేద్యం, హృదయసరసిజే దీప్త ముద్యత్ప్రకాశం
సత్యం, శాంతస్వరూపం సకలమునిమనః పద్మషండైక వేద్యం,
జాగ్రత్స్వప్నే సుషుప్తౌ త్రిగుణపదహృతం శంకరం న స్మరామి
క్షంతవ్యో మేఽపరాధ శ్శివ, శివ, శివ, శంభో, శ్రీమహాదేవ, శంభో ॥ 11

చంద్రోద్భాసిత శేఖరే, స్మరహరే, గంగాధరే, శంకరే,
సర్పై ర్భూషితకంఠకర్ణకుహరే(వివరే) నేత్రోత్థవైశ్వానరే
దంతిత్వక్కృత సుందరాంబరధరే త్రైలోక్య సారే హరే
మోక్షార్థం, కురు చిత్త, వృత్తి మమలాం మంత్రై స్తు కిం కర్మభిః 12

కిం వానేన ధనేన వాజికరిభిః, ప్రాప్తేన రాజ్యేన కిం
కిం వా పుత్ర కళత్ర మిత్ర పశుభి, ర్దేహేన, గేహేన, కిం ।
జ్ఞా త్వైతత్ క్షణభంగురం సపది హి త్యాజ్యం మనో దూరతః
స్వాత్మార్థం గురువాక్యతో భజ మనశ్శ్రీపార్వతీవల్లభమ్ ॥ 13

పౌరోహిత్యం, రజనిచరితం, గ్రామణీత్వం నియోగో,
మాఠాపత్యం, హ్యనృతవచనం, సాక్షివాదః, పరాన్నమ్,
బ్రహ్మద్వేషః, ఖలజనరతిః, ప్రాణినాం నిర్దయత్వం,
మా భూ దేత న్మమ పశుపతే జన్మజన్మాంతరేషు ॥ 14

ఆయుర్నశ్యతి పశ్యతాం ప్రతిదినం, యాతి క్షయం యౌవనం,
ప్రత్యాయాంతి గతాః పున ర్న దివసాః, కాలో జగద్భక్షకః
లక్ష్మీ స్తోయతరంగభంగచపలా, విద్యుచ్చలం జీవితం,
తస్మా న్మాం కరుణాకరః కరుణయా త్వం రక్ష ర క్షాధునా ॥ 15

ఇతి శ్రీమదప్పయదీక్షితవిరచితం శివాపరాధక్షమాపణస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

23. శ్రీశివ మానస పూజా

రత్నైః కల్పిత మాసనం, హిమజలైః స్నానం చ, దివ్యాంబరం
నానారత్న విభూషితం, మృగమదామోదాంకితం చందనం,
జాజీ చంపక బిల్వపత్ర రచితం పుష్పం చ, ధూపం, తథా
దీపం, దేవ! దయానిధే ! పశుపతే! హృత్కల్పితం గృహ్యతామ్ ॥ 1

సౌవర్ణే నవరత్నఖండరచితే పాత్రే - ఘృతం, పాయసం,
భక్ష్యం పంచవిధం, పయోదధియుతం, రంభాఫలం, పానకం,
శాకానా మయుతం, జలం రుచికరం, కర్పూరఖండోజ్జ్వలం
తాంబూలం, మనసా మయా విరచితం భక్త్యా, ప్రభో ! స్వీకురు ॥ 2

ఛత్రం, చామరయో ర్యుగం, వ్యజనకం, సాదర్శకం నిర్మలం,
వీణాభేరిమృదంగకాహలకలాగీతం చ, నృత్యం, తథా
సాష్టాంగం ప్రణతిః, స్తుతి ర్బహువిధా, హ్యేత త్సమస్తం మయా
సంకల్పేన సమర్పితం తవ విభో ! పూజాం గృహాణ ప్రభో ॥ 3

ఆత్మా త్వం, గిరిజా మతిః, సహచరాః ప్రాణాః, శరీరం గృహం,
పూజా తే విషయోపభోగరచనా, నిద్రా సమాధిస్థితిః,
సంచారః పదయోః ప్రదక్షిణవిధిః, స్తోత్రాణి సర్వాగిరో,
యద్యత్కర్మ కరోమి త త్త దఖిలం శంభో ! తవారాధనమ్ ॥ 4

కరచరణకృతం వా కర్మ వాక్కాయజం వా
శ్రవణనయనజం వా మానసం వాపరాధం
విహిత మవిహితం వా సర్వ మేతత్ క్షమస్వ
శివ! శివ! కరుణాబ్ధే ! శ్రీమహాదేవ! శంభో॥ 5

ఇతి శివమ్.

Master Printing Press Cnt. ✆ : 357302, 223789